

Facebook... ντετέκτιβ
Εκτός όλων των άλλων, γίνεται μέσο για την ανεύρεση χαμένων αντικειμένων. Στα 500 εκατ. οι χρήστες μέχρι το 2010.

Χρονιά ανατροπών
Σεζόν γεμάτη σκόνη, θρύψαλα και Βrawn. Τεχνολογικές αλλαγές και πολλά άλλα στην πίστα της Formula 1.

Έμπνευση από Πικάσο
Η ανοιξιάτικη συλλογή Dress 33 από τον Ιάπωνα σχεδιαστή Τσιουκάζου Ιβάνι, από πλαστικό σε χαρούμενα χρώματα, με επιρροές από την κυβιστική εποχή.

Σήμερα
2 περιοδικά
μαζί με
την «Κ»

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ - ΥΓΕΙΑ - ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Κυριακή 15 Νοεμβρίου 2009

www.kathimerini.com.cy

Ετος 20 ■ Αρ. φύλλου 55

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

€ 1,50 (ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ) - € 2,50 (ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ)

ONLINE ενημέρωση
kathimerini.com.cy
Κάθε μέρα, κάθε λεπτό

ΣΗΜΕΡΑ

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΟΥ

Μικτό σύστημα και έγγραφο των Η.Ε.

Συναντίληψη ότι το κεφάλαιο των περιουσιών θα αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο ενός μικτού συστήματος ανακατανομής των περιουσιών με μερική αποκατάσταση, μερική ανταλλαγή και μερική αποζημίωση φαίνεται να υπάρχει ήδη μεταξύ Χριστόφια-Ταλάτ. Παράλληλα, τα Η.Ε., σε σχετικό έγγραφο-εισήγηση που ετοιμάσαν, υπογραμμίζουν την ανάγκη για διαφορετική προσέγγιση του Περιουσιακού από αυτήν του Σχεδίου Ανάν. **Σελ. 3**

ΕΚ ΠΕΡΙΤΡΟΠΗΣ & ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΗ

Από τη διαρκία του '60 στην πρόταση Χριστόφια

Η αναλασσομένη προεδρία, αλλά και η στάθμιση ψήφου, στη μορφή που παρουσιάζονται στις προτάσεις που κατέθεσε η ε/κ πλευρά δεν υπήρχαν σε προηγούμενα σχέδια ούτε και αποτελούν συνήθη πρακτική σε άλλες χώρες. Η φιλοσοφία, όμως, εντός της οποίας κινούνται, αποτελεί συνέχεια μιας πορείας που ακολουθήθηκε από τις Συμφωνίες του '60 και εντεύθεν και χαρακτηρίζεται σημαντικό αριθμό κρατών, κυρίως ομοσπονδιακών. **Σελ. 10**

ΥΓΕΙΑ

Απλά βήματα κατά του άγχους

Η ακρόαση ενός μελωδικού κομματιού δρα ευεργετικά στο νευρικό μας σύστημα, όπως και το ότι η καταφυγή σε μια ζεστή σούπα δεν καμψώνει μόνο το στομάχι, αλλά και το μυαλό. Η χαρά από τη συμβίωση με ένα κατοικίδιο αποτελεί επίσης ένα μικρό αντικαταθλιπτικό. **Σελ. 24**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο Μανώλης Φάμελλος των τραγουδιών

Με αφορμή την κυκλοφορία του νέου του δίσκου με τίτλο «Η στιγμή που κρατάει για πάντα», ο Μανώλης Φάμελλος μιλάει στην «Κ» για τον ρόλο της γενιάς του στο σύγχρονο τραγούδι, το διαδίκτυο, την κρίση στη δισκογραφία και για τα παιδιά των ριάλιτι. **Τέχνες και Γράμματα, σελ. 25**

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «Κ»

Όλη η Ευρώπη σε τέσσερις πόλεις

Αν η Γηραιά Ήπειρος μπορούσε να συνοψιστεί σε 4 κέντρα αναφοράς, αυτά θα ήταν η ιστορική Ρώμη, το κλασικό Παρίσι, η σύγχρονη Βαρκελώνη και το κοσμοπολίτικο Βερολίνο. Τέσσερις πόλεις-σταθμοί του σύγχρονου ευρωπαϊκού γίνεσθαι παρουσιάζονται σε ένα τεύχος-ταξίδι, με την ευγενή χορηγία της Aegean Airlines.

Δημοσκόπηση για την αναμέτρηση στη Νέα Δημοκρατία

Ανατροπή των δεδομένων στη μάχη για την ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας αποτυπώνεται σε δημοσκόπηση που διενήργησε για λογαριασμό της «Κ» η Public Issue, ενόψει της εκλογής αρχηγού στις 29 Νοεμβρίου. Ο κ. Αντώνης Σαμαράς προηγείται έναντι της κ. Ντόρας Μπακογιάννη, ενώ στην παράσταση νίκης οι δύο βασικοί διεκδικητές εμφανίζονται σχεδόν ισοδύναμοι. Η διαδικασία της διαδοχής οδηγεί στη δημιουργία ρευμάτων με σαφή ιδεολογικά, γεωγραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά. Η διαίρεση που ανακύπτει είναι μεταξύ «λαϊκής-αστικής» Δεξιάς, που ταυτίζεται με την ιδεολογική διαίρεση «εθνικότροπο συντηρητισμού» και «φιλελευθερισμού». **Σελ. 18, 19**

Ρυθμιστής θα είναι ο Ομπάμα

Το Κυπριακό κρίνεται στις ΗΠΑ

Οι επισκέψεις Ερντογάν και Παπανδρέου στην Ουάσινγκτον το δίμηνο Δεκεμβρίου-Ιανουαρίου αναμένεται να κρίνουν σε μεγάλο βαθμό την κατάληξη των διαπραγματεύσεων και στο Κυπριακό. Από τις δύο αυτές συναντήσεις, το Επιτελείο του Αμερικανού Προέδρου αναμένεται να αντλήσει το υλικό επί του οποίου θα εργαστεί όσον αφορά το Κυπριακό. Η δε οριστική διαμόρφωση της αμερικανικής τακτικής στο πρόβλημα θα λάβει χώρα, μετά την ολοκλήρωση και της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, όταν η διαδικασία πλέον θα μπει στο «πάρε-δώσε». Στο μεταξύ, ενόψει Δεκεμβρίου, Λευκωσία, Αθήνα και Άγκυρα αναπτύσσουν έντονη διπλωματική δραστηριότητα, με την προσοχή στραμμένη κυρίως στις Βρυξέλλες, ενώ πολλές είναι και οι διμερείς επαφές, που στόχο έχουν είτε να επαναβεβαιώσουν τη συναντίληψη είτε να επιτεθούν προς τις θέσεις της μιας ή της άλλης πλευράς. **Σελ. 4**

ΓΡΑΦΟΥΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Νίκος Προκομμένος
ΑΘΗΝΑ: Δώρα Αντωνίου
ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ: Απ. Ζουπανιώτης
ΚΩΝ/ΠΟΛΗ: Νίκος Στέλιος

Μεγάλη Δευτέρα στο ΔΗΚΟ

Οι σκληροί πάνε για κόλαση και ο Μάριος Καρογιάν να τα κολάσει

Με ατζέντα «την πολιτική αξιοπιστία, τον ενιαίο λόγο, την ανασυγκρότηση και ενδυνάμωση του ΔΗΚΟ» πάει αύριο ο Μ. Καρογιάν στο Εκτελεστικό Γραφείο. Οι διαφωνούντες χαρακτηρίζουν την προεδρική ατζέντα εκτός τόπου και χρόνου και αφήνουν να νοηθεί ότι δεν υπάρχει πιθανότητα να μη

θέσουν τα θέματα που θεωρούν καυτά, όπως οι χειρισμοί Χριστόφια στο Κυπριακό. Αντίθετα, πάντως, είναι τα μηνύματα που έρχονται από το γραφείο του Καρογιάν, ο οποίος, σπριζοζόμενος στην πλειοψηφία του 16-10 που φαίνεται να έχει εντός του Σώματος, θα επιχειρήσει κλείσιμο του θέματος. **Σελ. 6**

Το τσαντίρι των συνομιλιών

Σαν σύγχρονοι γύφτοι, οι δημοσιογράφοι που καλύπτουν τις συνομιλίες για το Κυπριακό στο παλιό αεροδρόμιο Λευκωσίας, την βγάζουν σε ένα αντίσκηνο. Δεκαοκτώ μήνες τώρα, χωρίς κλιματισμό, υποφέρουν το καλοκαίρι και αντέχουν τον χειμώνα, καταγράφοντας τη σύγχρονη ιστορία του Κυπριακού, παρά με μερικές πλαστικές καρέκλες και τραπέζια και με μια μηχανή του καφέ. Το σκηνικό των ανέσεων συμπληρώνουν δύο μεταφορμένες τουαλέτες. Τα Η.Ε. δηλώνουν ότι θα βελτιώσουν τις συνθήκες, εν όψει χειμώνα... **Σελ. 9**

Πρόεδρος από μικρή χώρα για την Ε.Ε.

Εκλέγεται την Πέμπτη

«Habemus...» πρόεδρον! θα αναφωνήσουν το βράδυ της Πέμπτης οι ηγέτες των κρατών-μελών της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες. Η έκτακτη συνεδρίαση των «27» θα εκλέξει τον πρώτο πρόεδρο, όπως και τον πρώτο υπουργό Εξωτερικών της Ε.Ε., δίνοντας πολιτικό πρόσωπο και φωνή στη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη του κόσμου. Καθώς η υποψηφιότητα του μέχρι χθες «φραβόρι» για το αξίωμα του προέδρου Τόνι Μπλερ φαίνεται να πνέει τα λόια, όλες οι προβλέψεις εμφανίζονται παρακινδυνευμένες, με τους πρωθυπουργούς των τριών κρατών της λεγόμενης Μπενελούξ (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) να φιγουράρουν μεταξύ των επικρατέστερων. Η επιλογή προέδρου και υπουργού Εξωτερικών θα γίνει με ενισχυμένη πλειοψηφία. **Σελ. 23**

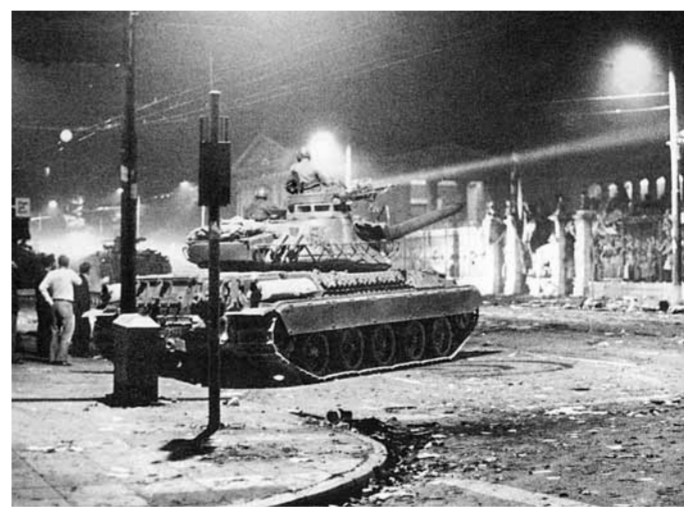
Βελτίωση του τουρισμού μέσα στο 2010

Με την ολοκλήρωση της έκθεσης World Travel Market στο Λονδίνο, οι επιχειρηματίες του τουρισμού αναμένουν το 2010 να κινηθεί ελαφρώς καλύτερα από φέτος. Δεν είναι ξεκάθαρο αν το κυπριακό προϊόν έχει μειώσει τις τιμές του, αλλά οι επιχειρηματίες δηλώνουν στην «Κ» ότι το κακό κλίμα της Βρετανίας, από την

οποία αναμένεται μείωση, αντισταθμίζεται από την τόνωση της ζήτησης από άλλες αγορές της Ευρώπης. Σημειώνεται, επίσης, ότι, εν όψει του δεύτερου ορόσημου τον Φεβρουάριο, τα μέτρα που έχει εξαγγείλει η κυβέρνηση θα συμβάλουν στη βελτίωση του κλίματος, αλλά μόνο οριακά. **Οικονομική, σελ. 6**

Το Πολυτεχνείο χωρίς μυθοποίηση

Το σκηνικό της ηρωικής εξέγερσης στο Πολυτεχνείο ήταν πολύ πιο σύνθετο και καθόλου προφανές, όπως βολικά σπίνεται μετά τη Χούντα. Ο ρόλος του περιόριστο περιπού ως «λιπαντικό» στη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας, με τη μυθοποίηση και τις αγιογραφίες. Τα παιδιά του Πολυτεχνείου και της Νομικής δεν ήταν απλώς μια νέα γενιά. Ήταν η πρώτη γενιά που μεγάλωσε χωρίς βιώματα από τη μετεμφυλιακή και προδικτατορική Ελλάδα, χωρίς προσωπικές βεντέτες από το παρελθόν. Παιδιά της αστικής κοινωνίας συναντήθηκαν χωρίς κόμπλεξ με παιδιά καταδωγμένων Αριστερών στα πανεπιστήμια. Εκεί οι ήχοι από τις ερπύστριες στην Πράγα συναντήθηκαν με τους ήχους των Rolling Stones. **Σελ. 20, 21**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Σε δύο βάρκες

Εν μέσω διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, ΔΗΚΟ και ΕΑΕΚ, κόμματα που μετέχουν στην κυβέρνηση, ζητούν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να αποσύρει από τις συνομιλίες την πρόταση για την εκ περιτροπής προεδρία. Ο Πρόεδρος, διά του εκπροσώπου του, απαντά αρνητικά και καλεί τα δύο κόμματα να αποσύρουν την απαίτησή τους. Λογικά προκύπτει μείζον πρόβλημα στη συγκυβέρνηση και όχι μόνο, καθώς ο Πρόεδρος και ΑΚΕΛ εγκαλούν τους συνεργάτες τους, αλλά δεν θέλουν επί ουδενί διακοπή της συνεργασίας. ΔΗΚΟ και ΕΑΕΚ επιμένουν να μετέχουν στην κυβέρνηση, ενώ καταγορούν τον Πρόεδρο για απαράδεκτες παραχωρήσεις στο Κυπριακό. Ο ΔΗΣΥ δεν δείχνει να έχει βρει ακόμη τη συνισταμένη μεταξύ της επιθυμίας για λύση και του αντιπολιτευτικού του ρόλου. Όλο το φάσμα του πολιτικού μας χάρτη δείχνει να μην εννοείται που πατά σε δύο βάρκες. Συνακόλουθα, η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος διολισθαίνει, καθώς ο πολίτης παρακολουθεί κάτι που περισσότερο μοιάζει με θέατρο του παραλόγου παρά με λογική δημοκρατική λειτουργία.

Παιδιά: ΕΝΙΣΧΥΟΥΜΕ!

Στίβος μας, η Ζωή!

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟΝ «ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ» ΤΗΣ «Κ»

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Χρυσωρυχείο η Δικαστική

Πάνω από 300.000 ευρώ τα έσοδα από πρόστιμα, τρεις μήνες μετά την έναρξη της σεζόν. Σχεδόν το 30% του συνόλου έχει πληρώσει η ΑΕΛ. Πώς η ΚΟΠ επιστρέφει τα χρήματα στις ομάδες;

ΑΠΟΕΛ

Η αλήθεια για τις σημαίες

Γκάφα, τρίτος δάκτυλος ή συνωμοσία οδήγησε την ΟΥΕΦΑ πρώτη στην καταγγελία των πρωταθλητών κι έπειτα στην άτακτη υποχώρηση; Την έκρηξη συνεχόμενης νίκης ψάχνουν στο «Αμμόχωστος» οι γαλαζοκίτρινοι.

ΑΕΛ-ΑΡΗΣ

Ο Κλίνγκερ παίζει το κεφάλι του

«Καίνε» τον Ισραηλινό η προβληματική ανάπτυξη της ΑΕΛ και οι εμμονές με συγκεκριμένους παίκτες. Καταρακωμένο το ηθικό των αναπληρωματικών. Υπό το βάρος της πίεσης ο Κλίνγκερ ετοιμάζει αλλαγές.

ΟΜΟΝΟΙΑ

Οι φετινοί βγάζουν τα λεφτά τους

Το παράδειγμα του Γιώργου Εφραίμ είναι ενδεικτικό της επιτυχίας των φετινών μεταγραφών, ενώ οι 14 καλοκαιρινές προσθήκες πιστοποιούν την προχειρότητα με την οποία στήθηκε η περσινή ομάδα.

kathimerini.com.cy/sport

Chopard

CLASSIC RACING COLLECTION

1000 HIGLIA GT XL

Watches of Switzerland

45A, Stasikratou Street, Nicosia, Tel: 22767617

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ο λογαριασμός της επανένωσης

Είμαι μπροστά από το κτήριο του Κοινοβουλίου στο Βερολίνο μαζί με ένα σκεδόν εκατομμύριο παραληρούντων ανθρώπων. Μισό εκατομμύριο ήσαν τουρίστες, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων Αμερικανοί. Οι υπόλοιποι ήσαν Γερμανοί, κυρίως Ανατολικογερμανοί. Όλο εκείνο το ανθρώπινο μωσαϊκό είχε μαζευτεί εκεί, με μπίρες στα χέρια, περιμένοντας τα μεσάνυχτα για να ζήσει την επίσημη ενοποίηση των δύο Γερμανιών. Τα διεθνή ΜΜΕ που κάλυπταν το γεγονός έμοιαζαν να είναι η μόνη συμπαγής αποικία μέσα στο πλήθος. Κυρίως γιατί ξεχώριζαν τα δορυφορικά «πιάτα» και τα ορθογώνια οχήματα των απευθείας μεταδόσεων, που σαν άλλες υδροφόρες ήσαν έτοιμα να στείλουν από την πηγή το νερό της ενημέρωσης που όλος ο πλανήτης περίμενε για να ξεδιψάσει από την επιβληθείσα για δεκαετίες ανομβρία του Ψυχρού Πολέμου. Κι όμως, η τραγική ειρωνεία για τους Δυτικογερμανούς ήταν ότι με την πτώση του τείχους άρχισαν να πληρώνουν τον λογαριασμό της επανένωσης. Στις 12 τα μεσάνυχτα πραγματοποιείται η έναρξη της γερμανικής σημαίας υπό τους ήχους του γερμανικού εθνικού ύμνου και η Γερμανία που κατέστρεψε ο Χίτλερ και τη μοιράστηκαν οι Σύμμαχοι, επανενώνεται. Εκείνο που λίγοι έβλεπαν ήταν ο λογαριασμός που ήταν ακόμα απλήρωτος. Εκείνες όμως τις στιγμές, ουδείς των ακριβοπληρωμένων newscasters που είχαν μετακομίσει εκεί μαζί με ολόκληρα τα επιτελεία τους από τις μεγάλες πρωτεύουσες της Δύσης, είχε κάτι να πει για τον λογαριασμό.

Όταν το επίσημο μέρος του προγράμματος τελείωσε, οι κάμερες άρχισαν να κυνηγούν ανθρώπους και παρέες ανάμεσα στο πλήθος και να παίρνουν δηλώσεις και πλάνα μέχρι το πρωί. Στο μεταξύ, η τεράστια εκείνη μάζωξη εξελίχθηκε σε ένα τουριστικό πάρτι που έμοιαζε με φεστιβάλ μπίρας. Μπουλούκια ανθρώπων που έπιναν, τραγουδούσαν, χόρευαν, τσίριζαν και φλέερασαν, με όλα τα συνηθισμένα... Γύρω στις πεντέμισι το πρωί, ο τόπος έμοιαζε με πεδίο μάχης, όπου τους νεκρούς παρίσταναν οι μεθυσμένοι. Προχώρησα με τα πόδια προς την πόλη, το Δυτικό μέχρι πριν μερικές ώρες Βερολίνο. Εγώ, ως απεσταλμένος τότε του Ράδιο Σούπερ, του πρώτου ιδιωτικού ραδιοσταθμού στην Κύπρο, ήμουν κυριολεκτικά εκτός πλάνου εκείνη τη βροδιά, αφού όλα μεταδιδόνταν ζωντανά από την τηλεόραση του ΡΙΚ. Έτσι, μάζεψα εικόνες, δηλώσεις, κι εντυπώσεις για να ντύσω την πρωινή μου ανταπόκριση. Σκεφτόμουν τι θα έλεγα, αφού όλα έμοιαζαν να είναι λευκή. Βρήκα ένα ταξί και μπήκα μέσα. Έκοντας υπόψη μου το δημοσιογραφικό εκείνο αξίωμα που λέει

«... ότι οι ταξίτζηδες είναι το βαρόμετρο της κοινωνίας, ρώτησα τον οδηγό: «Είσαι χαρούμενος που έπεσε το τείχος και ενώθηκε η χώρα σου;». Εκείνο που άκουσα ήταν εντελώς ανασπίντο: «Αν, ακόμα κι αυτή την ώρα, χτυπήσεις την πόρτα οποιουδήποτε Δυτικογερμανόφιλου και τον ρωτήσεις, θα σου πει "χτίστε το τείχος ξέι μέτρα πιο ψηλά!"»...

Είχαν περάσει έντεκα γεμάτοι μήνες από την 9η Νοεμβρίου του 1989, όταν το περιβόητο τείχος είχε ραγίσει, ανοίγοντας τον δρόμο της ελευθερίας στους Ανατολικογερμανούς, αλλά και στους άλλους Ανατολικοευρωπαίους, και παράλληλα μια μεγάλη τρύπα στην τσέπη των Δυτικογερμανών. Στους έντεκα εκείνους μήνες, τα μαγαζιά στο Δυτικό Βερολίνο απέκτησαν ουρές. Τα ενοίκια τριπλασιάστηκαν. Οι άνεργοι ήταν στρατιές. Η πορνεία είχε μετατρέψει την πόλη σε μουρβέλο. Τα ναρκωτικά κυκλοφορούσαν σαν καραμέλες. Οι τιμές των αγαθών είχαν ανεβεί στα ύψη. Πού; Στο Δυτικό Βερολίνο, που μέχρι πριν ένα χρόνο αποτελούσε την πόλη-βιτρίνα της Γερμανίας και της Δύσης. Είχαμε φτάσει στο Ξενοδοχείο.

«Χτίστε το τείχος ξέι μέτρα πιο ψηλά, λένε οι Δυτικογερμανόφιλοι», άρχισα την πρωινή μου ανταπόκριση στο Ράδιο Σούπερ, εφτά ώρες μετά την επανένωση της Γερμανίας. Μία ώρα μετά, κι ενώ εικά ηδη παραδοθεί εξουθενωμένος στις αγκάλες του Μορφέα, χτύπησε το τηλέφωνο. Ήταν ο διευθυντής μου, ο οποίος με πληροφορήθηκε ότι ο κόσμος τηλεφωνούσε στον σταθμό και ρωτούσε αν είχα σαλτάρει κι έλεγα ότι έπρεπε να χτιστεί το τείχος ξέι μέτρα πιο ψηλά. Ως συνήθως, οι Κύπριοι δεν θέλουμε να συζητάμε τις λεπτομέρειες που μας ενοχλούν, έστω κι αν τις αντιλαμβάνομαστε. Γι' αυτό βάράμε το σαμύρι... Την περασμένη βδομάδα, στους εορτασμούς των 20 χρόνων από την πτώση του τείχους, η καγκελάριος Άνγκελα Μέρκελ είπε ότι μέχρι σήμερα η ενοποίηση έχει στοιχίσει στη Γερμανία δύο τρισεκατομμύρια ευρώ και ότι οι Γερμανοί πληρώνουν ακόμα 5% του μισθού τους ως φόρο αλληλεγγύης! Το ξέραμε, είπε ο Μέρκελ, ότι η επανένωση της πατρίδας μας θα είχε κόστος. Δεν μετανιώνουμε όμως γι' αυτό. Και στην Κύπρο η επανένωση θα έχει κόστος. Πολύ μικρότερο από αυτό της Γερμανίας λόγω μεγέθους. Θα πρέπει να αποφασίσουμε όμως ποιο κόστος θα επιμυσθούμε. Αυτό της επανένωσης ή το άλλο της διχοτόμησης;

paraschos@kathimerini.com.cy

Σκολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Ο πανίσχυρος Μέρντοχ έχει εξαπολύσει πόλεμο λάσπης κατά του «κομμουνιστή» Ομπάμα ειδικά μετά την απόφαση για τη μεταρρύθμιση του συστήματος Υγείας.

Ο Ρούπερτ Μέρντοχ πήρε το όπλο του

Ο Ομπάμα, η Google, το BBC, ακόμη και ο Μπερλουσκόνι, έχουν μπει στο στόχαστρό του

Της ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Παγκόσμιο μέτωπο κατά πάντων έχει ανοίξει η αυτοκρατορία του μεγιστάνα των ΜΜΕ, Ρούπερτ Μέρντοχ. Οι εχθροί του κυμαίνονται από τον «κομμουνιστή» Ομπάμα και τον ανταγωνιστή του Μπερλουσκόνι μέχρι τη μηχανή αναζητήσεων Google και το βρετανικό BBC. Το αστείο είναι ότι η αναμέτρηση είναι επί ίσοις όροις, καθώς, σύμφωνα με τον κατάλογο του περιοδικού Forbes, ο Ομπάμα, οι ιδρυτές του Google και ο Μέρντοχ βρίσκονται στο top ten των ισχυρότερων ανθρώπων του πλανήτη, κατέχοντας το νούμερο ένα, πέντε και επτά αντίστοιχα. Στις ΗΠΑ, το Fox News πρωτοστατεί στην εκστρατεία λάσπης κατά του προέδρου Ομπάμα, ειδικά μετά την ψήφιση του νομοσχεδίου για τη μεταρρύθμιση στο αμερικανικό σύστημα Υγείας, που ξαναφέρει τον μέσο Αμερικανό τηλεθεατή αντιμέτωπο με τον εφιάλτη

Ο μεγιστάνας του Τύπου εμφανίζεται ως η μοναδική αντιπολίτευση στον Αμερικανό πρόεδρο και προσιάτης της χαμένης τιμής της δημοσιογραφίας

του γιγαντιαίου κράτους. Σε αυτή τη διαμάχη ο Μέρντοχ κατήγαγε μία σημαντική νίκη. Υποχρέωσε τον Αμερικανό πρόεδρο να αντιδράσει και να εμπλακεί στην αντιπαράθεση. Είναι, όμως, γνωστό ότι τέτοιου είδους νυφίτες αποβαίνουν με μαθηματική ακρίβεια υπέρ του μέσου και εις βάρος του πολιτικού.

Όπως υπογράμμισε σε πρόσφατο άρθρο του στο New Yorker ο Λούις Μέναντ, «στην αμερικανική πολιτική πρέπει να θεωρείται θετικό όταν μετά την κατάκτηση της προεδρίας με διαφορά πάνω από 9 εκατ.

ψηφούς, οι βασικοί αντίπαλοί σου σε κατηγορούν ότι γέμισες την κυτταρίδα σου με ναζίστες, μαοϊκούς και μαρξιστές επαναστάτες. Αυτή είναι η φωνή του περιθωρίου και ακριβώς εκεί θέλεις να εγκαταστήσει το μαγαζάκι της αντιπολίτευσης». Ο Μέρντοχ κατάφερε, μάλιστα, να εμφανιστεί και μεγαλόθυμος, ανασκευάζοντας την περασμένη Τετάρτη προηγούμενες δηλώσεις του, σύμφωνα με τις οποίες ο Ομπάμα είναι ρατσιστής και διακατέχεται από προκαταλήψεις κατά των λευκών.

Την ίδια στιγμή, στην Ιταλία, βρίσκεται σε εξέλιξη η μονομαχία των δύο δισεκατομμυριοστών, του Μπερλουσκόνι και του Μέρντοχ. Όλα ξεκίνησαν όταν η κυβέρνηση του πρώτου αποφάσισε να διπλασιάσει τον ΦΠΑ στη δορυφορική τηλεόραση. Η άμεση απάντηση του Sky Italia του Μέρντοχ ήταν η προβολή της ταινίας «Δολοφονώντας τον Σίβιλο», ενώ ακολούθησε μπαράζ δημοσιευμάτων από τους Times του

Λονδίνου και τη New York Post για τα σκάνδαλα του Καβαλιέρε. Ο Ιταλός πρωθυπουργός έχει αφήσει ανοικτό το ενδεχόμενο να ασκήσει αγωγές για συκοφαντική δυσφήμιση. Είναι πραγματικά τραγική ειρωνεία να παρακολουθεί κανείς τη «θυματοποίηση» του θύτη, αφού πριν από λίγες ημέρες ο Μπερλουσκόνι και τα μέσα του είχαν κατηγορηθεί για διαπόμπηση δικαστή, που είχε επιχειρήσει να τον παραπέμψει.

Πιο πρόσφατος αποδέκτης των πυρών Μέρντοχ είναι το BBC και η Google. Ο μεγιστάνας κατηγορεί αμφότερους ομίλους ότι κλέβουν τις ειδήσεις από τα ΜΜΕ του, αναπαράγοντας τα ρεπορτάζ του χωρίς να διαθέτουν τα πνευματικά δικαιώματα για τη χρήση τους. Ήταν μία από τις ελάχιστες περιπτώσεις στις οποίες ο Ρούπερτ εμφανίστηκε να πρωτατεύει τη χαμένη – και με δική του συμβολή – τιμή της δημοσιογραφίας...

xkounalaki@kathimerini.gr

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή: ΜΙΧΑΗΛΗΣ Ν. ΚΑΤΣΙΓΕΡΑΣ

49 χρόνια πριν στην «Κ» 15.ΧΙ.1960

Δ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ-ΕΣΣΑ: Βόννη, 14. – Μεταξύ των πολιτικών παρατηρητών επικρατεί η γνώμη ότι η εξωτερική πολιτική του καγκελαρίου Κόνραντ Άντενάουερ ύψιστη, κατά την διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων, ώριμης έλαφράς αναπροσαρμογής, αί όποια, χωρίς να μεταβάλουν την οδόν της, αποσκοπούν εις τό να την αναμονήσουν με τάς νέας συνθηκας τής διεθνούς καταστάσεως. Μεταξύ των πολιτικών κύκλων τής Βόννης πιστεύεται ότι η γερμανική δημοσπονδιακή Δημοκρατία χαρακτηρίζεται τώρα υπό τριών κυρίων τάσεων, ήτοι:

Επιδιώξεως μιάς ύφεσεως με την Σοβιετική Ένωση, αναγνωρίσεως τής ανάγκης διά την αμερικανική ηγεσίαν του ελευθέρου κόσμου καί, τέλος, περισκέψεως σχετικώς με την δημιουργίαν τής εθνοπαύσης ενόπιος. Προστίθεται ότι όλα αυτά αί τάσεις ανταποκρίνονται εις την επιθυμίαν του όρου

Ήταν ενάμιση ώρα πριν από την έναρξη της εκδήλωσης, όταν ο Μίχης Θεοδωράκης, ο οποίος είχε μόλις ολοκληρώσει την ηχογράφηση του τραγουδιού «Βασιλιάς Σειτανίου», βρέθηκε να μιλάει με τον τότε πρόεδρο της εταιρείας, τον Μιχάλη Μαρκαγιάννη, και τον τότε διευθυντή της εταιρείας, τον Αλέξη Μπαρδύνη. Μία νέα χορογραφία και πολιτιστική γωνιά στην καρδιά της Ελλάδας.

Ήταν ενάμιση ώρα πριν από την έναρξη της εκδήλωσης, όταν ο Μίχης Θεοδωράκης, ο οποίος είχε μόλις ολοκληρώσει την ηχογράφηση του τραγουδιού «Βασιλιάς Σειτανίου», βρέθηκε να μιλάει με τον τότε πρόεδρο της εταιρείας, τον Μιχάλη Μαρκαγιάννη, και τον τότε διευθυντή της εταιρείας, τον Αλέξη Μπαρδύνη. Μία νέα χορογραφία και πολιτιστική γωνιά στην καρδιά της Ελλάδας.

Ήταν ενάμιση ώρα πριν από την έναρξη της εκδήλωσης, όταν ο Μίχης Θεοδωράκης, ο οποίος είχε μόλις ολοκληρώσει την ηχογράφηση του τραγουδιού «Βασιλιάς Σειτανίου», βρέθηκε να μιλάει με τον τότε πρόεδρο της εταιρείας, τον Μιχάλη Μαρκαγιάννη, και τον τότε διευθυντή της εταιρείας, τον Αλέξη Μπαρδύνη. Μία νέα χορογραφία και πολιτιστική γωνιά στην καρδιά της Ελλάδας.

Με άριστα το 10

Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

1 Στο ΔΗΚΟ θα μείνουν, θα φύγουν, θα μείνουν φεύγοντας, θα φύγουν μένοντας. Όσοι διερωτούνται, τους ενημερώνουμε πως το ΔΗΚΟ δεν φεύγει από την εξουσία, αν δεν είναι ένας χρόνος πριν τις Προεδρικές. Αν φύγουν, θα απολογηθούν.

2 Στον Νικόλα Παπαδόπουλο. Είναι η «σκληρή» γραμμή για το Κυπριακό και θέλει και να αποχωρήσει από την κυβέρνηση. Ζω σε άλλη χώρα; Δεν είναι αυτός που έπαυσε ένα-ένα τα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου να αποφασίσουν Χριστόφια αντί Κασουλίδη μετά τον πρώτο γύρο των Προεδρικών; Η Αναστασία τι λέει;

3 Σε αυτούς που έκαναν το deal για το νέο αεροδρόμιο με την Hermes. Στις προδιαγραφές του νέου αεροδρόμιου δεν υπήρχε ο χώρος καυσίμων για τα αεροπλάνα και ο σταθμός μεταφορής εμπορευμάτων (cargo). Τρέχα γύρευε τώρα.

4 Στο ΑΚΕΛ. Είδαμε και πάθαμε να γεράσουν τα μέλη του «Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης του αγώνα της ΕΟΚΑ», θέλει τώρα αυτό, με τη σειρά του, να φτιάξει αντίστοιχο συμβούλιο ιστορικής μνήμης για το 1974. Προσπαθούν με «ιστορικές μνήμες» να κρατούν τον λαό περικρακωμένο και δικασμένο, για να έχουν δουλειά να πλάκωνονται στην τηλεόραση και να τους πληρώνουμε κι από πάνω. Συμβούλιο ιστορικής μνήμης ανίκανων ηγετών τότε;

5 Στον Χάρη Θράσου. Είναι η ζωντανή απόδειξη πως στην Κύπρο, αν σε στηρίζει μέχρι τέλους ένα μεγάλο κόμμα εξουσίας, μπορείς να επιβιώσεις ό,τι και να κάνεις. Ο λαός όμως όταν τον βλέπει, θυμάται πάντα

Βεντέτα; Έφραγα κι εγώ και ο Νικόλας τα τηλέφωνα στο Εκτελεστικό, για να τον βγάλουμε Πρόεδρο και το Υπουργείο το πήρε ο Μάρκος.

την Ήλιο. Αν έκοβε το μούσι και άφηνε τη μαλλιά στο φυσικό τους;

6 Στον κυπριακό τουρισμό. Δεν θα δεινοπαθήσει, απ' ό,τι φαίνεται, το ερχόμενο καλοκαίρι. Όμως, πέραν από ημίμετρα, δεν ακόμη ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα και μια στρατηγική αναβάθμισης του προϊόντος, π.χ. να ριζώσουμε λίγες παράγκες, λίγες ταμπέλες νέων, προδιαγραφές φαγητού αναλογικά των τιμών, αρχιτεκτονικούς κανο-

νισμούς. Σας λένε κάτι αυτά κυρία Φρήνη μου;

7 Στους αρχιτέκτονες του νέου αεροδρόμιου. Τα βασικά σχέδια είναι από την Aigrport de Paris μαζί με το κυπριακό αρχιτεκτονικό γραφείο Forum Architectures. Η Hermes δικαιούτο να τα τροποποιήσει κατά το 20% και το έπραξε. Αυτό όμως δεν είναι αρκετό, για να «εξαφανιστούν» από τις αναφορές οι βασικοί σχεδιαστές. Η μεγαλο-

ΕΙΠΕ

Προσωπική βεντέτα οι κατηγορίες Νικόλα Παπαδόπουλου στον Πρόεδρο.

ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΠΕΙ

Ο πατέρας μου δεν θα είχε ποτέ βεντέτα με τον Τάσο.

ψυχία στη ζωή είναι μεγάλο πράγμα. Τα μπράβο, βέβαια, πρέπει να δοθούν και στους κατασκευαστές για την πλήρη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων. Πράγμα σπάνιο για την Κύπρο.

8 Στον Αρχιεπίσκοπο. Είναι «ενθουσιασμένος», λέει, με το έργο του. Μπράβο μακαρίτατε, φαντάζομαι αναφέρατε στο έργο σας στο Κυπριακό! Κάτι άλλο εγώ δεν θα πρέρξα.

9 Στον Ερντογάν. Εκδημοκρατικοποιεί σιγά-σιγά τον χώρο του, βάζοντας χέρι σε όλο το κατεστραμένο. Δυστυχώς για μας, στα μάτια των ξένων η «κακιά» Τουρκία είναι, προς το παρόν, παρελθόν. Ευρωπαϊκές φάτσες μιλούν τη γλώσσα της διεθνούς διπλωματίας. Οι ξένοι, δυστυχώς, δεν ακούν τον Ομήρου.

10 Στον Γάλλο υπουργό Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, ο οποίος ήρθε ως απεσταλμένος του Νικόλα και της Κάρλα για να εγκαινιάσει το αεροδρόμιο. Έκανε μια θερμή πολιτική ομιλία στην τελετή των εγκαινίων υπέρ των θέσεών μας και πήγε στα Κατεχόμενα, αλλά δεν τους έκανε τη χάρη να μιλήσει στα τουρκοκυπριακά ΜΜΕ. Όταν πληρώνεις, σε σέβονται οι Γάλλοι. Όχι σαν του Βρετανούς.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας «Η Καθημερινή» Α.Ε. - Έκδοση Εντύπων - Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης»

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ ■ Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ ■ Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ ■ Αρχισυντάκτης: ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
Υπεύθυνος Οικονομικού: ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣ ■ Υπεύθυνος Καλλιτεχνικού: ΚΩΣΤΑΣ ΣΑΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ■ Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥΝίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Εκδότης: ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΚΑΠΑΝΗΣ ■ Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ ■ Διεύθυνση συντάξεως: ΝΙΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΛΙΤΗΣ - ΚΑΤΕΡΗ ΦΑΦΟΥΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Μικτό σύστημα για το Περιουσιακό

Με άξονα την ανακατανομή και εργαλεία τη μερική αποκατάσταση, τη μερική ανταλλαγή και τη μερική αποζημίωση

Του ΑΝΤΩΝΗ ΠΟΥΛΑΔΡΟΥ

Σε αξιολόγηση των περιουσιών στις δύο κοινότητες έχουν μπει Χριστόφιας και Ταλάτ. Η αξιολόγηση θα χρησιμοποιηθεί για τη θέσπιση κριτηρίων, στη βάση των οποίων οι πλευρές θα επιχειρήσουν να φτάσουν σε ρύθμιση του Περιουσιακού. Μεταξύ των μερών υπάρχει αυτήν τη στιγμή συναντιλψη ότι το κεφάλαιο των περιουσιών θα αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο ενός μικτού συστήματος ανακατανομής των περιουσιών με μερική αποκατάσταση, μερική ανταλλαγή και μερική αποζημίωση. Υπάρχει όμως διαφωνία ως προς την ιεράρχηση των επιλογών αυτών, με την ελληνοκυπριακή πλευρά να επιδιώκει το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό επιστροφής περιουσιών και την τουρκοκυπριακή να ευνοεί ρύθμιση στη βάση κυρίως των άλλων δύο επιλογών.

Η ε/κ πλευρά προτάσσει ως θέμα αρχής το επιχείρημα ότι το βασικό κριτήριο στην απόφαση για τον τρόπο διαχείρισης μιας περιουσίας θα πρέπει να είναι η επιθυμία του νόμιμου ιδιοκτήτη. Αναγνωρίζει, όμως, ότι, λόγω των μεγάλων εδαφικών αλλαγών και ανακατατάξεων που έχουν συντελεστεί στα Κατεχόμενα, η αποκατάσταση μεγάλου αριθμού περιουσιών – όπως π.χ. αυτών που έχουν απαλλοτριωθεί για κατασκευή δρόμων, του αεροδρομίου της Τύμμου και του λεγόμενου Πανεπιστημίου Ανατολικής Μεσογείου ή περιοχών όπου έχουν κτιστεί πολυκατοικίες που στεγάζουν μεγάλο αριθμό ανθρώπων – δεν είναι εφικτή. Αν και οι δύο πλευρές δεν έχουν ακόμη υπεισέλθει σε συζήτηση για τα κριτήρια, βάσει των προτάσεων που κατατέθηκαν στον πρώτο γύρο, η Λευκωσία φαίνεται να προκρίνει τη θέσπιση κριτηρίων στη βάση της προ του 1974 χρήσης των περιουσιών. Θεωρεί, δηλαδή, ότι διαφορετικός θα είναι ο χειρισμός, αν μια περιουσία ήταν οικία που ο νόμιμος ιδιοκτήτης υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει (κι είναι εκτοπισμένος) και διαφορετικός αν αυτή αποτελούσε εξοχική κατοικία ή αγροτικό τεμάχιο. Υποστηρίζει επίσης ότι σημαντικό παράγοντα θα πρέπει να αποτελέσει και το ποιος είναι σήμερα ο χρήστης μιας συγκεκριμένης περιουσίας, αν είναι δηλαδή Τ/κ, έσποιος ή

Εν αρχή, οι δύο πλευρές επιδιώκουν να καταλήξουν στην κατηγοριοποίηση της γης και θα ακολουθήσει η συζήτηση των κριτηρίων.

πολίτη τρίτης χώρας. Αποδέχεται δηλαδή ότι σε κάποιες περιπτώσεις ο Τ/κ χρήστης, ο οποίος είναι και ο ίδιος πρόσφυγας, θα μπορεί να παραμείνει, αλλά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ισχύει στην περίπτωση επισκόπων ή ξένων. Η ε/κ πλευρά θεωρεί ότι περιουσίες που δεν έχουν τύχει εκμετάλλευσης (είναι κενές), αλλά και αυτές που βρίσκονται σε περιοχές που θα περιέλθουν υπό ε/κ διοίκηση ως αποτέλεσμα των εδαφικών αναπροσαρμογών σε μια λύση, θα πρέπει να επιστραφούν αμέσως μετά τη λύση στους νόμιμους ιδιοκτήτες (αφού πρώτα βρεθεί εναλλακτική κατοικία για τον σημερινό χρήστη). Το ίδιο θεωρεί ότι θα πρέπει να ισχύσει και για την εκκλησιαστική περιουσία, ανεξάρτητα με τη χρήση της πριν το 1974. Η ε/κ πλευρά προκρίνει τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου Συμβουλίου Περιουσιών που θα απαρτίζεται από ίσο αριθμό Ε/κ και Τ/κ, θα διερευνά και θα πιστοποιεί περιουσίες, θα καθορίζει τις αξίες αυτών που θα τύχουν ρύθμισης, θα παραχωρεί και θα μεταβιβάζει τίτλους ιδιοκτησίας. Για εξέταση εφέσεων εναντίον των α-

ποφάσεων του Συμβουλίου προτείνει την ίδρυση Δικαστηρίου Περιουσιών.

Δικαστήριο Προσφυγών

Στην αντίπερα όχθη, η τ/κ πλευρά αναγνωρίζει το δικαίωμα του κάθε ατόμου στην περιουσία του, θεωρεί όμως ότι θα πρέπει να οριστεί συγκεκριμένη ποσότητα Ε/κ, οι οποίοι θα μπορούν να επιστρέψουν σε περιοχές υπό τ/κ διοίκηση. Οι Τ/κ θεωρούν ότι η θέσπιση των κριτηρίων θα πρέπει να βασιστεί στη χρήση της οποίας τυγχάνουν σήμερα οι περιουσίες και όχι της προ του 1974 χρήσης. Ο κ. Ταλάτ αμφισβητεί το δικαίωμα επιστροφής του νόμιμου ιδιοκτήτη στην περιουσία του, αν αυτή έχει βελτιωθεί σε σημαντικό βαθμό από τον σημερινό της χρήστη, ενώ δεν αποδέχεται ούτε το δικαίωμα των νομιμικών προσώπων και των κληρονόμων. Για τις εκκλησιαστικές περιουσίες θεωρεί ότι πρέπει να αποκαθίστανται μόνο αυτές που χρησιμοποιούνταν ως θρησκευτικοί χώροι ή χώροι λατρείας. Όλες οι άλλες θα αποζημιώνονται ή θα ανταλλάσσονται, όπως προνοούσε το Σχέδιο Ανάν. Έτσι

η τ/κ ηγεσία επιδιώκει να αποτρέψει έ- να κύμα μετακινήσεων που πιστεύει ότι θα μπορούσε να παραβιάσει τη διζωνικότητα της λύσης. Η τ/κ πλευρά προκρίνει τη δημιουργία δύο ξεχωριστών επιτροπών, μια σε κάθε συνιστών κρατίδιο, που θα αποτελούνται από δύο Ε/κ, δύο Τ/κ και έναν ξένο εμπειρογνώμονα και θα είναι αρμόδιες να παραχωρούν και να μεταβιβάζουν τίτλους ιδιοκτησίας, αλλά και να καθορίζουν την αξία των περιουσιών στις δύο πολιτείες. Για την επίλυση διαφορών προτείνει τη δημιουργία ενός κοινού Συμβουλίου Προσφυγών, στο οποίο θα παραπέμπονται τυχόν ενστάσεις για τις αποφάσεις των δύο επιτροπών. Το συμβούλιο αυτό θα διαχειρίζεται τεχνικά θέματα και θα καθορίζει το κόστος της αποκατάστασης. Ως τελευταίο μηχανισμό επίλυσης διαφορών η τ/κ πλευρά προτείνει το Δικαστήριο Προσφυγών, που θα αποτελείται από έναν Ε/κ, έναν Τ/κ και έναν μη Κύπριο δικαστή. Στο συγκεκριμένο δικαστήριο θα καταλήγει μια υπόθεση, σε περίπτωση που ούτε το Συμβούλιο Προσφυγών θα μπορεί να δώσει λύση.

ΕΓΓΡΑΦΟ

Ρύθμιση σε τρεις φάσεις εισηγούνται τα Ηνωμένα Έθνη

Τα Ηνωμένα Έθνη σε έγγραφο-εισήγηση που ετοίμασαν με στόχο τη συμβολή για ρύθμιση του Περιουσιακού υπογραμμίζουν την ανάγκη για διαφορετικά προσεγγίση από αυτήν του Σχεδίου Ανάν. Προσέγγιση που θα επικεντρώνεται στις μελλοντικές προκλήσεις που θα αφορούν την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική πτυχή, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της λύσης. Προς τούτο, κρίνεται σκόπιμη μια εμπειροστατωμένη μελέτη των επιπτώσεων-συνεπειών και κερδών της λύσης (cost-benefit analysis), ως επίσης και η σημασία να κληθεί η διεθνής κοινότητα να λάβει μέρος από νωρίς στη διαδικασία. Τα Η.Ε. θεωρούν ότι το πρόβλημα του Περιουσιακού θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί σε τρεις φάσεις.

Πρώτη φάση: Δεδομένου ότι τα ποσοστά γης θα κινηθούν πολύ κοντά σε αυτά που προβλέπε το Σχέδιο Ανάν, οι εδαφικές αναπροσαρμογές – που θα περιλαμβάνουν και αποκατάσταση της Νεκρής Ζώνης – θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μείωση της «προβληματικής γης» κατά 434.000 σκάλες (21%), με τη γη που θα περιέλθει υπό ε/κ διοίκηση και θα επιστραφεί ως εκ τούτου στους νόμιμους ιδιοκτήτες της να ανέρχεται στις 497.000 σκάλες, την ίδια στιγμή που η τ/κ γη που θα πρέπει να τύχει ρύθμισης θα αυξάνεται κατά 63.000 σκάλες – από 438.000 σε 501.000.

Δεύτερη φάση: Η γη και οι περιουσίες που δεν θα υπόκεινται σε εδαφική αναπροσαρμογή και που αφορούν σε 1.078.000 ε/κ και οι 501.000 τ/κ σκάλες, δύνανται να τύχουν (άμεσως) ανταλλαγής. Σύμφωνα με στοιχεία των Η.Ε., οι Τ/κ έχουν κρατικοποιήσει το 87% της ε/κ γης στον Βορρά (438.000 σκάλες), με μόνο 63.000 σκάλες να αποτελούν αυτήν τη στιγμή ιδιόκτητη περιουσία. Δημιουργούνται έτσι οι προϋποθέσεις για ανταλλαγή της γης αυτής με αντίστοιχη, παρόμοιας αξίας, στον Νότο, κάτι που θα είχε ως αποτέλεσμα τη ρύθμιση ενός σημαντικού αριθμού «προβληματικής» γης – 876.000 συνολικά σκαλών. Οι υπόλοιπες

63.000 σκάλες θα μπορούσαν, σύμφωνα με τη μελέτη των Η.Ε. και εφόσον βέβαια οι Τ/κ ιδιοκτήτες τους δεν επιθυμούν παραμονή τους σε αυτές, να πωληθούν σε Ε/κ ή επίσης να τύχουν ανταλλαγής με παρόμοιας αξίας στον Βορρά, ώστε να υπάρξει περαιτέρω μείωση της γης που θα πρέπει να τύχει ρύθμισης.

Τρίτη φάση: Με αυτόν τον πρόχειρο υπολογισμό, μέσω των εδαφικών προσαρμογών αλλά και της ανταλλαγής περιουσιών, τα Η.Ε. ευελπιστούν ότι τα 2/3 της «προβληματικής» γης (ή 1.310.000 σκάλες) θα μπορούσαν να τύχουν άμεσως ρύθμισης. Για τις υπόλοιπες 703.000 σκάλες «προβληματικής» ε/κ περιουσίας τα Η.Ε. προτείνουν όπως τύχουν ισόρροπης ρύθμισης είτε μέσω αποκατάστασης είτε μέσω αποζημιώσεων, με 351.000 περίπου σκάλες ε/κ περιουσίας να επιστρέφονται στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους και για ένα ίσο αριθμό σκαλών να δίνονται αποζημιώσεις.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Εν αναμονή της απόφασης του βρετανικού εφετείου στην υπόθεση Αποστολίδη Vs Όραμ.

Απλά τα πράγματα.

Νέο Nissan Pixo

από €7.990*

Εύκολη οδήγηση

Εύκολο παρκάρισμα

Χαμηλό κόστος συντήρησης

Χαμηλή κατανάλωση καυσίμων

Χαμηλές εκπομπές ρύπων

Έτσι απλά.

*Μετά την κρατική χορηγία για χαμηλές εκπομπές ρύπων
CO₂ εκπομπές ρύπων: 103 g/km κατανάλωση από 3.8 L/100km

NISSAN CYPRUS LTD

Όμιλος Πηλακούτα | ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ: 77777220

SHIFT the way you move

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Μετά τον Δεκέμβριο αναλαμβάνει ο Ομπάμα

Οι διπλωματικές κινήσεις Λευκωσίας, Αθήνας, Άγκυρας και Ουάσινγκτον στη σκακιέρα του Κυπριακού και τα σενάρια ενόψει του νέου έτους

Μετά τον Δεκέμβριο, θα είναι η ώρα του Αμερικανού προέδρου να ασχοληθεί με το Κυπριακό, όπως εκ των πραγμάτων προκύπτει. Η επίσκεψη Ερντογάν στον Λευκό Οίκο έχει οριστεί για τις 7 Δεκεμβρίου, ενώ η επίσκεψη Παπανδρέου αναμένεται να γίνει μετά την Ευρωπαϊκή Σύνοδο της 10ης του ίδιου μήνα και το πιθανότερο αρχές Ιανουαρίου. Οι δύο αυτές συναντήσεις του Αμερικανού προέδρου αναμένεται να δημιουργήσουν το υλικό επί του οποίου θα εργαστεί η αμερικανική διπλωματία όσον αφορά στο Κυπριακό. Η δε οριστική διαμόρφωση της αμερικανικής τα-

κτικής στο πρόβλημα θα λάβει χώρα, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από την Ουάσινγκτον, μετά την ολοκλήρωση και της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, όταν η διαδικασία πλέον θα μπει στο «πάρκερ».

Στο μεταξύ, ενόψει Δεκεμβρίου, Άγκυρα και Λευκωσία προτίθενται να παίξουν τα πιο δυνατά διπλωματικά τους χαρτιά. Το πιο έντονο παρασκήνιο φαίνεται να στήνεται στις Βρυξέλλες, όμως αρκετές είναι και οι διμερείς επαφές, οι οποίες στόχο έχουν είτε να επα-ναβεβαιώσουν τη συναντίληψη είτε να επι-

ρεάσουν προς τις θέσεις της μιας ή της άλλης πλευράς.

Σε επίπεδο Λευκωσίας, η απόφαση έχει ληφθεί: Εάν η Τουρκία συνεχίσει να μην εφαρμόζει το Πρωτόκολλο, θα πρέπει να έχει επιπτώσεις. Τούτου λεχθέντος, η προσοχή τόσο του Προέδρου όσο και των διπλωματικών υπηρεσιών φαίνεται να επικεντρώνεται σε επαφές με χώρες που στο παρόν στάδιο δείχνουν να προσεγγίζουν την τουρκική αξιολόγηση με πιο... χαριστική διάθεση. Προς τούτο εντατικοποιούνται οι επαφές και στο επίπεδο Υπουργείων Εξωτερικών Κύπρου-Ελλά-

δας. Την ίδια όμως στιγμή, τα ευρωπαϊκά σαλόνια σαρώνει και η υπερδραστήρια τουρκική διπλωματία με σκοπό να εξασφαλίσει θετικά αποτελέσματα τον Δεκέμβριο. Το σενάριο, πάντως, η Άγκυρα να προχωρήσει τελικά σε κάποια κίνηση μερικής συμμόρφωσης με το Πρωτόκολλο, φαίνεται να κερδίζει έδαφος, παρά τις περί του αντιθέτου δηλώσεις των Τούρκων πολιτικών, χωρίς ωστόσο από την άλλη να μπορεί σιδηρά να θεωρηθεί δεδομένο σε σχέση με την τελική κίνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν τον Δεκέμβριο.

Όσον αφορά πάντως στην ίδια την υ-

περδύναμη, η προσπάθεια επικεντρώνεται στην εξομάλυνση των σχέσεων Αθήνας και Άγκυρας, αρχής γενομένης από ζητήματα που θεωρούνται βατά. Μέσω αυτών της τακτικής θεωρούν πως θα μπορέσουν να μπουκιά στα πιο βαθιά και δύσκολα και εν τέλει να διασφαλίσουν και την υπερπήδηση των σκοπέλων που αυτή τη στιγμή προβάλλουν ενόψει Δεκεμβρίου για την Άγκυρα.

Στην όλη προσπάθεια σεκοντάρει και η Βρετανία, η οποία ωστόσο, μέσω ασαφών δηλώσεων, επιχειρεί να αφήσει ικανοποιημένα όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αθήνα και Λευκωσία εντατικοποιούν τον μεταξύ τους συντονισμό με στόχο την κοινή γραμμή ενόψει της αξιολόγησης της Τουρκίας τον Δεκέμβριο.

Τη στήριξη από τις ΗΠΑ προσμένει η Άγκυρα για να ξεπεράσει τα προβλήματα της αξιολόγησης που αυτή τη στιγμή φαντάζουν ανυπέρβλητα.

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Με τα μάτια στραμμένα στις συμμαχίες αλλά και σε όσους διαφωνούν

Του **ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ**

Σε πολλαπλά επίπεδα προτίθεται να κινηθεί η κυβέρνηση ενόψει Δεκεμβρίου και αξιολόγησης της πορείας της Τουρκίας. Μέγα ζητούμενο στην παρούσα φάση είναι η κατανόηση από τους εταίρους της στάσης την οποία δηλώνει ότι θα τηρήσει, στην περίπτωση που η Άγκυρα συνεχίσει να μη συμμορφώσει στις υποχρεώσεις της, να μην εφαρμόζει το Πρωτόκολλο 10 και να μη συμβάλλει ουσιαστικά στην εξομάλυνση των σχέσεων της με την Κυπριακή Δημοκρατία. Με δεδομένο λοιπόν ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε διαφοροποίηση της θέσης ότι θα πρέπει να υπάρχουν επιπτώσεις για την Τουρκία εάν συνεχίσει να κινείται με τον ίδιο τρόπο, αυτό που πρόκειται να κατανοήσει από τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. των βασικών ανησυχιών της κυβέρνησης αλλά και των μίνιμουμ απαιτήσεων της από την Τουρκία.

Μια πρώτη τάξεως ευκαιρία για να στείλει για άλλη μια φορά τα δικά του μηνύματα θα είναι για τον Δημήτρη Χριστόφια η σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που θα πραγματοποιηθεί στις 19 του μήνα και στην οποία θα λάβει μέρος. Στο περιώριο των εργασιών της συνόδου, ο Πρόεδρος αναμένεται να έχει σημαντικές επαφές με προέδρους και πρωθυπουργούς άλλων ευρωπαϊκών χωρών, με τους οποίους θα συζητήσει αναλυτικά την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας και παράλληλα θα προσπαθήσει να αντλήσει πληροφορίες σε σχέση με τις δικές τους προθέσεις έναντι της αξιολόγησης της Άγκυρας.

Από εκεί και πέρα, ανάλογες επαφές, όπου βεβαίως είναι επιτρεπτό, θα γίνουν και στο πενήντημο 24 με 29 του μήνα, οπότε και θα πραγματοποιηθεί η σύνοδος της Κοινοπολιτείας.

Ακόμη και μόνη της η Λευκωσία θα επιμένει σε κυρώσεις

Σε πλήρη διπλωματική δραστηριότητα θα βρίσκεται μέχρι τον Δεκέμβριο και ο υπουργός των Εξωτερικών, Μάρκος Κυπριανού, ο οποίος εδώ και δύο μήνες έχει αρχίσει κύκλο επαφών με τους ομολόγους του της Ε.Ε., ειδικά για την αξιολόγηση της Τουρκίας. Αύριο και την Τρίτη ο Μάρκος Κυπριανού θα βρίσκεται στις Βρυξέλλες για το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων. Από τη βελγική πρωτεύουσα, ο ΥΠΕΞ θα μεταβεί απευθείας στο Λονδίνο, όπου την Τετάρτη θα έχει συνάντηση με τον Βρετανό ομολόγο του, Ντέιβιντ Μίλμαντ. Κυρίαρχο θέμα στη συνάντηση θα είναι η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας. Με τη συνάντηση με τον επικεφαλής της βρετανικής διπλωματίας θα οδεύει προς το κλείσιμο η συζήτηση με τους Ευρωπαίους ΥΠΕΞ, καθώς θα απομένει σχεδόν μόνο η Γερμανία, της οποίας το κυβερνητικό σχήμα καταρτίστηκε πρόσφατα.

Με βάση την αξιολόγηση του Υπουργείου των Εξωτερικών, πέραν των χωρών που αυτή τη στιγμή έχουν πιο ξεκάθαρη θέση έναντι της αξιολόγησης της Τουρκίας (Γαλλία - Γερμανία από τη μια πλευρά και Βρετανία από την άλλη), η πλειοψηφία των χωρών-μελών της Ε.Ε. δεν παρουσιάζει με έντονη όποια επί του συγκεκριμένου θέματος, γεγονός που αφήνει σημαντικά περιθώρια για διαμόρφωση των απαραίτητων συμμαχιών. Έντονη από πλευράς συζητήσεων και για την πορεία της Τουρκίας ήταν και η εβδομάδα που φερόμενη, σε διπλό μάλιστα επίπεδο: αυτό της συνάντησης του Προέδρου της Δημοκρατίας με τον Βρετανό πρωθυπουργό από τη μια και αυτό των επαφών του υπουργού Εξωτερικών, Μάρκου Κυπριανού, στην Αθήνα από την άλλη. Χαρακτηριστικό ήταν η δήλωση του Προέδρου Χριστόφια μετά τη συνάντηση, πως «η Τουρκία ι-σχυρίζεται δημόσια ότι υποστηρίζει τη διαδικασία των Ηνωμένων Εθνών, ενώ προσποιείται ότι θλιβείται για το γεγονός ότι δεν θα εξερευνηθεί λύση μέχρι το τέλος του χρόνου». «Θεωρώ την Τουρκία υπεύθυνη για την έλλειψη επαρκούς προόδου. Ταυτόχρονα, η Τουρκία δεν υλοποίησε τις δεσμεύσεις της προς την Ε.Ε. σχετικά με το Πρωτόκολλο της Άγκυρας. Ο χρόνος εξαντλείται για την Τουρκία ο' αυτό το θέμα», επεσήμανε ο Πρόεδρος, στέλλοντας από τη βρετανική πρωτεύουσα ξεκάθαρο μήνυμα για το τι θα πρέπει στην περίπτωση που η Άγκυρα δεν αλλάξει στάση.

ΑΘΗΝΑ

Βαρύ πρόγραμμα για τον Έλληνα πρωθυπουργό

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Τη συμμετοχή σε πολυμερείς διασκέψεις το προσεχές διάστημα αναμένεται να αξιοποιήσει ο πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας, Γιώργος Παπανδρέου, προκειμένου να προωθήσει τις ελληνικές θέσεις για τα εθνικά θέματα, ενόψει του κρίσιμου οροσήμου του Δεκεμβρίου και της αξιολόγησης της Τουρκίας από την Ε.Ε., που άπτεται άμεσα του Κυπριακού.

Ο Γιώργος Παπανδρέου, σύμφωνα με τον μέχρι τώρα σχεδιασμό, πρόκειται να μεταβεί στις Βρυξέλλες για την άτυπη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., την προσεχή Πέμπτη, 19 Νοεμβρίου.

Εκεί θα βρίσκεται και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, Δημήτρης Χριστόφιας, γεγονός που θα αποτελέσει καλή ευκαιρία για επαναβεβαίωση της τακτικής ενόψει του σημαντικού οροσήμου, καθώς και για επαφές με άλλους Ευρωπαίους ηγέτες. Στις 22 έως 24 Νοεμβρίου, ο Έλληνας πρωθυπουργός αναμένεται να βρεθεί στη Δομινικανή Δημο-

κρατία, όπου συνέρχεται η Σοσιαλιστική Διεθνής. Η μετάβαση δεν έχει οριστικοποιηθεί πλήρως, ωστόσο συνεργάτες του πρωθυπουργού αναφέρουν ότι ο ίδιος θεωρεί σημαντικό να συμμετάσχει στις εργασίες της συγκεκριμένης συνεδρίασης, καθώς είναι η πρώτη που γίνεται μετά την εκλογή του ως πρωθυπουργού.

Πολύ πιθανό, τέλος, αν και ούτε αυτό έχει τυπικά οριστικοποιηθεί, είναι να συμμετάσχει ο κ. Παπανδρέου στη σύνοδο των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών, που θα πραγματοποιηθεί στην Πράγα από τις 6 έως τις 8 Δεκεμβρίου.

Εκτός από τα προγραμματισμένα ταξίδια του κ. Παπανδρέου στο εξωτερικό, η Σύνοδος Υπουργών Εξωτερικών του ΟΑΣΕ (1η με 2 Δεκεμβρίου) θα συγκεντρώσει στην Αθήνα εκπροσώπους και των 56 χωρών-μελών του οργανισμού, με τις περισσότερες να έχουν ήδη εκφράσει τη βούληση να εκπροσωπηθούν σε επίπεδο υπουργού Εξωτερικών. Έτσι, μεταξύ άλλων, στην Αθήνα αναμένεται να βρεθούν εκείνο το διήμερο η υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Χίλαρι Κλίντον, ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Αχμέτ Νταβούτογλου, ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Σεργκέι Λαβρόφ, και οι υπουργοί Εξωτερικών των μεγάλων χωρών της Ε.Ε. Μάλιστα, η έλευση του κ. Λαβρόφ γίνεται υπό διπλό μανδύα και ως διμερής επίσκεψη. Στο περιώριο των εργασιών της Συνόδου, ο πρωθυπουργός αναμένεται να έχει συναντήσεις με τους επί κεφαλής της διπλωματίας μιας σειράς από χώρες που θεωρούνται «παίκτες-κλειδιά» για τα εθνικά θέματα.

ΑΓΚΥΡΑ

Ελπίζοντας στη συνεργασία της Ουάσινγκτον

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Έναν μήνα πριν από την κρίσιμη για την Τουρκία Ευρωπαϊκή Σύνοδο, η Άγκυρα στηρίζει την εξωτερική της πολιτική κατά τους τελευταίους δυο μήνες του 2009 σε δυο πρωτοβουλίες: Στη σύσφιξη των σχέσεων της Τουρκίας με χώρες-μέλη της Ε.Ε. και στη στενή συνεργασία με την Ουάσινγκτον.

Ενώπιον της κρίσιμης για την Τουρκία Ευρωπαϊκής Συνόδου του Δεκεμβρίου, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και οι συνεργάτες του θέλουν να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειες προσέγγισης των ευρωπαϊκών πρωτεύουσών. Μέσα σε αυτά πλαίσια, ο διαπραγματευτής της τουρκικής κυβέρνησης, Εγκεμ Μπαγίτς, την προηγούμενη εβδομάδα επισκέφθηκε την Αθήνα. Παράλληλα, ο Τούρκος πρωθυπουργός, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, με αφορμή τη συνεδρίαση του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ στη Ρώμη, θα μεταβεί στην Ιταλία στις 16 Νοεμβρίου και θα συναντηθεί με τον πρωθυπουργό της χώρας, Σίλβιο Μπερλουσκόνι.

Η τουρκική κυβέρνηση στοχεύει να στηριχθεί στις καλές σχέσεις που έχει με την Ουάσινγκτον, με σκοπό να εξασφαλίσει θετικά αποτελέσματα στην Ευρωπαϊκή Σύνοδο του Δεκεμβρίου. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, στις 7 Δεκε-

μβρίου ο κ. Ερντογάν και ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Αχμέτ Νταβούτογλου, θα μεταβούν στην Ουάσινγκτον και θα συναντηθούν με τον Αμερικανό Πρόεδρο, Μπάρακ Ομπάμα, όπως και με τους συνεργάτες του. Σε αυτήν

τη συνάντηση, εκτός από την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας, θα συζητηθούν και θέματα όπως το μέλλον του Αφγανιστάν, του Ιράκ, ενεργειακά ζητήματα, οι πυρηνικές φιλοδοξίες της Τεχεράνης και φυσικά το Κυπριακό. Τούρκου αναλυτές τονίζουν ότι οι διπλωμάτες της Άγκυρας θα επιχειρήσουν να πείσουν την Ουάσινγκτον ότι η Τουρκία είναι αυτή που επιθυμεί άμεση και δίκαιη λύση στο Κυπριακό.

Από την πλευρά του, ο κ. Νταβούτογλου πριν από λίγες ημέρες ανακοίνωσε ότι ενώ ο Οκτώβριος ήταν ένας ιστορικός μήνας, κατά τον οποίο η Τουρκία πραγματοποιεί σημαντικά βήματα για την εξομάλυνση των σχέσεων της με τους γείτονες της στα ανατολικά της σύνορα, ο Νοέμβριος θα είναι ο μήνας κατά τον οποίο η Τουρκία θα εντατικοποιήσει τις προσπάθειές της στο ευρωπαϊκό διπλωματικό πεδίο. «Ο Οκτώβριος ήταν μήνας ειρήνης, ο Νοέμβριος θα είναι μήνας της Ευρώπης», τόνισε πριν από μερικές ημέρες χαρακτηριστικά ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών.

Αν και το Υπουργείο Εξωτερικών της Τουρκίας δεν έχει γνωστοποιήσει το πρόγραμμα του κ. Νταβούτογλου, σε ό,τι αφορά τις επισκέψεις που θα πραγματοποιήσει στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, πηγές στην Άγκυρα τονίζουν ότι ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών θα καταβάλλει προσπάθειες, για να έχει επαφές με όσο το δυνατόν περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Από την άλλη, δημοσιογραφικές πηγές από τα Κατεχόμενα δήλωσαν στην «Κ» ότι σε περίπτωση που η Άγκυρα θεωρήσει ότι υπάρχει ανάγκη, ενδέχεται ο ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, Μεχμέτ Αλί Ταλάτ, να μεταβεί στο εξωτερικό και συγκεντρωμένα σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ

Αρχίζοντας από τα εύκολα με στόχο τα βαθιά

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Μέσω της προόδου επί ζητημάτων πιο... χαμηλής πολιτικής σημασίας, όπως για παράδειγμα το ήδη λυμένο θέμα της κάρτησης της βίζας σε Έλληνες επισκέπτες των ΗΠΑ, ευελπιστούν οι ΗΠΑ να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για ευνοϊκότερο κλίμα για τα δυσκολότερα θέματα της ατζέντας, που είναι τα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό, καθώς και άλλα δύο σοβαρά ζητήματα για την Ουάσινγκτον, τη συνεργασία για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας.

Σε σχέση με τα ελληνοτουρκικά, η Ουάσινγκτον εμπιστεύεται περισσότερο τις δυνατότητες που έχει για ουσιαστικότερη προσέγγιση με τον Ερντογάν ο Γιώργος Παπανδρέου. Η Αθήνα έσπευσε έγκαιρα να στείλει το μήνυμα, εν όψει και της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. τον Δεκέμβριο, ότι χρειάζονται χειρονομίες καλής θέλησης από την Τουρκία και οι καθημερινές πολλαπλές παραβιάσεις του ελληνικού εναερίου χώρου δημιουργούν αρνητική προδιάθεση.

Η Ουάσινγκτον υιοθέτησε ως «λογικό» το ελληνικό αίτημα και διαβίβασε τη σύμφωνη θέση της και προς την Άγκυρα. Επί της ουσίας, ωστόσο, οι όποιες κινήσεις για αναβάθμιση του ελληνοτουρκικού διαλόγου και σαφέστερα αναμορφωμένου ρόλου των ΗΠΑ, θα πρέπει να αναμένονται μετά και την ολοκλήρωση των επικών Ερντογάν και Παπανδρέου στην Αμερική.

Στο Κυπριακό η εικόνα είναι περισσότερο θολή. Η συμφωνία για «κυπριακή ιδιοκτησίας συνομιλίες, χωρίς χρονοδιαγράμματα και επιδιαιτήσεις» δεν επιτρέπει για την ώρα μεγαλύτερη εμπλοκή του αμερικανικού παράγοντα. Ο βασικός αρμόδιος για τα θέματα αυτά στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ (υφυπουργός Εξωτερικών, Φίλιπ Γκρόντντ), έχοντας επικριθεί από την ελληνοαμερικανική κοινότητα και τα ισχυρά μέλη του Κογκρέσου προ της επικύρωσης του διορισμού του ως «φιλότουρκος», είναι ιδιαίτερα προσεκτικός στις κινήσεις του, αποφεύγοντας πρωτοβουλίες. Χαρακτηριστικό είναι και το γεγονός ότι μόλις αυτήν την εβδομάδα ηγετικοί παράγοντες του ελληνικού λόμπι επρόκειτο να συναντηθούν στην Ουάσινγκτον, αντί του κ. Γκρόντντ που χειρίζεται το Κυπριακό, με τον προϊστάμενό του, υπουργό αναπληρωτή Εξωτερικών, Τζέιμς Στάιμπεργκ. Για την ώρα, η προσοχή της Αθήνας, της Λευκωσίας και του ελληνικού λόμπι στρέφονται στην τήρηση των συμφωνιών για τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων, αλλά και τη διασφάλιση ότι οι αξιωματούχοι που θα ασκούν την αμερικανική πολιτική στο Κυπριακό θα ακολουθούν την πολιτική του Λευκού Οίκου. Ήδη, απήματα για την απομάκρυνση του πρόβλη των ΗΠΑ στη Λευκωσία, Φρανκ Ούρμπανσκι, όπως και του Αμερικανού βοηθού γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Λυν Πάσκοε, έχουν τεθεί επιτακτικά στον Λευκό Οίκο και στη Χίλαρι Κλίντον από τη γεροϋσιαστή Ολυμπία Σνόου κι άλλα κορυφαία μέλη του Κογκρέσου.

Η οριστική διαμόρφωση της αμερικανικής τακτικής στο Κυπριακό θα λάβει χώρα μετά την ολοκλήρωση και της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, όταν η διαδικασία πλέον θα μπει στο «πάρκερ-δύοσε».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Βελτίωση των σχέσεων με Αθήνα επιθυμεί ο Λευκός Οίκος. **Σελ. 11**

ΣΤΗ ΖΩΗ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΝΑ VOLVO. ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΚΑΘΕ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΜΕΡΑ, ΟΙ ΦΙΛΟΙ, Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, Ο ΕΡΩΤΑΣ, ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΣΟΥ. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙΣ. Η ΠΙΣΤΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ. ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ 1330 ΧΛΜ ΜΕ ΜΟΝΟ ΕΝΑ ΓΕΜΙΣΜΑ ΚΑΙ ΚΑΝΕΝΑΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ. ΓΙ' ΑΥΤΟ ΟΔΗΓΕΙΣ VOLVO.

TBWA/LENTELLA

VOLVO
DRIVE
Φιλικά στο Περιβάλλον

WHATCAR? GREEN CAR
GREEN AWARDS 2009 OF THE YEAR

THE NEW VOLVO S40 1.6 DRIVe WITH BEST-IN-CLASS FUEL EFFICIENCY

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΟΥ 3.9L/100km • ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΡΥΠΩΝ 104g CO₂/KM • ΚΡΑΤΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ ΓΙΑ ΧΑΜΗΛΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΡΥΠΩΝ.

www.volvocars.com.cy

CTC AUTOMOTIVE LTD

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΙ ΧΩΡΟΙ VOLVO: ΛΕΥΚΩΣΙΑ: ΤΗΛ. 22 740522 - ΛΕΜΕΣΟΣ: ΤΗΛ. 25 388222 - ΛΑΡΝΑΚΑ: ΤΗΛ. 24 828518 - ΠΑΦΟΣ: ΤΗΛ. 26 818313

Volvo. for life

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Εκτός ατζέντας η συγκυβέρνηση στο Εκτελεστικό του ΔΗΚΟ

«Πολιτική αξιοπιστία, ενιαίος πολιτικός λόγος, ανασυγκρότηση και προοπτικές»

Του **ΝΙΚΟΥ ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΟΥ**

Με ατζέντα που για κάποιους τουλάχιστον είναι εκτός τόπου και χρόνου σε σχέση με τα όσα έγιναν τον τελευταίο καιρό, συνέχεται αύριο το Εκτελεστικό Γραφείο του ΔΗΚΟ. Σύμφωνα με φάβ που στάλθηκε την Παρασκευή το πρωί στα μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου, το σώμα θα συνέλθει τη Δευτέρα με θέμα «την πολιτική αξιοπιστία, τον ενιαίο πολιτικό λόγο και την ανασυγκρότηση και ενδυνάμωση του ΔΗΚΟ». Όπως επισημαίνεται στο φάβ, επί του συγκεκριμένου θέματος θα καταθέσει εισήγηση ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ και εν συνεχεία θα ακολουθήσει συζήτηση.

Αφήνουν όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά οι διαφωνούντες

Αν και στην προέκτασή τους τα συγκεκριμένα θέματα μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτουν και τα όσα έγιναν τις τελευταίες ημέρες με την έντονη κριτική από αξιωματούχους του ΔΗΚΟ σε σχέση με τους χειρισμούς του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Κυπριακό, μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου δήλωσε στην «Κ» πως, με την επιλογή των πιο πάνω θεμάτων, ο Μάριος Καρογιάν προσπαθεί να αποφυγει την ουσιαστική συζήτηση, η οποία, όπως θεωρεί, δεν μπορεί να είναι άλλη από το αν έχει ξεπεράσει ή όχι ο Δημήτρης Χριστόφιας τις κόκκινες γραμμές στο Κυπριακό και το κατά πόσον θα πρέπει να συνεχιστεί η παραμονή του ΔΗΚΟ στη συγκυβέρνηση.

«Εδώ ο κόσμος χάνεται στο Κυπριακό και εμείς θα συζητάμε την ανασυγκρότηση του ΔΗΚΟ», διερωτήθηκε χαρακτηριστικά ο υψηλόβαθμος αξιωματούχος που μίλησε στην «Κ», για να προσθέσει πως η συζήτηση που προγραμματίζεται να γίνει αύριο θα έ-

πρεπε να είχε διεξαχθεί πριν ενάμιση χρόνο.

Πέραν όμως της ατζέντας, το μέγα ζητούμενο είναι το τι θα πράξουν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας του Εκτελεστικού Γραφείου τα στελέχη που έχουν ήδη εκφραστεί με ιδιαίτερα επικριτικό τρόπο για τη συμπεριφορά του Δημήτρη Χριστόφια τόσο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων όσο και έναντι του ΔΗΚΟ. Θα αποδεχθούν την ατζέντα ή θα θέσουν από μόνοι τους θέμα για συζήτηση της παραμονής του ΔΗΚΟ στη συγκυβέρνηση σε ανώτερο από το Εκτελεστικό Γραφείο επίπεδο;

Οι πληροφορίες που εξασφάλισε η «Κ» αναφέρουν ότι όλα τα ενδεχόμενα είναι πλέον ανοικτά, με κάποιες συζητήσεις που έχουν ήδη γίνει ανάμεσα στα μέλη του Εκτελεστικού που κατατάσσονται στους πιο αυστηρούς επικριτές του Προέδρου της Δημοκρατίας, να βραβαίνουν προς την άποψη πως το ζήτημα δεν πρέπει να κλείσει στο Εκτελεστικό. Οι διαφωνούντες με τον Μάριο Καρογιάν ποντάρουν στις θέσεις που κατέθεσε στο Κυπριακό για την εκ περιτροπής προεδρία και τη σταθμισμένη ψήφο ο Δημήτρης Χριστόφιας, θεωρώντας πως από μόνη της αυτή η εξέλιξη αποτελεί απόδειξη ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει ξεπεράσει τις κόκκινες γραμμές και κατ'επέκταση θα πρέπει να συζητηθεί πάραυτα ο τρόπος που θα αντιδράσει το ΔΗΚΟ.

Αντίθετα είναι τα μηνύματα που έρχονται από το γραφείο του προέδρου του ΔΗΚΟ, ο οποίος, στηρίζόμενος στην πλειοψηφία του 16-10 που φαίνεται να έχει αυτή τη στιγμή εντός του σώματος, θα επιχειρήσει κλείσιμο του θέματος. «Γνωρίζουμε ότι δεν θέλει να ακουστεί καν για το ενδεχόμενο αποχώρησης του ΔΗΚΟ από την κυβέρνηση και γι' αυτό θα κρατήσει το θέμα εντός του εκτελεστικού γραφείου», δήλωσε συγκεκριμένα το στέλεχος του κόμματος που μίλησε στην «Κ».

Με ατζέντα που αποτρέπει τη συζήτηση της παραμονής ή όχι του ΔΗΚΟ στη συγκυβέρνηση, θα επιχειρήσει να κλείσει το θέμα στο Εκτελεστικό Γραφείο ο Μάριος Καρογιάν.

Ανπουχεί το ΑΚΕΛ

Διακριτικά παρακολουθεί το ΑΚΕΛ τις εσωκομματικές εξελίξεις στο ΔΗΚΟ. Στην Εξέκρια Παπαϊωάννου δηλώνουν μεν ότι δεν θέλουν να μπουσ στα εσωτερικά του εταίρου τους στη συγκυβέρνηση, θεωρούν όμως ότι εδώ που έχουν φθάσει τα πράγματα το θέμα πρέπει να ξεκαθαριστεί. «Μόνοι τους θα πρέπει να βρουν την άκρη. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να διατηρηθεί η ενότητα στο εσωτερικό μέτωπο, η οποία επιτυγχάνεται τόσο μέσω του Εθνικού Συμβουλίου, όσο και σε επίπεδο της συμμετοχής του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ στη συγκυβέρνηση», δήλωσε στην «Κ» μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ. Ιδιαίτερα εννοχλημένοι - και δεν το κρύβουν - είναι επίσης στο ΑΚΕΛ από το ύψος που χρησιμοποιήσαν στην κριτική τους κάποια εκ των στελεχών του ΔΗΚΟ και ειδικά ο αντιπρόεδρος του κόμματος, Νικόλας Παπαδόπουλος. «Αν και δείχνει πολλή υπομονή μέχρι τώρα, από εδώ και πέρα θα παίρνουν τις ανάλογες αποφάσεις όταν τοποθετηθούν με τέτοιο τρόπο», μας λέει ο κ.κ.

Από απόσταση ο ΔΗΣΥ

Στον ΔΗΣΥ παρακολουθούν τις εξελίξεις από απόσταση, αντιλαμβάνονται όμως και τις προοπτικές που ενδεχομένως να δημιουργούνται από την αντιπαράθεση μερίδας του ΔΗΚΟ με το Προεδρικό και το ΑΚΕΛ. Αν και σε επίσημο επίπεδο δεν έχει γίνει οποιαδήποτε συζήτηση, οι δημοσιογραφικές πληροφορίες επιμένουν πως ήδη κάποια στελέχη των δύο κομμάτων έχουν κάνει προκαταρκτικές συζητήσεις για το ενδεχόμενο μεταξύ τους συνεργασίας. Προς το παρόν, πάντως, στην Πιπιδόρου δεν κινούνται σε οποιοδήποτε επίσημο επίπεδο, αφήνοντας τα πράγματα εντός του ΔΗΚΟ να πάρουν τον δικό τους δρόμο και εν συνεχεία να δουν πώς θα διαχειριστούν την κατάσταση που θα διαμορφωθεί.

Ο πρόεδρος του κόμματος, πάντως, στην περίπτωση που η συζήτηση ξεφύγει της καθορισμένης ατζέντας και περιστραφεί γύρω από τη συνέχιση της συγκυβέρνησης, αναμένεται να επικαλεστεί την απόφαση του Ιουνίου της Κεντρικής Επιτροπής για να επισημάνει πως το θέμα έχει ήδη συζητηθεί και α-π-ό-τ-η-σ-τ-ι-μ-ή που οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται δεν υπάρχει λόγος επαναφοράς του.

Με μία γλώσσα τα στελέχη

Ακόμη όμως και με πιστή προσήλωσή στην ατζέντα της αυριανής συνεδρίας του Εκτελεστικού Γραφείου του ΔΗΚΟ, η συζήτηση αναμένεται να είναι αν μη τι άλλο έντονη σε σχέση με τον ενιαίο πολιτικό λόγο. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος εκ των πραγμάτων θα καλύψει και τη σκληρή κριτική που άσκησε ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ, Νικόλας Παπαδόπουλος, και το κατά πόσον αυτή αντιπροσωπεύει τις θέσεις του ΔΗΚΟ ή απλώς αποτελεί προσωπική θέση του κ. Παπαδόπουλου.

Υπενθυμίζεται ότι στα μέσα της εβδομάδας που πέρασε είχε χρησιμοποιήσει πολύ σκληρή γλώσσα για τον Δημήτρη Χριστόφια και τη διαπραγματευτική του τακτική. Είχε μάλιστα χρησιμοποιήσει και το παράδειγμα του βατράχου που παραμένει σε νερό το

οποίο ζεσταίνεται σιγά-σιγά μέχρι αυτό να πεθάνει, για να περιγράψει την κατάσταση στο τραπέζι των απευθείας διαπραγματεύσεων.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε την επόμενη μέρα, ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΚΟ, Φώτιος Φωτίου, είχε χαρακτηρίσει τις δηλώσεις του Νικόλα Παπαδόπουλου ως προσωπική κόντρα με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με τον κ. Φωτίου, ο κ. Παπαδόπουλος ούτε ενημέρωσε ούτε ζήτησε ούτε πήρε εξουσιοδότηση του κόμματος, άρα εκφράζει προσωπικές απόψεις.

«Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν υποθέτει τις προσωπικές απόψεις, εκτιμήσεις, αναλύσεις ή τη ρητορική του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου ή οποιουδήποτε στελέχους προβαίνει σε προσωπικές δηλώσεις». Διαχρονικά, πρόσθεσε, οι θέσεις και οι αποφάσεις του ΔΗΚΟ καθορίζονται από τις πάγιες αρχές και θέσεις και από τα συλλογικά του όργανα και εκφράζονται αυθεντικά, σοβαρά.

Στο θέμα είχε επανέλθει ο κ. Παπαδόπουλος, λέγοντας από τη μια πως όντως τα όσα είχε πει ήταν προσωπικές του απόψεις, απορρίπτοντας όμως κατηγορηματικά από την άλλη πως οι δηλώσεις του είχαν με οποιοδήποτε τρόπο ξεφύγει από τις πάγιες θέσεις του ΔΗΚΟ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΜΑΡΙΟΥ Π. ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Το ατλαντικό μέλλον της Κύπρου

Η επερχόμενη έκθεση αξιολόγησης για την Τουρκία, τον Δεκέμβριο, από την Ε.Ε. θα σημάνει νέες διεθνείς πολιτικές εξελίξεις. Στην παρούσα χρονική στιγμή, επιτακτική θεωρείται η δημιουργία μιας εναλλακτικής πιθανότητας διαμόρφωσης πολιτικής πρωτοβουλίας στην εξωτερική πολιτική της Κύπρου. Πιστεύεται πως θα επηρεάσει «θετικά ανατρεπτικά», αλλά και θα θέσει επί τάπητος υφιστάμενες διαπραγματεύσεις για βιώσιμη επίλυση του προβλήματος σε υπερεθνικό επίπεδο ασφάλειας.

Στην παρούσα χρονική στιγμή βρισκόμαστε σε περίοδο εντόνων διαβουλεύσεων και πιέσεων. Νέα δεδομένα θα μπορούσαν να προκύψουν. Η Κύπρος μέσω μιας «θετικά ανατρεπτικής», υπερεθνικής πολιτικής πρωτοβουλίας θα αναδείξει «την ικανότητά της για διαπραγματεύσεις», σε νέα πλαίσια «μη παραδοσιακής, μη αναμενόμενης πολιτικής» στον τομέα της διεθνούς ειρήνης και της ασφάλειας.

Τα οφέλη πολλαπλά, τα οποία αναδεικνύουν την ικανότητα για: 1) Διπλωματική διαπραγμάτευση, 2) ουσιαστική διαβούλευση θεμάτων γεωστρατηγικής και γεωπολιτικής ασφάλειας της Κύπρου, πλέον και σε «ατλαντικό επίπεδο». Μία νέα πρωτοβουλία από την κυπριακή ηγεσία σε αυτήν τη χρονική περίοδο (όταν η Τουρκία μέσω αιτήματός της θέλει να λάβει μέρος στη διαμόρφωση των στρατιωτικών χαρτών άμυνας της Ε.Ε. -ενδεικτικά αναφορά γίνεται στο έγγραφο περιοδικό Economist, 10 Σεπτεμβρίου 2009) μπορεί να διαμορφώσει ένα νέο στρατηγικό σχήμα διπλωματικής ισχύος για τη χώρα. Η Κύπρος μέσω διαμόρφωσης ποιοτικότερης, ουσιαστικότερης, αναβαθμισμένης και εφικτής υπερεθνικής, διεθνούς ατζέντας πολιτικής ασφάλειας θα τραβήξει «την ουσιαστική προσοχή» των υπολοίπων ευρωπαϊκών κρατών.

Η πρόταση αυτή για την πολιτική ηγεσία δεν είναι άγνωστη. Ωστόσο έχει εξαιρεθεί. Οι λόγοι είναι οι εξής: 1) Δεν αντιμετωπίζεται με γνώμονα την ανάγκη για διεθνή συνεργασία στον καταξοχό οργανισμό διεθνούς ασφάλειας του 21ου αιώνα. 2) Η διαφορετικότητα εθνικής πολιτικής-κομματικής ιδεολογίας. 3) Τα ιστορικά δεδομένα, γεγονός, αφηρητικά, για την

Κύπρο. 4) Η δεδομένη «πιθανή» αρνητική απάντηση της Τουρκίας σχετικά με το παρακάτω, όπως θα αναφερθεί, αίτημα.

Η Τουρκία αναζητά ρόλο στον ευρωπαϊκό αμυντικό σχεδιασμό. Η Κύπρος θα πρέπει να ισοσκελίσει την ισχύ της μέσω αναζήτησης μοχλού μιας υπερεθνικής εξωτερικής πίεσης και με τη δημιουργία μιας ατλαντικής ταυτότητας: 1) Νομικά «ραμμένης» στα πλαίσια των αναγκών της, μέσω της πολιτικής του Συνεταιρισμού για την Ειρήνη (PFP). 2) Πολιτικά εφαρμοσίμων και βιώσιμης πολιτικής, όπου η πρόταση για ένταξη της Κύπρου γίνεται την «κατάλληλη ώρα». Η ισοζυγισμένη πολιτική αυτή θα προσδώσει στην Κύπρο θετικά και μόνο αναβαθμισμένο κύρος και ισχύ στην εξωτερική πολιτική και ασφάλεια. Η Τουρκία, με δεδομένη την ευρωπαϊκή πίεση, θα αναγκαστεί να διαπραγματευτεί ανατρεπτικά πλέον και σε επίπεδο ΝΑΤΟ. Η ανάλογη αυτή διαπραγματευτική ικανότητα θα έρθει με την ουσιαστική στήριξη και της Ελλάδας, η οποία είναι αναμενόμενη.

Το ισοζύγιο αντικινήτρων αποδοχής από την Τουρκία προς ένταξη της Κύπρου στο PFP θα πρέπει να αναφέρεται ότι στη συνολική υποστήριξη προοπτικής ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε., αλλά στη ζυγοσταθμισμένη ανάγκη μέσω δηλώσεων της Τουρκίας να εξεταστεί η εμπλοκή της, πιθανώς, στον ευρωπαϊκό σχεδιασμό άμυνας. Πολιτική που σημειωτέον είναι ταυτόσημη, αλλά όχι κοινή, με τις πολιτικές του ΝΑΤΟ, όπως αναφέρεται στη συνεργασία επιπέδου ΝΑΤΟ-Ε.Ε.

Μία ατλαντική ταυτότητα μέσω διαμόρφωσης συνεργασίας για το PFP, νομικά όσο και πολιτικά, μπορεί να υπάρξει στα πλαίσια της Κυπριακής, «ραμμένης» για τις ανάγκες της, Δημοκρατίας. Αναδεικνύονται: 1) Το δικαίωμα συνεργασίας με οργανισμό, βάση και των σχέσεων Ε.Ε.-ΝΑΤΟ. 2) Το κυπριακό ζήτημα στα «ατλαντικά» στρατιωτικοπολιτικά διαπραγματευτικά σαλόνια, ταυτοχρόνως όταν το ΝΑΤΟ αναβαθμίζεται, ανανεώνεται, επιπλέον ιστορικά λάθη του για επαναπροσδιορισμό συνεργασιών μέσω στρατηγικού πλάνου το 2010. 3) Η Κύπρος θα συμμετέχει ως Δυτικό Κράτος στο καταξοχό φόρουμ διεθνούς συνεργασίας, διαπραγματεύσεων αναβαθμισμένες και ανασυντάσσονται «δυναμικές» περί τις ασφάλειας ως κράτος σταθερό, α-

σφαλές και επικερδές παραγωγικά, οικονομικά και στρατιωτικοπολιτικά. 4) Πανακαθαρίζει το ενδιαφέρον κρατών, διότι κυρίως με τις ανάλογες κινήσεις, χωρίς πολιτικό κόστος, αναζητά: α) Λύση, β) μέλλον, γ) προοπτική δημιουργίας κέντρου αποδοχής για τη Μεσόγειο, αλλά και τη Μέση Ανατολή, δ) ανασυντάσσει δυνάμεις μέσω πολιτικής πρωτοβουλίας, ε) υλοποιεί και εκπληρώνει μια θετικά ανατρεπτική στα ιστορικά δεδομένα πολιτική, όπου ουσιαστικά η Τουρκία δεν μπορεί παρά μόνο να στηριχθεί. Η ανάγκη της Τουρκίας για συμμετοχή στην Ε.Ε. συνεπάγεται αποδοχή των «ατλαντικών υπερεθνικών θεσμών» υπέρ της Κύπρου. Ως «περιφερειακός διαμορφωτής ισοζυγίου σταθερότητας», όπως επιθυμεί να γίνει, καλείται να στηρίξει την πρωτοβουλία αυτή.

Η λύση του κυπριακού ζητήματος μέσω των Ηνωμένων Εθνών αναζητείται. Ωστόσο, η επίδωξη, όπως διαφαίνεται, μιας θετικής πολιτικής πρωτοβουλίας στον τομέα της διεθνούς ασφάλειας μέσω των ατλαντικών θεσμών και αξιών θα ενισχύσει τη διπλωματική ισχύ της χώρας. Οι αποδοχές του Ελσίνκι το 1999 και οι μετέπειτα κινήσεις της Κύπρου, με την ένταξη της το 2004 στην Ε.Ε., είναι παράδειγμα διαπραγματευτικής ισχύος. Η Κύπρος δεν θα είναι μέλος του ΝΑΤΟ, αλλά μόνο μέλος του PFP, κάτι που εκπληρώνει τις υπάρχουσες ιδέες πολιτικής της χώρας.

Θα συμμετάσχει σε φόρουμ πολιτικοστρατιωτικού διαλόγου, ανταλλαγών και συμμετοχών για διεθνή ασφάλεια «ραμμένης» στις ανάγκες της χώρας. Η Τουρκία θα αναγνωρίσει στο βραχυπρόθεσμο μέλλον, μέσω PFP, de facto την Κυπριακή Δημοκρατία. Αποτέλεσμα: Ποιοτικότερη και ουσιαστικότερη συνεργασία της Κύπρου και της Ελλάδας προς την Τουρκία και την προοπτική της ένταξής της στην Ε.Ε., απορρίπτοντας πιθανή τουρκική εσωστρέφεια ή αλλαγή πολιτικής της Τουρκίας, μιας «επαναστασιακής» συνεργασίας με το ΝΑΤΟ υπουργού Εξωτερικών Τουρκίας για την περιοχική της νοτιοανατολικής Ευρώπης που απλά είναι απορριπτή.

Ο δρ Μάριος Π. Ευθυμιόπουλος είναι επισκέπτης λέκτορας, Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Efthymiopoulos.marios@ucy.ac.cy

ΑΡΘΡΟ / Του **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ**

Ανάγκη διόρθωσης πορείας

Με καλή πίστη και με έγνοια μοναδική να συμβάλω στη διόρθωση της πορείας αναφορικά με τον χειρισμό του Κυπριακού από τον Πρόεδρο Χριστόφια, θεωρώ αναγκαίο να καταθέσω μια κριτική αποτίμηση τριών πυλώνων της διαπραγματευτικής του στρατηγικής, όπως αυτή προκύπτει από τα γεγονότα.

Το ορόσημο του Δεκεμβρίου: Υπάρχει εύλογη υποψία, στηριγμένη σε γεγονότα καθώς και σε πληροφορίες από πολλές κατευθύνσεις, ότι ο Πρόεδρος δεν θέλει να υπάρξει - ή να περάσει το μήνυμα ότι υπάρχει - ουσιαστική πρόοδος στις διαπραγματεύσεις μέχρι το ορόσημο του Δεκεμβρίου, οπότε θα διαμορφωθεί το τελικό κείμενο των Συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την Τουρκία. Εκτιμώ ότι η στόχευση να χρησιμοποιηθεί το Κείμενο των Συμπερασμάτων για άσκηση πίεσης επί της Τουρκίας συνιστά μια στρατηγική που δεν έχει πιθανότητες να στεφθεί με επιτυχία. Από τη μελέτη των τριών κειμένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Accession Partnership, Progress Report, Enlargement Strategy), επί των οποίων θα στηριχθεί η διατύπωση των συμπερασμάτων, προκύπτει αβίαστα πως τέτοια πίεση δεν προβλέπεται ότι θα ασκηθεί. Και στα τρία κείμενα προβάλλεται ως θετικό στοιχείο η δημόσια υποστήριξη της Τουρκίας προς τις διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού και υποδεικνύεται η ανάγκη λήψης πρακτικών μέτρων για τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος προς την κατεύθυνση της λύσης.

Κριτική ασκείται μόνο για την άρνησή της να εφαρμοστεί το Πρωτόκολλο της Άγκυρας. Αν η στρατηγική μας εστιάζει στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου, έχει μια λογική, η οποία όμως δεν συνδέεται με τη λύση. Αν, αντίθετα και όπως πρέπει να συμβαίνει, η στρατηγική μας εστιάζει στη λύση, τότε δεν έχει λογική οποιαδήποτε κωλυσιεργία από μέρους μας, με την ελπίδα πως θα αξιοποιηθούν υπέρ μας το ορόσημο του Δεκεμβρίου, λαμβανόμενος, επιπρόσθετα, υπόψη των τελευταίων κινήσεων Ερντογάν και Νταβούτογλου - που δεν είναι απλώς «επικοινωνιακή τακτική», όπως κάποιοι έσπευσαν να τις ερμηνεύσουν, ανακαλώντας πολιτικές της περιόδου του 2003-2004 - κανέναν στην Ευρώπη δεν θα πείσουμε πως, αν δεν υπάρξει ως τότε ουσιαστική πρόοδος, αυτό θα οφείλεται στην «αδιαλλαξία της Τουρκίας».

Τα χρονοδιαγράμματα: Η ακατανόητη και εριστική, κάποτε, αντίδραση του Προέδρου σε οποιαδήποτε αναφορά στην ανάγκη να τεθούν κάποια χρονοδιαγράμματα ή να ληφθούν υπόψη σπ-

μαντικά πολιτικά ορόσημα, όπως αυτά του Δεκεμβρίου 2009 ή του Απριλίου 2010, ενισχύει περαιτέρω την υποψία της κωλυσιεργίας, απλώς και μόνο για να δείξουμε «σαμπουκά» στους διεθνείς μεσολαβητές, περνώντας έτσι το μήνυμα στους «σκληρούς» της δικής μας πλευράς ότι «δεν υποκύψαμε» σε «ασφωκτικά χρονοδιαγράμματα». Ποιο στ' αλήθεια πρακτικό όφελος προκύπτει από μια τέτοια τακτική; Ποιους θα πείσουμε πως μετά από 40 χρόνια συνομιλίες και, πιο συγκεκριμένα, μετά από ενάμιση χρόνο συνομιλιών μεταξύ Χριστόφια και Ταλάτ, ούτε ως τον Απρίλη του 2010 δεν θα τελειώσουμε (βλ. πρόσφατες δηλώσεις του Προέδρου στη Ζαμάν), όταν όλοι γνωρίζουν ότι ο Ντε Κλερκ σε συνομιλίες μιντών κατήργησε το «απαρτχάιντ»; Δεν είναι δυνατόν να μην αντιλαμβάνεται ο Πρόεδρος πως, όσο τραβά στον χρόνο η διαπραγμάτευση, ενισχύονται οι φυγόκεντρες και απορριπτικές τάσεις και οτις δύο κοινότητες, πράγμα που φαίνεται να τον απασχολεί σοβαρά. Και αυτό μας φέρνει στον τρίτο πυλώνα.

Το πλειοψηφικό ρεύμα: Υπάρχει συρροή δεδομένων που ενισχύουν την εντύπωση ότι, ενώ διαπραγματεύεται ο Πρόεδρος, έχει διαρκώς στο πίσω μέρος της σκέψης του το πώς «θα πουλήσει» τη λύση. Αυτή η εμμονή την αποσιώπησε από την πλήρη και αταλάντευτη αφοσίωση στον κυρίαρχο στόχο που τον οδηγεί ενίοτε σε λαϊκιστικές προσεγγίσεις, οι οποίες, κατά το επικριτικότερο, δεν συμβάλλουν στην προοπτική της λύσης. Έχω επανειλημμένα υποδείξει πως τα μεγάλα γεγονότα από μόνοι τους δημιουργούν κοινή γνώμη. Ας το πάρει απόφαση ο Πρόεδρος.

Το ισχυρό πλειοψηφικό ρεύμα υπέρ της ομοσπονδιακής λύσης θα δημιουργηθεί την επομένη που θα δούμε από την τηλεόραση την «καπακωτή» των τεσσάρων (Χριστόφια, Ταλάτ, Παπανδρέου, Ερντογάν), μετά την υπογραφή της λύσης, όταν ευτυχώς θα δηλώνουν ότι με τη λύση που έχει επιτευχθεί και η οποία αποτελεί έντιμο βήμα προς το μέλλον, ανοίγεται νέα περιόδους «γαλλογερμανικού» μοντέλου στο τρίγωνο Τουρκίας, Ελλάδας, Κύπρου.

Καταληκτικά, υπό το φως των όσων έχουν εκτεθεί πιο πάνω, προκύπτει άμεσα ανάγκη επαναξιολόγησης των δεδομένων και διόρθωσης πορείας από τον Πρόεδρο. Κι αν έχει και το «blame game» μέσα στις επιλογές του, να το βγάλει από το νου του πως σε ενδεχόμενο αδιέξοδο θα βγούμε κερδισμένοι με τη στρατηγική που φαίνεται μέχρι στιγμής να προκρίνει. Υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη λύση. Ας μην τις σπαταλάει σε τακτικισμούς.

ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ

με Συνολικό Ετήσιο Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ)

3,24%

Στεγαστικό Σχέδιο “Σπίτι για όλους” από τη Marfin Laiki Bank

- ✓ Με σταθερό επιτόκιο 2,5% για τα πρώτα 3 χρόνια
- ✓ Περίοδος χάριτος μέχρι και 2 χρόνια
- ✓ Δικαίωμα αναστολής μέχρι και 2 φορές το χρόνο χωρίς οποιαδήποτε έξοδα
- ✓ Διάρκεια αποπληρωμής από 15 μέχρι και 40 χρόνια

Ισχύει μέχρι 31/12/2009, για μόνιμους κατοίκους Κύπρου.
Ελάχιστο ποσό δανείου €70.000, μέγιστο ποσό δανείου €750.000.

Το Συνολικό Ετήσιο Ποσοστό Επιβάρυνσης (ΣΕΠΕ) ισούται με 3,24% για δάνειο αγοράς πρώτης κατοικίας. Έχει υπολογιστεί στις 2/10/09 για δάνειο ύψους €100.000, αποπληρωμή σε 20 χρόνια (μηνιαία δόση €529,27 για τα πρώτα 3 χρόνια και ακολούθως ενδεικτική μηνιαία δόση €568,11 για τα υπόλοιπα), με υποθήκη, σταθερό επιτόκιο 2,50% για τα 3 πρώτα χρόνια και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με Euribor 6 μηνών (1,017% στις 2/10/09) + περιθώριο 2,40%. Έξοδα εγγράφων €100, έξοδα διευθέτησης 0,55% στο ποσό του δανείου. Η παραχώρηση του στεγαστικού δανείου υπόκειται στη λήψη ικανοποιητικών εμπράγματων ή/και άλλων εξασφαλίσεων προς όφελος της Marfin Laiki Bank. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα, κατά την απόλυτή της κρίση, να απορρίψει οποιοδήποτε αίτημα πελάτη σε περίπτωση που δεν ικανοποιούνται οι όροι και/ή οι προϋποθέσεις που θέτει.

Διατρέχετε τον κίνδυνο να χάσετε την ακίνητη ιδιοκτησία σας αν δεν πληρώνετε κανονικά τις δόσεις της υποθήκης ή οποιοδήποτε άλλου δανείου το οποίο είναι εξασφαλισμένο με υποθήκη πάνω στην ακίνητη ιδιοκτησία σας.

Το επιτόκιο και η δόση αποπληρωμής του στεγαστικού δανείου δύνανται να τροποποιούνται από τον ενυπόθηκο πιστωτή από καιρού εις καιρόν.

Περισσότερες πληροφορίες στα καταστήματα της Marfin Laiki Bank.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Τη συμπάθειά μας

Να βγει γερός και δυνατός από την περιπέτεια με την υγεία του ευκόλυσσε στον αντιπρόεδρο του ΕΥΡΩΚΟ, Νίκο Κουτσού. Πάντα σοβαρός και συγκροτημένος στις θέσεις του, ανεξάρτητα αν συμφωνείς ή διαφωνείς μαζί του, ο συμπαθής Νίκος έχει να προσθέσει ακόμα στην πολιτική ζωή πείρα και ήθος. Στην οικογένεια του κ. Κουτσού διαβιβάζουμε τη συμπάθειά μας.

63% ψηφίζουν υπέρ

Δημοσκοπήσεις πάνε κι έρχονται αυτό το διάστημα. Δημοσκοπήσεις που έχουν βασικό αντικείμενο το Κυπριακό. Τρεις, όπως μαθαίνει η στήλη, βρίσκονται σε εξέλιξη, μία εκ των οποίων γίνεται με παραγγελία των Ηνωμένων Εθνών. Όλες οι υπό εξέλιξη δημοσκοπήσεις περιλαμβάνουν και τις δύο κοινότητες. Δημοσκόπηση έχει παραγγείλει και έλαβε και το Προεδρικό με πολλά ζητήματα που αφορούν στη λύση του Κυπριακού, βασικότερο εκ των οποίων είναι πόσο εκ των Ελληνοκυπρίων θα ψηφίζουν αύριο υπέρ μιας συμφωνημένης λύσης διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας. Σύμφωνα με πληροφορίες της στήλης, το 63% θα έδινε θετική ψήφο. Όπως μαθαίνουμε, από τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης, αυτό το 63% συγκροτείται από ένα συμπαγές ποσοστό που δίνει το ΑΚΕΛ και από ένα μεγάλο ποσοστό της εκλογικής δύναμης του ΔΗΣΥ.

Επί τη ευκαιρία των ονομασιών σας, Μακαριώτατες, σας ευχόμεθα κάθε καλό επ' αγαθού του χιούμορ, που τόσο πολύ μας λείπει σε αυτό τον τόπο. Διότι τι άλλο από χιούμορ μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος ο οποίος την ημέρα της γιορτής του δηλώνει μπροστά στους τηλεοπτικούς φακούς ενθουσιασμένος με τον εαυτό του!

της περί τούτου. Όταν ο Νικόλας μιλά για βατράχους, πρέπει να κοιτάζει κι άλλου, διότι κινδυνεύει να πατήσει κανένα δικό του.

Το πες-πες βλάπτει

Το Προεδρικό πάντως στέλνει το ξεκαθαρό μήνυμα ότι το ΔΗΚΟ ότι τέτοιες συμπεριφορές δεν μπορεί να συνεχιστούν, πόσο μάλλον να γίνονται ανεκτές. Τα κάστανα από τη φωτιά καλείται να βγάλει ο Μάριος Καρογιάν, αφού προηγουμένως καταφέρει (;) να επιβληθεί εσωκομματικά. Αυτός όμως που πραγματικά έχει το δилημμα των αποφάσεων είναι ο Πρόεδρος Χριστόφιας, η επιμονή του οποίου να κρατά στη ζωή το συγκεκριμένο ετερόκλητο κυβερνητικό σκίμα προς το παρόν τού διασφαλίζει μια εξόχως αποτυχημένη πενταετία. Η ακολουθούμενη μέχρι σήμερα πολιτική τού «ένα βήμα μπρος, δύο βήματα πίσω», (όπως έλεγε και ο σύντροφος Λένιν) λόγω της επιδίωξης να ικανοποιηθούν και οι εταίροι, θα πρέπει να γνωρίζεται ο Πρόεδρος Χριστόφιας ότι δεν πρόκειται να του επιτρέψει να κυβερνήσει ουσιαστικά τον τόπο. Και ο τόπος, σύντροφε, έχει ανάγκη να κυβερνηθεί. Όμως, όταν ακόμα και οι συμπολιτευόμενοι ασκούν κριτική στο Κυπριακό και όχι μόνο, πες-πες θα το πιστέψει και όλος ο κόσμος ότι τα πράγματα πάνε στραβά. Άμα, δε, μας πλακώσει κι άλλο η κρίση, θα το πιστέψουν και τα κομματικά ακτιβ, σύντροφε.

Τι λένε οι Τουρκοκύπριοι

Δημοσκοπήσεις πραγματοποιούνται και στα Κατεχόμενα. Η τελευταία έγινε από την εταιρεία «KANTEM» για λογαριασμό της, αντιπολιτευόμενης εδώ και καιρό τον Ταλάτ, εφημερίδας «Κίτρις». Συνολικά 77,9% του δείγματος δείχνει να τάσσεται υπέρ της λύσης των δύο χωριστών κρατών, ενώ το 41% θα ήθελε τη συνέχιση της παρούσας κατάσταση. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, η οποία θυμίζουμε δημοσιεύθηκε την περασμένη βδομάδα, το 48,5% λέει ότι στην ενοποίηση με την Τουρκία και ένα 42,6% την υποστηρίζει. Ποσοστό 75,1% θα επιθυμούσε μια λύση συνομοσπονδίας με όχι πολλές εξουσίες στην κεντρική κυβέρνηση και ένα 50,4% θα ήθελε μια ομοσπονδία με ισχυρή κεντρική κυβέρνηση. Στην ερώτηση τι θα ψηφίζατε αν επανέρχονταν το Σχέδιο Ανάν, μόλις ένα 30% απάντησε καταφατικά. Τέλος, το 63% πιστεύει ότι οι συνομιλίες μεταξύ του Προέδρου Δημήτρη Χριστόφια και του Τ/κ ηγέτη Μεχμέτ Αλί Ταλάτ δεν θα καταλήξουν σε θετικό αποτέλεσμα.

Ενσταντανέ Αβέρωφ-Νικόλα

Από τη βόλτα μας στη Βουλή αλιεύσαμε καλό πράμα αυτή τη βδομάδα. Εν πρώτοις δύο ορφούς της πολιτικής μας θάλασσας, Αβέρωφ Νεοφύτου και Νικόλας Παπαδόπουλος σε τρυφερό πολιτικό τε-

α-τετ, το οποίο φυσικά και δεν έμεινε ασχολίαστο καθώς ήταν μια μέρα μετά τους «βατράχους» του Νικόλα. Ήταν, που λέτε, κατά τη συζήτηση του προ-υπολογισμού του Υπουργείου Γεωργίας στη συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής, όπου τα «οικονομικά μυαλά» του ΔΗΣΥ και του ΔΗΚΟ, Αβέρωφ και Νικόλας, τα έλεγαν ψιθυριστά μεν αλλά και οι δύο φανερά χαρούμενοι. Τα ψου-ψου των δύο προκάλεσαν και τα ψου-ψου των άλλων βουλευτών, οι σνειριμοί των οποίων ήταν φανερό ότι ξέφυγαν από βουλευτικά έδρανα και έτρεχαν στα κομματικά γραφεία και τα πολιτικά σεσάνρια. Κι όλα αυτά προς τέρψιν ημών των δημοσιογράφων αλλά και των λοιπών παρευρισκομένων.

Συντονισμένες επιθέσεις

Οι τοποθετήσεις Νικόλα Παπαδόπουλου και η σκληρή κριτική που άσκησε στον Πρόεδρο Χριστόφια, για πολλούς ήταν κεραυνός εν αιθρία, αφού στην παρούσα συγκυρία δεν υπάρχει κάποια νέα εξέλιξη σε σχέση με την ακολουθούμενη διαδικασία. Μάλιστα, η κυβέρνηση προσπάθησε να περάσει το μήνυμα ότι ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ αναίτια επιτίθεται στον Πρόεδρο Χριστόφια με στόχο να τον υποσκάψει και να τον διαστρεβλώσει. Η αλήθεια όμως βρίσκεται αλλού, όπως μας είπε ένα μεγάλο μαρμρινό στο αίθριο της Βουλής. Ο Πρόεδρος Χριστόφιας, λοιπόν, δέχεται επιθέσεις από μια συγκεκριμένη ομάδα, τους λεγόμενους εκφραστές της πολύ

σκληρής γραμμής στο Κυπριακό. Σε αυτή μετέχουν πολιτικά πρόσωπα, εκδότες, δημοσιογράφοι και καναλάρχες. Οι επιθέσεις είναι καλά μελετημένες, κλιμακούμενες και εναλλασσόμενες, και τη γενική διεύθυνση του άτυπου αυτού επιτελείου κατέχει πρώην υπουργός και πρώην εγκάρσιος φίλος του Προέδρου Χριστόφια, όπως με πίκρα μάς ελέχθη. Η χρηματοδότηση του επιχειρήματος, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, προέρχεται από συγκεκριμένη κατάσταση, την οποία όμως το ΑΚΕΛ γνωρίζει και ήδη επιχειρεί να στριμώξει. Κύριε ελέησον!

Βγες, Μάριε, βγες

Η ανάλυση επί της ουσίας των δηλώσεων του κ. Παπαδόπουλου είναι ότι αυτό που είπε ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ έχουν διαφορετικούς παραλήπτες και εξυπηρετούν πολλαπλούς στόχους. Ο προφανής βέβαια ήταν η προσπάθεια απαξίωσης του Προέδρου Χριστόφια (παράλληλοι με τον εξτρεμιστή Ραούφ Ντενκτάς) αλλά κυρίως της βασικής πολιτικής του επιλογής που δεν είναι άλλη από την εν εξέλιξη διαδικασία των συνομιλιών με τον Τ/κ ηγέτη. Έξυμνη και καλοσχεδιασμένη ήταν και η αναφορά στον Πρόεδρο Κληρίδη, ο οποίος κατά τα λεγόμενα του «κεντρικού» στελέχους απέριπτε αυτά που ο Πρόεδρος Χριστόφιας σήμερα προωθεί, έχοντας μάλιστα και τη στήριξη του Νίκου Αναστασιάδη! Τελευταίος αλλά όχι έσχατος παραλήπτης του μηνύματος Παπαδόπουλου ο

πρόεδρος του ΔΗΚΟ, ο οποίος δεν έχει πλέον άλλη επιλογή από το να βγει από την τρύπα όπου είναι κρυμμένος και είτε να τοποθετηθεί δημόσια είτε να θέσει το ζήτημα στα συλλογικά όργανα του κόμματος, εξέλιξη που θα σηματοδοτήσει βεβαίως την έναρξη μιας χρωσταύμενης ρεβάνς. Ξέρετε αυτός...

Και το κουφό

Διότι υπάρχει και κουφό στην όλη υπόθεση. Ενώ βγήκε ο Νικόλας Παπαδόπουλος και την έπεσε του κ. Χριστόφια, το ΔΗΚΟ στη γραπτή ανακοίνωσή του άδειασε τον αντιπρόεδρό του σημειώνοντας μεταξύ άλλων ότι «το Κόμμα δεν υιοθετεί τις προσωπικές απόψεις, εκτιμήσεις, αναλύσεις ή τη ρητορική του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου ή οποιοδήποτε στελέχους προβαίνει σε προσωπικές δηλώσεις. Διαχρονικά οι θέσεις και οι αποφάσεις του Δημοκρατικού Κόμματος καθορίζονται από τις πηγές του αρχές και θέσεις και από τα συλλογικά του όργανα και εκφράζονται αυθεντικά, σοβαρά και υπεύθυνα από τον Πρόεδρο του Κόμματος». Ως εδώ καλά. Και πού είναι το κουφό, θα πείτε. Το κουφό είναι ότι, πριν αλέκτωρ λalήσει τρεις, το ΔΗΚΟ επιβεβαίωσε τη συμφωνία του με τον κ. Παπαδόπουλο, ανακινώντας ότι ο Πρόεδρος θα πρέπει να αποσύρει από τις συνομιλίες την πρότασή του για την εκ περτροπής προεδρία. Πάντως, βρήκαμε πολύ εύστοχη την ατάκα που πέταξε ο Νίκος Τορνάρ-

Όταν παίζει η κασέτα

Αγροτικά χρέη σχεδόν 40 εκατομμυρίων διαγράφηκαν μετά από συνεννόηση της κυβέρνησης με τις Βρυξέλλες, ενώ βρέθηκε και φόρμουλα για ρύθμιση και των υπολοίπων, όπως ανακοινώθηκε τις προηγούμενες μέρες. Τα κόμματα της συμπολίτευσης δεν βγήκαν να πουν ένα λόγο καλό, με την πρόφαση ότι το έκαναν οι αγροτικές οργανώσεις. Παράλληλα, την ίδια μέρα, «κόλλημα» στα σχετικά τηλεοπτικά ρεπορτάζ, έπαιξε η δήλωση του αντιπρόεδρου του ΔΗΣΥ, Λευτέρη Χριστοφόρου, ο οποίος και ασκούσε σφοδρή κριτική για την αγροτική πολιτική της κυβέρνησης. Για τ' όνομα του Θεού, Λευτέρη, άλλη μέρα δεν βρήκες; Έχει και η αντιπολίτευση τα όριά της. Δεν χρειάζεται να παίζει η κασέτα καθημερινά. Νισάφι.

Οπλοφορεί ο Πολυνεικός

Τον είδαμε με τις πατερίτσες στις εφημερίδες, δεν ξέραμε όμως ότι «οπλοφορεί» ο Μιχάλης Πολυνεικός. Ο υπουργός Γεωργίας εξέπληξε τους πάντες, όταν κατά την εισόδη στο στην αίθουσα των δημοσιογράφων στη Βουλή σήκωσε τις πατερίτσες στη στάση των όπλων που πυροβολούν και πυροβολώνται αλλά και χοροπηδώντας στο ένα πόδι, πήγε «κοσταντίρ» στο βήμα, για να αναλύσει τα επιτεύγματα του Υπουργείου. Νωρίτερα είχε περάσει από το βάσανο του ελέγχου της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής για τον προπολογισμό του 2010, όπου και απάντησε σε δεκάδες ερωτήσεις βουλευτών.

Γράφει ο **ΙΑΝΟΣ**

Γράφει η **ΔΡΑΚΟΥΝΑ**

EX - PARTE

The War to End all Wars (not)

Την Τετάρτη που πέρασε ήταν η 91η επέτειος της λήξης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Στα κυπριακά ΜΜΕ το θέμα πέρασε σχεδόν απαρατήρητο. Μερικές εφημερίδες αναερέθηκαν σποραδικά, αντιγράφοντας ξένα ειδησιογραφικά πρακτορεία. Στην τηλεόραση δεν αναερέθηκε σχεδόν καθόλου.

Στην υπόλοιπη Ευρώπη η επέτειος τιμήθηκε όπως κάθε χρόνο ευλαβικά. Στην Αγγλία τηρήθηκε δύο λεπτών σιγή. Φέτος ειδικά ήταν η πρώτη χρονιά που δεν υπήρχαν βετεράνοι του πολέμου εν ζωή. Οι τρεις τελευταίοι εναπομεινάντες Άγγλοι βετεράνοι πέθαναν τη χρονιά που πέρασε. Η «καμένη γενιά», όπως τους αποκαλούσαν, έσβησε για πάντα.

Στη Γαλλία αίσθηση προκάλεσε η παρουσία της Άγκελας Μέρκελ μαζί με τον Νικόλα Σαρκοζί κατά την κατάθεση στεφάνου στο μνημείο των πεσόντων. Οι δύο ηγέτες μίλησαν για τη γαλλογερμανική φιλία και συνεργασία και έδωσαν μήνυμα ενότητας και ειρήνης. Ποτέ πριν καγκελάριος της Γερμανίας δεν συμμετείχε στους εορτασμούς. Όσοι γνωρίζουν ευρωπαϊκή ιστορία, θα γνωρίζουν ότι η Γαλλία και η Γερμανία δεν ήταν πάντοτε σύμμαχοι. Αντιθέτως, αιματοκυλίστηκαν σε τουλάχιστον μια ντουζίνα πολέμους για διάφορους λόγους. Μιλάμε για μίσος και λύσσα, όχι αστία. Survival of the fittest σε συσκευασία υπερδύναμης. Η συμβολική κίνηση των Σαρκοζί και Μέρκελ δείχνει ότι η 11η Νοεμβρίου ανάγεται πλέον σε μία κοινή γαλλογερμανική εορτή, στη μνήμη των πεσόντων και η Αψίδα του Θριάμβου μετατρέπεται σε Αψίδα της Φιλίας.

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος, ειδικά, δεν ήταν ένας συνθησιόμενος πόλεμος. Ήταν ο μεγαλύτερος σε έκταση και διάρκεια πόλεμος που έλαβε χώρα μέχρι τότε. Σκοτώθηκαν συνολικά 13,000,000 πρόσωπα. Για να αντιληφθεί κανείς το μέγεθος της καταστροφής του, ας υπολογίσει ότι για κάθε λεπτό του πολέμου τέσσερις στρατιώτες σκοτώνονταν και εννέα τραυματιζόνταν. Και ήταν πολλά τα λεπτά που διήρκεσαν αυτός ο πόλεμος. Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος άφησε πίσω του 10,000,000 χήρες και ορφανά (δέκα φορές ο πληθυσμός της Κύπρου). Το, δε,

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος είναι ένας πόλεμος που σε Ελλάδα και Κύπρο δεν συμφέρε να θυμόμαστε.

συνολικό κόστος του πολέμου, αν υπολογιστεί σε χρήματα, ήταν αρκετό να παρέχει σε κάθε οικογένεια σε ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Βέλγιο, Γερμανία και Ρωσία ένα σπίτι, αρκετά χρήματα για να επιπλωθεί, λίγη γη και το υπόλοιπο ήταν αρκετό να καλύψει την ολική κεφαλαιουχική αξία της Γαλλίας και του Βελγίου. Μιλάμε για αμύθητα ποσά. Είναι γι' αυτόν τον λόγο που, αν προσέξτε, κάθε χωριουδάκι της Δυτικής Ευρώπης έχει μνημείο πεσόντων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Ήταν ο πρώτος πόλεμος που επηρέασε τους πάντες.

Τότε γιατί σε Ελλάδα και Κύπρο το γεγονός περνάει σχεδόν πάντα απαρατήρητο; Έχω μια θεωρία: Οι μάχες των χαρακωμάτων, βλέπει, δεν περιελάμβαναν Έλληνες στρατιώτες. Δεν έχουμε το ένδοξο έπος του 1915 (η Ελλάδα ούτως ή άλλως πήκε στον πόλεμο το 1917). Η Σοφία Βέμπο δεν τραγουδούσε για τα παλικάρια του Verdun και δεν κορδώνουμε με μεγαλοπρεπείς παρελάσεις. Αν θυμόμασταν το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, θα έπρεπε να θυμίζουμε και διάφορα μη κολακευτικά, όπως τη διαμά-

χη μεταξύ Βενιζέλου (που ήθελε η Ελλάδα να λάβει μέρος στον πόλεμο στο πλευρό των Γάλλων) και του βασιλιά (που ήθελε η Ελλάδα να λάβει μέρος στον πόλεμο στο πλευρό του Κάιζερ). Η διαμάχη συνεχίστηκε για όλα τα πρώτα χρόνια του πολέμου, δίχασε τους Έλληνες (ο «εθνικός δικασμός» σ'ας λέει κάτι), σε σημείο που ο Βενιζέλος να αναλάβει δράση μονοκλι σε και εντάξει ελληνικά στρατεύματα στο Μακεδονικό Μέτωπο χωρίς την έγκριση του βασιλιά (ο οποίος αναγκάστηκε στο τέλος να παραιτηθεί και να αποχωρήσει στην Ελβετία). Η κίνηση αυτή ήταν τελικά πετυχημένη, διότι είχε ως αποτέλεσμα ο ελληνικός στόλος να βρεθεί μέσα στον Βόσπορο και ο αγγλογαλλικός στρατός να καταλάβει την Κωνσταντινούπολη και μαζί του να εγκατασταθεί σ' αυτήν ένα άγλημα ελληνικού στρατού (Ναίρ, στην Πόλη και την Αγιά Σοφία. Και, συνέβη στ' αλήθεια).

Ακολούθησε η Συνθήκη των Σεβρών, με την οποία η Ελλάδα, μεταξύ άλλων, αύξησε σημαντικά τα εδάφη της εις βάρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, έφτασε μέχρι την Κωνσταντινούπολη και απέκτη-

σε τον διοικητικό έλεγχο της Σμύρνης. Η εξωτερική πολιτική του Βενιζέλου βρισκόταν στο απόγειο της δύναμής της. Δυστυχώς, τα περισσότερα από αυτά χάθηκαν μέχρι το 1923 και τη Συνθήκη της Λωζάνης, που σημάδεψε την καταστροφική Μικρασιατική Εκστρατεία. Easy come, easy go. Δυστυχώς.

Όσο για την Κύπρο, ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος έφερε την πλήρη προσάρτησή της στην Αγγλία. Με τη Συνθήκη των Σεβρών υπήρχε μια πιθανότητα η Κύπρος να δοθεί στην Ελλάδα, πράγμα που ακυρώθηκε στη συνέχεια με τη Συνθήκη της Λωζάνης. Με λίγα λόγια, ποιος θέλει σε Ελλάδα και Κύπρο να θυμάται ότι φτάσαμε στην Πόλη, πήραμε τον Βόσπορο και τη Σμύρνη, η Κύπρος μπορούσε (δυναμεί διεθνής συνθήκης) να ενωθεί με την Ελλάδα, αλλά μέσα σε δύο χρόνια καταφέραμε και τα χάσαμε όλα;

Είναι αρκετός λόγος να θέλουμε να ξεχάσουμε τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και να εκθειάζουμε τις γυναίκες Ηπειρώτισσες που μέσα στα χιόνια πάνε και οβίδες κουβαλάνε.

Θέλει κανείς τις Βάσεις;

Η Μεγάλη Βρετανία, μέσα στα πλαίσια της «υποστήριξης» που προσφέρει προς τις συνομιλίες strictly made in Cyprus for Cypriots, ανακοίνωσε ότι σε περίπτωση συμφωνίας των δύο πλευρών είναι διατεθειμένη να προσφέρει σχεδόν το μισό τού εδάφους που τώρα κατέχουν οι κυρίαρχες αγγλικές βάσεις στο έδαφος της ομοσπονδίας που θα προκύψει. Η πρόταση αυτή ομολογουμένως δεν είναι καινούργια. Το είχαν εισηγηθεί και επί Σχεδίου Ανάν. Το επαναλαμβάνουν και τώρα.

Προφανώς (από το 2003) θέλουν να ξεφορτωθούν μερικές εκτάσεις θάμνων και άλλης χαμηλής βλάστησης που δεν τους προσφέρει οτιδήποτε. Το ενδιαφέρον ξεκινά από τις αντιδράσεις των κυπριακών πολιτικών κομμάτων. Ήταν ένας διαγωνισμός εφειρέσης του χειρότερου χαρακτηρισμού: Η κυβέρνηση απάντησε ότι δεν χρειάζεται επιπλέον κίνητρα για να λύσει το Κυπριακό, η Τουρκία πρέπει να αλλάξει στάση (δηλαδή -όπως το καταλαβαίνω - και χωρίς την προσφορά μέρους των βάσεων, εμείς θα λύναμε το Κυπριακό; Άρα οτιδήποτε extra κερδίσουμε, αυτό τα 45 τετραγωνικά μίλια δηλαδή, δεν είναι καλοδεχούμενα;).

Το ΔΗΚΟ χαρακτήρισε την κίνηση σαν «ξαναζεσταμένο φαγητό» (έστω και ξαναζεσταμένο, να υποθέσω ότι δεν το θέλουμε;). Μας επιστρέφουν γη που δυνάμει του μετακίνητου Συντάγματος του '60 και των εγγυησέων του (τις οποίες προσπαθούμε να αλλάξουμε μεταίως) ανήκε στην Αγγλία και εμείς το περιγράφομε ως ξαναζεσταμένο φαγητό, επειδή πρότειναν κάτι παρόμοιο και στις τελευταίες συνομιλίες που έλαβαν χώρα; Δηλαδή η ομοσπονδία 30 χρόνια τι είναι; Απολίθωμα φαγητού;

Οι Οικολογοί χαρακτήρισαν την

πρόταση ως «πυροτέκνημα». Πολύς κρότος και καθόλου περιεχόμενο. Όπως και οι δηλώσεις των Οικολόγων. Με δεδομένο ότι η πρόταση των Άγγλων ισχύει, αν φτάσουμε σε συμφωνία, αλλά και με δεδομένο ότι, διαβάζοντας τις δηλώσεις των Οικολόγων για τα διάφορα θέματα των συνομιλιών, διαπιστώνεις ότι μόνο σε συμφωνία δεν θέλουμε να φτάσουμε (οι Οικολογοί), φτάνεις στο συμπέρασμα ότι η πιο πάνω δήλωση δεν είναι χαρακτηριστική, αλλά ευχία.

Η ΕΔΕΚ δήλωσε ότι οι Άγγλοι επιθυμούν να εδραιώσουν την κυριαρχία τους στην Κύπρο (ή κάτι παρόμοιο). Σύμφωνα. Να θυμίσω όμως ότι το έχουν ήδη καταφέρει με τις δύο Βάσεις που απέκτησαν με το Σύνταγμα του '60. Δεν έχουν καμία ανάγκη να εδραιώσουν οτιδήποτε. Άρα, αν προσφέρονται τώρα ή αν προσφέρονταν πριν από έξι χρόνια να επιστρέψουν πίσω έδαφος, όσο και αν είναι αυτό, εμείς πρέπει να θεωρούμαστε κερδισμένοι.

Ειλικρινά, δεν καταλαβαίνω τις δηλώσεις όλων των πιο πάνω. Σαράντα πέντε τετραγωνικά μίλια είναι πάντοτε καλύτερα από μηδέν τετραγωνικά μίλια. Μας προσφέρουν πίσω γη που θα έπρεπε να θεωρείται ξεγραμμένη και όμως έχουμε παράπονο. «Φακούν του παπά με το πρόσφορα», λέει μια κυπριακή ρήση. Εκτός αν θα μπορούσε κάποιος να επιχειρηματολογήσει ότι η πρόταση γίνεται για να επηρεαστεί η κοινή γνώμη υπέρ μιας λύσης (κερδίζουμε και Βάσεις! Ψηφίστε Ναι) και να δεχτεί μια λύση που λογικά θα απέρριπτε. Εδώ η Αμμόχωστος και η Μόρφου ήταν να επιστραφούν υπό ελληνοκυπριακή διοίκηση και το Σχέδιο απορρίφθηκε, όχι να δελεαστούμε με 45 τετραγωνικά μίλια θάμνων και αγκαθιών. Εξάλλου, πού θα διαφαρμάξει ο κ. Ματσάκης, αν αποφασιστεί ξανά να διεκδικήσει βουλευτική έδρα;

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------

Η ιστορία γράφεται σ' ένα αντίσκηνο

Μαζί με τις προσδοκίες για τη λύση του Κυπριακού, περιορίστηκε και το ενδιαφέρον των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Της **ΡΟΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ**

Πενήντα μία συναντήσεις. Πολυμελείς ομάδες εργασίας. Εκπρόσωποι των Ηνωμένων Εθνών. Τεχνικό προσωπικό. Ξένοι εμπειρογνώμονες. Δεκάδες ξένα και τοπικά μέσα ενημέρωσης, δημοσιογράφοι, κινηματογραφιστές. Οι πρώτες συναντήσεις των Δημήτρη Χριστόφια και Μεχμέτ Αλί Ταλάτ που άρχισαν την 21η Μαρτίου 2008 και στη συνέχεια η επίσημη έναρξη των απευθείας διαπραγματεύσεων στις 3 Σεπτεμβρίου 2008 σημάδευσαν την κινητοποίηση διεθνών μέσων ενημέρωσης, καθώς και των τοπικών μέσων, τα οποία κάλυπταν, στις αρχές, με απευθείας συνδέσεις τις συναντήσεις των ηγετών των δύο κοινοτήτων στο παλιό αεροδρόμιο Λευκωσίας, περιοχή που ελέγχεται από τα Η.Ε. Τα ΜΜΕ μετέδιδαν τις αφίσες των Χριστόφια-Ταλάτ, τις αναχωρήσεις και τις δηλώσεις που γίνονταν εκ μέρους των Η.Ε., άλλοτε από τον ειδικό σύμβουλο του ΟΗΕ, Αλεξάντερ Ντάουνερ, άλλοτε, δε, από τον ειδι-

Δύσκολες, έως και τριτοκοσμικές, οι συνθήκες για τους δημοσιογράφους που καλύπτουν τις συνομιλίες στο παλιό αεροδρόμιο Λευκωσίας.

Ατέλειωτες οι παρτίδες εν αναμονή δηλώσεων.

Δύσκολες οι συνθήκες για τους δημοσιογράφους που καλύπτουν τις απευθείας συνομιλίες στο παλιό αεροδρόμιο Λευκωσίας

κό αντιπρόσωπο του ΟΗΕ στην Κύπρο, Ταγιέ Μπρουκ Ζερικούν. Μετά τους πρώτους μήνες των συναντήσεων, το δημοσιογραφικό ενδιαφέρον μειώθηκε δραστικά. Την περασμένη Παρασκευή πραγματοποιήθηκε η 51η συνάντηση των δύο ηγετών. Οι δημοσιογράφοι μαζί με τους κινηματογραφιστές, τελευταίως, δεν ξεπερνούν τις περισσότερες φορές τους δέκα. «Όταν άρχισαν οι συνομιλίες, υπήρχε ενθουσιασμός και πολύ ενδιαφέρον από διεθνή και τοπικά ΜΜΕ», λέει στην «Κ» ο εκπρόσωπος των Η.Ε. στην Κύπρο, Χοσέ Ντίαζ, προσθέτοντας ότι «όσο περνά ο καιρός, όλο και λιγότερα ΜΜΕ έρχονται στο αεροδρόμιο, για να καλύψουν τις συνομιλίες και αυτό είναι φυσιολογικό, καθώς οι συναντήσεις έγιναν πιο ρουτίνα». Σύμφωνα με τον κ. Ντίαζ, όλες τις συναντήσεις κάλυψαν το κρατικό ΡΙΚ και το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων και τις περισσότερες φορές κυρίως με κινηματογραφιστές κάλυψαν ο ANT1, το MEGA και το Σίγμα. Τις συναντήσεις καλύπτουν πολλές φορές τα τουρ-

κοκυπριακά Κίμπρις, BRT, TAK και Genc TV. Διεθνές ενδιαφέρον υπάρχει συχνά από τα πρακτορεία Reuters και Associated Press. Αναμφίβολα η παρουσία των έστω και λίγων ΜΜΕ στις συναντήσεις των Χριστόφια-Ταλάτ δίνουν τη μόνη ευκαιρία στον πολιτικό κόσμο και στον απλό πολίτη να μάθουν όλα όσα συμβαίνουν στον χώρο του αεροδρομίου, όπου οι δύο ηγέτες συζητούν το μέλλον της Κύπρου. Οι δημοσιογράφοι δεν εργάζονται, ωστόσο, κάτω από τις καλύτερες συνθήκες, παρόλο που πολλές φο-

ρές χρειάζεται να παραμείνουν στον συγκεκριμένο χώρο για περισσότερες από τρεις ώρες. Κατ' αρχήν αντιμετωπίζουν με την εισσοδό τους στον χώρο του αεροδρομίου Λευκωσίας τα αυστηρά μέτρα ασφαλείας των Η.Ε. Είναι προϋπόθεση να έχουν στα χέρια τους από πριν τον αριθμό ταυτότητας, τους αριθμούς εγγραφής των αυτοκινήτων και την ειδική ταυτότητα των Η.Ε. όσων δημοσιογράφων θα καλύψουν τη συνάντηση. Προϋπόθεση είναι επίσης οι δημοσιογράφοι να βρίσκονται στην είσοδο του αερο-

δρομίου μισή ώρα πριν από την καθορισμένη ώρα συνάντησης. Εάν αργήσουν έστω και λίγα λεπτά, δεν τους επιτρέπεται η είσοδος, παρά μόνο μετά την έναρξη της συνάντησης. Θα πρέπει να σημειωθεί πως η απόσταση από την είσοδο του αεροδρομίου μέχρι τον χώρο στον οποίο διεξάγονται οι συνομιλίες είναι περίπου δέκα λεπτά με το αυτοκίνητο. Αφού εισέλθουν στον χώρο του αεροδρομίου, τους δημοσιογράφους συνοδεύουν στον χώρο των συνομιλιών άνδρες των Η.Ε. με δικά τους αυτοκίνητα.

Ο εκπρόσωπος Τύπου των Ηνωμένων Εθνών, Χοσέ Ντίαζ.

Προχωρούν σε αλλαγές τα Η.Ε.

Ο Χοσέ Ντίαζ αποκαλύπτει στην «Κ» πως από την ερχόμενη εβδομάδα τα μέτρα ασφαλείας θα είναι λίγο πιο «καλαρά». Κατ' αρχήν «δεν θα χρειάζεται η συνοδεία των Η.Ε. από την είσοδο μέχρι τον χώρο των συνομιλιών», όπως μας λέει ο κ. Ντίαζ και συνεχίζει: «Οι δημοσιογράφοι δεν θα χρειάζεται να παραμείνουν στον χώρο των συνομιλιών καθ' όλη τη διάρκεια της συνάντησης. Σε αντίθεση με την πρακτική που ακολουθείται μέχρι τώρα, οι δημοσιογράφοι θα μπορούν, μετά την έναρξη της συνάντησης, να εξέλθουν από το αεροδρόμιο χωρίς συνοδεία και να επιστρέψουν μετά το πέρας της συνάντησης. Γνωρίζουμε τώρα, μετά από τόσες συναντήσεις, ότι η διάρκεια των συναντήσεων είναι δύο με δύομιση ώρες, γι' αυτό και προχωράμε σε αυτήν την αλλαγή. Οι δημοσιογράφοι θα μπορούν να φύγουν από τον χώρο και να επιστρέψουν, δεν χρειάζεται να μείνουν εδώ όλη την ώρα». Σύμφωνα με τον

κ. Ντίαζ, υπάρχουν σκέψεις και για άλλες ρυθμίσεις, ειδικά με την αλλαγή του καιρού και τις βροχές. Κατά τη διάρκεια των 51 συναντήσεων, ο χώρος όπου βρίσκονταν οι δημοσιογράφοι ήταν ένα αντίσκηνο, από εκείνα που θυμίζουν καιρό πολέμου ή προσωρινό χώρο προσφύγων: Χωρίς κλιματισμό κατά τις ψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού ή τις πολύ χαμηλές του χειμώνα. Λίγες πλαστικές καρέκλες και τραπέζια, μια μηχανή για καφέ και μπουκάλες νερό και δύο κινητές-προσωρινές τουαλέτες. «Μελετούμε ιδέες, για να κάνουμε τις συνθήκες καλύτερες για τους δημοσιογράφους, γιατί έρχεται και ο χειμώνας και θα είναι πιο δύσκολο», λέει ο κ. Ντίαζ, ο οποίος σημειώνει την ίδια ώρα πως υπάρχουν πολλοί περιορισμοί στους οικονομικούς πόρους που διαθέτουν τα Η.Ε. και η προσπάθεια είναι να αξιολογηθούν και να χρησιμοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Από τη διαρκής του '60 στην εκ περιτροπής προεδρία και τη στάθμιση ψήφου. Σελ.10

Στη Mercedes-Benz κάνουμε το.....όφελος αρχή

Η Mercedes-Benz σας κάνει την αρχή, για να αποκτήσετε το καινούριο σας αυτοκίνητο. Κάντε την επιλογή σας από τα πιο κάτω μοντέλα και αποκτήστε το στις νέες τιμές.

...καλορίζικο!

Μοντέλο	Βασική τιμή	Νέα Βασική Τιμή	Όφελος
A150	€21.000	€17.200	€3.800
B150	€26.000	€22.300	€3.700
C180K BE	€35.000	€29.900	€5.100
SLK200K	€49.000	€41.000	€8.000
CLK200K coupé	€59.800	€40.000	€19.800

Τώρα Star Days σε όλες τις πόλεις της Κύπρου στους εκθεσιακούς χώρους της CIC, από τις 10.00π.μ. έως τις 6.00μ.μ. τα ακόλουθα Σαββατοκύριακα:

- Δεμεσός: 21 και 22 Νοεμβρίου
- Πάφος: 5 και 6 Δεκεμβρίου

* Στις τιμές συμπεριλαμβάνονται η εγγραφή και η άδεια κυκλοφορίας. * Οι τιμές αναφέρονται στο βασικό εξοπλισμό. * Η προσφορά ισχύει για περιορισμένο αριθμό αυτοκινήτων.

Mercedes-Benz

Υποστήριξη με διάρκεια

Cyprus Import Corporation Ltd - General Distributors of Daimler AG for Mercedes-Benz Cars for Cyprus

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με τους εκθεσιακούς χώρους της Κυπριακής Εταιρείας Εισαγωγών στα τηλέφωνα: 22691691, 24818400, 25879222, 26943900, www.mercedes-benz.com.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Από τη διαρχία του '60 στην εκ περιτροπής

Τα επίμαχα σημεία της πρότασης που κατέθεσε η ε/κ πλευρά στις συνομιλίες για την εναλλασσόμενη προεδρία και τη στάθμιση ψήφου

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ**

Συνεχίζονται οι αντιδράσεις στην πρόταση που κατέθεσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας για την εκ περιτροπής προεδρία και το σύστημα εκλογής με στάθμιση ψήφου. Οι αντιδράσεις των πλείστον πολιτικών δυνάμεων στηρίζονται στο επιχείρημα ότι ο τρόπος διακυβέρνησης που εισηγήθηκε ο Πρόεδρος Χριστόφιας, με εκ περιτροπής Ε/κ και Τ/κ Πρόεδρο, παραβιάζει τη δημοκρατική αρχή, καθώς εξισώνει την πλειοψηφία με τη μειοψηφία, ενώ η στάθμιση της ψήφου καθιστά τους Ε/κ, πολίτες δεύτερης διαλογής, αφού παραβιάζει την αρχή «ένας άνθρωπος μια ψήφος». Η εναλλασσόμενη προεδρία, αλλά και η στάθμιση ψήφου, στη μορφή που παρουσιάζονται στις προτάσεις που κατέθεσε η ε/κ πλευρά, δεν υπήρχαν σε προηγούμενα σχέδια ούτε και αποτελούν συνήθη πρακτική σε άλλες χώρες. Η φιλοσοφία όμως (για ισότιμη συμμετοχή στη διακυβέρνηση, όπως και στην εκλογή των εκπροσώπων της κεντρικής κυβέρνησης) εντός της οποίας κινούνται, δεν απομακρύνεται, αλλά αντιθέτως αποτελεί συνέχεια μιας πορείας που ακολουθήθηκε από τις Συμφωνίες του '60 και εντεύθεν και χαρακτηρίζει σημαντικό αριθμό κρατών, κυρίως ομοσπονδιακών.

Η πρόταση της ε/κ πλευράς, την οποία η τ/κ πλευρά δεν φαίνεται να αντιμετωπίζει αρνητικά (παρά την αρχική εμμονή της σε διατήρηση της πρόνοιας των Σχεδίων Ανάν για Προεδρικό Συμβούλιο), προβλέπει σύστημα προεδρικό με τους Πρόεδρο και αντιπρόεδρο να προέρχονται από διαφορετικές κοινότητες (ένας από την ε/κ πλευρά και ένας από την τ/κ) και να εναλλάσσονται στην κορυφή της ηγετικής πυραμίδας. Σύμφωνα με την πρόταση, την εκτελεστική εξουσία θα συμπληρώνει ένα Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο θα διορίζουν από κοινού οι δύο ανώτατοι αξιωματούχοι του κράτους, όπου ε/κ και τ/κ κοινότητα θα εκπροσωπούνται σε αναλογία 2:1. Η πρόταση αυτή αποτελεί εν μέρει συνέχεια των Σχεδίων Ανάν και ιδιαίτερα του τελευταίου αναθεωρημένου Ανάν V, βάσει του οποίου προβλέπεται και πάλι η ανάληψη της εκ περιτροπής προεδρίας από έναν Ε/κ και έναν Τ/κ, με τη διαφορά όμως ότι αυτοί θα αποτελούσαν μέρος ενός εννεαμελούς Προεδρικού Συμβουλίου. Αφορούσε δηλαδή προεδρία συμβουλίου και όχι εκτελεστική προεδρία. Όλα τα άλλα σχέδια προβλέπουν ένα είδος διαρχίας – με Πρόεδρο Ε/κ και αντιπρόεδρο Τ/κ – και με τον Πρόεδρο να διατηρεί, θεωρητικά τουλάχιστον, ένα ελαφρύ προβάδισμα έναντι του δεύτερου τη τάξει ομοσπονδιακού κυβερνήτη. Το γεγονός όμως

Η πρόταση της ε/κ πλευράς προβλέπει προεδρικό σύστημα, με τους Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο να προέρχονται από διαφορετικές κοινότητες (ένας από την ε/κ και ένας από την τ/κ) και να εναλλάσσονται στην κορυφή της ηγετικής πυραμίδας. Την εκτελεστική εξουσία θα συμπληρώνει ένα Υπουργικό Συμβούλιο (σε αναλογία 2:1), το οποίο θα διορίζουν από κοινού οι δύο ανώτατοι αξιωματούχοι του κράτους.

οι αντιπρόεδροι διατηρούσε το δικαίωμα αρνησικυρίας σε ένα σημαντικό φάσμα ζητημάτων καθιστούσε ουσιαστικά τους δύο συμπροέδρους. Οι Δείκτες Ντε Κουεγιάρ, για παράδειγμα, έδιναν στον Τ/κ αντιπρόεδρο δικαίωμα βέτο σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, άμυνας και ασφάλειας, ενώ με τη Δέσημ Ιδεών Γκάλι το δικαίωμα αυτό επεκτείνεται και σε θέματα προϋπολογισμού και μεταναστευτικής πολιτικής. Υπό αυτό το πρίσμα η πρόνοια για εκ περιτροπής προεδρία πρακτικά ελαχίστα πράγματα αλλάζει.

Εκ περιτροπής και στην Ε.Ε.

Η ισότιμη συμμετοχή των πολιτών, ανεξαρτήτως μεγέθους, στην κεντρική κυβέρνηση αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό του ομοσπονδιακού πολιτεύματος. Στην Ελβετία, για παράδειγμα, η προεδρία εναλλάσσεται ανάμεσα στα εφτά μέλη του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου, ενώ ε-

ναλλασσόμενη προεδρία υπάρχει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με όλα τα κράτη-μέλη, είτε είναι η Μάλτα των 340.000 είτε η Γερμανία των 82,5 εκατομμυρίων, να αναλαμβάνουν ανά εξάμηνο εκ περιτροπής τα ντρία της Ε.Ε. Το γεγονός ότι ο θεσμός της εκ περιτροπής προεδρίας δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος οφείλεται στο ότι η ουσιαστική συμμετοχή των περιφερειών διασφαλίζεται μέσα από την ίση (στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων) εκπροσώπηση στην Άνω Βουλή και ότι στις περισσότερες περιπτώσεις – με εξαίρεση ίσως τις ΗΠΑ και τη Γερμανία – ο ρόλος του προεδρευόντος είναι καθαρά τελετουργικού χαρακτήρα και εκ των πραγμάτων άνευ ουσίας. Κάτι τέτοιο, όμως, δεν ισχύει στην περίπτωση της Κύπρου που, λόγω και του προεδρικού της πολιτεύματος, οι Πρόεδροι, αντιπρόεδροι και Υπουργικό Συμβούλιο αποκτούν ουσιαστικό ρόλο.

Κίνητρο στους πολίτες να ψηφίζουν

Η εκλογή Πρόεδρου και αντιπρόεδρου με σταθμισμένη ψήφο αποτελεί εισήγηση της ε/κ πλευράς, ώστε να παρακαμφθεί η εμμονή της τ/κ κοινότητας για εκλογή του Προέδρου και του αντιπρόεδρου από την Άνω Βουλή (όπου οι δύο πλευρές θα εκπροσωπούνται 50-50), φοβούμενη ότι η απευθείας εκλογή τους από τον λαό θα μπορούσε να οδηγήσει σε καθυστάση της βουλής τους από την ε/κ κοινότητα, λόγω πληθυσμιακής υπεροχής. Η πρόταση προβλέπει ότι η ε/κ ψήφος θα σταθμίζεται στη βάση του ποσοστού των Τ/κ στον συνολικό πληθυσμό, ώστε αυτή να μην αποτελεί την πλειοψηφία στην εκλογή του Τ/κ εκπροσώπου. Στόχος είναι όση επιρροή έχει η ψήφος των Ε/κ στην εκλογή του Τ/κ αντιπροσώπου, την ίδια αναλογικά επιρροή να έχει και η ψήφος των Τ/κ στην εκλογή του Ε/κ αντιπροσώπου. Αν,

Η στάθμιση θα γίνεται στη βάση των ψηφισάντων και όχι των εγγεγραμμένων

για παράδειγμα, οι Τ/κ αποτελούν το 20% του συνόλου του εκλογικού σώματος, η ψήφος τους δηλαδή θα μετρά κατά το 1/5 στην ανάδειξη του Ε/κ αντιπροσώπου, το ίδιο βάρος θα πρέπει να έχει και η ψήφος των Ε/κ στην ανάδειξη του Τ/κ αντιπροσώπου στην προεδρία της ομοσπονδιακής Κύπρου. Με τον τρόπο αυτό εξουδετερώνεται το πληθυσμιακό πλεονέκτημα της ε/κ πλευράς και διασφαλίζεται ότι οι Τ/κ θα διατηρούν τον πρώτο λόγο στην επιλογή των εκπροσώπων τους. Παράλληλα, η πρόταση προβλέπει ισότιμη συμμετοχή των κοινότητων στην εκλογή

Τι πρόβλεπαν προηγούμενα σχέδια λύσης

Η προτεινόμενη μέθοδος για εκλογή των δύο ανώτατων αξιωματούχων της ομοσπονδιακής κυβέρνησης με στάθμιση της ε/κ ψήφου αποτελεί στην ουσία βελτιωμένη εκδοχή σε σχέση με προηγούμενα σχέδια, τα οποία χαρακτηρίζονταν από τον πλήρη διαχωρισμό της ψήφου των δύο κοινοτήτων. Το Σύνταγμα του '60 πρόβλεπε χωριστή εκλογή της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας, με την εκλογή του Προέδρου να γίνεται από τους Ε/κ και του αντιπρόεδρου από τους Τ/κ και τους δύο να διορίζουν αντίστοιχως τους εφτά Ε/κ και τρεις Τ/κ υπουργούς. Το ίδιο ίσχυε και στην εκλογή των μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η πρόνοια για χωριστή εκλογή διατηρείτο και σε όλα τα σχέδια που ακολουθήσαν τις εθνοτικές διαμάχες και την εισβολή, με εξαίρεση το Αμερικανοβρετανοκαναδικό Σχέδιο (ABC), βάσει του οποίου η εκλογή Προέδρου και αντιπρόεδρου θα γινόταν από το σύνολο των πολιτών. Μόνο στα Σχέδια Ανάν προβλέπετο η στάθμιση ψήφου, η οποία όμως θα γινόταν με έμμεσο αλλά και απόλυτο τρόπο, με την εκλογή του Προεδρικού Συμβουλίου (το οποίο θα αποτελέσει από έξι μέλη – τέσσερις Ε/κ και δύο Τ/κ) να γίνεται από τη Γερουσία, όπου οι δύο κοινότητες θα εκπροσωπούνταν με ίσο αριθμό βουλευτών (η τ/κ ψήφος ανάγεται δηλαδή στο 50%).

του εκπροσώπου της άλλης κοινότητας θα οδηγεί στην αλλαγή πολιτικού λόγου και στην εκλογή μετροπιαθών ανθρώπων και στις δύο κοινότητες, οι οποίοι θα λειτουργούν συναινετικά και όχι συγκρουσιακά. Σύμφωνα με την ε/κ πρόταση, η στάθμιση θα γίνεται στη βάση εγγεγραμμένων ψηφοφόρων και όχι των ψηφισάντων (ώστε να υπάρχει κίνητρο για τους πολίτες των δύο κοινοτήτων να ψηφίσουν), ενώ θα υπάρχει και πρόνοια για κυλιόμενη στάθμιση σε περίπτωση δημογραφικής αλλαγής, με το κλείσιμο των εκλογικών καταλόγων. Αυτό θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα όπως αυτό του Λιβάνου, όπου ως αποτέλεσμα απουσίας πρόνοιας για επανακαθορισμό του ποσοστού της στάθμισης δεν αντικατοπτρίζεται η σημαντική πληθυσμιακή δεδομένα.

Περιπτώσεις άλλων χωρών με ομοσπονδιακό σύστημα

Η σταθμισμένη ψήφος υπάρχει σε μια σειρά από κράτη, κυρίως σε ομοσπονδιακά με έντονες εθνοτικές διαφορές, ώστε να μην είναι δυνατή η πλήρης επιβολή μιας περιφέρειας με πληθυσμιακή υπεροχή έναντι των υπολοίπων. Στις ΗΠΑ, για παράδειγμα, η αρχή της σταθμισμένης ψήφου μέσω της εκλογής ενός σώματος εκλεκτόρων που ευνοεί τις πολιτείες με μικρότερο πληθυσμό, αποτρέπει τις μεγάλες πολιτείες όπως η Νέα

Στις ΗΠΑ η αρχή της σταθμισμένης ψήφου δεν επιτρέπει στις μεγάλες πολιτείες να καθορίζουν την εκλογή Προέδρου

Υόρκη (των 20 εκατομμυρίων) και η Καλιφόρνια (των 37 εκατομμυρίων) να είναι αυτές που πάντα αποφασίζουν για το ποιος θα είναι Πρόεδρος και δίδει την ευκαιρία σε μικρές πολιτείες όπως η Βόρεια Ντακότα (με 640.000 κατοίκους) και το Βερμόντ (με 620.000) επίσης να διατηρούν λόγο. Οι 25 μικρότερες πολιτείες (από τις 50) με πληθυσμό ένα έκτο του συνολικού έχουν έναν αριθμό εκλεκτόρων που πλησιάζει το ένα τέταρτο. Αποτέλεσμα της στάθμισης αυτής ήταν η εκλογή του Τζορτζ Μπους ως Προέδρου των ΗΠΑ το 2000, παρόλο που έλαβε μι-

κρότερο αριθμό ψήφων από τον ανθυποψήφιο του, Άλ Γκορ. Το ίδιο συνέβη και το 1888, όταν ο ρεπουμπλικάνος Μπέντζαμιν Χάρισον εξελέγη Πρόεδρος των ΗΠΑ, έχοντας μικρότερο αριθμό ψήφων από τον ανθυποψήφιο του, Γκρόβερ Κλίβλαντ, αλλά μεγαλύτερο αριθμό εκλεκτόρων. Αυτό μπορεί να θεωρήθηκε άδικο από τον υπόλοιπο κόσμο, όχι όμως από τους Αμερικανούς, οι οποίοι έχουν επιλέξει ένα σύστημα που θεωρούν ότι είναι πιο δημοκρατικό, καθώς δίνει την ευκαιρία σε όλες τις πολιτείες, ανεξαρτήτως μεγέθους, να διατηρούν λόγο στην εκλογή του Προέδρου τους. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στην Ε.Ε., όπου τα έξι πιο πολυπληθή κράτη, τα οποία αποτελούν το 70% του πληθυσμού της Ένωσης, δεν διαθέτουν παρά το 49% των ψήφων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (170 από τις 345) και ενώ για λήψη απόφασης με «ειδική πλειοψηφία» απαιτείται ένα ποσοστό 74% και στήριξη από την πλειοψηφία των κρατών. Η Κύπρος, αν και αποτελεί μόλις το 0,15% του συνολικού πληθυσμού, έχει περισσότερο από 1% της εκλογικής δύναμης (4/345), με τη Γερμανία, με πληθυσμό 85 φορές μεγαλύτερο, να διαθέτει μόνο επτά φορές την εκλογική βαρύτητα της Κύπρου (29 ψήφους). Το ίδιο και στο Ευρωκοινοβούλιο, του οποίου τη στήριξη χρειάζονται οι περισσότερες αποφάσεις του Συμβουλίου, όπου διατηρεί το 0,8% της εκλογικής δύναμης (6/736 βουλευτές).

ΒΕΛΓΙΟ-ΕΛΒΕΤΙΑ

Στάθμιση μέσω της Άνω Βουλής

Στις περισσότερες ομοσπονδίες η στάθμιση γίνεται μέσω της ίσης εκπροσώπησης στην Άνω Βουλή (αρμοδίας τις περισσότερες φορές για την εκλογή των ανώτατων αξιωματούχων της ομοσπονδίας), όπου η κάθε περιφέρεια ή πολιτεία, ανεξαρτήτως πληθυσμού, εκλέγει και εκπροσωπείται από τον ίδιο αριθμό εκπροσώπων. Στο Βέλγιο π.χ. οι γαλλόφωνοι παρά το γεγονός ότι αποτελούν το 85% του πληθυσμού, εκλέγουν ίσο αριθμό εκπροσώπων για την ομοσπονδιακή κυβέρνηση με αυτόν των ολλανδόφωνων (που αποτελούν μόλις το 15%). Το ίδιο και στην Ελβετία, όπου τα 26 καντόνια εκπροσωπούνται με ίσο αριθμό βουλευτών στο Κοινοβούλιο των κρατών. Η ισόρροπη συμμετοχή των κοινοτήτων στην εκλογή και λειτουργία της κεντρικής κυβέρνησης καθίσταται ακόμα πιο σημαντική στις διπολικές ομοσπονδίες (ομοσπονδίες που αποτελούνται από δύο μόνο οντότητες), όπως είναι η Κύπρος. Κι αυτό καθώς σε ομοσπονδίες με πολλαπλό ισοζύγιο δυνάμεων (όπως οι ΗΠΑ) είναι δυνατός ο συνασπισμός μεταξύ των πολιτειών που τις απαρτίζουν.

Η σταθμισμένη ψήφος υπάρχει σε μια σειρά από κράτη, κυρίως ομοσπονδιακά, με έντονες εθνοτικές διαφορές, ώστε να μην είναι δυνατή η πλήρης επιβολή μιας περιφέρειας με πληθυσμιακή υπεροχή έναντι των υπολοίπων.

ΕΛΛΑΔΑ

Το «μπόνους» των 40 εδρών

Η απόκλιση όμως από την αρχή «ένας πολίτης μια ψήφος» δεν είναι χαρακτηριστικό μόνο των ομοσπονδιακών κρατών. Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, ο Γιώργος Παπανδρέου διατηρεί την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή, έχοντας λάβει το 44% των ψήφων (λόγω και του «μπόνους» των 40 εδρών που λαμβάνει το πρώτο κόμμα). Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στη Βρετανία. Η κάθε χώρα προσαρμόζει το πολιτικό της σύστημα αναλόγως των αναγκών και των χαρακτηριστικών της, χωρίς αυτό να την καθιστά απαραίτητα λιγότερο δημοκρατική. Οι κάτοικοι του Βερμόντ και της Μάλτας πιθανόν να ισοχυριστούν ότι καθίσταται και πιο δημοκρατική. Η πρωτοτυπία στην περίπτωση της Κύπρου έγκειται στο γεγονός ότι αποτελείται από δύο μόνο κοινότητες, αλλά και το ότι η κεντρική κυβέρνηση (βάσει της ε/κ πρότασης πάντα) θα εκλέγεται απευθείας από τον λαό – άρα και η στάθμιση θα είναι άμεση – και όχι μέσω της Άνω Βουλής, όπως συμβαίνει με την πλειοψηφία των χωρών.

kathimerini.com.cy

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό
ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Νέο ξεκίνημα με την Αθήνα θέλουν οι ΗΠΑ

Αναβάθμιση των ελληνοαμερικανικών σχέσεων επιθυμεί η Ουάσινγκτον μετά και την αλλαγή φρουράς στο Μαξίμου

ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Η αλλαγή φρουράς στον Λευκό Οίκο προ δέκα περίπου μηνών δημιούργησε αρκετές ελπίδες σε Ελλάδα και Κύπρο για ουσιαστική στροφή της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής έναντι των εθνικών θεμάτων και των ελληνοαμερικανικών σχέσεων γενικότερα. Οι υποσχέσεις που είχε δώσει προεκλογικά ο Μπαράκ Ομπάμα στην ελ-

Η παρουσία ισχυρής κυβέρνησης στην Ελλάδα έχει ανεβάσει την ευφορία στον Λευκό Οίκο και στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ

ληνοαμερικανική κοινότητα, αλλά και η στενή και μακροχρόνια σχέση του αντιπροέδρου Τζον Μπάιντεν με την ομογένεια των ΗΠΑ αναπτέρωσαν πολλές προσδοκίες ότι η εχθρική πολιτική Ντικ Τσέινι θα αντιστρεφόταν.

Δέκα μήνες αργότερα, τα αποτελέσματα της αλλαγής στον Λευκό Οίκο δεν είναι ακόμη ορατά στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις, ωστόσο συνεργάτες του Προέδρου επιμένουν για τις ελπιζόμενες προθέσεις του Ομπάμα να τιμήσει όλες του τις υποσχέσεις, διαβεβαιώνουν ότι σύντομα θα υπάρξουν κάποιες «απτές ενδείξεις της νέας προσέγγισης», ενώ παράλληλα δικαιολογούνται ότι η παρατεταμένη προεκλογική περίοδος στην Ελλάδα δεν επέτρεψε την ύπαρξη ουσιαστικών συνομιλιών με την Αθήνα.

Η παρουσία τη στιγμή αυτήν μιας ισχυρής κυβέρνησης στην Ελλάδα, με φρέσκια λαϊκή εντολή και έναν πρωθυπουργό που θεωρείται αξιόπιστος συνομιλητής έχει ανεβάσει την ευφορία στον Λευκό Οίκο και στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Ιδιαίτερη ικανοποίηση επίσης προκάλεσε η σπουδή του Γιώργου Παπανδρέου να επισκεφθεί την Ουάσινγκτον το συντομότερο δυνατόν, παρά τις συμβουλές συμβούλων του για τους κινδύνους πιέσεων, εάν μεταβεί προς τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. τον Δεκέμβριο.

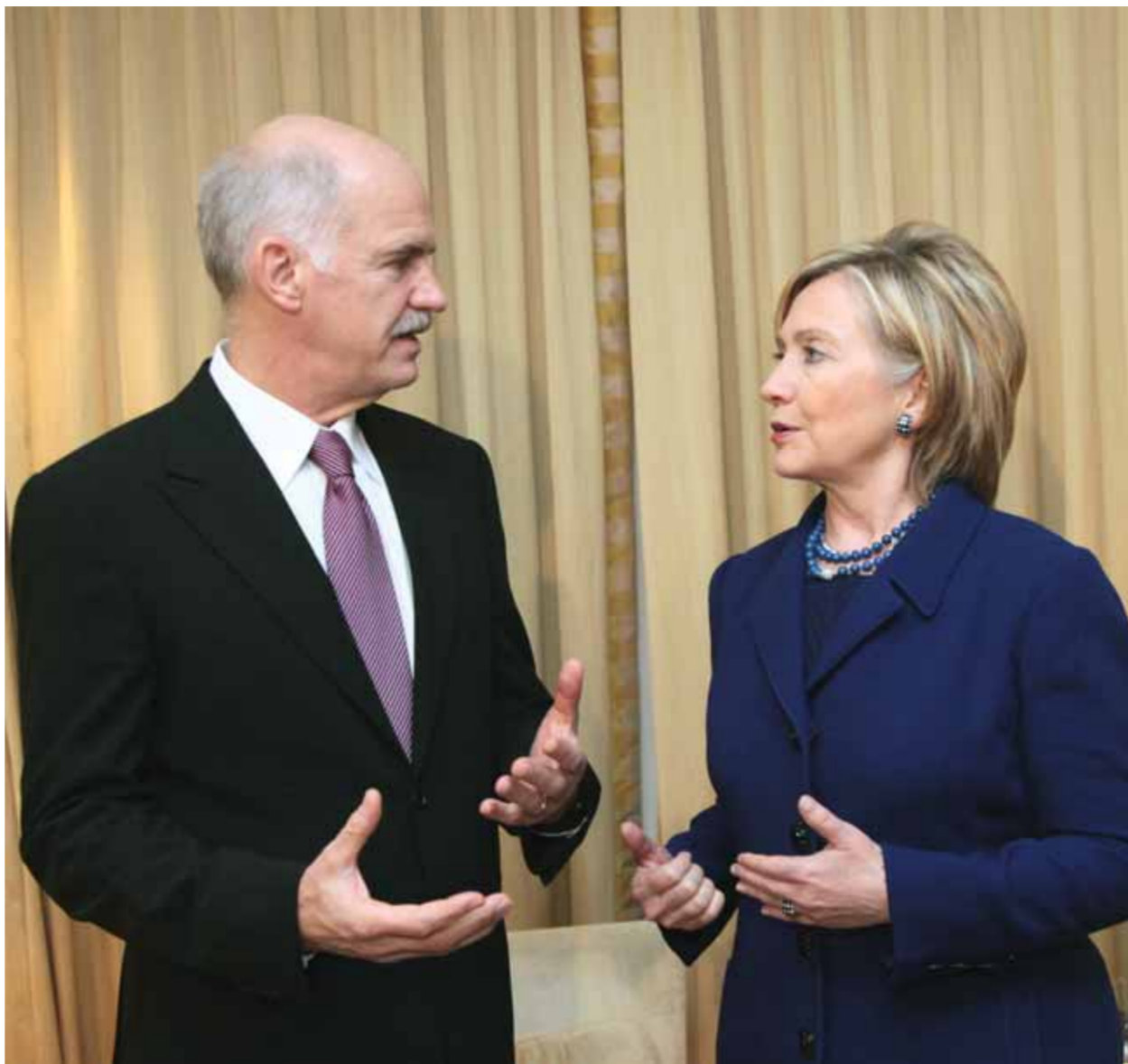
«Αισθάνομαι άνετα να έλθω το συντομότερο δυνατόν», ήταν η απάντηση του Έλληνα πρωθυπουργού σε συμβούλο του.

Λίγες μέρες μετά, έσπευσε να διευθετήσει στο Βερολίνο (την περασμένη Τρίτη) συνάντηση με την υπουργό Εξωτερικών, Χίλαρι Κλίντον, και να θέσουν επί τάπητος την ατζέντα των ελληνοαμερικανικών σχέσεων, με το Κυπριακό να βρίσκεται στην κορυφή της ελληνικής διπλωματίας (σχετικό ρεπορτάζ στη σελ. 4).

Βήμα προς βήμα

Το Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, αμέσως μετά την αλλαγή κυβέρνησης στην Αθήνα, ετοίμασε έναν άτυπο οδικό χάρτη θεμάτων της ελληνοαμερικανικής ατζέντας, βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων διάρκειας.

Στην κορυφή του βρίσκεται το ήδη λυμένο θέμα της κατάργησης της βίζας σε Έλληνες επισκέπτες των ΗΠΑ. Απομένει για την οριστική του ρύθμιση μόνο το τελετουργικό μέρος, το οποίο προγραμματίζεται για τα τέλη Νοεμ-

Γιώργος Παπανδρέου και Χίλαρι Κλίντον είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν ιδέες στη συνάντηση που είχαν την περασμένη Δευτέρα στο Βερολίνο, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την πώση του Τειχούς.

βρίου, παρουσία του υπουργού Αναπτυξιακής Εξωτερικών, Δημήτρη Δρούτσα, όπως και του υπουργού Προστασίας του Πολίτη, Μιχάλη Χρυσοχοΐδη, οι οποίοι και θα εγκαινιάσουν μία μακρά σειρά επισκέψεων Ελλήνων κυβερνητικών παραγόντων στις ΗΠΑ. Θα ακολουθήσει η υπουργός Εθνικής Οικονομίας, Λούκα Κατσέλη, στις αρχές Δεκεμβρίου (με την ευκαιρία επενδυτικού συνεδρίου της Capital Link), ο πρωθυπουργός (μέσα Δεκεμβρίου-μέσα Ιανουαρίου) και ο υπουργός Άμυνας, Ευάγγελος Βενιζέλος.

Στις 1 και 2 Δεκεμβρίου την Αθήνα θα επισκεφθεί για τη Σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών του ΟΑΣΕ η Χίλαρι Κλίντον.

Το δεύτερο θέμα (και μία εκ των προεκλογικών υποσχέσεων του Ομπά-

μα) είναι η Θεολογική Σχολή της Χάλκινς. Η αμερικανική κυβέρνηση εργάστηκε αρκετά στα παρασκήνια με την τουρκική για το θέμα αυτό και φρόντισε με την υψηλού επιπέδου υποδοχή που επεφύλαξε στον Οικουμενικό Πατριάρχη να στείλει και τα αναγκαία πολιτικά μηνύματα. Και προς την Άγκυρα, αλλά και προς την ηγεσία της ελληνοαμερικανικής κοινότητας που ήταν καλεσμένη στα επίσημα δείπνα που διοργανώθηκαν προς τιμήν του Πατριάρχη από τον αντιπρόεδρο Μπάιντεν και την υπουργό Εξωτερικών, Χίλαρι Κλίντον.

Το τρίτο κατά σειρά προτεραιότητας θέμα (και σοβαρότερο και ουσιαστικότερο των προηγούμενων δύο) είναι η διαφορά με τα Σκόπια, όπου επίσης υπάρχει σαφής προεκλογική δέ-

σμευση του Προέδρου Ομπάμα. Ο αμερικανός Πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος Μπάιντεν, αντί της εντυπωσιακότερης κίνησης που εισηγήθηκαν κάποιοι ομογενείς παράγοντες, να άρει την αναγνώριση των Σκοπίων ως «Δημοκρατία της Μακεδονίας» (θα ήταν η δεύτερη μετά την Ταϊβάν και θα είχε υψηλό ρίσκο), προτίμησαν να στείλουν από πέρυσι την άνοιξη σειρά συγκεκριμένων μηνυμάτων προς την κυβέρνηση Γκρουέσκι. Τα μηνύματα έγιναν ακόμη πιο σαφή τον Σεπτέμβριο, με την ευκαιρία της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

Εξελίξεις στο Σκοπιανό

Αμερικανοί αξιωματούχοι μάς πληροφορήσαν ότι οι εξελίξεις στο ζήτημα των Σκοπίων θα ήταν ήδη ορατές,

Εισηγήσεις για νέο προσανατολισμό

Παρά την αισιοδοξία τους, οι φιλέλληνες συνεργάτες του Προέδρου Ομπάμα - γιατί αναμφίβολα υπάρχουν και ισχυροί παράγοντες δίπλα στον Πρόεδρο που βλέπουν αρνητικά την ενσκόλησή του με θέματα «ήσσονος σημασίας» για την αμερικανική εξωτερική πολιτική, σε μία ιδιαίτερα δύσκολη φάση για τις διεθνείς σχέσεις, μεσούσης της οικονομικής κρίσης - εισηγούνται στην Αθήνα επαναπροσδιορισμό του ρόλου της και διαμόρφωση μιας ατζέντας, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις προτεραιότητες της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής.

Μέσα στις εισηγήσεις αυτές - που έχουν γίνει μάλιστα αποδεκτές και από την προηγούμενη κι από τη σημερινή ελληνική κυβέρνηση - είναι η αναβάθμιση της ελληνικής παρουσίας σε ερηνευτικές επιχειρήσεις, η μεγαλύτερη εμπλοκή σε διεθνή ζητήματα (π.χ. Μέση Ανατολή), η αναβάθμιση της συνεργασίας στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας (εγχώριας και διεθνούς) και η αποφυγή συγκρούσεων με την Αμερική σε ενεργειακά ζητήματα.

αυτήν τη στιγμή θεωρούν ότι λίγο-πολύ είναι κατονησθέντα, ωστόσο προωθηθεί. Σύμφωνα με τους Αμερικανούς αυτή η λύση θα αφορά μόνο το όνομα. Η συμφωνημένη σύνθετη ονομασία με τον όρο «Μακεδονία» θα ισχύει «έναντι όλων», ωστόσο το εύρος της εφαρμογής των «όλων» θα είναι μάλλον ελαστική. Δηλαδή, «δεν θα υποχρεωθεί το γειτονικό κράτος να αλλάξει τη συσταγματική του ονομασία» ούτε «θα κυνηγιούνται τα κράτη να αλλάξουν την αναγνώριση».

ITALIAN

Prêt-à-Porter

Ειδική προσφορά μέχρι τις 7 Δεκεμβρίου

3θέσιος καναπές SAVOY €2,000

2θέσιος καναπές SAVOY €1,750

ΙΤΑΛΙΚΟ ΣΤΙΛ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΑΜΕΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ.

Επισκεφτείτε τα καταστήματά μας και νιώστε την αναπαικτικότητα των καναπέδων Natuzzi. Η προσφορά ισχύει για το μοντέλο SAVOY από γνήσιο δέρμα σε χρωματισμούς, κρεμ & μαύρο (cat. 20). Στις τιμές συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α. και η παράδοση.

Natuzzi Stores: Αγίων 3 Έγκλημ, Ασκιασία (παρακείμενος ξενοδοχείου Hilton Park) Τηλ.: 22593901, Φιλόρος 13-15, Αθήνα (δρόμος Αίμωνας - Δεκελίας) Τηλ.: 24635034
Natuzzi Galleries: Αετωφόρος Μακαρίου Γ 6, Ακμιας Τηλ.: 25560386, Αετωφόρος Μεσογής 11-13, Πάφος Τηλ.: 26220111

www.natuzzi.com

NATUZZI
It's how you live

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Δύο νομικά μέτωπα για το Περιουσιακό

Παρατείνεται η αγωνία για την απόφαση του Βρετανικού Εφετείου στην υπόθεση Αποστολίδη εναντίον Όραμς

Σε Λονδίνο και Στρασβούργο παραμένει στραμμένη η προσοχή, εν αναμονή δύο σημαντικών αποφάσεων που εκ των πραγμάτων θα διαμορφώσουν νέα δεδομένα στο κεφάλαιο του Περιουσιακού στο Κυπριακό, δεδομένα τα οποία σαφώς και θα λειτουργήσουν καταλυτικά και σε πολιτικό επίπεδο.

Την Παρασκευή, όπως είναι γνωστό, το Εφετείο της Βρετανίας δεν έδωσε τέλος στην πολύμηνη αγωνία, καθώς επεφύλαξε την απόφασή του στην υπόθεση του Μελέτη Αποστολίδη εναντίον του ζεύγους Όραμς, κατά πόσον δηλαδή το Βρετανικό Δικαστήριο οφείλει να συμμορφωθεί με τη θέση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), το οποίο απεφάνθη ότι οι αποφάσεις των δικαστηρίων χωρών-μελών της Ε.Ε. είναι εκτελεστές σε όλη την επικράτεια της Ένωσης. Εάν το Βρετανικό Εφετείο υιοθετήσει την απόφαση του ΔΕΚ, τότε το Βρετανικό Δικαστήριο θα δώσει οδηγίες για εκτέλεση της απόφασης του Κυπριακού Δικαστηρίου, η οποία προβλέπει κατεδάφιση της οικίας που παράνομα έκτισε το ζεύγος Όραμς σε γη του κ. Αποστολίδη στη Λάπηθο, καταβολή αποζημιώσεων και επιστροφή της περιουσίας στον νόμιμο ιδιοκτήτη.

Την Παρασκευή, ύστερα από ακροαματική διαδικασία δύο ημερών, ο πρόεδρος του Βρετανικού Εφετείου, κ. Ριλ, ανακοίνωσε ότι η απόφαση θα ανακοινωθεί στα δύο μέρη σε ημερομηνία που θα καθοριστεί αργότερα. Δεν έδωσε συγκεκριμένη ημερομηνία, αλλά είπε ότι θα την πληροφορηθούν οι διάδικοι δύο ημέρες νωρίτερα. Στο ενδιάμεσο διάστημα μπορεί το Δικαστήριο να ζητήσει προφορικά και επιπρόσθετα στοιχεία από τις δύο πλευρές.

Οι δικηγόροι του ζεύγους Όραμς, Γκριν και Μπουθ, τόνισαν την επιχειρηματολογία τους σε δύο σημεία. Ανέφεραν συγκεκριμένα ότι με την απόφασή του ΔΕΚ απειλείται η δημό-

σια τάξη και ότι ο πρόεδρος του ΔΕΚ, Βασίλειος Σκουρής, ήταν μεροληπτικός κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, διότι είχε επισκεφθεί σε διάφορες περιπτώσεις την Κύπρο, είχε παρασημοφορηθεί από τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Τάσσο Παπαδόπουλο και 15 ημέρες πριν από την ημέρα της δίκης, Κύπριοι πολιτικοί παράγοντες είχαν επισκεφθεί το Λουξεμβούργο, όπου εδρεύει το ΔΕΚ.

Σε ό,τι αφορά τη δημόσια τάξη, η επιχειρηματολογία τους στηριχθηκε, κυρίως, στο ότι η εφαρμογή της απόφασης του ΔΕΚ θα θέσει σε κίνδυνο τη διαδικασία των απευθείας συμφιλιώσεων για το Κυπριακό.

Ο κ. Ριλ, όπως και οι πάρεδροι Λloyd και Kennedy, παρενέβησαν σε αρκετές περιπτώσεις, για να αμφισβητήσουν ή να διορθώσουν τα λεχθέντα από τον κ. Γκριν και στη συνέχεια από τον κ. Μπουθ.

Στην περίπτωση επανειλημμένων αναφορών στη «ΤΔΒΚ» και αφού παρενέβη ο δικηγόρος του κ. Αποστολίδη, Thomas Beazley, για να πει ότι πρόκειται για μη αναγνωρισμένο καθεστώς, ο πρόεδρος του Εφετείου τόνισε στον κ. Γκριν ότι πρέπει να διευκρινίζει το παράνομο του λεγόμενου «κράτους».

Οι δικηγόροι των Όραμς κατέθεσαν επιστολή ημερομηνίας 20/07/09 της Βαρόννης Κίνκοκ, όταν ήταν υφυπουργός Ευρώπης, που ανέφερε ότι δεν μπορεί να αναληφθεί πρωτοβουλία για το Περιουσιακό, όσο αυτό βρίσκεται ενώπιον του Δικαστηρίου. «Τίποτε το αφύσικο», σχολίασε ο πρόεδρος του Εφετείου. Κατέθεσαν, επίσης, αποστάματα δημοσιευμάτων του ε/κ τύπου που, όπως είπαν, έδωσαν βάση στην ε/κ πλευρά να σχολιάσει τη σημασία της απόφασης του ΔΕΚ ως όπλου στις διαπραγματεύσεις. «Δεν νομίζω ότι αυτό ενέχει ιδιαίτερη σημασία», είπε ο πρόεδρος του Εφετείου.

Αναφορά έγινε από τον δικηγόρο Γκριν και στη Συνθήκη του 1960, οπότε

Όταν ο δικηγόρος του ζεύγους Όραμς αναφέρθηκε στη Συνθήκη του 1960, ο πρόεδρος του Βρετανικού Εφετείου τον ρώτησε αν τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν επιφορτίζουν τη Βρετανία με την υποχρέωση να τάσσει υπέρ της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη μικρή φωτογραφία το σπίτι που έκτισε παράνομα το ζεύγος Όραμς στη γη του κ. Μελέτη Αποστολίδη στη Λάπηθο. Στη μεγάλη φωτογραφία ο κ. Μελέτης Αποστολίδης (αριστερά) με τον δικηγόρο του κ. Κωνσταντή Καντούνα.

Στο ΕΔΑΔ κρίνεται η «Επιτροπή Αποζημιώσεων»

Άκρως σημαντική θεωρείται η νομική μάχη που θα δοθεί εντός των ημερών ενώπιον της διευρυμένης σύσκεψης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, που θα κρίνει κατά πόσον η «Επιτροπή Αποζημιώσεων», η οποία συστάθηκε στα Κατεχόμενα, θεωρείται αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Εάν το ΕΔΑΔ αποδεχθεί αυτήν την αρχή για τις οκτώ πιλοτικές υποθέσεις που έχει ενώπιόν του, τότε ουσιαστικά θα παραπέμψει στην «Επιτροπή Αποζημιώσεων» και τους άλλους 1.200 περίπου προσφύγες που υποβλήθηκαν ενώπιόν του από ε/κ ιδιοκτήτες περιουσίας.

ο πρόεδρος του Εφετείου, μιλώντας γι' αυτήν, όπως και για τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, ρώτησε τον κ. Γκριν αν αυτά δεν επιφορτίζουν τη Βρετανία με την υποχρέωση να τάσσει υπέρ της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας και συνεπώς και το Δικαστήριο να εφαρμόσει την απόφαση του ΔΕΚ. Ο δικηγόρος απάντησε ότι αυτό πρέπει να συσχετιστεί με την επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε.

Οι συνομιλίες

Σημεία προς σημεία απάντησαν στα επιχειρήματα των δικηγόρων του ζεύγους Όραμς οι δικηγόροι του κ. Αποστολίδη προχθές, Παρασκευή. Ο δικηγόρος του κ. Αποστολίδη, Tom Beazley, τόνισε ότι η παρατήρηση του τέως γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Κόφι Ανάν, πως ορισμένες ενέργειες μπορούν κάποτε να επηρεάσουν αρνητικά τις προσπάθειες για

εξέγερση λύσης στο Κυπριακό, δεν έχει καθολική ισχύ. Αυτό αποδεικνύεται, είπε ο κ. Beazley, και από το γεγονός ότι τέσσερα χρόνια ύστερα από την αναφορά του κ. Ανάν ενάχισαν οι συνομιλίες και συνεχίζονται.

Ο κ. Beazley έδωσε και το αντίθετο παράδειγμα των προσπαθειών που κατέβαλε η τ/κ πλευρά να εξασφαλίσει απευθείας πτήσεις στα Κατεχόμενα. «Όυτε αυτό επηρέασε τις συνομιλίες», είπε.

Το νομικό status quo της Κύπρου, από εδαφικής άποψης, είπε ο δικηγόρος του κ. Αποστολίδη, είναι εκείνο που επικρατούσε πριν το 1974. Αυτό δεν αμφισβητείται, η λεγόμενη ΤΔΒΚ δεν υπάρχει. Απ' εδω πηγάει και η ιδιοκτησία του κ. Αποστολίδη, όπως και άλλων βέβαια, στην κατεχόμενη περιοχή.

Ο κ. Beazley παρέθεσε και τις βασικές πρόνοιες του Μνημονίου Συ-

ναντιλήψης που υπεγράφη από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Δημήτρη Χριστόφια και από τον Βρετανό πρωθυπουργό, Γκόρτον Μπράουν, για να τόνισει την υπόσταση του κυπριακού κράτους ως κυρίαρχου.

Ο κ. Beazley ασχολήθηκε και με το έγγραφο που κατέθεσε στο Δικαστήριο ο λεγόμενος «Συνδεδεσμος Κατοίκων» των Κατεχομένων. Πρόκειται για Βρετανούς που αγόρασαν περιουσίες στα Κατεχόμενα. Ο συνδεδεσμος θεωρεί την απόφαση του ΔΕΚ ως λανθασμένη. «Η υιοθέτηση αυτής της θέσης θα σήμαινε παράδοση στην παρανομία», είπε ο δικηγόρος του κ. Αποστολίδη.

Απόπειρα του δικηγόρου του συνδεδεσμου να μιλήσει στο Δικαστήριο αποκλείστηκε από τον Πρόεδρο. Ο δικηγόρος των Όραμς, Νικόλας Γκριν, δευτερολόγως πήρασε ορισμένα σημεία, μετά την αγόρευση του κ. Beazley.

Αναβάθμιση του ψευδοκράτους μέσω Ιράν

«Γέφυρα» της λεγόμενης «ΤΔΒΚ» προς τον έξω κόσμο θέλει την Τεχεράνη η Άγκυρα

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Μερικές μόλις εβδομάδες μετά την επίσκεψη του Τούρκου πρωθυπουργού, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, στην Τεχεράνη, ο πρόεδρος της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, Μαχμούτ Αχμεντινετζάν, μετέβη την περασμένη εβδομάδα στην Κωνσταντινούπολη, όπου έλαβε μέρος στις εργασίες της Μόνησ Επιτροπής των Οικονομικών και Εμπορικών Συνεργασιών της Ισλαμικής Διάσκεψης. Στο περιθώριο της συνόδου, συναντήθηκε με την τουρκική πρεσβεία. Αποκαλυπτικός για το περιεχόμενο των συζητήσεων υπήρξε ο ίδιος ο Τούρκος πρωθυπουργός, Ταγίπ Ερντογάν. Όπως είπε, κυρίαρχα θέματα στην ατζέντα της συνάντησης με τον Ιρανό ηγέτη υπήρξαν η οικονομική και ενεργειακή συνεργασία των δύο χωρών, η κοινή αντιμετώπιση του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος, καθώς και οι πυρηνικές φιλοδοξίες της Τεχεράνης. Στην ουσία, ο Τούρκος πρωθυπουργός συνόψισε τη βάση συνεργασίας που έχει αναπτύξει η κυβέρνηση του επί μια πενταετία με την κυβέρνηση του Ιράν: στενότερη οικονομική και πολιτική συνεργασία, στη βάση πάντα της προώθησης των συμφερόντων των δύο χωρών.

Από την πλευρά της Τεχεράνης, η παραπάνω βάση συνεργασίας συνεπάγεται πολλά θετικά σημεία: Η Τουρκία είναι μια μεγάλη αγορά και πλέον ένας ενεργειακός κόμβος τον οποίο έχει ανάγκη το Ιράν για να ανοικτεί στις ξένες αγορές. Η Τουρκία είναι μέλος του ΝΑΤΟ, με ιδιαίτερα στενές σχέσεις με την Ουάσινγκτον, και ως εκ τούτου χρησιμεύει ως μια βασική επικοινωνιακή οδός για την Τεχεράνη προς τον δυτικό κόσμο και προ πάντων προς τις ΗΠΑ. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, άλλωστε, ο Τούρκος πρωθυπουργός στις 7 Δεκεμβρίου θα μεταβεί στην Ουάσινγκτον και θα προσπαθήσει να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στην Τεχεράνη και τις ΗΠΑ. Τους τελευταίους μήνες ο κ. Ερντογάν έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι το Ιράν έχει το δικαίωμα να αναπτύξει πυρηνική δραστηριότητα για να ανταποκριθεί στη ζήτηση της εσωτερικής αγοράς της χώρας (και όχι φυσικά για στρατιωτικούς σκοπούς). Παράλληλα, η δράση ανταρτών του Κουρδικού Εργατικού Κόμματος στα σύνορα Ιράν-Τουρκίας

Η συνεργασία Τουρκίας - Ιράν προκαλεί την έντονη ενόχληση της Ουάσινγκτον. Στη φωτογραφία ο Τούρκος πρόεδρος, Αμιντουλάχ Γκιουλ, καλωσορίζει τον Ιρανό ομόλογό του, Μαχμούτ Αχμεντινετζάν, και άλλους ηγέτες χωρών της Ισλαμικής Διάσκεψης, στην Κωνσταντινούπολη.

υποχρεώνει την Τεχεράνη να επιζητεί όλο και περισσότερο τη συνεργασία της Άγκυρας για την κοινή αντιμετώπιση του προβλήματος.

Τις θετικές εξελίξεις της συνεργασίας με το Ιράν απολαμβάνει εξίσου και η τουρκική πλευρά. Η σύσφιξη των σχέσεων της Άγκυρας με την Τεχεράνη ενδέχεται να επιφέρει οικονομικά και πολιτικά κέρδη στην Τουρκία. Πέρα όμως από αυτά τα «κοινά» κέρδη, υπάρχει και μια άλλη σοβαρή πτυχή του ζητήματος: Μέσα από τη συνεργασία της με την Τεχεράνη, η Άγκυρα προσπαθεί να αναβαθμίσει τον διεθνή ρόλο του ψευδοκράτους μέσα στους κόλπους του μουσουλμανικού κόσμου. Με άλλα λόγια, η Τουρκία επιχειρεί να χρησιμοποιήσει την άριστη συνεργασία της με την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν για να εξασφαλίσει διεθνή αναγνώριση και αναβάθμιση του ρόλου της λεγόμενης «Τουρκικής

Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου», μέσα στα πλαίσια της Ισλαμικής Συνδιάσκεψης.

Η παραπάνω προσπάθεια της Τουρκίας χρονολογείται από την πρώτη στιγμή που ο κ. Ερντογάν και οι συνεργάτες του ανέλαβαν τα νηπία της Έξυψης στην Άγκυρα (2003-2004). Το 2004 η Άγκυρα επανειλημμένα ζήτησε από την Τεχεράνη να αναβαθμίσει τις σχέσεις της με την κατεχόμενη Λευκωσία. Ο άμεσος αντικτύπος αυτών των προσπαθειών δεν άργησε να εμφανιστεί στο διπλωματικό, οικονομικό και ακαδημαϊκό επίπεδο, όχι ασφαλώς στον βαθμό που επεδίωκε η Άγκυρα. Το 2007 η «ΤΔΒΚ» έλαβε μέρος στη συνέλευση της Ισλαμικής Διάσκεψης στην Τεχεράνη ως «Τουρκοκυπριακό Κράτος» και όχι ως «Μουσουλμανική Τουρκοκυπριακή Κοινότητα» όπως συνθηχόταν μέχρι τότε. Την ίδια περίοδο, συνδιοργανώθηκαν αθλητικά γε-

γονότα μεταξύ της «ΤΔΒΚ» και του Ιράν. Στο ακαδημαϊκό πεδίο, πηγή από τη Σμύρνη δόλωσε την «Κ» ότι από το 2005 και μετά παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στο ακαδημαϊκό προσωπικό και στους φοιτητές που επισκέφθηκαν τα λεγόμενα ακαδημαϊκά ιδρύματα στα κατεχόμενα. Σε ό,τι αφορά το οικονομικό πεδίο, την ίδια περίοδο η Τεχεράνη άρχισε να μην επιβάλλει τελωνειακούς δασμούς στα τουρκοκυπριακά προϊόντα (ενώ αντίθετα ακόμη και η Τουρκία επιβάλλει δασμούς στα τουρκοκυπριακά προϊόντα). Τον περασμένο Μάιο οι λεγόμενες τουρκοκυπριακές αερογραμμές ανακοίνωσαν ότι εγκαθιστούν γραμμή πτήσεων για την Τεχεράνη με ενδιάμεσο σταθμό την Κωνσταντινούπολη, ενώ πληροφορίες που είδαν το φως της δημοσιότητας έκαναν λόγο για αυξημένη τουριστική κίνηση από το Ιράν προς το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου.

ΑΡΘΡΟ / Της ΡΕΝΑΣ ΧΟΠΛΑΡΟΥ

Το «εν Χριστώ σχολείο» στο ΕΔΑΔ

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) καταδίκασε πριν από λίγες μέρες το ιταλικό κράτος για την παρουσία του σταυρού ως θρησκευτικού συμβόλου στις σχολικές αίθουσες. Κρίθηκε ότι η έκθεση του σταυρού στα σχολεία «αποτελεί παραβίαση της ελευθερίας των γονέων να εκπαιδεύουν τα παιδιά τους σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους, καθώς και της ελευθερίας της θρησκευτικής επιλογής για τους μαθητές». Επιδέχθηκε μάλιστα το ποσό των 5.000 ευρώ στην ανεγούσα μητέρα για ηθική βλάβη. Σε περίπτωση που το ΕΔΑΔ δεν αναγνωρίσει το δικαίωμα της ιταλικής κυβέρνησης να ασκήσει έφεση, τότε η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη και θα ισχύει πλέον για όλες τις χώρες-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ουσιαστικά η απόφαση του ΕΔΑΔ υποστηρίζει με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο την αρχή του κοσμικού χαρακτήρα των δημοσίων σχολείων, ενώ παράλληλα επισημαίνεται το γεγονός ότι η κυριαρχία ενός θρησκευτικού δόγματος έναντι άλλων προσβάλλει την ίδια την ιδέα της ανεξίτητης. Η πρωτοφανής αυτή δίκη έχει σοβαρές πολιτικές, ιδεολογικές, πολιτισμικές και εκπαιδευτικές προεκτάσεις. Πολιτικές, γιατί χαράσσει μια ξεκάθαρη γραμμή μεταξύ συντηρητικών και προοδευτικών/φιλελευθέρων πολιτικών. Μεταξύ «ευρωπαϊστών α λα καρτ» και ευρωπαϊστών με συνέπεια. Όποτε εξυπηρετείται το νομικό και ιδεολογικό σύμπαν των «α λα καρτ ευρωπαϊστών», κάνουν πρώτο θέμα τις ευρωπαϊκές αποφάσεις καταδίκης της Τουρκίας. Όποτε οι αποφάσεις του ΕΔΑΔ συγκρούονται με τις «αλήθειες» του μικρόκοσμου των εγχώριων οπαδών τους, τις καταδικάζουν, τις αγνοούν, τις αποσιωπούν ή τις απαξιώνουν. Πολιτικοί που κρύβονται πίσω από τη φρασεολογία της απειρίας και αναλλοίωτης παράδοσης, που συνομιλούν με πιουτούς και όχι με πολίτες, δηλαδή μηπεδούν την πολιτική με την πολιτισμική ταυτότητα, έρχονται προ των ευθυνών τους. Σε μεγάλο βαθμό, η επίμονη

διαπλοκή της θρησκείας με την εκπαίδευση είναι το αποτέλεσμα της ευθυνοφοβίας και της ατομικής των πολιτικών ελίτ, οι οποίες δεν ξεκαθαρίζουν τη θέση τους ως προς το θέμα αυτό και «δεν εργάζονται προς την εμπέδωση της διάκρισης των ρόλων Πολιτείας-Εκκλησίας».

Το ιδεολογικό/πολιτισμικό στίγμα της απόφασης είναι σαφέστατα υπέρ του διαφωτιστικού αιτήματος περί εκκοσμίκευσης των θεσμών του κράτους. Τον 21ο αιώνα δεν χρειάζεται τα δημοκρατικά κράτη να ευνοούν, να προστατεύουν ή να διαπληκτούν με μια θρησκεία, όπως έκαναν τα βασιλικά και τα σουλτανικά συστήματα διακυβέρνησης μέχρι τον 19ο αιώνα. Εξάλλου, οι ισχυρές, πλειοψηφικές θρησκείες, αν έχουν εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να εμπνέουν πίστη, δεν έχουν ανάγκη από ειδική πολιτική προστασία και σουλτανικό τύπο προνόμια. Η απόφαση είναι δηλαδή υπέρ της διαφωτιστικής διάκρισης μεταξύ της γνώσης και της πίστης, μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού. Το θρησκευτικό συνείδημα είναι απολύτως σεβαστό, αλλά ανήκει στην ιδιωτική σφαίρα του ατόμου. Δεν αφορά ούτε και χρειάζεται το κράτος να γνωρίζει τι είδους θρησκεία έχουν οι πολίτες του. Για τη θρησκευτική διδασκαλία υπάρχει η οικογένεια και η τοπική εκκλησία, με τις λειτουργίες και το κατηχητικό της.

Εν κατακλείδι, το δικαίωμα μιας ομάδας για τη μετάδοση της κουλτούρας της μέσω του σχολείου, ακόμα κι αν αυτή αναγνωρίζεται ως πλειοψηφούσα, δεν μπορεί να θεωρείται υπέρτερο του δικαιώματος οποιασδήποτε ομάδας, έστω και μειοψηφούσας, για ισότιμη ένταξη των παιδιών της στην εκπαίδευση. Όσοι εκ του πονηρού ή από αφέλεια μιλούν για «ρατσισμό εναντίον της πλειοψηφίας», καλό θα ήταν να αρχίσουν να σκέφτονται ότι το μονοπολιτισμικό σχολείο ούτε αντανάκλα, αλλά ούτε και λειτουργεί αποτελεσματικά σε πολιτισμικές κοινωνίες.

Η κ. Ρένα Χόπλαρου είναι εκπαίδευτική.

Χαράζουν τομείς ευθύνης στο Πανεπιστήμιο

Κοινή συνεδρίαση Συγκλήτου και Συμβουλίου για ξεκαθάρισμα του πλαισίου αρμοδιοτήτων μετά την τελευταία σύγκρουση

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Μια θέση λέκτορα στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει φέρει το τελευταίο διάστημα τα πάνω κάτω στο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Κύπρου. Η απόρριψη της εκλογής του Νίκου Χριστοδουλίδη στη συγκεκριμένη θέση, έχει προκαλέσει φουρτούνες στο Πανεπιστήμιο, με τη Σύγκλητο και το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου να καταβάλλουν μια τελευταία προσπάθεια για άρση του αδιεξόδου. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», περί τα μέσα της επόμενης εβδομάδας, Σύγκλητος και Συμβούλιο του Πανεπιστημίου θα

Προληπτικές κινήσεις για εκτόνωση της κρίσης που προκάλεσε η ακύρωση της εκλογής ακαδημαϊκού στη θέση του λέκτορα

συνέλθουν σε κοινή συνεδρία σε μια προσπάθεια να ξεπεραστεί ο σκόπελος που προκάλεσε η απόφαση του Συμβουλίου να μη δεχθεί την εκλογή του κ. Χριστοδουλίδη. Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου θεωρεί ότι δεν υπάρχουν ικανοποιητικοί λόγοι που να δικαιολογούν την απόρριψη της εκλογής από πλευράς Συμβουλίου, τη στιγμή μάλιστα που η εκλογή Χριστοδουλίδη πέρασε τα τρία από τα τέσσερα στάδια αξιολόγησης. Η Σύγκλητος, που υπερασπίζεται σθεναρά την εκλογή Χριστοδουλίδη, θεωρεί ότι το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί μπορεί να ξεπεραστεί προτού πάει περαιτέρω διαστάσεις. Στην κοινή συνεδρία, από πλευράς Συμβουλίου, εκτός από το συγκεκριμένο θέμα που έχει προκύψει, θα τεθεί επιτακτικά και το πλαίσιο αρμοδιοτήτων τόσο του Συμβουλίου όσο και της Συγκλήτου. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, κ. Χάρης Χαραλάμπους, απέρριψε κατηγορηματικά στην «Κ» ότι ο ρόλος του Συμβουλίου σε περιπτώσεις διορισμού και α-

Η ακύρωση εκλογής ακαδημαϊκού στη θέση του λέκτορα προκάλεσε ρήγμα στις σχέσεις της Συγκλήτου με το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου. Οι δύο πλευρές θα επιχειρήσουν εντός των ημερών να ξεκαθαρίσουν το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

νέλιξης είναι τυπικός. «Η πρόθεσή μου είναι να ξαναδούμε με τη Σύγκλητο τον νόμο και ποια είναι η οριζική γραμμή για τις αποφάσεις που παίρνει το Συμβούλιο και η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου».

Η απόρριψη εκλογής του Νίκου Χριστοδουλίδη άναψε πολιτικές φωτιές, με τον Δημοκρατικό Συναγερμό να επιρρίπτει την ευθύνη στο ΑΚΕΛ και στα διορισμένα από το κυβερνητικό κόμμα μέλη του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου. «Τέτοιες προσεγγίσεις δείχνουν τη μικροκομματική συντεχνιακή νοοτροπία που επικρατεί στον χώρο της λαϊκής αριστοτέρας», υποστήριξε ο πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής, βουλευτής του ΔΗΣΥ Νίκος Τορνά-

ρίτσος. Τις επικρίσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού για κομματικές παρεμβάσεις στο Πανεπιστήμιο απέρριψε το ΑΚΕΛ. Ο γ.γ. του κόμματος Αντрос Κυπριανού, επικαλέσθηκε την έκθεση του εσωτερικού ελεγκτή του Πανεπιστημίου, η οποία, όπως είπε, κατέγραφε σαφείς παραβιάσεις του κώδικα δεοντολογίας που η ίδια η Σύγκλητος ενέκρινε. «Από εκεί και πέρα, δεν μας αφορούν τα σχολία τους, δεν έχουμε καμία απολύτως ανάμειξη σε αυτά τα ζητήματα», κατέληξε ο κ. Κυπριανού.

Το χρονικό της κρίσης

Οι συνεντεύξεις για τη θέση (Λέκτορας στην Πολιτική και Διπλωματική Ιστορία του Μεταπολεμικού

Κόσμου) έγιναν τον Μάιο του 2009. Ομόφωνα, τότε, η πενταμελής επιτροπή (απαρτιζόταν από δύο καθηγητές του Πανεπιστημίου Κύπρου και δύο από πανεπιστήμια του εξωτερικού) εισήχθηκε στη Φιλοσοφική Σχολή την εκλογή ενός συγκεκριμένου λέκτορα. Η Φιλοσοφική Σχολή ομόφωνα αποδέχθηκε την εισήγηση και την απέστειλε στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου. Σε συζήτηση που έγινε στη Σύγκλητο, αποφασίσθηκε με 19 ψήφους υπέρ και 3 αποκές η εκλογή. Ακολούθως, η απόφαση της Συγκλήτου απεστάλη στο Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, το οποίο στις 14 Σεπτεμβρίου 2009, με 5 ψήφους υπέρ, 2 εναντίον και 2 αποκές, αποφάσισε την εκλογή του

κ. Νίκου Χριστοδουλίδη στη θέση λέκτορα στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Τη Δευτέρα 9 Νοεμβρίου, ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ιδρύματος, Χάρης Χαραλάμπους, με αφορμή δημοσίευμα στην εφημερίδα «Χαραυγή», επανέφερε το θέμα της εκλογής στο Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, υποστηρίζοντας ότι το θέμα της εκλογής θα πρέπει να τεθεί και πάλι σε ψηφοφορία γιατί χρειάζεται την πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου (τα μέλη είναι 14) και όχι των παρισταμένων. Σε νέα ψηφοφορία, από τα 11 παριστάμενα μέλη, επτά ψήφισαν υπέρ, δύο εναντίον και δύο τήρησαν αποχή. Μετά το αποτέλεσμα αποφασίσθηκε η ακύρωση του διορισμού.

Συνεργασία κριτή και κρινόμενου

Ο αντιπρύτανης, κ. Κώστας Χριστοφίδης, δηλώνει ότι στο μικροσκόπιο της Συγκλήτου θα τεθούν καταγγελίες για τη διαδικασία εκλογής στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής.

Την ώρα που το Πανεπιστήμιο βρίσκεται μπροστά σε φουρτούνες, στην επιφάνεια έρχονται καταγγελίες που αφορούν την εκλογή σε συγκεκριμένη θέση άλλου τμήματος του Πανεπιστημίου. Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες της «Κ» που επιβεβαιώνονται από πλευράς Συγκλήτου, στο μικροσκόπιο έχουν τεθεί οι διαδικασίες εκλογής για το Τμήμα Επιστημών Αγωγής. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, έχει εντοπισθεί πιθανή παραβίαση του κώδικα δεοντολογίας του Πανεπιστημίου που σχετίζεται με την αξιολόγηση υποψηφίων. Συγκεκριμένα, υποψήφιος που διεκδικεί εκλογή στο Τμήμα Επιστημών Αγωγής, φέρεται να έχει εκπαιδευτική και συγγραφική σχέση με τον πρόεδρο της Επιτροπής Ακαδημαϊκών που αξιολογεί σε πρώτο στάδιο την υποψηφιότητά του. Κριτής και κρινόμενος προχώρησαν σε κοινό συγγραφικό έργο, το οποίο και δημοσίευσαν.

Ο αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου, κ. Κώστας Χριστοφίδης, επιβεβαίωσε στην «Κ» ότι η συγκεκριμένη περίπτωση βρίσκεται υπό διερεύνηση. Εάν αποδειχθεί ότι υπάρχει η εν λόγω σχέση, τότε παραβιάζεται ο κώδικας δεοντολογίας, τόνισε ο κ. Χριστοφίδης. «Αν αυτή η κοινή δημοσίευση έχει γίνει πιο παλιά και ο κρινόμενος διεκδικεί μια θέση με δικό του έργο, τότε αυτό ίσως μπορεί να ξεπεραστεί. Προτιμούμε όμως αυτή η σχέση να μην υπάρχει», κατέληξε ο αντιπρύτανης.

Γιατί να πληρώνεις περισσότερα και να παίρνεις τα ίδια ή και λιγότερα;

€342.34 ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΗ	€400.32 ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΗ																																
BMW 320i	MERCEDES C180																																
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">1995cc</td> <td style="width: 20%;">€20,000</td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> <tr> <td>Excess €341*</td> <td>6 μήνες</td> <td>12 μήνες</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Έναντι Τρίτου / Third Party</td> <td>€86.73</td> <td>€155.23</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Περιεκτική / Comprehensive</td> <td>€181.05</td> <td>€342.34</td> <td></td> </tr> </table>	1995cc	€20,000			Excess €341*	6 μήνες	12 μήνες		Έναντι Τρίτου / Third Party	€86.73	€155.23		Περιεκτική / Comprehensive	€181.05	€342.34		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">1796cc</td> <td style="width: 20%;">€25,000</td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> <tr> <td>Excess €341*</td> <td>6 μήνες</td> <td>12 μήνες</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Έναντι Τρίτου / Third Party</td> <td>€85.82</td> <td>€153.43</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Περιεκτική / Comprehensive</td> <td>€210.28</td> <td>€400.32</td> <td></td> </tr> </table>	1796cc	€25,000			Excess €341*	6 μήνες	12 μήνες		Έναντι Τρίτου / Third Party	€85.82	€153.43		Περιεκτική / Comprehensive	€210.28	€400.32	
1995cc	€20,000																																
Excess €341*	6 μήνες	12 μήνες																															
Έναντι Τρίτου / Third Party	€86.73	€155.23																															
Περιεκτική / Comprehensive	€181.05	€342.34																															
1796cc	€25,000																																
Excess €341*	6 μήνες	12 μήνες																															
Έναντι Τρίτου / Third Party	€85.82	€153.43																															
Περιεκτική / Comprehensive	€210.28	€400.32																															
VOLKSWAGEN GOLF																																	
€292.60 ΠΕΡΙΕΚΤΙΚΗ	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 20%;">1595cc</td> <td style="width: 20%;">€15,000</td> <td style="width: 20%;"></td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> <tr> <td>Excess €256*</td> <td>6 μήνες</td> <td>12 μήνες</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Έναντι Τρίτου / Third Party</td> <td>€81.30</td> <td>€144.47</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Περιεκτική / Comprehensive</td> <td>€155.97</td> <td>€292.60</td> <td></td> </tr> </table>	1595cc	€15,000			Excess €256*	6 μήνες	12 μήνες		Έναντι Τρίτου / Third Party	€81.30	€144.47		Περιεκτική / Comprehensive	€155.97	€292.60																	
1595cc	€15,000																																
Excess €256*	6 μήνες	12 μήνες																															
Έναντι Τρίτου / Third Party	€81.30	€144.47																															
Περιεκτική / Comprehensive	€155.97	€292.60																															

Σε **24** ώρες

η πληρωμή των απαιτήσεων σας και η επιταγή...
στα χέρια σας!

800 5 10 15

www.GanDirect.com

1 εξουσιοδοτημένος οδηγός, καθαρή άδεια οδήγησης, χωρίς δυστοκλήματα τα τελευταία 3 χρόνια. / *Δεν καλύπτει την ασφαλεία Έναντι Τρίτου. Η εταιρεία διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση για ασφάλιση στο πλαίσιο της εκτίμησης πολιτικής της για την αποδοχή κινδύνου.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Θέμα παιδείας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΑΜΠΙΤΣΗ

Βρέθηκαν πρόσφατα στο γκισέ μιας τράπεζας. Πρόθυμα η υπάλληλος πίσω από τον πάγκο θέλησε να με εξυπηρετήσει. Της είπα τι ήθελα και τράβηξε αμέσως από μπροστά της, από το μέρος κάτω από τον πάγκο όπου ακουμπούμε μέχρι να τελειώσουμε τις συναλλαγές μας, ένα μπλοκ, για να το συμπληρώσει και να το υπογράψω. Στο μπλοκ είχε μείνει μόνο ένα φύλλο χαρτιού. Χρειάζονταν δύο, για να δώσει και σε μένα άδειξη. Η ταμίας σκώθηκε από τη θέση της, πήγε σε διπλανό χώρο, πήρε ένα γεμάτο με κόλλες μπλοκ, πήρε το πρώτο φύλλο, το έβαλε πάνω από αυτό που είχε ήδη μπροστά της από το προηγούμενο μπλοκ και συμπλήρωσε τα σχετικά για την ολοκλήρωση της συναλλαγής. Υπογράφοντας στον ορισμένο χώρο, σχολίασα θετικά το γεγονός ότι δεν πέταξε το μοναδικό φύλλο χαρτιού του πρώτου μπλοκ – συνήθως πράξη για πολλούς – και την επαίνασα για την ενεργειά της. Ευχαριστημένη η ταμίας, που το πρόσδεξε, απάντησε: «Μα ξέρετε πόσο χαρτί χρησιμοποιούμε κάθε μέρα; Αν κάθε φορά πετούμε το μοναδικό χαρτί που μένει σε ένα μπλοκ και παίρνουμε άλλο, κάνουμε τεράστια σπατάλη, επειδή στις πολλές μέρες τα χαρτιά είναι και αυτά πολλά». Την συγχάρηκα και πάλι για τον τρόπο σκέψης και ενεργειάς της και πριν να φύγω πρόλαβα να της διηγηθώ στα σύντομα την ιστορία του Θωρηκτού Αβέρωφ.

Η ιστορία είναι εξαιρετική, αλλά θα μας απασχολήσει μιαν άλλη φορά. Μια άλλη σύντομη ιστορία είναι εξίσου σημαντική. Υποδύοι την αξία που έχει η φαντασία και η γνώση στην καθημερινή μας ζωή. Μας λέει πως

Η παραμυθική πράξη του καθηγώνος μας έχει τεράστια σημασία για ό,τι κάνουμε

το λίγο που μπορεί να κάνει ο καθένας μας, ως συνειδητοποιημένος καταναλωτής και ως σωστός πολίτης, μπορεί να κάνει τη διαφορά. Η παραμυθική πράξη του καθενός μας έχει τεράστια σημασία για ό,τι κάνουμε και ιδιαίτερα για το πολύ σοβαρό θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας και της συνακόλουθης σωτηρίας του περιβάλλοντος. Το λίγο που μπορούμε να εξοικονομήσουμε μπορεί να γίνει τεράστιο για τις επόμενες γενιές, επειδή δίνει παράταση ζωής στον πλανήτη, με την ελπίδα πως η επιστήμη θα βρει τους τρόπους για τη σωτηρία του. Ο πρόεδρος της Toyota είπε κάποτε πως οραματίζεται αυτοκίνητα που όχι απλώς δεν θα μολύνουν το περιβάλλον, αλλά θα το καθαρίζουν. Πού ξέρετε; Μπορεί κάποια στιγμή να γίνει και αυτό και να σωθεί η ανθρωπότητα από βέβαιη καταστροφή. Ως τότε, όμως, θα πρέπει όλοι να πράττουμε όπως την υπάλληλο της τράπεζας και να βάζουμε το μυαλό μας να δουλέψει όπως έπραξαν και οι μαθητές της ιστορίας μας.

Όπως είναι γνωστό, στις αρχές της δεκαετίας του '70 ξέσπασε η πρώτη πετρελαϊκή κρίση. Τότε, πράγματι, η Δύση τα βρήκε μπαστούνια. Για πρώτη φορά αντιλήφθηκε πως η ροή του μαύρου χρυσού δεν θα ήταν απρόσκοπτη. Για πρώτη, επίσης, φορά τέθηκε επί τάπητος το θέμα της εξοικονόμησης ενέργειας. Στην Αγγλία, ένας σχετικός διαγωνισμός ιδεών μεταξύ των μαθητών των λυκείων όλης της χώρας ανέδειξε νικητές τρεις μαθητές, οι οποίοι σκέφτηκαν το εξής πρωτοποριακό, αλλά σπάνια απλό, όπως εξάλλου όλα τα πρωτοποριακά πράγματα: Υπολόγισαν το κόστος που είχε για την Αγγλία το βράσιμο αβγών κάθε πρωί και υπολόγισαν την εξοικονόμηση σε ενέργεια, να η αγγλική νοικοκυριά έτοιμαζαν τα αβγά τους ανάθοντας λιγότερη ώρα τη φωτιά ζεστάματος και άφηναν τον ζεστό νερό τα αβγά για κάποιο χρονικό διάστημα. Υπολόγισαν, ασφαλώς, και το χρονικό διάστημα για το οποίο τα αβγά θα έπρεπε να μένουν στο ζεστό νερό, για να είναι έτοιμα για κατανάλωση. Οι μαθηματικές τους πράξεις έδειχναν πως το σύνολο της ενέργειας που εξοικονομείται με αυτόν τον τρόπο ήταν πολύ σημαντικό.

Έστω και αν οι υπολογισμοί τους έγιναν μόνο για εξοικονόμηση ενέργειας και χρημάτων, είναι προφανές η σημασία της σκέψης τους και για τη σωτηρία του περιβάλλοντος. Πριν από 10 ακριβώς χρόνια, η Περιβαλλοντική Κίνηση Κύπρου είχε υπολογίσει πως ως κέρδος θα εξοικονομούσαμε μέχρι και 15 εκατομμύρια λίρες στην αγορά καυσίμων, αν κάθε νοικοκυριό άναβε μια ηλεκτρική λάμπα λιγότερη. Πρόσφατα, στάθηκε στα σχολεία εγχείλημα, με την οποία δίνονται οδηγίες για ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβάλει το γραμματειακό προσωπικό των σχολείων για εξοικονόμηση ενέργειας. Η σωστή αυτή πράξη θα ήταν ολοκληρωμένη, αν παράλληλα δίνονταν σχετικές οδηγίες και στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές. Ας ορίσουν τα Συμβούλια των Τάξεων κάποιον ο οποίος θα σβήνει τα φώτα της τάξης, όταν αποχωρούν τα παιδιά από το σχολείο στις 13:35. Αυτό ασ γίνεις εκ περιτροπής. Έτσι θα γίνει πιο ουσιαστική η έννοια της προσωπικής ευθύνης, γι' αυτό το τόσο σοβαρό ζήτημα. Παράλληλα, θα γίνει συνείδηση ότι η προσωπική ευθύνη είναι θέμα παιδείας.

Φιλόλογος, lampitsis.p@cytanet.com.cy

Του ΖΗΝΩΝΑ ΠΟΦΑΪΔΗ

Ιστορικά η ομοσπονδία υπήρξε τουρκικό αίτημα. Μέχρι το 1974 η ελληνοκυπριακή πλευρά απέρριπτε κάθε συζήτηση αυτής της θέσης, επειδή τη θεωρούσε ως ενδιάμεσο σταθμό στην τουρκική επιδίωξη της διχοτόμησης. Ο φόβος αυτός δεν ήταν εντελώς αδικαιολόγητος, αφού οι Τούρκοι, εκείνη την εποχή, χρησιμοποιούσαν συχνά τον ένα όρο ως συνώνυμο του άλλου. Επιπρόσθετα, ήταν ορατή η προσπάθεια να δημιουργηθεί τεχνητά η εδαφική βάση που τότε δεν υπήρχε, αφού οι πληθυσμικοί γενικά δεν παρουσίαζαν γεωγραφική συγκεντρωση.

Αν και σήμερα οι συνθήκες είναι ολόκληρα διαφορετικές, στην ελληνοκυπριακή συλλογική μνήμη η ομοσπονδία είναι αρνητικά φορτισμένη, παρόλο που ολόκληρη σχεδόν η πολιτική ηγεσία, όπως και η διεθνής κοινότητα, έχουν αναγνωρίσει ότι αποτελεί τη μόνη επιλογή για την απο-

Ισχυρή, ή όχι, κεντρική κυβέρνηση;

κατάσταση της κυπριακής επικράτειας.

Για πολλά χρόνια η τουρκική πολιτική προέβλεπε ως επιδιωκόμενη διεύθυνση τη συνομοσπονδία δύο κυρίαρχων κρατών υπό την εγγύηση της Τουρκίας, μια προ-σέγγιση που βέβαια δεν ήταν δυνατόν να γίνει αποδεκτή. Η ένταξη, επίσης, της Κ.Δ. στην Ε.Ε. κατέστησε αυτή τη θέση εντελώς ανεδαφική.

Η διαφορετική φιλοσοφία των δύο πλευρών, ωστόσο, παραμένει, έχοντας πάρει τη μορφή της επιδίωξης ισχυρής κεντρικής κυβέρνησης από την ελληνοκυπριακή πλευρά και την υποστήριξη μιας εντελώς αδύναμης κεντρικής εξουσίας από την τουρκική πλευρά. Σε πολλές περιπτώσεις, η τουρκική πλευρά φαίνεται να ωθεί τα πράγματα σε μια ακριβώς συνομοσπονδιακού τύπου διεύθυνση.

Η ισχύς της κεντρικής κυβέρνησης εξαρτάται, μέσα στο πλαίσιο στο οποίο διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις, από δύο παράγοντες: τον κατάλογο των αρμοδιοτήτων

που θα της αποδοθούν και τον τρόπο άσκησης τους (που σχετίζεται με την εμπειρία της πολιτικής ισοτιμίας).

Η ελληνοκυπριακή θέση είναι βασικά σωστή, γιατί η κεντρική κυβέρνηση πρέπει να έχει επαρκείς αρμοδιότητες, ώστε να διασφαλιστεί η ενότητα του κράτους. Ωστόσο, η ανάληψη από την κεντρική κυβέρνηση αυξημένων αρμοδιοτήτων, σε συνδυασμό με την ανάγκη εξασφάλισης της συναίνεσης και των δύο συστατικών μερών, θα καταστήσει την κυβερνησιμότητα του συνόλου των δημόσιων φορέων προβληματική. Με απλά λόγια, ένα ενδεχόμενο ισχυρό κέντρο θα θέσει υπό την αίρεση των Τουρκοκυπρίων την άσκηση ζωτικών δραστηριοτήτων και λειτουργιών της ίδιας της ελληνοκυπριακής περιφέρειας. Η δυσκοιμία που θα παρατηρήσει στο κέντρο θα έχει σε μια τέτοια περίπτωση αρνητικές επιπτώσεις σε πολλά ζητήματα της καθημερινής ζωής, που αφορούν τους Ελληνοκύπριους πολίτες και τα οποία σήμερα

αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά. Μέσα στις παραμέτρους του Κυπριακού, η ισχυρή κεντρική κυβέρνηση δεν πρέπει να θεωρείται ως δόγμα. Η διαπραγματευτική προσπάθεια πρέπει μάλλον να επικεντρωθεί στην επίτευξη των αναγκαίων ισορροπιών, που θα κατοχυρώνουν την ενότητα του κράτους, χωρίς να πλήττουν τη λειτουργικότητά του.

Σχετικό και ίσως σοβαρότερο είναι το ζήτημα των βασικών ελευθεριών, όπως διέπονται από τη Συνθήκη της Ρώμης. Η τουρκική επιμονή σε μόνιμες ή μακροχρόνιες παρεκκλίσεις γελοιοποιεί οιαδήποτε έννοια κρατικής υπόστασης και επανένωσης του χώρου και καθιστά την οιαδήποτε ζήτηση περί ισχυρής ή αδύναμης κεντρικής κυβέρνησης χωρίς νόημα. Στο θέμα αυτό η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν έχει περιθώρια παραχωρήσεων, γιατί διαφορετικά αναφέρεται η βάση πάνω στην οποία αναζητείται η επίλυση του προβλήματος.

zenonophaides@cytanet.com.cy

Παιδεία και πολιτικά ενεργοί νέοι

Του ΑΝΔΡΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η Κύπρος ευημερεί. Η πολυκομματική δημοκρατία λειτουργεί καλά. Η διεθνής μας θέση, ιδιαίτερα μετά την ένταξη μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ζηλευτή ακόμη και από πολύ πιο μεγάλες και παλαιότερες από εμάς χώρες. Έχουμε βέβαια ακόμη πολλά σοβαρά προβλήματα. Οι πολιτικοί ενεργοί νέοι, που συχνά δραστηριοποιούνται στα πλαίσια των παρατάξεων που τα κόμματα έχουν για τη νεολαία, μπορεί να είναι οι ηγέτες του αύριο. Απευθύνονται σ' αυτούς, για να δώσω την προσωπική μιας γενιάς που έζησε την εφηβεία της στην πρώτη δεκαετία μετά την ανεξαρτησία και σήμερα ηγείται του τόπου, ώστε να δώσω τις προδοκίες μας από τους σπερμιότυπους νέους, για να διαμορφώσουν ένα μέλλον καλύτερο από το πρόσφατο παρελθόν μας.

Αρχίσουμε έναν αγώνα που είχε άλλη κατάληξη από τον στόχο του. Ο δικός μας αγώνας για Ένωση ενεργοποίησε τους σχεδιασμούς της άλλης κοινότητας της Κύπρου, των Τουρκοκυπρίων για διχοτόμηση, με την εφαρμογή της πολιτικής του «διαίρει και βασίλευε» των Άγγλων και το άνοιγμα της όρεξης της Τουρκίας για ανάκτηση μέρους της Κύπρου. Η κατάληξη του αγώνα ήταν αδιανόητη για τους εμπνευστές του στην αρχή: Ανεξαρτησία αντί Ένωση που ήθελαν οι Ελληνοκύπριοι ή διχοτόμηση που ήθελαν οι Τουρκοκύπριοι.

Το κράτος αυτό ήρθε σαν το παιδί μιας ανεπιθύμητης κύησης. Όπως γνωρίζουμε, τα ανεπιθύμητα παιδιά συνήθως δεν ευτυχούν. Από πολύ νωρίς και οι δύο κοινότητες άρχισαν κινήσεις που θα τις έφερναν πιο κοντά στα αρχικά τους οράματα. Τα αποτελέσματα είναι γνωστά: Διχόνοια, εμφύλιες και διακοινοτικές συγκρούσεις, πάθη, μίση, αίμα, νεκροί, ανουσιόμενοι, πραξικόπημα, πιο πολλοί νεκροί, πιο πολλοί ανουσιόμενοι, εκτοπισμοί και εθνικό ξεκαθάρισμα από τους Τούρκους εις βάρος μας. Η κατάληξη; Μια τεράστια πληγή που είναι ακόμη ανοικτή.

Παρά ταύτα η μαζική αυτή, στήθηκε ένα κράτος, οργανώθηκε και αυτονομήθηκε μια οικονομία, μια κοινωνία υποτέλεις για αιώνες άρχισε να αναδύεται και να μορφοποιείται και να παίρνει σιγά-σιγά τη θέση της στον κόσμο. Αυτή η κοινωνία, από την αρχή, μαζί με τις αμφιβολίες, τα πάθη, τις συγκρούσεις και το αίμα έδινε οράματα, ζυπνούσε φιλοδοξίες, έδινε χαρές, έδινε υποσχέσεις, αλλά και τα μέσα, για να πραγματοποιηθούν τα οράματα και να ικανοποιηθούν οι φιλοδοξίες. Μπορούσαμε, επιπέτως, να κάνουμε αυτά που καμιά προηγούμενη γενιά δεν μπορούσε να κάνει. Μέσα από εκείνη τη δεκαετία ξεπήδησε η Κύπρος του σήμερα.

Το φως, όμως, που ερχόταν από το παράθυρο είχε τις σκιές του. Οι εμφύλιες αντιπαραθέσεις και οι διακοινοτικές συ-

γκρούσεις χρωμάτιζαν το φως και συχνά το έκλειναν έξω. Οι αλληλοκατηγορίες, από τη μια, για μειωμένες εθνικές αντιστάσεις, μειοδοσίες και προδοσίες και από την άλλη, για ξενοδουλεία και καταστροφική πολιτική άγγιζαν και εμάς. Δηλητηρίαζαν την ατμόσφαιρα, έβαζαν σκιές στην αισιοδοξία, στο ζευγάριμα της πρώτης δεκαετίας με την εφηβεία και τη νιότη και γεννούσαν ανασφάλεια για το ενδεχόμενο ότι τα πράγματα μπορεί να μην πάν τόσο καλά είτε για τον καθένα μας είτε για τις ομάδες στις οποίες βρισκόταν ο καθένας. Άλλωστε, το κράτος δεν ήταν πάντα αξιόπιστο, αξιοκρατικό ή διαφανές στις επιλογές των ατόμων.

Το κράτος του καθενός, η πολιτική του ετικέτα, μπορούσε να επιπράσει την κρίση και τις αποφάσεις αυτών που αποφάσιζαν. Επιβίωσαμε όμως. Και από πολλές απόψεις, υπό την προσωπική του πιάς ξεκινήσαμε, μεγαλοურγήσαμε. Η οικονομία μας είναι η 34η καλύτερη στον κόσμο. Πολλοί δείκτες της ποιότητας ζωής είναι ακόμη καλύτεροι. Είμαστε 22οι στους θεσμούς, 24οι στις υποδομές, 39οι στη μακροοικονομική σταθερότητα και πέμπτοι στην υγεία και στη Δημοτική Εκπαίδευση.

Έχουμε όμως ακόμη δρόμο να διανύσουμε. Από τα δημόσια πανεπιστήμια, μόνο το Πανεπιστήμιο Κύπρου εισέρχεται σε φάση σχετικής ωριμότητας και σταθεροποίησης της λειτουργίας του, σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά επίπεδα σπουδών και έρευνας. Το ΤΕΙ/ΑΚ, αναπτυσσόμενο, μετασχηματίζεται μια πόλη. Μαζική, Λεμεσός,

ΤΕΙ/ΑΚ και Πολιτεία, μπορούμε να δώσουμε στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο μια από τις πιο όμορφες και ενδιαφέρουσες παραλιακές πανεπιστημιοπόλεις της Ευρώπης και της Μεσογείου. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, από τη φύση του, μπορεί να γίνει ένα σημαντικό κέντρο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για την περιοχή μας και τον κόσμο ολόκληρο. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια βρίσκονται επίσης στην αρχή της πορείας τους. Έχουμε και τα ερευνητικά ιδρύματα. Το Ινστιτούτο Κύπρου και το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής συμπληρώνουν το σύστημα κατά πολύ γόνιμο τρόπο. Πρόθεση μας είναι να στηρίξουμε τα ιδρύματα αυτά. Τούτο είναι φανερό από το γεγονός ότι, παρά τις δυσκολίες, στη Δημοτική και στη Μέση Εκπαίδευση επιχειρούμε μεγάλες και βαθιές αλλαγές.

Τι θέλουμε με όλες αυτές τις αλλαγές; Θέλουμε να δώσουμε στην κοινωνία αυτόνομους, σκεπτόμενους, δημοκρατικούς πολίτες. Πολίτες δηλαδή που μπορούν να διαχειριστούν τα προσωπικά τους ζητήματα και τα προβλήματα του τόπου καλύτερα και από εμάς και καλύτερα από εκείνους που υπήρξαν πριν από εμάς. Εοεσις οφείλεται να την οδηγήσετε στο μέλλον κατά τρόπο που να αποκλείει την επιστροφή στους εφιάλτες του παρελθόντος. Να την κρατήσετε ειρηνική, ευημερούσα, έναν τόπο που το όνειρο του καθενός θα μπορεί να γίνει πραγματικότητα στην εργασία, στην κατασκευή, στην τέχνη και στον πολιτισμό, στην επιστήμη και σε όλους τους συνδυασμούς τους. Όλα αυ-

τά μέσα στην Κύπρο, στην Ευρώπη, σε όλο τον κόσμο. Σ' αυτήν την Κύπρο ο καθένας μπορεί να είναι περήφανος για την εθνική του ταυτότητα. Ο καθένας πρέπει να είναι ευτυχής για τον πολιτισμό του. Αυτός που είναι περήφανος για την ταυτότητά του τιμά τον πολιτισμό του άλλου. Αυτός που είναι ευτυχής με τον πολιτισμό του μπορεί να χαίρεται τον πολιτισμό του άλλου.

Σ' αυτήν την πατρίδα οι πολιτικοί ενεργοί νέοι και οι πολιτικές νεολαίες οφείλουν να γίνουν οι δάσκαλοί μας. Όχι οι μαθητές μας. Οι αδυναμίες και τα πάθη μας, που προέρχονται από τις δυσκολίες του παρελθόντος και του παρόντος μας, δεν μας κάνουν καλούς δασκάλους. Το μήνυμά μου λοιπόν: Οι πρωτοπόρες νεολαίες σβέθονται τις πολιτικές θέσεις των άλλων και διαλέγονται μαζί τους, χωρίς να τις μειώνουν. Τιμούν τους εκπαιδευτικούς και τα σύμβολά τους. Είτε η έμφαση είναι στην ιστορία και στην ταυτότητά μας, στη γλώσσα και στις παραδόσεις μας, στην ελευθερία του επιχειρείν και της συναλλαγής είτε είναι στη διεθνή και στην κοινωνική αλληλεγγύη, στην πρόνοια και στον κοινωνικό έλεγχο, όλοι τιμούνται, γιατί τελικά η ανοικτή κοινωνία τους περιλαμβάνει όλους και κάνει συνθέσεις που τους υπερβαίνουν.

Γι' αυτό καλώ τους νέους μας να αγωνίζονται για τις ιδέες και τα ιδανικά τους κατά τρόπο αντίξοιο της ανοικτής, ανεκτικής, πολυπολιτισμικής δημοκρατίας που ονειρευόμαστε.

Ο Ανδρέας Δημητρίου είναι υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Σκέψεις για την οικονομία

Είμαι 31 χρονών, ιδιοκτήτης επιχειρήσεων για επτά χρόνια. Από την πρώτη μέρα που ξεκίνησα τη δουλειά μου παλεύω να κρατήσω μια ισορροπία στις οφειλές.

Όπως είναι γνωστό, στην Κύπρο οι πληρωμές γίνονται πάντα μετά από μήνες. Το κώνεψα εδώ και χρόνια και κατάφερα να επιβιώσω και να κρατήσω μια υγιή επιχείρηση που δίνει ψωμί σε τέσσερις οικογένειες.

Είμαι απόφοιτος αμερικανικού πανεπιστημίου στα οικονομικά (B.A.) και μού'α πάτσα το πόδι μου στη Βραχονοσιδα Κύπρου, νόμιμα, όπως όλοι, ότι τα ήξερα όλα. Μετά από οκτώ χρόνια, σήμερα λέω ότι πολύ λίγα ξέρω σε ό,τι αφορά τα οικονομικά, αλλά προσπαθώ να μαθαίνω συνεχώς.

Ένα πράγμα που θυμάμαι από τις σπουδές είναι ότι οι κυβερνήσεις είναι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις της κάθε χώρας. Οι κυβερνήσεις με τις συναλλαγές τους παίζουν μεγάλο ρόλο στο πώς πάει η οικονομία μιας χώρας.

Έχω δύο θέματα που θέλω να δουν οι υπουργοί Οικονομικών και Εμπορίου. Το πρώτο αφορά τις κυβερνητικές προσφορές για αγορές της κυβέρνησης. Το κύριο κριτήριο για αγο-

ρές της κυβέρνησης είναι πάντα η τιμή. Ο πιο φτηνός προσφοροδότης, ο οποίος τρέπει τα κριτήρια, παίρνει και την προσφορά. Κάθισε ποτέ κανένας να σκεφτεί ότι ένα προϊόν από την Κίνα ή η οποιανδήποτε Κίνα (ένα παράδειγμα λέω) που είναι πιο φτηνό, τελικά δεν είναι;

Οι εισαγωγές έκλεισαν την κυπριακή βιομηχανία, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας και άλλα συνεπακόλουθα. Αν το προϊόν που ζητά η κυβέρνηση μπορεί να παραχθεί στην Κύπρο με πιο φθινό κόστος, πάλι θα συμφέρει. Εάν η κυβέρνηση δεν υποστηρίζει την κυπριακή βιομηχανία, ποιος θα την υποστηρίξει; Είναι τόσο κοινό να στα λογικά και είναι τόσο εύκολο, που μερικές φορές απορώ και εγώ ο απλός πολίτης.

Το δεύτερό μου θέμα είναι οι πληρωμές της κυβέρνησης. Σου ανατίθεται να προσφορούλα μιας κυβερνητικής υπηρεσίας της τάξης των 1.500 ευρώ. Είσαι εντάξει με την υποχρέωσή σου, κάνεις τη δουλειά όπως πρέπει, παίρνεις το τιμολόγιό σου και περιμένεις έξι μήνες να πληρωθείς (για, έξι μήνες!).

Ορίστε, κ. υπουργέ Οικονομικών, ένα μέτρο για την κρίση, τελείως ανέξοδο και μη φοβάστε, δεν θα σε κατακρίνει

ούτε ο Νικόλας ούτε ο Χριστοφόρος.

Τα πιο πάνω μου φαίνονται τόσο απλά και ανέξοδα και το μόνο που χρειάζεται είναι θέληση και μόνο. Δεν πιστεύω ότι εγώ ανακάλυψα την ταπεινότητα, αλλά έχω απορία γιατί πάντα πρέπει να δυσκολευόμαστε τη ζωή μας με κόντρα μελέτες που, ώπου να ολοκληρωθούν, θα έρθει η επόμενη κρίση.

Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δώσατε να εκφράσω τις απόψεις μου.
ΣΙΜΟΣ ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΟΣ,
Λευκωσία

Παράνομο για το Μακάρειο Νοσοκομείο

Ενα από τα σημαντικότερα ζητήματα που προβληματίζουν ακόμη τόσο την κοινή γνώμη όσο και την πολιτική ηγεσία και τους αρμόδιους φορείς είναι το θέμα της πρόληψης και αντιμετώπισης του νέου ιού της γρίπης Α'. Το θέμα στην αρχική τρομοκρατία της κοινής γνώμης, γεγονός που προκάλεσε την άμεση αντίδραση της πολιτικής που έτρεξε μέσω από τηλεοπτικές εκπομπές και δελτία ειδήσεων να καθυστερήσει τον κοινό, προβληματισμό από τη μια «πρωτόγνωστα» των κρατικών υπηρεσιών

και αποσιωπώντας από την άλλη, για ευνόητους λόγους, το θέμα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών.

Οι καλοκαιρινές διακοπές τελειώσαν, τα σχολεία άνοιξαν εδώ και καιρό, αλλά η κρατική πολιτική συνεχίζει να αντιμετωπίζει το πρόβλημα επιπόλαια και επιδειμικά, τη στιγμή μάλιστα που διακρίνεται επιφυλακτική ετοιμότητα. Και γιατί να μην το κάνει, εξάλλου, αφού εμείς οι πολίτες-ραγιάδες δεχόμαστε τα πάντα υπομονετικά και αδιαμαρτύρητα;

Μετά από κάποια συμπτώματα γρίπης που παρουσίασε το παιδί μας, αποφασίσαμε δυοτυχώς να το πάρουμε στο Μακάρειο Νοσοκομείο για διαγνωστικές εξετάσεις, σχετικά με τον καινούργιο ιό. Μπαινόνας στο νοσοκομείο συμπληρώσαμε το ειδικό έντυπο και μας υπέδειξαν να περιμένουμε την ιατρό για τη σχετική εξέταση.

Δυστυχώς, όμως, ο χώρος αναμονής για τους ασθενείς που πρόκειται να κάνουν αυτήν την ειδική εξέταση, ήταν ο χώρος ανάμεσα στις δύο συρόμενες πόρτες εισόδου του νοσοκομείου και ήταν «λίτα» διαμορφωμένες με δύο άσπρες πλαστικές καρέκλες.

Σε αυτόν τον «ευρύχωρο» και «ειδικά διαμορφωμένο» χώρο, όπου «πρωτόγνωστα» όλες οι προδιαγραφές α-

σφαλείας και όπου μπαινόβγαίνο ο καθένας και ο αέρας εισέβαλλε από παντού, περιμέναμε για δύο ώρες, αφού η ιατρός μας βρισκόταν σε σύσκεψη. Χωρίς να μας κορηνγηθούν μάσκες και χωρίς το ίδιο το προσωπικό να προστατεύεται με μάσκες και γάντια, κινδυνεύοντας να μολυνθούμε ή να μολύνουμε τους ανυποψίαστους περαστικούς, χωρίς ουσιαστικά να είμαστε απομονωμένοι από τον πρόβλεπτο του νοσοκομείου, περιμέναμε υπομονετικά, όχι όμως αδιαμαρτύρητα.

Σε κάποια στιγμή που το αίμα ανέβηκε στο κεφάλι μας, με την εγκληματική στάση των αρμόδιων φορέων (και εδώ πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι δεν αναφερόμαστε στο προσωπικό του νοσοκομείου), ζητήσαμε να υποβάλουμε το παράπονό μας σε σχετικό έντυπο.

Με μεγάλη μας έκπληξη, ωστόσο, πληροφορηθήκαμε ότι κανένας πολίτης δεν προβέη σε αυτήν την ενέργεια μέχρι τώρα. Κοινώς: Καλά να μας κάμουν. Οι εκπλήξεις είναι όμως συνεχίστηκαν. Μιλώντας με το προσωπικό του νοσοκομείου, ενημερωθήκαμε για ακόμη ένα ανόητο μέτρο που αφορούσε τη διαδικασία ανίχνευσης του ιού. Άκουσον-άκουσον: Για να πραγματοποιηθεί η εξέταση αυτή, πρέπει, σύμφωνα πά-

να με τους αρμόδιους και ειδικούς «αντινιγητιστές» του Υπουργείου, οι ταλαιπωρημένοι ασθενείς να εξέρχονται του νοσοκομείου για να μεταβούν σε αίθουσες/παράγκες στον υπαίθριο χώρο στάθμευσης, απροστάτευτοι από τις καιρικές συνθήκες (ήλιος, αέρας, βροχή).

Τελικά, εξαιτίας και της καθυστέρησης της ιατρός, πήραμε το παιδί μας και φύγαμε από το νοσοκομείο, γιατί εκεί όπου λογικά έπρεπε να τηρούνται τα μέτρα ασφαλείας, εκεί ακριβώς διατρέχαμε άμεσο κίνδυνο μετάδοσης του ιού από τη μη τηρήσή τους. Συγγνώμη κύριε υπουργέ. Ως πολίτες αυτού του ευρωπαϊκού κράτους δεν έχουμε πειθεί καθόλου ούτε για την ετοιμότητα και επιφυλακτική ούτε για την ιατρική εγκυρότητα των μέτρων σας.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ,
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Θερμή παράκληση προς τους επιστολογράφους μας να περιορίζουν το κείμενο στις 350 λέξεις. Ανώνυμες επιστολές δεν θα δημοσιεύονται. Επιστολές να αποστέλλονται στην ηλ. διεύθυνση info@kathimerini.com.cy

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Επαναξιολόγηση τώρα!

Του ΝΤΙΝΟΥ ΗΛΙΑΔΗ

Πριν μερικές μέρες ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος αναρωτήθηκε αν πρέπει να συνεχίσουμε να συνομιλούμε με τους Τούρκους, νοούμενο ότι οι συνομιλίες, όπως διεξάγονται, οδηγούν σε τεροβαρή και ετοιμόρροπη λύση, που θα καταρρεύσει σε μια μέρα. Η άποψη του Αρχιεπισκόπου αντιμετωπίστηκε με ειρωνεία από τον γ.γ. του ΑΚΕΛ, Άντρο Κυπριανού.

Κι όμως, όχι μόνο ο Μακαριότατος, αλλά όλοι πλέον, εκτός από τον προεδρικό περίγυρο, αναγνωρίζουν ότι οι συνομιλίες μπήκαν σε επικίνδυνες ατραπούς, ότι ο Πρόεδρος μας διολισθαίνει συνεχώς σε νέες υποχωρήσεις —«γενναίες προσφορές»— και ότι οι πρόνοιες της λύσης που αποκαλύπτονται, κρίνονται απαράδεκτες από την τερσότητα πλειοψηφία του κυπριακού Ελληνισμού. Μέχρι στιγμής, αυτό που φαίνεται να συντελείται, είναι η εκ μέρους μας υιοθέτηση παλαιών και νέων τουρκικών θέσεων. Και διαμορφώνεται ένα πλαίσιο λύσης που, δυστυχώς, ούτε λειτούργει λογίζεται, ούτε βιώσιμο προβλέπεται.

Η Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία του Ταλά —που ουσιαστικά συνιστά Συνομοσπονδία, όπως δημόσια αποκαλύπτει—, η παρομνήν επισκοπή, η εκ περιτροπής προεδρία, η σταθμισμένη ψήφος, η παρθενογένεση, η κατηγοριοποίηση των περιουσιών με ό,τι αυτό συνεπάγεται, η «συνεταιριστική» τ-σότητα και άλλες «διευθετήσεις», ακόμη και η αποφυγή άμεσας απόρριψης των Εγγυήσεων, διαγράφουν την εικόνα της συμφωνίας που ετοιμάζεται. Όλα αυτά έχουν γίνει δεκτά ή ζητούνται με ...καλή θέληση από τον Πρόεδρό μας, υπό το πρόσχημα ότι «όλες οι υποχωρήσεις έγιναν από τους προηγούμενους Πρόεδρους». Εξάλλου, από τα πιο επίσημα χείλη της τουρκικής πολιτικής και διπλωματίας ακούμε συνεχώς για δύο κράτη, με δύο λαούς, με δύο θρησκείες, με δύο κυριαρχίες, με δύο ιθαγένειες, με διευρυμένες εμβατικές εγγυήσεις κτλ. κτλ. Τι άλλο αναμένουμε; Επιτέλους, τι έδους συμβιβασμός είναι αυτός, όταν όλες οι υποχωρήσεις γίνονται από τη μια πλευρά; Έκαναν ως τώρα οι Τούρκοι έστω και μια υποχώρηση; Καμιά απολύτως!!!

Στη δίλωσή του, ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος χαρακτηρίζει περικές τέτοιες συνομιλίες. Όπως έχουν καταδείξει τα γεγονότα, οι συνομιλίες είναι άκαρπες, ατελέσφορες, αντιπαράγωγικές και κυρίως επιζή-

μιες. Το μόνο απότοκο των συνεχών συνομιλιών είναι η δημιουργία διεθνώς εντυπώσεων: ό,τι ...κάτι γίνεται με το «καλό κλίμα» που επικρατεί, ότι ...επικρατεί συμβιβασμός και συμφωνία! Εξ ου και η συγχροδία των υστερόβουλων αιτιολογών δι-λώσεων και προβλέψεων, που κατάντησαν ανιαρή επώδους κάθε αναφοράς από τους συνήθεις υπόπτιους: Ντάουερ, Μίλετ, Όλι Ρεν, Μπλίντ, Πάσκοε και λοιπούς ...καλοθελητές!

Η αλήθεια είναι πως δεν είναι η πρώτη φορά που διαπιστώνεται ότι οι ατέρμονες συνομιλίες βλάπτουν σοβαρά την υπόθεση της Κύπρου. Όμως, με διάφορα παραπλανητικά δικαιολογητικά, πάντα άρχιζαν και πάντα είχαν την ίδια κατάληξη, αφού πάντα ίδια ήταν η στόχευσή τους: να απαλλάξουν την Τουρκία από τις ευθύνες της. Στη δίλωση του Αρχιεπισκόπου, πέρα από την αυτόματα αντανάκλαστική επίθεση που προκαλεί στο ΑΚΕΛ η κάθε παρέμβαση του, υπάρχει και ένα ουσιαστικό ερώτημα: Πραγματικά εξυπηρετείται το καλώς νοούμενο συμφέρον της Κύπρου από την άγονη συνέχιση των συνομιλιών;

Η απάντηση, ίσως, βρίσκεται σε ένα απόσπασμα από την τελευταία ομιλία-υποθήκη του Μακαρίου, τον οποίο πολλοί βολεύονται να επικαλούνται και να ερμηνεύουν κατά το δοκούν. Το 1977 ο Εθνάρχης Μακάριος είχε έγκαιρα διαβλέψει τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των Τούρκων. Υπενθυμίζω τι έλεγε στις 20 Ιουλίου 1977: «...Ποια ήταν η μέριμνα πορεία του κυπριακού προβλήματος; Απογοητευτική είναι η απάντηση. Ουδέμια απολύτως πρόοδος εσημειώθη. Αλλεπάλληλοι κύκλοι δικαιονομικών συνομιλιών προσέκρουσαν στην τουρκική αδιαλλαξία και δεν κατέληξαν σε κανένα θετικό αποτέλεσμα. Ο χρόνος των συνομιλιών χρησιμοποιείται από τους τουρκικούς πλείους για την άνετη παγίωση τετελεσμένων γεγονότων και για τη συγκάλυψη διχοτομικών σχεδίων. Και έχω τη γνώμη ότι δεν πρέπει να επαναληφθούν οι συνομιλίες, αν η τουρκοκυπριακή ηγεσία δεν είναι ετοιμή να υποβάλει σαφείς προτάσεις για όλες τις πιεζικές του προβλήματος. Διαφορετικά θα συνεχισθεί η τουρκική παρεκκλιστική πολιτική και άκαρπες θα είναι οι συνομιλίες».

Οι συνομιλίες και το πλαίσιο μέσα στο οποίο διεξάγονται, οδηγούν με βεβαιότητα εκεί ακριβώς όπου φοβόμαστε πως ίσως οδηγηθούμε, εάν επαναξιολογήσουμε την προσληψή μας σ' αυτή τη διαδικασία.

Ξέρεις αγαπητέ μου Μάρκο χαρές που έχει η ζωή χωρίς την έγνοια του Κυπριακού;

Κόμματα ή κομμάτια;

Του ΓΙΑΝΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

«Η ταπεινή μου άποψη σ' ό,τι αφορά τη διακυβέρνηση, είναι πως οι μέχρι σήμερα θέσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς είναι χειρότερες από τις πρόνοιες του Σχεδίου Ανάν».

Η θέση αυτή ανήκει στον αναπληρωτή πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού, κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος την διατύπωσε με σαφήνεια σε συνέντευξη που έδωσε την περασμένη Κυριακή στον «Φιλελεύθερο», ποζάροντας προσδεδεμένους επί της «καυτής καρέκλας».

Δεν εξετάζουμε κατά πόσον η θέση του κ. Νεοφύτου είναι καλή ή κακή, ορθή ή λανθασμένη. Εκείνο που θέτουμε για προβληματισμό είναι η διαπιστώση ότι η θέση που διατύπωσε συγκροτείται μετωπικά με την θέση του ΜΕΤΩΠ.

Πολύ ορθά την επομένη, οι συνάδελφοι ζήτησαν από τον εκπρόσωπο Τύπου του ΔΗΣΥ να διευκρινίσει κατά πόσον η θέση που διατύπωσε ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ είναι και θέση του κόμματος. Ίσως πώς απάντησε ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΣΥ, κ. Χάρης Γεωργιάδης: «Οι επίσημες θέσεις του ΔΗΣΥ είναι καλά γνωστές και δεν έχω πρόθεση να σχολιάσω την οποία συνέντευξη».

Με απλά λόγια, για τον εκπρόσωπο του «επίσημου» ΔΗΣΥ ο αναπληρωτής πρόεδρος του είναι ο κάποιος... αργόσχολος, «όποιος» ανεπίσημος, που δίδει συνεντεύξεις και λέει ό,τι του καπνίσει. Άστε που την ίδια μέρα κάποιος άλλος από τον επίσημο ΔΗΣΥ έστειλε από το e-mail του κόμματος το εξής επίσημο μήνυμα-έκκληση προς διάφορους φίλους και υποστηρικτές της παράταξης: «Αν μπορείτε να διαθέσετε δύο λεπτά από τον χρόνο σας, μπειτε στην ιστοσελίδα του Φιλελεύθερου και δώστε ψήφο εμπιστοσύνης στον κ. Αβέρωφ. Απ' ό,τι φαίνεται, έχει κινητοποιηθεί ο μηχανισμός του ΑΚΕΛ και από τις 12 το μεσημέρι παίρνουμε συνεχώς αρνητικές ψήφους. Αν μπορείτε, ψηφίστε από περισσότερα από ένα computer και πείτε και σε άλλους φίλους της παράταξης να φέρουν το ίδιο».

Μάλιστα, ο μηχανισμός του «επίσημου» ΔΗΣΥ

κινητοποιήθηκε, για να αποκρούσει τον μηχανισμό του ΑΚΕΛ για μια κατά τ' άλλα «όποια» συνέντευξη ενός «όποιου» αναπληρωτή προέδρου, ο οποίος λέει διαφορετικά πράγματα από αυτά που λέει ο πρόεδρος του κόμματος, αλλά στην Κύπρο αυτά είναι... λεπτομέρειες.

Όπως λεπτομέρειες είναι όσα δηλώνει ο αναπληρωτής του Δημοκρατικού Κόμματος, κ. Νικόλας Παπαδόπουλος, ο οποίος έφθασε μέχρι του σημείου να μας πει ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υιοθετεί θέσεις του Ραούφ Ντενκτάς. Και βεβαίως το πρόβλημα δεν είναι ο κ. Παπαδόπουλος ούτε οι θέσεις του, αλλά το ΔΗΚΟ ως κόμμα, το οποίο από τη μια «άδειασε», όπως έγραψαν οι εφημερίδες, τον κ. Παπαδόπουλο, αλλά επί της ουσίας συμφώνησε μαζί του, υιοθετώντας τη θεωρία με τον βάτραχο που αρροπεύονται, όταν τον βάλεις σε κρύο νερό και το ζεσταίνεις σιγά-σιγά.

Αντιθέτως, όταν τον βάλεις στο ζεματισμένο νερό, «αμέσως το καταλαβαίνει και πηδάει».

Δικαιώμα του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου να θεωρεί ότι ο κ. Χριστόφιας έχει θέσεις πιο προχωρημένες από εκείνες του Σχεδίου Ανάν, δικαίωμα και του κ. Παπαδόπουλου να διερωτάται κατά πόσον είναι βάτραχος που σιγοψήνεται στην κατάρωλα του κακού Χριστόφια. Να μας επιτρέψει όμως να διατηρούμε περισσότερη εκτίμηση για τον εαυτό μας και να έχουμε την πεποίθηση ότι είμαστε κάτι εξυπνότερο από τα ταπεινά βάτραχια.

Ως εκ τούτου, διεκδικώ το δικαίωμα να απαιτούμε ξεκάθαρες κουβέντες και από τα πρωτοκλασάτα στελέχη των κομμάτων και από τα ίδια τα κόμματα, «επίσημα» και μη, συγκυβερνώντα (!) η αντιπολιτευόμενα (!).

antoniony@kathimerini.com.cy

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

20.283 πλάσματα

Του ΜΙΧΑΗΛ ΣΦΟΚΛΕΟΥΣ

Η Κύπρος ολόκληρη ασχολείται τις τελευταίες μέρες με τις δηλώσεις του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου (στον οποίο οι υποστηρίζοντες τη σύντομη λύση του Κυπριακού δίνουν απίστευτη υπερπροβολή προκειμένου να καταπολεμήσουν τις θέσεις του). Σε πρώτο πλάνο ακόμη, το ασπρίτικο στη λογική παιγνίδι που παίζουν ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ με την κυβέρνηση. Τις τελευταίες μέρες, όμως, είχαμε και ένα πραγματικά και δραματικά κορυφαίο, αλλά συνάμα και εντελώς απαράτηρο γεγονός.

Η Στατιστική Υπηρεσία της Κύπρου, λοιπόν, εξέδωσε δύο τρομακτικές ανακοινώσεις. Στην πρώτη καταγράφεται ο αριθμός των ανέργων. Στη δεύτερη, οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας. Αν τέτοια στοιχεία χειρότερες των δεδομένων παρουσιάζονταν στις ΗΠΑ, η παγκόσμια οικονομία θα περνούσε δεύτερη φάση κατάρρευσης. Αν τέτοιες αρνητικές τάσεις παρουσιάζονταν σε ευρωπαϊκή χώρα, θα είχαμε προτάσεις μοιφής στα κοινοβούλια και διαδηλώσεις στους δρόμους. Και εξηγούμαι:

Ο αριθμός των ανέργων τον μήνα Οκτώβριο είναι σχεδόν διπλάσιος από τον περσιό ιδίο μήνα. 20.283 πλάσματα καταγράφονται σήμερα ως άνεργοι. Ο αριθμός αντιστοιχεί σε ένα υπερπλήρες ΓΣΠ από ανθρώπους που έμειναν χωρίς δουλειά. Είναι ακόμη λίγο μεγαλύτερος από το σύνολο των ψήφων που πήρε η ΕΔΕΚ στις ευρωεκλογές. Και είναι κατά 10.000 σχεδόν μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο περσιό. Και είναι αριθμός που αφήνει το πολιτικό και δημοσιογραφικό σινιάρι της Κύπρου παντελώς αδιάφορο...

Η Κύπρος, λοιπόν, κατά το τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2009, παρουσιάζει αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας -2,9%. Έχουμε παραγάγει 115 εκατομμύρια ευρώ λιγότερα από ό,τι περσιό την ίδια περίοδο. Ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός για το 2009 έχει υλοποιηθεί μόλις στο 37%, ενώ στον προϋπολογισμό για το 2010 δεν προβλέπεται καμιά νέα αναπτυξιακή πρωτοβουλία. Ψιλά γραμμάτα...

Το ΑΚΕΛ πάει και καταθέτει στον Πρόεδρο προτάσεις για την οικονομία που μιλούν για ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη και υπηρεσίες στον ιδιωτικό το-

μέα. Πανηγυρίζει για το πιο ακριβό αεροδρόμιο της περιοχής και θέλει να το παρουσιάσει ως έργο δικό του. Δεν κάνει πλάκα! Το ΑΚΕΛ ουσιαστικά δείχνει να πιστεύει σε οικονομική πολιτική διαφορετική από αυτή της κυβέρνησης, αλλά και πάλι αυτό περνά απαρατήρητο...

Το κυπριακό πολιτικό και δημοσιογραφικό σύστημα ένα ξέρε, ένα λέει. Το Κυπριακό, την ουσία, τις κορώνες, τα παιγνίδια και τους λαϊκισμούς του. Το ΔΗΚΟ, το κόμμα που ανέβασε τον κ. Χριστόφια στην εξουσία, ένιωσε την ανάγκη να ζητήσει από τον Πρόεδρο να αποσύρει την πρόταση για εκπεριτροπής προεδρία τότε μόνο,

Αποκτιμάμε ένα ΓΣΠ γεμάτο ανέργους και εμείς ασχολούμαστε με παράλογα και ερασιτεχνικά παιγνίδια εξουσίας

όταν δημιουργήθηκε το ζήτημα με τις δηλώσεις του κ. Παπαδόπουλου. Ο οποίος κ. Παπαδόπουλος ήταν κορυφαίος πρωτοστάτης της επιλογής Χριστόφια για τον πρόεδρο γύρο των προεδρικών. Δεν καταλαβαίνω πώς ένα κόμμα μπορεί να διαχωρίζεται τη θέση του από αυτή του αντιπροέδρου του, την ώρα που υιοθετεί την ουσία των δηλώσεών του. Αυτή την αντίφαση, βέβαια, ουδείς την αναδεικνύει.

Αυτό που κινδυνεύουμε άμεσα να πάθουμε μέχρι τον Ιούνιο, είναι να βρεθούμε με άλλο το Κυπριακό, με τον Έργολογ στην ηγεσία των Τουρκοκυπρίων, με την Τουρκία να προχωρεί απρόσκοπτα στην Ευρώπη, με την οικονομία στο απόλυτο τέλμα και με το 20.283 πλάσματα που έχουμε σήμερα άνεργα, να έχουμε πολλαπλασιαστεί και να διεκδικούν δυναμικά στον δρόμο τα αιτήματά τους, απέναντι σε μια αριστερή κυβέρνηση που τους οδηγεί στην πτώχευση και τη δυστυχία. Ένα ενδεχόμενο για το οποίο ευθύνη θα έχει όλο το πολιτικό σύστημα, αφού την ώρα της κρίσης και των αποφάσεων αυτό ασχολείτο με παράλογα, αήματα και ερασιτεχνικά παιγνίδια εξουσίας...
www.sophocleous.info

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Τείχη: Βερολίνο-Λευκωσία

Του ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ

Χωρίς περίσκεψη, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώς μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη. Α όταν έκτισαν τα τείχη πώς να μην προσέξω. Αλλά δεν άκουσα τεκέ κρότον κιστών ή ήχον.

(Κ. ΚΑΒΑΦΗΣ: «ΤΕΙΧΗ»)

Το μεγάλο θέμα με το οποίο ασχολήθηκε πρόσφατα η διεθνής κοινή γνώμη ήταν οι εορτασμοί για την πτώση του τείχους του Βερολίνου. Αναμνήματα, το γκρέμισμά του πριν από είκοσι χρόνια άλλαξε την πορεία της παγκόσμιας πολιτικής ιστορίας αλλά και την πολιτική γεωγραφία του κόσμου. Την επανένωση της Γερμανίας ακολούθησε η αποσύνθεση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και η αποδόμηση της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, με την ανεξαρτησία των δεκαπέντε εθνικών κρατών που την αποτελούσαν. Το τείχος του Βερολίνου έχει λοιπόν έναν πολυδιάστατο συμβολισμό ο οποίος θα συνεχίσει για πολύ καιρό να τρέφει την κοινωνικο-πολιτική και ιστορικο-φιλοσοφική σκέψη. Η γερμανική δικτορία συμβόλιζε πρώτα απ' όλα μία από τις πιο αντικαπιταλικές και ανταγωνιστικές περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας. Είναι η περίοδος του Ψυχρού Πολέμου, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας ήταν η πάλη μεταξύ δύο διαμετρικά αντίθετων κοινωνικο-οικονομικών συστημάτων — το καπιταλισμού και του σοσιαλισμού. Η πάλη των δύο συστημάτων υπήρξε ανέλεπτη και οι μέθοδοι για την επικράτησή τους ενίοτε βάρβαροι. Είτε με στρατιωτικά κουντικά πραξικοπήματα στη Δύση, είτε με στρατιωτικές επιχειρήσεις και επιβολή μονοκομματικών ολοκληρωτικών καθεστώτων στην Ανατολή. Η.Π.Α. και Σοβιετική Ένωση αποτελούσαν τις ηγέτιδες δυνάμεις του διεθνούς διαμορφωμένου κόσμου, οι οποίες περιργώσαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τις χώρες που βρίσκονταν υπό την επηρροή τους.

Στο τέλος αυτών της συγκρούσεως νι-

κήτρια βγήκε η Δύση και ο τεχνολογικός, οικονομικός και πολιτικός ανεπτυγμένος καπιταλισμός, ο οποίος με την πτώση του τείχους του Βερολίνου και τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης εξαπλώθηκε στις πρώην «ανατολικές χώρες» και στη Ρωσία.

Αν προσπαθήσουμε τώρα να κάνουμε με μια σύγκριση μεταξύ του τείχους του Βερολίνου και του «τείχους της Λευκωσίας», τότε θα διαπιστώσουμε τη μεγάλη διαφορά ανάμεσά τους. Το πρώτο δείχνει έναν λαό, ένα έθνος, που δικτομομήθηκε στη βάση μιας ιδεολογικο-ταξικής σύγκρουσης με τη συμμετοχή «προστατών δυνάμεων», ενώ το δικό μας δείχνει έναν λαό προερχόμενο από δύο έθνη, που δικτομομήθηκε στη βάση μιας ιστορικο-εθνικής διαφοράς με τη συμμετοχή των «Μπύτερων Πατριδών» (παραξικόπημα — εισβολή) και τη συνεννόηση μεγάλων δυνάμεων (ΗΠΑ, Βρετανία).

Το μεγάλο λοιπόν ερώτημα που τίθεται σε εμάς τους Κύπριους, είναι τι θα κάνουμε με τα δικά μας τείχη.

Πόσο έτοιμοι είμαστε ως λαός να ριξουμε και στις δύο πλευρές τα τείχη της ιστορικής αντιπαράθεσης, του εθνικισμού και της μισαλλοδοξίας; Τα τείχη των «Μπύτερων Πατριδών» και των «εθνικών κέντρων»; Τα τείχη του φόβου και της αποκοψιάς; Αυτά τα τείχη είναι που τους έχουν περικυκλώσει με ατσάλινο σχηματόπλεγμα και τη συνειδησή μας και δεν μας αφήνουν να σκεφτούμε με στοχασμό, ορθολογισμό και ρεαλισμό στη βάση της ιστορικής εμπειρίας και της σύγχρονης πολιτικής πραγματικότητας — τοπικής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας.

Φυσικά, το γκρέμισμα των δικών μας τειχών προϋποθέτει και την αλλαγή σε προσωπικό, συνειδησιακό επίπεδο, με κοινή βάση τον αλληλοσεβασμό, την αλληλοκατανόηση, την αλληλεπίδραση και τον αλληλοεμπλουτισμό. Πόσο όμως σερβόμαστε και κατανοούμε η μια κοινότητα

την άλλη; Πόσο επιδρούμε και εμπλουτιζόμαστε μέσα από κοινές δράσεις, οι Ελληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι; Ποια επαφή έχουν οι νέοι μας και τα παιδιά μας, πέρα από τα στερεότυπα, τις προκαταλήψεις και τις φοβίες που τους έχουμε μεταφέρει οι μεγαλύτεροι; Είναι τυχαίο που η συντριπτική πλειοψηφία των νέων μας δεν επιθυμεί την κοινή συμβίωση με τους Τουρκοκύπριους; Είναι τυχαίο που ο στόχος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για την επαναπροσέγγιση και την καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης με τους Τουρκοκύπριους, με σκοπό την απαλλαγή από την κατοχή, παραμένει θεωρητικός και ανενεργός; Είναι τυχαίο που και ως κοινωνία δεν γνωρίζουμε και δεν έχουμε ακόμη αποφασίσει ποια λύση θέλουμε;

Εν τω μεταξύ, η ιστορία τρέχει. Φαίνεται όμως ότι εμάς συνεχίζουμε όπως τον ήρωα του Κραββα. Δεν ακούμε τους «κρότους και τους ήχους των κτιστών». Μα πώς να ακούσουμε; Αφού σε πολλούς από εμάς αρέσουν τελικά τα τείχη και σε άλλους πιο πολλούς αρέσουν και τα εσωτερικά μας τείχη. Μας αρέσουν τα τείχη της εθνικής μας μοναξιάς, έστω κι αν είμαστε εθνικά διχασμένοι, με φόντο πάντοτε το παιγνίδι της εξουσίας και τα μεγάλα κέρδη από αυτήν. Μας αρέσουν τα υπέροχα τείχη μέσα στα οποία μας εκλέισε ο υλισμός και ο καταναλωτισμός, η νέα κυρίαρχη ιδεολογία της ζωής μας. Μας αρέσουν τα τείχη που έφτιαξε για μας η τηλεόραση (είμαστε οι πρώτοι τηλεθεατές στην Ευρώπη), η οποία κατάρφει να ποδοφαιροποιήσει και να σαπουνοπεροποιήσει το μυαλό μας.

Πάντα σε αυτόν τον τόπο μάς άρεσε να μιλούμε για τα τείχη που έφτιαξαν για μας οι άλλοι. Ποτέ όμως δεν μας άρεσε να μιλούμε για τα τείχη που εμείς φτιάχνουμε για τον εαυτό μας.

Δρ Φιλοσοφίας,
rodo@primehome.com

«Τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από μια ιδέα»

Του ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ

Πριν μερικές μέρες συμπληρώθηκε ένας χρόνος από την εκλογή του Μπαράκ Ομπάμα. Ελάχιστες εκλογές διεθνώς έχουν προκαλέσει τόσο ενθουσιασμό και τόσες συγκινήσεις. Αυτό ασφαλώς δεν οφείλεται μόνο στον ιδιαίτερο ρόλο της Αμερικής. Οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι ο Μπαράκ Ομπάμα, για πρώτη φορά μετά από χρόνια, αποτέλεσε περίπτωση υποψηφίου που ταυτίστηκε με ιδέες, αξίες και οράματα. Και αυτά προκάλεσαν το ενδιαφέρον εκατομμυρίων πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο, πολλοί από τους οποίους δάκρυσαν την ώρα της πανηγυρικής ομιλίας του στο πάρκο του Σικάγο.

Ανατρέχοντας με τη μνήμη μας στη στιγμή εκείνη και με την ασφάλεια της ανάλυσης που παρέχουν 12 μήνες μετά, μπορούμε να θυμηθούμε και να επαναξιολογήσουμε τους λόγους του θριάμβου του Ομπάμα.

Ο δημοτικότερος ήταν ότι ο Ομπάμα δημιούργησε και στη συνέχεια «καθάρισε» ένα ρεύμα αλλαγής. Επένδυσε στο μήνυμά του μόνο η δική του εκλογή μπορεί να αποτελέσει πραγματικό στοιχείο αλλαγής μιας κοινωνία που την είχε ανάγκη.

Πέρα λοιπόν από την όποια συγκυρία, τις ιδιαιτερότητες ή τους συμβολισμούς που είχε για την ίδια την αμερικανική κοινωνία η εκλογή Ομπάμα, το βασικότερο μήνυμά της είναι η επιβεβαίωση της άποψης ότι στην πολιτική «τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από μια ιδέα».

Στην αρχή με σε αυτήν την ιδέα, ο Ομπάμα καλλιέργησε και εν τέλει αξιοποίησε ένα πρωτόγνωρο κίνημα πολιτικού βολонταρισμού, ο οποίος κινητοποιεί ανθρώπους που ποτέ στο πρόσφατο παρελθόν δεν είχαν

ταυτίσει τόσο έντονα την ατομική δράση τους με έναν πολιτικό στόχο. Έπεισε εκατομμύρια πολίτες, λέγοντάς τους ότι σε μια δύσκολη περίοδο για την πατρίδα τους οι ίδιοι πρέπει να πάρουν την κατάσταση στα χέρια τους.

Μέσα σε μια αρνητική οικονομική συγκυρία, πολλοί είδαν τον Ομπάμα ως ένα είδος μεσσία. Όμως ο ίδιος ποτέ δεν παρουσίασε τον εαυτό του ως τέτοιο. Στις ομιλίες του αναφέρθηκε ελάχιστα στο πρόσφατο του. Είχε μάλιστα παραδεχτεί ότι δεν διέθετε το τυπικό βιογραφικό ενός υποψηφίου Προέδρου. Μίλησε για τις ανσυχίες της μέσης αμερικανικής οικογένειας, οι οποίες σε περίοδο οικονομικής κρίσης ήταν έντονες. Και τις απαντήσεως σε αυτές τις ανσυχίες (τις οποίες η αλήθεια είναι ότι λίγοι συγκράτησαν) τις σχηματοποίησε πολιτικά με το σύνθημα της «αλλαγής», «της ευκαιρίας», της «επιμονής προσπάθειας». Στοιχεία που έδιναν πρόσθετη αξία και κινηματική δύναμη σε αυτά που έλεγε.

Η έμφραση δόθηκε στα ζητήματα της οικονομίας και σε αυτά που αποκαλούμε «ζητήματα καθημερινότητας». Αυτά όμως δεν προσεγγίστηκαν διαχειριστικά.

Σε μια περίοδο που (όπως έγραψε το Time) οι «Αμερικανοί ζούσαν σε μια καταγίδα κακών ειδήσεων», ο Ομπάμα δεν ανάλωσε το πολιτικό του κεφάλαιο, μιλώντας για λεπτομέρειες. Έδωσε το στίγμα του με χοντρές πινελιές, όπως οφείλουν να κάνουν οι ηγέτες. Διότι αυτό που τελικώς δίνει το στίγμα στην πολιτική δεν είναι οι τακτικοί ελιγμοί, οι ευκαιριακές συμμαχίες και η προσήλωση στην επικοινωνία, η οποία ούτως ή άλλως δεν είναι ανθεκτική στις κρίσεις, αλ-

λά η ταύτιση με αξίες και στόχους.

Αυτό καλό είναι να το θυμόμαστε και οι δικοί μας πολιτικοί. Σε Ελλάδα και Κύπρο. Ο Ομπάμα, στην ημετέρα πραγματικότητα, δεν θα επαταλούσε το προσωπικό του κύρος «παίζοντας άμυνα». Δεν θα επιδιδόταν σε ελιγμούς και σε παζάρια. Δεν θα μιλούσε δύο γλώσσες ούτε για το εθνικό θέμα ούτε για τα εσωτερικά θέματα της χώρας.

Θα μιλούσε καθαρά για το οράμα του. Και θα επένδυε στο να εξηγήσει τι υπηρετεί η πολιτική και πώς ο ίδιος μπορεί να διαμορφώσει το κλίμα εκείνο που θα δώσει ώθηση στην χώρα να πάει μπροστά.

Θα επένδυε σε ιδέες και καθαρούς στόχους, διότι μόνο αυτά κινητοποιούν θετικά τους πολίτες. Και αυτό έχει ανάγκη η Κύπρος, ειδικά τώρα, που μια γενιά παλαιών Κυπρίων πολιτικών αποχωρεί, οι παλιοί ιστορικοί διαχωρισμοί αμβλύνονται, η κοινωνία μετεξελίσσεται και αλλάζει.

Ο Ομπάμα ως Πρόεδρος θα κριθεί στο τέλος της θητείας του. Και θα κριθεί από το αν σε τέτοια χρόνια η Αμερική θα είναι καλύτερη από ό,τι ήταν την παρέλαση.

Όμως ο πολιτικός Ομπάμα έχει ήδη σφραγίσει την εποχή του. Η νίκη του πριν από έναν χρόνο μάς θυμίζει ότι οι αξιότητες, ιδεολογικές συγκρούσεις δεν έχουν ξεπεραστεί. Το περιεχόμενό τους έχει αλλάξει. Κάποιες έχουν σίγουρα αμβλυνθεί και κάποιες άλλες δεν έχουν ακόμα σχηματιστούν σε ενιαίο πολιτικό ρεύμα. Οι ιδέες όμως βρίσκονται εκεί, μέσα στην κοινωνία. Και όποιος τις αφογκράζει, όποιος επενδύει σε αυτές, έχει τον πρώτο λόγο.

Σύμβουλος στρατηγικής και επικοινωνίας
vardoulakis@stratego.gr

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Έλλειψη σχεδιασμού

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ενα εκ των εξής δύο πραγμάτων θα πρέπει να συμβεί κάποια στιγμή: ή τα κόμματα εξουσίας να προετοιμάζονται επαρκώς πριν κερδίσουν τις εκλογές για το πώς θα κυβερνήσουν ή να επιμκυνθεί σημαντικά η περίοδος ανάμεσα στην ημέρα των εκλογών και της ορκωμοσίας της νέας κυβέρνησης. Το 2004 η Ν.Δ. ήλθε εμφανώς απροετοίμαστη στην εξουσία. Εκτός από 2-3 καλές τοποθετήσεις σε καίριες ΔΕΚΟ, που είχαν συζητηθεί εκ των προτέρων, δεν υπήρχαν σοβαρά σχέδια για τίποτα και ελάχιστα αξιόλογα βιογραφικά στα συρτάκια των συνεργατών του Κώστα Καραμανλή. Τώρα πάλι είναι προφανές πως η κυβέρνηση Παπανδρέου εμφανίζει σημαντικές δυσλεiturγίες είτε επειδή κάποιοι δεν προετοιμά-

Δυστυχώς προέχει ο επικοινωνιακός αντίκτυπος και όχι η ουσία, όπως συνήθως

σθηκαν επαρκώς είτε πάλι επειδή το μόνο που είχαν στο μυαλό τους ήταν η επικοινωνία. Ας πάρουμε το παράδειγμα της αναδιοργάνωσης των υπουργείων. Είναι εμφανές πως κάποιος παρέδωσε στον κ. Χάρη Παμπούκη ένα χαρτί με τα νέα υπουργεία και του ζήτησε να το κάνει πράξη. Ουδείς είχε μελετήσει τα σχετικά ΦΕΚ για να καταλάβει ποιες είναι οι αρμοδιότητες των υπουργείων, ουδείς μίλησε με κάποιον ειδικό για τη ναυτιλία, προκειμένου να αντιληφθεί πόσο περιπλοκό είναι το κουβάρι της ελληνικής γραφειοκρατίας. Αποτέλεσμα; Μειώθηκε μεν ο αριθμός των υπουργείων, υπήρξε όμως σοβαρότατος προβληματισμός για μια σειρά από μπλεξίματα και επικαλύψεις αρμοδιοτήτων. Το λογικό θα ήταν κάποιοι να είχαν κάνει τη δουλειά τους προεκλογικά. Να είχαν δηλαδή κλειδωθεί σε ένα δωμάτιο και να προετοίμαζαν συστηματικά και αθόρυβα το νέο κυβερνητικό

σχήμα. Δυστυχώς, προείχε ο επικοινωνιακός αντίκτυπος και όχι η ουσία, όπως συνήθως.

Το ίδιο συνέβη και με τους γενικούς γραμματείς. Είναι αντιληπτό πως ο πρωθυπουργός επιμένει στην ανοικτή διαδικασία εξερεύσεώς τους, έστω και με σημαντικό προβλήματα. Το ζήτημα είναι πως οι ηγέτες των υπουργείων βρέθηκαν με γ.γ. που ούτε τους έχουν επιλέξει ούτε και τους γνωρίζουν, ενώ τα υπουργεία έμειναν ακέφαλα για τη κρίση πρώτο διάστημα. Υπουργεία χωρίς γ.γ., και μάλιστα της εμποδοκρατίας αυξήθηκε από 19,3% σε 42,9% (σύμφωνα με ανάλυση της Realclearpolitics.com).

Φυσικό είναι να μην μπορεί ένας άνθρωπος να λύσει άμεσα τα προβλήματα πολλών χρόνων, και δη εν μέσω οικονομικής ύφεσης. Γι' αυτό είναι τόσο διαφεύγουσα η φαινομενικά αδικαιολόγητη πτώση της δημοτικότητας του Ομπάμα. Ζάρωσε στις εκλογές του περασμένου Νοεμβρίου, αφιέρωσε πολύ χρόνο και σκέψη στην επιλογή υπουργών και συμβούλων, και, όποτε έχει αισθανθεί την ανάγκη, έχει επιστρατεύσει τη μοναδική του ρητορική ικανότητα για να καθυποτάξει τους πολίτες και να τους εμπνεύσει. Και όμως,

θα μου πείτε πόσο σημαντικά είναι όλα αυτά; Από μια πρώτη ανάγνωση είναι μικρά και ανεκδοτολογικά. Δείχνουν όμως πως η νέα κυβέρνηση ανέλαβε σε μια πολύ δύσκολη στιγμή χωρίς να έχει έτοιμα σχέδια για κρίσιμους τομείς. Ο κ. Παπανδρέου και οι συνεργάτες του καταλαβαίνουν τώρα ότι όταν κυβερνάς μοιάζεις με τον άνθρωπο που κάνει διάδρομο πάνω σε ένα μπάνιο που συνδέεται ανεβάζει ταχύτητα και κλίση χωρίς κανένα διάλειμμα, καμιά στάση.

Επιπλέον όμως μας είναι πως η νέα κυβέρνηση θα βρει τους ρυθμούς, τη δομή και τη συσκευή της πριν τελειώσει η περίοδος χάριτος που όλοι φοβούνται ότι θα έχει μικρή διάρκεια. Μέχρι τότε η έλλειψη σχεδιασμού -πέραν της επικοινωνίας-όσον στελέχωναν το επιτελείο Παπανδρέου προεκλογικά, καθίσταται εμφανής και έχει κόστος για τη νέα κυβέρνηση. Άλλο επικοινωνία και άλλο διαχείριση των υποθέσεων του κράτους!

Ο κύριος «Ναι-Μεν-Αλλά»

Του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ**

Στην αναγκαιότητα των μεταρρυθμίσεων, γενικώς συμφωνούμε - έστω με την κρυφή ελπίδα ότι αν σταθούν τυχεροί, οι μεταρρυθμίσεις θα θίξουν τους άλλους κι εμείς «θα τη γλιτώσουμε». Όταν αρχίζει, όμως, η συζήτηση για κάποια μεταρρύθμιση, η μόνη άποψη που με βεβαιότητα θα διατυπωθεί είναι αυτή του κυρίου «Ναι-Μεν-Αλλά».

Ναι μεν πρέπει να μεταρρυθμίσουμε το ασφαλιστικό, αλλά είναι σωστό να μειωθούν οι κοινωνικές συνταξιοδοτικές παροχές κάποιων κοινωνικών ομάδων; Ναι μεν πρέπει να περικοπούν οι κρατικές δαπάνες, αλλά είναι σωστό να παγώσουν (δηλαδή, να αυξηθούν μόνο 2% λόγω «ωριμάνσας») οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων; Ναι μεν πρέπει να κτυπηθεί άμεσα η φοροδιαφυγή, αλλά γιατί δεν φτιάχνουμε πρώτα το φοροεσπρακτικό σύστημα, αφού είναι άδικο να προσδιορίζονται με αντικειμενικά κριτήρια τα εισοδήματα ελεύθερων επαγγελματιών; Ναι μεν είναι απαράδεκτο να παίρνεις δουλειές επειδή «λαδώνεις», αλλά δεν είναι υπερβολικό να δημευτεί μια επιχείρηση που καταδικάστηκε επειδή «λαδώνει»; Ναι μεν είναι απαράδεκτο να ξεπλένεται χρήμα μέσω πλαστών τιμολογίων, αλλά δεν είναι υπερβολικό να πιάει στη φυλακή κάποιος που υπέπεσε στο αδίκημα παράτυπων τιμολογίων;

Έχει δικιο ο κύριος «Ναι-Μεν-Αλλά»; Γιατί να μην αυξηθούν γενικά οι συντάξεις ή να μην εξισωθούν όλες προς τα πάνω; Μήπως οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων είναι ικανοποιητικοί για όσους εξ αυτών είναι μορφωμένοι και πράγματι εργάζονται με αφοσίωση, τηρώντας τη πλειψη ωράριο τους, χωρίς συνεχείς «ασθένειες», χωρίς δεύτερη δουλειά και χωρίς «φιλοδωρήματα»; Ποιος διαφωνεί ότι πρέπει να ανασυγκροτηθούν οι εφορίες ώστε να κάνουν κα-

λά τη δουλειά τους; Δεν είναι υπερβολικό να τιμωρηθεί σκληρά ένας επιχειρηματίας που θα συλληφθεί επειδή «λάδωσε» για να πάρει κάποια κρατική δουλειά, αφού αυτή η πρακτική είναι τόσο διαδεδομένη ώστε κινδυνεύουν να βγουν εκτός παιγνιδιού όσοι την αποφεύγουν; Είναι δίκαιο να καταδικαστεί για ξέπλυμα ένας άλλος που από λάθος (ε, συμβαίνουν αυτά!) εξέδωσε ανακριβή τιμολόγια;

Ο κύριος «Ναι-Μεν-Αλλά», ωστόσο, λαμπροει ορισμένες στοιχειώδεις αλήθειες. Πρώτη, το κράτος δεν έχει λεφτά. Η κυβέρνηση της Ν.Δ. το παρέλαβε με έλλειμμα 7 και κρέος 168 δισ. ευρώ, το παρέδωσε με έλλειμμα 30 και κρέος 300 δισ. ευρώ. Τα ταμεία είναι άδεια.

Δεύτερη, δεν έχουμε χρόνο. Το 2010, με δύο νέες υποβαθμίσεις στον ορίζοντα, το κράτος θα δυσκολευτεί να βρει δάνεια για να λειτουργήσει. Χωρίς άμεση δράση, θα χρεοκοπήσουμε όλοι μαζί - κράτος, τράπεζες, επιχειρήσεις. Αυτό δεν υπάρχει κοινωνία που θα το αντέξει - και ο νόον, νοείτω...

Τρίτη, σχεδόν κανείς δεν φοβάται τη Δημοκρατία. Κι αυτή είναι άδικο που κάμμο αν δεν έχει την ιαχή να επιβάλει τις αποφάσεις της, τους νόμους της. Δεν αρκεί, αλλά εδώ που φτάσαμε, αν δεν «κυθεί αίμα» ο φαύλος κύκλος της παρακμής δεν θα σπάσει.

Έτσι, όταν ακούω σε σχετικές συζητήσεις την άποψη του κυρίου «Ναι-Μεν-Αλλά», αναρωτιέμαι μήπως, κάθε φορά πριν συζητήσουμε για μεταρρυθμίσεις, είναι αναγκαίο να συμφωνούμε ότι υπάρχει ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθούμε. Μήπως πρέπει, δηλαδή, κάθε φορά να συμφωνούμε σε αυτόνοδο, όπως ότι το κράτος δεν έχει λεφτά, ότι δεν περρισεύει χρόνος και ότι η Δημοκρατία πρέπει να έχει ισχύ να τη φοβούνται.

kkallitis@kathimerini.gr

Πέρασε ένας χρόνος από την εκλογή του Μπαράκ Ομπάμα και ήδη αιωρείται το ερώτημα για το αν ο Αμερικανός πρόεδρος έχει χάσει το χάρισμά του. Στο εσωτερικό, αντιμετωπίζει δυσκολίες στην προσπάθεια να εξασφαλίσει υγιεινολογική κάλυψη για όλους τους πολίτες και να οδηγήσει τη χώρα στην οικονομική ευημερία. Στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, όλα τα προβλήματα είναι χειρότερα, από το Ιράν και την Κορέα, στο Αφγανιστάν, το Πακιστάν και το Ιράκ. Ο μέσος όρος των θετικών απόψεων των Αμερικανών για τον Ομπάμα έπεσε από 63,5% τον Ιανουάριο στο 51,6% σήμερα, ενώ η αποδοκιμασία αυξήθηκε από 19,3% σε 42,9% (σύμφωνα με ανάλυση της Realclearpolitics.com).

Φυσικό είναι να μην μπορεί ένας άνθρωπος να λύσει άμεσα τα προβλήματα πολλών χρόνων, και δη εν μέσω οικονομικής ύφεσης. Γι' αυτό είναι τόσο διαφεύγουσα η φαινομενικά αδικαιολόγητη πτώση της δημοτικότητας του Ομπάμα. Ζάρωσε στις εκλογές του περασμένου Νοεμβρίου, αφιέρωσε πολύ χρόνο και σκέψη στην επιλογή υπουργών και συμβούλων, και, όποτε έχει αισθανθεί την ανάγκη, έχει επιστρατεύσει τη μοναδική του ρητορική ικανότητα για να καθυποτάξει τους πολίτες και να τους εμπνεύσει. Και όμως,

ο μοναδικός συνδυασμός δυναμικότητας και σωφροσύνης που εκπροσωπεί ο Ομπάμα δεν επαρκεί για να πείθει τον λαό.

Δύο πράγματα μπορεί να συμβάλουν: η εκλογή του Ομπάμα και οι στόχοι που έθεσε ανέβασαν πολύ ψηλά τις προσδοκίες: η πολιτική αντιπαράθεση είναι τόσο έντονη που μεγάλο μέρος του λαού αδιαφορεί για το τι λέει ο Ομπάμα, τους αρκεί που είναι ιδεολογικός αντίπαλος για να είναι απορριπτή η πολιτική του. Το πάθος και το απλόϊκο μήνυμα αυτής της ομάδας παρασύρει και τους λιγότερο ιδεολόγους, όταν διαπιστώνουν ότι ο Ομπάμα δεν έχει έτοιμες λύσεις για όλα. Η ταχύτητα της μετάδοσης των ειδήσεων και η αμεσότητα της αντιπαράθεσης, κάρη στην τεχνολογία, πολλαπλασιάζει τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πρόεδρος.

Η ειρωνεία είναι ότι ο Ομπάμα είναι ο πολιτικός ο οποίος εκμεταλλεύτηκε όσο κανείς άλλος τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία. Σήμερα βρίσκεται αντιμέτωπος με τις δυσκολίες που παρουσιάζει η τεχνολογία. Ετσι, ο χαρισματικότερος ρήτορας της εποχής μας αναγκάζεται να βγάξει τον ένα σημαντικό λόγο μετά τον άλλο και να τους βλέπει να περνούν σχεδόν απαρατήρητοι, να μην κατορθώνουν να αλλά-

Ρητορεία και πολιτική

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Ο χαρισματικότερος ρήτορας της εποχής μας αναγκάζεται να βγάξει τον ένα σημαντικό λόγο μετά τον άλλο και αυτοί να περνούν σχεδόν απαρατήρητοι

ξουν τις απόψεις των αντιπάλων του. Την ίδια ώρα, το παραλήρημα παρανοικών σχολιαστών της λαϊκίστικης αμερικανικής Δεξιάς όλο και δυναμώνει, σε μια δημόσια κακοφωνία όπου η ρητορεία του προέδρου και η πολιτική του εξισώνονται με τις καθημερινές φωνασκίες μυριάδων, ακούραστων σχολιαστών σε ραδιοφώνια, τηλεοπτικά κανάλια και το Διαδίκτυο. Όπως γράφει στο βιβλίο «Ο Πρόεδρος ομιλεί», ο Μάικλ Ουάιλντμαν, συγγραφέας ομιλιών του Μπιλ Κλίντον, ο Χάρι Τρούμαν έβγαζε γύρω στις 88 ομιλίες τον χρόνο, ενώ ο Κλίντον έκανε περίπου 550 δημόσιες δηλώσεις κάθε χρόνο. Ο Ομπάμα αναμένεται να ξεπεράσει τον Κλίντον σε αυτόν τον τομέα.

Όσο και αν περνούν απαρατήρητοι οι πολλές ομιλίες του προέδρου, όμως,

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Το απατηλό δόγμα της «ενότητας»

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Κρίνεται η κρατική ανεξαρτησία, όχι η «ενότητα» μας συνεκτικής

κόμετα) μετράει την υπανάπτυξη της ελλαδικής κοινωνίας. Η παγίδευση γίνεται εντυπωσιακά εμφανέστερη στις περιπτώσεις εσωκομματικών κρίσεων και εκλογής αρχηγού. Τότε εκπλήσσει ο αριθμός των πολιτών που δέχονται να θεωρούνται οριστικά δεσμευμένοι οποιαδήποτε αμετακίνητα μαντρωμένοι στη λογική του ποιμνοστάσιου: Κρίνουν οι οποδοί και αξιολογούν τους υποψήφιους αρχηγούς όχι για τις πολιτικές τους ικανότητες, όχι για τη διανοητική τους καριέρα, την ανθρωπινή ποιότητα, το ηγετικό τους τάλαντο. Ψηφίζουν οποιονδήποτε, υποτάσσονται σε οποιονδήποτε, αρκεί να τον πιστέψουν εγγυητή της «ενότητας» της συνεκτικής ή της σέκτας.

Αλλά η εγγύηση της «ενότητας» είναι κάτι μάλλον νεφελώδες και απροσδιόριστο, εύκολο συνάρτηση ψυχολογικών κυρίως παραγόντων και όχι ορθολογικών σταθμίσεων. Γι' αυτό βλέπουμε, για κάρη της «ενότητας», να προτιμούν οι οποδοί ως αρχηγό το συμβολοποιημένο στο κόμμα τους όνομα κλώνου οικογένειας διαδήμιωντος το πάλι γνήτη (έστω και αν ο γόνος μειονεκτεί δραματικά) και όχι αναστήματα κύρους, χαρισματικής ευφυΐας και δημιουργικής πυγμής που θα μπορούσαν

να αρχηγεύσουν. Το φαινόμενο της οικογενειοκρατίας στα κόμματα είναι από τα πιο χαρακτηριστικά συμπτώματα παρακμιακού παλιμπαρβαρισμού, συλλογικής παλινδρόμησης στην αλογία ενστικτωδών επιλογών, φοβίας μήπως και διαλυθεί η αγέλη.

Αλλά το κλίμα αλογίας και φοβίας προεφύεται κατεξοχήν προκειμένου να βουκοληθούν οι οποδοί σε έντεχνα υπαγορευόμενες αποφάσεις. Οι «διαμορφωτές κοινής γνώμης» (Opinion Makers), οι ευφυείς διαφημιστές, τα έμπερα στελέχη «ειδικών υπηρεσιών» σε προεβίσεις ισχυρών κρατών ξέρουν, πως αν κατορθώσουν να παγιδεύσουν τους οποδοίς ενός κόμματος στην αλογία φοβικών ενορμήσεων, μπορούν να πετύχουν, ό,τι θέλουν: Μέσα σε ελάχιστα εικοσιτετράωρα, ο αυτονομία και πασιδής καταλληλότερος για αρχηγός, ο συντριπτικά υπέρτερος σε ευφυΐα, κατάρτιση, πολιτική επιδεξιότητα, αρχίζει να ενοχλεί τους οποδοίς σαν ομηματίας, αλαζόνες στη συμπεριφορά, ενοχλητικά βιαστικούς να αρχηγεύσει, ύποπτος για εξαρτήσεις από μεγαλύτερους της πληροφορίας.

Ταχύτατα, από στόμα σε στόμα, η επιφύλαξη απλώνεται αδυσόμητη, οι ορθολογικές αντιστάσεις σαρώνονται. Ο σοσδηπότε μειονεκτικός αντίπαλος του ικανού, κρουαγιά ανεπαρκής, άγλωσσος, κατ' επανάληψη αποτυχημένος σε ό,τι ανέλαβε, αρχίζει να θεωρείται «καλή λύση». Γιατί; Είναι «εγγυητής της ενότητας», ζορκίζει την ανασφάλεια που γεννάει στην αγέλη ο ευ-

ρητορική ικανότητα είναι μοναδικό όπλο στα χέρια του. Και είναι τελείως απρόβλεπτο πότε θα το χρειαστεί και τι αποτέλεσμα θα έχει. Η ουσιαστικά ομιλία μπορεί να ανατρέψει το κακό κλίμα, να οδηγήσει τη δημόσια συζήτηση πάλι εκεί που θέλει ο πρόεδρος. Η μεγαλύτερη δύναμη του ρήτορα, όμως, φαίνεται την ώρα της καταστροφής. Ο Κλίντον μπορούσε να παρηγορήσει ολόκληρο λαό με ένα σωπιπλό δάκρυ και τρεμάμενο χέλι. Μέχρι και ο άμοιυος και γκακατζής Τζορτζ W. Μπους, μέσο στα συντριμμία των Δίδυμων Πύργων, βρήκε τα κατάλληλα, λιτά λόγια επιψύκωσης και εκδίκησης. Όταν εργάτες των σωστικών συνεργειών του φώναζαν πως δεν τον άκουγαν, ο πρόεδρος άρπαξε μια ντυστούκα και απάντησε: «Εγώ σας ακούω! Και ο κόσμος όλος σας ακούει! Και αυτοί που έριξαν αυτά τα κτήρια θα μας ακούσουν όλους σύντομα!».

Η αξία μιας ομιλίας, όμως, εξαρτάται όχι μόνο από τη συγκίνηση που γεννά η ποιησή της, αλλά κυρίως από την τελική έκβαση της πολιτικής του ρήτορα - είτε μιλάει για τον Αβραάμ Λίνκολν, τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ και τον Τζον Κένεντι είτε για τον μαθητή των Μπαράκ Ομπάμα. Χωρίς έργα, τα λόγια μένουν στον αέρα, βέλη που δεν βρίσκουν στόχο.

φους. Και η μεταστροφή της γνώμης των οποδών υποκρένεται τα κομματικά στελέχη, το ένα μετά το άλλο, σε δημόσιο αυτεννοχισμό της νοημοσύνης και αξιοπρέπειάς τους. Σπεύδουν να συνταχθούν με τον υποψήφιο που, πριν από εικοσιτετράωρα, όλοι, μα όλοι, θεωρούσαν ανύπαρκτο.

Η ευκολία με την οποία «ανεπαίσθητοι» οι κομματικοί οποδοί παγιδεύονται στην αλογία, είναι μάλλον το κρισμότερο αυτή την ώρα πρόβλημα για την επιβίωση της όποιας (έστω και προσχηματικής) δημοκρατίας στην Ελλάδα, της ακεραιότητας και ανεξαρτησίας του κρατικού μας σχήματος. Όλα δείχνουν (έχει σχεδόν εξαγγελθεί) ότι μέσα στον φετινό χειμώνα «πρέπει» να κλείσουν όλα τα προβλήματα με τα οποία η Ελλάδα «δυσκολεύει» το ΝΑΤΟ: το Κυπριακό, το Σκοπιανό, των «γκρίζων ζωνών» στο Αιγαίο, ίσως και τον «μειονοτήτων». Με αυτό τον στόχο έχει κιόλας κατορθωθεί μέσα από πρωτονές εκπλήξεις, να είναι σήμερα πρωθυπουργός της Ελλάδας ένας ένθερμος υποστηρικτής της Πλεκτάνας Ανάν. Και η πρόσφατη εκλογική του επιτυχία δεν άφησε περιθώρια να αντιδράσουν κομματικά του στελέχη για τον διορισμό προσώπου με την ίδια προκλητική συμπεριφορά στη θέση αναπληρωτή υπουργού Εξωτερικών.

Τώρα μιλούν οι μεθοδεύσεις να παγιδευτούν στην αλογία ενστικτωδών πολιτικού και οι αντίπαλοι της κυβέρνησης οποδοί, ώστε η δίνη της ακρίσιας να φέρει στην αρχηγία και της αξιωματικής αντιπολίτευσης επίσης κορυφαίο προσηγανιστή της Πλεκτάνας. Γραδάρει τις μεθοδεύσεις η σεναρική υποστήριξη που προσφέρουν στην προκλητική υποψηφιότητα οι πειθαρχηκότα πάντοτε συντονισμένοι στις απόψεις του ΝΑΤΟ «προσδεπτικοί» του ευρύτατου εθνομυδενιστικού φάσματος, από τη μαρξιστική Αριστερά ως τη νεοφιλελεύθερη Δεξιά. Και οι παρατηρημένοι από τη λογική και την κρίση του οποδοί ούτε υποψιάζονται το παιχνίδι που παίζεται.

Δυστυχώς, ο αντίπαλος της Θεοδώρας Μπισσοτάκη δεν είναι το ηγετικό ανίστημα που χρειάζεται η χώρα. Τουλάχιστον όμως, στην γλώσσα της μακρυγαντικής ντομπροσύνης, μοιάζει να θέλει να είναι «απροσκόνητος».

Η παράφρων μεταβλητή

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΗΝ**

Η ανόρθωση της Δεξιάς είναι το πρώτιστο καθήκον του γνήτη της Ν.Δ., που θα αναδειχθεί από την κάλπη στις 29 Νοεμβρίου, και αυτό όχι για λόγους απλώς κομματικούς, αλλά για την ενίσχυση της σταθερότητας του ευρύτερου πολιτικού συστήματος της χώρας. Επί σειράν ετών, με εξαίρεση κάποιες χρονικές παρενθέσεις, οι γνήτες της συντηρητικής παρατάξεως, ελάχιστα ασχολήθηκαν με την ποιστική αναβάθμιση του τμήματος της κοινωνίας, που κωδικώς αποκαλείται δεξιά.

Οι νέες ιδέες αναζητήθηκαν σε άτομα προερχόμενα από ιδεολογικές αντιπαλα στρατόπεδα, τα οποία προσεχώρησαν σταδιακά στη Δεξιά. Ο Κων/νος Καραμανλής στηριχθηκε στους φιλελευθέρους, οι περισσότεροι εκ των οποίων είχαν προσχωρήσει ήδη στον Εθνικό Συναγερμό του Αλέξανδρου Παπάγου και στη συνέχεια στην ΕΡΕ. Αλλά και σε πολιτικούς μη αμιγώς δεξιάς προ-

ελεύσεως - Παν. Κανελλόπουλος και Κων/νος Τσάτσος.

Η ίδια πρακτική συνεχίσθηκε μέχρι προσφάτως, με τη διαφορά ότι το πνευματικό διαμέτρημα των νεοεισαγόμενων στη συντηρητική παράταξη περιοριζόταν σταδιακά δραματικά. Ησαν κατά κανόνα επικοινωνιακότεροι, κάποιιοι εξ αυτών αρκούντως πειστικοί στο τηλεοπτικό καρεφέν των νυχτερινών τηλεοπτικών δικτύων. Αλλά η αποτυχία τους υπήρξε καταλυτική σε επίπεδο πολιτικό, αφού δεν εξηλιθώσαν τον ρόλο τους, να συγκρατήσουν με δύο λέξεις στη Ν.Δ. τον περίφημο «μεσαίο κύρο», που χρησιμοποιήθηκε ως όχημα για την ιδεολογική άμβλυση της Δεξιάς.

Αλλά όταν η Δεξιά, μη παράταξη που συστηριώθηκε το ένα τρίτο της κοινωνίας, θεθεί στο περιθώριο, εξαχρειώνεται πνευματικά, καθίσταται αναρρηγό πολιτικά, με μια λέξη εκβαρβαρίζεται. Και αυτό εν τέλει λειτουργεί εις βάρος, όχι μόνον του κόμματος αλλά και του πο-

Η βάση της εκλογής αρχηγού στη Ν.Δ. διευρύνθηκε. Τα δεδομένα άλλαξαν και αρχισαν οι ανατροπές

λιτικού συστήματος, εν γένει.

Στόχος του νέου γνήτη δεν είναι φυσικά να καταστέψει διανοουμένους το ένα τρίτο του πληθυσμού της χώρας. Υποκρούση που είναι να αναδειχθεί την ιδεολογική ταυτότητα της Ν.Δ., εισάγοντας νέες ιδέες. Διότι η πολιτική δεν είναι απλώς μια τεχνική για την κατάκτηση στην εξουσία. Εάν επρόκειτο περί αυτού θα ήταν η худαιστέρα δραστηριότης του ατόμου.

Ότε η βάση της όποιας οικονομικής πολιτικής -σοσιαλιστικής ή φιλελεύθερης- είναι απλώς ο πλούτος. Ηθική παρέμεινε η βάση αντιλήψεως της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς που εισήγα-

γε ο Ανταμ Σμιθ και εάν η προσπάθεια εισαγωγής φιλελεύθερων οικονομικών αντιλήψεων, απέτυχε στην Ελλάδα, οφείλεται και στο γεγονός ότι οι πολιτικοί προπαγανδιστές τους, οδεύοντες ανέδειξαν τη διάσταση αυτή. Ο φιλελευθερισμός δεν ευδοκίμωσε παρ' μίν, και επειδή δεν είχε την αναγκαία ιδεολογική στήριξη. Η αξιοπιστία του επιλήγη προσφάτως διεθνώς, διότι έκασε την ηθική διάσταση του και μετρήρη σε κυνικό μηχανισμό συσσωρευσεως πλούτου, ανεξαρτήτως κοινωνικών συνεινήτων.

Τμήμα της Ν.Δ. αντιμετώπισε το θέμα της διαδοχής απλώς ως τεχνική εξασφάλισης της εξουσίας. Κατεβλήθη πολυετής προσπάθεια, εδρασηθήσαν τεράστια ποσά, αλλά ανεδέθη αφηνδίας κατά την άποψη τους μια παράφρων μεταβλητή. Η βάση της εκλογής του νέου αρχηγού της Ν.Δ. διευρύνθηκε. Είσπηχθη η ιδεολογική διάσταση της πολιτικής. Τα δεδομένα άλλαξαν και αρχισαν οι ανατροπές.

Νέα δεδομένα στην κούρσα διαδοχής

Ο Αντώνης Σαμαράς συγκεντρώνει το 43% έναντι 35% της Ντόρας Μπακογιάννη και 18% του Παναγιώτη Ψωμάδη

Ανατροπή των δεδομένων στην κούρσα διαδοχής για την ανάδειξη αρχηγού της Ν.Δ. καταγράφεται σε έρευνα που διενήργησε η εταιρεία Public Issue για την «Κ», δύο εβδομάδες πριν από τις εσωκομματικές κάλπες. Ο Αντώνης Σαμαράς συγκεντρώνει την προτίμηση του 43% εκείνων που δηλώνουν βέβαιοι ότι θα ψηφίσουν, έναντι 35% της Ντόρας Μπακογιάννη και 18% του Παναγιώτη Ψωμάδη. Στην παράσταση νίκης, οι δύο επικρατέστεροι υποψήφιοι εμφανίζονται σχεδόν απόλυτα ισοδύναμοι. Από την έρευνα προκύπτει ότι το πιθανότερο ενδεχόμενο είναι η εκλογή να κριθεί στον δεύτερο γύρο.

Ανάλυση του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΥΡΗ**

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων έχουν συντελεσθεί σημαντικές ιδεολογικές διεργασίες στην εκλογική βάση της συντηρητικής παράταξης. Τα νέα δεδομένα, που αποτυπώνονται στα ευρήματα του 2ου κύματος της έρευνας της «Καθημερινής», για τη διαδοχή στη Ν.Δ., αποδεικνύουν ότι στις τρεις (εναπομείνουσες) υποψηφιότητες αρχίζουν να αποκρυσταλλώνονται πλέον ευδιάκριτα ρεύματα, με σαφή ιδεολογικά, γεωγραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Η διαίρεση που σχηματίζεται στο εσωτερικό της Ν.Δ. δεν παραπέμπει στον ψευδιεγγραφο άξονα «εσωστρέφειας/περιχαράκωσης», από τη μια, και «εξωστρέφειας/πολυλλεκτικότητας», από την άλλη, αλλά σε έναν διαφορετικό, εκείνον της «λαϊκής/αστικής» Δεξιάς, που ταυ-

Η διαδικασία για την ανάδειξη αρχηγού στη Νέα Δημοκρατία οδηγεί στη διαμόρφωση δύο ιδεολογικών ρευμάτων.

τίζεται με την ιδεολογική διαίρεση «εθνικισμού/συντηρητισμού» και «φιλευθερισμού». Σε αυτήν τη νέα ιδεολογική ανασύνθεση, που βρίσκεται σε εξέλιξη, το πρώτο στοιχείο, που αντιπροσωπεύεται από τον κ. Σαμαρά (και δευτερευόντως από τον κ. Ψωμάδη) τείνει να κυριαρχήσει πάνω στο δεύτερο, που αντιπροσωπεύεται από την κ. Μπακογιάννη.

Σε λιγότερο από ένα μήνα, η ανατροπή των δεδομένων στην κούρσα της διαδοχής υπήρξε πλήρης. Η μέχρι πρότινος, αδιαμφισβήτητη προσωπική κυριαρχία της κ. Μπακογιάννη ανετράπη θεαματικά, γεγονός που ποσοποιείται και από την απόλυτη ισοδυναμία των δύο υποψηφίων στον δείκτη παράστασης νίκης. Μετά την αποχώρηση του κ. Αβραμόπουλου και ανάλογα με τις υποθέσεις εργασίας, που κάνει κανείς για το δυνατό εκλεκτορικό σώμα, ο κ. Σαμαράς προηγείται –αυτήν τη στιγμή– με ποσοστό που κυμαίνεται

από 42% - 44%, η κ. Μπακογιάννη συγκεντρώνει ποσοστό από 35% - 37%, ενώ ο κ. Ψωμάδης καταγράφει ποσοστό της τάξης του 15,5% - 18,5%.

Τρεις παράμετροι

Για τον υπολογισμό αυτών της επιρροής μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν τρεις παράμετροι: Πρώτον, η υποκειμενική και κατά δήλωση βεβαιότητα των ερωτωμένων, ότι θα συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία της 29ης Νοεμβρίου. Δεύτερον, η κομματική προτίμηση της Ν.Δ., στις πρόσφατες βουλευτικές εκλογές και, τρίτον, η ιδιότητα του κομματικού μέλους της Ν.Δ.

Ωστόσο, καμία από αυτές τις τρεις υποθέσεις δεν μπορεί να θεωρηθεί, από μόνη της, απόλυτως ασφαλής, για την εκτίμηση της εκλογικής επιρροής των υποψηφίων προέδρων. Η πρόθεση ψήφου για τον πρόεδρο της Ν.Δ. δεν μπορεί να βασισθεί, αποκλειστικά, στην υπερψήφισή της Ν.Δ., κατά τις πρόσφατες βουλευτικές εκλογές.

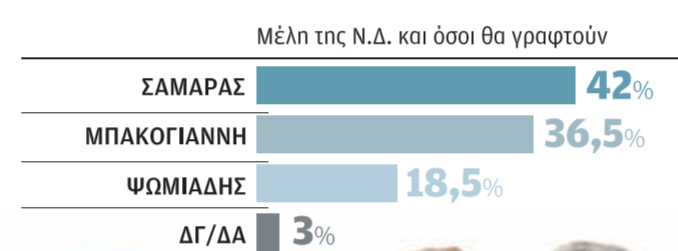
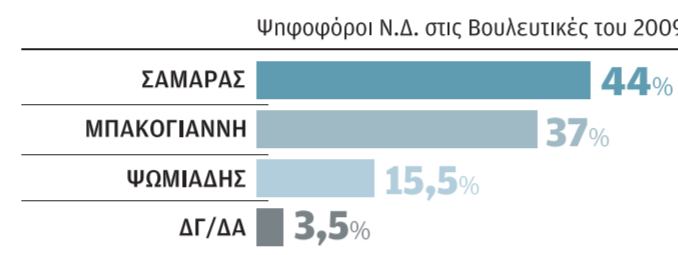
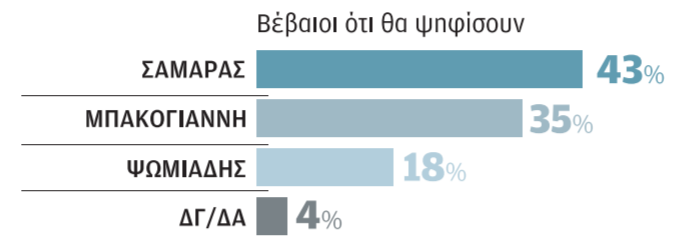
Μεταξύ εκείνων που δηλώνουν βέβαιοι ότι θα συμμετάσχουν στην εκλογή του νέου Προέδρου, οι ψηφοφόροι της Ν.Δ. στις εκλογές του περασμένου Οκτωβρίου αποτελούν μόνον το 75% (3 στους 4). Το υπόλοιπο 25% του δυναμικού εκλογικού σώματος (1 στους 4 πιθανούς εκλογείς) προέρχεται, είτε από εκείνους τους συντηρητικούς ψηφοφόρους, που επέλεξαν το 2009 την αποχή, είτε από μετακινήθηντες, δηλαδή εκείνους που αποδοκίμασαν τη Ν.Δ., υπερψηφίζοντας το ΠΑΣΟΚ, τον ΛΑ.Ο.Σ και τα μικρότερα κόμματα.

Δεύτερος γύρος

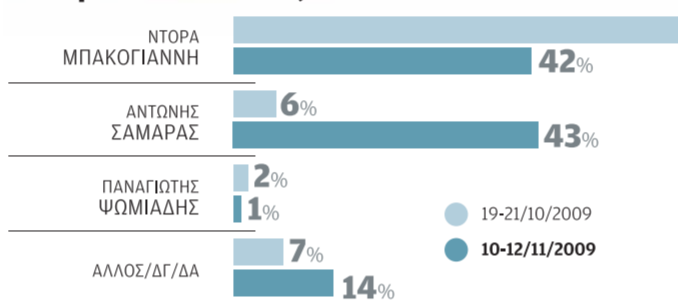
Με βάση τον σημερινό συσχετισμό στην εκλογική επιρροή των υποψηφίων, η διεξαγωγή δεύτερου γύρου προδιαγράφεται, ως το περισσότερο πιθανό ενδεχόμενο. Μια παρόμοια εξέλιξη φαίνεται, σήμερα, να ευνοεί περισσότερο τον κ. Σαμαρά, εξαιτίας της ιδεολογικής συγγένειας της εκλογικής του βάσης, που παρατηρείται, με τους ψηφοφόρους του κ. Ψωμάδη.

Παραμένει ανοικτό το ερώτημα, εάν το σημερινό υψηλό ποσοστό του 3ου υποψηφίου αποδειχθεί ανθεκτικό, σε μια πιθανή κλιμάκωση της βασικής πόλωσης.

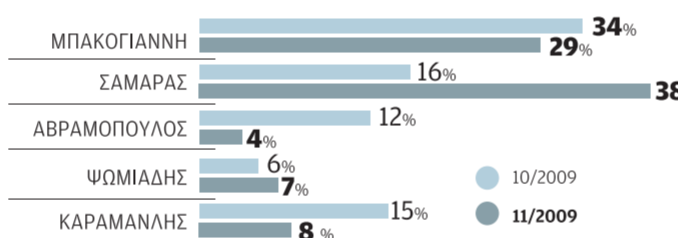
Πρόθεση ψήφου για πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας

Παράσταση νίκης

Καταλληλότερος διάδοχος του Κ. Καραμανλή

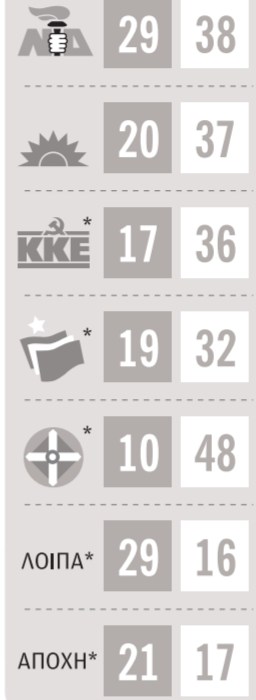

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ PUBLIC ISSUE (Α.Μ. Ε.Π.Ε.) ΜΕΛΟΣ ESOMAR, WAPOR, ΣΕΛΕΑ, ΠΕΣΣ. ΑΝΑΘΕΣΗ Εφημερίδα «Καθημερινή». ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ Ποσοτικές έρευνες, με τηλεφωνικές συνεντεύξεις σε νοικοκυριά των επιλεγμένων και χρήση δομημένου ερωτηματολογίου, χωρίς κόπηση. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Γενικός πληθυσμός 18 ετών και άνω. ΠΕΡΙΟΧΗ Πανελλαδική ΔΕΙΓΜΑ Το σχεδιασθέν μέγεθος του δείγματος ανέρχεται σε 1.001 άτομα και το πραγματοποιήθηκε σε 1.053 άτομα ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ 10-12/11/2009 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ Ακολουθήθηκε η μέθοδος της πολλαπλής στατιστικής απειροσημίας δειγματοληψίας ΤΥΠΙΚΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΣΦ-ΑΜΑ Για τα αποτελέσματα των ερευνών και σε διάφορα επισημασμένα 95%, το τυπικό σφάλμα υπολογίζεται σε +/-3,2% ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΕΛΙΟΥ Εργάστηκαν 43 ερευνητές και 3 επίσηποι

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΕΡΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

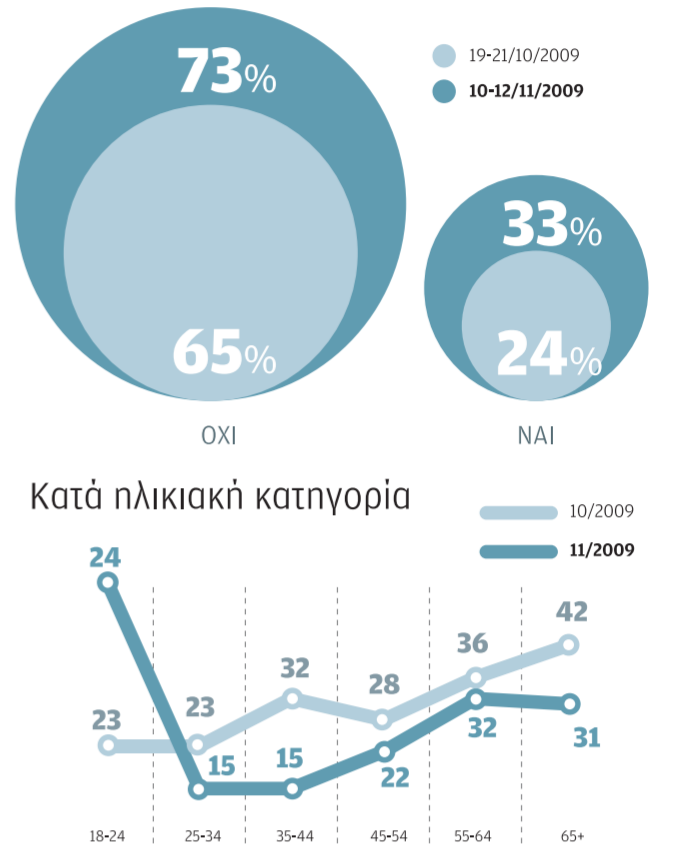
Κατά ψήφου στις βουλευτικές εκλογές του Οκτωβρίου 2009

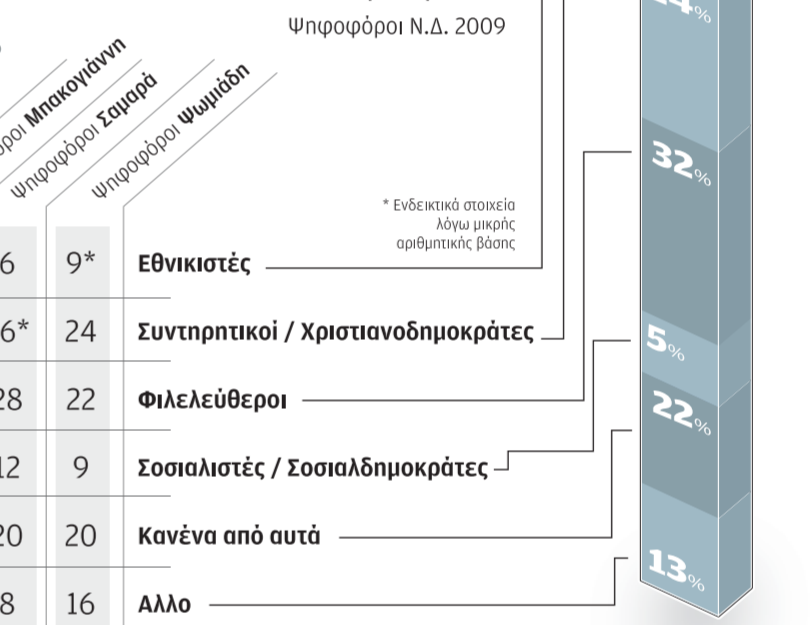
* Ενδεικτικό στοιχείο λόγω μικρής αριθμητικής βάσης

Πρόθεση συμμετοχής στην εκλογή του νέου προέδρου της Ν.Δ.

Στις εκλογές που θα γίνουν για τον νέο πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας, εσείς προσωπικά, θα πάτε να ψηφίσετε; Σίγουρα ναι, μάλλον ναι, μάλλον όχι, σίγουρα όχι; Βέβαιοι (σίγουρα + μάλλον) ότι θα ψηφίσουν, κατά ηλικιακή κατηγορία.

Τα ιδεολογικά ρεύματα σήμερα στη Νέα Δημοκρατία

Ο Αντονι και ο Γιώργος, φοιτητές στο Αμχερστ

Η παρέα των Γ. Παπανδρέου και Αντ. Σαμαρά, η συγκατοίκησή τους και τα ευτράπελα της πανεπιστημιακής ζωής

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΥ**

Στο σκίτσο του «Θπσαυρού», του λευκόματου του Κολέγιου, η καρικατούρα του Αντ. Σαμαρά κτυπάει το μπαλάκι του τένις με μανία, ενώ πίσω του μια ορδή κοριτσιών φωνάζει «Αντονι! Αντονι!». Ετών 18, φαρδύ πουλόβερ, παντελόνι καμπίνα. «Του ευκόμεθα να ανδραχθεί ένας διακεκριμένος γιατρός», γράφουν οι συμμαθητές του.

Το ίδιο ακριβώς ευχόταν και οι πατέρας του, Κ. Σαμαράς, ο διευθυντής της Καρδιολογικής του Ευαγγελισμού το 1970 που ο γιος του τελείωσε το Κολέγιο. Κι έτσι, το Αμχερστ της Μασαχουσέτης έμοιαζε για τον μικρό Αντώνη παράδεισος. Εκείνος θα γινόταν γιατρός και το Κολέγιο είχε ένα από τα πρώτα ποσοστά φοιτητών που μπαίνουν σε ιατρικές σχολές. Ήταν ήδη πρωταθλητής εφηβών στο τένις και το Αμχερστ είχε τα περισσότερα γήπεδα τένις ανά φοιτητή στην Αμερική. Κι όσο για τις νεαρές κυρίες που φώναζαν «Αντονι! Αντονι!... μπορεί το Αμχερστ να ήταν κολλέγιο αρρένων, αλλά στην περιοχή υπήρχαν δύο κολλέγια θηλέων, που καθένα τους ήταν διπλάσιο σε μέγεθος απ' το Αμχερστ. «Αντιστοιχούσαν τέσσερα κορίτσια σε κάθε αγόρι!», λέει ο Φίλιππος Τσιάρας, ένας από τους φοιτητές που σύντομα θα γινόταν φίλος του. «Και σ' αυτές τις ηλικίες, η τετοσοτέρωτος σε κυβερνά».

Αλλά τον άνθρωπο που θα γινόταν ο καλύτερος του φίλος στο Αμχερστ, ο Αντ. Σαμαράς τον ήξερε από παλιά. Βλέπτε, ο Γιώργος Παπανδρέου πέρασε κι αυτός απ' το Κολέγιο. Ήταν η εποχή που ο Γ. Παπανδρέου ήθελε να γίνει μαθηματικός, καθώς επεδείκνυε χάρες μικρού Ευκλείδη στην τριγωνμετρία. Μόνο που η θητεία του στο Κολέγιο έληξε νωρίς. Δεν πρόλαβε να αποφοιτήσει το '71 γιατί πρί-

Γ. Παπανδρέου και Αντ. Σαμαράς την περίοδο των σπουδών.

Ο Γ. Παπανδρέου τραγουδούσε κι έπαιζε κιθάρα. Ο Αντ. Σαμαράς ήδη απ' το Κολέγιο έπαιζε ντραμς.

χρόνια νωρίτερα, το 1968 δύο αστυνομικοί τον έπιασαν με ένα κομμάτι μογοιά έξω απ' τον τοίχο του Αρσάκειου. Το «Η δημοκρατία θα νί...» έμεινε στη μέση και το άλλο πρωί ο Γιώργος γύρισε ξυλοφορτωμένος σπίτι. Τότε η Μαργαρίτα αποφάσισε πως πήδη η ώρα να τον στείλει πακέτο στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, στο Σικάγο.

Τα φλερτ

Για τον μικρό Αντώνη, η μετάλλαξη του παλιού του συμμαθητή πρέπει να ήταν τέρδιση εκπληξη – ο Γ. Παπανδρέου στο Κολέγιο ήταν ένα φανερό παιδί. Ενώ στο Αμχερστ... Ο Στ. Μανουλιδής, ο τέταρτος της παρέας, θυμάται μια εξαιρετικά διαφωτιστική ιστορία. Ήταν το βράδυ που ο Γιώργος εμφανίστηκε με δύο κοπέλες πολύ προκλητικά ντυμένες.

«Αρχισαν να μας φλερτάρουν», λέει. «Τις καταφέραμε και μας έδωσαν τα μπλέκα τους». Οι νεαροί γύρισαν στην εστία πολύ περήφανοι για το κατορθώμα τους. «Την άλλη μέρα», θυμάται ο Στ. Μανουλιδής, «πήρα τηλεφώνημα. Ο ένας αριθμός έβγαίνει σε μια εκκλησία και στον άλλο απαντούσε μια συνταξιούχος. Ο Γιώργος είχε στήσει όλο το σκηνικό!»

Εννοείται πως ο Γ. Παπανδρέου είχε ήδη αποφασίσει πως δεν θα γίνει μαθηματικός – στο Αμχερστ σπούδασε κοινωνιολογία και αποφοίτησε το 1975. Αλλά και ο Αντ. Σαμαράς πα δεν ήθελε να γίνει γιατρός. Επειτα από μια διάλεξη του John Kenneth Galbraith, εντυπωσιάστηκε τόσο, που στράφηκε στα οικονομικά. Θα τελείωνε το Αμχερστ τέσσερα χρόνια αργότερα, το 1974. Αλλά ήδη από τους πρώτους μήνες εκεί, το «γκραντζ» στυλ των Αθηνών θα τον εντυπωσίαζε, καθώς εκείνος είχε περάσει όλη την εφηβεία του στο «κολλεγιακό» στυλ των Αθηνών. Ο νεαρός κύριος Παπανδρέου είχε αποφασίσει να βγάλει όλο το ναυπηγείο με δύο τζιν κι ένα πουλόβερ. Κι όταν τον τελευταίο χρόνο στο Αμχερστ απέκτησαν μια τρύπη

Κάποτε στην Αμερική

Τριάντα τρία χρόνια μετά, το παιδί που θα γινόταν μαθηματικός, έγινε πρωθυπουργός, κι ο νεαρός που θα γινόταν γιατρός, παλεύει να γίνει ο βασικός του αντιπάλου.

Όπως ο χρόνος διδάξε στον Γ. Παπανδρέου και στον Αντ. Σαμαρά, υπάρχουν πολύ λίγα πράγματα σ' αυτή τη ζωή που δεν αλλάζουν. Ένα απ' αυτά είναι πως έπειτα από κάθε τους μάχη στη Βουλή, οι δυο τους πάντα θα μπορούν να κάθονται στο ίδιο τραπέζι στο κυλικείο.

Αλλωστε, ο κ. Σαμαράς το είχε πει σε μια παλιά συνέντευξη: «Όταν οι άλλοι βουλευτές μάς βλέπουν μαζί να γελάμε, δεν καταλαβαίνουν τι γίνεται. Αλλά εμείς δεν γελάμε για την πολιτική. Γελάμε γιατί θυμόμαστε κάτι παλιές φιλονεικίες. Άλλες απ' το κολέγιο Holyoke, άλλες απ' το κολέγιο Smith...».

Στα δύσκολα

Κι έτσι κάπως, οι δυο τους, ο Φ. Τσιάρας και ο Στ. Μανουλιδής έγιναν ακώρητοι τετράδα – «η πιο στενή μου παρέα», όπως λέει ο Γ. Παπανδρέου. «Παρέα για να βρεθούμε με κοπέλες, για να οργανώσουμε πλάκες...». Και, κυρίως, παρέα στα δύσκολα. Γιατί το Αμχερστ ήθελε πολύ διάβασμα. Πέντε χιλιάδες σελίδες ύλη την εβδομάδα, τάξεις με 20 φοιτητές να μη μπορείς να κρυφτείς πουθενά και ανταγωνισμός μέχρις εσχάτων για μια συστατική επιστολή. «Μέχρι και λατινικά μιλούσαν μερικοί», λέει ο Φ. Τσιάρας. «Είχαμε πολλά σπασικάδικα».

Ο Γιώργος στα μαθήματα καθόταν στην πρώτη σειρά – έτσι τον θυμάται ο Ρον Τίρκοι ο καθηγητής του στην

Ευρωπαϊκή Πολιτική. «Δεν ήταν ο καλύτερος φοιτητής», λέει. «Ήταν όμως ο καλύτερος στο να πίνει φίλιες! Εξ ου και η συχνή εναλλαγή συγκατοίκων: μετά ένα μαύρο από το Τενεσί κι έναν Έβραιο από τη Νέα Υόρκη, ο Αντ. Σαμαράς θα μοιραζόταν το δωμάτιο του Γ. Παπανδρέου. Οποιοσδήποτε περνούσε την πόρτα τους στην εστία Πρατ, δύσκολα ξεχνούσε την εμπειρία: τα βιβλία έκαναν λόφους στο πάτωμα, ενώ τα ρούχα μαζί με τα σεντόνια δημιουργούσαν το τέλειο καμουφλάζ για τα κρεβάτια. Αλλά όπως έλεγαν, «το δωμάτιο είναι μόνο για διάβαση». Όλα τα άλλα, γίνονταν στα «mixers»: στα μικτά πάρτι των φοιτητών του Αμχερστ με τα κολλέγια θηλέων της περιοχής. Η Λούκα Κατσόλη, που ήταν στο κολέγιο Smith θα θυμάται καλά τις αζημιώστες νύχτες των «mixers». Ο Γ. Παπανδρέου τραγουδούσε κι έπαιζε κιθάρα. Ο Αντ. Σαμαράς ήδη απ' το Κολέγιο έπαιζε ντραμς. Η κοινή τους πείρα απέδειξε πως με μερικές νότες απ' τους Στόουνς, λίγους στίχους των Μπιτλς και την ένταση του Σαββόπουλου, η πιθανότητα κυλοπίτας μειωνόταν στο ελάχιστο!

Και βέβαια, υπήρχε και το απαραίτητο επαναστατικό στίγμα. Γιατί εκείνη την εποχή το Αμχερστ ήταν σε αναβρασμό. Ο Γ. Παπανδρέου έκανε ραδιοφωνική εκπομπή κάθε Παρασκευή με μινυτάκια κατά της Χούντας και μοιράζε φιλιάκια του ΠΑΚ. Ο Αντώνης Σαμαράς τον θυμάται όταν πήγαιναν στην αμερικανική βάση Westover έξω απ' τη Βοστώνη για να εμποδίσουν τα B52 να πετάξουν για το Λόος και την Καμπούτζ: συμβούλευε όσους δεν είχαν αμερικανική υπηκοότητα να φύγουν, για να μην τους απελάσουν από τις ΗΠΑ. Μερικές ώρες μετά, ήταν όλοι τους ξαπλωμένοι στον αεροδιάδρομο του Westover – ένα ανθρώπινο στρώμα από χίλιους φοιτητές. Και, βέβαια, όλοι μαζί συνελήφθησαν – αλλά για καλή τους τύχη η τοπική φυλακή είχε ένα καλί δέκα τετραγωνικών όλο κι όλο, κι έτσι το επαναστατικό τσούρμιο αφέθηκε ελεύθερο.

Οι επαναστατικές ζημιώσεις γίνονταν στην «Bell's House Pizza», την πιτσαρία του Χρήστου Μπέλλ, που ήταν εδάφελος του Νίκου Μπελογιάννη. Το μόνον στη μαρκίζα έλεγε «κάθε πίσσα έχει τη δική της γεύση. Γιατί να μη δοκιμάσετε την καλύτερη;», μέχρι κι ο Ανδρέας Παπανδρέου «δοκίμασε την καλύτερη». Ο Γιώργος τον πήγε εκεί όταν επισκέφθηκε το Αμχερστ για να κάνει επαφές με την ομάδα του ΠΑΚ. Εκείνες τις μέρες που στο Αμχερστ, όλοι μιλούσαν για τον σοσιαλιστή γένη, ο Γιώργος ήταν πάρα πολύ σωπιπλός. Όταν ο Αντώνης Σαμαράς, μεταξύ σαστίου και σοβαρού, του είπε «Γιώργω, να δεις που εμείς οι δυο τελικά θα βρεθούμε μαζί στη Βουλή», η απάντησή του νεαρού Παπανδρέου ήταν κοφτή: «Αντώνη εμείς δεν θα βρεθούμε ποτέ μαζί στη Βουλή. Γιατί εγώ δεν πρόκειται να μπω στην πολιτική ποτέ μου».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Η κ. Μπακογιάννη θα επιμείνει στη δική της υποψηφιότητα ως τη μόνη που μπορεί να εγγυηθεί την ομαλή λειτουργία της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Η συμμαχία του κ. Σαμαρά με τον κ. Αβραμόπουλο έχει προσδώσει περαιτέρω δυναμική στην υποψηφιότητα του Μεσοήνιου πολιτικού.

«Αποδόμηση» της συμμαχίας

Το στρατηγικό πλάνο της κ. Ντόρας Μπακογιάννη

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ

Εντατικοποίηση των περιοδίων της ανά την Ελλάδα και των εμφανισιών της σε μέσα ενημέρωσης, ανάδειξη της πολιτικής πλατφόρμας που έχει καταθέσει για τη λειτουργία του κόμματος και το αύριο της χώρας και αποδόμηση του μετώπου «Σαμαρά - Αβραμόπουλου» περιλαμβάνει το στρατηγικό πλάνο της κ. Ντόρας Μπακογιάννη για την κρίση, προτελευταία εβδομάδα της εκλογικής μάχης στη Νέα Δημοκρατία. Η πρόην υπουργός Εξωτερικών θα βρεθεί τις επόμενες ημέρες σε Θεσσαλία, Μακεδονία και Πελοπόννησο, επιχειρώντας τη μέγιστη δυνατή κινητοποίηση, αρχικά, των τοπικών στελεχών και, εν τέλει, των γαλάζιων ψηφοφόρων που στήριζαν την υποψηφιότητά της.

Η εποχή της... χαλαρότητας του φεβρουαρίου έχει πλέον παρέλθει για το επιτελείο της κ. Μπακογιάννη, στον απόηχο των δημοσκοπήσεων που φέρουν τον κ. Αντ. Σαμαρά να προηγείται, μετά και τη σύμπτυξη μετώπου με τον πρόην υποψήφιο για την ηγεσία Δ. Αβραμόπουλο. Στο επιτελείο της αναμένονται τις επόμενες εβδομάδες να εμφανιστεί προηγουμένως τον κ. Σαμαρά, εκτιμώντας ωστόσο ότι η εκκρόνη θα ισορροπήσει τις επόμενες ημέρες και φιλοδοξούν ότι θα ανατραπεί στην τελική ευθεία.

Επιχειρηματολογία

Η υποψηφία για την ηγεσία του κόμματος θα επιδιώξει, το διάστημα που απομένει μέχρι τις 29 Νοεμβρίου, να μετατρέψει τη συμμαχία των δύο σε αξιόλογο πτέρνα για τον συνυποψήφιο της. Οι αναφορές της σε μία συγκυριακή συμμαχία προσώπων θα ενταθούν, δίδοντας έμφαση όχι μόνον στις, όπως τις αποκάλεσε, «μυστικές νυχτερινές συμφωνίες, παζάρια και τυχοδιωκτισμούς» των δύο αλλά και στις συνθέσεις που αυτή η συμφωνία μπορεί να έχει στο κόμμα. «Η διαρχία, όπως παρουσιάστηκε από την κοινή εμφάνιση των κ. Σαμαρά και Αβραμόπουλου, δεν μπορεί να είναι αξιόπιστη λύση για ένα κόμμα όπως ο Ν.Δ.», σπι-

μειώνει βουλευτής φίλα προσκείμενος στην κ. Μπακογιάννη για να προσθέσει: «οκείφου να πρέπει να ληφθεί κάποια σημαντική απόφαση... πώς θα γίνει αυτό με όρους ισορροπιών και παζαριού».

Η κ. Μπακογιάννη θα επιμείνει στη δική της υποψηφιότητα ως τη μόνη που μπορεί να εγγυηθεί την ομαλή λειτουργία της αξιωματικής αντιπολίτευσης, με άνοιγμα και λογοδοσία στα μέλη, με συνεχείς εσωκομματικές εκλογές αλλά και με συγκεκριμένη πολιτική και ιδεολογική στόχευση. Το δίλημμα της «περικαρκάκωσης» στην οποία οδηγεί η πρόταση του κ. Α. Σαμαρά έναντι ενός πολυσυλλεκτικού κε-

Ανάδειξη της πολιτικής πλατφόρμας για τη λειτουργία του κόμματος και το αύριο της χώρας

ντροδεξιού κόμματος που θα επιδιώξει τη διεύρυνσή του τόσο προς τα δεξιά όσο και προς το κέντρο, «στο οποίο διδονται και κερδίζονται οι εκλογικές μάχες», όπως λένε συνεργάτες της, θα εξακολουθήσει να έχει κεντρική θέση στην επιχειρηματολογία της πρώην υπουργού Εξωτερικών, σε μία προσπάθεια κινητοποίησης των κεντροδεξιών ψηφοφόρων που αποτελούν την εκλογική της δεξαμενή.

Η ανάδειξη της «ένδειας» συγκεκριμένων θέσεων εκ μέρους του κ. Σαμαρά θα είναι παράπλευρος στόχος. «Τόσο με τις ομιλίες της στην Κεντρική Επιτροπή και το Συνέδριο όσο και με το μανιφέστο αρχών που κατέθεσε η κ. Ντόρα Μπακογιάννη έχει καταθέσει συγκεκριμένες θέσεις για τη λειτουργία του κόμματος, αλλά και για το τι οραματίζεται για την Ελλάδα. Είναι ενδιαφέροντα και ενδεχομένως αποτελεσματικά η ρητορική του κ. Σαμαρά για τον μη ιδεολογικό αφοπλισμό του κόμματος, αλλά είναι χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο», σημειώνουν συνεργάτες της. Και η κ. Μπακογιάννη μαζί με την παρουσίαση των δικών της

θέσεων, θα καλεί τον συνυποψήφιο της να παρουσιάσει το δικό του πρόγραμμα, το οποίο κατά τους συνεργάτες της πρώην υπουργού, «απλώς δεν υπάρχει».

Επικοινωνιακό αντίβαρο

Πλην της πολιτικής στόχευσης, στο επιτελείο της πρώην υπουργού αναμένεται να εγγυηθεί την ομαλή λειτουργία της αξιωματικής αντιπολίτευσης έναντι της σύμπραξης των κ. Σαμαρά και Αβραμόπουλου. Η ογκώδης συγκέντρωση στο Περιστέρι, παρουσία δεκάδων νυν και πρώην βουλευτών, υπήρξε το πρώτο βήμα. Εστω κι αν δεν ομολογείται, τόσο στο στρατόπεδο της κ. Μπακογιάννη όσο και σε αυτό του κ. Σαμαρά τα βλέμματα είναι στραμμένα προς την πλευρά του πρώην υπουργού Παιδείας Αρη Σπλιώτοπουλου. Δεν είναι τόσο ο αριθμός, μικρός πάντως, βουλευτών που επιρραζεί όσο το ίδιο το προφίλ του κ. Σπλιώτοπουλου που μπορεί να μεταβάλει τις ισορροπίες της «Κ», η κ. Μπακογιάννη έχει αναπτύξει δύο φορές εντός των τελευταίων 10 ημερών με τον κ. Σπλιώτοπουλο, χωρίς ωστόσο ουδείς να μπορεί να προσεγγίσει την τελική στάση του πρώην υπουργού.

Ταυτόχρονα, η κ. Μπακογιάννη κινήθηκε και προς ιστορικά στελέχη του κόμματος που, μάλλον, δεν συντάσσονται με την υποψηφιότητά της, επιδιώκοντας όχι την υποστήριξη τους αλλά, τουλάχιστον, την ουδετερότητά τους στον εσωκομματικό αγώνα, που είναι προφανές ότι είναι ιδιάιτερως οξύς.

Στο «συντάρι» για να χρησιμοποιηθούν εφόσον κριθεί απαραίτητο παραμένουν οι υπογράφτες στήριξης της υποψηφιότητας Μπακογιάννη από σημαντικό αριθμό βουλευτών και στελεχών του κόμματος. Τις επόμενες λίγες ημέρες, ωστόσο, η μάχη δίδεται στις περιφέρειες της χώρας καθώς η κινητοποίηση ακόμα λίγων στελεχών μπορεί να κρίνει την έκβαση. Κι όπως έλεγε την Παρασκευή βουλευτής από την Κρήτη, που ήταν μαζί με την κ. Μπακογιάννη στην περιοδεία της: «Δεν υπάρχει αμφιβολία, η μάχη γίνεται πλέον ψηφο ψήφο».

Ούριος άνεμος μέχρι το νήμα

Στην πολιτική του πρόταση επενδύει ο κ. Αντ. Σαμαράς

Της ΕΛΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Στη φυσική του παρουσία και την επαφή του με τους ψηφοφόρους της Ν.Δ. καθώς και στην πολιτική του πρόταση επενδύει ο υποψήφιος για την ηγεσία του κόμματος Αντ. Σαμαράς, τις τελευταίες δύο κρίσιμες εβδομάδες πριν από τις κάλπες. Ο κ. Σαμαράς προγραμματίζει όσο το δυνατόν περισσότερες περιόδους σε περιοχές της περιφέρειας και του Λεκανοπεδίου, αλλά και παρουσίες στα ΜΜΕ, ευελπιστώντας να διατηρήσει τον πολιτικό άνεμο ούριο μέχρι το νήμα. Στην αντίστροφη μέτρηση για τις 29 Νοεμβρίου, το επιτελείο του Μεσοήνιου πολιτικού απασχολούν κυρίως δύο ερωτήματα, από τις απαντήσεις των οποίων κρίνονται πολλά σε σχέση με το τελικό αποτέλεσμα. Αν θα παραμείνει μέχρι τέλους στην κούρσα της διαδοχής ο Παν. Ψωμίδης - κάτι που πιθανότατα θα οδηγήσει σε δεύτερο γύρο, κι αν αυτό συμβεί πόσο θα είναι το ποσοστό των νεοδημοκρατών που θα προέλθουν εκ νέου στις κάλπες. Παρότι κάποιος προβλέπει ότι ο νομάρχης Θεσσαλονίκης θα αποστρέψει την υποψηφιότητά του λίγο πριν από την τελική αναμέτρηση, το επιτελείο του κ. Σαμαρά καταστρώνει στρατηγική στη λογική των τριών υποψηφίων και των δύο γύρων, διότι αυτή η προοπτική είναι πιο σύνθετη από εκείνη του πρώτου γύρου.

Θετικός απόηχος

Στις αλληλέγγυες συσκέψεις που πραγματοποιούνται στο στρατηγείο του μετά τη συμμαχία με τον κ. Αβραμόπουλο, οι συνεργάτες του Μεσοήνιου πολιτικού εκτιμούν ότι ο απόηχος είναι θετικός και έχει προσδώσει περαιτέρω δυναμική στην υποψηφιότητα του κ. Σαμαρά. Οι δύο άνδρες, οι οποίοι κατέληξαν στη συμπόρευση από τον πρώτο περασμένο Σαββάτου και οριστικοποίησαν τις λεπτομέρειες της τριμερούς συμμαχίας, επελέξαν να σηματοδοτήσουν τη συμμαχία τους με την κοινή εμφάνιση που πραγματοποίησαν την Τρίτη. Στο διάστημα που απομένει έως τις 29 Νοεμβρίου, ωστόσο, θα

πραγματοποιήσουν μόνον δύο κοινές εμφανίσεις, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, προκειμένου και οι δύο να διατηρήσουν ταυτόχρονα πολιτικά τους προφίλ. Ταυτόχρονα, ωστόσο, ο κ. Αβραμόπουλος θα εντατικοποιήσει τις παρουσίες του σε ΜΜΕ αλλά και τις επαφές του με στελέχη, υποθετώντας, μάλιστα, όπως φάνηκε από τις πρόσφατες παρεμβάσεις του, έναν επιθετικό πολιτικό λόγο, χωρίς προσωπικές αιχμές, αλλά με αυστηρούς τόνους σε ό,τι αφορά το διακύβευμα της εκλογής αλλά και της ενόπτιας.

Από όσα αναλύονται πίσω από τις κλειστές πόρτες είναι σαφές ότι το επιτελείο του κ. Σαμαρά οδεύει προς το

Το επιτελείο του καταστρώνει στρατηγική στη λογική των τριών υποψηφίων και των δύο γύρων

νήμα, με τρεις βασικούς στόχους:

- Να διαχύσει όσο το δυνατόν περισσότερο τον πολιτικό λόγο που αφορούν ο Μεσοήνιος πολιτικός, ο οποίος κατά τους συνεργάτες του είναι πιο διενοδυτικός και εκσυλιστικός στο κομματικό ακροατήριο - εξ ου και η αλλαγή του κλίματος στο συνέδριο.

- Να επισκεφτεί όσο το δυνατόν περισσότερες περιοχές, προκειμένου με τη φυσική του παρουσία να αντισταθμίσει το αριθμητικό πλεονέκτημα της κυρίας Μπακογιάννη στο επίπεδο των οργανωμένων στελεχών που μπορούν να κινητοποιήσουν τους γαλάζιους ψηφοφόρους για να προσέλθουν στις κάλπες, και

- Να αποφύγει πάση θυσία λάθη που θα ανακόψουν τη μέχρι σήμερα δυναμική της υποψηφιότητάς του.

Το επιτελείο του κ. Σαμαρά αναλύει τις επιθέσεις που δέχεται από υποστηρικτές της κυρίας Μπακογιάννη και εκτιμά ότι η τακτική αυτή θα λειτουργήσει ως μπουρμενγκ για το αντίπαλο στρατόπεδο. Το ίδιο πιστεύουν και για την κλιμάκωση της αντιπαράθεσης εκ μέρους της ίδιας της κυ-

ρίας Μπακογιάννη την τελευταία εβδομάδα. Η πρόσφατη αναφορά του κ. Σαμαρά ότι «όσοι προσπαθούν να τραυματίσουν την προσπάθειά μας με προσωπικούς υπαινιγμούς δεν ενοχλούν εμάς, θυμώνουν τον απλό κόσμο της παράταξης», είναι απολύτως ενδεικτική της στρατηγικής που έχει επιλεγεί, και η οποία έχει στην αιχμή της τη διαρκή υποσημείωση της ανάγκης για ενότητα. Όπως λένε συνεργάτες του, ο κ. Σαμαράς όχι μόνο δεν προτίθεται να μπει στην ουσία της προσωπικής αντιπαράθεσης, αλλά έχει δώσει ρητή εντολή σε όλους τους υποστηρικτές του να κρατούν χαμηλούς τόνους και να αποφεύγουν τους προσωπικούς υπαινιγμούς. Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και ο συνήθως εκρηκτικός κ. Γιανν. Μανώλης δεν ψήφνει πλέον ούτε κατ' ελάχιστον τη φωνή στις τηλεοπτικές αναμετρήσεις.

Μετατόπιση στελεχών

Το επιτελείο του κ. Σαμαρά, μετά και τις τελευταίες δημοσκοπήσεις που δείχνουν προβάδισμα του Μεσοήνιου πολιτικού, προβλέπει ότι θα υπάρξει σταδιακή μετατόπιση στελεχών καθώς και ότι η περιρρέουσα ατμόσφαιρα θα επηρεάσει σημαντικά όσους δεν έχουν ακόμη επιλέξει ποια υποψηφιότητα θα στήριξουν. Αποφεύγουν, ωστόσο, πάση θυσία την ονοματολογία, προκειμένου να μη διευκολύνουν την πόλωση του κλίματος, αφού όπως λένε, το διάστημα των δύο εβδομάδων που απομένει, είναι τερματισμός πολιτικής χρονης και ως εκ τούτου απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στους χειρισμούς.

Σε επίπεδο πολιτικού λόγου και ιδεολογικής αντιπαράθεσης, ο κ. Σαμαράς αποκρούει την αιχμή ότι η δική του υποψηφιότητα οδηγεί σε περικαρκάκωση, καταλογίζοντας στο αντίπαλο στρατόπεδο προσπάθεια «ιδεολογικού αφοπλισμού της Ν.Δ.». Για την ενίσχυση των επιχειρημάτων του, ο Μεσοήνιος πολιτικός μνημονεύει τη στρατηγική κορυφαίων ηγετών από τη δεκαετία του '70 μέχρι σήμερα, όπως οι Φρ. Μιτερράν, Ν. Σαρκοζί, Αγκ. Μέρκελ, αλλά και ο Ανδρέας Παπανδρέου.

Ο Καρατζαφέρης περιμένει τον επόμενο αρχηγό στη Ν.Δ.

Από τις εξελίξεις στο νεοδημοκρατικό μέτωπο συναρτάται σε σημαντικό βαθμό και η πορεία του ΛΑΟΣ

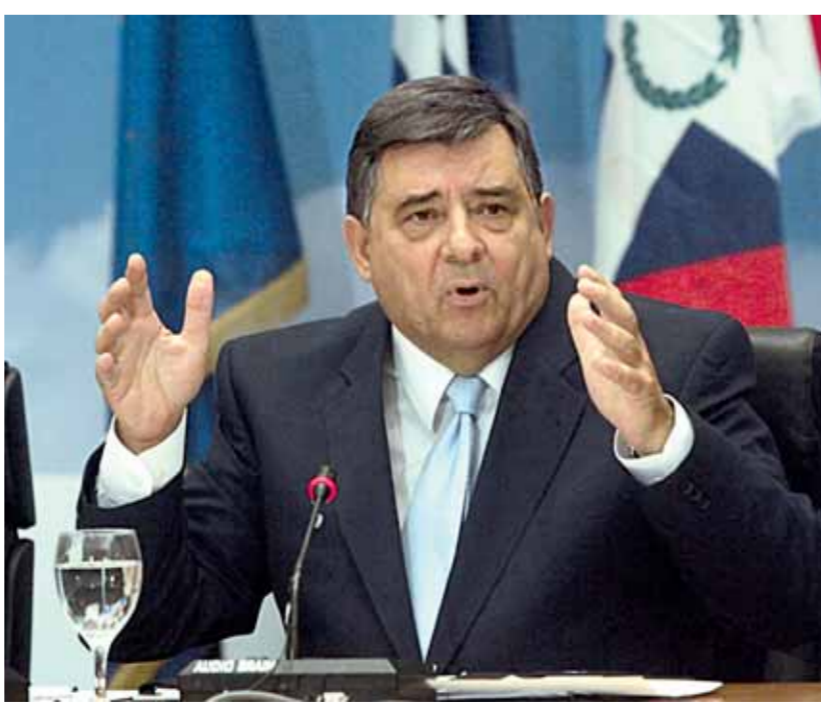
«Αν μπορούσε να μεταμφιεστεί για να μην αναγνωρίζεται, νομίζω ότι ο Γιώργος Καρατζαφέρης θα ψήφιζε στις 29 Νοεμβρίου για πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας». Η φράση παραδοσιακού στελέχους της Νέας Δημοκρατίας αποτυπώνεται, στην υπερβολή της, το ενδιαφέρον του προέδρου του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού για τις εσωκομματικές εξελίξεις στο «ρετιρέ» της κεντροδεξιής πολυκατοικίας.

Το ενδιαφέρον του κ. Καρατζαφέρη, ο οποίος, άλλωστε, ουδέποτε έπαψε να ασχολείται με τα τεκταινόμενα στη Ν.Δ., είναι εύλογο καθώς από τις εξελίξεις στο νεοδημοκρατικό μέτωπο συναρτάται σε σημαντικό βαθμό και η πορεία του κόμματος που ίδρυσε ο ίδιος, αποχωρώντας από το... γαλάζιο μαντήρι. Για πολλούς, που πάντως παρατηρούν ευθύγραμμα τις εξελίξεις, το κόμμα του κ. Καρατζαφέρη έπαυσε να βάνει στις πρόσφατες εκλογές του Οκτωβρίου. Εκτιμούν, δηλαδή, ότι από τη στιγμή που η Ν.Δ. επουλώσε τα εσωτερικά τραύματα που άφησε η εκλογική ήττα και προκαλεί η εξελί-

σόμενη μάχη των επιγόνων, τότε η πίεση στο κόμμα του κ. Καρατζαφέρη θα είναι σημαντική. Αλλωστε, τόσο ο κ. Αντώνης Σαμαράς που κάνει λόγο για την ανάγκη επανασυστήρωσης της παράταξης και υιοθετεί θέσεις περί τα εξωτερικά που προσεγγίζουν αυτές του κ. Καρατζαφέρη όσο και η κ. Ντόρα Μπακογιάννη, που έθεσε ως στόχο του κόμματος την επαναπροσέγγιση με όλους τους πολίτες, μεταξύ αυτών και όσων «βρήκαν αποκούμπη στο ΛΑΟΣ», είναι δεδομένο ότι θα επιχειρήσουν περιορισμό της εκλογικής επιρροής του εκ δεξιών τους κόμματος. Πισση που θα ενταθεί, αφ' ης στιγμής η Ν.Δ. εμφανιστεί, στο μέλλον, σε τροχιά διεκδικήσεως της ηγεσίας.

Τα σενάρια

Ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ επιχειρεί το τελευταίο διάστημα να σταθμίσει όλες τις παραμέτρους των γαλάζιων εξελίξεων και, κυρίως, πιο είναι το απευκαίριο γι' αυτόν σενάριο. Μία Νέα Δημοκρατία με λόγο εκλυστικό στους ψηφοφόρους του ΛΑΟΣ που θα αρχίσουν να

Ο κ. Καρατζαφέρης βάλλει εναντίον και των δύο βασικών διεκδικητών της ηγεσίας στη Ν.Δ., εκφραζόμενος κολακευτικά μόνον για τον Παναγιώτη Ψωμίδη.

σκέπτονται τον δρόμο της επιστροφής ή μία Νέα Δημοκρατία που θα συνεχίσει στον δρόμο του Κ. Καραμανλή και, εφόσον εγείρει κυβερνητικές αξιώσεις θα πιέσει αφόρητα τη δεξαμενή ψηφοφόρων του κ. Καρατζαφέρη; Αυτή είναι μόνον η μία εκδοχή. Γιατί κατά μία άλλη, η εμφάνιση και η πιστευσιμότητα αρκετά στελέχη της Ρηγίλλης, ο κ. Καρατζαφέρης ουδέποτε εγκατέλειψε την επιδίωξη επιστροφής στη Νέα Δημοκρατία, με όρους συστράτευσης της παράταξης. Σε αυτό το σενάριο, παραμένει άγνωστο αν προτιμά μία Ν.Δ. με οικεία προς αυτόν συνηματολογία ή ένα κόμμα εντός του οποίου θα μπορεί ο ίδιος να έχει διακριτό ρόλο.

Υπέρ Ψωμίδη

Επί του παρόντος, ο κ. Καρατζαφέρης προτιμά να σταθεί στη μέση βάλοντας εναντίον και των δύο βασικών διεκδικητών της ηγεσίας, εκφραζόμενος κολακευτικά μόνον για τον, προσωπικό του άλλωστε φίλο, Παναγιώτη Ψωμίδη. Χωρίς την ένταση του παρεθόντος, μέμφεται την κ. Μπακο-

γιάννη ως «τζάκι», ενώ αποδοκιμάζει την τακτική Αβραμόπουλου και επενθυμίζει πως ο κ. Α. Σαμαράς όχι μόνον έριξε την κυβέρνηση της Ν.Δ. αλλά και δύο φορές στη συνέχεια της στέργουσε τη δυνατότητα να διεκδικήσει την εξουσία. Προσθέτει, δε, πως κατά την άποψή του, η κ. Μπακογιάννη, αν εκλεγεί, θα μπορούσε να κρατήσει ενωμένο το κόμμα της και εκκράζει επιφυλάξεις ότι ο κ. Σαμαράς θα μπορούσε να πράξει το ίδιο. «Αρα στρέφεται εναντίον του κ. Σαμαρά προκρίνοντας μία εκλογική Μπακογιάννη που μπορεί να του στείλει ψήφους στο ΛΑΟΣ», θα πουν κάποιοι. «Οχι απαραίτητως», σχολιάζει ιστορικό στέλεχος της Ν.Δ. που μένει εκτός διαμάχης, «εκτός κι αν κάποιος θεωρούν ότι ο υπαινιγμός πως πρόκειται να αποχωρήσει από το κόμμα λειτουργεί υπέρ της πρώην υπουργού Εξωτερικών». «Απλώς», προσθέτει η ίδια πηγή, «επιχειρεί να αποδομήσει και τους δύο, καθιστώντας ισχυρότερο τον δικό του ρόλο στο όποιο αυριανό περιβάλλον».

ΓΙΩΡΓΟΥ Π. ΤΕΡΖΗ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Το Πολυτεχνείο πέρα από «ήρωες» και «αντιήρωες»

Το σκηνικό της αντίστασης ήταν πολύ πιο σύνθετο και καθόλου προφανές, όπως βολικά στήνεται τα χρόνια μετά τη Χούντα

Του ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΟΥ

Η ιστορία του «Πολυτεχνείου» δεν έχει ακόμη γραφτεί. Για την ακρίβεια, τα επόμενα χρόνια έγινε ό,τι ήταν δυνατόν ώστε να μη χρειαστεί να γραφτεί. Το «Πολυτεχνείο» και κυρίως όσα προηγήθηκαν τα πρώτα χρόνια της Χούντας δεν έχουν ερευνηθεί ούτε τεκμηριωθεί ιστορικά. Ο ρόλος του περιορίστηκε—παρά τις δημόσιες διακηρύξεις—περίπου ως «λιπαντικό» στη σύγχρονη Ιστορία μας. Με τη μυθοποίηση και τις αγιογραφίες.

Το «Πολυτεχνείο» αγκαλιάστηκε μεταπολιτευτικά με υστεροβουλία και από Δεξιά και από Αριστερά. Η Δεξιά ξέπλυσε τις εννοχές της, η Αριστερά τα λάθη της. Και οι δύο κέρδισαν να μνη τους καταλογιστεί, η πρώτη η συμμετοχή της και η δεύτερη η απουσία της από τις εξελίξεις εκείνης της 7ετίας.

Δεν είναι περίεργο ότι χρειάστηκαν τριάντα τόσα χρόνια ώστε επιτέλους να καταρτιστεί μία αξιόπιστη λίστα με τους νεκρούς εκείνων των ημερών; (Που αποδεικνύει ότι στην πλειοψηφία τους δολοφονήθηκαν το 48ωρο μετά την 17η Νοεμβρίου και σε περιοχές μακριά από το ιστορικό κτίριο).

Τέτοια η βιασύνη της μεταπολιτευτικής Ελλάδας.

Τα παιδιά του Πολυτεχνείου και της Νομικής δεν ήταν απλώς μια νέα γενιά. Ήταν η πρώτη γενιά που μεγάλωσε χωρίς βιώματα από τη μετεμφυλιακή και προδικτατορική Ελλάδα. Ήταν η γενιά που δεν κουβαλούσε προσωπικές βεντέτες από το παρελθόν. Παιδιά της αστικής κοινωνίας συναντήθηκαν χωρίς κόμπλεξ με παιδιά καταδιωγμένων αριστερών στα πανεπιστήμια. Εκεί οι ήχοι από τις ερπυστρίες στην Πράγα συναντήθηκαν με τους ήχους των Rolling Stones. Μια νέα πολιτισμική πραγματικότητα πιο διεθνιστική και χάρη στον παρισινό Μάπ πιο απελευθερωμένη από τα «έπη» της αυταπόρνησης και του επαναστατικού ασκτισμού του παρελθόντος.

Αυτή η όμορφος ήταν κάτι πρωτοφανές στην ελληνική κοινωνία. Η Ελληνοευρωπαϊκή Κίνηση Νέων απο-

τελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα (έχει επιμεληθεί και σχετικό βιβλίο ο Γ. Βερνίκος). Ξεκίνησε από μία φάρσα (ένα πλήθος τηλεφωνημάτων στην Ασφάλεια δήθεν περί τοποθέτησης βόμβας στη Μητρόπολη, την Πρωτοχρονιά του 1969). Το 1971 συσπειρώσε ήδη πολλούς δημοκράτες φοιτητές που δεν καθοδηγούνταν από τα μέχρι τότε παραδοσιακά κέντρα της Αριστεράς.

Η σύγκρουση

Οι απάνθρωποι μηχανισμοί της Χούντας, ιδιαίτερα την περίοδο 1969-1979 (σημειώνει ο Γ. Βερνίκος) ήλθαν σε σύγκρουση και με τμήμα της ελληνικής παραδοσιακής αστικής κοινωνίας που θεώρησε ότι το καθεστώς έβγαζε κατάφωρα τις αξίες της. Κι άρχισε να το αμφισβητεί ιδίως όταν τα παιδιά του «δέχονταν» τις «περιποιήσεις» των ΕΣΑτζήδων ή της Ασφάλειας στη Μπουμπουλίνας. Αλλωστε ένα κομμάτι αυτής της τάξης διευκόλυνε με χρήμα και με επαφές στο εξωτερικό, πολλούς από τους αγωνιστές να διαφύγουν και να δημοσιοποιήσουν την αλήθεια στον έξω κόσμο. [Χαρακτηριστική και όχι τόσο γνωστή όσο της Ελένης Βλάχου ή του Τάκη Λαμπρία, η περίπτωση της Μαρίας Μπέκετ, συζύγου του Αμερικανού δικηγόρου, ο οποίος για λογαριασμό της Διεθνούς Αμνηστίας συντάξε το 1969 την πρώτη έκθεση-καταπέλτη για τα βασανιστήρια. Μια καθωσπρέπει αστή δεν δίστασε να συνεργαστεί με τον Μιχάλη Ράπτη (Πάμπλο) ακόμη και για εξεύρεση όπλων].

Ήδη από τις πρώτες μέρες του πραξικοπήματος φάνηκε πως η Αντίσταση δεν θα είχε πολλά να περιμένει από τον μέχρι τότε φυσικό της χώρο. Ανέτοιμη και αιφνιδιασμένη η ηγεσία της Αριστεράς δεν κατάφερε να εμπνεύσει και να στηρίξει ένα αντιδικτατορικό κίνημα. Οι εκ των υστέρων αποσιωπήσεις αυτής της περιόδου είχαν κι αυτό το νόημα. Το σκηνικό της αντίστασης ήταν πολύ πιο σύνθετο και καθόλου προφανές, όπως βολικά στήνεται τα χρόνια μετά τη Χούντα. Σαν να φτάσαμε από το 1967 κατευθείαν

στο 1973 με μερικές ενδιάμεσες στάσεις, όπως ο Παναγιώτης ή η κηδεία του Γεωργίου Παπανδρέου. Στο εσωτερικό και μέχρι το 1973 οι μικρές και μεγαλύτερες οργανώσεις δεν κατάφεραν μια κοινή δράση, όπως αλλωστε δεν το κατάφεραν και οι μαζικές παραδοσιακές δυνάμεις (χαρακτηριστική η ασυμφωνία μεταξύ Αριστεράς και Αν. Παπανδρέου το 1970 στη Ρώμη).

Η Αριστερά σαφώς ήταν ιδεολογικά κυρίαρχη, όχι όμως και οργανωτικά. (Υπενθυμίζεται η σημαντική παρουσία αριστερών ομάδων εκτός ΚΚΕ και ΚΚΕεσ., όπως οι Μασοίκοι, οι «Δεκεμβριστές», οι Τροτσκιστές και πολλοί αναρχοκομμουνιστές).

Η Νομική και το Πολυτεχνείο αποτελέσαν τομή και επειδή στις βόμβες και στις ένοπλες ενέργειες (παραδοσιακή μέχρι τότε γραμμή αντίστασης στο εσωτερικό της χώρας) αντιπαρέβαλλαν τις μαζικές δράσεις μέσα από μια πρωτόγνωρη για την εποχή διαδικασία ανοικτών συνελεύσεων.

Αλλωστε μην ξεχνάμε από πού ξεκίνησαν όλα. Όταν, αρχές του 1972, η Χούντα προσπάθησε να αφαιρέσει κεκτημένα δικαιώματα των φοιτητών (3η εξεταστική περίοδος, μεταφορά μαθημάτων και νέο πρόγραμμα σπουδών).

Εκ των υστέρων η γενιά του Πολυτεχνείου αποδείχθηκε και μια τυχερή γενιά. Η συμμετοχή στο Πολυτεχνείο ήταν (και) διαβατήριο για την κοινωνική ανέλιξη. Όχι για τους περισσότερους από τους 5.000 που ήταν μέσα, πάντως για μερικούς απ' όσους ήταν ήδη κομματικά οργανωμένοι. Βλέπετε, η επίσημη Ιστορία στήθηκε πάνω στις μεταπολιτευτικές κομματικές ανάγκες.

Ενας από τους πιο ταπεινούς αγωνιστές, ο Παναγιώτης Κανελλάκης («έφυγε» πρόσφατα) έγραψε το 1996 ως επίμετρο στη δική του ιστορία τις ωυλακές της ΕΣΑ: Αυτή η ιστορία αποτελεί και μια «ενθύμηση προς ορισμένους από τους συντρόφους της εποχής, τα πρόσωπα των οποίων άθελά τους αλλοιώθηκαν, σχεδόν παραμορφώθηκαν από την αυταρέσκεια της πολιτικής εξουσίας που επάξια κατέλαβαν, εξαργυρώνοντας βιώματα όπως εκείνα».

Οι εξεγέρσεις στο Πολυτεχνείο και στη Νομική ξεκίνησαν όταν, στις αρχές του 1972, η Χούντα προσπάθησε να αφαιρέσει κεκτημένα δικαιώματα των φοιτητών.

Ο Τίτο απέναντι στη Χούντα

Του ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΣΦΕΤΑ*

Σκοπός της επιβολής της δικτατορίας, κατά τις εκτιμήσεις των Γιουγκοσλάβων, ήταν η εξολόθρευση της Αριστεράς, η αποδυνάμωση της Ενωσης Κέντρου, η ανακοπή της «επαναστατικής ορμής» του Ανδρέα Παπανδρέου και η διακυβέρνηση στο μέλλον της χώρας από κόμματα του εθνικού χώρου με συρρικνωμένο το ρόλο του Κοινοβουλίου υπό τη σκιά του στρατού. Η δικτατορία θεωρήθηκε από τη Γιουγκοσλαβία έργο της CIA.

Αντιπροσωπεία της ΕΔΑ επισκέφθηκε τη Γιουγκοσλαβία τον Ιούνιο του 1968 και αντιπροσωπεία του ΚΚΕ (εσωτερικού) τον Σεπτέμβριο του 1969. Κύριος σκοπός των επαφών τους με τους πολιτικούς της Γιουγκοσλαβίας ήταν η εξασφάλιση οικονομικής βοήθειας. Ο Ανδρέας Παπανδρέου ως αρχηγός του ΠΑΚ επισκέφθηκε τον Δεκέμβριο του 1969 το Βελιγράδι υπό το πρόσχημα πανεπιστημιακής διάλεξης. Τον Μάιο του 1970 ο Μίκης Θεοδωράκης και ο Αντώνιος Μπριλάκης, ως ηγέτες του Αντιφασιστικού Πατριωτικού Μετώπου, επισκέφθηκαν το Βελιγράδι και συναντήθηκαν με τον

Τίτο. Κύρια θέματα της συζήτησης με τον πρόεδρο της Γιουγκοσλαβίας ήταν η καιροσκοπική στάση της Σοβιετικής Ενωσης έναντι της δικτατορίας (οικονομική συνεργασία, αεροπορική και σιδηροδρομική σύνδεση Αθήνας-Μόσχας) και η εξασφάλιση γιουγκοσλαβικής βοήθειας για τη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού στη Γιουγκοσλαβία και την έκδοση εφημερίδας στο πλαίσιο του αντιδικτατορικού αγώνα. Τον Σεπτέμβριο του 1970 ο Θεοδωράκης, επιστρέφοντας από τη Σοβιετική Ενωση, μετέβη πάλι στο Βελιγράδι και σε συνάντηση με μέλη της Ενωσης Κομμουνιστών Γιουγκοσλαβίας έθεσε τα ίδια αιτήματα (χρηματική ενίσχυση, έκδοση εφημερίδας, λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού) και μεταβίβασε την παράκληση του Μάρκου Βαφειάδη, τον οποίο είχε δει στη Σοβ. Ενωση, να επισκεφθεί τη Γιουγκοσλαβία.

Η Γιουγκοσλαβία στήριξε οικονομικά την ομάδα Παρτσαλιδή και την ΕΔΑ. Δεν επέτρεψε τη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού, αλλά χρηματοδότησε την έκδοση της εφημερίδας «Ελευθερη Ελλάδα». Στη Γιουγκοσλαβία εγκαταστάθηκαν ο Λεωνίδας Τζεφρόνης ως εκπρόσωπος του ΚΚΕ (ε-

σωτερικού) και ο Λευτέρης Μαυροειδής ως ανταποκριτής της εφημερίδας «Ελευθερη Ελλάδα». Ωστόσο, η εκτίμηση των Γιουγκοσλάβων πολιτικών ήταν ότι οι ελληνικές αντιστασιακές οργανώσεις ήταν ασυντόνιστες, αναποτελεσματικές, ότι υπήρχε δυσπιστία μεταξύ Αν. Παπανδρέου και Κωνσταντίνου Καραμανλή, ότι η Αριστερά είχε χάσει τον πόλεμο της ιδεολογικής προπαγάνδας κατά του καθεστώτος μετά τη σοβιετική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία και το δόγμα Μπρέζνιεφ.

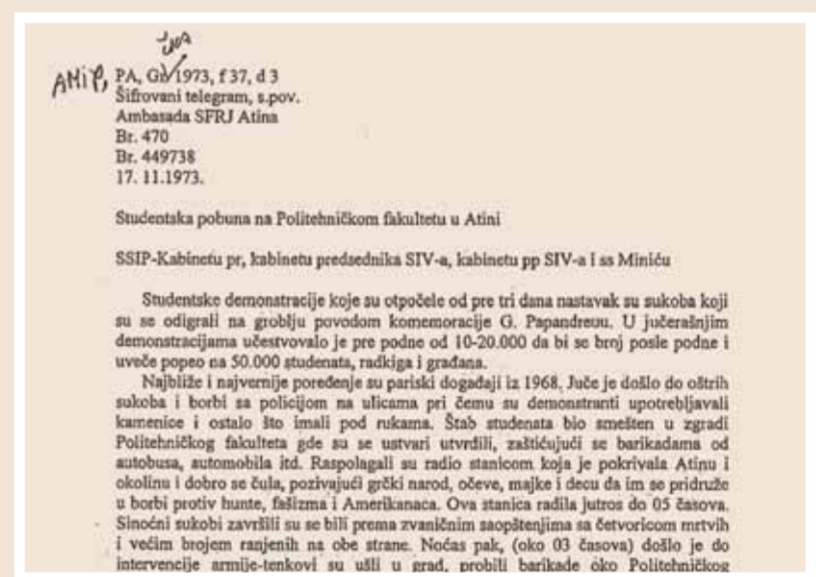
Στην ανάδυση του αντιδικτατορικού φοιτητικού κινήματος, στις αρχές του 1973, η γιουγκοσλαβική πρεσβεία στην Αθήνα διέκρινε την κύρια δύναμη υπονόμευσης του καθεστώτος, από τους φοιτητές. Επιπλέον, το ρήγμα στους κόλπους της Εκκλησίας της Ελλάδος με την άσκηση κριτικής κατά του Αρχιεπισκόπου Ιερωνύμου από Συνοδικούς μητροπολίτες, το κίνημα του ναυτικού και η οξεία πληθωριστική κρίση το 1973 (αντανάκλαση της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης) εκτιμήθηκαν ως αποσταθεροποιητικοί παράγοντες της δικτατορίας.

Ο κ. Σπ. Σφέτσας είναι Βαλκανιολόγος.

Τηλεγράφημα - ντοκουμέντο από τα σερβικά αρχεία

Η έρευνα του Σπ. Σφέτσας στα σερβικά αρχεία έφερε στη δημοσιότητα και το σκόλοθο τηλεγράφημα προς την τότε γιουγκοσλαβική ηγεσία από την πρεσβεία στην Αθήνα:

«Οι φοιτητικές διαδηλώσεις που άρχισαν πριν από τρεις ημέρες ήταν η συνέχεια των συγκρούσεων που έλαβαν χώρα με αφορμή το μνημόσυνο του Γ. Παπανδρέου. Στις χθεσινές διαδηλώσεις, πριν από το μεσημέρι, συμμετείχαν 10.000 έως 20.000 άτομα και το απόγευμα ο αριθμός αυξήθηκε σε 50.000 (φοιτητές, εργάτες, πολίτες). Η πιο πρόσφατη και η πιο ακριβής σύγκριση είναι τα γεγονότα στο Παρίσι το 1968. Χθες έλαβαν χώρα έντονες συγκρούσεις με την αστυνομία, κατά τις οποίες οι διαδηλωτές χρησιμοποίησαν πέτρες και καθετί που είχαν στα χέρια. Το επιτέλειο των φοιτητών εγκαταστάθηκε στο κτίριο του Πολυτεχνείου. Εκεί πραγματοποιήθηκαν καλά στην Αθήνα και στα περίχωρα και καλούσαν τον ελληνικό λαό, τους πατεράδες, τις μαμάδες και τα παιδιά να συστρατευθούν μαζί τους στον αγώνα κατά της Χούντας, του φασισμού και των Αμερικανών... Ήμερα το πρωί συνεχίστηκαν

Το τηλεγράφημα προς το Βελιγράδι έκανε λόγο για 50.000 διαδηλωτές.

οι συγκρούσεις. Στις 11 π.μ. τα τανκς ακούγονται συνεχώς πυροβολισμοί. Μεγάλη οκλαγωγία στους δρόμους... Γενικά η κατάσταση δεν έχει μέτρο σύγκρισης με τις μέχρι τώρα συγκρούσεις με τους φοιτητές, από το 1971 και εξής.

Πρόκειται για πολύ μαζική αγωνιστική πράξη που δεν περιορίζεται ούτε μονάχα στην Αθήνα ούτε μονάχα στους φοιτητές. Από χθες διαδηλώσεις στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα, αλλά και στην Αττική. Γενικά η κατάσταση είναι εξαιρετικά σοβαρή και απρόβλεπτη...».

coffee magazines and more*

mustcafé

Νίκου Κρανιδιώτη 7Δ, Έγκωμη, Λευκωσία | Τηλ. 22472370

*Easy dining - coffee - wine - instore bookshop

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Η δραματική στιγμή κατά την οποία το ταγκ ετοιμάζεται να εισβάλει στο Πολυτεχνείο.

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1973

Όνοματεπώνυμο Μάρκος Καραμανής
του Δημητρίου και
της Αικατερίνης
Ηλικία 23
Τόπος Καταγωγής Πειραιάς
Τόπος Κατοικίας Χίου 35, Αιγάλεω
Οικογ. κατάσταση έγγαμος και πατέρας

Ο φάκελος του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών για τη δολοφονία του Μάρκου Καραμανή.

Πολυτεχνείο, Νοέμβριος 1973. Μέσα σε λίγες μέρες η διασάλευση ετών έγινε λαϊκή εξέγερση.

Είκοσι τέσσερις φάκελοι, τεκμήριο του εγκλήματος

Τα τελευταία χρόνια διεξάγεται στο Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών μια ιστορική έρευνα (με επιστημονικό υπεύθυνο τον διευθυντή ερευνών Λεωνίδα Καλλιβεράκη) υπό τον τίτλο «Τεκμηριώνοντας τα γεγονότα του Νοεμβρίου 1973».

Στο πλαίσιο αυτής της έρευνας επιχειρείται η συγκέντρωση και επεξεργασία με επιστημονικές μεθόδους τεκμηρίων που αφορούν σε πολλές παραμέτρους των γεγονότων εκείνων των ημερών, όπως το χρονικό της εξέγερσης, το επιχειρησιακό σχέδιο για την καταστολή της, η εξέλιξη των γεγονότων έξω από το Πολυτε-

χνείο. Ενα από τα ζητούμενα είναι, φυσικά, ο αριθμός και η ταυτότητα των θυμάτων.

Κάθε στοιχείο που είνε το φως της δημοσιότητας όλα αυτά τα χρόνια, οι επίσημες ανακοινώσεις του καθεστώτος, οι πληροφορίες που δημοσιεύτηκαν στον παράνομο Τύπο της εποχής, οι αγγελίες κηδείων στις εφημερίδες, οι κάθε προέλευσης λίστες που έκαναν την εμφάνισή τους μετά τη μεταπολίτευση, οι προανακριτικές και ανακριτικές έρευνες, συνεντεύξεις συγγενών, οι καταθέσεις μαρτύρων στη δικη του 1975, συγκεντρώνονται, αποδελτιώνονται, συσχετίζονται

κριτικά, εντοπίζονται οι αλληλοεπικαλύψεις, οι παρανοήσεις, τα λάθη στην αντιγραφή και οι μεταξυ τους παρεκκλίσεις.

Η έρευνα έχει προχωρήσει έτσι στη συγκρότηση ενός τεκμηριωμένου καταλόγου, ο οποίος παραμένει προσωρινός, καθώς εξακολουθεί συνεχώς να εμπλουτίζεται και να διορθώνεται.

Μέχρι τη στιγμή αυτή, έχουν καταγραφεί είκοσι τέσσερις (24) πλήρως τεκμηριωμένες περιπτώσεις. Για καθένα από αυτές συγκροτείται ένας ιδιαίτερος φάκελος, με βιογραφικά στοιχεία, τις συνθήκες θανάτου και αναλυτική παράθεση

όλων των πηγών που εντοπίστηκαν.

Ενδεικτικά αποσπάσματα από τον φάκελο τεκμηρίωσης μιας τέτοιας περίπτωσης, όχι ιδιαίτερα γνωστής, παρουσιάζονται σήμερα. Ο Μάρκος Καραμανής έπεσε νεκρός το πρωί της 17ης Νοεμβρίου 1973. Πράγματι -κάτι που δεν είναι ευρύτερα γνωστό- οι περισσότεροι φόντοι έλαβαν χώρα κατά το 48ωρο που επακολούθησε την εισβολή του ταγκ και την εκκένωση του Πολυτεχνείου, στο πλαίσιο της επιχειρησιακής καταστολής που εξαπολύθηκε σε όλο το Λεκανοπέδιο, όταν οι κρατούντες διαπίστωσαν ότι υπήρχε μια αναζωπύ-

ρωση των κινητοποιήσεων. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία υπήρξαν θύματα πυρών προερχομένων από στρατιωτικές μονάδες που είχαν ακροβολιστεί σε διάφορα σημεία της πόλης ή διέτρεχαν τους δρόμους της Αθήνας με θεωρακισμένα οχήματα.

Ενα άλλο αξιοσημείωτο στοιχείο είναι ότι, σε αντίθεση με τη συντριπτική πλειοψηφία των θυμάτων, στην περίπτωση του Μάρκου Καραμανή εντοπίστηκε και καταδικάστηκε ο φυσικός αυτουργός του φόνου του.

ΤΑΚΗΣ ΚΑΜΠΟΥΛΗΣ

Η εν ψυχρώ εκτέλεση ενός 23χρονου από δόκιμο ανθυπολοχαγό

Ο 23χρονος ηλεκτρολόγος Μάρκος Καραμανής τραυματίστηκε θανάσιμα, στις 10.30' το πρωί της 17ης Νοεμβρίου 1973, ενώ βρισκόταν ακάλυπτος στο δώμα του βου ορόφου πολυκατοικίας επί της πλατείας Αιγύπτου 1, όταν δέχθηκε στο κεφάλι πυρά τυφεκίου Μ1, προερχόμενη από τον έφεδρο ανθυπολοχαγό Ιωάννη Λυμπέρη, που βρισκόταν στο δώμα του παλαιού κτιρίου του ΟΤΕ. Μεταφέρθηκε στην κλινική Παντάνασσα (πλατεία Βικτωρίας), όπου διαπιστώθηκε ο θάνατός του.

Στη δήλωση του προϊστάμενου της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών Δημητρίου Καψάκη, το βράδυ της 18ης Νοεμβρίου 1973, αναφέρεται ότι ο Μάρκος Καραμανής «εφονεύθη από αδέσποτη σφαίρα, ευρισκόμενος εις ταράσαν οικίας επί της διασταυρώσεως των Λεωφ. Αλεξάνδρας και Πατισίων».

(Η κηδεία του έγινε στο Γ' Νεκροταφείο. Επτά μήνες αργότερα η γυναίκα του γέννησε ένα αγοράκι).

Την ώρα εκείνη και στο σημείο εκείνο, δρούσε η στρατιωτική φρουρά του ΟΤΕ, δυνάμεις 50 ανδρών του 572ου Τάγματος Πεζικού, υπό τη διοίκηση του λοχαγού Αναστασίου Αναστασίου. Στη δύναμη αυτή προστέθηκε αργότερα ο έφεδρος ανθυπολοχαγός Ιωάννης Λυμπέρης του 573ου Τάγματος Πεζικού, ο οποίος στάλθηκε εκεί από τον 951 Λόχο της Ε.Α. Οι άνδρες της φρουράς μοιράστηκαν στους ορόφους του παλαιού κτιρίου (επί της Πατισίων), και ο ανθυπολοχαγός Λυμπέρης τοποθετήθηκε υπεύθυνος στον 5ο όροφο και την ταράτσα (6ος όροφος). Ο Μάρκος Καραμανής και ο αδελφός του Εμμανουήλ Καραμανής, βρισκόταν την προηγούμενη στο Πολυτεχνείο, όπου είχαν βοηθήσει στη μεταφορά πολλών τραυματιών. Εκείνο το πρωινό, ο Μάρκος Καραμανής, με τον ελάφιό του Χρήστο Μπλιαράκη, είχαν επικεφαλής να προσεγγίσουν ξανά το Πολυτεχνείο, αλλά είχαν καταδιωχθεί από τις εκεί στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις και κατέφυγαν στην πολυκατοικία επί της πλατείας Αιγύπτου 1, της οποίας ο θυρωρός Ελευθέριος Χ. Παπαδημητρίου ήταν μακρινός συγγενής τους. Τα δύο εξαδέλφια ανέβηκαν στην ταράτσα της πολυκατοικίας για να παρατηρήσουν τα διαδραματιζόμενα στην περιοχή.

Η κατάθεση

Τη συνέχεια περιγράφει χαρακτηριστικά στην κατάθεσή του ο υπάλληλος του ΟΤΕ Νικόλαος Χατζηχριστοφάνης, που βρισκόταν μαζί με άλλους επτά

συναδέλφους του στον 10ο όροφο του νέου κτιρίου του ΟΤΕ (3ης Σεπτεμβρίου), απ' όπου είχαν εποπτεία επί της ταράτσας του παλαιού κτιρίου και επί της Πατισίων:

«Είδα έναν αξιωματικό να προσπαθεί να πάρει από το χέρι ενός φαντάρου που στεκόταν δίπλα του, το όπλο που κρατούσε. Αφού του το άρπαξε, το έστειλε στο σπινθηίο, σκόπευσε προς την πολυκατοικία που βρίσκεται στη γωνία Πατισίων και Αιγύπτου, και έριξε μια φόρα. Στην ταράτσα αυτής της πολυκατοικίας βρισκόταν δύο παιδιά, που κοιτάζαν προς την Πατισίων. Η ταράτσα είχε κάγκελα από ύψος 30 περίπου εκατοστών, πράγμα που επέτρεπε να περνούμε τα παιδιά εντελώς καθαρά. Η σφαίρα που έριξε ο αξιωματικός χτύπησε στην πίσω μεριά της ταράτσας, όπως κατάλαβα από τη σκόνη που σήκωσε. Τα παιδιά τρόμαξαν και τραβήχτηκαν χωρίς να ξέρουν από πού τους πυροβολούν. Ο αξιωματικός τους έριξε και πάλι, δεν θυμάμαι αν τους έριξε συνολικά τέσσερις φορές ή τρεις. Τα παιδιά έτρεξαν στη μεσοτοιχία και κοιτάζαν προς τα εκεί, τα πυροβόλησε πάλι και αυτά έπεσαν μπροστά δίπλα στο πεζούλι, το οποίο λόγω μικρού ύψους (30 περίπου εκατοστά) τα έκρυβε, αλλά όχι εντελώς. Διέκρινα ότι ο ένας φορούσε κόκκινη μπλούζα. Ακριβώς αυτός προσπάθησε να σκοπεύει και τότε ο αξιωματικός τον πυροβόλησε και φάνηκε ότι τον πέτυχε. Ο άλλος έτρεξε στο κλιμακοστάσιο, ενώ ο αξιωματικός γύρισε προς την οδό Κότσικα, σκόπευσε και πυροβόλησε ξανά [προφανώς τον 16χρονο μαθητή Αλέξανδρο Σπαρτιδίδη, βλ. σχετικό φάκελο]. Δεν ξέρω αν πέτυχε κάποιον ή όχι. Είδα όμως να σκοπεύει και να ρίχνει σε μια κοπέλα που βγήκε στην μπαλκονόπορτα. Δεν την πέτυχε και εκείνη βιάστηκε να κλείσει το παράθυρο και να μπει μέσα. Κατόπιν ο ίδιος αξιωματικός άρχισε να ρίχνει με το πιστόλι του προς τον δρόμο, χωρίς να βλέπω ποιους χτυπάει».

Ο Μάρκος Καραμανής του Χρήστου Μπλιαράκη είχαν κτυπηθεί και οι δύο στο κεφάλι. Ο πρώτος ήταν νεκρός και ο δεύτερος είχε τραυματιστεί. «Ο αξιωματικός αυτός», ανέφερε στην κατάθεσή του ο Εμμανουήλ Μαρουσιδής, επίσης υπάλληλος του ΟΤΕ, «πυροβόλησε οποιονδήποτε τολμούσε να εμφανιστεί στο οπτικό του πεδίο [...]». Μετά κάθισε και άναψε τσιγάρο. Εκείνη τη στιγμή μπήκε να διακρίνει τα διακριτικά του, ήταν δόκιμος αξιωματικός».

Το φάκελο της Εφετείας Αθηνών που εκδίδεται την υπόθεση σε πρώτο βαθμό

Από το παλιό κτίριο του ΟΤΕ στην Πατισίων (δεξιά) πυροβολήθηκε ο 23χρονος ηλεκτρολόγος Μάρκος Καραμανής, στις 10.30 το πρωί της 17ης Νοεμβρίου 1973, ενώ βρισκόταν ακάλυπτος στο δώμα του βου ορόφου πολυκατοικίας επί της πλατείας Αιγύπτου 1 (αριστερά). Στο πρόσωπο του κατηγορουμένου έφεδρου ανθυπολοχαγού Ιωάννη Λυμπέρη ανευρίσκονταν όπλο κατά την εν' ακροατηρίω εξέτασή των, τον πυροβολήσαντα αξιωματικό (φωτ. από τη δικη, κάτω).

Ο 23χρονος ηλεκτρολόγος Μάρκος Καραμανής έπεσε νεκρός από αξιωματικό που τον πυροβόλησε από το παλιό κτίριο του ΟΤΕ.

Το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών τον καταδίκασε «εις πρόσκαιρον κάθειρξιν 20 ετών δι' εκάστην ανθρωποκτονίαν»

(16 Οκτωβρίου-30 Δεκεμβρίου 1975), έ-

κρινε με το σκεπτικό της απόφασής του:

«Κατά την 10ην πρωινήν ώραν διήρχοντο άρματα μάχης εκ της οδού Πατισίων και οι υπάλληλοι του ΟΤΕ, οι οποίοι εργάζοντο εις το νέον κτίριον, έσπευσαν εις τα παράθυρα να ίδουν τα άρματα. Τότε είδον, όπως κατέθεσαν επ' ακροατηρίου οι μάρτυρες Παν. Ασδεράκης, Εμ. Μαρουσιδής, Ιωάννης Χατζηχριστοφάνης και Αλ. Βερνάρδος, ότι εις την ταράτσαν του κτιρίου της οδού Πατισίων (του ΟΤΕ) είχον ακροβολισθή τρεις έως τέσσερις στρατιώται και επί κεφαλής των ήτο ένας νεαρός αξιωματικός με κράνος, υψηλός, και μελαχρινός με στολήν εκστρατείας, ο οποίος με το περιστροφον εις το χέρι και επί του τοιχείου της ταράτσας επιροβόλει προς τα κάτω. Τούτο συνέβη περί την 10ην πρωινήν του Σαββάτου, 17/11/1973. Κατά την ώραν εκείνην ουδεμία διαδύλωσις εγένετο. Μετ' ολίγον ενεφανίσθησαν εις την ταράτσαν μιας πολυκατοικίας, επί της συμβολής των οδών Πατισίων και Αιγύπτου δύο νεαρά άτομα, μόλις δε είδε ταύτα ο εν λόγω αξιωματικός ήρπασε το τυφεκίον ενός στρατιώτου, ο οποίος ήτο παραπλεύρως του, εσκόπευσε και επιροβόλησε τρίς προς την ταράτσαν της πολυκατοικίας ένθα ήσαν τα νεαρά άτομα. Η πρώτη βολή ποτόχησεν, η δεύτερη έπληξε τον έναν νεαρόν, ο οποίος έπεσε χαρμιά, και η τρίτη έπληξε τον άλλον νεαρόν, ο οποίος παραπάτησε ολίγον μες μεθυσμένος και έφυγεν(...) Ο κατηγορούμενος του κατηγορουμένου Ιωάννου Λυμπέρη ανευρίσκονταν άπαντες κατά την εν' ακροατηρίω εξέτασιν των, τον πυροβολήσαντα αξιωματικόν. Περί του γεγονότος ότι επιροβόλησεν ο κατηγορούμενος Λυμπέρης κατέθεσαν και ο Παν. Δούκας, τότε έφεδρος επιλοχίας και υπηρέτων υπό τας διαταγάς του λοχαγού Αναστασίου εις τον ΟΤΕ, και ο έφεδρος λοχίας Αλέξ. Φλώρος, περί του οποίου εγένετο λόγος ανωτέρω. Εκ των ριφθέντων υπό του κατηγορουμένου τούτου βλημάτων προς την πολυκατοικίαν της οδού Αιγύπτου εφονεύθη ο Μάρκος Καραμανής, πληγείς εις την κεφαλήν και εις τον κορμόν. Ο Χρ. Μπλιαράκης. Εκ των προς την οδόν Κότσικα ριφθέντων πυροβολισμών έπληγη καιρίως ο διερχόμενος την στιγμήν εκείνην νεαρός Αλέξανδρος Σπαρτιδής, όστις και απειβίωσε, συννεπία του σοβαρού τραύματος, το οποίον προεκάλεσε το βλήμα, εισελθόν εκ της ωμοπλάτης και εξελθόν εις της κοιλίας. Την σκηνήν της ανθρωποκτονίας του Σπαρτιδίδη αντελήφθη

τομα. Η πρώτη βολή ποτόχησεν, η δεύτερη έπληξε τον έναν νεαρόν, ο οποίος έπεσε χαρμιά, και η τρίτη έπληξε τον άλλον νεαρόν, ο οποίος παραπάτησε ολίγον μες μεθυσμένος και έφυγεν(...)

Ο κατηγορούμενος του κατηγορουμένου Ιωάννου Λυμπέρη ανευρίσκονταν άπαντες κατά την εν' ακροατηρίω εξέτασιν των, τον πυροβολήσαντα αξιωματικόν. Περί του γεγονότος ότι επιροβόλησεν ο κατηγορούμενος Λυμπέρης κατέθεσαν και ο Παν. Δούκας, τότε έφεδρος επιλοχίας και υπηρέτων υπό τας διαταγάς του λοχαγού Αναστασίου εις τον ΟΤΕ, και ο έφεδρος λοχίας Αλέξ. Φλώρος, περί του οποίου εγένετο λόγος ανωτέρω.

Εκ των ριφθέντων υπό του κατηγορουμένου τούτου βλημάτων προς την πολυκατοικίαν της οδού Αιγύπτου εφονεύθη ο Μάρκος Καραμανής, πληγείς εις την κεφαλήν και εις τον κορμόν. Ο Χρ. Μπλιαράκης. Εκ των προς την οδόν Κότσικα ριφθέντων πυροβολισμών έπληγη καιρίως ο διερχόμενος την στιγμήν εκείνην νεαρός Αλέξανδρος Σπαρτιδής, όστις και απειβίωσε, συννεπία του σοβαρού τραύματος, το οποίον προεκάλεσε το βλήμα, εισελθόν εκ της ωμοπλάτης και εξελθόν εις της κοιλίας. Την σκηνήν της ανθρωποκτονίας του Σπαρτιδίδη αντελήφθη

και ο Αθαν. Παλιούρας, εις τον οποίον ο παθών, πριν εκπνεύσει, ανεκείνωσε το όνομά του και το πλέςθον της οικίας του πατρός του και τον παρεκάλεσε να ειδοποιήσει τους οικείους του.

Ο κατηγορούμενος δεν ηρνήθη, κατά την απολογία του και εις την προδικασίαν και εις το ακροατήριον, ότι επιροβόλησεν, ουχι με τυφεκίον αλλά με το περιστροφόν του, ισχυρισθείς όμως ότι επιροβόλησεν εις τον αέρα και περατώρη, ότι επιροβόλησεν διότι εδέχθη το τμήμα του πυροβολισμού εκ του έναντι κτιρίου και ότι τα εκείθεν προελθόντα βλήματα άφισαν ίκνη εις τον τοίχον του κτιρίου του ΟΤΕ.

Αμφότεροι οι ισχυρισμοί ούτοι διεψεύσθησαν υπό των εξέτασθέντων μαρτύρων». Το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών, κήρυξε παμψηφεί αθώο τον Αναστάσιο Αναστασίου και ένοχο τον Ιωάννη Λυμπέρη, δεχόμενο «ελαφρυντικόν περίσταν εντίμου βίου», καταδικάζοντάς τον «εις πρόσκαιρον κάθειρξιν 20 ετών δι' εκάστην ανθρωποκτονίαν και πρόσκαιρον κάθειρξιν 12 ετών διά την απειβίαν ανθρωποκτονίας» και όρισε «ούσολον ποινής προσκαίρον κάθειρξιν κατά συγχώνευσιν το κατά νόμον ανώτατον όριον 25 ετών, αποστέρησιν δε πολιτικών δικαιωμάτων διάρκειας 10 ετών».

Η λίστα με τους πραγματικούς νεκρούς της εξέγερσης του Νοέμβρη

- Σπυριδών Κοντομάρης του Αναστασίου, 57 ετών, δικηγόρος (πρώην βουλευτής Κερκύρας της Ένωσης Κέντρου), στις 16.11.1973, στη διασταύρωση των οδών Γεωργίου Σταύρου & Σταδίου.
- Διομήδης Κομνηνός του Ιωάννη, 17 ετών, μαθητής, κάτοικος Λευκάδος 7, Αθήνα. Στις 16.11.1973, στη διασταύρωση των οδών Αβέρωφ & Μάρνη.
- Σωκράτης Μιχαήλ, 57 ετών, εμπειρογνώμων ασφαλιστικής εταιρείας, κάτοικος Περιστερίου Αττικής. Στις 16.11.1973, μεταξύ των οδών Μπουμπουλίνας και Σόλωνος.
- Toril Margrethe Engeland του Per Reidar, 22 ετών, φοιτήτρια από το Μόλντε της Νορβηγίας. Στις 16.11.1973.
- Βασίλειος Φάμελλος του Παναγιώτη, 26 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος, από τον

Πύργο Ηλείας, κάτοικος Κάσου 1, Κυψέλη, Αθήνα. Στις 16.11.1973.

6. Γεώργιος Σαμουήλ του Ανδρέα, 22 ετών, φοιτητής Παντείου, από την Πάτρα, κάτοικος πλατείας Κουντουριώτου 7, Κουκάκι. Στις 16.11.1973 Καλιθρομίου και Ζωσιμάδων.

7. Δημήτριος Κυριακόπουλος του Αντωνίου, 35 ετών, οικοδόμος, κάτοικος Περιστερίου Αττικής. Στις 16.11.1973 στην περιοχή του Πολυτεχνείου.

8. Σπύρος Μαρίνος του Διονυσίου, επωνομαζόμενος Γεωργαράς, 31 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος, από την Εξωκώρα Ζακύνθου. Στις 16.11.1973, στην περιοχή του Πολυτεχνείου.

9. Νικόλαος Μαρκούλης του Πέτρου, 24 ετών, εργάτης, από το Παρθένι Θεσσαλονίκης, κάτοικος Χριστομά-

νου 67, Σπόλια στις 17.11.1973, ενώ βάδιζε στην πλατεία Βάθης.

10. Αικατερίνη Αργυροπούλου 76 ετών, κάτοικος Κέννεντυ και Καλύμνου, Αγίου Ανάργυρου Αττικής. Στις 17.11.1973, ενώ βάδιζε στην οδό Σπυριδίου.

11. Στυλιανός Καραγεώργης του Αγαμέμνονος, 19 ετών, οικοδόμος, κάτοικος Μισαούλη 38, Νέο Ηράκλειο Αττικής. Στις 17.11.1973, στην οδό Πατισίων.

12. Μάρκος Καραμανής του Δημητρίου, 23 ετών, ηλεκτρολόγος, από την Πειραιά, κάτοικος Αιγάλεω. Στις 17.11.1973, ενώ βρισκόταν σε ταράτσα επί της πλατείας Αιγύπτου 1.

13. Αλέξανδρος Σπαρτιδής του Ευστράτιου, 16 ετών, μαθητής, από τον Πειραιά, κάτοικος Αγίας Λαύρας 80, Αθήνα. Στις 17.11.1973, ενώ βάδιζε στη δια-

σταύρωση Πατισίων και Κότσικα.

14. Δημήτριος Παπαϊωάννου, 60 ετών, διευθυντής ταμείου αλευροβιομηχανών, κάτοικος Αριστοτέλους 105, Αθήνα. Στις 17.11.1973, στην πλατεία Ομονοίας.

15. Γεώργιος Γεργιτσίδης του Αλεξάνδρου, 47 ετών, εφοριακός υπάλληλος, κάτοικος Ελπίδος 29, Νέο Ηράκλειο Αττικής. Στις 17.11.1973, μέσα στο αυτοκίνητό του στα Νέα Λιόσια.

16. Βασίλειος Μπεκιάρη του Φωτίου, 17 ετών, εργαζόμενη μαθήτρια, κάτοικος Μεταγένους 8, Νέος Κόσμος. Στις 17.11.1973, ενώ βρισκόταν στην ταράτσα του σπιτιού της.

17. Δημήτριος Θεοδωράς του Θεοφάνους, 5½ ετών, κάτοικος Ανακρέοντος 2, Ζωγράφου. Στις 17.11.1973, ενώ διασχίζε με τη μητέρα του τη διασταύρωση της ο-

δού Ορεινής Ταξιαρχίας με τη λεωφόρο Παπάγου στο Ζωγράφου.

18. Αλέξανδρος Βασίλειος (Μπασιρί) Καρακάς, 43 ετών, Αφγανός τουρκικής υπηκοότητας, ταχυδακτυλουργός, κάτοικος Μύρωνος 10, Άγιος Παντελεήμονας, Αθήνα. Στις 17.11.1973, ενώ βάδιζε στη διασταύρωση των οδών Χέυδεν και Αχαρνών.

19. Αλέξανδρος Παπαθανασίου του Σπυριδώνος, 59 ετών, συνταξιούχος εφοριακός, κάτοικος Νάξου 116, Αθήνα. Στις 18.11.1973, ενώ βάδιζε στη διασταύρωση Δροσοπούλου και Κύθνου.

20. Ανδρέας Κούμπος του Στεργίου 63 ετών, βιοτέχνης, κάτοικος Αμαλιάδος 12, Κολωνός. Στις 18.11.1973, στη διασταύρωση των οδών Γ' Σεπτεμβρίου και Καποδιστριακού.

21. Μιχαήλ Μυρογιάννης του Δημητρίου, 20 ετών, ηλεκτρολόγος, κάτοικος Ασπμάκη Φωτιάλα 8, Αθήνα. Στις 18.11.1973, ενώ βάδιζε στη διασταύρωση των οδών Πατισίων και Στουρνάρη.

22. Κυριάκος Παντελεάκης του Δημητρίου, 44 ετών, δικηγόρος, κάτοικος Φερών 5, Αθήνα. Στις 18.11.1973, στη διασταύρωση των οδών Πατισίων και Γλάδστανων.

23. Ευστάθιος Κολιναγιάννης, 47 ετών, κάτοικος Νικοπολέως 4, Καματερό Αττικής. Κτυπήθηκε στις 18.11.1973.

24. Ιωάννης Μικρώνης του Αγγέλου, 22 ετών, φοιτητής στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών, από την Ανω Αλιεσό Αχαΐας. Συμμετείχε στην κατάληψη του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Γιατί απουσίαζε ο Ομπάμα

Η Μέρκελ ετοιμάζεται να διώξει τα πυρηνικά των ΗΠΑ και συνεχίζει την Οστ Πολιτική με τη Ρωσία

Του Π. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Οι ηγέτες και των 27 κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Ρώσος πρόεδρος Ντμίτρι Μεντβέντεφ και πολλές άλλες διεθνείς προσωπικότητες πήραν μέρος στον περίλαμπρο εορτασμό των 20 χρόνων από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, την περασμένη Δευτέρα. Εκείνος που έλαμψε διά της απουσίας του ήταν ο Αμερικανός πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα, ο οποίος αρκέστηκε να στείλει στη γερμανική πρωτεύουσα τη Χίλαρι Κλίντον και να απευθυνθεί στο συγκεντρωμένο πλήθος μέσω βίντεο. Κι αυτό, παρότι μόλις προ ημερών η Αγκελα Μέρκελ είχε ενθουσιάσει το αμερικανικό Κο-

Ο Αμερικανός πρόεδρος έλαμψε διά της απουσίας του στον περίλαμπρο εορτασμό των 20 χρόνων από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου

Ενώ στο Βερολίνο παρευρέθησαν οι 27 ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Ρώσος πρόεδρος Ντμίτρι Μεντβέντεφ και πολλές άλλες διεθνείς προσωπικότητες, ο Μπαράκ Ομπάμα αρκέστηκε να στείλει στη γερμανική πρωτεύουσα τη Χίλαρι Κλίντον και να απευθυνθεί στο συγκεντρωμένο πλήθος μέσω βίντεο.

γκρέσο στην πρώτη ομιλία καγκελάρου της Γερμανίας μετά τον Αντενδουέρ.

Θα μπορούσε, βέβαια, να επικαλεστεί κανείς την εξαιρετικά φορτωμένη ατζέντα του Ομπάμα που έδινε σκληρή μάχη στον εσωτερικό για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση, ενώ ταυτόχρονα ετοίμαζε τις αποσκευές του για την Ιαπωνία, ο νέος πρωθυπουργός της οποίας έχει θέσει ζήτημα αναθεώρησης του καθεστώτος των αμερικανικών βάσεων. Αλλά, δίκαιη είναι η αίσθηση ότι οι σχέσεις Ουάσινγκτον - Βερολίνου, που έφτασαν στα όρια της ρήξης τις παραμονές του πολέμου στο Ιράκ, είναι σχεδόν ανέφελες τώρα που το δίδυμο Ομπάμα - Μέρκελ έχει αντικαταστήσει εκείνον των Μπους - Σρέντερ. Ή μήπως όχι;

Αταιρίαστη κριτική

Τις περί του αντιθέτου υπονοίες ενόχισε η ίδια η Γερμανίδα καγκελάρου στη διάρκεια της πανηγυρικής ομιλίας της στην Πύλη του Βραδεμβούργου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να παραχωρήσουν μέρος των εξουσιών τους σε διεθνείς οργανισμούς για να αποκατασταθεί μια «παγκόσμια τάξη και πολυμερής συνεργασία», διακήρυξε, σε μια ατμόσφαιρα με την εορταστική ατμόσφαιρα κριτική προς την Ουάσινγκτον, για να προσθέσει: «Εμείς οι Ευρωπαίοι είμαστε συνθησιμένοι σε κάτι τέτοιο, καθώς παραχωρήσαμε εθελοντικά πολλές εξουσίες στις Βρυξέλλες και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλά οι Αμερικανοί εταίροι μας δυσκολεύονται πολύ να παραχωρήσουν εξουσίες στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ή άλλους διε-

θνείς οργανισμούς». Τον εκνευρισμό της Μέρκελ πρέπει να προκάλεσε και το πρόσφατο ταξίδι της στην Ουάσινγκτον, όπου, εκτός από θερμά λόγια, εισέπραξε και μια πραγματική πολιτική ψυχρολουσία. Αμέσως μετά την ομιλία της στο Κογκρέσο, πληροφορήθηκε ότι ο κολοσσός της αμερικανικής αυτοκινητοβιομηχανίας «Τζένεραλ Μότορς» ακύρωσε συμφωνία για την πώληση της γερμανικής «Οπελ» στο κονσόρτσιουμ της καναδικής βιομηχανίας «Μάγκνικ» με τη μεγαλύτερη ρωσική τράπεζα «Σμπερμπανκ», γεγονός που απειλεί άμεσα χιλιάδες γερμανικές θέσεις εργασίας.

Βεβαίως, η Χίλαρι Κλίντον διαβεβαίωσε τον Γερμανό ομόλογο της, Γκίντο Βεστερβέλε, ότι η αμερικανική κυβέρνηση δεν

είχε την παραμικρή ανάμειξη στην απόφαση της εταιρείας, αλλά μάλλον δεν έπεισε το Βερολίνο. Δεν έλεγαν, άλλωστε, πως «ό,τι είναι καλό για την Τζένεραλ Μότορς, είναι καλό και για την Αμερική»; Ας αφήσουμε που από μόνη της, η ρωσική συμμετοχή στην τορπιλισθείσα κοινοπραξία είχε ξεκάθαρη πολιτική σημασία, επιβεβαιώνοντας ότι, παρά την αντικατάσταση του Σρέντερ από τη Μέρκελ, η «ειδική σχέση» Βερολίνου - Μόσχας καλά κρατεί, τουλάχιστον στον ενεργειακό και βιομηχανικό τομέα.

Περιβάλλον - Αφγανιστάν

Εξίσου σημαντικές διαγράφονται οι τριβές μεταξύ των δύο χωρών και στο θέμα της κλιματικής αλλαγής εν όψει της διάσκεψης της Κοπεγχάγης, η οποία

κινδυνεύει να ναυαγήσει πριν καν ανοίξει την αυλαία της. Δεν είχαν περάσει παρά λίγες ώρες από τότε που έσβησαν τα φώτα της εορταστικής βραδιάς στο Βερολίνο και η Αγκελα Μέρκελ απειλώς ορθά - κοφτά ότι δεν θα πάει καν στην Κοπεγχάγη αν δεν σημειωθεί πρόοδος. Αφού σημείωσε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έκανε το καθήκον της και ανέλαβε τις δεσμεύσεις της, τόνισε: «Τώρα περιμένουμε να συμβάλουν επίσης οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Κίνα και η Ινδία», ριχνοντας έτσι στις τρεις μεγάλες χώρες την ευθύνη για το αδιέξοδο.

Αλλά οι σημαντικότερες εστίες έντασης αφορούν τη στρατιωτική συνεργασία των δύο μεγάλων κρατών-μελών του ΝΑΤΟ. Πρώτα απ' όλα, η αποφασιστική άρ-

νηση της Γερμανίας να αυξήσει τη στρατιωτική συμμετοχή της στον πόλεμο του Αφγανιστάν, όπως επίμονα ζητούν οι Αμερικανοί. Η γαλλική «Μοντ» έγραφε, στις 4 Νοεμβρίου, ότι τα αδιέξοδα στο Αφγανιστάν έχουν προκαλέσει «υπαρξιακή κρίση» στο ΝΑΤΟ, ο νέος γενικός γραμματέας του οποίου, Αντρέ Φο Ράσμουσεν, προσπαθεί να αποτρέψει «μια βαθιά ρήξη μεταξύ Αμερικανών και Ευρωπαίων» στις γραμμές της Συμμαχίας.

Χωρίς πυρηνικά

Το αποκορύφωμα ήρθε με την απόφαση της νέας κυβέρνησης Χριστιανοδημοκρατών - Ελευθέρων Δημοκρατών να θέσει ζήτημα απομάκρυνσης των αμερικανικών πυρηνικών όπλων από τη Γερμανία, απαλάσσοντας τη χώρα από το σοβαρότερο κατάλοιπο της ήττας της στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Το θέμα έθεσε στην Ουάσινγκτον ο ίδιος ο Βεστερβέλε. Δεν ήταν ο Μπαράκ Ομπάμα εκείνος που διακήρυξε τον περασμένο Απρίλιο, από τον πύργο της Πράγας, ότι έχει κι αυτός ένα όνειρο, για έναν κόσμο χωρίς πυρηνικά όπλα; Ίδου η Ρόδος, ιδού και το πήδημα! «Ας προχωρήσουμε με γρηγορά βήματα», δήλωσε ο Γερμανός αξιωματούχος.

Το θέμα θορυβήσε σε τέτοιο σημείο το αρχηγείο του ΝΑΤΟ, που ο Ράσμουσεν έπεισε να παρακαλέσει τους Γερμανούς να μη δράσουν μονομερώς. «Ελπίζω πως όποιο βήμα και να γίνει, θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της Συμμαχίας, σε συντονισμό με όλους τους εταίρους», δήλωσε ο Δανός αξιωματούχος, αν και δεν είναι βέβαιο ότι θα εισακουσθεί.

Αρρυθμίες στον γαλλογερμανικό κινητήρα

Βαρυφορτωμένη με ιστορικές μνήμες και πολιτικούς συμβολισμούς ήταν η εβδομάδα που πέρασε. Μετά το Βερολίνο, η σκυτάλη πέρασε στο Παρίσι όπου, την περασμένη Τετάρτη, η Αγκελα Μέρκελ έγινε η πρώτη Γερμανίδα καγκελάρου που πήρασε κάτω από την Αψίδα του Θριάμβου, πλάι στον Γάλλο πρόεδρο Νικολά Σαρκοζί, κατά τον εορτασμό της συνθήκης εκκεντρίας που τερμάτισε τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Πίσω όμως από τις σκηνές εγχαρδισίας, ο γαλλογερμανικός κινητήρας της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν παύει να παρουσιάζει αρρυθμίες. Βασική πηγή δια-

φωনিών είναι η αντιμετώπιση των εκθετικά αυξανόμενων ελλειμμάτων, που απειλούν με κατάρρευση το Σύμφωνο Σταθερότητας, Την Τετάρτη, η Γαλλίδα υπουργός Οικονομικών, Κριστίν Λαγκάρντ, απέρριψε ως «ελάττωστα ρεαλιστικές» τις συστάσεις του Χοακίν Αλμούνια και της Κομισιόν για περιορισμό του ελλείμματος στο 3% μέχρι το 2013. Διαμορφώνεται έτσι ένα ρήγμα ανάμεσα στη Γερμανία και τους βόρειους εταίρους της, που υποστηρίζουν την αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία και τον γαλλικό πόλο, ο οποίος μπορεί να συσπειρώσει χώρες όπως η Ισπανία, η Ιταλία, το Βέλ-

γιο και η Ελλάδα, στο έδαφος μιας πιο χαλαρής δημοσιονομικής πολιτικής. Στο Βερολίνο δεν έχουν κλείσει, εξ' άλλου, οι πληγές που ανοίξε η σετελεσφόρη προσπάθεια του Σαρκοζί να αποκλείσει τη Γερμανία από την Ευρωμνημονιακή Ένωση. Την Τρίτη, η φημερίδα «Μοντ» αποκάλυψε ότι εκείνη την εποχή η Μέρκελ είχε προειδοποιήσει τον Σαρκοζί ότι, αν η Γερμανία δεν συμμετείχε στην εν λόγω συνεργασία, θα δημιουργούσε τη δική της Ένωση Κεντρικής Ευρώπης, αναβιώνοντας την παλιά «Μittleeuropa», στην οποία, μάλιστα, φιλοδοξούσε να εντάξει και την Ουκρανία!

«Δημοκρατικό άνοιγμα» αποκαλεί η τουρκική κυβέρνηση την αλλαγή πολιτικής έναντι των Κούρδων, προκειμένου να δοθεί ένα τέλος στη διαμάχη που διαρκεί 25 χρόνια. Ο χρόνος θα δείξει εάν πρόκειται για ουσιαστική αλλαγή ή επικοινωνιακή κίνηση.

Μέτρα υπέρ των Κούρδων από Άγκυρα

Ο Τούρκος Υπουργός Εσωτερικών Μπεσίρ Αταλί ανακίνησε τελικώς την Παρασκευή στο Κοινοβούλιο τα πολυαναμενόμενα μέτρα που θα αυξήσουν τα δικαιώματα των Κούρδων και που, μεταξύ άλλων, προβλέπουν ότι οι πόλεις, τα ονόματα των οποίων είχαν γίνει διά της βίας τουρκικά, θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν και πάλι τα κουρδικά τους ονόματα.

«Αν οι πόλεις το επιθυμούν, θα τους δοθεί η δυνατότητα να χρησιμοποιούν και πάλι τα αρχικά τους ονόματα», δήλωσε ο Αταλί αναφερόμενος με λεπτομέρεια στο «δημοκρατικό άνοιγμα» το οποίο όπως είπε, η κυβέρνηση είναι έτοιμη να κάνει προς την κουρδική μειονότητα, προκειμένου να δοθεί ένα τέλος στη διαμάχη μεταξύ Κούρδων και Τούρκων που διαρκεί 25 χρόνια.

Για πρώτη φορά το καλοκαίρι έγιναν γνωστά από το κυβερνών Κόμμα της Δικαιοσύνης και της Ανάπτυξης (ΑΚΡ) συγκεκριμένα μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση. Μετάξυ των άλλων μέτρων θα δημιουργηθεί και μια ανεξάρτητη επιτροπή που θα ερευνά τις παραβάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κυρίως στα νοτιοανατολικά της Τουρκίας, την περιοχή δηλαδή όπου κατοικούν κυρίως Κούρδοι.

«Αυτή η επιτροπή θα δημοσιεύει με λεπτομέρεια τα αποτελέσματα των ερευνών της», είπε ο Υπουργός, λέγοντας ότι το «σύνθημα» της κυβέρνησης για το κουρδικό σχέδιο είναι «περισσότερες ελευθερίες για όλον τον κόσμο».

Επιπλέον τα Κουρδικά θα μπορούν να χρησιμοποιούνται στην πολιτική, όπου μέχρι τώρα η χρήση των τουρκικών ήταν υποχρεωτική. Προκειμένου να δείξει τη θέλησή του για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης παρουσίασε αυτήν την εβδομάδα ένα σχέδιο νόμου που προβλέπει μειώσεις πάνω για τα παιδιά των Κούρδων που συλλαμβάνονται κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων υπέρ του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν (ΡΚΚ). Μέχρι τώρα οι τους επιβάλλονταν μπορεί να έφταναν και τα 20 χρόνια φυλάκισης.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης από την άλλη διαφώνουν με τις πρωτοβουλίες της τουρκικής κυβέρνησης, την οποία καταγγέλλουν ότι με αυτόν τον τρόπο υπονομεύει την εθνική ενότητα της χώρας.

Η ηρωική υπέρμαχος των φτωχών για το κλίμα

Η Μπερναντίτα ντε Κάστρο Μούλερ στον άγριο κόσμο της «διπλωματίας της κλιματικής αλλαγής» κόντρα στα συμφέροντα

Του JOHN VIDAL

Στις 8 το πρωί της 7ης Οκτωβρίου, μια κομψοτυπημένη γυναίκα από τις Φιλιππίνες έφτασε στα γραφεία του ΟΗΕ στην Μπανγκόκ και χαιρέτησε τους διπλωματικούς, αξιωματούχους και εκπροσώπους των οικολογικών οργανώσεων που κατέφθαναν στην προτελευταία συνεδρίαση της παγκόσμιας διάσκεψης για το κλίμα.

Η Μπερναντίτα ντε Κάστρο Μούλερ -η Ντίτα όπως την φωνάζουν οι φίλοι της- μπήκε στην πρώτη αίθουσα, άπλωσε στο γραφείο τα χαρτιά της, σκώπησε και άρχισε να βγάξει φωτιές, καταπίνοντας μονομιάς τρεις Αμερικανούς και δύο Ευρωπαίους.

Βέβαια, αυτό δεν συνέβη στην πραγματικότητα. Όμως, η Μπερναντίτα θεωρείται η «γυναίκα- δράκοντας» των συνομιλιών για την κλιματική αλλαγή του ΟΗΕ που θα ολοκληρωθούν τον ερχόμενο μήνα στην Κοπεγχάγη. Αν το είχε πράξει, αν τους είχε φάει ζωντανούς, κανείς δεν θα εξεπλήσσεται... και σίγουρα δεν θα προκαλούσε το συμβάν έκπληξη στην αμερικανική και τη βρετανική κυβέρνηση που τη μισούν και την τρέμουν.

Στον ευγενή αλλά άγριο κόσμο της «διπλωματίας της κλιματικής αλλαγής», όπου οι διαπραγματευτές χρησιμοποιούν κάθε μέσο για να προάγουν τα εθνικά συμφέροντα και οι μάχες δίνονται για ένα κόμμα, μια τελεία ή μια άνω τελεία, η Μπερ-

ναντίτα θεωρείται ως μια ηρωική υπέρμαχος των δικαιωμάτων των αναπτυσσόμενων κρατών. Οι περισσότερες πλούσιες χώρες, αντιθέτως, την θεωρούν μακιαβελική, σκληροπυρηνική φιγούρα που δεν επιτρέπει την υπογραφή της συμφωνίας για τη διάσωση του κόσμου.

Η Μπερναντίτα είναι σύμβουλος της κυβέρνησης των Φιλιππίνων σε θέματα περιβάλλοντος, διαπραγματευτής και συντονίστρια των 130 αναπτυσσόμενων χωρών, της λεγόμενης ομάδας των 77 (G77) συν της Κίνας. Εκπροσωπεί τα συμφέροντα των δύο τρίτων των φτωχότερων λαών του κόσμου στις συνομιλίες για την κλιματική αλλαγή.

Μέλημά της είναι μαζί με τους άλλους διαπραγματευτές της G77 να συγκρατήσουν τα φτωχά κράτη σε μια ομάδα τουλάχιστον μέχρις ότου οι μεγάλες δυνάμεις, όπως είναι οι ΗΠΑ και η Ε.Ε., τα υπερκεράσουν. Πρέπει, επίσης, να συνάψει τις πιο επικερδείς οικονομικές συμφωνίες για αυτά.

Η αλήθεια είναι ότι οι 181 διπλωμάτες των κρατών που παρευρέθησαν στις συνομιλίες της Μπανγκόκ δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν στα μεγάλα θέματα, όπως είναι ο περιορισμός εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από τα πλούσια κράτη, η οικονομική ενίσχυση στα αναπτυσσόμενα κράτη που θα τη βοηθήσει να προσαρμοστούν στις νέες κλιματικές συνθήκες και διάφορα άλλα θέματα. Ένα κείμενο που

Για τη μαχητική Φιλιππινέζα Μπερναντίτα ντε Κάστρο Μούλερ, οι διαπραγματευτές για την κλιματική αλλαγή αποτελούν την πιο πολύπλοκη και ικανοποιητική μορφή διπλωματίας. Η Μπερναντίτα θεωρείται η «γυναίκα- δράκοντας» των συνομιλιών για την κλιματική αλλαγή του ΟΗΕ που θα ολοκληρωθούν τον ερχόμενο μήνα στην Κοπεγχάγη.

συντάχθηκε μπορεί να γεννά αισιοδοξία στους γραφειοκράτες του ΟΗΕ, αλλά οι διαδικασίες για την οριστικοποίησή του είναι εξαιρετικά αργές.

Όμως το θέμα που σιγοβράζει στην Μπανγκόκ και απειλεί τις διαπραγματευτικές υποδοκιμίες το μεγάλο χάσμα που υπάρχει ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς.

Το Πρωτόκολλο του Κιότο, το οποίο αποτελεί επίκεντρο των συνομιλιών, δέχθηκε λυσσοδαιε επιθέσεις.

Οι Αμερικανοί διαπραγματευτές, υπό την καθοδήγηση του Τζόναθαν Πέρον-γράφου, κάτι που αποτελεί πάγια θέση τους. Ωστόσο, για πρώτη φορά η Ευρώπη και η Αυστραλία συστρατεύθηκαν στο πλάι τους υποστηρίζοντας ότι πρέπει να συνταχθεί μια νέα συνθήκη που θα συμπεριλάβει και τις ΗΠΑ.

Οι φτωχοί του κόσμου, που εκπροσωπούνται από την G77, εξοργίστηκαν από την εξέλιξη. Γιατί θα πρέπει να αλλάξει ο κόσμος απλά και μόνον για να διευκολυνθούν στην επίτευξη των στόχων τους οι ΗΠΑ; Η διάσκεψη της Μπανγκόκ έπρεπε να αφορά την περικοπή της εκπομπής αερίων ρύπων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου από τα ανεπτυγμένα κράτη μετά το 2012. Αντιθέτως διαμνύθηκε σε κράτη όπως την Ινδία και την Κίνα ότι θα πρέπει να περιορίσουν τις εκπομπές αερίων, κάτι που

δεν είχε αναφερθεί προηγουμένως. Αν οι συζητήσεις για την κλιματική αλλαγή είναι ένα διπλωματικό σκάκι, τα πλούσια κράτη απλώς μετακίνησαν τη λευκή βασιλίτσα σε κομβική θέση στην περιοχή των μαύρων πιόνων. Αραγε μπορεί η Κίνα και η G77 να αποκτήσουν διπλωματικό πλεονέκτημα;

Μήπως τα ανεπτυγμένα κράτη θέτουν σε κίνδυνο την εξέλιξη των συνομιλιών προσπαθώντας να περάσουν τις δικές τους θέσεις ή μήπως η ψυχρή τους στάση θα βοηθήσει στη σύναψη παγκόσμιας συνθήκης;

Για την Μπερναντίτα, οι ΗΠΑ και η Ε.Ε. θέτουν σε κίνδυνο το διεθνές δίκαιο αλλά και ολόκληρο το σύστημα δράσης και λειτουργίας του ΟΗΕ. Για τη μαχητική γυναίκα, που ζει στη Γενεύη με τον οικονομολόγο Ελβετό σύζυγό της, η κλιματική αλλαγή είναι η πιο πολύπλοκη και ικανοποιητική μορφή διπλωματίας με την οποία ασχολήθηκε ποτέ διότι βασίζεται, κατά κύριο λόγο, σε επιστημονικά δεδομένα, αφορά την ανάπτυξη και διακυβερνούνται πάρα πολλά από την έκφασή της.

Σήμερα οι διαπραγματευτές για την κλιματική αλλαγή δεν αφορούν μόνο τον περιορισμό των εκπομπών αερίων, αλλά και την ανάπτυξη, το εμπόριο, την οικονομία, την επιστήμη και την τεχνολογία και γενικότερα κάθε έκφραση της ζωής.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

ΑΠΟΨΗ
Του SLAVOJ ZIZEK*

20 χρόνια κατάρρευσης

THE NEW YORK TIMES

Είκοσι χρόνια συμπληρώθηκαν από την πτώση του Τειχους του Βερολίνου. Τις ιστορικές εκείνες ημέρες, ένα όνειρο φαινόταν να παίρνει σάρκα και οστά: τα κομμουνιστικά καθεστώτα κατέρρευσαν σαν χάρτινοι πύργοι και ο κόσμος άλλαξε με τρόπους που μέχρι τότε ουδείς μπορούσε να φανταστεί. Ωστόσο, όταν η παραζάλη των βελούδινων επαναστάσεων υποχώρησε και οι πολίτες του πάλι ποτέ ανατολικού μπλόκ βρέθηκαν αντιμέτωποι με την καπιταλιστική πραγματικότητα, αναπόφευκτα απογοητεύθηκαν. Η αντίδρασή τους εκδηλώθηκε με τρεις τρόπους: άλλοι αναπόλυν για «τα παλιά καλά χρόνια» του σοσιαλισμού. Άλλοι στράφηκαν στον ακροδεξιό εθνικισμό, ενώ ορισμένοι συνεχίζουν να κατηγορούν τον κομμουνισμό για όλα τα δεινά τους. Τις πρώτες δύο αντιδράσεις είναι εύκολο να τις κατανοήσει κανείς. Οι ίδιοι που πριν από 20 χρόνια φώναζαν «καλύτερα νεκρός, παρά κόκκινος!», τώρα μας λένε, με τον ίδιο ενθουσιασμό, ότι «καλύτερα κόκκινος, παρά να τρώω χάμπουργκερ!». Δεν θα πρέπει δηλαδή να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας αυτήν τη νοσταλγία για τον κομμουνισμό, καθώς δεν εφαρμόζει κανένα πραγματικό αίτημα για επιστροφή στο προηγούμενο καθεστώς. Πρόκειται για μία μορφή πένθους και σταδιακά απεξάρτησης από το παρελθόν. Όσο για την αναβίωση του ακροδεξιού εθνικισμού, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι αυτή δεν περιορίζεται στην Ανατολική Ευρώπη. Είναι φαινόμενο που παρατηρείται σε όλες τις χώρες που στραβιλίζονται στη δίνη της παγκοσμιοποίησης.

Πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αντι-κομμουνισμός που γιγαντώνεται συνεχώς. Το φθινόπωρο του 2006, μαζικές διαδηλώσεις εναντίον του κυβερνώντος σοσιαλιστικού κόμματος παρέλυσαν για ολόκληρες εβδομάδες την Ουγγαρία. Οι διαδηλωτές απέδιδαν την οικονομική κρίση που αντιμετώπιζε η χώρα στις πολιτικές της μετακομμουνιστικής κυβέρνησης. Δεν αναγνώριζαν καν τη νομιμότητά της, παρότι αναδείχθηκε μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες. Όταν επενέβη η αστυνομία για να διαλύσει τις συγκεντρώσεις, έγιναν συγκρίσεις με την παρέμβαση του Σοβιετικού Στρατού στη χώρα, το 1956.

Η αντι-κομμουνιστική παράνοια στοχοποιεί και τα σύμβολα. Τον Ιούνιο του 2008, το λιθουανικό Κοινοβούλιο ψήφισε νόμο με τον οποίο καθίστατο παράνομη η δημόσια επίδειξη κομμουνιστικών συμβόλων, όπως το σφυροδρέπανο, αλλά και η ανάκρουση του εθνικού ύμνου της Σοβιετικής Ένωσης. Τον περασμένο Απρίλιο, η πολωνική κυβέρνηση πρότεινε

να επεκταθούν οι απαγορεύσεις του νόμου «περί προπαγάνδας ολοκληρωτικών καθεστώτων», ώστε να περιλάβουν και τα κομμουνιστικά βιβλία και ρούχα. Θα μπορούσε δηλαδή κανείς να συλληφθεί αν φορούσε μπλουζάκι με τον Τσε Γκεβάρα. Δεν προξενεί επίσης εντύπωση ότι στη Σλοβενία η βασική κριτική που ασκεί η λαϊκιστική Δεξιά στην Αριστερά είναι ότι η τελευταία αποτελεί «συνέχεια» των κομμουνιστικών καθεστώτων. Σε αυτήν την αποπνικτική ατμόσφαιρα, νέα προβλήματα και προκλήσεις παρουσιάζονται ως επανάληψη μαχών που έχουν ήδη δοθεί. Χαρακτηριστικό είναι ότι ορισμένοι στη Σλοβενία και την Πολωνία παρουσιάζουν τους υπερασπιστές της αμβλώσεως και των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων, ως κομμουνιστές που δολοφονούν με σκοπό την υπονόμευση των ηθικών αξιών του έθνους.

Για ποιο λόγο κερδίζει έδαφος ο αντι-κομμουνισμός; Γιατί νέοι άνθρωποι που δεν θυμούνται καν πως ήταν η ζωή πριν από το 1989 ανασταίνουν τα φαντάσματα του παρελθόντος; Η απάντηση έγκειται σε μία απορία που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία 20 χρόνια: «αν ο καπιταλισμός είναι τόσο πολύ καλύτερος από τον σοσιαλισμό, τότε γιατί η ζωή μας δεν έχει βελτιωθεί»; Οι αντικομμουνιστές υποστηρίζουν ότι η ανατιοσιχία αυτή οφείλεται στον ελλιπή εκδημοκρατισμό των χωρών τους. Δεν έχουμε πραγματική δημοκρατία ακόμη, λένε, παρά μόνο μία επίφαση δημοκρατίας. Οι παλιοί κομμουνιστές συνεχίζουν να κυβερνούν, μεταμφιεσμένοι σε επιχειρηματίες και μάντζερ. Τιποτε δηλαδή δεν άλλαξε, οπότε χρειάζομαστε μία νέα επανάσταση.

Αυτό που δεν αντιλαμβάνονται οι οπαδοί της παραπάνω άποψης είναι ότι υιοθετούν τη βασική θέση του σοσιαλισμού, ότι δηλαδή η δημοκρατία είναι μία τυπική φενάκη, ενώ στην ουσία κυβερνά μία μειοψηφία. Με άλλα λόγια, αυτό που καταγγέλλουν ως ψευδο-καπιταλισμό οι αντικομμουνιστές, είναι ο αληθινός καπιταλισμός. Θα μπορούσε επιπλέον να υποστηρίξει κανείς ότι οι καταλλήλότεροι να ηγηθούν της νέας τάξης που διαμορφώθηκε μετά την πτώση του κομμουνισμού ήταν πράγματι οι πρώην κομμουνιστές. Την ώρα που οι ήρωες των διαδηλώσεων εναντίον του ολοκληρωτισμού ονειρευόταν μία κοινωνία δικαιοσύνης, ειλικρίνειας και αλληλεγγύης, οι πρώην κομμουνιστές προσαρμόστηκαν με τον πλέον αδιάτακτο τρόπο στη νέα σκληρή πραγματικότητα των αγορών, χρησιμοποιώντας τις τακτικές που ήδη γνώριζαν.

* Ο Σλοβένος φιλόσοφος και συγγραφέας Slavoj Zizek είναι καθηγητής στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Οργιάζει το παρασκήνιο

Η Ε.Ε. θα αποκτήσει την Πέμπτη «πρόεδρο» και «υπουργό Εξωτερικών»

Τον αναποκρίτων μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Κ. ΚΑΛΛΕΡΓΗ - Κ. ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ

Αργά το βράδυ της Πέμπτης στις Βρυξέλλες η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αποκτήσει τον πρώτο «πρόεδρο» και «υπουργό Εξωτερικών» της, στη (νέα) έκτακτη Σύνοδο Κορυφής που συγκαλείται -γι' αυτό και μόνο το λόγο- από τη σουηδική προεδρία. Σήμερα, λίγα 24ωρα πριν από τη συνάντηση, ουδείς μπορεί να πει μετά βεβαιότητας ποιοι θα επιλεγούν τελικά.

Υποψήφιοι υπάρχουν βέβαια πολλοί. Όμως κανένας από τα... διάφορα φαβορί που έχουν εμφανισθεί κατά καιρούς δεν έχει ακόμα αποσπάσει την ομόφωνη και οριστική έγκριση των «27», είτε για τη μία θέση είτε για την άλλη και έτσι επισήμως η κούρσα παραμένει απολύτως ανοικτή. Ένα αξιοσημείωτο της προεδρολογίας (και ΥΠΕΞολογίας) που έχει καταλάβει την Ευρώπη είναι πως οι περισσότεροι «πρωτοκλασάτοι» υποψήφιοι προέρχονται είτε από τις τρεις χώρες της λεγόμενης «ΜπεΝεΛουζ» (Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) είτε από τη Βρετανία, που προσπαθεί να έχει έναν υποψήφιο για κάθε θέση και κάθε... ενδεχόμενο. Ετσι επικρατέστεροι υποψήφιοι για τη θέση του προέδρου φέρονται οι πρωθυπουργοί και των τριών της «ΜπεΝεΛουζ», ο Βέλγος Χέρμαν Βαν Ρομπέ, ο Ολλανδός Γιαν Πίτερ Μπαλκενέντε και από το Λουξεμβούργο ο Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ. Από την άλλη όψη της Μάγκνης, ο πρώην πρωθυπουργός της Βρετανίας Τόνι Μπλερ δεν δίνει να εγκαταλείπει τον αγώνα.

Η Βρετανία

Το Λονδίνο όμως έχει δείξει ακόμα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη θέση του «υπουργού Εξωτερικών» που από πολλές απόψεις είναι η σημαντικότερη από τις δύο και για περίπου δέκα ημέρες ο νυν επικεφαλής του Φόρεϊν Οφίς, Ντέιβιντ Μιλμπαντ, προέβραλε ως διαμφισβητού φαβορί. Τόσο α-

Οι πρωθυπουργοί του Λουξεμβούργου κ. Ζαν Κλοντ Γιουνκέρ (αριστερά) και του Βελγίου κ. Χέρμαν Βαν Ρομπέ (δεξιά) είναι δύο από τους «πρωτοκλασάτους» υποψηφίους για τη θέση του προέδρου της Ε.Ε. .

διαμφισβητού, που ίσως ενόχλησε άλλες πρωτεύουσες. Κάπως αφηνιάδα πριν από λίγες ημέρες ο Μιλμπαντ «θυμήθηκε» ότι βασική του πολιτική επιδίωξη είναι να διαδεχθεί τον Γκόρντον Μπράουν στην ηγεσία των Εργατικών, αλλά και ότι έχει τρία μικρά παιδιά που δεν μπορεί να «παράτησει». Διευκρίνισε έτσι ότι δεν ενδιαφέρεται καθώς «ήρθα στη βρετανική πολιτική σκηνή για να υπηρετήσω τον βρετανικό λαό στη Βρετανία», όπως έθεσε διπλωματικά την επιθυμία του να εκτοπίσει τον Μπράουν μετά την αναμενόμενη ήττα των Εργατικών στις εκλογές του προσεχούς Μαΐου. Ωστόσο, από τις σιχαμένες της δικής του «απόσυρσης» από την κούρσα, προβάλλει αίφνης ο πολιτικός μέντορας του Τόνι Μπλερ, τέως υπουργός, αντιπρόεδρος της βρετανικής κυβέρνησης και πρώην κοινοτικός επίτροπος, Πίτερ Μάντλεσον.

Ο μόνος άλλος που το όνομά του έχει ακουστεί κάπως περισσότερο τα τελευταία 24ωρα είναι ο Ιταλός πρώην πρωθυπουργός και υπουργός Εξωτερικών, Μάσιμο ντ' Αλέμα. Όμως η επιλογή του δεν περιβάλλεται από κάποια βεβαιότητα και, στα «αουτσάιντερ» τη θέ-

ση φέρεται ακόμα να διεκδικεί ένας από τους πρώτους υποψηφίους, ο απερχόμενος επίτροπος Διεύθυνσης Ολι Ρεν.

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό των προαναφερθέντων είναι ότι όλοι είναι άνδρες τη στιγμή που δυναμώνουν οι φωνές στην Ευρώπη τουλάχιστον η μία από τις δύο θέσεις να δοθεί σε γυναίκα. Ωστόσο, προφανώς γυναικεία υποψήφια μέχρι στιγμής δεν έχει προκύψει.

Τα δύο γυναικεία ονόματα που ακούγονται, η Λεττονιά πρόεδρος Βάιρα Φίκε Φραϊμπέργκα (για τη θέση του προέδρου) και η Αυστριακή πρώην υπουργός Εξωτερικών Ούρσουλα Πλάσνικ για τη θέση του υπουργού Εξωτερικών δεν δίνουν να έχουν συγκεντρώσει ακόμα επαρκή στήριξη.

Παρίσι και Βερολίνο

Από τη δική τους πλευρά, Παρίσι και Βερολίνο δεν έχουν προφανή υποψήφιο, πέραν του Γάλλου πρωθυπουργού Φρανσουά Φιγιόν. Πέραν αυτού, ο Γάλλος πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί έχει κατά καιρούς στήριξη και μετά... πάψει να στήριξη τον Μπλερ, ενώ οι Γερμανοί τηρούν σιγήν ιχθύος, αλλά

αρχικά είχαν επιτρέψει να διαφανεί ένα ενδιαφέρον τους για την περίπτωση του Μπαλκενέντε.

Ετσι μετά ένα 15νθήμερο βεβαιότητας, τα πάντα είναι πάλι ασαφή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Χέρμαν Βαν Ρομπέ μέχρι πριν από λίγα 24ωρα «σίγουρος» πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η βεβαιότητα ήταν τέτοια που στο ίδιο το Βέλγιο, Φλαμανδοί και Βαλλόνοι πρόλαβαν να ανοίξουν νέο καυγά για το ποιος θα είναι ο διάδοχός του στην πρωθυπουργία της χώρας, ακριβώς όπως προ μηνός οι Ολλανδοί αναζητούσαν εναγωνίως νέο πρωθυπουργό εν όψει της «βέρβινας» επικράτησης του νυν πρωθυπουργού τους, Γιαν Πίτερ Μπαλκενέντε. Σήμερα ξαφνικά ο (ακόμα ανύπαρκτος) θρόνος του Βαν Ρομπέ έχει αρχίσει να τρίζει, η Χάγη φέρεται να προωθεί ακόμα τον Μπαλκενέντε ενώ ο Τόνι Μπλερ δείχνει να εμπνέει.

Εκείνο που μάλλον έχει απορριφθεί ολοσχερώς είναι η ιδέα της Πολωνίας να επιλεγούν δύο ή τρεις «επίσημοι» υποψήφιοι - φιναλίστ για κάθε θέση και να κληθούν να παρουσιάσουν την υποψηφιότητά τους στη Σύνοδο Κορυφής.

Ετσι η αναζήτηση συνεχίζεται και το μόνο σίγουρο είναι ότι οι δύο νέοι αξιωματούχοι της Ε.Ε. θα πρέπει να συνδυάσουν πάμπολλα χαρακτηριστικά. Θα πρέπει να βρεθεί ισορροπία ανάμεσα στη Χριστιανοδημοκρατία και τους Σοσιαλιστές, αν μη τι άλλο για να αποφευχθούν παρατραγόυδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που θα επικυρώσει τον υπουργό Εξωτερικών. Ισορροπία θα πρέπει να βρεθεί επίσης μεταξύ «μεγάλων» και «μικρών» κρατών στην κατανομή των δύο ορκίων, αλλά και μεταξύ υποψηφίων μεγάλου βελγνεκού, ικανών να σταθούν με αξιοξέση στη διεθνή σκηνή και υποψηφίων... περιορισμένου διαμετρήματος που δεν θα ενοχλούν ιδιαίτερα ένα Λονδίνο, ένα Παρίσι ή ένα Βερολίνο.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (Κ.Ο.Α.Π.)
CYPRUS AGRICULTURAL PAYMENTS ORGANISATION (C.A.P.O.)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ 2010

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ) και το Τμήμα Γεωργίας ανακοινώνουν ότι τίθεται σε εφαρμογή **ενωρίτερα από άλλες χρονιές** το Μέτρο Κεφαλικής Επιδότησης Αιγοπροβάτων για το 2010 και η Ετήσια Επισκόπηση της Αιγοπροβατοτροφίας για το 2009.

Όσοι αιγοπροβατοτρόφοι έχουν υποβάλει στον ΚΟΑΠ αίτηση επιδότησης κατά την περσινή χρονιά θα παραλάβουν ταχυδρομικώς προεκτυπωμένα τα έντυπα της Αίτησης καθώς και της Ετήσιας Επισκόπησης ενώ οι υπόλοιποι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να προμηθευτούν τα έντυπα αυτά από τα Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας καθώς και από τα Επαρχιακά Γραφεία του ΚΟΑΠ μετά τις 16 Νοεμβρίου, 2009.

Οι αιτήσεις θα πρέπει να καταμετρήσουν και να καταγράψουν τα ζώα που υπάρχουν στην εκμετάλλευσή τους κατά την **16η Νοεμβρίου 2009, όπως ζητούνται στο έντυπο της Ετήσιας Επισκόπησης 2009 του Τμήματος Γεωργίας**. Τα επιλέξιμα ζώα τα οποία θα καταγράφονται στο έντυπο της Ετήσιας Επισκόπησης 2009 και θα χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό της επιδότησης για το έτος 2010 είναι οι **αίγες και οι προβατίνες άνω των επτά μηνών. Επιδοτούνται μόνο τα θηλυκά ζώα αναπαραγωγής. Επίσης για τις κτηνοτροφικές μονάδες, στις οποίες υπάρχουν περισσότεροι από ένας κωδικούς εκμετάλλευσής, πρέπει να αποσταθούν στο Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών για να πάρουν ένα κωδικό εκμετάλλευσής και να υποβάλλεται μια και μοναδική αίτηση από ένα αιτητή, για όλα τα ζώα.**

Το Μέτρο Κεφαλικής Επιδότησης Αιγοπροβάτων θα συνδέεται άμεσα με τα στοιχεία που είναι καταχωρημένα για κάθε κτηνοτροφική μονάδα στη βάση δεδομένων των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις που παρατηρηθούν αδικαιολόγητες αποκλίσεις, το ποσό της ενίσχυσης θα υπόκειται σε **μειώσεις**, οι οποίες αναφέρονται στο ενημερωτικό έντυπο του ΚΟΑΠ.

Για το λόγο αυτό ο κάθε κτηνοτρόφος είναι υποχρεωμένος να δηλώνει στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες εντός **5 εργάσιμων ημερών** κάθε αγοραπωλησία ή θάνατο ζώων ώστε τα ζώα αυτά να προστίθενται ή να αφαιρούνται από το ζωικό πληθυσμό του. Επίσης κατά την μεταφορά των ζώων στο σφαγείο, κάθε κτηνοτρόφος πρέπει να δηλώνει με ακρίβεια τους κωδικούς των ενωπίων των ζώων που πραγματικά οδηγεί στο σφαγείο και να συμπληρώνει σωστά στο έντυπο τον κωδικό εκμετάλλευσής του, ώστε τα ζώα να αφαιρούνται από το ζωικό πληθυσμό του.

Τονίζεται ότι και τα δύο έντυπα που θα σας αποσταλούν, αφού συμπληρωθούν, θα υποβάλλονται και τα δύο μαζί στα πιο κάτω **Επαρχιακά Γεωργικά Γραφεία του Τμήματος Γεωργίας από τις 16 Νοεμβρίου 2009 μέχρι τις 04 Δεκεμβρίου 2009.**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

77771999
www.capo.gov.cy

ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Μιχαήλ Κουτσούφα 20, 2000 Λευκωσία,
Τηλ.:22557777, Φαξ.:22557755

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ Οδός 25ης Μαρτίου 19, 2408, Έγκωμη - Τηλ.: 22819704, 22819713
ΛΕΜΕΣΟΣ Λεωφόρος Νίκου Πατρίτη 38, 3071, Λεμεσός - Τηλ.: 25803900, 25803901
ΛΑΡΝΑΚΑ Οδός Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 59, 6535, Λάρνακα - Τηλ.: 24802200, 24802201
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ Οδός Μαρίας Συγκλητικής 50, 5280, Παραλίμνη - Τηλ.: 23812135, 23812130
ΠΑΦΟΣ Νέα Κυβερνητικά Γραφεία Πάφου, κτίριο Ε, Οδός Νεόφυτου Νικολαΐδη, 8011, Πάφος - Τηλ.: 26804600, 26804596
ΠΙΣΣΙΑ Οδός Ανθίμου Παναρέτου 1, 4860, Αγρός - Τηλ.: 25874031, 25874077

ΠΡΟΣΟΧΗ

ΠΛΑΣΤΑ ΔΟΧΕΙΑ ΜΕΛΑΝΗΣ ΚΑΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ

ΑΥΤΗ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΑΣ.

Η χρήση πλαστών δοχείων μελάνης επηρεάζει αρνητικά την εικόνα της επιχείρησής σας. Εκτός από μέτρια ποιότητα εκτύπωσης, η χρήση πλαστών δοχείων μελάνης θέτει σε κίνδυνο την λειτουργικότητα του εκτυπωτή σας.

Ωστόσο, μπορείτε εύκολα να διακρίνετε τα πλαστά δοχεία μελάνης. Όταν αγοράζετε ένα δοχείο, απλά:

- Ελέγξτε την κατάσταση της συσκευασίας, προσέχοντας αν έχει ανοιχτεί ή αλλοιωθεί
- Ελέγξτε αν η ετικέτα ασφαλείας είναι άθικτη (όπου υπάρχει)
- Επιλέξτε για τις αγορές σας τους επίσημους προμηθευτές της HP
- Προσέξτε τις αυστηρότερα χαμηλές τιμές

Εκφραστείτε καλύτερα με αυθεντικά HP αναλώσιμα.

Για περισσότερες πληροφορίες, καλέστε τον αριθμό **22330594** ή στείλετε email στη διεύθυνση info@sanvaneco.com

SAN VANECO - COMPUTER SUPPLIES
Λεωφόρος Μακαρίου 21, Αγλανθιάς, 2107, Λευκωσία
Τηλ.: 22330594, Φαξ.: 22333260,
e-mail: info@sanvaneco.com, Web: www.sanvaneco.com
ALL IN ONE COMPANY computer supplies

2009 Preferred Partner

25 ΧΡΟΝΙΑ ΜΑΖΙ

© Copyright 2009 Hewlett-Packard Development Company, L.P. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Η HP δίνει τη δέσμευσή της προς τους πελάτες της και υποστηρίζει με κάθε τρόπο την εμπιστοσύνη που δείχνουν στην εταιρεία και στην αξιοπιστία των προϊόντων της. Για να ανακτήσετε έκδοση προϊόντος ή προσαρμογής, στείλετε email στη διεύθυνση email.support@hp.com

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΓΝΩΜΕΣ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΟΣΜΟΣ

ΥΓΕΙΑ

ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΟΔΑ

Μικρά «τελετουργικά» κατά του άγχους

Απλές και καθημερινές λύσεις για τη βελτίωση της ψυχικής μας υγείας, χωρίς να απαιτείται η συνδρομή των ειδικών

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Κάθε φορά είναι και κάτι διαφορετικό. Για «το καλύτερο όπλο κατά του στρες» ο λόγος. Παλιότερα ήταν το κλάμα (κι όμως!). Πιο πριν, ήταν το... γέλιο. Κάπου ενδιάμεσως είχε αναφερθεί και το τσάι. Αυτή τη φορά, λοιπόν, ήταν το πεπόνι.

Δεκάδες τα δημοσιεύματα πριν από λίγες

ημέρες σε όλο τον κόσμο για την υπεροξειδωτική δισμουτάση (!), ένα ένζυμο που περιέχεται στο νόστιμο αυτό φρούτο και, όπως βρέθηκε, αντιμετωπίζει αποτελεσματικά το ψυχολογικό άγχος. Όσο κι αν θες να καταναλώσεις τόνους πεπονιού «σαν φάρμακο», είναι αμφίβολο εάν αυτά που κυκλοφορούν σήμερα εκει έξω λογίζονται για το ίδιο φρούτο. Και τώρα τι γίνεται που τα πε-

πόνια βγήκαν εκτός εποχής, αλλά το άγχος παραμένει;

Είναι προφανές ότι το θέμα της αντιμετώπισης του άγχους και του στρες χωράει πολλά κουβέντα, όπως και το ότι δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές (ούτε και φρούτα). Για πάρα πολλούς, για παράδειγμα, το πρόβλημα είναι τόσο έντονο και επηρεάζει τόσο βαθιά την καθημερινότητά τους, που

μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με τη βοήθεια ειδικών. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν μικρές λύσεις για τη βελτίωση της ψυχικής μας υγείας, λύσεις που σε άλλους λειτουργούν περισσότερο και σε άλλους λιγότερο, αλλά που σε κάθε περίπτωση δεν βλάπτουν.

Είναι αδιαμφισβήτητο, για παράδειγμα, ότι η ακρόαση ενός μελωδικού κομματιού

κλασικής μουσικής δρα ευεργετικά στο νευρικό μας σύστημα, όπως και το ότι η καταφυγή σε μια ζεστή χειμωνιάτικη σουπιά δεν καμάρει μόνο το στομάχι, αλλά και το μυαλό. Η χαρά από τη συμβίωση με ένα κατοικίδιο αποτελεί επίσης ένα μικρό αντικαταθλιπτικό, ενώ μία ώρα εναλλακτικής γυμναστικής την εβδομάδα γυμνάζει σώμα αλλά και πνεύμα.

Η μουσική εξημερώνει τα ήθη, αλλά καμάρει και τα νεύρα. Σε περιόδους στρες ως απολαύσουμε μελωδικά κομμάτια, χωρίς έντονες διακυμάνσεις.

Εκαστομήνια άνθρωποι παγκοσμίως κάνουν μαθήματα γιόγκα, σε γυμναστήρια, ειδικά κέντρα ή και στο σπίτι. Άσκηση που χαρίζει ευεξία σε σώμα και μυαλό.

Στα καλά και τα άσχημα είναι πάντα εκεί, προσφέροντάς μας απλόχερα αγάπη και αφοσίωση. Οι τετράποδοι φίλοι μας μάς χαρίζουν όμως και ψυχολογική στήριξη.

Θραύση κάνουν τελευταία τα κινεζικά προϊόντα ανάμεσα στους Δυτικούς για την καταπολέμηση του στρες. Καμιά φορά όμως, μία σοκολατίνα αρκεί.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Νότες – «χάπι» διά ραδιοφώνου

Μπορεί να είναι τραγούδια της ποπ, μπορεί να είναι λαϊκά άσματα, θέματα της κλασικής μουσικής, ήχοι της τζαζ, ήμνοι της ροκ. Σε κάθε είδος μουσικής υπάρχουν κομμάτια που έχουν τη δύναμη να χαλαρώνουν τον ακροατή -με μία προϋπόθεση: ο ενδογενής τους ρυθμός να πλησιάζει το ήρεμο τέμπο της καρδιάς μας...

Ότι η μουσική έχει την ικανότητα να «εξημερώνει» και να γαληνεύει τον άνθρωπο είναι γνωστό. Σύμφωνα όμως με τον καρδιολόγο του Ωνασίου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου και πρωτοπόρου στον τομέα των εφαρμογών της μουσικής στην ιατρική, κ. Θανάση Δρίτσα, σε ορισμένες περιπτώσεις η επίδραση μιας μελωδίας στον ψυχισμό μας μπορεί να είναι πραγματικά θεραπευτική -ενα κανονικό μουσικό χάπι κατά του στρες.

Διαδραστικό ραδιόφωνο με επιλεγμένα κομμάτια.

Εδώ και λίγο καιρό, το διαδραστικό ραδιόφωνο radioart (www.radioart.gr) προσφέρει ακριβώς αυτό, ένα εξειδικευμένο μουσικό πρόγραμμα για την καταπολέμηση του άγχους, μία αυστηρά επιλεγμένη συλλογή «φαρμακευτικών» μουσικών κομματιών. Η επιλογή του προγράμματος anti-stress έχει γίνει από τον κ. Δρίτσα, διαδραστικά που διήρκεσε πολλούς μήνες συνεχών ακρόασεων χιλιάδων κομματιών από διαφορετικά είδη μουσικής. «Πράγματι, οι μελωδίες στις οποίες καταλήξαμε ανήκουν σε όλα τα είδη μουσικής, αλλά έχουν όλες ένα κοινό: ο ρυθμός τους πλησιάζει στον δικό μας βιορυθμό, δηλαδή τα 60-70 beat το λεπτό. Για να είναι ένα κομμάτι χαλαρωτικό, επίσης, δεν πρέπει να έχει μια αυστηρή δομή, ούτε να είναι ιδιαίτερα ρυθμικό. Πολλά χρησιμοποιούν ονειρικά όργανα, όπως φλάουτο ή άρπα και η μελωδία τους δεν χαρακτηρίζεται από έντονες διακυμάνσεις. Αντίθετα, θυμίζει τη ροή ενός ποταμού», εξηγεί ο ίδιος στην «Κ». Ακούγοντας αυτή τη μουσική, ο άνθρωπος χαλαρώνει, ονειρεύεται, αλλάζει παραστάσεις.

Στόχος του anti-stress, η πρόσβαση στο οποίο είναι μέχρι στιγμής ελεύθερη, είναι να βρει εφαρμογή στα σπita των πιο αγχωτικών εξ ημών, αλλά και σε νοσοκομεία, χειρουργεία, χώρους αναμονής ασθενών...

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Η γιόγκα «νικάει» την πολυθρόνα

Ο Νίκος ήταν η επιτομή του «τύπου ζεν» - με λίγα λόγια, ο εφιάλτης των γυναικών. Μονίμως σε κατάσταση αφασίας, σχεδόν τίποτα δεν έμοιαζε να μπορεί να διαταράξει την κατάσταση εσωτερικής ηρεμίας στην οποία βρισκόταν, γεγονός που συνήθως τσίτωνε τα νεύρα των γύρω του.

«Μπουρδες. Ημουν ένα ψυχολογικό ράκος», μαρτυρά. «Για χρόνια, ένιωθα το άγχος να με πλημμυρίζει, τα πάντα μου προκαλούσαν στρες, από τη δουλειά μέχρι την προσωπική μου ζωή, όλα τα έβλεπα σαν ένα κουβάρι, πολύ μεγάλο και πολύ πολύπλοκο για να το λύσω». Με τα πολλά, επισκέφθηκε κάποιον ειδικό που του βοήθησε αρκετά.

Όπως λέει ο ίδιος, όμως, τίποτα δεν τον έκανε να νιώθει περισσότερο «καλά» από μία ώρα γιόγκα την εβδομάδα.

Ωριαία άσκηση αποδεικνύεται περισσότερο χαλαρωτική.

Για έναν άνθρωπο σαν τον Νίκο, φυσικά, ήταν πολύ δύσκολο να παραδεχθεί ότι αντιμετωπίζει πρόβλημα -πόσω μάλλον ότι κάνει ασάνες, κρίγια και νίντρα (τεχνικές της γιόγκα). «Όταν έβγαينا όμως από το Κέντρο που είχα βρει, ήμουν άλλος άνθρωπος. Είναι περίεργο το συναίσθημα, είναι σαν να σου δίνει κάποιος κάτι που δεν ήξερες ότι το χρειαζόσαι!» λέει στην «Κ».

Πράγματι, πρόσφατη έρευνα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Βοστώνης έδειξε ότι, μετά από μία ώρα γιόγκα, παρουσιάζεται άνοδος στο επίπεδο του νευροδιαβιβαστή GABA, τα χαμηλά επίπεδα του οποίου συνδέονται με άγχος και κατάθλιψη.

Ενδιαφέρον είχαν και τα αποτελέσματα σχετικών έρευνas του Πανεπιστημίου Κάρλσταντ της Σουηδίας. Βρέθηκε ότι στους ανθρώπους που κάνουν γιόγκα, περιορίζονται τα συναισθήματα άγχους, στρες και κατάθλιψης, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι συμβαίνει στους ανθρώπους που το ίδιο διάστημα χαλαρώνουν σε μία πολυθρόνα.

Είναι η αύξηση των αντιοξειδωτικών; Η μείωση της στρεσογόνου ορμόνης κορτιζόλης; Οι ειδικοί δεν φαίνεται να συμφωνούν - παραδέχονται όμως ότι, για κάποιο λόγο, η γιόγκα προκαλεί μια «απόκριση χαλάρωσης», άκρως πολύτιμη για τον άνθρωπο που ταλαιπωρείται από το σύγχρονο τρόπο ζωής.

ΖΩΑ

Αντικαταθλιπτική βόλτα με τον σκύλο

«Κάθε φορά που αγχώνεσαι, η επαναληπτικότητα της δουλειάς λειτουργεί σαν ηρεμιστικό. Η βόλτα με τον σκύλο ή το στρώσιμο του κρεβατιού σου, οι εκνευριστικές λεπτομέρειες της καθημερινότητας μπορούν να σε σώσουν από την κατάθλιψη και τις σκοτεινές σκέψεις». Αυτά έλεγε το ζώδιό της πριν από λίγο καιρό και όσο κι αν γελάει με την εβδομαδιαία συνήθειά της να διαβάζει τι λένε τ' άστρα, για μια στιγμή σάτισε. «Η βόλτα με το σκύλο, ε».

Ενα χρόνο συμβίωσης κλείνει πια με τον σκύλο της και από όλες τις χαρές που έχει διαπιστώσει ότι της δίνει το τριχωτό αυτό τέρας, όπως τον αποκαλεί, πράγματι οι δυο-τρεις βόλτες που βγαίνουν μαζί κάθε μέρα είναι ίσως η μεγαλύτερη. Τι κι αν το πρώτο την ξυπνάει ακάραγα σχεδόν (εντάξει, κατά τις 8) κτυπώντας την πόρτα του υπνοδωματίου για να βγει για «τσίσια». «Δεν βγαίνει μόνο ο Αλέξης (σ.σ. ο περί ου) βόλτα εκεινες τις ώρες. Συνειδητοποιώ ότι βγαίνω κι

Ενα κατοικίδιο προσφέρει και ψυχολογική στήριξη.

εγώ μαζί του, αποφορτίζομαι, ηρεμώ», λέει η Χριστίνα στην «Κ».

Πρόσφατα, επιστήμονες του Πανεπιστημίου Μπάφαλο της Νέας Υόρκης εξέτασαν τη σημασία που έχει για κάποιον που υποβάλλεται σε ψυχικό και σωματικό στρες η παρουσία ενός κατοικιδίου. Στη συνέχεια, συνέκριναν τα αποτελέσματα με εκείνα που παρουσίαζαν οι ίδιοι άνθρωποι στις ίδιες συνθήκες, αλλά με την παρουσία όχι τετράποδου, αλλά δίποδου φίλου (φίλοι, σύζυγοι κ.λπ.). Το δείγμα αποτελούσαν 240 παντρεμένα ζευγάρια, τα μισά εκ των οποίων είχαν κατοικίδια. Βρέθηκε ότι τα άτομα με ζώα στο σπίτι παρουσίαζαν γενικά λιγότερο στρες, ενώ έπειτα από κάποιο είδος ψυχολογικό «στρεσάρισμα», ο ρυθμός της καρδιάς τους και η αρτηριακή τους πίεση επανέρχονται γρηγορότερα στα φυσιολογικά επίπεδα. Μάλιστα, τα άτομα που είχαν αγαπημένα ζώα παρουσίαζαν λιγότερη αύξηση της πίεσης όταν αυτά ήταν παρόντα κατά τις δοκιμασίες τους στρες, παρά όλοι ήταν παρών ο σύζυγος ή άλλο στενό πρόσωπο!

Γάτα ή σκύλος, δεν έχει σημασία. Σύμφωνα με τους ειδικούς, ένα κατοικίδιο ζώο είναι ένας καλός, πιστός φίλος, που προσφέρει απλόχερα εκτός από αγάπη και αφοσίωση και ψυχολογική υποστήριξη.

ΦΑΓΗΤΟ

Γεύσεις και πιάτα της παρηγοριάς

Τα ζυμαρικά, πλούσια σε σύνθετους υδατάνθρακες, βοηθούν τον εγκέφαλο να συνθέσει ευκολότερα τη σεροτονίνη (ουσία που συνδέεται με τη βελτίωση της διάθεσης). Με απλά λόγια: Ενα πιάτο μακαρόνια δρα στον οργανισμό μας σαν αντικαταθλιπτικό. Η μαύρη σοκολάτα, από την άλλη, είναι πλούσια σε τρυπτοφάνη, ουσία που μεταβολίζεται σε σεροτονίνη. Το ρεζουμέ; Δεν είναι απλά ιδέα μας, η σοκολάτα μάς κάνει να νιώθουμε καλά.

Η επιστήμη, ωστόσο, δεν έχει τις απαντήσεις για όλα. Μολονότι ο κατάλογος των τροφών που αποδεδειγμένα «καταπολεμούν» τη μαλαχολία και την κακή διάθεση είναι μακρύς, οι ειδικοί σπκωθούν τα χέρια ψηλά στον ορισμό του comfort food (παρηγορητικό φαγητό). Του φαγητού, δηλαδή, που μας προσφέρει ανακούφιση, που προστρέχουμε σ' αυτό σαν ένα μέτρο

Η ανακούφιση για τον καθένα έχει τη δική της νοστιμιά...

για την αντιμετώπιση κάποιου μικροπροβλήματος, μιας πίεσης, μιας ελαφριάς μελαγχολίας. Κι αυτό γιατί για τον καθένα μας είναι διαφορετικό.

Η Τάνια, για παράδειγμα, όταν την παίρνει από κάτω, το ρίχνει στα... σουβλάκια. Η Μαρία είναι «παραδοσιακή», δεν αλλάζει τα μακαρόνια με κιμά με καμία γκουρμέ λικουδιά. Ο Βασίλης, στην πρώτη αναπαύση, θα επισκεφθεί το κοντινότερο ζαχαροπλαστείο για μια πίατα, ενώ η Αλεξία έχει ειδικά συνταγή γ' αυτές τις περιστάσεις: ζεστός τραχανάς με ντομάτα και λίγη καυτερή πιπεριά. Για τους περισσότερους, το comfort food της καρδιάς τους είναι κάποιο φαγητό πλούσιο σε λιπαρά, μια αταξία που επιτρέπει στον εαυτό τους σε περιόδους στρες. Γι' αυτό και μέχρι πριν από λίγα χρόνια, οι επιστήμονες θεωρούσαν ότι τα προϊόντα των fast food βραχυπρόθεσμα λειτουργούν ως άλλο αντικαταθλιπτικό. Τελευταία, πάντως, οι απόψεις διίστανται. Έρευνα του Πανεπιστημίου της Βόρειας Καρολίνας των ΗΠΑ έδειξε ότι πολύ πιο συχνά απ' ό, τι παλαιότερα, οι άνθρωποι στρέφονται σε πιο υγιεινές τροφές για την καταπολέμηση του στρες. Ίσως γιατί τα περιττά κιλά ενδέχεται να οδηγήσουν σε νέο κύκλο στρες...

XENOFON DEMETRIADES AND SON LTD

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - Maclaren

Η εταιρεία μας επιθυμεί να πληροφορήσει το καταναλωτικό κοινό, σε σχέση με ανακοίνωση του Υπουργείου Εμπορίου και Βιομηχανίας ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 2009, η οποία αφορά παιδικά καροτσάκια που έχουν εισαχθεί από την εταιρεία μας νόμιμα στην Κυπριακή Δημοκρατία, τα ακόλουθα:

Τα συγκεκριμένα καροτσάκια, MACLAREN, τηρούν όλες τις προδιαγραφές ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουν εγκριθεί για διάθεση στην αγορά, εφόσον ανταποκρίνονται στο σύνολο των προτύπων συμμόρφωσης EN 1888. Αυτές οι πιστοποιήσεις εγγυούνται ότι τα εν λόγω παιδικά καροτσάκια πληρούν τις μέγιστες προδιαγραφές ασφαλείας διαθέσιμες.

Η ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ «ΑΝΑΚΛΗΣΗ», που έγινε στην Αμερική και ΟΧΙ στην Ευρώπη, είναι απλά προειδοποίηση προς το χειριστή κατά το άνοιγμα ή το κλείσιμο του καροτσιού όπου πιθανό να υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού. Η προειδοποίηση αυτή δεν προνοεί σε καμία περίπτωση επιστροφή προϊόντων, αφού δεν έχουν κριθεί από καμιά υπηρεσία, σε Ευρώπη και Αμερική, ως ακατάλληλα ή ελαττωματικά.

Η εταιρεία μας έχει ως ύψιστη προτεραιότητα την ασφάλεια των καταναλωτών και τονίζει σε όλους τους φορείς όπως διαβάσετε το εγχειρίδιο οδηγιών πριν από τη χρήση, που περιέχει πολύτιμες συμβουλές για την ασφάλεια και τη σωστή χρήση των προϊόντων.

Θα θέλαμε να ενημερώσουμε το καταναλωτικό κοινό ότι τα καροτσάκια Maclaren είναι απόλυτα ασφαλή και εφόσον ακολουθούνται οι οδηγίες χρήσης όπως καταγράφονται στο εγχειρίδιο, δεν υπάρχει κανένας απολύτως κίνδυνος τραυματισμού. Σεβόμενοι το καταναλωτικό κοινό, προχωρήσαμε άμεσα σε αναστολή της πώλησής τους μέχρι να ξεκαθαρίσει το θέμα στην Ευρωπαϊκή αγορά. Τέλος, πληροφορήστε ότι η εταιρεία μας βρίσκεται σε συνεννόηση για το όλο θέμα τόσο με τον προμηθευτή του όσο και με την Υπηρεσία Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και ακολουθεί πιστά τις υποδείξεις της Υπηρεσίας.

Τηλέφωνο αυτόματης χρέωσης κρατήσεων:

Τηλέφωνο κρατήσεων: 22472500 Φαξ: 22472550

Email: mikresagelies@kathimerini.com.cy

90034210

€512 ανά κλήση + Φ.Π.Α.

Η νέα εφημερίδα της Κυριακής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΑΡΝΑΚΑ → ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
ΠΑΦΟΣ → ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
ΠΑΦΟΣ → ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

από **49€***

Αγοράστε το εισιτήριο σας τώρα στο:
www.blueair-velb.com
ή από το ταξιδιωτικό σας πρακτορά

Τηλεφωνήστε στα:
+357 248 411 80
+4021 208 86 86

Blue Air
smart flying
Orthodox Aviation Sale Agent

*Τιμή ανά διαδρομή (συμπεριλαμβανομένων των φόρων) Περιορισμένες αμфиθόσεις

ΑΛΕΝ ΜΠΑΝΤΙΟΥ

Ο φιλόσοφος
της συμβαντικής
αλήθειας

Σελ. 29

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΕΧΝΕΣ
ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κυριακή 15 Νοεμβρίου 2009

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αγωνίες και πάθη
από τα Βαλκάνια
στο σελίλιοντ

Σελ. 30

«Η κοινωνία θέλει άλογα πίστας»

Η γενιά μου έχει υποπέσει σε πολλά ολισθήματα, δηλώνει ο Μανώλης Φάμελλος που επανέρχεται με νέο CD και live

Συνέντευξη στη ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

Τρία χρόνια ψαχνόταν με τον εαυτό του και τα καινούργια του τραγούδια που τον ανάγκασαν να αλλάξει κατεύθυνση, παρότι είχε ετοιμάσει ένα μεγάλο μέρος του καινούργιου του δίσκου. Τελικά «Η στιγμή που κρατάει για πάντα» βρήκε τον δρόμο της και είναι ήδη στις προθήκες των δισκοπωλείων, μαζί και μια ωραία δισκοσέλιδο του χιλιότραγουδιμένου «Ζητάτε να σας πω» του Αττίκ. Είναι από τις εκπλήξεις του Μανώλη Φάμελλου, λιτή και άμεση, όπως οι προηγούμενες δισκοσέλιδοι του. Ανάμεσα σε 13 άλλα τραγούδια με ηλεκτρικό ήχο.

Θα τα ερμηνεύσει και ζωντανά σε λίγες ημέρες, στον «Σταυρό του Νότου» στην Αθήνα όπου θα συναντηθεί με τον Νίκο Πορτοκάλογλου και τον Νίκο Ζιγώγα. Ως τότε, ασ δούμε τι λέει ο σαραντάρης για τραγουδοποιούς για τη δισκογραφία, τις τιμές των cd, την κρίση, τα παιδιά των ριάλιτι, την εποχή που ο καλλιτέχνης αναγκάζεται να παίζει όλους τους ρόλους.

— Σε μια εποχή που οι εφημερίδες, τα βιβλιοπωλεία και τα περίπτερα ανέλαβαν τη διακίνηση των CD, ενώ ο ρόλος των δισκογραφικών απαξιώνεται όλο και περισσότερο, πόσο δύσκολο είναι να κυκλοφορεί ένας τραγουδοποιός δίσκο;

— Οι τραγουδοποιοί είχαν από καταβολής πολλές αρμοδιότητες. Τώρα με την παρακμή της μουσικής βιομηχανίας γίνονται σιγά-σιγά παραγωγοί του εαυτού τους, κρηματοδοτούν οι ίδιοι τις προσπάθειές τους και τις υποστηρίζουν και τεχνικά. Τώρα γνωρίζουμε το αντικείμενο από όλες τις πλευρές, την ίδια ώρα που υποαπασχολούνται τεχνικοί και στούντιο. Ορισμένες φορές το γεγονός ότι τα κάνουμε όλα, βλάπτει τις δουλειές που κυκλοφορούν. Όσο για μένα, συχνά αισθάνομαι άνθρωπος ορχήστρα.

Οι εφημερίδες συμβάλλουν στην απαξίωση. Το CD από 20 ευρώ που κακώς στοιχίζει τόσο, έρχεται στο σπίτι σου και συνήθως το πετάς. Αν με 5-6 ευρώ την Κυριακή αγοράζεις CD δεν θα ψάξεις να βρεις τι άλλο συμβαίνει γύρω σου.

— Τα CD πια μοιάζουν ως η διαφήμιση των εμφανίσεων ενός καλλιτέχνη. Σας προκαλούν αμηχανία οι νέες τακτικές; Το ότι ο καλλιτέχνης πληρώνει πια τη δουλειά του;

— Δεν τελειώνει εκεί. Πρέπει να αναλώσει σε πολλούς ρόλους. Όλα περνάνε από το χέρι μας, μαζί και λεπτομέρειες που δεν μπορείς να ακουούθεις. Η ναυαρχίδα των εταιρειών ήταν όπως ξέρουμε οι δημοσιότητες. Όσο οι εταιρείες περιορίζονται σε έναν διεκπεραιωτικό ρόλο, αναγκαζόμαστε να γίνουμε μοχλοί πίεσης και σε αυτόν τον τομέα. Εγώ όπως και άλλοι είμαι στον χώρο από την προηγούμενη δεκαετία και κάπως τα καταφέρνω. Το μεγάλο πρόβλημα θα είναι με τα νέα παιδιά.

— Αυτά έχουν βρει το Διαδίκτυο.

— Τα πράγματα όμως μοιραία περνούν από την τηλεόραση.

— Εσάς πάντως εκεί δεν σας καλούν.

— Εμείς έχουμε και κάποιες εναλλακτικές. Με αυτούς που ξεκινούν τώρα δεν ξέρω τι γίνεται.

— Το θέμα είναι η δική σας γενιά που είχε συνηθίσει αλλιώς. Πώς θα πορευτεί; — Εμείς περάσαμε από το βινύλιο στον ψηφιακό δίσκο και τώρα στο μεμονωμένο τραγούδι. Περάσαμε από την εποχή που έπαιζε ρόλο η κριτική -τη δεκαετία του '80 και στις αρχές του '90- στο σήμερα που κανείς δεν την εμπιστεύεται. Τώρα δεν υπάρχει ειδικός. Όλοι είμαστε λίγο ειδικοί και λίγο άσχετοι. Ουσιαστικά το ραδιόφωνο έχει τον αποφασιστικό ρόλο. Αλλά κι αυτό δεν προτείνει δημιουργίες αλλά τον εαυτό του. Έχει χαρακτήρα, έναν ήχο κι όποιος ταυριάζει σ' αυτόν. Το Διαδίκτυο από την άλλη που από καταβολής του έχει ένα καστικό στοιχείο, όσο περνάει ο καιρός νομίζω πως θα ισορροπήσει προς το δημοκρατικότερο την κατάσταση. Το να πουλάς downloads δεν έχει παράδοση στην Ελλάδα. Εφόσον κάτι διατίθεται δωρεάν ο άλλος γιατί να πληρώσει; Η μουσική βρίσκεται ελεύθερη στο Διαδίκτυο. Οι εφημερίδες περισσότερο συμβάλλουν στην απαξίωση του υλικού. Το CD από 20 ευρώ που κακώς στοιχίζει τόσο, έρχεται στο σπίτι σου και συνήθως το πετάς δεν μαινείς στον κόπο να το ακούσεις.

— Κι όμως οι εφημερίδες ανακυκλώνουν το παλιό ρεπερτόριο δίνοντάς του μια νέα ζωή.

— Το να κυκλοφορούν σε ένα χρόνο τέσσερις εκδοχές μεγάλων ιερών τεράτων της

«Περάσαμε από την εποχή που έπαιζε ρόλο η κριτική -τη δεκαετία του '80 και στις αρχές του '90- στο σήμερα που κανείς δεν την εμπιστεύεται. Τώρα δεν υπάρχει ειδικός. Όλοι είμαστε λίγο ειδικοί και λίγο άσχετοι».

δισκογραφίας είναι ένα θέμα. Αυτό δημιουργεί ένα στάσιμο πληθωρισμό. Αν με 5-6 ευρώ την Κυριακή αγοράζεις CD δεν θα ψάξεις να βρεις τι άλλο συμβαίνει γύρω σου. — Ο κόσμος πάντως βαρέθηκε να πληρώνει πανάκριβα τα CD στην Ελλάδα.

— Αυτό ισχύει. Νομίζω ότι κάποια στιγμή θα σταματήσει να υπάρχει λιανική πώληση.

— Ο δημιουργός δεν μπορεί να επιβάλει καλύτερη τιμή;

— Με την κρίση των πρατηρίων βενζίνης αναρωτήθηκα πώς μπορεί το κράτος να επιβάλει μια άλλη τιμή και να μην υπάρχει το ενδιάμεσο κύκλωμα που λειτουργεί εις βάρος του καταναλωτή. Αντίστοιχα στη δισκογραφία, χρειάζεται αποφασιστική θέληση από το σύνολο των εταιρειών για να επιβληθεί η καλή τιμή σε μια αγορά που έτσι κι αλλιώς πνέει τα λούστια.

— Εσείς μέσα σε αυτό το περιβάλλον κυκλοφορείτε τη νέα σας δουλειά θυμίζοντας τον παλιό ηλεκτρικό και μελωδικό

εαυτό σας και με μια διάθεση αυτοκριτικής;

— Αποπροσανατολιστικά με το υλικό αυτού του δίσκου. Βρέθηκα να ηχογραφώ κάτι και στην πορεία να προκύπτουν νέα τραγούδια που διεκδικούσαν άλλη αντιμετώπιση και κατεύθυνση. Έτσι, ξεκίνησα τον δίσκο από την αρχή. Το αποτέλεσμα που προέκυψε έχει το στοιχείο της ανατροπής. Και ο δίσκος ομάδες τραγουδιών.

— Ο Αττίκ πώς προέκυψε;

— Ως παιχνίδι. Ήταν μια ανάπαυλα, ένα απόγευμα που είχαν βραχυκυκλώσει τα πάντα. Αυτό συμβαίνει στη δουλειά μας. Η έμπισχη και προγραμματισμένη εργασία συχνά μας οδηγεί σε αδιέξοδο και η ανάπαυλα και η ξεκούραση μας βγάζουν στο έξωφωτο. Θυμάμαι όμως και τον αδερφό μου που έπαιζε κιθάρα έχοντας δίπλα κάτι παρτιτούρες του Αττίκ. Με εντυπωσίαζαν τότε εκείνα τα εξώφυλλα στα οποία προσπαθούσα να αποκρυπτογραφώ στα τερσάτια γράμματα.

— Δεν είναι η πρώτη φορά που κάνετε μια ωραία δισκοσέλιδο. Είχαν προηγηθεί το τραγούδι του Κουγιουμτζή, του Σουγιούλ κ. ά. Πώς επιλέγετε το τραγούδι κάθε φορά;

— Κατά καιρούς παίζω κάποια για δική μου ευχαρίστηση στο σπίτι. Όσο περισσότερο τα παίζω, έχω ένα ποιο είναι το πρωτότυπο. Τα αποσυνδέω από το αρχικό υλικό.

— Ξεκινήσατε με τους «Ποδηλάτες» στα φοιτητικά σας χρόνια και από το 1999 ακολουθήσατε μοναχική πορεία. Αυτά τα τελευταία δέκα χρόνια πώς ήταν;

— Πολύ πυκνά. Από τα χρόνια της Θεσσαλονίκης που ήμουν σε ένα πιο προστατευμένο περιβάλλον ζώντας με την οικογένειά μου και δουλεύοντας σε έναν πυρήνα συναδέλφων που ήταν και φίλοι, βρέθηκα στην Αθήνα που εκτεθειμένος. Στη Θεσσαλονίκη με είχε καταλάβει και η οκνηρία. Εδώ, κινητοποιήθηκα και δούλεψα περισσότερο.

— Σας τρομάζει το γεγονός ότι όλο και περισσότερα παιδιά κλαίνε, υπερβάλλουν, ξεφτιλίζουν στα μουσικά ριάλιτι για μια θέση στον χώρο σας;

— Και η γενιά μου έχει υποπέσει σε πολλά ολισθήματα. Δεν θέλω να ακουστώ ότι εμείς κερδίζαμε πάντα με τιμωρο τρόπο και τους σοβαρούς. Σε αυτούς που γίνονται συμμετοχικοί. Που έχουν τη συνείδηση πόσο ταπεινωτική είναι η διαδικασία αλλά οι ίδιοι δεν έχουν να καλύψουν μια επείγουσα βιοποριστική ανάγκη.

— Κι όμως πολλά απ' αυτά τα παιδιά έχουν εφόδια, γνώσεις, σπουδές σε ωδεία.

— Η υπερπροβολή αυτού του μοντέλου έχει δημιουργήσει αυτά τα κοπάδια παιδιών που είναι προσανατολισμένα στις μεγάλες πίστες. Το τραγούδι των σειρήνων είναι γλυκό και επίμονο. Η επιταγή της κοινωνίας είναι να γίνεις άλογο πίστας και συνεργάζεται ολόκληρο σύστημα πίσω απ' αυτό. Ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, δισκογραφικές, ακόμη και οι ίδιοι οι γονείς. Εδώ η ΕΡΤ, ένα κρατικό κανάλι, σταρίζει το διαγωνισμό γιουρρίζων για παιδιά.

Η ευτυχία
είναι αυτό που
περιμένουμε
να 'ρθει

Του ΚΩΣΤΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Μανώλης Φάμελος αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα δημιουργού στη σκηνή των Ελλήνων τραγουδοποιών της τελευταίας εικοσαετίας. Στιχουργός, συνθέτης και ερμηνευτής σε ένα πακέτο. Ωστόσο, αυτό το πακέτο είναι και κομμάτι από το είδος που αποτελεί την πιο αρχαία μορφή στην τέχνη της έμμετρης αφήγησης, συνοδεία μουσικής. Οι περιγραφόμενοι τα λιμάνια και τις αγορές αρχαίοι τροβαδούροι που απήγγελλαν αποσπάσματα από τον Όμηρο με τη συνοδεία της λύρας, έδωσαν τη σκυτάλη σε εκείνους που τραγουδούσαν τις εμπειρίες των ταξιδιών και τις ιστορίες των ανθρώπων από τόπο σε τόπο. Έτσι διαδόθηκε από στόμα σε στόμα και από γενιά σε γενιά το τραγούδι που έγινε αυτό που λέμε παράδοση και δημοτικό τραγούδι, με άγνωστο τον αρχικό δημιουργό. Με παρόμοιο τρόπο δημιουργήθηκε και το ρεμπέτικο, αλλά πλέον με την υπογραφή του τραγουδοποιού, ελέω δισκογραφίας. Και ανάλογα, στη σύγχρονη εποχή πια, συνέχισαν να λειτουργούν οι αυτοδίδακτοι στιχολόγοι και μελωδικοί αφηγητές. Οι αδελφοί Κατσιμίχα, ο Νίκος Παπαζογλου, ο Σωκράτης Μάλαμας, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου, ο Αλκίνοος Ιωαννίδης, ο Χρήστος Θηβαίος, ο Μιλτιάδης Πασχαλίδης, ο Ορφέας Περίδης, ο Φίλιππος Πλιάτσικας, ο Νίκος Πορτοκάλογλου, ο Φοίβος Δελνηβριός και πολλοί άλλοι που ακολούθησαν τις παρακαταθήκες του πρώτου διδάξαντος στον χώρο της σύγχρονης συνολικής δημιουργίας (στιχός, μουσική και ερμηνεία), του Διονύση Σαββόπουλου.

Από την απώτατη αρχή στα βάθη του χρόνου έως σήμερα, αυτό το τραγούδι ήταν ο σημαντικότερος φορέας του λόγου. Η λαϊκή του διάσταση εμπλοκίζει με τα νάματα της ποίησης τους αγράμματους και αμόρφωτους, όσο και τους σπουδαγμένους. Στην ποικιλομορφία του αποτυπώνονταν τα γλωσσικά ιδιώματα και οι τοπολαλίες. Στην εκφραστικότητα του εκτοξεύονταν οι κραυγές απογνώσεως αλλά και χαράς, έτρεχαν τα εμβατήρια των αγώνων και τα δάκρυα των ερώτων. Και σήμερα ακόμη, στην εποχή της υπέρτατης ταχύτητας, αυτό το τραγούδι είναι που τυλίγει πιο εύκολα στην ποιησή του τον άνθρωπο. Τον καθημερινό άνθρωπο κάθε ηλικίας, ο οποίος δεν βρίσκει χρόνο και διάθεση να διαβάσει κάτι πέρα από την είδηση και την επαγγελματική πληροφορία. Σε ένα εξελισσόμενο κοινωνικό γίγνεσθαι που αφαιρεί από τη γλώσσα τον πλούτο των λέξεων και των νοημάτων χάρην της συντόμευσης της έκφρασης, η μόνη ευρέως προσβάσιμη, αναγνωρίσιμη πηγή λόγου παραμένει ο μελοποιημένος στίχος.

Μέσα από αυτό το πρίσμα, η αξιολόγηση των σύγχρονων τραγουδοποιών έρχεται να συναντήσει τον πυρήνα της δημιουργίας τους. Τον «λόγο» που εκφέρουν. Γιατί οι μουσικές και οι φωνές τους είναι απλώς οι διάδρομοι. Απαραίτητοι για να γοντεύσουν και να συναρπάσουν, αλλά η ουσία παραμένει όπως πάντα στο περιεχόμενο: «Κάτι να λείπει»...

Όπως όταν ο Φάμελος γράφει ένα τραγούδι που με τον ρυθμό, τη μελωδία και τη φωνή του περνάει σε χιλιάδες στόματα και ψυχές και «τυχαίνει» αυτό το κομμάτι να λείπει...

«Μα κάτι ζωντανούς κρατάει είναι μόνο ένα βήμα, ένα βήμα πιο πέρα.

Ο αέρας της πόλης αλλάζει ξανά, τα χιόνια λιώνουν, γιορτάζει η μέρα.

Τα μαλλιά σου όπως λύνεις μωρό μου μπορεί και το αίμα του κόσμου να λυθεί.

Δεν είναι το τέλος κι η καταστροφή, η ευτυχία είναι αυτό που περιμένουμε να 'ρθει.

Ό,τι ήθελα πια είναι σχήμα κλειστό, ό,τι χτίζουμε σκορπίζει στον άνεμο, μα άσε ένα φως ανοιχτό.

Η ευτυχία είναι αυτό που περιμένουμε να 'ρθει».

...Βάλε πιο δυνατά το ραδιόφωνο.

Θέλω να τρέξω, να χαθώ, να πιστέψω:

«Κάποιες μέρες τυχαίων που όλοι σωπαίνουν και δεν σου εξηγούν.

Κάποιες όλο πλοσιάζουν, μα σχέδια αλλάζουν και δεν λένε να 'ρθουν.

Κι άλλες στέλνουν σημάδια, για να βρεις σ' ένα δρόμο ανοιχτό που μέσα από τα σκοτάδια οδηγεί σε κάποιον χαμένο παράδεισο.

Κι είναι ημέρες που φέρνουν στον κόσμο την άνοιξη και μέσα μου ορνεί ο φόβος και η άρνηση.

Θέλω έξω να τρέξω, να χαθώ, να πιστέψω, μα λάμψη με οδηγεί.

Κάποιες μέρες που φέρνουν στον κόσμο την άνοιξη και μέσα μου ορνεί ο φόβος και η άρνηση,

πάλι έξω θα τρέξω, θα λυγίσω, θα αντέξω, μα λάμψη θα μ' οδηγεί».

Όταν τα νέα παιδιά τραγουδούν και νιώθουν αυτούς τους στίχους, τότε οι ποιητές έχουν ένα πολύ σοβαρό λόγο να χαμογελούν με ικανοποίηση. Κι αν συνεχίζουν να ανησυχούν για τα μελλούμενα. Ειδικά για τους ποιητές θα ήταν;

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Εκδηλώσεις - Κύπρος

Κυριακή 15.11
ΘΕΑΤΡΟ

Διασκευή του κλασικού έργου

Η Παιδική Σκηνή του Σατιρικού Θεάτρου παρουσιάζει το έργο του Γιάννη Καλατζόπουλου «Ρωμαίος και Ιουλιέτα, σαν το σκύλο με τη γάτα». Ένα νέο θεατρικό έργο για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας, το οποίο αποτελεί διασκευή της υπόθεσης του σαϊζπηρικού έργου και δανείζεται τους βασικούς ήρωές του. Το σκηνοθεσία υπογράφει η Μαριάννα Καυκαρίδου. Πρεμιέρα την Κυριακή 15/11, στις 10.30 π.μ., Νέο Πολιτιστικό Κέντρο Βλαδίμηρος Καυκαρίδης, στην Αγλαντζιά. Πληρ. 22421609.

Παλιές φιλιές

Στο έργο «Tape» του Stephen Belber τρεις φίλοι από το λύκειο συναντιούνται στο δωμάτιο ενός μοτέλ δέκα χρόνια μετά την αποφοίτησή τους. Ένα συγχορηγιστικό γεγονός από το παρελθόν τους φέρνει αντιμέτωπους σε έναν καταγιάσιμό σκληρών κατηγοριών. Σε σκηνοθεσία του Νικόλα Κουρουμτζή, με πρωταγωνιστές τους Σωτήρη Μεστάνα, Μαργαρίτα Ζαχαρίου και Ανδρέα Αραούζο. Τακτικές παραστάσεις Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή μέχρι 22/11. Θέατρο Ένα, Λεμεσός. Πληρ. 96458399.

Δευτέρα 16.11
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Μετατόπιση

Ο Δήμος Λευκωσίας και το Πανεπιστήμιο Frederick σας προσκαλούν στα εγκαίνια του δεύτερου μέρους της εικαστικής έκθεσης «You Are Here/There», που καταπιάνεται με το θέμα της μετακίνησης/μετατόπισης. Στην έκθεση συμμετέχουν απόφοιτοι του Τμήματος Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Frederick και Σχολών Καλών Τεχνών του εξωτερικού. Με την επιμέλεια του επικουρού καθηγητή του Πανεπιστημίου Frederick, Παναγιώτη Μιχαήλ. Εγκαίνια στις 8 μ.μ. Οίκημα ΚΙΣΑ, Παλιά Λευκωσία. Πληρ. 99548349 & 22878181.

Τρίτη 17.11
ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Για τον Ρίτσο

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και η Ένωση Λογοτεχνικών Κύπρου διοργανώνουν μια εκδήλωση για τα 100 χρόνια από τη γέννηση του Γιάννη Ρίτσου. Η εκδήλωση τελεί υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Δημήτρη Χριστόφια. Στις 7.30 μ.μ. Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία. Πληρ. 22430877.

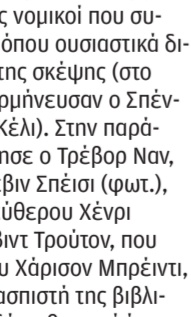
Ματιές στον κόσμο

ΛΟΝΔΙΝΟ
ΘΕΑΤΡΟ
Old Vic
www.oldvictheatre.com

«Inherit the Wind». Το γνωστό έργο των Τζέρομ Λόρενς και Ρόμπερτ Λι είναι εμπνευσμένο από την αποκαλούμενη «Δίκη των πιθήκων»: το 1925, ο δάσκαλος Τζον Σκόουπς παραπέμφθηκε σε δίκη επειδή διδάξε στους μαθητές του τη θεωρία του Δαρβίνου για την εξέλιξη. Κεντρικοί ήρωες του έργου είναι οι δύο επιφανείς νομικοί που συγκρούονται στη δίκη, όπου ουσιαστικά δικάζεται η ελευθερία της σκέψης (στο φιλμ του 1960 τους ερμήνευσαν ο Σπένσερ Τρέισι και ο Τζιν Κέλι). Στην παράσταση, που σκηνοθέτησε ο Τρέβερ Ναν, πρωταγωνιστούν ο Κέβιν Σπέισι (φωτ.), στον ρόλο του φιλελεύθερου Χένρι Ντράμοντ, και ο Ντέιβιντ Τρούτον, που ερμηνεύει τον Μάθιου Χάρισον Μπρέντι, τον αδιάλλακτο υπερσπιστή της βιβλικής αλήθειας. Και οι δύο ηθοποιοί έχουν κερδίσει Θερμόυς επαινούς από την κριτική. Οι παραστάσεις θα διαρκέσουν ως τις 20 Δεκεμβρίου.

Trafalgar Studios
www.trafalgar-studios.co.uk

«Othello». Η τραγωδία του Σαίξπηρ με καμιά τον έρωτα, τη ζήλια, το μίσος και τον ρατσισμό, παρουσιάζεται σε σκηνοθεσία του Μπάρυ Ράτερ σε μια παραγωγή του θεατρικού οργανισμού Νόρθερν Μπροντσάιντς. Στον ρόλο του Μαυριτανού, ο αφρικανικής καταγωγής Άγγλος ηθοποιός Λένι Χένρι δίνει μια ερμηνεία που, όπως έγραψαν οι κριτικοί, διακρίνεται από διαγνώση, μέτρο και σταθραλ αξιοπρέπεια. Επιβλητικός, αλλά και λίγο υπερβολικός στον ρόλο του κακόβουλου Ιάγου, ο Κόνραντ Νέλσον, ενώ η Δυσδαίμονα ερμηνεύει συγκινητικά η Τζέσι-κα Χόρις. Ως τις 12 Δεκεμβρίου.

ΕΚΘΕΣΗ
Tate Gallery
www.tate.org.uk

«Turner and the Masters». Η έκθεση ανικνεύει την ανταπόκριση του κορυφαίου Αγγλου ζωγράφου του 19ου αιώνα στα ερεθίσματα που δέχτηκε από το έργο μεγάλων καλλιτεχνών του παρελθόντος όσο και συγκαιρινών του. Εξοχός τοπιογράφος, ο Τέρνερ κινήθηκε ανάμεσα στον ρομαντισμό και τον νατουραλισμό, δίνοντας λυρικές, δραματικές προεκτάσεις στο φως και το χρώμα και φτάνοντας ως τις παρυφές της ιμπρεσιονιστικής τεχνοτροπίας (εδώ ο πίνακας «Ιστιοφόρο πλησιάζει την ακτή», 1935-40). Η έκθεση αναδεικνύει τη συγγένεια και τις αντιθέσεις του με πολλούς ομοτέχνους του, παρουσιάζοντας έργα του μαζί με έργα του Τισιανού, του Ρέμπραντ, του Καναλέτο, του Ροϋμπενς, καθώς και του μεγάλου ανταγωνιστή του, του Κόνταμπλ. Εως τις 31 Ιανουαρίου.

ΜΑΔΡΙΤΗ
ΕΚΘΕΣΕΙΣ
Museo Reina Sofia
www.museoreinasofia.es

«Rodchenko y Porona». Η έκθεση, που έχει παρουσιαστεί επίσης στην πινακοθήκη Τέιτ Μόντρεν του Λονδίνου και στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης (πολλά από τα έργα που εκτίθενται ανήκουν στη Συλλογή Κωστάκη) είναι αφιερωμένη σε δύο από τους πρωτεργάτες του ρωσικού κονστрукτιβισμού, τη Λιουμπού Πόποβα (1889-1924) και τον Αλεξάντρ Ροντσένκο (1891-1956). Κάνει μια πλήρη αναδρομή στο κίνημα αυτό που συντράξε τη ρωσική καλλιτεχνική σκηνή πριν και μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση και έθεσε στόχο να συνδέσει όλες τις μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης με τις κοινωνικές εξελίξεις (εδώ ο πίνακας της Πόποβα «Κατασκευή Διαστημικής Δύναμης, 1920). Προς τα τέλη της δεκαετίας του 1920, ωστόσο, η ρωσική αβάν γκαρντ υπέκυψε στις επιθέσεις της σοβιετικής γραφειοκρατίας και την επιβολή του «σοσιαλιστικού ρεαλισμού». Εκτίθενται 350 περίπου έργα των δύο καλλιτεχνών -πίνακες, αφίσες, γλυπτά, φωτογραφίες, σχέδια για θεατρικά κοστούμια και σκηνικά, φιλμ κ.λπ.- καθώς και έργα συγκαιρινών τους δημιουργών, όπως ο Καντίνσκι. Εως τις 11 Ιανουαρίου.

Fundacion Telefonica
www.fundacion-telefonica.com

«Oscar Niemeyer». Η έκθεση είναι αφιερωμένη στο έργο του μεγάλου Βραζιλιανού αρχιτέκτονα, ο οποίος κλείνει φέτος τα 102 χρόνια του. Η μακρόχρονη

Μη χάσετε

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Χορός χωρίς σώμα

Πραγματοποιείται το 1ο Φεστιβάλ Χορού, Κίνησης και Παραστατικών Τεχνών με τίτλο «no...body». Κατά τη διάρκεια του φεστιβάλ, εκτός από τις κύριες παραστάσεις, θα πραγματοποιούνται παράλληλες εκδηλώσεις. Το φεστιβάλ είναι μια διοργάνωση του Dance Gate Dancehouse Cyprus και πραγματοποιείται υπό την αιγίδα της συζύγου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Ελένης Χριστόφια, καθώς και με τη στήριξη της δημάρχου Λευκωσίας, κ. Ελένης Μούρου. Παραστάσεις: Σάββατο 21/11 και Κυριακή 22/11 στις 8 μ.μ. Κινηματοθέατρο Παλλάς, Λευκωσία. Πληρ. 22410181. Παράλληλες εκδηλώσεις: Σάββατο 21/11 και Κυριακή 22/11 από τις 4 μ.μ. μέχρι τις 7 μ.μ. Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη, Λευκωσία. Πληρ. 22437343.

ΘΕΑΤΡΟ

Ένας μονόλογος με μια ανάσα

Στον μονόλογο «M.A.I.P.O.Y.L.A.», μια γυναίκα συνομιλεί με το κοινό, με τον εαυτό της, με όλα όσα συμβαίνουν γύρω της. Τα λόγια της ξεκλύονται γλυκόπικρα, συγκινητικά, σαρκαστικά, ακόμα και αστεία. Σε σκηνοθεσία Λένας Κίτσουπούλου και Μαρίας Πρωτόπαπα. Τρίτη 17/11 και Τετάρτη 18/11. Θέατρο Ριάλτο. Πληρ. 77777745.

Τετάρτη 18.11
ΘΕΑΤΡΟ

Σύγχρονες μεταμορφώσεις

Οι μύθοι του Ορφέα και της Ευρυδίκης, της Ηχούς και του Νάρκισσου, του Φιλίμονα και της Βαυκίδας κ.ά. θα ζωντανέψουν επί σκηνής με σύγχρονη γλώσσα και αισθητική. Η παράσταση αποδίδει με τρυφερότητα, κιούμορ και αμεσότητα τις συγκλονιστικές αρχαίες ιστορίες, του έρωτα και της απώλειας. Σε μετάφραση, διασκευή και σκηνοθεσία της Μαργδαλένας Ζήρα. Πρεμιέρα στο Θέατρο Αγοράς Αγίου Ανδρέα, Λευκωσία. Τακτικές παραστάσεις κάθε Τρίτη και Τετάρτη. Οι παραστάσεις αρχίζουν στις 8.30 μ.μ. Πληρ. 22772395.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Βασιμμένα στα χρώματα

Ατομική έκθεση ζωγραφικής του Ελλαδίτη ζωγράφου Βασιλή Βασιλείου με τίτλο «Cologicis». Εγκαίνια στις 7 μ.μ. από τον υ-

πουργό Εσωτερικών, κ. Νεοκλή Συλιγιώτη. Μέχρι 28 Νοεμβρίου. Γκαλερί Τέχνης Δρώμενα, Λευκωσία. Πληρ. 22496398.

Πέμπτη 19.11
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Χαρακτηριστικές μορφές

Ατομική έκθεση του Χριστού Χρίστου όπου παρουσιάζεται η νέα του δουλειά με τις χαρακτηριστικές του φιγούρες και συνθέσεις. Μέχρι τις 30/11. Γκαλερί Κυπριακή Γωνιά, Λάρνακα. Πληρ. 24621109.

Παρασκευή 20.11
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι μαρτυρίες λόγιων για την Κύπρο

Ο Δήμος Λευκωσίας και το Ίδρυμα Περιόδου παρουσιάζουν την έκδοση «Της γλυκείας χώρας Κύπρου» που αποτελείται από κείμενα που συνέλεξε ο λογοτέχνης Θανάσης Νιάρκος. Πεζά και ποιητικά συγγράμματα με θέμα την Κύπρο των Κωστή Παλαμά, Κώστα Ουράνη, Ηλία Βενέζη, Γιώργου Σεφέρη, Γιάννη Ρίτσου κ.ά. παρουσιάζονται στο βιβλίο παράλληλα με 32 εικαστικά έργα Κυπρίων καλλιτεχνών, τα οποία επέλεξε ο Δημήτρης Ζ. Περιδής. Η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την ευγενή χορηγία του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Αθηναίων και της «Τεχνόπολης» του Δήμου Αθηναίων. Στην εκδήλωση θα διαβαστούν αποσπάσματα της έκδοσης από την ηθοποιό Μιμή Ντενισία. Στις 6.30 μ.μ. Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία. Πληρ. 22797400.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Παιδικός κινηματογράφος

Καταχωρισμένο πια στην κινηματογραφική συνείδηση του κοινού ως το μοναδικό ετήσιο πολυπολιτισμικό γεγονός στον τόπο μας, το 6ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Κύπρου για Παιδιά και Νέους θα συγκεντρώσει και φέτος το ενδιαφέρον παιδιών, νέων και γονιών. Με την προβολή 35 επιλεγμένων ταινιών και εστιάζοντας την προσοχή στους εορτασμούς για τα 20 χρόνια της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού ανοίγει η αυλαία της κινηματογραφικής φιλίας. Ταινίες που ταξιδεύουν τον θεατή σε μακρινούς ορίζοντες συνδυάζονται με πρακτικά εργαστήρια. Μέχρι την Κυριακή 22/11. Κινηματοθέατρο Πάνθεον, Λευκωσία. Πληρ. 22675787 & 22875242.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Τρία προσωπικά ταξίδια

Τρεις καλλιτέχνες συναντιούνται για πρώτη φορά στην Κύπρο και επιχειρούν να εξετάσουν ζητήματα γύρω από το ηθικό φρόν, μέσα από μια ομαδική έκθεση πειραματικής τέχνης και κινουμένων σχεδίων που τιλοφορείται «Shootings on Mirrors». Κύριος άξονας της έκθεσης είναι τα προσωπικά ταξίδια αναζήτησης και αναδιομορφίας της ταυτότητάς τους. Συμμετέχουν οι Νικολέττα Καραγιώργη, Αγέλα Χειμώνα και Χρυσάνθη Χριστοφόρου. Εγκαίνια στις 8 μ.μ. Γκαλερί Πάνθεον, Λευκωσία. Πληρ. 22670843.

Σάββατο 21.11
ΘΕΑΤΡΟ

Αλληγορική παράσταση

Με το έργο του Ελβετού νομπελίστα συγγραφέα Max Friz «Ο Μπίντερμαν και οι εμμηροστές» ξεκινά τη νέα θεατρική περίοδο η Κύρια Σκηνή του Θεάτρου «ΚΑΛΑ». Βασικός ρόλος ο Θεόδωρος Μπίντερμαν, ένας μιχροσπαστής, ένας κροσστός ο οποίος κοπιάζει τη δουλειά του και το σπικάκι το. Σε σκηνοθεσία Ανδρέα Μελέκκη. Τακτικές παραστάσεις κάθε Παρασκευή και Σάββατο. Πατιχείο Θέατρο «ΚΑΛΑ» (πρώην Αττικός). Πληρ. 24652800 & 99490102.

Επιμέλεια: **MARIA EYSTATIOY**
art@kathimerini.gr

Εκδηλώσεις - Ελλάδα

Κυριακή 15.11
ΜΟΥΣΙΚΗ

«Σε Μέλλοντα Χρόνο...»

Η Ορχήστρα των Χρωμάτων, σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη, παρουσιάζει την εκδήλωση «Συνδυασμοί» στο πλαίσιο του κύκλου «Σε Μέλλοντα Χρόνο...». Συμμετέχουν οι Μαργ. Συγγενιώτου, Δ. Πλατανιάς, Ντιάνα Νάγκι και Γ. Τσιτοειλής, Πειραιώς 138 και Ανδρονίκου

Δευτέρα 16.11
ΜΟΥΣΙΚΗ

Kurt Elling στο Παλλάς

Ο κορυφαίος ερμηνευτής της τζαζ έρχεται για πρώτη φορά στην Αθήνα, για μια μοναδική συναυλία αούριο βράδου στο Παλλάς. Με την καθαρή φωνή του και την απαρόμιλλη μουσικότητα που τον χαρακτηρίζει, παρουσιάζει το «Dedicated to you», στις 9 μ.μ. Βουκουρεστίου 5, τηλ. 210-32.13.100

προυσιάζει τρεις ενόπτες από τα έργα της. Εγκαίνια την Τετάρτη από τις 6.30 μ. μ. έως τις 10.30 μ. μ. Αίθουσα «Δήμαρχος Β. Γκατσόπουλος». Διονύσου και Μυρσίνης, Κηφισιά

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Συνάντηση Gilbert & George

Ανοικτή συζήτηση με το καλλιτεχνικό δίδυμο Gilbert & George και τον συγγραφέα Michael Bracewell, λίγο πριν από τα εγκαίνια της έκθεσης των πρώτων, που φιλοξενείται από την Πέμπτη 19 Νοεμβρίου στην γκαλερί Bernier - Eliades. Από το British Council, στο Μουσείο Μπενάκη, 7 μ.μ. Πειραιώς 138 και Ανδρονίκου

Πέμπτη 19.11
ΜΟΥΣΙΚΗ

Τζαζ ήχοι από τον Al Di Meola

«Μουσική είναι όταν μια καλοκουρδισμένη καρδιά κτυπάει σε ένα συγκεκριμένο ρυθμό και δίνει εντολή στο σώμα να παίξει κάτι καλό». Επειτα από 21 άλμπουμ, 3 χρυσούς δίσκους, αμέτρητα βραβεία και πωλήσεις δίσκων που ξεπερνούν τα 6 εκατομμύρια, ο ιταλικής καταγωγής κιθαρίστας Al Di Meola, ο οποίος θεωρείται ένας από τους πιο διαπρεπείς βιρτουόζους της σύγχρονης μουσικής, ερμηνεύει για το ελληνικό κοινό, αυτήν την Πέμπτη στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στις 8.30 μ. μ. Βασ. Σοφίας και Κόκκαλη, τηλ. 210-72.82.333

Παρασκευή 20.11
ΜΟΥΣΙΚΗ

«Βαλκανική» συναυλία

«Balkan Express» στο Θέατρο Μπάντριντον, μια μουσική συγγένεια που εκτείνεται από την Ελλάδα στη Βουλγαρία και από την Αλβανία στη Ρουμανία, με τη συμμετοχή της Εστουδιαντίνας, του Χρίστου Τσιαμούλη, του Σωκράτη Σινόπουλου, του Halli Karaduman, του Petar Ralchev, του Ionica Minule, της Merita Halli. Αλσος Στρατού, Γουδί, 210-88.40.600

Επιμέλεια: **NEΛΛΗ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΛ**
abravanel@kathimerini.gr

Μποτιτσέλι και Μέδικοι

Αφιέρωμα στον κορυφαίο Φλωρεντινό ζωγράφο του 15ου αιώνα και έναν από τους μεγάλους δασκάλους της πρώιμης Αναγέννησης, η έκθεση «Ο Μποτιτσέλι και οι Μέδικοι», στο Staeel Museum της Φρανκφούρτης, παρουσιάζει 40 περίπου έργα του Σάντρο Μποτιτσέλι (1445-1510) και καλλιτεχνών του στελεχίου του, εστιάζοντας στη σύνδεση της σταδιοδρομίας του ζωγράφου με τη δυναστεία των Μεδίκων. Η περίφημη «Γέννηση της Αφροδίτης», που βρίσκεται στο Uffizi, δεν περιλαμβάνεται στα εκθέματα, ωστόσο η έκθεση έχει να επιδείξει πολλά σημαντικά έργα, ανάμεσα στα το «Πορτρέτο του Τζουλιάνο των Μεδίκων» (φωτ.), πίνακα που προέρχεται από τη συλλογή της Εθνικής Πινακοθήκης της Ουάσιγκτον. Οργανωμένη θεματολογικά, η έκθεση, που θα διαρκέσει ως τις 28 Φεβρουαρίου, παρουσιάζει τα έργα του Μποτιτσέλι σε τρεις ενόπτες: έργα θρησκευτικής έμπνευσης, προσωπογραφίες και πίνακες με μυθολογικό θέμα.

σταδιοδρομία του, που έχει τη σφραγίδα των πολιτικών ανσυχιών του και μιας σπάνιας ανθρωπίνης γεναιοδωρίας, έχει αφήσει ορόσημα σε πολλές πόλεις της πατρίδας του και όλου του κόσμου - στο Σάο Πάολο και το Ρίο ντε Τζανέιρο, στο Παρίσι (η έδρα του γαλλικού Κ.Κ.) και στη Νέα Υόρκη (η έδρα του ΟΗΕ), στην πρωτεύουσα Μπραζιλία που κτίστηκε εξ αρχής με δικά του σχέδια. Η έκθεση περιλαμβάνει μια πλειάδα από μακέτες, σχέδια, σκίτσα και φωτογραφίες, ενώ προβάλλεται επίσης μια ταινία για το έργο του. Εως τις 22 Νοεμβρίου.

NOTINGHAM
ΕΚΘΕΣΗ

Nottingham Contemporary

www.nottinghamcontemporary.org

Εγκαινιάστηκε την περασμένη εβδομάδα στο καινούργιο της κτίριο, σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Καρούζο Σεντ Τζον, με τους πράσινους υαλοπίνακες του που μοιάζουν με δαντέλα, φόρος τιμής στη βιεννέζικη της δαντέλας που κυριαρχούσε στην πόλη τον 19ο αιώνα. Η εναρκτήρια έκθεση είναι αφιερωμένη στον Ντέιβιντ Χόκνεϊ, εστιάζοντας στα νεανικά χρόνια του 72χρονου Αγγλου καλλιτέχνη, ο οποίος συνδέθηκε με το κίνημα της pop art και πειραματίστηκε με πολλές διαφορετικές τεχνικές. Ο Χόκνεϊ εγκαταστάθηκε από τη δεκαετία του '60 στο Λος Άντζελες και απεικόνισε στα έργα του το αστικό τοπίο της Καλιφόρνιας, παρτηρώντας με ψυχρό βλέμμα τους ιδιωτικούς «μαρσαδίσους» των προαστίων,

της βίλες με το γκαζόν και τις πισίνες που έμελλε να γίνουν διεθνές status symbol (εδώ ο «Παφλασμός», 1967). Η έκθεση θα διαρκέσει ως τις 24 Ιανουαρίου.

ΠΑΡΙΣΙ

Bibliothque Nationale de France

www.bnf.fr

«Ionesco». Αφιερωμένη στο έργο του Ευγένιου Ιονέσκο, η έκθεση διοργανώθηκε με την ευκαιρία της εκατοστής επετείου από τη γέννηση του Γαλλο-ρουμάνου συγγραφέα (1909-1994) αλλά και της δωρεάς του αρχείου του στην Bibliothque Nationale από την κόρη του, Μαρί-Φρανς Ιονέσκο. Ιδρυτής του «εάτρου του παραλόγου», που είδε το φως τη δεκαετία του '50 σε μικρά θέατρα της Αριστερής Οχθής, ο Ιονέσκο γρήγορα αναδειχθηκε σε έναν από τους μεγάλους ανανεωτές της δραματολογικής τέχνης. Παραμένει, άλλωστε, μεταξύ των θεατρικών συγγραφέων με την πιο συχνή παρουσία στις σκηνές του κόσμου - στο Παρίσι, στο Theatre de la Huchette του Καρτέ Λατέν, παίζονται επί 52 χρόνια τα έργα «Φαλακρή τραγουδίστρια» και «Το μάθημα». Η έκθεση, που περιλαμβάνει πλήθος ντοκουμέντα (χειρόγραφα, επιστολές, φωτογραφίες, σχέδια για την προετοιμασία παραστάσεων) εστιάζει σε επτά «εμμονές» του Ιονέσκο - γνώση, γλώσσα, Θεός, φτώχεια, θάνατος, κριτική, ζωγραφική - ινκνπλατώντας τις ανσυχίες του συγγραφέα που ποτέ δεν έπαψε να αμφισβητεί τις συμβατικές ιδέες για την ανθρωπινή κατάσταση. Ως τις 3 Ιανουαρίου.

Επιμέλεια: **ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΟΥΠΑΚΗ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Η αναγέννηση της πολιτικής αφίσας

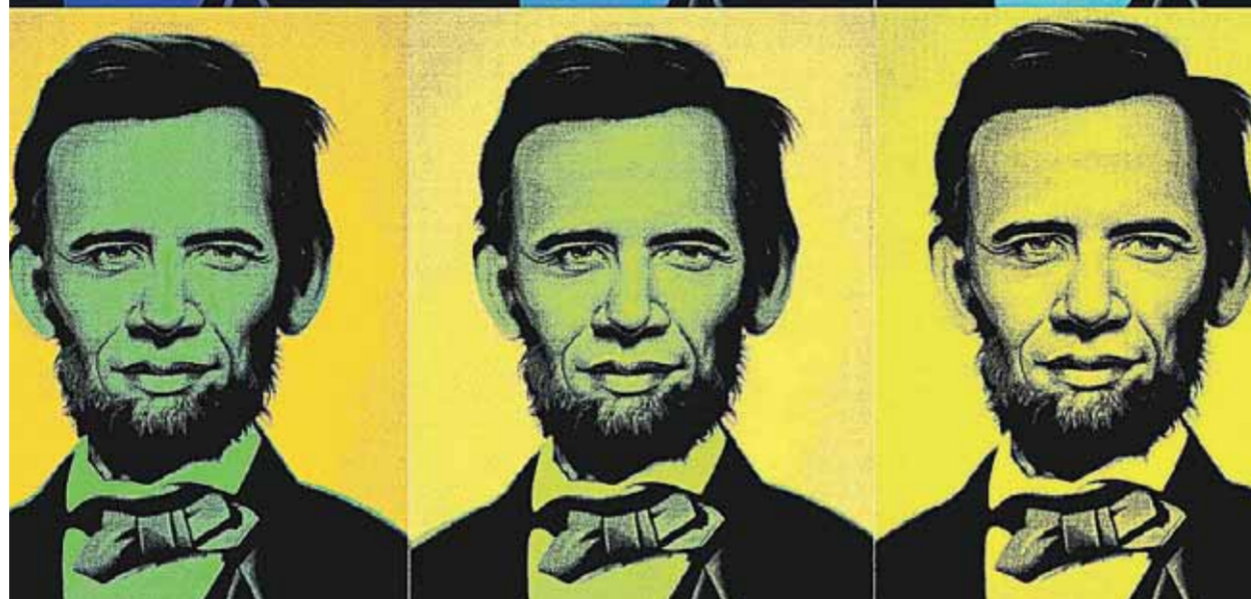
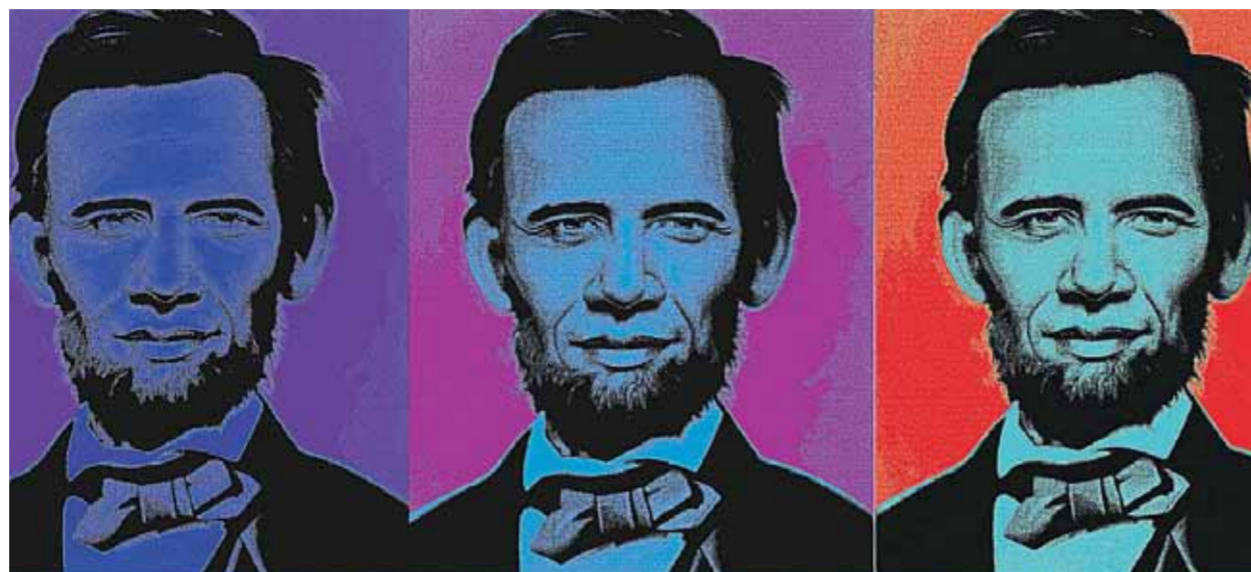
Η άνοδος του Μπαράκ Ομπάμα έδωσε διέξοδο στη δημιουργικότητα χιλιάδων «ανώνυμων» νέων σχεδιαστών, κυρίως μέσα στο Διαδίκτυο

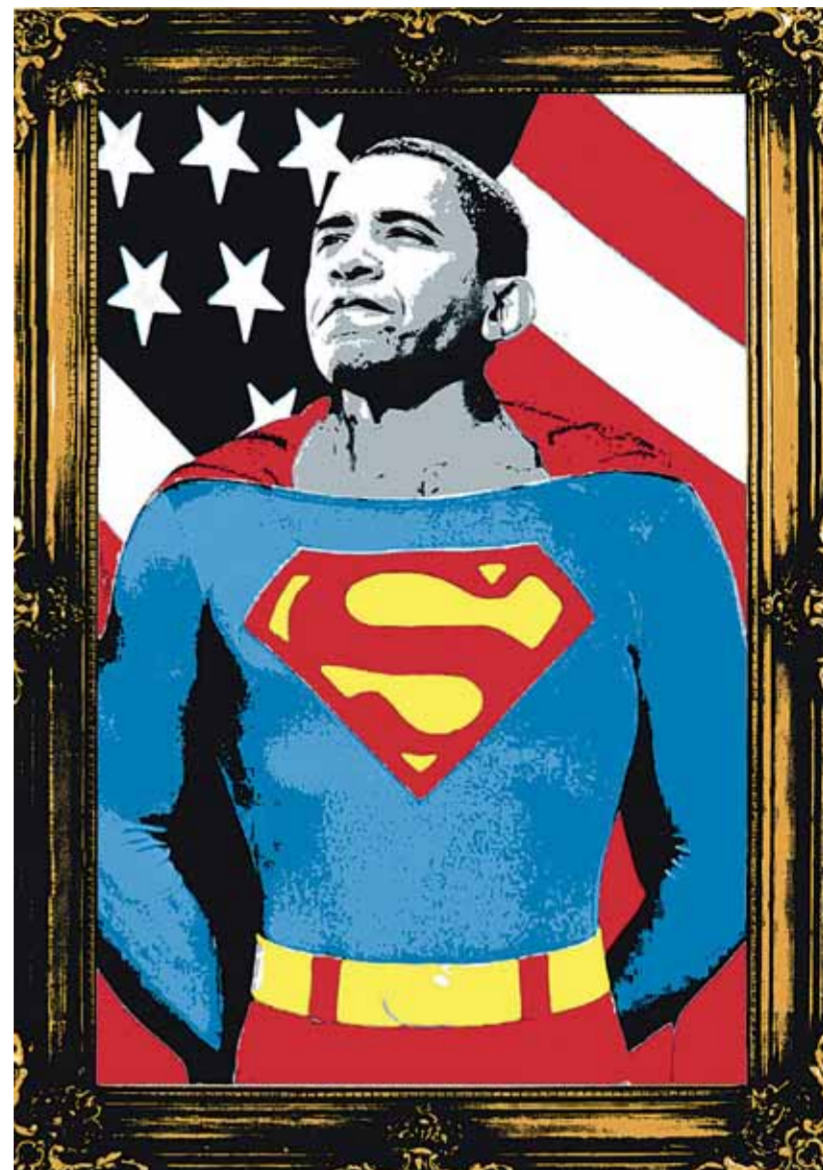
«Ενθύμιον» δεκαετίας του '60.

«Ναι, μπορούμε». Ελπίδα και πολιτική.

Ο Ομπάμα ως νέα pop art, που συνδυάζει τον Αντι Γουόρχολ και τον Αβραάμ Λίνκολν.

Ο Μπαράκ Ομπάμα ως Σούπερμαν σε μία εικαστική αλληγορία με κιούμφορ.

Της **ΝΕΛΛΗΣ ΑΜΠΡΑΒΑΝΕΑ**

Το καλοκαίρι του 2008, λίγο πριν από την κορύφωση του προεκλογικού αγώνα Ομπάμα - Μακέν, το ειδικευμένο μπλογκ designobserver.com έθετε την εξής ερώτηση: Θα θέλατε να σας ανήκει ο ιστοχώρος designersforobama.org; Πώς θα τον χρησιμοποιούσατε; Ο Ααρν Πέρι-Ζούκερ, νεαρός τελειόφοιτος του Road Island School of Design και μεγάλος φαν του μπλογκ, ήξερε πολύ καλά ότι το designersforobama.org έπρεπε να γίνει αμέσως δικό του. Και έτσι έγινε. Γιατί ο Πέρι-Ζούκερ ήταν ήδη «μπλεγμένος» με την καμπάνια του Μπαράκ Ομπάμα, δουλεύοντας εθελοντικά και δημιουργικά

Η λέξη Hope έγινε σύνθημα.

Το λεύκωμα Design for Obama περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό από τα σχέδια που αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του προέδρου

για ένα παρακλάδι της που απευθυνόταν στους νέους ψηφοφόρους. Η ιστοσελίδα σχεδιάστηκε, στήθηκε και εγκαταστάθηκε μέσα σε μία εβδομάδα, με στόχο να γίνει δέκτης και διανομέας για πολιτικές αφίσες υψηλής ποιότητας. Και όλες για την καμπάνια του Ομπάμα φυσικά.

Η έκδοση

Ένα χρόνο μετά την εκλογή του Ομπάμα, ο εκδοτικός οίκος Taschen, με την προτροπή του σκηνοθέτη Σπάλκ Λι, μεγάλου φαν της ιστοσελίδας, εκδίδει το λεύκωμα Design for Obama, το οποίο περιλαμβάνει έναν επιλεγμένο (αλλά απολαυστικά μεγάλο) αριθμό από τα σχέδια που αναρτήθη-

καν και μοιράστηκαν μέσω της ιστοσελίδας του Πέρι-Ζούκερ.

«Κάθε ντιζάινερ είχε μια ιστορία, ένα σημείο αναφοράς, και αυτό φαινόταν αμέσως στη δουλειά τους», γράφει ο νεαρός Πέρι-Ζούκερ στον πρόλογο του βιβλίου, υπογραμμίζοντας αυτό ακριβώς που κάνει την πολιτική αφίσα τόσο ενδιαφέρουσα. Οι πολιτικές αφίσες πάντα έλεγαν μια ιστορία και πάντα έγραφαν ιστορία, όχι μόνον όσον αφορά την τέχνη τους, αλλά και όσον αφορά την κοινωνική τους διάσταση, που πολλές φορές υποστήριζε την αλλαγή... Αντιπροσωπεύουν τη φωνή κάποιου που θέλει να ακουστεί μαζικά. Η παράδοση της πολιτικής αφίσας έχει αλλάξει πολύ από την εποχή του σο-

βιετικού παραδείγματος, που κορυφώθηκε τη δεκαετία του 1920, με τη συμβολή του Αλεξάντρ Ροντσένκο και του Καζμίρ Μάλεβιτς. Η ρωσική αβάν-γκαρντ ήταν αυτή που ανέλαβε τότε να σχεδιάσει και τις πρώτες διασημότητες αφίσες της σοβιετικής προπαγάνδας. Τα πράγματα έχουν αλλάξει από τότε, με την πολιτική αφίσα να μην έχει πια την κυρίαρχη θέση σε καμπάνιες που προσπαθούν να εκμεταλλευθούν όσο καλύτερα μπορούν τα νέα μέσα επικοινωνίας. Αυτό άλλωστε ισχύει και στην περίπτωση του Ομπάμα, όπου προεκλογικά, το [YouTube](http://YouTube.com) και τα κοινωνικά δίκτυα είχαν υψηλή θέση στη στρατηγική της καμπάνιας του.

Όμως, μέσω της μαζικής χρήσης του [Internet](http://Internet.com), γεννήθηκε και η ανάγκη για προσωπική καλλιτεχνική και πολιτική έκφραση. Η πολιτική αφίσα μετενοσκόπησε ειδικά για τις ανάγκες του 21ου αιώνα και οι δημιουργοί της έπαψαν να φέρουν καταξιομένη ονόματα. Αυτό που έφεραν ήταν η προσωπική τους φωνή, η δικιά τους οπτική γωνία. Από ισπανικές λεζάντες με τη φράση «Nuestra voz» («Η φωνή μας»), σε λογοπαίγνια εις βάρος των Ρεπουμπλικανών, σαν το «McCant - Failin» (αντί για Μακέν και Πέιλιν)... Και με αυτόν τον τρόπο, η σύγχρονη πολιτική ιστορία δεν γράφεται από έναν για πολλούς, αλλά από πολλούς για όλους.

Η κουλτούρα των ΜΜΕ

Το «soapbox» αγγίζει λεπτά ζητήματα που η κοινωνία ενίοτε αποφεύγει

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Για ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού η τηλεόραση αποτελεί το βασικό παραθυρικό ενημέρωσης γύρω από τα τρέχοντα γεγονότα, καθώς και μια διέξοδο ψυχαγωγίας. Από τη μια πλευρά υπάρχουν οι παραγωγές ντοκιμαντέρ που προορίζονται για την τηλεόραση και που έχουν έναν καλλιτεχνικό και συνάμα ιστορικό-πολιτικό χαρακτήρα. Μπορούμε σαν θεατές να έχουμε μια αντικειμενική ανάλυση των προβλημάτων ιστορικών και πολιτικών γεγονότων; Και κατά πόσον μπορεί μια μορφή τέχνης να αποδώσει όλα την αλήθεια και μια ολοκληρωμένη εικόνα; Από την άλλη πλευρά υπάρχουν οι ψυχαγωγικές σειρές που μπορούν να επηρεάσουν τις κοινωνικές τάσεις και οι οποίες ωθούν ερωτήματα σχετικά με την ποιότητά τους.

Η Μονάδα Mediazone που υπάγεται στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και είναι άμεσα συνδεδεμένη με το Τμήμα Επικοινωνιών του Πανεπιστημίου, μέσα στα πλαίσια των πολύπλευρων δραστηριοτήτων της, παρουσιάζει φέτος για έβδομη συνεχώς χρονιά την εκδήλωση «soapbox» που θα διαρκέσει για μια βδομάδα, από τη Δευτέρα 16/11 μέχρι την Παρασκευή 20/11. Ο γενικός άξονας της εκδήλωσης είναι η προβολή της κουλτούρας των ΜΜΕ. Ο κ. Γιώργος Συκαλλίδης, διευθυντής της Μονάδας Mediazone, εξηγώντας την προοπτική της ομάδας του, ανέφερε: «Προσπαθούμε να προσεγγίσουμε θέματα που βρίσκονται στην ευρύτερη σφαίρα των ΜΜΕ». Με την προβολή πέντε θεματικά διαφορετικών διαλέξεων κατά τη διάρκεια του «soapbox», η ομάδα προωθεί τη συζήτηση γύρω από τις τρέχουσες και δημοφιλείς τάσεις της τηλεόρασης.

Υποκειμενικές αλήθειες

Κάθε χρόνο η ομάδα διοργανώνει του «soapbox» αγγίζει ένα θέμα με πολιτική προέκταση. «Συχνά, αυτά είναι

θέματα που δεν μπορούν να προβληθούν σε οποιαδήποτε άλλη πλατφόρμα εκτός του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος», όπως εξηγεί ο κ. Συκαλλίδης. Το θέμα που αποφασίστηκε να παρουσιαστεί φέτος σε αυτήν την κατηγορία ασχολείται με τις βίαιες πράξεις που διαπράχθηκαν στη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου. Στην αναρτηθείσα βραδιά της εκδήλωσης θα προβληθούν δεκάλεπτα αποσπάσματα από τέσσερα ντοκιμαντέρ, τα οποία

«Συχνά τα θέματα με πολιτική προέκταση που αγγίζουμε είναι αυτά που δεν μπορούν να προβληθούν σε οποιαδήποτε άλλη πλατφόρμα εκτός του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος»

καλύπτουν πράξεις βίας μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο: «Το τείχος μας» (των Πανίκου Χρυσάνθου και Νιαζί Κιλτζιγιουρεκ), «Το λεωφορείο που κάηκε» (των αδελφών Περτέβ), «Παράλληλα ταξίδια» (των Ντεβίς Νταϊνί και Πανίκου Χρυσάνθου) και «Φωνή Αίματος 2: Αναζητώντας τη Σελντέν» (του Τόνου Αγκαστινιώτη). Το σύνολό τους – που θα προβληθεί στα Ελληνικά – αναμένεται να επηρεάσει τη συζήτηση που θα ακολουθήσει μεταξύ των Γιάννη Παπαδάκη (κοινωνιολόγος), Γιουτσέλ Κοσεόγλου (ιστορικός) και τους Αντρέα Πάντζη και Τόνου Αγκαστινιώτη (σκηνοθέτες) και η οποία συζήτηση θα ανοίξει έπειτα στο κοινό. Εξηγώντας τη σημασία αυτών των καλλιτεχνικών ντοκιμαντέρων, ο κ. Συκαλλίδης εξηγεί πως «μέσα από τη συζήτηση που θα προκληθεί, θα δούμε την αλήθεια, τη μισή αλήθεια, τον ανθρώπινο πόνο, αλλά επίσης και το σημείο όπου σταματά η Ιστορία και ξεκινά η προπαγάνδα». Οι σκηνές που

έχουν επιλεγεί να προβληθούν είναι περιγραφές των όσων συνέβησαν σε διάφορους ανθρώπους – απλούς πολίτες – και μέσα από τις οποίες αποτυπώνονται αυτές οι «ωμότητες της Κύπρου».

Βούλγαρης και Κάννες

Ακολουθούν δύο βραδιές προβολών που έχουν έναν πιο ψυχαγωγικό χαρακτήρα. Τη δεύτερη μέρα της εκδήλωσης έχουν προγραμματιστεί προβολές των διαφημίσεων που κέρδισαν τα χάλκινα, αργυρά και χρυσά «λιοντάρια» στο Διεθνές Φεστιβάλ Διαφήμισης που διεξάγεται στις Κάννες με τίτλο «Cannes Lions». «Αυτή είναι μια καθημερινή δραστηριότητα του «soapbox», την οποία διοργανώνουμε κάθε χρόνο και την οποία αναμένει ο διαφημιστικός κόσμος της Κύπρου», λέει ο κ. Συκαλλίδης, εξηγώντας τη σημασία της βραδιάς.

Το τρίτο βράδυ προβάλεται, σε συνεργασία με την Ένωση Σκηνοθετών, η ταινία «Νύφες» του Παντελή Βούλγαρη. Ο ίδιος ο σκηνοθέτης θα προλογήσει την ταινία και μετά το τέλος της θα απαντήσει σε ερωτήσεις του κοινού. Αυτή η προβολή σηματοδοτεί την έναρξη μιας σειράς προβολών με τον γενικό τίτλο «Οι σκηνοθέτες προτείνουν», η οποία θα διαρκέσει για ολόκληρο τον χρόνο στην αίθουσα Cine Studio του Πανεπιστημίου.

Από τη Βουλή στο Πανεπιστήμιο

Καθώς η κάθε βραδιά διαφέρει, την τέταρτη μέρα του «soapbox» το κλίμα της εκδήλωσης γίνεται πολύ πιο σοβαρό. Η συζήτηση που πυροδοτήθηκε μεταξύ κρατικής και ιδιωτικής τηλεόρασης τις περασμένες εβδομάδες στη Βουλή των Αντιπροσώπων, με θέμα τη διαμόρφωση του νέου τηλεοπτικού πεδίου και τη μετάβαση της Κύπρου στην ψηφιακή τηλεόραση, «μεταφέρεται στον χώρο του Πανεπιστημίου Λευκωσίας», όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο κ. Συκαλλίδης. «Θα

Καθρεφτίζει ή σχηματίζει την κοινωνία η τηλεόραση; Μπορούμε να έχουμε μια αντικειμενική παρουσίαση των ιστορικών γεγονότων μέσα από τα ΜΜΕ; Σε αυτά τα ερωτήματα και άλλα πολλά θα επιχειρήσουν να δώσουν απαντήσεις προσκεκλημένοι, ομιλητές και κοινό στην έβδομη ετήσια εκδήλωση «soapbox» που διοργανώνει η Μονάδα Mediazone του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Από τις ευρωπαϊκές νομοθεσίες στο φαινόμενο «Αίγια Φυξία»

Όποια κι αν είναι η τηλεοπτική επιτυχία της χρονιάς, η ομάδα, όπως ο κ. Συκαλλίδης εξηγεί, αναλαμβάνει να παρουσιάσει στο κοινό τη διαδικαστική της πλευρά. «Φέτος διαλέξαμε να αναλύσουμε το φαινόμενο «Αίγια Φυξία», γιατί είναι η πρώτη εκπαμπή σε αριθμούς τηλεθέσεως στην ιστορία της κυπριακής τηλεόρασης». Η ομάδα του «soapbox» αποκαλεί την τηλεοπτική αυτή σειρά «φαινόμενο», αφού φαίνεται να έχει στιγμάτισε την κυπριακή κοινωνία. «Όταν αντιλαμβανόμαστε ότι η νεολαία έχει δημιουργήσει fan clubs στο «Facebook», όταν πέραν εν καιρώ καρναβαλιών είδαμε πολλά ιδιωτικά πάρτι να έχουν ως θέμα αυτήν ακριβώς την ιδέα, όταν βλέπουμε άτομα

είτε να συμπεριφέρονται σαν ένας από τους χαρακτήρες της σειράς είτε να χρησιμοποιούν ατάκες τους, τότε αντιλαμβανόμαστε ότι κάτι συμβαίνει. Στη συζήτηση που έχει προγραμματιστεί έχουμε καλέσει τον Νικόλα

Δευτερά (δημοσιογράφος-ερευνητής), τους σεναριογράφους, τον σκηνοθέτη και δύο βασικούς ηθοποιούς της σειράς, για να συζητηθεί αυτό το φαινόμενο και να γίνει μια προσπάθεια ανάλυσής του», δήλωσε ο κ. Συκαλλίδης. Βάσει αυτού του φαινομένου, η τηλεόραση καθρεφτίζει την κοινωνία ή την σχηματίζει; Κατά τα λεγόμενα του κ. Συκαλλίδη «όλοι οι χαρακτήρες είναι βγαλμένοι από την καθημερινότητα, μερικοί ίσως με κάποια υπερβολικά στοιχεία. Ένα τέτοιο φαινόμενο μπορεί να επηρεάσει τάσεις και συμπεριφορές είτε προς το καλύτερο είτε προς το χειρότερο. Νομίζω συμβαίνουν και τα δυο: Η τηλεόραση καθρεφτίζει την κοινωνία, καθώς και τη σχηματίζει».

είναι μια ευκαιρία να ξεκαθαριστούν μερικές πτυχές του ζητήματος αυτού. Τα άτομα που έχουν προσκληθεί και θα συμμετάσχουν είναι βασικοί «παίχτες», διευθύνονται μέλη στον ιδιωτικό και στον κρατικό τομέα. Αναμέν-

ουμε ότι η συζήτηση θα είναι έντονη και ότι οι τεχνοκράτες θα διαφορουν το παρεχόμενο κοινό για την κατάσταση που επικρατεί. Ακόμη, εκείνο που ενδιαφέρονται αρκετά άτομα του χώρου να ακούσουν είναι αν

τελικά προλαβαίνουμε να κάνουμε αυτή τη μεγάλη αλλαγή από την αναλογική στην ψηφιακή τεχνολογία εντός των χρονοδιαγραμμάτων που έχει καθορίσει η Ε.Ε. και τι σημαίνει τελικά για τον καταναλωτή αυτή αλλαγή».

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Η Ιστορία ξαναγράφεται

Όταν τα πρόσωπα της μυθοπλασίας συναντούν τα πρόσωπα της Ιστορίας

ΓΚΟΛΙΑΡΝΤΑ ΣΑΠΙΕΝΤΣΑ
«Η τέχνη της χαράς»
Μετ. Άννα Παπασαυρού
Εκδ. Πατάκη

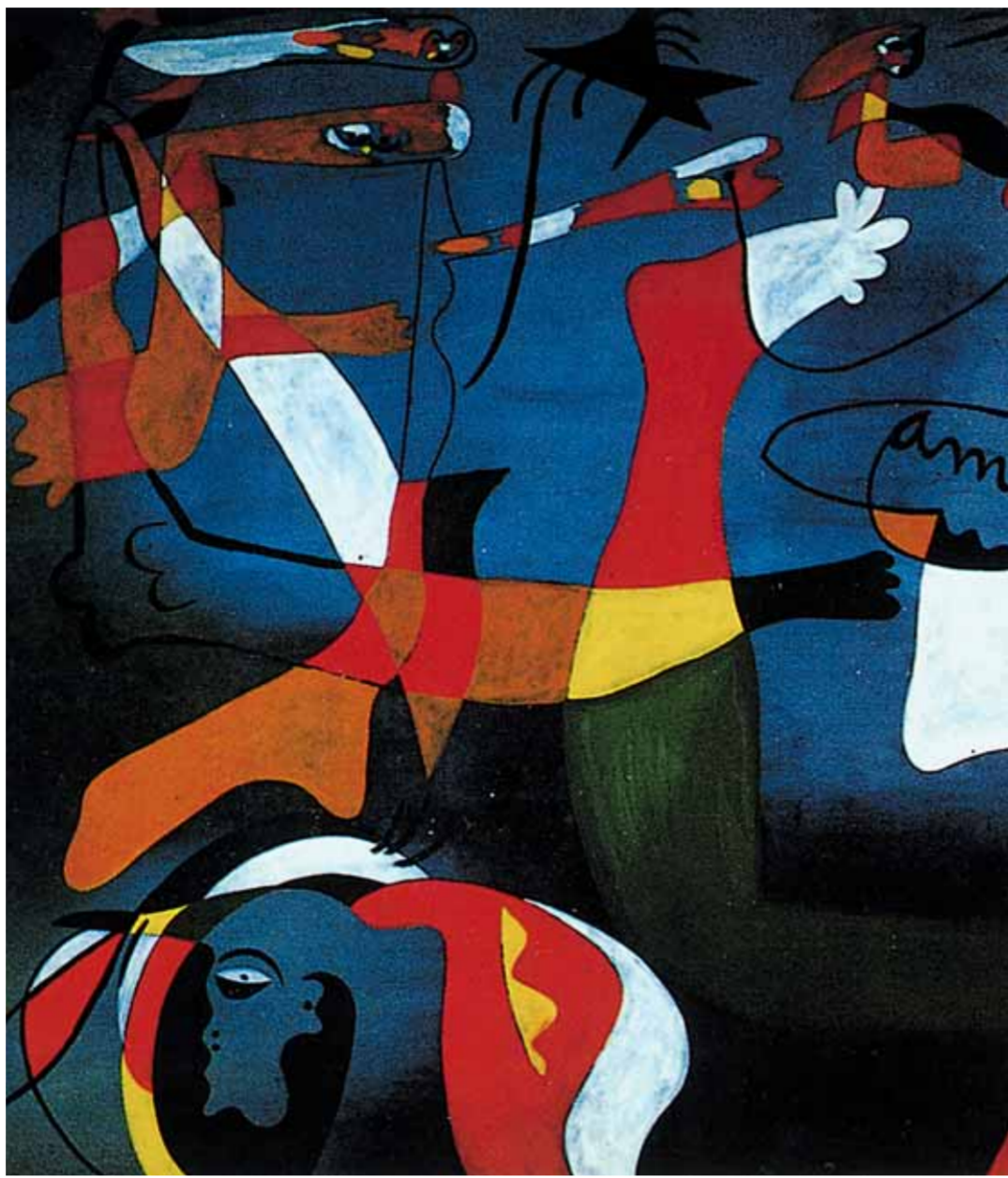
Της **ΤΙΤΙΚΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ**

Το «ουδείς προφήτης στον τόπο του» ισχύει προφανώς και στη λογοτεχνία. Είναι η περίπτωση του μυθιστορητή «Η τέχνη της χαράς», το οποίο η συγγραφέας του, Γκολιάρντα Σαπιέντσα (1924 - 1996) μια «ελευθέρα και ελευθέρια γυναίκα» όπως η ηρωίδα της, η Μοντέστα, δεν ευδόκισε να δει τυπωμένο και έγινε τεράστια επιτυχία στην Ιταλία, και στον κόσμο στη συνέχεια, μέσω Γαλλίας. Χαρά της τέχνης, αριστουργήματα του ιταλικού novecento (που παραπέμπει ποικιλοτρόπως στο «1900» του Μπερτολούτσι θα συμπληρώναμε), ένα μυθιστόρημα που αξίζει για δέκα, είκοσι, εκατό άλλα, το ένα και μοναδικό και το καλύτερο μυθιστόρημα των τελευταίων ετών: ιδού κάποιοι χαρακτηρισμοί για το βιβλίο στο γαλλικό Τύπο. Κάπου εκεί το ανακάλυψε η Ιταλία και σήμερα εμείς (σε μία από τις ωραιότερες δουλειές της πάντα εξαιρετικής μεταφράστριας Άννας Παπασαυρού), την ώρα που ετοιμάζεται και η κινηματογραφική του μεταφορά.

Μυθιστορηματική ζωή

Η ιστορία του χειρογράφου αυτού είναι πραγματικά μυθιστορηματική, όπως και η ζωή της συγγραφέως. Η Σαπιέντσα ήταν το ενδέκατο παιδί σε μια οικογένεια που είχε προκύψει από την ελεύθερη ένωση του σοσιαλιστή δικηγόρου Τζουζέπε Σαπιέντσα με τη σοσιαλίστρια συνδικαίστρια, φίλη και συνεργάτιδα του Αντόνιο Γκράμοσι Μαρία Τζούντισε, και των δέκα παιδιών τους. Η Γκολιάρντα, που το όνομά της παραπέμπει παιγνιώδως στους ανατρεπτικούς-αναρχικούς περιπλανώμενους κληρικούς και σπουδαστές του Μεσαίωνα, δεν πήγε σχολείο για να μη δεχτεί φασιστικές επιρροές. Μεγαλώνοντας σε ένα περιβάλλον εντελώς αντιουμβρατικό, σοσιαλιστικό και ενεργά αντιφασιστικό, ζήσθε μια ζωή από τα κοινά μέτρα, παραδομένη στην τέχνη, ως ηθοποιός και συγγραφέας, στην τέχνη όμως ως ζωή, με τον πόνο και την πθονή της (κι αυτό της κόστισε δύο αποπειρες αυτοκτονίας και έναν εγκλεισμό σε ψυχιατρείο, αλλά της χάρισε και τους πιστούς φίλους που τη συνόδεψαν στην τελευταία της κατοικία μοιράζοντας και διαβάζοντας ποιήματά της).

Γνωστή για τις ερμηνείες στα πρηνελαϊκά έργα, εγκατέλειψε κάποια στιγμή το θέατρο (και το σινεμά, όπου έπαιξε ρόλους αλλά έκανε και παράσημα σε σημαντικές ταινίες, όπως στο «Sensò» του Βιοκόντι) για να αφοσιωθεί στη λογοτεχνία. Δεν διέστασε μάλιστα κάποια στιγμή να κλέψει τα κοσμήματα μιας γνωστής της για να μπορέσει να γράψει και να εκδώσει ένα βιβλίο της, καταλήγοντας στη φυλακή. Παρότι η ίδια ήταν σχετικά γνωστή ως ηθοποιός και καθηγήτρια υποκριτικής, το λογοτεχνικό της

Χοάν Μιρό, Swallow/Love, 1934 (λεπτομέρεια).

Το μυθιστόρημα «Η τέχνη της χαράς» της Γκολιάρντα Σαπιέντσα, ένα αριστούργημα του ιταλικού novecento

έργο δεν είχε καμία ιδιαίτερη επιτυχία και συγκεκριμένα την «Τέχνη της χαράς» την εξέδωσε ο σύζυγός της μετά το θάνατό της, ιδίως αναλαμβάνοντας, σε ένα μικρό εκδοτικό οίκο. Πέρασε πατενώλως απαρατήρητη.

Στα γαλλικά

Εως τη στιγμή που μια Γερμανίδα εκδότρια ανακοίνωσε την ύπαρξη του παράξενου αυτού κειμένου σε Γάλλο συνάδελφό της, παραληρώντας από ενθουσιασμό αλλά και προειδοποιώντας τον ότι είναι ογκώδες, το συγγραφέας του έχει πεθάνει και ήταν άγνωστη στη χώρα της. Ο εκδοτικός Viviane Hamy τόλμησε, το βιβλίο βγήκε στα γαλλικά το 2005 και οι βιβλιοπώλες, στους οποίους ο εκδότης στηρίχτηκε για να το προωθήσει το ανέδειξε ως το απόλυτο μπεστ-σέλερ. Ο τελευταίος σύζυγος της Σαπιέντσα, Αντζέλο Μαρία Πελεγκρίνο (παλαιότερα ήταν παντρεμένη με τον σκηνοθέτη Φραντσέσκο Μαζέλι) παφει και να εκδώσει ένα βιβλίο της, καταλήγοντας στη φυλακή. Παρότι η ίδια ήταν σχετικά γνωστή ως ηθοποιός και καθηγήτρια υποκριτικής, το λογοτεχνικό της

δότος το φυσάνε και δεν κρύβει. Όλη αυτή η μυθολογία όμως τι σχέση έχει με το κείμενο καθαυτό; Οι 721 σελίδες, όγκος καθόλου ευκαταφρόνητος, αποζημιώνουν τον αναγνώστη; Η απάντηση είναι ανεπιφύλακτα ναι, παρότι το βιβλίο ξεκινά σαν γροθιά στο στομάχι, με σεξ και βία επικεντρωμένα στην οκτάχρονη ηρωίδα. Μετά την ανακάλυψη της πθονής, ένα βιασμό, μια μπροκτονία, την καταφυγή σε ένα μοναστήρι και ένα φόνο, η νεαρή Μοντέστα ορμίζει στη ζωή, οδηγούμενη από μια ακατάβλητη ζωτική ορμή, ένα σοφό ένστικτο που θυμίζει Μαριβό και μια αδιαπραγμάτευτη αίσθηση ελευθερίας. Εντυπωσιάζει η ματιά της σε έναν ολόκληρο σχεδόν αιώνα, ματιά βαθιά και αιρετική πολιτική, στον βαθμό που παρακολουθεί και αποδομεί όχι μόνο τον φασισμό αλλά και τον μεσσανισμό του σοσιαλισμού, ασχέτως αν ελπίσει καλύτερες λύσεις την ίδια στιγμή τον υπερασπίζεται.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικό φρέσκο της ιταλικής –και μαζί της ευρωπαϊκής κοινωνίας– του 20ού αιώνα, στο οποίο τα πρόσωπα της μυθοπλασίας συναντούν τα πρόσωπα της Ιστορίας και την ξαναγράφουν μαζί. Κάτω, ωστόσο, από τον στέρεα υπολιτικό λόγο της Σαπιέντσα, υποφώσκει μια σκέψη φιλοσοφική, που διερευνά την συγκρότηση της προσωπικότητας, την ελευθερία της επιλογής, τη φύση της εξουσίας που χαράσ-

σεται ανεξίτηλα στο ίδιο το σώμα των ανθρώπων, ειδικά των γυναικών.

Καθολική ελευθερία

Η σκέψη της Σαπιέντσα είναι μια σκέψη οδηγούμενη από την επιθυμία μιας ελευθερίας καθολικής, πολιτικής, κοινωνικής, σεξουαλικής και η ελευθερία αυτή διαπνέει ως ένα βαθμό και το στυλ της, τις αναλλαγές του λυρικού με το ρεαλιστικό, την ιδιαίτερη ανάπτυξη της φράσης που φουσκώνει και καταλαιάζει σαν τη θάλασσα που λατρεύει η Μοντέστα, σαν τις μικρές λεπτομέρειες που κινηματογραφικά στήνουν έναν ολόκληρο κόσμο, με πραγματικούς ανθρώπους και την ίδια στιγμή δημιουργούν ένα δεύτερο επίπεδο στο οποίο είτε το παραξενύει είτε η ταύτιση επενεργούν στη λογική του αναγνώστη και όχι απλώς στο συναίσθημά του. Το έργο της Σαπιέντσα έχει κάτι το εντελώς δικό του, που είναι επίσης εντελώς σικελικό, εντελώς ιταλικό και απόλυτα εύπλαστο: αφορά τον κάθε αναγνώστη ξεχωριστά. Δεν ξέρω αν συνιστά τομή στο μυθιστορηματικό είδος, όπως έχει γραφτεί. Για να είμαι ειλικρινής, αμφιβάλλω. Η σοσιαλιστική γρηγοπάσα Μοντέστα όμως σίγουρα θα βρει τη θέση της πλάι στις μεγάλες κυρίες των μεγάλων μυθιστορημάτων. Ο αναγνώστης θα του χαρεί ανάλογα με τη δική του αντίληψη και επιθυμία ελευθερίας. Σε κάθε περίπτωση απολαυστικό.

Νέες εκδόσεις

ΚΛΑΣΙΚΟΙ

HUGO VON HOFMANNSTHAL

Η επιστολή του λόβρου Τσάντος

Μετ. Ερρίκ Γιανσονόβου
Εκδ. Άγρα σελ. 80

Η εμφάνιση του νεαρού Χόφμανσταλ είναι ένα από τα πιο μεγάλα θαύματα της πρώιμης τελεσιότητας και έτσι παραμένει στις αναμνήσεις μας, γράφει ο Στέφαν Τσβαϊκ. Εκτός από τον Κιτς και τον Ρεμπώ, δεν γνωρίζω στην παγκόσμια λογοτεχνία άλλο παράδειγμα νεότητας τόσο αλάνθαστης στον έλεγχο της γλώσσας, τόσο ευρείας στην έμφυση των ιδεών και τόσο εμποτισμένη από ποιητική ουσία.

ΜΑΡΙΒΩ

Το παιχνίδι του έρωτα και της τύχης

Μετ. Γιάννης Βαρβέρης
Εκδ. Ηριδανός σελ. 100

Με το «Παιχνίδι του έρωτα και της τύχης», ο μεγάλος Γάλλος κλασικός κωμωδιογράφος Μαριβώ στήνει και πάλι μια αστακία λαρή ιντριγκα γύρω από δύο ζευγάρια που ερωτεύονται αγνο-

ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Μ. ΓΚ. ΒΑΣΑΝΤΖΙ

Το τραγούδι του Ασασίνο

Μετ. Ελένη Πουλιάκου
Εκδ. Πάπυρος σελ. 504

Ιστορικό μυθιστόρημα που ξεκινάει με την εισβολή των Μογγόλων στη νοτιοανατολική Ασία και φτάνει ως τις συγκρούσεις μεταξύ ινδουιστών και μουσουλμάνων στη σύγχρονη Ινδία, περνώντας μέσα από την αμφισβήτηση της εξεγερμένης αμερικανικής νεολαίας τον καιρό του πολέμου στο Βιετνάμ. Και ακόμα περ-

νώντας μέσα από τη ζωή ενός «συνθησίου» ανθρώπου στον Καναδά της δεκαετίας του '80. Τα πρόσωπα προσπαθούν να ισορροπήσουν μεταξύ της επιθυμίας για προσαρμογή στη σύγχρονη εποχή και της παράδοσης, μεταξύ υλικού και πνευματικού κόσμου. Αυτοί που τολμούν να φύγουν διασαλεύοντας την τάξη, επιστρέφουν για να εκπληρώσουν τον ρόλο τους.

ΜΠΕΑΤΡΙΣ ΚΟΛΙΝ

Η λαμπερή ζωή της Λίλις

Μετ. Πάνης Σπανιδιώτης
Εκδ. Ωκεανίδα σελ. 484

Καθώς το ρολόι σημαίνει τον ερχομό του 20ού αιώνα, στο Βερολίνο η Λίλι παίρνει την πρώτη της ανάσα. Κόρη μιας καλλιτέχνιδας του καμπαρέ, μένει ορφανή και μεγαλώνει στο σπαρτιατικό περιβάλλον ενός ορφανοτροφείου. Και αργότερα, ενώ το Βερολίνο παρακμάζει γλεντώντας, η Λίλι καταλήγει στον λαμπερό κόσμο του κινηματογράφου. Όταν θα ερωτευθεί έναν Ρώσο σκηνοθέτη δεν γνωρίζει ότι ο δεσμός τους θα σηματοδέψει ολόκληρη τη ζωή της.

ΙΑΝ ΡΑΝΚΙΝ

Οι καταρράκτες

Οι αναστημένοι

Υπόθεση αίματος

Μετ. Γ. Τζήμας, Αλ. Κονταξάκη
Εκδ. Μεταίχμιο σελ. 1240

Ο Ιαν Ράνκιν δημιούργησε τον επιθεωρητή Ρέ-

Πρώτα σε πωλήσεις

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1. **Ιμια, τα απόρρητα τηλεγραφήματα των Αμερικανών, των Μ. Ιγνατίου - Αθ. ΕΛΛΙΣ (Λιβάνης).** Μια προσπάθεια να αποτυπωθεί πώς είδαν οι Αμερικανοί τα γεγονότα των Ιμίων. Μέσα από έγγραφα. 4
2. **Γιατί το Βυζάντιο, της Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ (Ελληνικά Γράμματα).** Ένα απόσταγμα από τη διδασκαλία της, ένα βιβλίο που εξηγεί το «γιατί» της βυζαντινής πολιτικής εμβέλειας. 4
3. **Οι χαρές και τα δεινά της εργασίας, του Αλέν ντε Μπσόν, μετ. Αντώνης Καλοκύρης (Πατάκης).** Σκέψεις για αυτό που είναι το σημαντικότερο στη ζωή των ανθρώπων μετά τον έρωτα. 1
4. **Ρευστοί καιροί, του Ζίγκμουντ Μπρόουμαν, μετ. Κων. Γεώργιος (Μεταίχμιο).** Ένα βιβλίο που ρίχνει φως στην ανθρώπινη κατάσταση την εποχή της «αρνητικής παγκοσμιοποίησης». 6
5. **Το πολιτικό ζήτημα στην Ελλάδα σήμερα, του Χρήστου Γιανναρά (Ιανός).** Αναζητώντας τη «ρεαλιστική επιλεκτική στρατηγική» που θα μπορούσε να ξαναδώσει στην πολιτική πράξη τον ριζοσπαστικό της πρόκληση. 5
6. **Ιλιάς, τόμος πρώτος, μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτη (Άγρα).** Η σύγχρονη μετάφραση ενός εμβληματικού έργου της παγκόσμιας γραμματείας. 7
7. **Η σοφία του Ρίλκε, του Ράινερ Μαρία Ρίλκε (Πατάκης).** Σκέψεις για ό,τι απασχολεί τον άνθρωπο νου, αντιληπμένες από την τεράστια αλληλογραφία του. 7
8. **Ε, πρόεδρε, του Μίμη Ανδρουλάκη (Καστανιώτης).** Μια διερεύνηση στα μυσικά της ηγεσίας, ελληνικά και διεθνή, λίγο πριν και λίγο μετά την κατάκτηση της εξουσίας. 8
9. **Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο, γονείς θέλουν, του Νίκου Σιδέρη (Μεταίχμιο).** Ένας επιστημονικός οδηγός για τις σχέσεις γονέων και παιδιών. 29
10. **Η Αριστερά και ο κακός λύκος, του Χριστόφορου Κάσδαγλη (Οξύ).** Ο μονόλογος ενός αριστερού που μιλάει στον δεκάχρονο γιο του για τις ιδέες του. 2

Λογοτεχνία

1. **Το χαμένο σύμβολο, του Νταν Μπράουν, μετ. Χρήστος Καψάλης (Λιβάνης).** Ένα μυστήριο πίσω από κώδικες και σύμβολα που καλείται πάλι να λύσει ο καθηγητής Ρόμπερτ Λάνγκτον. 4
2. **Ο θάνατος του Μπάνι Μανρό, του Νικ Κέιβ, μετ. Αντώνης Καλοκύρης (Τόπος).** Ένας ερωτύλος πλασίδ που πουλάει καλλονικά και όνειρα σε μοναχικές γυναίκες στις ακτές της Νότιας Αγγλίας. 4
3. **Ο χρόνος πάλι, της Σίτης Τριανταφύλλου (Πατάκης).** Μια δημόσια ματιά προς τα πίσω. Στα παιδικά χρόνια και τις εκκρεμότητες. 1
4. **Το κορίτσι που έπαιξε με τη φωτιά, του Σιγκ Λάρσον, μετ. Γιώργος Μαθόπουλος (Ψυχογιός).** Μια γυναίκα ανελέητη, προκείμενη να επιτύχει τους στόχους της. Το δεύτερο μέρος μιας επιτυχημένης τριλογίας. 6
5. **Μετά το σεισμό, του Χαρούκι Μουρακάμι, μετ. Βασίλης Κιμούλης (Ωκεανίδα).** Αναζητώντας τη βία που κρύβεται κάτω από την επιφάνεια του σύγχρονου κόσμου. 4
6. **Το κορίτσι με το τατουάζ, του Σιγκ Λάρσον, μετ. Γιώργος Μαθόπουλος (Ψυχογιός).** Μια εξαφάνιση, ένα θρίλερ εγκλήματος και τιμωρίας, σεξουαλικής διαστροφής και οικονομικής εξαπάτησης. 9
7. **Όλα σου τα 'μαθα, με ξέχασα μια λέξη, του Δημήτρη Μπουραντά (Πατάκης).** Το φρεντικό βραβείο αναγνώστη, μερικά σκέψεις για όσα λείπουν από την ευτυχία. 45
8. **Σ' ένα στρατόπεδο άκρη στην ερημιά, του Μένι Κουμαντάρη (Κέδρος).** Μια αλληγορική ιστορία για την τέχνη. 2
9. **Το αντίθετο του θανάτου, του Ρομπερτό Σαβιάνο, μετ. Σίτη Τριανταφύλλου (Πατάκης).** Σκηνές από την οθέτη ζωή της Νάπολης, όπου οι άνθρωποι γίνονται είτε μισοφόροι είτε καταφεύγουν στην Καμόρα. 3
10. **Η δεξιά τσέπη του ράσου, του Γιάννη Μακριδάκη (Εστία).** Η απόλυτη αγάπη και αφοσίωση του μοναχού Βικέντιου. 22

Ενας διαφορετικός οδηγός του Παρισιού.

Η «Κ» προτείνει

Παρίσι, η μυστική ιστορία, του Αντρίου Χάσεϊ, μετ. Αλίκη Πιστεύου (Πάπυρος).

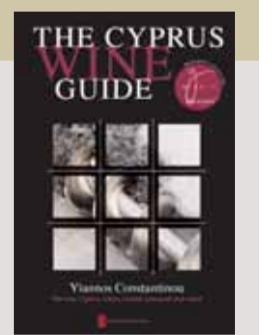
Μια διαφορετική ιστορία του Παρισιού, που καταγράφει μια πόλη της οποίας η «πιο αληθινή της παράδοση ήταν το ένστικτο της πολιτιστικής και πολιτικής αναστροφής». Ένα βιβλίο όπου συνυπάρχουν βασίλειος, διανοούμενοι, καλλιτέχνες, πόρνες, εργάτες της αριστερής όχλης, εγκληματίες, μεταναστες, όλοι όσοι δημιούργησαν τον μύθο της γαλλικής πρωτεύουσας από τότε που ιδρύθηκε.

Το στοιχείο αυτή την εβδομάδα έδωσαν τα βιβλιοπωλεία: **Αναγνωστήριον** (Πυραυλάκη 11, Ιωάννινα), **Ελευθερωδίκης** (Αιουδαία), **Εστία** (Σόλωνος 60), **Ευριπίδης** (Ανδρέα Παναγιώτου 11, Χαλάνδρι), **Ιανός** (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), **Μικρός Κόραξ** (Παπάγου 7 και Αριστοφάνους, Χαλάνδρι), **Ουανός** (Κολοκοτρώνη 11, Λαμία), **Παπασωτηρίου** (Αιουδαία), **Πάπυρος** (Αιτωλικού 42-44, Χίος), **Πολιτεία** (Ασκληπιού 1-3), **Πολύδρο** (Κονακάρη 147, Πάτρα), **finx** (καταστήματα Αμρουσίου και Γλυφάδας).

* Τα συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία δίνουν αριθμό των αντιτύπων που πουλήθηκαν, στη διάρκεια της περασμένης εβδομάδας.
Επιμέλεια: **ΟΛΓΑ ΣΕΛΛΑ**

THE CYPRUS WINE GUIDE

Κυκλοφόρησε η τρίτη, πλήρως αναθεωρημένη έκδοση του «The Cyprus Wine Guide», του Γιάννου Κωνσταντίνου, που προσφέρει μια σαφική και αντικειμενική άποψη για το κυπριακό κρασί. Διαβάζει για τις ποικιλίες οινοπλάσματος και την παραγωγή κρασιού στην Κύπρο, για τα 28 καλύτερα οινοποιεία, την Κοιμητορία, τη Ζιβανία κ.ά. Όλα τα κρασιά αξιολογούνται από τον συγγραφέα. Μια σύγχρονη έκδοση 192 σελίδων, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Το βιβλίο έχει βραβευτεί στον μεγαλύτερο διαγωνισμό βιβλίων γεύσης στον κόσμο, Gourmand International Awards, ως ο καλύτερος οδηγός κρασιών παγκοσμίως, λαμβάνοντας τον τίτλο: «Best Wine Guide in the World 2006».

μπα-Γιάννη τον Κανατά στις ανηφορίες της Πλάκας. Μια βάλτα στις κεντρικές λεωφόρους. Στον λαβύρινθο της Κεντρικής Αγοράς στο Μοναστηράκι. Τέλος, στον Εθνικό Κήπο και στη Βουλή.

ΠΑΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τροχονόμος στα κατσάβραχα

Εικον. Caroline O' Neal
Εκδ. Κέδρος σελ. 104

στολή τροχονόμου και με όπλο του το εκπληκτικό σφύριγμά του, λύνει το πρόβλημα του προβατικού μοιλιαιρισματος. Αυτός ο τοσαυτοτροχονόμος έχει όμως και το τρελό όνειρο να κατέβει στην πόλη και να βάλει σε τάξη το κυκλοφοριακό χάος.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Ζ.Π.Χ.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Ο φιλόσοφος της συμβαντικής αλήθειας

Προδημοσίευση εισαγωγής στη σκέψη του θεατρικού συγγραφέα Αλέν Μπαντιού με αφορμή την επίσκεψή του στην Αθήνα

Θεατρικός συγγραφέας, μυθιστοριογράφος, μαθηματικός, πολιτικός αγωνιστής, ο Alain Badiou (γ. 1937), είναι μία από τις κορυφαίες μορφές της σύγχρονης φιλοσοφίας. Τα δύο μνημειώδη έργα του «Είναι και συμβάν» και «Λογικές των κόσμων» αποτελούν σταθμό στη σύγχρονη σκέψη. Είναι ο πλέον πολυμεταφρασμένος Γάλλος διανοητής, κάτι που είναι ενδεικτικό της παγκόσμιας απήχησης της σκέψης του. Είναι ομότιμος καθηγητής στην φημισμένη Ecole Normale Supérieure και ιδρυτής του CIERPFC (Διεθνές Κέντρο Μελετών της Σύγχρονης Γαλλικής Φιλοσοφίας).

Με αφορμή και την έκδοση δύο βιβλίων του, προδημοσιεύουμε ένα απόσπασμα και μια εισαγωγή στη φιλοσοφική του σκέψη από τον μελετητή του Μπαντιού, Δημήτρη Βεγγέτη, ψυχαναλυτή και διευθυντή του περιοδικού «αλήθεια». Σε αντιπαράθεση με τη σύγχρονη Σοφιστική και ενάντια στο παλιό κλίμα του μεταμοντέρνου, ο Α. Μπαντιού προάγει την Αλήθεια σε δεσπόζουσα, μαχητική κατηγορία της φιλοσοφίας, κεντροθετεί την φιλοσοφική πράξη στην εγχειρηματικότητα της και διακηρύσσει, συνομιλώνοντας με τον Λακάν, ότι υπάρχουν αλήθειες. Ως μαχητικός θεματοφύλακας της ύπαρξης αληθειών, η φιλοσοφία του διατηρεί εμπόλεμες σχέσεις με τη σοφιστική αναγωγή της αλήθειας σε «συνθήκες, κανόνες, ειδή του λόγου, γλωσσικά παίγνια».

Εναρμονισμένη με τις οντολογικές προδιαγραφές της, παρότι καθ' υπέρβαση εγγραφομένη σ' αυτές εν είδει ρωγμής, η αλήθεια, στη μινιμαλιστική της συγκρότηση, είναι δομημένη σαν μια πολλαπλότητα. Ο όρος αποτελεί βασικό κτύπαρο του συστήματός του. Η στοιχειοθέτηση της αλήθειας ως πολλαπλότητας εκπορεύει εκ προοιμίου το μοτίβο της υπερβατικότητας από το πεδίο της σύλληψής της. Η φιλοσοφία του αποσκοπεί πρωτίστως να απελευθερώσει το σχήμα της αλήθειας από κάθε οντο-θεολογική ομηρία. Η αλήθεια είναι εμμελής στη κατάστασή όπου επέρχεται και όπου αναπτύσσεται η ανατρεπτική εγχειρηματικότητά της.

Εμμελής σημαίνει ότι η αλήθεια δεν εμφανίζεται ως απρόσκλητος έπιπλος αλλά επέρχεται εκ των έδων. Εάν λοιπόν δεν είναι δεσπότης και εξ απο-

«Αλήθειες παράγει η επιστήμη, η πολιτική, η τέχνη και ο έρωτας», υποστηρίζει ο σπουδαίος φιλόσοφος Αλέν Μπαντιού.

Η αλήθεια δεν αποτελεί αρχή (principe) μιας ερμηνευτικής, όπως διατείνεται μια ορισμένη φιλοσοφία. Επίσης λίκνο της δεν είναι το αντικείμενο ως γνωστική κατηγορία

καλύψεως, εάν δεν εισέρχεται στην κατάσταση με διαβατήριο αλλοδαπού, το ερώτημα που προκύπτει αφορά την τοπική της ανάδυσής της. Αυτή οριοθετείται μεν εντός της κατάστασης, δεν συμπίπτει όμως με αυτήν. Κάθε κατάσταση παρουσιάζεται με μια στοιχειώδη δομική συνοχή και διατηρείται σε σχετική ισορροπία. Για τη διασάλευσή της χρειάζεται κάτι το επιπλέον, κάτι που έρχεται να εγγραφεί σ' αυτήν καθ' υπέρβαση των κανόνων που ρυθμίζουν την ομοιοστασία της και διαφυλάσσουν τη συνοχή της. Αυτό το επιπλέον, υπογραμμίζει, «το ονομάζω συμβάν». Το απαραίτητο σκίρτημα της

αλήθειας είναι πάντα ανικνεύσιμο στην ρηζηνική τοπική του συμβάντος. Η καταγωγή της αλήθειας είναι λοιπόν συμβαντική. Συνάγουμε ότι λίκνο της δεν είναι το Νόημα της εμπειρίας ή του είναι, του οποίου θα αποτελούσε την ερμηνευτική αποκωδικοποίηση. Η αλήθεια δεν αποτελεί αρχή (principe) μιας ερμηνευτικής, όπως διατείνεται μια ορισμένη φιλοσοφία. Επίσης λίκνο της δεν είναι το αντικείμενο ως γνωστική κατηγορία. Επομένως, η αλήθεια δεν αποτελεί αρχή μιας επιστημολογίας της γνώσης. Δεν είναι εξομωσίσιμη με εκφερόμενες κρίσεις, σημάδια ως αλήθεις ή ψευδείς, καθυποταγμένες σε πρωτόκολλα επαληθευσιμότητας, στα οποία εντρύφει η αγγλοσαξονική σκέψη.

Κατά μείζονα λόγο δεν είναι η βασική οδός και το υποκειμενικό αποτέλεσμα μιας μυσταγωγικής επιφοίτησης. Η αλήθεια είναι διαδικασία εις άπειρον εκτεινόμενη και συνεπώς μη ολοκληρωσίμη μέσα στην περατότητα μιας Αποκάλυψης ή μιας τελεσιδικίας ετυμολογίας. Κατά κάποιον τρόπο είναι αέναα εμπλουτισίμη από τις παρεμβάσεις του υποκειμένου που κυοφο-

ρήσκει στη ρωγμή του συμβάντος και παραμένει πιστό στην ρηζηνική καινοτομία του. Ένα τέτοιο συμβάν για τον Μπαντιού ήταν ο Μάης του '68.

Η φιλοσοφία όμως δεν παράγει ενδογενώς αλήθειες. Διακηρύσσει, σε αντίθεση για παράδειγμα με τη σοφιστική των γλωσσικών παιγνίων ή τη ναρκισσευόμενη αδολεσχεία του μεταμοντέρνου, ότι υπάρχουν αλήθειες, ετερογενούς προελεύσεως και σε πληθικό αριθμό. Οικοδομεί κυρίως τον χώρο της ομότητας συνυπαρξής τους. Πρόκειται για ένα θεμελιώδες σημείο. Το εγχείρημα αυτό υπαγορεύεται από την ετερογένεια των τόπων όπου κατανέμονται η πολλαπλότητά τους. Αυτοί οι τόποι στοιχειοθετούνται από τις «διαδικασίες αλήθειας».

Ως γνωστόν, ο Μπαντιού διακρίνει τέσσερα είδη διαδικασιών που συγκροτούν μητρες παραγωγής αληθειών. Αλήθειες παράγει η επιστήμη, η πολιτική, η τέχνη και ο έρωτας – ως διυποκειμενική επαλληθουση της διαφοράς των φύλων. Αποτελούν τους όρους, ή συνθήκες, της φιλοσοφίας, η πράξη της οποίας συνίσταται στη ομότοπη περιουλογογία τους.

Η άδηλη ρίζα της «γλωσσικής στροφής» της Φιλοσοφίας

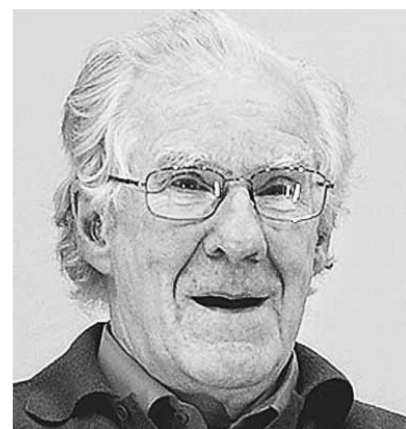
(Ολη σκέδον η σύγχρονη θεωρητική σκέψη αποτελεί πολυσχιδή προέκταση μιας μείζονος εκ-τροπής που καταχωρήθηκε στο φιλοσοφικό αρχείο του 20ού αιώνα υπό την επωνυμία «γλωσσική στροφή». Στο κείμενό του Λογική, Φιλοσοφία, «γλωσσική στροφή», ο Μπαντιού εντοπίζει και ανατέμνει την άδηλη ρίζα αυτού του φαινομένου. Το ακόλουθο απόσπασμα συμπυκνώνει τη διάγνωση μιας ανυποψίαστης σύμπτωσης στις απαρχές της εκ-τροπής. Πρόέρχεται Από το Είναι στο Συμβάν, υπό έκδοση στη σειρά αλήθεια, εκδ. Πατάκη. ΔΒ)

Η γλωσσική στροφή έχει, όπως ξέρουμε, δύο όψεις φαινομενικά αντιτιθέμενες, όπου δεσποζουν δύο κύρια ονόματα: Wittgenstein και Heidegger. Από τον πρώτο θα συκρατησούμε τη διατύπωση σύμφωνα με την οποία ο κόσμος και η γλώσσα είναι απόλυτα συνεκτατοί, με τα όρια του μεν να είναι ακριβώς τα όρια της δε. Από τον δεύτερο θα συκρατησούμε ότι η σκέψη σε καιρούς απόγνωσης είναι πρωτίστως όδευση προς τη γλώσσα, ή, όπως ο Heidegger λέει με αφορμή τον Rilke, «υπάρχει εγκάλυψη επειδή κρύπτεται η ουσιάδης περιοχή, αλλά μένει η ωδή που ονομάζει τη Γη». Σε κάθε περίπτωση, ο τόπος όπου διακυβεύεται το πεπρωμένο της σκέψης είναι ακριβώς το σύνορο του λεκτού. Και για να υπάρχει ένας τέτοιος τόπος, πρέπει τα μαθηματικά, συρρικνωμένα στην υπολογιστική και τυφλή λογική, να μιν είναι σκέψη. Ο Wittgenstein θα υποστηρίξει συγχρόνως:

1. «Τα μαθηματικά είναι μια λογική μέθοδος» (Tractatus, 6.2)...

2. «Η πρόταση στα μαθηματικά δεν εκφράζει καμιά σκέψη» (Tractatus 6.21).

Και ο Heidegger θα συρρικνώσει με την ίδια χειρονομία τα μαθηματικά στην υπολογιστική διάσταση της τεχνικής κυριαρχίας: «Συμβαίνει έτσι το είναι του όντος να γίνεται στοχασίμο μέσω στον καθαρή σκέψη των μαθηματικών». Το κατ' αυτόν τον τρόπο υπολογισμο και ενταγμένο στον μαθηματικό λόγο μόνον είναι, καθιστά το ον κάτι το επιδεκτικό κυριαρχίας στους κόλπους της μοντέρνας τεχνικής με τη μαθηματική της δομή». Έτσι, ο Wittgenstein και ο

Heidegger συμμερίζονται την ταύτιση των μαθηματικών και της λογικής, στους κόλπους μιας υπολογιστικής διάταξης όπου η σκέψη δεν είναι πλέον σκεπτόμενη. Και ο ένας και ο άλλος στρέφουν αυτή την ταύτιση προς την προσφυγή στο ποίημα, ως εκείνο που, μέσα στη γλώσσα, επιμένει να συνάδει με την κατονομασία αυτού που αποσύρεται. Σύμφωνα με τον Heidegger, δεν μας μένει παρά η ωδή που ονομάζει τη Γη. Όμως, ο Wittgenstein θα γράψει επίσης: «Σκέφτομαι πως έχω συνοψίσει τη στάση μου απέναντι στη φιλοσοφία όταν είπα: η φιλοσοφία θα έπρεπε να γράφεται σαν μια ποιητική σύνθεση».

Η γλωσσική στροφή είναι έτσι η ουσιαδής συσκέτιση, φιλοσοφικά θεσιμμένη, ανάμεσα αφενός στην υπολογιστική ταυτότητα των μαθηματικών και της λογικής, που είναι υφάρση της σκέψης προς όφελος μιας τυφλής και τεχνικής δύναμης του κανόνα, και αφετέρου στην αρχι-αισθητική προσφυγή στην ειρηνοποιό και διαγασμένη δύναμη του ποιήματος. Το πρωτόκολλο μιας ρήξης μ' αυτή τη φιλοσοφική διάταξη απαιτεί κατά συνέπεια τουλάχιστον δύο χειρονομίες... Η πρώτη είναι η κριτική επανεξέταση του ποιήματος ως ερείσματος μιας αρχι-αισθητικής σύλληψης του πεπρωμένου της φιλοσοφίας... Η δεύτερη χειρονομία είναι μια επαναθεωρημένη αποσύνδεση της λογικής και των μαθηματικών, ικανή να αποδώσει στα μαθηματικά την σκεπτόμενη διάστασή τους...

«Κομμάτι πραγματοποιημένης ουτοπίας»

Η «Κ» προδημοσιεύει αποσπάσματα από τις επιστολές που αντάλλαξαν ο συγγραφέας Τόμας Μαν και ο φιλόσοφος Τεοντόρ Αντόρνο

Της ΟΛΓΑΣ ΣΕΛΛΑ

Ήταν και οι δύο Ευρωπαίοι, αλλά γνωρίστηκαν στην Αμερική στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο συγγραφέας Τόμας Μαν και ο φιλόσοφος, μουσικολόγος και θεμελιωτής της κριτικής θεωρίας Τεοντόρ Αντόρνο είχαν αφήσει πίσω τους τη χιτλερική Γερμανία και τη σπαρασόμενη από τον πόλεμο Ευρώπη, καταφεύγοντας στην Αμερική. Εκεί, ένα βράδυ του 1943, συναντήθηκαν στην Καλιφόρνια, στο σπίτι του Μαξ Χορκχάμερ. Η πρώτη ε-

ντύπωση του Αντόρνο καταγράφεται σ' ένα γράμμα του προς τους γονείς του στις 29 Μαρτίου 1943: «Απόψε στο σπίτι του Μαξ με μερικούς μεγαλόσχρους, ανάμεσά τους και ο Τόμας Μαν με την αγαπημένη του σύζυγο». Λίγο αργότερα, η σχέση τους έγινε πολύ στενή, μένοντας όμως κυρίως στο επίπεδο της ανταλλαγής επιστολών. Αυτές οι επιστολές αποτελούν την ύλη του βιβλίου που θα κυκλοφορήσει τις επόμενες μέρες από τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια με τίτλο «Theodor W. Adorno - Thomas Mann Αλληλογραφία 1943-1955», απ' όπου η «Κ» προδημοσι-

εύει αποσπάσματα από τις επιστολές που αντάλλαξαν δυο σημαντικοί συγγραφείς και διανοούμενοι του 20ού αιώνα.

Επιστολές, άλλες σύντομες, άλλες πολυσέλιδες, που αποκαλύπτουν τις σκέψεις τους όχι μόνο για θεωρητικά ζητήματα της λογοτεχνίας, αλλά και για την επιστροφή τους στην Ευρώπη, για τον κόσμο όπως εξελισσόταν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για τη σχέση παράδοσης και πρωτοπορίας, για τον αστερισμό νεωτερικότητας και παρελθόντος και, φυσικά, για τη μουσική, αλλά και για

μικρές καθημερινές συμπεριφορές και συνθήσεις. Παρότι εκπροσωπούν οι δυο τους δύο διαφορετικές γενιές και αισθητικές απόψεις, μέσα από τις επιστολές τους δείχνουν ένα αξιοζήλευτο επίπεδο διάλογου, προβληματισμού και αλληλοσεβασμού. Κι αν υπάρχει μια φράση που δίνει το πόσο καθοριστικά ήταν για την πορεία της σκέψης τους αυτή η αλληλογραφία, αυτή εντοπίζεται στη φράση που έγραψε ο Αντόρνο στον Τόμας Μαν, στα εβδομοκοστά γενέθλια του τελευταίου: «Ήταν ένα κομμάτι πραγματοποίησιμης ουτοπίας».

«Πιστός στην ουτοπία του νεανία»

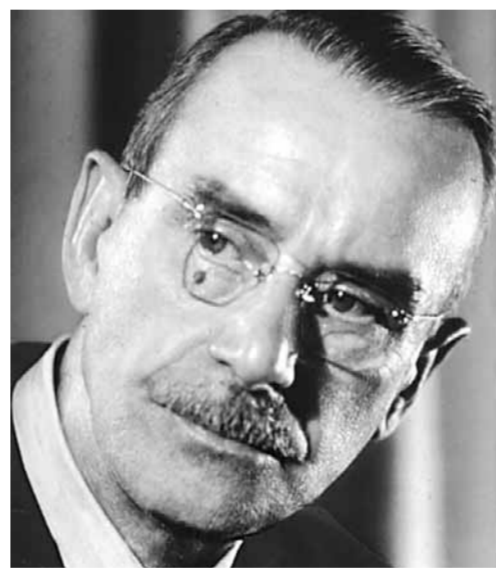
Τεοντόρ Αντόρνο προς Τόμας Μαν
Λος Άντζελες, 3.6.1945

Σεβαστέ και αγαπητέ κύριε δόκτωρ Μαν, είναι βαθιά η ανάγκη να σας ευκνήω κάθε ευχία και καθετί ωραίο για τα εβδομοκοστά γενέθλιά σας! Η ημερομηνία έφθασε γλιστρώντας τόσο κρυφά και απαρατήρητα και σας βρίσκει τόσο πλήρως μέσα στην αδιάκοπη εργασία και αφοσιωμένο στην παραγωγή, που δυσκολεύεται κανείς να πιστέψει τον αριθμό των ετών και διατάζει ακόμη και να τον θυμίσει - σαν τα συγκαρτήρια, που θέτουν μια τομή, να ήταν μια ανάμνηση παρέμβαση στην πορεία μιας πνευματικής εμπειρίας η οποία συνίσταται στο γεγονός ότι δεν ανέχεται κάτι ξένο προς αυτή που τίθεται από έξω και ότι εκφράζει το ανθρώπινο ακριβώς μέσω της memoire involontaire (ακούσιας ανάμνησης). Παραταύτα θα συγχωρέσετε τον παρατηρητή αν πράξει αυτό που η άφωτη ασκία του έργου σας απαγορεύει στον εαυτό της με τον πιο αυστηρό τρόπο και αν κάνει μια παύση για να σας ευχαριστήσει, με την ελπίδα ότι αυτή η τομή θα παραμείνει και για σας τόσο απαρατήρητη, από κάθε άποψη, όπως και το γεγονός των επίσημων εβδομοκοστών γενεθλίων, που για όποιον κατανοεί κάπως τα έργα σας μοιάζει με ένα εκλεπτυσμένο, διαστακτικό και ειρωνικό υφολογικό μέσον. Ποιος, θα αναρωτιόταν κανείς, έχει μείνει τόσο πιστός στην ουτοπία του νεανία, στο όνειρο για έναν κόσμο μη παραμορφωμένο από σκοπούς, όσο εσείς, που αφιέρωσατε σε αυτόν όλη την ωριμότητα και υπευθυνότητα; Δεν είναι όλο το έργο σας μία και μόνο διασάλευση του πρόωμου και του όψιμου, μία και μόνο καθορισμένη άρνηση της μέσης κοινωνικής ζωής ανάμεσά τους; (...).

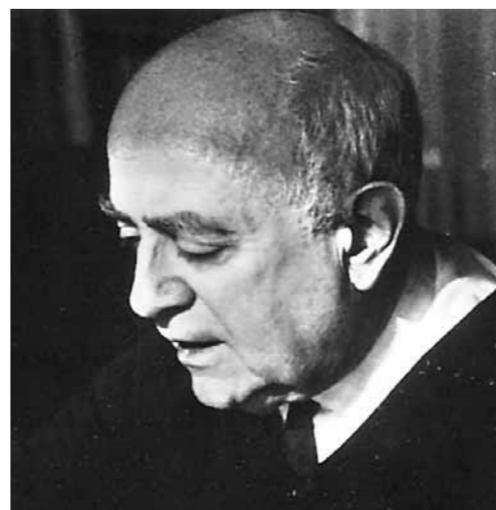
«Δεν είδα μέχρι τώρα ούτε έναν ναζι»

Τεοντόρ Αντόρνο προς Τόμας Μαν
Φρανκφούρτη, 28.12.1949

Αγαπητέ και σεβαστέ κύριε δρ. Μαν, για να δικαιολογήσω την ανάρμηση μακρά σιωπή μου, μάλλον δεν θα αρκώ να επισημάνω τον στρόβιλο εργασίας και εμπειρίας στον οποίο περιέλαβα από την πρώτη μέρα στο Παρίσι. Αυτό που μπορώ να προβάλω είναι μάλλον, το πολύ, η εξααιρετική δυσκολία να δικαιώσω αυτή την εμπειρία, ασφαλώς δε και η αίσθηση μιας μεγάλης ευθύνης όταν σας γράφω για τη Γερμανία. (...) Η ακραία διαπίστωση στις δίκες της Νυρεμβέργης: ότι η ανεκδιήγητη ενοχή διαλύεται τρόπον τώπο στο ανυπόστατο, επαναλαμβάνεται ακόμη και στις πιο αφανείς εκδηλώσεις της καθημερινότητας. Αδρή έκφραση του φαινομένου: εκτός από δυο - τρεις απειρους παλαιάς πάστας, που δίνουν τη διεγερτική εντύπωση της μαριονέτας, δεν είδα μέχρι τώρα ούτε έναν ναζι, και μάλιστα όχι απλώς υπό την ειρωνική έννοια ότι κανένας δεν θέλει να παραδεχθεί αυτή την ιδιότητα, αλλά υπό την πιο τρομακτική από αυτή ότι πιστεύουν πως δεν υπάρχουν ναζι: ότι το απωθόν εντελώς ή ακόμη και ό,τι, θα μπορούσε κανείς να πει, όντως δεν "υπήρξαν" πραγματικά, εφόσον, ενόψει της αποξενωμένης από τους ανθρώπους τερατώδους της δικτατορίας, αυτή η τελευταία δεν έγινε ποτέ κτήμα τους όπως ένα αστικό σύστημα, αλλά παρέμενε, ζήτη και ταυτόχρονα ανεκτή, σαν μια κακεντρέχης ευκαιρία και ελπίδα, έξω από την ταύτιση - κάτι που τώρα τους διευκολύνει με δαιμονικό τρόπο να έχουν μια ήσυχη συνείδηση στη θέση μιας ενοχής. "Εμείς οι Γερμανοί", μου είπε με αφελή ειλικρίνεια ένας κατά τα άλλα ευπρεπής μαθητής μου (ασχολείται με τα πιο σκοτεινά και μόνο για μνημόνευ ερωτήματα της εγγεληνής μεταφυσικής), "δεν πήραμε ποτέ σοβαρά τον αντισημιτισμό". Το εννοούσε ειλικρίνως, αλλά αναγκάσθηκα να του θυμίσω το Αουσβιτς. (...).

Μέσα από τις επιστολές τους ο Τόμας Μαν (επάνω) και ο Τεοντόρ Αντόρνο (κάτω) δεικνύουν ένα αξιοζήλευτο επίπεδο διάλογου, προβληματισμού και αλληλοσεβασμού.

«Το πνεύμα της χώρας μου είναι αδιαστικό»

Τόμας Μαν προς Τεοντόρ Αντόρνο
Ζυρίχη, 1.7.1950

Αγαπητέ δρ. Αντόρνο, (...) Είμαι σε μεγάλη αταξία, θα ήθελα να τελειώσει το Der Erwählte, που άλλωστε δεν το θεωρώ πολύ σημαντικό, δεν έχω όμως την εσωτερική ηρεμία, η οποία είναι προϋπόθεση για να έχω ιδέες. Η πολιτική συμβάλλει στη νευρική αφηρημάδα. Στη Γερμανία δεν μπορούν να με κουβαλήσουν ούτε με δέκα αλογα. Το πνεύμα της χώρας μου είναι αδιαστικό, το μέγιστο μιζέριας και θράσους λόγω εξαιρετικών προοπτικών αποκρουστικού. Κατά βάθος είμαστε το καϊδεμένο παιδί του κόσμου. Η Αμερική στηρίζει τα νότια της Γερμανίας, το σχέδιο Schumann δεν είναι παρά το κρυφό συμφωνημένο σχέδιο μιας γερμανικής Ευρώπης με αμερικανική προστασία, και χειραγωγηση, η οποία όμως θα ξεφύγει από τα χέρια των Αμερικανών. Ο κίνδυνος του πολέμου προέρχεται από εκεί, όχι από την Κορέα, που είναι κάτι ασήμαντο. Η Ρωσία δεν είναι πολύ στρατευμένη, και επειδή εμείς είμαστε σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό, είναι θέμα κόστους αν η Ρωσία θα αναγκαστεί να δεχθεί μια δεύτερη αποτυχία μετά από εκείνη στο Βερολίνο. Είμαστε βέβαιοι ότι δεν θέλει τον πόλεμο, όχι όμως και αντίστροφα, ένα μεγάλο πλεονέκτημα για μας. (...)

Ευχές για τη σκονοβασία της ζωής σας - όπως και για τη δική μου!

Δικός σας, Τόμας Μαν

«Έπρεπε να σας είχα γράψει για τα Minima»

Τόμας Μαν προς Τεοντόρ Αντόρνο
Badgastein (αυστριακό θέρετρο), 31.8.1951

Αγαπητέ δρ. Αντόρνο, εντελώς βιβλιαστικά για να σας προλάβει η κάρτα μου εδώ, ευχαριστίες για το συγκινητικό σας, ωραίο γράμμα - ευχαριστίες με ντροπή, θα έπρεπε να πω, διότι καιρό έπρεπε να σας είχα γράψει για τα μεγαλειώδη Minima [Moralia]. Δεν υπάρχει χρόνος. Στις αρχές Οκτωβρίου θέλω να είμαστε πάλι στο σπίτι μας και ελπίζουμε επειγνώντας να σας συναντήσουμε εκεί.
Εγκάρια δικός σας, Τόμας Μαν

«Κολλημένος στο βιβλίο σαν μαγνήτης»

Τόμας Μαν προς Τεοντόρ Αντόρνο
Καλιφόρνια, 9.1.1952

Αγαπητέ δόκτωρ Αντόρνο, (...) Τι ευτυχής μορφή είναι ο μεγάλος αφορισμός ή το μικρό δοκίμιο σας στα Minima Moralia! Σας ευχαριστώ ποτέ για το βιβλίο; Όλα τα θεωρώ δυνατά. Επί μέρες παρέμενα κολλημένος στο βιβλίο σαν μαγνήτης, είναι ένα σαγηνευτικό ανάγνωσμα, κάθε μέρα και πάλι, αλλά η απόλαυσή του είναι εντούτοις δυνατή μόνο σε μικρές γουλιές, πολύ συγκεντρωμένη τροφή. Λένε ότι ο συνοδός του Σείριου, λευκού χρώματος, αποτελείται από τόσο πυκνό υλικό, που ένας κυβικός δάκτυλος από αυτό εδώ στη γη θα ζυγίζε έναν τόνο. Γι' αυτόν τον λόγο το πεδίο της βαρύτητας του είναι ασύλληπτα ισχυρό, παρόμοιο με εκείνο που περιβάλλει το βιβλίο σας (...).

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Αγωνίες και πάθη από τα Βαλκάνια στο σελιλόιντ

«Ζουμ» σε πέντε χαρακτηριστικές ταινίες από το 50ό Φεστιβάλ Κινηματογράφου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Οι ιστορίες τους ίσως και να μη διαφέρουν από τις δικές μας. Όσο και αν πολλοί θεωρητικοί υποστηρίζουν ότι οι ομοιότητες και οι κοινές αναφορές στα Βαλκάνια εμφανίζονται κυρίως ως «δυτική φαντασίωση», ο κινηματογράφος που παράγεται στην ευρύτερη περιοχή προάγει τη σύγκλιση. Τούλαχιστον στις ανθρώπινες σχέσεις. Η αंतरण στην Τουρκία ή η καταιγιστική εκμετάλλευση μιας έφηβης από τους γονείς της στη Ρουμανία είναι συν-

μνηθεί διεθνώς) και το τουρκικό να ακολουθεί, το βουλγαρικό να βγαίνει από την αφάνεια με μια δυναμική παρουσία φέτος στο Φεστιβάλ των Κανών, το σερβικό να φέρει ακόμη τα ίχνη ενός εξωτερικού πολέμου, και το αλβανικό να δοκιμάζεται στη μαύρη κωμωδία. Οι ψηφίδες δεν συνθέτουν παζλ. Εκφράζουν όμως την αγωνία, την πολυμορφία και την πολυπλοκότητα κοινωνιών που βρίσκονται σε κρίση είτε κουβαλώντας το βάρος του παρελθόντος είτε αντιμετωπίζοντας την αβεβαιότητα του μέλλοντος παράλληλα με τη βία του παρόντος. Το μείγμα είναι εκπληκτικό και διαφαίνεται και στις πέντε ταινίες που παρακολουθήσαμε. Και οι πέντε σκηνοθέτες (δύο από τη Ρουμανία, ένας Τούρκος, ένας Σέρβος και ένας Βούλγαρος) φλερτάρουν με το ντοκιμαντέρ. Οι χρόνοι είναι σχεδόν ρεαλιστικοί, τα γεγονότα προβάλλονται ως φέτες ζωής, ως απόψεις στιγμές της πραγματικότητας. Καμία ερμηνευτική ή σκηνοθετική επιτήδεση. Η κάμερα είναι εκεί για να καταγράψει, να μεταφέρει, να αφηγηθεί ό,τι συμβαίνει. Και συμβαίνουν πολλά.

Βία και κυνισμός

Στις «Ανατολικές ιστορίες» του Βούλγαρου Kamen Kalev η σύγχρονη Σόφια είναι συγκυβερνητική. Τεράστια οικονομικά συγκροτήματα ανεγείρονται, μέσα στα οποία επωάζονται η βία, τα ναρκωτικά, νέοι σημαδεμένοι από τη νεοναζιστική ιδεολογία, το πύρινο γκ και το τατουάζ. Δύο αδελφάκια, ο Γκεόργκι και ο Χρίστο (πραγματικό πρόσωπο) ζουν στις παρυφές της κοινωνίας μέσα από μια οικογένεια που προσπαθεί να τηρήσει τα προσχήματα του ενδιαιτημένου. Ο πρώτος συμμετέχει σε ρατσιστικές επιθέσεις, ο δεύτερος υπερασπίζεται τους Τούρκους μεταναστεύοντας την επιθετικότητα. Ο ένας δεν πηγαίνει σχολείο, ο άλλος είναι σχεδίαστος αλλά αλκοολικός ακολούθου μιας μεγάλης προσπάθειας ένα πρόγραμμα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά. Η διέξοδος ανυπομονείται

Απόδειξη ότι ο ρουμανικός κινηματογράφος διανύει μία από τις καλύτερες περιόδους της ιστορίας του είναι και η ταινία «Το πιο ευτυχισμένο κορίτσι του κόσμου» που προβάλεται στο αφιέρωμα «Ματιές στα Βαλκάνια». Ο σαρκαστικός τίτλος που επέλεξε ο σκηνοθέτης Radu Jude δίνει το στίγμα του περιεχομένου. Τίποτα στο οικογενειακό πορτρέτο δεν είναι όπως φαίνεται.

στον έρωτα αλλά το μέλλον διαγράφεται δυσόμοιο. Εξίσου κυνικός αλλά με ισχυρή δόση σαρκασμού είναι ο Ρουμάνος Radu Jude στο «Πιο ευτυχισμένο κορίτσι του κόσμου». Η έφηβη Ντέλια, συνοδευόμενη από τους γονείς της, συμμετέχει στο γύρισμα ενός διαφημιστικού για ένα αναψυκτικό. Έχει μόλις κερδίσει σε διαγωνισμό ένα ολοκαίνουργιο αυτοκίνητο, το οποίο για να αποκτήσει πρέπει να υποστεί την ταλαιπωρία του διαφημιστικού. Οι γονείς της, επιθυμούν να το πουλήσουν για να ανοίξουν μια πανσιόν και να βγουν από την οικονομική ανέχεια. Ο ε-

κβασμός είναι στυγνός. Η αντίσταση και η επιθυμία της Ντέλια να κρατήσει το αυτοκίνητο αντιμετωπίζονται εχθρικά και απειλητικά. Το κορίτσι θα επαναλάβει σε περισσότερες από 20 λήψεις τη φράση: «Ονομάζομαι Ντέλια Κριστίνα Φαράτσια και είμαι το πιο τυχερό και ευτυχισμένο κορίτσι του κόσμου...», χαμογελώντας βεβιασμένα και πίνοντας υποχρεωτικά με λαιμαργία τόνους αναψυκτικού. «Πραγματικά, δεν ξέρω τι σημαίνει αυτή η ιστορία», δηλώνει ο σκηνοθέτης. «Είναι πολλά και διαφορετικά αυτά για τα οποία ήθελα να μιλήσω: πώς σκέφτονται οι άνθρωποι, τι είναι καλό γι' αυ-

τούς. Για συμβιβασμούς και ψέματα. Για έναν φοβισμένο έφηβο που δεν έχει το κουράγιο να έρθει σε ρήξη με τους γονείς του. Για το τι σημαίνει να είσαι γονιός και να πασχίζεις για το μέλλον του παιδιού σου. Για την ευτυχία, τη θλίψη, την κατανάλωση. Για τον καπιταλισμό».

Μια ταινία αμείλικτη, με ένα φινάλε μετέωρο. Χωρίς «λύση».

Ασαφές είναι και το φινάλε της τουρκικής συμμετοχής «Αντρες στη γέφυρα» της Asli Ozge. Η Κωνσταντινούπολη, αυτό το σταυροδρόμι διαφορετικών πολιτισμών, αντιλήψεων, ονείρων και προσδοκιών, είναι ο καμ-

βάς τριών ιστοριών. Μετανάστες που πηλούν λουλούδια στη γέφυρα, ένα ζευγάρι που προσπαθεί να αγοράσει σπίτι, ένας αστυνομικός που αναζητεί γνωριμίες από το Ιντερνέτ.

Η ταινία ακροβατεί ανάμεσα στη μυθοπλασία και στο ντοκιμαντέρ, καταγράφοντας χωρίς περιστροφές και ωραιοποιήσεις την οικονομική κρίση, την ξέρωση του εθνικισμού, τα προσωπικά αδιέξοδα. «Εστιάζω στον φόβο», συνοψίζει η σκηνοθέτρια. «Πώς είναι άβυσσος μέλλον διαμορφώνει την καθημερινότητα των ανθρώπων στην Κωνσταντινούπολη».

«Οι καθημερινοί άνθρωποι» του Σέρβου Vladimir Perisic, στρέφονται στον πόλεμο. Θα μπορούσε να είναι ο στρατός σε οποιαδήποτε χώρα. Θα μπορούσαν να είναι 10, περίπου, φατρίες, οπουδήποτε, που αναλαμβάνουν να φέρουν σε πέρας μια ειδική αποστολή. Να εκτελέσουν εν ψυχρώ «τρομοκράτες», όπως χαρακτηρίζει η κυβέρνηση όσους αντιστέκονται σε μια δικτατορία. Ο κεντρικός ήρωας δεν είναι πάνω από 20. Στην αρχή αρνείται να συμμετάσχει στην εκτέλεση. Στη διάρκεια όμως αυτής της ειρηνικής μέρας μεταμορφώνεται σε έναν ψυχιατρικό εκτελεστή, έναν δολοφόνο όπως και οι υπόλοιποι. Σιωπλά πρόσωπα σε ένα απάνθρωπο τοπίο. Κινητική περιγραφή μιας τρομακτικής πραγματικότητας, ενός μουσικού που οι φαντάροι δεν μπορούν να μιολογήσουν και θα στοιχειώνονται τις ζωές τους για πάντα.

Οι ζωές των άλλων, α λα ρουμανικά

Η δεύτερη ρουμανική ταινία που παρακολουθήσαμε, το «Αστυνομία, ταυτότητα» του Corneliu Porumboiu, βραβευμένη φέτος στις Κάννες στο τμήμα «Un certain regard». Εμπνευσμένη κάπως από τις «Ζωές των άλλων», τη γερμανική παγκόσμια επιτυχία του σεναριογράφου και σκηνοθέτη Φλόριαν Χένκελ Φον Ντόρπμαρκ, βάζει στο μικροσκόπιο ζητήματα εξουσίας, συνειδήσεων, ηθικής του νόμου και της νομιμότητας, επικρίνοντας με ευφυΐα και απλότητα τα κατ'άλοιπα του ολοκληρωτισμού και τη σαθρότητα του συστήματος.

Κεντρικός ήρωας ένας νεαρός α-

στυνομικός ντετέκτιβ, που γίνεται η σκιά μιας παράας μαθητών, καταγράφοντας λεπτομερώς κάθε τους κίνηση. Η ασφάλεια έχει εντοπιστεί αγοραπωλησία ελαφρών ναρκωτικών. Ο αστυνομικός αναφέρεται καθημερινά στον προϊστάμενό του εγγράφως αλλά αρνείται να τον συναντήσει. Όταν εκείνος τον καλεί και εκμυστηθεί την άρνησή του να παρέμβει και να συλλάβει μικρά παιδιά για λόγους «συνειδήσεων», ο προϊστάμενος αποδομεί κάθε έννοια δικαίου και ηθικής ερμηνεύοντας τα πάντα, σύμφωνα με το λεξικό. Η «συνείδηση» και ο «νόμος», ορίζονται με βάση τον λεξικο-

γράφο, σε ένα αποκαλυπτικό παιχνιδι λογικής και παραλόγου. Ο σκηνοθέτης κέρδισε δικαίως τις εντυπώσεις της Διεθνούς κριτικής.

Όλες οι ταινίες του αφιερώματος είναι φρενιτές παραγωγές. Τολμηρές, ευφάνταστες, επί της ουσίας πολιτικές, απομυθοποιητικές, δεν θυσιάζουν την αλήθεια στο στυλ, προτιμούν την ανθρώπινη, αφηγηματική, από την αισθητική περιπέτεια.

Οι «Ματιές στα Βαλκάνια» (σε επιμέλεια του Δημήτρη Κερκινού), προτιμούν φέτος έναν κόσμο σκληρό και επικίνδυνο αλλά με ισχυρά ανακλαστικά και πλούσια ευαισθησία.

Στην Αμερική η αγορά ορίζει ποιες ταινίες θα γυριστούν

Η σεναριογράφος του «Μπέντζαμιν Μπάτον» Ρόμπιν Σουίκορντ, μιλάει για το Χόλιγουντ, τον σύζυγο της Νικόλας Καζάν και τον Ελία

Του **ΠΑΝΑΓΩΤΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ**

Ακόμη και για τους πιο επιτυχημένους σεναριογράφους του Χόλιγουντ οι μπχανισμοί των στούντιο δεν επιφυλάσσουν ήπια αντιμετώπιση. Η Ρόμπιν Σουίκορντ, μέλος μιας ισχυρής καλλιτεχνικής οικογένειας, καθώς είναι σύζυγος του Νικόλας Καζάν, νύφη του Ελία Καζάν και μητέρα της Ζόι Καζάν, μιας από τις πιο ανερχόμενες νεαρές ηθοποιούς, έχει γράψει το σενάριο για εξαιρετικά επιτυχημένες ταινίες, όπως η «Απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν

τους Ευρωπαίους σεναριογράφους είναι πολύ δύσκολο να αποζημιωθούν για τη δουλειά που κάνουν, καθώς πρέπει να κάνουν πρώτα πάρα πολλά δουλειά πριν καν να εξασφαλίσουν ότι θα πληρωθούν ή όχι. Στην Αμερική, τις περισσότερες φορές πληρώνονται έτσι κι αλλιώς από πριν και το σημαντικότερο πρόβλημα είναι να προχωρήσει τη δουλειά σου, να τη δεις να υλοποιείται. Στην Ευρώπη υπάρχουν «φύλακες» της γραφειοκρατίας, οι οποίοι έχουν τον έλεγχο των οικονομικών της ψυχαγωγίας, ενώ στην Αμερική η αγορά είναι αυτή που ορίζει ποιες ταινίες θα γυριστούν. Και δεν πρόκειται πια για μια εσωτερική αγορά. Μπορεί κάποιος ως σεναριογράφος να γράφει το σενάριο για μια ταινία που θα ήθελε να δει, όμως μπορεί κάποιος στην Τζακάρτα ή στη Γερμανία να μη θέλει. Οι αμερικανικές ταινίες απευθύνονται στην παγκόσμια αγορά, γι' αυτό και τείνουν να είναι πιο επιτυχημένες με τα ρομπότ, παρά με τους ανθρώπους σε ό,τι αφορά τη θεματολογία.

— **Μέσα σε αυτό το περιβάλλον πώς αισθάνεστε ως σεναριογράφος;**

— Πιστεύω ότι δεν είναι καλό για την αμερικανική κουλτούρα, ούτε για την παγκόσμια κουλτούρα. Προσωπικά βλέπω πολλές ζεστές ταινίες που με βοηθούν να κατανοήσω ανθρώπους που δεν είναι ακριβώς σαν εμένα. Αυτή πιστεύω ότι είναι και η δύναμη του κινηματογράφου. Οτι δηλαδή είναι μια οπτική γλώσσα, την οποία όλοι μπορούν να μοιραστούν και να κατανοήσουν, χωρίς να υπάρχει το εμπόδιο της γλώσσας. Δεν διαβάζω για παράδειγμα, μια πολωνέζικη εφημερίδα, επειδή δεν ξέρω τη γλώσσα. Όμως μπορώ να δω μια πολωνέζικη ταινία. Αυτό κάνει όταν όλοι προσπαθούν να κάνουν

Η Ρόμπιν Σουίκορντ έχει υπάρξει υποψήφια για Όσκαρ για το σενάριο της «Απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν Μπάτον», ενώ έχει επίσης σκηνοθετήσει ταινίες όπως το «The Jane Austen book club».

ταινίες με τον απλούστερο δυνατό κοινό παρονομαστή. Έτσι φτάσαμε σε ταινίες όπως το «Transformers 2», που βγάδουν πολλά χρήματα, αλλά δεν μας βοηθούν να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλο.

— **Ποια πιστεύετε ότι θα είναι η κατεύθυνση που θα πάρει η βιομηχανία, με δεδομένο ότι στην κατηγορία καλύτερης ταινίας για τα Όσκαρ θα είναι υποψήφιας από φέτος δέκα ταινίες, κάτι που ανοίγει τον δρόμο σε σίκουελ, κωμωδίες και γενικότερα εμπορικότερες ταινίες να διεκδικήσουν και βραβεία;**

— Οι δυνάμεις που ορίζουν την παραγωγή, είναι αποκλειστικά οικονομικές, είναι η αγορά. Για παράδειγμα,

αν κάποιος γυρίσει μια ταινία για κάποιον που αγαπάει τα άλογα και η ταινία αποτύχει, αν πιας την επόμενη χρονιά και πεις ότι θέλεις να κάνεις μια ταινία με άλογα θα σου πουν αυτομάτως όχι. Είναι πολύ γρήγοροι στην ανάλυση της αποτυχίας. Παρομοίως αν μια συνταγή πετύχει, θα θελήσουν να κάνουν πέντε ακόμη ταινίες πάνω στην ίδια συνταγή. Είμαι κι εγώ περιέργη να δω τι θα γίνει με τις δέκα υποψηφιότητες. Υποψιάζομαι ότι θα δοθούν περισσότερες ευκαιρίες σε ταινίες όπως αυτές που κέρδισαν Όσκαρ τα τελευταία χρόνια. Τα μέλη της Ακαδημίας ψηφίζουν με προσωπικά και όχι με εμπορικά κριτήρια. Έτσι, δεν αποκλείεται καθόλου να έχουμε δέκα υποψήφιες ταινίες που

έχουν προβληθεί μόνο στη Νέα Υόρκη και στο Λος Άντζελες, καθώς οι μικρότερες ταινίες δεν διανέμονται σε μικρότερες πόλεις.

— **Παρ' όλα αυτά, γυρίζονται ακόμη ταινίες όπως η «Απίστευτη ιστορία του Μπέντζαμιν Μπάτον», για την οποία ήσασταν υποψήφια για Όσκαρ.**

— Ναι, χρειάστηκε όμως είκοσι χρόνια να γυριστεί.

— **Πρέπει να είναι μεγάλη απογοήτευση να κρατάει τόσο πολύ ένα σχέδιο.**

— Είναι απίστευτο ότι τελικά γυρίστηκε. Ο πρώτος λόγος που το καθυστέρησε ήταν ότι πίστευαν ότι δεν είχαν την τεχνολογία για να το γυρίσουν πιστευτικά. Ο δεύτερος ότι δεν το θεωρούσαν εμπορικό σχέδιο και πίστευαν ότι πρέπει να ωριμάσει αρκετά για το κοινό.

— **Η υποψηφιότητα άλλαξε τον τρόπο που σας αντιμετωπίζουν;**

— Στην πραγματικότητα η ζωή σου δεν αλλάζει παρά μόνο αν κερδίσεις! Πάντως είχα την τύχη να έχω τον σεβασμό των συναδέλφων μου και ειδικά ως γυναίκα σεναριογράφου, αφού συνολικά δεν είμαστε πάνω από 25% και πολύ λιγότερες βλέπουν τη δουλειά τους να πραγματοποιείται, αφού υπάρχει μια μεγάλη προκατάληψη απέναντι σ' αυτό που λέμε γυναικεία ματιά. Οι «Αναμνήσεις μιας γκέισας» χρειάστηκαν έξι χρόνια να γυριστούν παρά το γεγονός ότι είχε πουλήσει εκατομμύρια ως βιβλίο, επειδή τα στούντιο ανησυχούσαν που η ηρωίδα ήταν γυναικεία. Πάντα υπάρχει μια προκατάληψη απέναντι και στους γυναικείους χαρακτήρες και στις γυναίκες επαγγελματίες και πάντα έχεις να αντιμετωπίσεις αυτή την προκατάληψη.

«Πάντα πολεμάς με τις προσδοκίες»

— **Πώς λειτουργεί μια απόλυτα καλλιτεχνική οικογένεια όπως η δική σας; Παίρνετε τη γνώμη του άντρα σας, της κόρης σας, του πεθερού σας όταν ζούσε;**

— Είμαστε μια φυσιολογική οικογένεια. Είναι φυσιολογικό για όλους το τι κάנוμε. Η κόρη μου μερικές φορές ζητάει τη γνώμη μου, μερικές μου λέει «μη μου πεις τίποτα». Με τον άντρα μου ανταλλάσσουμε απόψεις, διαβάζουμε τα κείμενά μας. Ο Ελία ήταν θαυμάσιος παππούς για τα παιδιά μου. Ήταν αρκετά μεγαλύτερος όταν γεννήθηκαν, πάνω από 70 και έτσι τον γνώρισαν σαν το «λιοντάρι τον χειμώνα». Οι μεγάλες του επιτυχίες βρισκόταν πίσω του και εκείνη την εποχή έγραφε, καθώς είχε αποφασίσει ότι δεν θα γυρισε άλλες ταινίες. Ήταν ζεστός και τρυφερός με τα παιδιά, πολύ ευγενής απέναντί μου, είχαμε την αίσθηση της στήριξης και της οικειότητας ως οικογένεια. Αντιλαμβάνομαι ότι μπορεί να ήταν δύσκολο για τα παιδιά του να μεγαλώσουν στη σκιά ενός τόσο διάσημου ανθρώπου. Πάντα πολεμάς με τις προσδοκίες των άλλων σε μια τέτοια περίπτωση. Γι' αυτό και θαυμάζω τον άντρα μου για τον τρόπο που χειρίστηκε την καριέρα του. Δεν χρησιμοποίησε τις επαφές του πατέρα του, δεν προσπάθησε να γίνει «ο μικρός Ελία», βρήκε τον δρόμο του και ο πατέρας του τον σεβόταν. Πιστεύω ότι οι κόρες μου ακολουθούν τον ίδιο δρόμο. Είναι ανεξάρτητες και χαράζουν τον δρόμο τους.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΤΙΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΓΝΩΜΕΣ	ΕΛΛΑΔΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΥΓΕΙΑ	ΤΕΧΝΕΣ & ΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΜΟΔΑ
---------------	----------	--------------	--------	--------	--------	-------	-------------------	------

Φορέματα εμπνευσμένα από την εποχή Πικάσο

Η ανοιξιάτικη συλλογή με δημιουργίες του Τσοικάζου Ιβάγια

της JESSICA MICHAULT

ΠΑΡΙΣΙ. Ο Ελι Σάαμπ απολαμβάνει να ακολουθεί το ρεύμα, γι' αυτό και ουδείς εξεπλάγη όταν τον είδαμε να χοροπηδάει στο άρμα της εξουσίας του '80 που απογειώσε την ετικέτα Balmain πριν από τρεις σεζόν. Έτσι, αντί για ατελείωτα μακριά φορέματα ειδικά φτιαγμένα για το κόκκινο καλί, ο σχεδιαστής παρουσίασε φορέματα για το σκοτάδι, διαφορετικού στυλ.

Τα πλέον χαρακτηριστικά κομμάτια του Balmain έκαναν την εμφάνισή τους στην πασαρέλα. Οι σκληρές βάτες και τα ογκώδη μαγιόκια, τα εκτεθειμένα χρυσά φερμουάρ κατά μήκος, μπροστά ή πίσω στα διάφορα ανσάμπλ και τα κρυστάλλινα στολίσια στα αξεσουάρ.

Ήταν ωραίο να βλέπεις τον κ. Σάαμπ να οδηγεί την επιβλητικότητα του στον δρόμο, αλλά θα ήταν ακόμη καλύτερα αν είχε ακολουθήσει το δικό του ένστικτο. Ο σχεδιαστής υπαινιχθηκε τον πειραματισμό του σε μια σειρά από «τρελά» εμπριμέ φορέματα. Αυτά ενίσχυαν την αυξανόμενη τάση για εξωφρενικά μοτίβα, αλλά ποτέ δεν έδωσαν την εντύπωση ότι τα φορέματα στην πασαρέλα ανήκουν στον κ. Σάαμπ.

Για να καθουχάσει τους βασικούς πελάτες του, ο ίδιος παρουσίασε κάποια βραδινά ρούχα, εκ των οποίων το καλύτερο ήταν το τελευταίο του φόρεμα, ένα ασύμμετρο, με τον ένα ώμο έξω, σε στυλ Art Deco με χρυσές χάντρες. Φαινόταν ότι αυτό το φόρεμα μόνο ο Ελι Σάαμπ μπορούσε να το έχει σχεδιάσει.

Η ανοιξιάτικη συλλογή Dress 33 από τον Ιάπωνα σχεδιαστή Τσοικάζου Ιβάγια ήταν ένα παιχνιδι φτιαγμένο από πλαστικό σε χαρούμενα χρώματα και εμπριμέ σε στυλ pop art. Εμπνεασμένος από την κυβιστική περίοδο του Πικάσο, ο σχεδιαστής δημιούργησε τρισδιάστατα εφέ με βινύλ για να παρουσιάσει ογκώδη φορέματα, πλαστικά πέταλα στη μία πλευρά της φούστας και μακριά φορέματα με φραγκαλάδες που θύμιζαν... καλάκι εισόδου. Αλλά η συλλογή απέπνεε τέτοια χαρά ζωής, που ήταν εύκολο να παρασυρθείς στον τρελό κόσμο του σχεδιαστή και να σκεφτείς ότι μπορεί, απλά μπορεί, ένα από αυτά τα φορέματα με τον ένα ώμο με σχέδια πεταλούδας ή ένα παλτό με τελείωμα δαντέλας στο χρώμα της ίριδος να επιβιώσει στον αληθινό κόσμο.

Η παρουσίαση της συλλογής

Υπερμεγέθεις τσέπες «έκοναν» τολμηρή εμφάνιση στο σόου της Τσουμόρι Κισάτο.

Αντί να παρουσιάσει βραδινά φορέματα φτιαγμένα για το κόκκινο καλί, ο Ελι Σάαμπ επέλεξε δημιουργίες με έντονα εμπριμέ.

της Τσουμόρι Κισάτο ξεκίνησε με φτερά πουλιών που πετούσαν σε καθαρό ουρανό. Βγήκαν σαν εμπριμέ μοτίβα, έλαμπαν με τις παγέτες και έμοιαζαν με πλεκτά γλυπτά. Παντελόνια με υπερβολικές τσέπες τονίζαν τα σωστά σημεία. Η Κισάτο μοιάζει να βρίσκεται διαρκώς σε καλή διάθεση, καθώς οι συλλογές της αποπνέουν νότα αισιοδοξίας. Κάποια ρούχα ίσως και να φαίνονται περιέργα, σαν πρόσωπα που ξεπροβάλλουν στο μπροστινό μέρος μιας ζακέτας, αλλά οπωσδήποτε φέρνουν ένα χαμόγελο στα χείλη.

ΣΤΗ ΜΟΔΑ

Η «ανακωχή» ανάμεσα στα δύο φύλα έγινε της μόδας

ΠΑΡΙΣΙ. Το σακάκι εξουσίας καταλήγει σε τούλι στην πλάτη. Ο ενισχυμένος στήθος φοριέται μέσα από ανδρικό κοστούμι. Το φόρεμα είναι μείγμα από διαφορετική ύφανση και ύφασμα. «Μπερδεύοντας» τα δύο φύλα και ό, τι παραδοσιακά θεωρούμε αρσενικό και θηλυκό, έχουμε μπροστά μας τη νέα δημιουργική δύναμη για την καλοκαιρινή σεζόν του 2010.

Αντίθετα από προηγούμενες επιφυλάξεις και αναστολές, το καινούργιο ύφος φαίνεται να αναγγέλλει την ανακωχή ανάμεσα στα δύο φύλα. Στον Τζούνια Γουτανάμπι είδαμε αυστηρά σακάκια –απλά, εφαρμοστά πάνω στο σώμα– με κάποια ελαφρά καμπύλη στην πλάτη. Οι στρωγυλιές επιρροές μπορεί να αντισταθμίζονται με ζωντανά σχέδια ή ακόμη ένα σακάκι να αντικαθίσταται με άσπρο πουκάμισο, σαν μια άλλη έκφραση, αρσενική ή θηλυκή.

Η επίδειξη του Χάιντερ Ακερμαν ήταν ρευστή και γεμάτη χάρη. Η Ινδία φαινόταν να επηρεάζει την ανάμιξη των ντραπέ και των συνθετων υλικών με επιμίδες σε δερμάτινα σακάκια, πάντα με την αισθηση ότι δεν μπορούσες να διαχωρίσεις τα κομμάτια.

Η επίδειξη δεν ήταν καθόλου «επιθετική», αλλά έσφυζε από ένα μοντέρνο ρομαντισμό, χωρίς μπικιλιμπιδία και κραυγάλεα στοιχεία. Μια ανδρική και γυναικεία συμπίλιση που έμοιαζε, τουλάχιστον, φρέσκια.

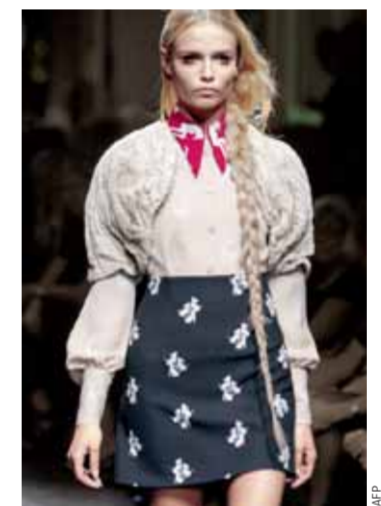
Πρέπει να ήταν πολύ διασκεδαστικό για τον Ζαν Πολ Γκοτιέ να ξαναεπισκέπτεται το έδαφος που του

Ο Τζούνια Γουτανάμπι έδειξε τον δικό του τρόπο συμπίλισης των δύο φύλων.

ανήκε στη δεκαετία του '80. Πάρτε για παράδειγμα τους αιχμηρούς στήθους της Μαντόνας, που επηρέασαν τόσο καθοριστικά μια καινούργια γενιά -μεταμορφώθηκαν ο' αυτήν την επίδειξη στον στήθος που σπριζίζει ένα ανδρικό κοστούμι από σατέν, σε «ρευστό» μίλε. Ο σχεδιαστής μπορεί να καταλήξει στην κλασική καρμπαντίνα της Κατρίν Ντενέβ στην πρώτη σειρά. Απέναντί της, η Ρίανα, με σταυρωτό φόρεμα, έδειχνε την άλλη όψη του Γκοτιέ. Μερικά από τα ρούχα έμοιαζαν περισσότερο με ρούχα παράστασης παρά με την γκαρνταρόμπα του επόμενου καλοκαιριού.

SUZY MENKES

Στην επίδειξη Miu Miu συνυπήρξαν το κοριτσίστικο και το γυναικείο στοιχείο.

ΠΑΡΙΣΙ. «Είναι κάτι φρέσκο. Πώς μπορεί να επιβιώσει η αθωότητα ο' αυτόν τον κόσμο», έλεγε η Μιού-τοτα Πράντα, για τη συλλογή Miu Miu που έπαιζε με το αγαπημένο της θέμα. Την τέλει... διαστροφή.

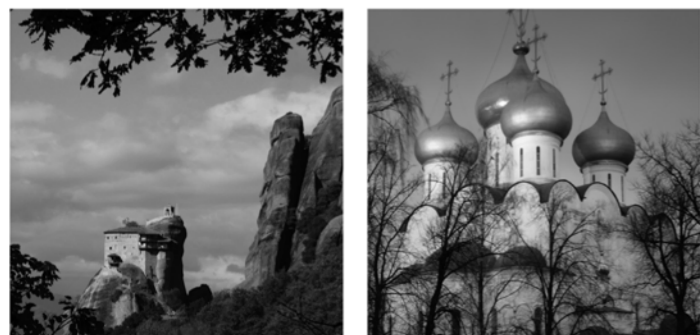
Τα αθώα της σχέδια, π. χ. μία πυκνή κοτσίδα να πέφτει στον ένα ώμο, άνοιξαν την πασαρέλα. Κοντά σακάκια και στενά παντελόνια, παλιμπαλίστικα μοτίβα σκύλων και πιπνών σε λευκό χρώμα πάνω στη σκούρα βάση.

Μόνο τα σουφρωμένα χείλη μπορούσαν να αποκαλύψουν τι επρόκειτο να ακολουθήσει. Εμφαση στο στήθος για να έρθουν όλα σε ισορροπία με τους στήθους της ζακέτας, αλλά οπωσδήποτε φέρνουν ένα χαμόγελο στα χείλη.

SUZY MENKES

Ένα ταξίδι στον κόσμο της Ορθόδοξης Χριστιανικής αρχιτεκτονικής

Ένα γοητευτικό οδοιπορικό, που αναδεικνύει τις κοινές θρησκευτικές καταβολές Κύπρου, Ελλάδας, Ρωσίας, Ρουμανίας και Ουκρανίας.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ: ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2010

Τετάρτη, 18 Νοεμβρίου 2009, στις 11.00πμ στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Φανερωμένης 86, παλιά Λευκωσία

Συγκρότημα Τραπέζας Κύπρου

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ 65%

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών μας, η εκκαθάριση θα συνεχιστεί μέχρι 30/11.

Timberland **NAUTICA**

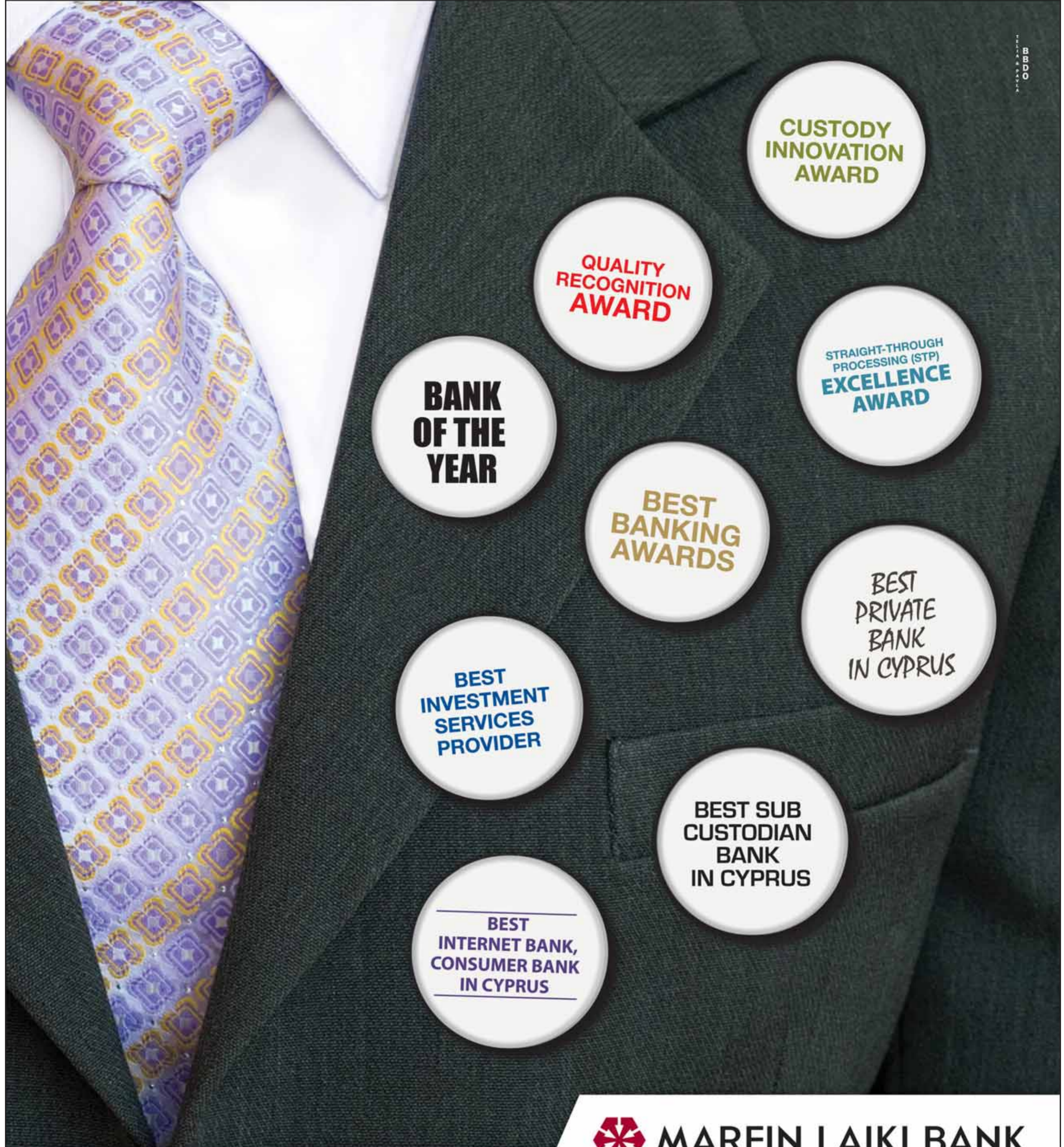
Αγίου Αντωνίου 3, Λευκωσία, Τηλ: 22874878 (Πίσω από Aluminium Tower)

kathimerini.com.cy

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ**

- CUSTODY INNOVATION AWARD**
- QUALITY RECOGNITION AWARD**
- BANK OF THE YEAR**
- STRAIGHT-THROUGH PROCESSING (STP) EXCELLENCE AWARD**
- BEST BANKING AWARDS**
- BEST PRIVATE BANK IN CYPRUS**
- BEST INVESTMENT SERVICES PROVIDER**
- BEST SUB CUSTODIAN BANK IN CYPRUS**
- BEST INTERNET BANK, CONSUMER BANK IN CYPRUS**

**9 διακρίσεις σε μια χρονιά!
9 ακόμη λόγοι για να νιώθετε
περήφανοι για την τράπεζά σας.**

Κάθε κορυφαία διάκριση μας γεμίζει περηφάνεια. Είμαστε βέβαιοι ότι το ίδιο νιώθετε κι εσείς για την τράπεζά σας. Γιατί πάνω απ' όλα ξέρετε ότι αυτές οι διακρίσεις αφορούν τη δική σας ποιοτική εξυπηρέτηση. Η Marfin Laiki Bank σας ευχαριστεί για την εμπιστοσύνη σας και υπόσχεται να συνεχίσει να προσφέρει τις πιο βραβευμένες τραπεζικές υπηρεσίες στην Κύπρο.

- "Bank of the Year 2008", The Banker (Financial Times)
- "Best Banking Awards 2009", World Finance
- "Best Investment Services Provider, Cyprus 2008", World Finance of Reuters
- "Straight-Through Processing (STP) Excellence Award", Deutsche Bank (Euros & Dollars)
- "Quality Recognition Award 2008 (Correspondent Bank)", JP Morgan
- "Best Private Bank in Cyprus" 2008, Euromoney
- "Custody Innovation Award" 2008, Money Markets Magazine
- "Best Sub Custodian Bank in Cyprus" 2009, Global Finance
- "Best Internet Bank, Consumer Bank in Cyprus", Global Finance

ΑΠΟΕΛ

Γκάφα, δάκτυλος ή συνωμοσία;

Όλη η αλήθεια πίσω από την καταγγελία των πρωταθλητών για τις ελληνικές σημαίες στο παιχνίδι με την Πόρτο και η διαδρομή μέχρι την απόσυρσή της. Έκπν σερί νίκη ψάχνουν οι πρωταθλητές στο «Αμμόχωστος». Σελ. 35

ΑΕΛ - ΑΡΗΣ

Σε οριακό σημείο ο Κλίνγκερ

Ο Ισραηλινός παίζει το κεφάλι του το απόγευμα. Χρεώνεται την προβληματική ανάπτυξη της ΑΕΛ και τις εμμονές σε συγκεκριμένους παίκτες. Ο Μικόλτσου του Άρη αντιμετωπίζει την παλιά του ομάδα. Σελ. 36

ΟΜΟΝΟΙΑ

Οι φετινοί βγάζουν τα λεφτά τους

Η πλήρης επιτυχία των παικτών που επέλεξε ο Λεμονής, σε συνδυασμό με την αποτυχία των περισσότερων εκ των περσινών, προδίδουν την προεξόφληση με την οποία είχε σχεδιαστεί η ομάδα πέρσι. Σελ. 37

ΣΧΟΛΙΟ

Του ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΑΗ

Πίσω από τις σημαίες

Το 2006 η Γερμανία διοργάνωσε το Παγκόσμιο Κύπελλο. Η πορεία της γερμανικής ποδοσφαιρικής ομάδας ήταν αρκετά καλή και έφτασε τελικά στην κατάκτηση της τρίτης θέσης. Εκατομμύρια Γερμανοί βγήκαν στους δρόμους με σημαίες της πατρίδας τους. Τότε οι κοινωνιολόγοι μίλησαν για την απενοχοποίηση της γερμανικής σημαίας, η οποία μέχρι τότε είχε συνδεθεί με τον εθνικισμό. Μάλιστα, η πλειοψηφία των Γερμανών σπάνια στρέφονταν στη σημαία μετά το 1945, νιώθοντας ενοχές για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Όμως το ποδόσφαιρο, στην παγκόσμια και μαζικότερη του εκδήλωση, άλλαξε την αντίληψη για τη γερμανική σημαία.

Κάτι ανάλογο βίωσε και η Ελλάδα με την κατάκτηση του Γιούρο το 2004. Και στην Ελλάδα η αναιμία επιδείξη της γαλανόλευκης ήταν άμεσα συνδεδεμένη με την Άκρα Δεξιά και τον εθνικισμό. Το 2004, όμως, η ελληνική σημαία έγινε κτήμα του καθενός, γέμισε πλατείες, έντυσε σπία και αυτοκίνητα και τυπώθηκε σε φανελάκια και μπλουζόν. Η ελληνική σημαία ήταν πλέον της μόδας και όσοι την χρησιμοποιούσαν δεν υπήρχε κίνδυνος να θεωρηθούν εθνικιστές. Και εδώ υπήρξε η λεγόμενη απενοχοποίηση. Η σημαία είναι πολύ δυνατό σύμβολο. Με τη δημιουργία των κρατών, η σημαία των συμβόλων και των τελετών ήταν πολύ μεγάλη για τη συμπεριφορά της εθνικής ταυτότητας. Για τη σημαία έχουν πεθάνει άνθρωποι, έχουν όμους γίνει ακρόατες. Όπως όλες η έννοιες και σύμβολα, η αξία της καθορίζεται από τη χρήση της.

Η εθνική ταυτότητα είναι μία αμφιλεγόμενη έννοια στην Κύπρο. Οι Κύπριοι ως κατακτημένοι μέχρι το 1960, ανέπτυξαν συναισθηματική εξάρτηση με τα εθνικά κέντρα, παρά με την αναζήτηση κυπριακής ταυτότητας. Οι Ελληνοκύπριοι ήταν πάντα προσανατολισμένοι στην Ελλάδα και οι Τουρκοκύπριοι στην Τουρκία. Τα πολιτικά γεγονότα που ακολούθησαν μετά την ανεξαρτησία ενίσχυσαν την ελληνική και την τουρκική ταυτότητα και απομάκρυναν την κυπριακή. Παρά το γεγονός ότι η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος, το συναίσθημα ότι μπορείς να ανήκεις σε μία μεγαλύτερη έννοια, αυτήν του έθνους, έκανε τους Κυπρίους να νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια.

Τα τελευταία χρόνια, στην προσπάθεια να ανευρεθεί λύση στο Κυπριακό, καταβάλλεται μία προσπάθεια δημιουργίας κυπριακής συνείδησης και ταυτότητας. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να εξαλειφθεί η εθνική ταυτότητα, η οποία παγιώθηκε και στις δύο κοινότητες στην Κύπρο. Η προσπάθεια εξαίρεσης της εθνικής ταυτότητας μόνο προβλήματα δημιουργεί, αφού προκαλεί αντίδραση, η οποία πολλές φορές ξεφεύγει από τα όρια. Όταν το 2005 η Ανόρθωση αντιμετώπισε την Τραμπζονοπού, οι οπαδοί της ομάδας δέχθηκαν κριτική, γιατί πήραν στο γήπεδο πολλές ελληνικές σημαίες. Το επείγον ήταν ότι πολλοί Τ/κ Κύπριοι ήθελαν να υποστηρίξουν την Ανόρθωση, αλλά δεν το έκαναν λόγω των σημαιών. Δεν αμφιβάλλουμε ότι κάποιοι Τ/κ μπορεί να υποστήριζαν την Ανόρθωση, όμως αυτό το επείγον είναι αφελές. Όπως όλοι οι Ε/κ έχουν ομάδα στην Κύπρο αλλά και στην Ελλάδα, έτσι και οι Τ/κ έχουν ομάδα στην Κύπρο και στην Τουρκία. Πόσοι Ε/κ θα υποστήριζαν την Τσέτιν Καγιά σε έναν αγώνα με τον Παναθηναϊκό ή τον Ολυμπιακό, επειδή είναι κυπριακή ομάδα;

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ανόρθωση, όπως και ο ΑΠΟΕΛ και άλλα σωματεία που γεννημένα τις δεκαετίες του '20 και του '30 ιδρύθηκαν επί Αγγλοκρατίας, έχει ως άμεσο προσανατολισμό το εθνικό κέντρο. Η Ανόρθωση ιδρύθηκε από το σύνθημα του Ελευθέριου Βενιζέλου για την «Ανόρθωση του Έθνους» και ο ΑΠΟΕΛ ιδρύθηκε κι αυτό με τη σπέρση του ως καθαρά ελληνικό σωματείο, κάτι που αναφέρεται και στα αρχικά του. Οι οπαδοί αυτών των ομάδων θεωρούν ως δικαίωμά τους να έχουν μαζί τους την ελληνική σημαία, όπως είναι δικαίωμα και των Τ/κ να παίρνουν την τουρκική σημαία στους αγώνες των ομάδων τους.

Το γεγονός αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να το αποδεχτούμε και όχι κάτι που πρέπει να αλλάξουμε. Σε μία μελλοντική λύση του Κυπριακού, η συνύπαρξη θα πρέπει να θεμελιωθεί στον αμοιβαίο σεβασμό. Θα πρέπει οι Ε/κ και οι Τ/κ να μάθουν να αποδέχονται τις θρησκευτικές γιορτές, τις εθνικές επετείους και τα εθνικά σύμβολα της άλλης κοινότητας. Αν προσπαθήσουμε να τα αλλάξουμε αυτά, τότε η αντίδραση ίσως φέρει καταστροφή. Η κοινωνία που θα κτίσουμε σε μία λύση του Κυπριακού πρέπει να στηρίζεται στην ανοχή της διαφορετικότητας και όχι στην πολτοποίηση της εθνικής ταυτότητας.

Σχολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Χρυσωρυχείο η Δικαστική

Πάνω από 300.000 ευρώ τα έσοδα της ΚΟΠ από τις καμπάνες που έχει ρίξει μόνο φέτος το δικαστικό τμήμα

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Από την πρώτη φετινή συνεδρία, στις 20 Αυγούστου, μέχρι αυτήν της περασμένης Πέμπτης, η Δικαστική Επιτροπή της ΚΟΠ έχει μαζέψει λίγο πάνω από 300.000 ευρώ υπό μορφή προστίμων, από ομάδες και παράγοντες. Κάθε Πέμπτη βράδυ βρέχει 500ευρα στα γραφεία της Ομοσπονδίας, με την ΑΕΛ να έχει συμβάλει μέχρι στιγμής πιο πολύ από κάθε άλλη ομάδα, πληρώνοντας 76.300 ευρώ. Στα μισά είναι η Ανόρθωση, ενώ λίγο πιο κάτω (23.750) βρίσκουμε τη Νέα Σαλαμίνα. Και οι τρεις πληρώσαν ακριβώς τη συμπεριφορά των οπαδών τους στα φιλικά του καλοκαιριού, Ανόρθωση-ΑΕΛ (η καμπάνια για τους Βαρωσιώτες ήταν 7.000 ευρώ) και Νέα Σαλαμίνα-ΑΕΛ. Για το δεύτερο παιχνίδι οι Λεμεσίοι δέχτηκαν ποινή 30.000 ευρώ και οι ερυθρόλευκοι 6.500 ευρώ.

Πολύ βαριές τιμωρίες ρίχνει ο πρόεδρος Τάκης Χριστοφόρου και τα μέλη της Δικαστικής, για δηλώσεις κατά της διαιτησίας. Στην τελευταία συνεδρία η Πάφος κρεώθηκε με 13.000 ευρώ, εκ των οποίων

Δεν υπάρχουν επίσημα και αναλυτικά στοιχεία για το πώς αξιοποιούνται τα χρήματα από πρόστιμα

ων οι 10.000 αφορούσαν δηλώσεις των Παπαλλά και Χαραλάμπους. Η ταρίφα είναι 5.000 ευρώ, μια ποινή που έχουν εισπράξει φέτος ο Τάκης Λεμονής (παρότι πήγε να τα μπάλωσει), ο Πάμπος Χριστοδούλου, ο ΑΣΙΑ Λύσος και άλλοι πολλοί. Τις δέκα χιλιάδες έχουν ξεπεράσει Απόλλωνας και Ομόνοια, ενώ οριακά κάτω απ' αυτό το νούμερο είναι ο ΑΠΟΕΛ. Χειρότεροι πελάτες για τη Δικαστική είναι ο Ερμής και ο Εθνικός, αφού φέτος έχουν δεχτεί μόλις από 1.000 ευρώ πρόστιμο έκαστος.

Η διαδικασία

Οι παραπομπές γίνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή, αφού εξετάσει τα φύλλα αγώνων, την έκθεση του παρατηρητή, αλλά και αυτήν του ειδικού παρατηρητή, που αποστέλλεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Συνήθως υπάρχει εξουσιοδοτημένο άτομο που διαβάζει τα φύλλα αγώνων και τις εκθέσεις, πριν κάνει την εισήγηση στην Εκτελεστική. Όπως και τα πρόστιμα, έτσι και οι παραπομπές, είναι κωδικοποιημένες και εξαρτώνται από το τι αναγράφεται στα επίσημα έγγραφα. Δηλαδή μπορεί να πέσουν δέκα κέρματα σε έναν αγώνα, σε ανύποπτο χρόνο, και να μην πάρει κανένας χαμπάρι, όμως αν πέσει έστω ένα και κτυπήσει τον διαιτητή, τότε η ομάδα καταγγέλλεται για σοβαρά επεισόδια.

Βαρύτερες είναι οι ποινές σε περίπτωση διακοπής (προσωρινής ή οριστικής) ενός αγώνα. Αξίζει να σημειωθεί πως οι παραπομπές δεν είναι καταδικαστικές για ένα σωματείο, αφού πολλές είναι οι περιπτώσεις που υποθέσεις «έπεσαν» ενώπιον της Δικαστικής. Συνήθως μια

Πέντε χιλιάδες ευρώ είναι η ταρίφα για δηλώσεις κατά της διαιτησίας. Φέτος την έχουν πληρώσει μεταξύ άλλων ο Τάκης Λεμονής, ο Πάμπος Χριστοδούλου, δύο παράγοντες της Πάφου, η Νέα Σαλαμίνα και ο ΑΣΙΑ, ενώ η ΑΕΛ (φωτό) πλήρωσε το ποσό για ανακίνωση που έστειλε στον Τύπο.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μοιράζει σε Ομόνοια και ΑΠΟΕΛ τις επιταγές του σχεδίου ενίσχυσης, μέσω του οποίου είχαν διατεθεί πολλά έσοδα από πρόστιμα πέρσι. Ωστόσο υπάρχει και περίσσειμα.

υπόθεση εκδικάζεται δέκα μέρες μετά την παραπομπή, η οποία γίνεται αμέσως μετά την αγωνιστική. Την ερχόμενη Πέμπτη, αν πούμε, θα εστιάσει η ΚΟΠ στην περίπτωση της ΑΕΛ, που είναι η ομάδα που πληρώνει τα πρόστιμα. Τα πρόστιμα δεν πληρώνονται επί τόπου αλλά αποκόπτονται από τα χρήματα που η ΚΟΠ στέλνει στις ομάδες. Μιλάμε για χορηγίες, δικαιώματα, μπόνους και πολλά άλλα κονδύλια, που περνάνε από την Ομοσπονδία, πριν φτάσουν στους συλλόγους. Τέτοια είναι χρήματα από χορηγούς ή την ΟΥΕΦΑ. Αν αυτά δεν αρκούν, τότε οι ομάδες καλούνται να πληρώσουν, και στην περίπτωση που δεν συμμορφωθούν, απειλούνται με διαγραφή, άρα αποκλεισμό από τις διοργανώσεις της Ομοσπονδίας. Στο παρελθόν υπήρξαν σωματεία που έπρεπε να καταβάλουν χρήματα και δεν το έκαναν, με αποτέλεσμα να συμμορφωθούν αργότερα κινδύνεψαν.

Επιστρέφονται στα σωματεία Σύμφωνα με την ΚΟΠ, τα χρήματα από τα πρόστιμα δεν μπαίνουν στον κουβά των γενικών εσόδων της Ομοσπονδίας, δεν χρησιμοποιούνται δηλαδή για να καλύψουν τις υποχρεώσεις της, αλλά πάνε σε ειδικό ταμείο μέσω του οποίου επιστρέφονται στις ομάδες στο τέλος της σεζόν, υπό διάφορες μορφές. Το συγκεκριμένο ζήτημα παραμένει ασαφές, μιας και η ανώτατη ποδοσφαιρική αρχή δεν μπήκε στον κόπο να εξηγήσει αναλυτικά πού πηγαίνουν αυτά τα λεφτά. Φέτος δεν υπάρχει ακόμα απόφαση για το πώς θα αξιοποιηθούν, ενώ σημαντικό μέρος των περσινών εσόδων από πρόστιμα είχε επιστραφεί μέσω

του σχεδίου ενίσχυσης. Πράγματι μοιράστηκε περίπου μισό εκατ. ευρώ, μόνο που ο' αυτά τα χρήματα είχε συμβάλει αποφασιστικά και ο ΚΟΑ. Έτσι πρέπει να υπάρχει και περίσσειμα, αναλογιζόμενοι πως μόλις στο πρώτο τρίμηνο της τρέχουσας σεζόν τα έσοδα της Δικαστικής έχουν ξεπεράσει τις 300.000 ευρώ. Πάντως, θα ανέβαζε κατακόρυφα την αξιοπιστία της Ομοσπονδίας αν σύντομα αποφάσιζε τι θα κάνει μ' αυτά τα λεφτά και ενημέρωνε σχετικά (και αναλυτικά) τις ομάδες και την κοινή γνώμη.

Οι πελάτες της Δικαστικής

ΑΕΛ	€ 76.300
Ανόρθωση	€ 35.500
Νέα Σαλαμίνα	€ 23.750
Απόλλωνας	€ 14.200
Ομόνοια	€ 13.700
Πάφος	€ 13.000
ΑΠΟΕΛ	€ 9.000
Άρης	€ 7.500
ΑΠΕΠ	€ 7.000
Δόξα	€ 6.400
Έγνεια	€ 4.500
Ένωσις	€ 4.000
Ερμής	€ 1.000
Εθνικός Άχνας	€ 1.000

ΑΣΙΑ	€ 5.000
ΑΕΚ	€ 4.000
Ομόνοια Αρ.	€ 3.500

Το γοργόν και...

...LAPTOP έχει

Προλάβετε τα τελευταία Laptop, λήξη προσφοράς 21 Νοεμβρίου

ΔΩΡΟ Laptop με κάθε νέα συνδρομή για τους πρώτους 1000 συνδρομητές

Επεξεργαστής Intel Atom N270 1.6GHz
Σκληρός δίσκος 160GB HDD
Μνήμη 1GB DDR2
Ενσωματωμένη Web Camera/ μικρόφωνο/WiFi/Bluetooth
Multi photo card reader

Αποκλειστικά για υφιστάμενους συνδρομητές το Laptop προσφέρεται στην μισή τιμή.

133 www.primetel.com

Παράδοση Δίκτυο Μεταπληκτών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΥΜΦΩΝΗΜΑ

Η προσφορά ισχύει για τις πρώτες 1000 συνδρομές στα οικιακά πακέτα PrimeHomePlus ή PrimeNetPlus. Για περισσότερες πληροφορίες, άρα, προσβάσεις και περιορισμούς καλέστε 133 ή επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.primetel.com/terms.

PRIME TEL
Τηλεφωνία | Ίντερνετ | Τηλεόραση

ΚΑΤΣΕ ΚΑΛΑ

Με τον ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Μπας και περιμένουν τα μνημόσυνα;

Ψάχνω μεγαλύτερη υποκρίσια από τα 5.000 ευρώ που βουτάει κάθε βδομάδα η Δικαστική από όποιον τολμήσει να της θίξει τη διαίτησή, αλλά δεν βρίσκω. Προσβάλλει, λέει, το κύρος του κυπριακού ποδοσφαίρου και προάγει τη βία. Ποιοι, μωρέ, οι προπονητές; Πάτε καλά; Βλέπετε τι γίνεται γύρω σας; Επιλέγω να πείσω τον εαυτό μου πως έχουν βουλωμένες μύτες, έτσι η ηγεσία της Ομοσπονδίας μαζί με τους διοικούντες τους συλλόγους και τους οργανωμένους οπαδούς δεν μπορούν να μωριστούν το μπαρουτί που έχει σκορπιστεί στα πόδια τους.

Πέρα έπιασαν έναν και τον πέταξαν από τις κερκίδες του ΓΣΠ. Από θάυμα ζει. Ένα χρόνο προηγουμένως, ένα παλλικάρκι είχε χάσει το μάτι του. Άμα τα γράφεις, έρχονται οι οργανωμένοι και λένε «μα δεν είμαστε όλοι τέτοιοι». Και ποιος σας είπε ότι είστε; Αλίμονο αν ήσασταν, θα είχαμε χάσει το παιχνίδι προ πολλού. Όμως ξέρετε ποιοι κρύβονται ανάμεσά σας. Γιατί δεν «καθαρίζετε» μ' αυτούς τους πενήντα (δεν είναι πιο πολλοί) να πουκάσουμε κι εμείς κι εσείς και η κοινωνία, μα πάνω απ' όλους οι μανάδες που στέλνουν τα παιδιά τους στο γήπεδο και δεν ξέρουν αν θα γυρίσουν;

Και δεν είναι σενάριο της φαντασίας μας. Δεκαπέντε χρόνια τώρα χάνονται μάτια («Αμμόκωστος», στα μέσα των '90s), ανοίγουν κεφάλια, άνθρωποι χαροπαλεύουν (Τσίρειο, επτά χρόνια πριν), μέχρι και νεκρό αστυνομικό έχουμε θρηνήσει στα επεισόδια στη Λεμεσό, κι ως μιν ήταν από κτύπημα. Δηλαδή τι περιμένουμε; Να στίσουμε μνημεία έξω από τα γήπεδα και ν' αρχίσουν τα ετήσια μνημόσυνα ή να εμφανιστούν στις κερκίδες φωτογραφίες των εκλιπόντων; Τι πρέπει να γίνει για να αντιληφθούν κάποιοι ότι έχουν ευθύνες και ότι πρέπει να τις αναλάβουν; Τόσο δύσκολο είναι να καταλάβουν πως μέσα στις μάζες έχουν παρεισφρήσει άτομα επικίνδυνα, με παραβατική και βίαιη συμπεριφορά, τα οποία πρέπει να απομωνωθούν; Ή μήπως δεν συμφέρει στην ηγεσία να τα βάλει μαζί τους; Αντί να προσπαθούν να κόψουν το δάκτυλο που τους δείχνει το πρόβλημα, καλό θα ήταν να διοχετεύσουν την ενέργεια στην επίλυσή του.

«Ακολουθεί ντέρμπι κι εμείς δεν θα βάλουμε τον κόμο να παλεύει», έλεγε σε πηγαδάκι ο Πανίκος Χατζηλιασής. Μακάρι να βγω ψεύτης, αλλά δυστυχώς, Πανικό, έχουν ήδη πάρει θέσεις μάχη και πρέπει να δείτε πώς θα τους επαναφέρετε. Γιατί αν περιμένετε από την Αστυνομία, έχετε χάσει το παιχνίδι. Η ανικανότητα του Σώματος έχει πιστοποιηθεί προ πολλού, οπότε δεν υπάρχει χρεία επικλήσής του. Τα άτομα είναι ικανά να πάνε να βγάλουν κανένα επικήδειο, όπως κάνουν με τα τροχαία, αλλά προς την κατεύθυνση της πάταξης της βίας αμφιβάλλω αν μπορούν να κάνουν έστω ένα βήμα. Οπότε, προς το παρόν, οι μόνιμοι που μπορούν να λύσουν το πρόβλημα είναι οι ομάδες με τη συνεργασία των οργανωμένων, άντε και η ΚΟΠ. Ουδείς άλλος.

Υ.Γ. Χρωστάμε εξήγηση για το κύριο θέμα της περασμένης βδομάδας. Ο ΠΑΝ.ΣΥ.ΦΙ. ΑΠΟΕΛ κατέχει στοιχεία που μαρτυρούν πως ενεγράφη το 1979, οπότε αυτός είναι ο πρώτος σύνδεσμος οργανωμένων και όχι ο ΣΥ.Φ. ΑΕΛ, όπως αναφέραμε στην προηγούμενη μας έκδοση. Πάντως, οι φίλοι στη Λεμεσό επιμένουν πως αυτοί ξεκίνησαν πρώτοι. Παιδιά, στείλτε μας τα έγγραφα να τα δημοσιεύσουμε.

papadakis@kathimerini.com.cy

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ

Σκολιάστε στο www.kathimerini.com.cy

Τον έχει δεμένο

Η ποδοσφαιρική παιδεία που απέκτησε στα φωτάρια της Αϊντχόφεν μορφοποιεί τα κυπριακά γήπεδα. Ο Σάσα Στοιγιάνοβιτς έχει συγκεντρώσει τα φώτα πάνω του, αφού με την απόδοσή του οδηγεί τον Άρη τη φετινή χρονιά. Ο 26χρονος μεσοεπιθετικός με δηλώσεις του σε τηλεοπτικό κανάλι άνοιξε την πόρτα σε όποιες ομάδες ενδιαφέρονται, μιας και ξεκαθάρισε ότι επιθυμία του είναι να αγωνιστεί σε μεγαλύτερο σύλλογο. Όμως, οι φιλοδοξίες του περνάνε από τη διοίκηση του Άρη, που πρέπει να ικανοποιηθεί οικονομικά για να συναινέσει στην παραχώρησή του. Είναι γνωστό πως η «καφρά ταξίρα» έχει δεμένο τον Σέρβο με κλειστό διετές συμβόλαιο. **Ζακ.**

Ας δώσουν τα στοιχεία

Δάκτυλο από την Κύπρο είδαν κάποιοι στον ΑΠΟΕΛ πίσω από την καταγγελία της ΟΥΕΦΑ για τις ελληνικές σημαίες. Ωστόσο, τόσο ο πρόεδρος της ΚΟΠ, Κώστας Κουτσοκούμης, όσο και ο αντιπρόεδρος της ΟΥΕΦΑ, Μάριος Λευκαρίτης, ξεκαθάρισαν ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Αν υπάρχουν στοιχεία, καλό είναι να δοθούν, διαφορετικά θα προκληθεί αδικαιολόγητος φανατισμός, σε μία ήδη τεταμένη κατάσταση. **Ν.Φ.**

Μένει μέχρι να φύγει

Μέχρι το τέλος του μήνα θα συνεχίζει να εκφράζει τον Ανόρθωση ο Αλέξανδρος Αλεξανδρόπουλος, παράτιο παραιτήθηκε από τις αρχές τις βδομάδας. Ο πρόεδρος τού ζήτησε να βοηθήσει για μερικές μέρες ακόμα, έτσι έχασε την ευκαιρία να ξεκουραστεί, πριν αναλάβει τα νέα του καθήκοντα, μακριά από το ποδόσφαιρο και τη δημοσιογραφία. Πάντως τον πήχη τον ανέβασε πολύ ψηλά ο συνάδελφος, οπότε η διοίκηση θα δυσκολευτεί μέχρι να βρει τον αντικαταστάτη του, που επιβάλλεται (αυτο έδειξαν τα τελευταία χρόνια) να είναι επαγγελματίας. **Μίκα**

Οι «γραφιάδες» της ΟΥΕΦΑ

Όλα συνηγορούν στο ότι οι γραφιάδες της ΟΥΕΦΑ περιέπεσαν σε μεγάλη γκάφα. Ο παρατηρητής δεν έκανε καταγγελία, αλλά απλά ανέφερε στην έκθεσή του ότι υπήρχαν πολλές ελληνικές σημαίες. Το νομικό τμήμα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας συνέδεσε το γεγονός με το σύνθημα «Η Κύπρος είναι ελληνική», για το οποίο ο ΑΠΟΕΛ καταγγέλλει στον αγώνα με την Τσέλια. Αν όμως απαγόρευαν την παρουσία εθνικών σημαιών στα γήπεδα της Ευρώπης, θα άνοιγαν οι ασκοί του Αϊόλου με απρόβλεπτες συνέπειες. **Ν.Φ.**

Μια βραδιά με τον Σικόρα

Τον σημαίκτη του πέρσι στη Μούρθια, Άντριαν Σικόρα, επισκέφθηκε την περασμένη Τετάρτη στη Λευκωσία ο Αντόνιο Νούνιεθ του Απόλλωνα. Πέρα από τις αναμνήσεις του πρόσφατου παρελθόντος, θα είχαν να συζητήσουν και για τους τραυ-

Πάει για ρευστοποίηση

Δεν τερμάτισε τζάμπα τη συνεργασία με τον Κώστα Χριστοδούλου (Καραβίδα) ο Εντβίν Ουόν, προκειμένου να συνεργαστεί με τον Πέτρο Κονναφί. Ο νέος εκπρόσωπος του παίκτη, που πλήρωσε κάτι... ψιλά για να τον φέρει κοντά του, αντιλαμβάνεται τη σταθερά υψηλή αξία του παίκτη στο ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο και θα προσπαθήσει

Επιζώω να μην πει τίποτα πάλι και θα τρέχω να πληρώνω πεντοχιλιάρια.

ματισμούς τους, αφού και οι δύο αντιμετωπίζουν προβλήματα στα γόνατα που τους κρατάνε μακριά από τους σημερινούς αγώνες των ομάδων τους. **Μίκα**

Εξελίσσεται ο Πνίνι

Πέρα τον είχε στείλει να «ψηθεί» στον Κεραυνό, φέτος όμως ο Γκάι Πνίνι είναι από τα βασικά εργαλεία της Μακάμπι του Τελ Αβίβ. Ο Πνίνι Γκέρσον του έδωσε 22 λεπτά στον τελευταίο αγώνα της Ευρωλίγκα στη Ρώμη, με τον Ισραηλινό γκαρντ να έχει τρεις πόντους, δυο ριμπάουντ και μια ασίστ. **Μίκα**

Από τη Ρώμη στα μπουζούκια

Το Λάτιο - Μιλαν τελείωσε γύρω στις 17:00 της περασμένης Κυριακής, ώρα Ελλάδα, και ο Ροναλντίνιο ήταν βασικός. Μέχρι τα μεσάνυχτα ο Βραζιλιάνος βρισκόταν στην Αθήνα και λίγο αργότερα εμφανίστηκε στα μπουζούκια (στον Βέρτη), μαζί με τον Αντώνη Ρέμο. Ο «Ρόνι» τον είχε επισκεφθεί πέρσι εκεί που τραγουδούσε, από τότε κάνουν παρέα και η Ελλάδα τού έχει γίνει αδυναμία - το καλοκαίρι ήταν στη Μύκονο. Είναι σχεδόν βέβαιο πως σε δυο-τρία χρόνια κάποιοι πρόεδροι θα βρει να του τα σκάσει κοντρά. Και θα τρέχουν μετά να τον μαζεύουν κάθε βράδυ απ' τα μπουζούκια. **Μίκα**

Είδαν τον ιστό του ΓΣΠ;

Είναι συνταγματικό δικαίωμα των Κυπρίων να αναρτούν εθνικά σύμβολα. Η ελληνική σημαία είναι αναρτημένη στον ιστό του ΓΣΠ, ο ΑΠΟΕΛ βάσει του ακρωνύμιου του έχει ελληνική καταγωγή, στους πρωταθλητές αγωνίζονται Έλληνες παίκτες. Αυτό από μόνο τους τα επικειρήματα είναι υπερρκετά για να καταστήσουν αβάσιμη την καταγγελία της ΟΥΕΦΑ, η οποία πιάστηκε αδιάβαστη σε αυτό το θέμα. Αν απαγόρευε τις ελληνικές σημαίες

να τη ρευστοποιήσει. Πληροφορίες αναφέρουν ότι δύσκολο ο Ιβοριανός θα βρίσκεται στο κυπριακό πρωτάθλημα την ερχόμενη ποδοσφαιρική σεζόν, εξέλιξη που κάθε άλλο καλεί τον προηγούμενο μάνατζερ του Ιβοριανού, ο οποίος έχει ένα μικρό ποσοστό των δικαιωμάτων του παίκτη. **Ζακ.**

ΣΤΗ ΣΕΝΤΡΑ

Με τον ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΡΠΕΤΟΠΟΥΛΟ

Η ψυχή βάλτωνε...

Αφήνοντας κατά μέρος τα δικά μας, καθώς και τις εκκρεμότητες των ευρωπαϊκών μαρτζ που θα δώσουν τα τέσσερα τελευταία εισιτήρια για τα τελικά του Παγκοσμίου Κυπέλλου της Νοτίου Αφρικής, δεν μπορεί κάποιος να μη διαπιστώσει ότι η μεγάλη είδηση της ποδοσφαιρικής μας εβδομάδας ήταν η αυτοκτονία του Γερμανού γκολκίπερ της ομάδας του Αννόβερου Ρόμπερτ Ενκε.

Ο Ενκε δεν ήταν σίγουρα ο μεγαλύτερος Γερμανός γκολκίπερ, αλλά ήταν ένας εξαιρετικός ποδοσφαιριστής του οποίου μάλιστα η καριέρα συνεχώς και εξελίσσονταν προς το καλύτερο. Τα τελευταία δύο χρόνια είχε γίνει βασικό μέλος της Εθνικής ομάδας της Γερμανίας και στο ίδιο διάστημα είχε αγωνιστεί βασικός και 8 φορές. Στις τελευταίες του σεζόν μεγάλωσε και το εντός της ομάδας του Αννόβερου κύρος του: οι οπαδοί θεωρούσαν ότι η παραμονή της ομάδας στην Μπουντεσλίγκα και η αμυντική της βελτίωση σχετιζόνταν κυρίως με την εξαιρετική απόδοση του καλού της τερματοφύλακα.

Η αυτοκτονία του Ενκε, μια πράξη απόνγωσης που δεν χωρά ερμηνείες, δείχνει ότι πίσω από την ίδια την πρόοδο του ποδοσφαιριστή κρύβονταν ένας άνθρωπος που υπέφερε. Ο Ενκε πριν από ένα περίπου χρόνο είχε χάσει την κόρη του από μια σπάνια ασθένεια. Φαίνεται ότι για να ξεπεράσει το προσωπικό του δράμα βρήκε στο ποδόσφαιρο ένα είδος προσωπικού καταφύγιου.

Η αυτοκτονία του Ένκε, μια πράξη απόνγωσης που δεν χωρά ερμηνείες, δείχνει ότι πίσω από την ίδια την πρόοδο του ποδοσφαιριστή κρύβονταν ένας άνθρωπος που υπέφερε

Σε αυτό το διάστημα, ενώ κάποιοι άλλοι θα κατέρρεε από την οδύνη και τη θλίψη, ο Ενκε βελτιώθηκε, δουλέψαμε περισσότερο, έκανε τις καλύτερες ισως εμφανίσεις του και με το Αννόβερνο και με την Εθνική Γερμανίας. Κι ένα ωραίο πρωί έβαλε το αυτοκινιτό του πάνω στις ράγες του τρένου, άφησε ένα σημείωμα συγγνώμης στη γυναικία του και στη θετή του κόρη κι έφυγε από τη ζωή κομμάτια, όπως φαίνεται ότι κομμάτια ήταν καιρό τώρα η καρδιά του.

Το ίδιο το παιχνίδι, ως επάγγελμα και στάση ζωής, φαίνεται ότι τελικά όχι μόνο δεν κατάφερε να γιατρέψει τη βουβή θλίψη του αλλά την επέτειε κιάλια! Σύμφωνα με όσα κυκλοφόρησαν στη Γερμανία μετά τον θάνατό του, ο άνθρωπος αυτός έπαυσε από μανιοκατάθλιψη. Ισως μάλιστα η κατάθλιψη αυτή να ήταν μια από τις αιτίες της πρόοδού του...

Θα κηδεύει σήμερα Κυριακή με μία μικρή τελετή που θα γίνει κοντά στο σπίτι του, στο Νόισταντ. Σε αυτή θα παραβρεθούν οι σκαρλισμένοι συμπαίκτες του στην Εθνική Γερμανίας: κανείς τους δεν δώλωσε το παραμικρό, όλοι ήξεραν ότι ο συμπαίκτης τους ήταν ψυχολογικά καταβεβλημένος από το οικογενειακό του δράμα κανείς όμως δεν είχε καταλάβει πόσο.

Ο προγραμματισμένος για το Σάββατο φιλικός αγώνας των Γερμανών με τη Χίλτ στο γήπεδο της Κολωνίας μεταβλήθηκε και η αποστολή της Εθνικής ομάδας θα συγκεντρωθεί κανονικά μετά την κηδεία του εκλιπόντος για να προετοιμαστεί εν όψει της αναμετρησης με την Ακτή Ελεφαντοστού που είναι στο πρόγραμμα την Τετάρτη.

Εχει προηγηθεί ένα μνημόσυνο στο γήπεδο του Αννόβερου, παρουσία σύσσωμης της εθνικής ομάδας της Γερμανίας. Το βράδυ της περασμένης Τετάρτης περίπου σαράντα χιλιάδες άνθρωποι συμμετείχαν σε μία σιωπηρή πορεία προς το γήπεδο του Αννόβερου - μια πορεία στην οποία, όπως έγραψε μια γερμανική εφημερίδα «ήρθε μέρος όποιος δεν είχε καταλάβει ότι πίσω από ένα σπουδαίο ποδοσφαιριστή κρύβονταν ένας άνθρωπος που νοούσε».

Ανόμεσα στο πλήθος περπάτησαν ο ομοσπονδιακός τεχνικός της Γερμανίας Γιόακιμ Λεβ, ο αρχηγός Μίκαελ Μπλάικ και ο πρόεδρος της ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας της χώρας κ. Τέο Τσβάντγκερ. Όλοι συγκαταμένοι και με δάκρυα στα μάτια. Και όλοι με τη βεβαιότητα ότι ούτε καν αυτοί το λυτρωτικό πολλές φορές παικνίδι που λέγεται ποδόσφαιρο δεν δύναται να θεραπεύσει τις πληγωμένες ψυχές όσων με αγάπη και αφοσίωση το υπηρετούν...

Η ΑΤΖΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Καθημερινό αθλητικό παρασκήνιο στο www.kathimerini.com.cy

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ
ΚΥΠΡΟΣ - Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ / 15.11
 16:00 .....ΑΕΛ - ΑΡΗΣ
 16:00 .....ΕΘΝΙΚΟΣ - ΑΠΟΛΛΩΝ.....LTV Sports 1
 18:00 .....ΝΕΑ ΣΑΛΑΜΙΝΑ - ΑΠΟΕΛ.....LTV 18.11
 19:00 .....ΟΜΟΝΟΙΑ - ΕΡΜΗΣ.....LTV
Β' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ / 15.11
 17:00 .....ΑΕΚ - ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ.....CytaVision
Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ / 15.11
 14:30 .....ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΣΣΙΑΣ - ΑΕΖ

14:30 .....ΕΛΠΙΔΑ - ΔΙΓΕΝΗΣ ΟΡΟΚΛΙΝΗΣ
Δ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ / 15.11
 14:30 .....ΕΝΩΣΗ ΚΟΚ. - ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
 14:30 .....Π.Ο. ΞΥΛΟΤΥΜΒΟΥ - ΑΕΚ ΚΥΘΡΕΑΣ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΥΠΕΛΛΟ / 15.11
 04:00 .....ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ - ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝ 18.11
 20:00 .....ΟΥΚΡΑΝΙΑ - ΕΛΛΑΔΑ
 21:45 .....ΒΟΣΝΙΑ - ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
 21:45 .....ΣΛΟΒΕΝΙΑ - ΡΩΣΙΑ
 22:00 .....ΓΑΛΛΙΑ - ΙΡΛΑΝΔΙΑ.....ALFA

19.11
 01:00 .....ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝ - ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ
ΔΙΕΘΝΗ ΦΙΛΙΚΑ / 15.11
 20:00 .....ΗΑΕ - ΤΣΕΧΙΑ
 21:45 .....ΙΡΑΚ - ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ 18.11
 16:30 .....Ν. ΑΦΡΙΚΗ - ΣΕΡΒΙΑ
 18:00 .....ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ - ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ
 18:00 .....ΠΟΛΩΝΙΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ
 20:00 .....ΜΑΛΤΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
 20:00 .....ΝΙΓΗΡΙΑ - ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
 20:30 .....ΓΕΡΜΑΝΙΑ - ΑΚΤΗ ΕΛΕΦ.....Nova Sports 1

21:30 .....ΔΑΝΙΑ - ΗΠΑ
 21:45 .....ΑΥΣΤΡΙΑ - ΙΣΠΑΝΙΑ
 21:45 .....ΟΛΛΑΝΔΙΑ - ΠΑΡΑΓΟΥΑΝ
 21:45 .....ΙΡΑΝ - ΣΚΟΠΙΑ
 21:45 .....Σ. ΑΡΑΒΙΑ - ΡΟΥΜΑΝΙΑ
 21:50 .....ΣΟΥΔΑΝ - ΙΤΑΛΙΑ
ΓΑΛΛΙΚΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ / 20.11
 22:00 .....ΜΑΡΣΕΪΓ - ΠΑΡΙ .....Nova Sports 1
ΜΠΑΣΚΕΤ
ΚΥΠΡΟΣ - Α' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ / 16.11
 19:00 .....ΟΜΟΝΟΙΑ - ΚΕΡΑΥΝΟΣ

Γκάφα, δάκτυλος τρίτων ή συνωμοσία;

Η αλήθεια πίσω από την καταγγελία του ΑΠΟΕΛ, για τις ελληνικές σημαίες

Του ΝΤΙΝΟΥ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΔΗ

Η καταγγελία της ΟΥΕΦΑ εις βάρος του ΑΠΟΕΛ για την ανάρτηση των ελληνικών σημαιών στο ματς με την Πόρτο προκάλεσε ποικίλομορφες αντιδράσεις. Για 24 ώρες στη διοίκηση και στον κόσμο της ομάδας προκλήθηκε έντονη αναστάτωση. Εν μέσω απαντών διλώσεων και τοποθετήσεων, απέθκαν και υπονοούμενα από επίσημα χείλη παραγόντων του ΑΠΟΕΛ και της ΚΟΠ πως πίσω α-

στοσελίδα της ΚΟΠ, η καταγγελία αποσύρθηκε μετά από συντονισμένες ενέργειες του αντιπροέδρου της ΟΥΕΦΑ, Μάριου Λευκαρίτη, και του προέδρου της ΚΟΠ, Κώστα Κουτσοκούμνη. Και οι δυο απέρριψαν το ενδεχόμενο σκοπιμότητας, αλλά και την πιθανότητα της παρέμβασης τρίτων για να καταγγελθεί ο ΑΠΟΕΛ, αλλά, αντίθετα, απέδωσαν τις ενέργειες της ΟΥΕΦΑ σε παρεξήγηση, ίσως και στον υπερβάλλοντα ζήλο του νομικού τμήματός της.

Η υπερβολή της καταγγελίας

Στους κανονισμούς της ΟΥΕΦΑ απαγορεύεται ρητά η ανάρτηση πανό με πολιτικό περιεχόμενο. Δεν απαγορεύονται, όμως, τα εθνικά σύμβολα και σημαίες. Κάτι τέτοιο θα ήταν αστείο και εντελώς ανεφάρμοστο, αφού σε όλα τα γήπεδα της Ευρώπης αναρτώνται σημαίες κρατών για πολλούς και διάφορους λόγους. Ο παρατηρητής του αγώνα δεν κατήγγειλε τον ΑΠΟΕΛ, απλώς ανέφερε το γεγονός. Μία εκδοχή, λοιπόν, λέει ότι η καταγγελία προήλθε αυτεπάγγελτα από το νομικό τμήμα της ΟΥΕΦΑ, οι υπάλληλοι του οποίου συνέδεσαν την ανάρτηση των ελληνικών σημαιών με το πανό «Η Κύπρος είναι ελληνική», το οποίο είχαν σκώσει οι οπαδοί του ΑΠΟΕΛ στον αγώνα με την Τσέλι.

Όμως, κύκλοι της διοίκησης του ΑΠΟΕΛ θεωρούν εξαιρετικά απίλοκή αυτή την προσέγγιση. Έχουν την

Η ΟΥΕΦΑ απαγορεύει ρητά την ανάρτηση πανό με πολιτικό περιεχόμενο, όχι όμως και τα εθνικά σύμβολα.

άποψη πως το νομικό τμήμα της ΟΥΕΦΑ είναι πολύ έμπειρο και καταρτισμένο για να υποπέσει «ελαφρά τη καρδία» σε τέτοιο λάθος. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη και το γεγονός ότι παρέλαβαν την καταγγελία για τα μπουκάλια τη Δευτέρα, ενώ η καταγγελία για τις σημαίες έφτασε Τρίτη, κρίνουν πως η δεύτερη προήλθε μετά από έξωθεν παρέμβαση προς την ΟΥΕΦΑ.

Σωρεία διαρροών και φημών

Από τη στιγμή που ο ΑΠΟΕΛ δεν έχει ξεκαθαρίσει δημόσια ποιους εννοούσε με τα υπονοούμενα που άφησαν παραγόντες του, η φαντασία του καθενός μπορεί να οργανώσει και οι συνέπειες ίσως είναι πολύ άσχημες. Ήδη από μερίδα οπαδών υποδεικνύονται ως υπαίτιοι κύκλοι της κυβέρνησης ή ακόμη και ο Αλεξάντερ Ντάουερ! Με τον αγώνα της Ομόνοιας με τον ΑΠΟΕΛ να πλησιάζει, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο δύσκολα είναι τα πράγματα. Μία πληροφορία που διέρρευσε κάνει λόγο για επιστολή που έφτασε προς τη διοίκηση του ΑΠΟΕΛ από διπλωματικούς κύκλους, με θέμα τις πολλές ελληνικές σημαίες που εμ-

Μέγα θέμα στην Ελλάδα

Η καταγγελία εις βάρος του ΑΠΟΕΛ έγινε μεγάλο θέμα στην Ελλάδα, σε όλα τα ΜΜΕ. Στα διαδικτυακά blogs των οπαδών εκφράστηκε έντονα η αγανάκτηση για τη στάση της ΟΥΕΦΑ και αναφέρθηκαν δεκάδες παραδείγματα ανάρτησης σημαιών άλλων χωρών, για τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία δεν έδειξε ανάλογη ευαισθησία. Υπήρξε μάλιστα και η άποψη ότι θα έπρεπε να αναλάβει δράση η ΕΠΟ, ενώ κάποιοι εισηγήθηκαν στους επόμενους αγώνες του Ολυμπιακού, του Παναθηναϊκού και της ΑΕΚ στην Ευρώπη, οι οπαδοί να παρουσιαστούν με χιλιάδες κυπριακές σημαίες, σε ένδειξη συμπαράστασης προς τους οπαδούς του ΑΠΟΕΛ!

Η απόσυρση της κατηγορίας κατέδειξε ότι η ΟΥΕΦΑ παραδέχθηκε πως ενήργησε βεβιασμένα και χωρίς να έχει πλήρη αντίληψη των διαστάσεων του θέματος. Το σίγουρο όμως είναι ότι ο ΑΠΟΕΛ θα συνεχίσει να είναι υπό επιτήρηση, αφού και στους δύο αγώνες που έδωσε για το Τσάμπιονς Λιγκ έχει καταγγελθεί για διάφορους λόγους, ενώ τιμωρήθηκε και με χρηματικό πρόστιμο. Πλέον απομένει ο αγώνας με την Ατλέτικο, όπου είναι σίγουρο ότι οι πρωταθλητές δεν πρέπει να δώσουν αφορμές για άλλη μια τιμωρία. Είναι βέβαιο, όμως, πως οι ελληνικές σημαίες δεν θα λείψουν από το ΓΣΠ.

φανίστηκαν στον αγώνα με την Ατλέτικο στη Μαδρίτη. Επίσημα η διοίκηση δεν θέλησε να δώσει συνέχεια, όμως αν υπάρχουν στοιχεία θα πρέπει να κατατεθούν για να μην μείνουν λανθασμένες εντυπώσεις

στον κόσμο. Η καταγγελία για το σύνθημα «Η Κύπρος είναι ελληνική» αποδόθηκε σε τουρκοκυπριακούς κύκλους στο Λονδίνο. Ωστόσο, τίποτε από τα πιο πάνω δεν επιβεβαιώνεται.

Την έκτα συνεχόμενη νίκη ψάχνει ο ΑΠΟΕΛ.

Ο Γολγοθάς του ΑΠΟΕΛ και η κατηφόρα της Σαλαμίνας

Από σήμερα οι γαλαζοκίτρινοι μπαίνουν στο λούκι των συνεχόμενων αγώνων σε πρωτάθλημα και Τσάμπιονς Λιγκ, με τον βαθμό δυσκολίας να αυξάνεται κατακόρυφα στο εγχώριο πρωτάθλημα. Μετά τη Νέα Σαλαμίνα, οι πρωταθλητές μπαίνουν σε μια σειρά από ντέρμπι, με αντιπάλους Ανόρθωση, ΑΕΛ, Απόλλωνα και Ομόνοια. Ενδιάμεσα θα παίξουν με την Ατλέτικο και την Τσέλι. Ο Γιοβάνοβιτς είδε με ικανοποίηση να επιστρέφουν αρκετοί από τους τραυματίες, ωστόσο δεν σημαίνει πως τους έχει και στους αγώνες.

Ο Άντριαν Σικόρα θα είναι εκτός αποστολής και σήμερα, παρότι προπονείται κανονικά εδώ και δέκα μέρες. Οι Ζεβλάκοφ και Μπρούσε θα μπουκ σε κανονικούς ρυθμούς από βδομάδας. Στην Πολωνία είναι ο Κοσόφσκι που κλήθηκε στην Εθνική Πολωνίας, ενώ με την Ελπίδων βρίσκονται οι Κίσινας και Αντωνιάδης. Αν ο Πάουλο Ζόρζε είναι απολύτως έτοιμος να παίξει πρώτη φορά μετά από δυο μήνες, ίσως ο Γιοβάνοβιτς προφυλάξει κάποιον εκ των Κόντι ή Γκριντόροφ (αντιμετώπισαν προβλήματα κατά τη διάρκεια της βδομάδας).

Δυο απουσίες η Σαλαμίνα

Δεν την έφταναν η πενιχρή βαθμολογική συγκομιδή (μόλις δυο ισοπαλίες), το μαύρο χάλι των οικονομικών και η κακή διαίτησα στο ματς με τον Άρν, η Νέα Σαλαμίνα έτρεχε μεσοβδόμαδα να... επιβεβαιώνει μέσω διάψευσης την εισηγμένη απόφαση για περιορισμό του αριθμού των παικτών στο ρόστερ, που συνεπάγεται αποχωρήσεις παικτών τον Γενάρη - οι ερυθρόλευκοι υποστηρίζουν πως δεν έχουν καταλήξει σε ονόματα. Από τους βασικούς στο τελευταίο ματς, το απόγευμα θα λείψουν οι τιμωρημένοι Ανιουέτα και Σεμπαστιάνο. Για δεύτερο αγώνα θα βρίσκεται στον πάγκο ο υπηρεσιακός προπονητής Μίρκο Μίχιτς, ενώ ο κόσμος αναμένεται να σταθεί στο πλευρό της ομάδας ως αντίπαλον δέος στους φίλους του ΑΠΟΕΛ, που έχουν εξαντλήσει τα εισιτήρια που τους αναλογούσαν.

YOU'LL FEEL LIKE YOU ROBBED US

MONDAY TO THURSDAY

€1.99

CHEESEBURGER KING DEAL

LIMITED TIME ONLY

€3.99

WHOPPER KING DEAL

EAT THE EVIDENCE

The above King Deals are valid only for Dine in at all BK from Monday to Thursday

1 NICOSIA: 1 Andrea Chaliou str., Engomi
 2 NICOSIA: 39 - 41 Nikis Avenue
 3 NICOSIA: 17 Evagorou Avenue
 4 AYIA NAPA: 14 Arch. Makarios III Avenue
 5 LIMASSOL: 117 Spyros Kyprianou Avenue
 6 LIMASSOL: My Mall

Delivery :
77 77 83 33
Party Line:
77 77 77 14 the King
Complaints line:
77 77 77 36

Σε οριακό σημείο ο Νιρ Κλίνγκερ

Η προβληματική ανάπτυξη και οι εμμονές «καίνε» τον Ισραηλινό προπονητή της ΑΕΛ, αν το απόγευμα δεν κερδίσει τον Άρη

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Από τον προηγούμενο Μάη, οπότε και επισημοποιήθηκε η συνεργασία της ΑΕΛ με τον Νιρ Κλίνγκερ, αρκετοί ήταν οι φίλοι της ομάδας που είχαν εκφράσει τα παράπονά τους για την απόφαση της διοίκησης. Αμέσως μετά τον χαμένο τελικό της 16ης Μαΐου, οι διοικούντες την ομάδα αποφάσισαν να σταματήσουν τη συνεργασία με τον Μίχαϊ Στόικιτσα, ανακοινώνοντας λίγες μέρες αργότερα ότι στον πάγκο θα καθίσει ο Ισραηλινός. Μερικούς μήνες μετά, οκτώ αγωνιστικές από την έναρξη του πρωταθλήματος, μερίδα των οπαδών της ΑΕΛ θεωρείται δικαιωμένη για τη διαφωνία με τη διοίκηση, αφού βλέπει πως ο πρώην προπονητής της Πάφου δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που δημιουργήθηκαν από την πορεία των προηγούμενων χρόνων.

Κοιτάζοντας κανείς τα απλά στατιστικά (αυτά που συνήθως συνοδεύουν τη βαθμολογία), αντιλαμβάνεται εύκολα το πρόβλημα των γαλαζοκίτρινων. Σε σύνολο οκτώ αγώνων έχουν πετύχει μόλις εννέα γκολ, εκ των οποίων τα τέσσερα απέναντι στον Εθνικό. Το πρόβλημα παραγωγής γκολ πηγάζει κυρίως από τον ελαττωματικό τρόπο ανάπτυξης. Αν εξαιρέσουμε τον αγώνα στο Δασάκι, σε επτά παιχνίδια το συγκρότημα του Κλίνγκερ έχει πετύχει μόλις πέντε γκολ, προκαλώντας δυσφορία στους οπαδούς της ομάδας της Λεμεσού.

Τον λογαριασμό ανοίξε για φέτος ο Μίγκελ Βάργκας με εξαιρετική ατομική προσπάθεια στο ματς της προεπιμέρας με τη Δόξα. Ακολούθησε το παιχνίδι με τον Εθνικό (το μοναδικό στο οποίο η ΑΕΛ έδειξε ομαδικές αρετές), πριν έρθει η ΑΠΕΠ, απέναντι στην οποία το πρώτο γκολ σημειώθηκε από στημένη

Η ψυχολογία των αναπληρωματικών είναι στο ναδίρ, καθώς ο κόουτς δείχνει πως δεν τους υπολογίζει

φάση. Σ' εκείνο το παιχνίδι οι γαλαζοκίτρινοι σκοράρουν και μετά από προσπάθεια του Κλέιτον, ο οποίος με σέντρα βρήκε τον «Πούλπο» στην περιοχή. Εκτοτε έχουν πετύχει μόλις δύο γκολ – και αυτά από στημένες φάσεις – με τους σέντερ μπακ Κακογιάννη και Ντόσα Ζούνιορ σε κάποιες από τις προωθήσεις τους στην αντίπαλη περιοχή, στον εντός έδρας αγώνα με την Ένωση.

«Οι επιθετικοί ψάχνουμε την μπάλα, γυρνώντας στη μεσοαίχμη για να την πάρουμε», εξήγησε παραστατικά ο Σίλβιο Γκονζάλες, σε συνέντευξή του μετά το τελευταίο ματς με τον Ερμή. Τα λόγια του «Πούλπο» αντικατοπτρίζουν πλήρως την εικόνα που παρουσιάζει η ομάδα, αφού σε όλα τα παιχνίδια ο Φρέντι μετατρέπεται σε καφ για να πάρει μπάλα, ενώ ο πρώτος σκό-

ρερ του περσινού πρωταθλήματος, Σερζάο, διψάει απεγνωσμένα για μια πάσα, ώστε να μπορέσει ν' ανοίξει λογαριασμό με την καινούργια του ομάδα. Ο Κλίνγκερ, κολλημένος με το 4-4-2 ή το 4-3-3, εμπιστεύεται τους Τοράο και Καλντέιρα, για να «κάνουν παιχνίδι». Αμφότεροι δεν έχουν ανταποκριθεί στον ρόλο που τους δίνει ο τεχνικός, με αποτέλεσμα η μπάλα να πηγαίνει στην επίθεση μόνο κατόπιν αιτήσεων. Ο μοναδικός παίκτης που βρίσκεται στο ρόστερ της ΑΕΛ και μπορεί αυτήν τη στιγμή να αναλάβει το δημιουργικό κομμάτι είναι ο Μίγκελ Βάργκας, ο οποίος ωστόσο ανλώνεται στη θέση του δεξιού καφ, έχοντας παράλληλα και αμυντικά καθήκοντα.

«Κολλημένος» με παίκτες

Μια άλλη αδυναμία που παρουσιάζει ο Ισραηλινός προπονητής εντοπίζεται στη διαχείριση του υλικού. Πριν ακόμη ξεκινήσει η σεζόν, οι διοικούντες την ΑΕΛ δήλωναν πως η ομάδα διαθέτει το πληρέστερο ρόστερ που είχε ποτέ στη σύγχρονη ιστορία της. Με τις κινήσεις του ο Κλίνγκερ ανατρέπει την πιο πάνω θεωρία, αφού σπανίως χρησιμοποιεί άλλους παίκτες πέρα απ' αυτούς που δείχνει να εμπιστεύεται. Κερκέζ, Κρασσάς, Ευθυμίου, Πάρπας και Ρούγκα παρακολουθούν συνήθως από τον πάγκο, με την ψυχολογία τους να βρίσκεται στο ναδίρ. Η τραγική εικόνα του Ντικουμάνο στα περισσότερα παιχνίδια, η ανικανότητα του Καλντέιρα να δημιουργήσει παιχνίδι, ακόμη και ο τραυματισμός του Τοράο δεν φαίνονται (για τον προπονητή) σοβαροί λόγοι, ώστε να γίνουν αλλαγές στο αρχικό σχήμα. Ως εκ τούτου, οι υπόλοιποι παίκτες με διαλυμένη ψυχολογία ψάχνουν να βρουν απαντήσεις στο γιατί δεν υπολογίζονται από τον τεχνικό τους.

Η μερίδα του κόσμου που το καλοκαίρι φώναζε για την επιλογή του 43χρονου Ισραηλινού προπονητή φράίνεται πως τώρα δικαιώνεται.

Αναγκαστικά αλλάζει απέναντι στον Άρη

Το σημερινό τοπικό ντέρμπι με τον Άρη πιθανότατα θα αποδειχθεί καθοριστικό για το μέλλον του Νιρ Κλίνγκερ στον πάγκο της ομάδας. Νοσημένο ότι η εμπιστοσύνη των οπαδών προς τον προπονητή είναι σχεδόν ανύπαρκτη, οι παίκτες δεν έχουν άλλη επιλογή πέρα από τη νίκη, αν θέλουν να συνεχίσουν μαζί του. Η τεχνική ηγεσία αναμένεται να αλλάξει τα πλάνα της, λόγω των πολλών απουσιών. Λείπουν οι τραυματίες Τοράο, Καλντέιρα, Χαράλάμπος, ο τιμωρημένος Ντόσα Ζούνιορ, αλλά και ο Ντικουμάνο που έχει υποχρεώσεις με την Εθνική της Ρουάντα. Ο Καίρινος αναμένεται να ξεκινήσει κάτω από τα δοκάρια, με τους Πάρπα και Ρούι Ζούνιορ στο δεξί και στο αριστερό άκρο της άμυνας αντίστοιχα. Ως αμυντικό δίδυμο θα αγωνιστούν οι Ουόν και Κακογιάννης, ενώ οι Ρούγκα και Κερκέζ θα αναλάβουν πρώτη φορά φέτος τον ανασταλτικό χώρο της μεσοαίχμης. Με βάση το 4-3-3, ο Βάργκας για πρώτη φορά παίρνει ρόλο επιθετικού μέσου, ενώ οι Κλέιτον (αριστερά), Φρέντι (δεξιά) και «Πούλπο» (κορυφή) θα συνεχίσουν την επιθετική τριπλέτα.

Στο επίκεντρο ο Μιχάλης

Στο απέναντι στρατόπεδο, οι πράσινοι της Λεμεσού μπαίνουν με καλή ψυχολογία, μετά τη σχετικά εύκολη νίκη απέναντι στη Νέα Σαλαμίνα την περασμένη βδομάδα. Ο Μάριος Κωνσταντίνου δύσκολα εγκαταλείπει το αγαπημένο του 4-2-3-1, που ξεκινάει από τον Αυγουστή στο τέρμα και τους Έμπερλε-Πινέρο ως κεντρικό αμυντικό δίδυμο. Στα δεξιά της αμυντικής γραμμής θα κινείται ο Λομπ, ενώ αριστερά ο Φερέιρα θα καλύψει το κενό του τιμωρημένου Βασιλείου. Με δεδομένη την απουσία του Κουθενάκη, ως αμυντικά καφ θα παίξουν Θεοφάνους και Κορολόφσκι, οι οποίοι θα έχουν μπροστά τους την τριάδα των Στογιάνοβιτς, Μάρκες και Εσελούκα, οι οποίοι αλλάζουν θέσεις συνεχώς κατά τη διάρκεια του αγώνα. Στην επιθετική αιχμή της «ελαφρώς ταξιδιάρικης» θα είναι ο μέχρι πρότινος παίκτης της ΑΕΛ Άντριαν Μιχάλης, που φέτος δείχνει να έχει βρει τον παλιό καλό εαυτό του.

Ο πεισματάρης Πρέντραγκ Οτσόκολιτς

Δέχτηκε κτυπήματα κάτω από τη μέση αλλά στάθηκε όρθιος, «κέρδισε» τον Μούσλιν και πάει για νέο συμβόλαιο με την Ανόρθωση

Βαρόμετρο τα προσεχή ντέρμπι

Μπορεί μέχρι στιγμής να κερδίζει χωρίς να πέσει, όμως η ώρα της κρίσεως πλησιάζει για την Ανόρθωση, η οποία την άλλη βδομάδα παίζει με τον ΑΠΟΕΛ στο ΓΣΠ, ενώ αμέσως μετά φιλοξενεί τον Απόλλωνα. Δύο ομάδες από τις οποίες είναι μπροστά σήμερα, κατάσταση που αν καταφέρει να διατηρήσει και μετά τα προσεχή μεταξύ τους ματς, τότε θα είναι αδιαμφισβήτητα (πλέον) ένα από τα άλογα που θα τρέξουν στην κούρσα του τίτλου μέχρι το τέλος της. Ο Ανδρέας Κωνσταντίνου έπαιξε την περασμένη βδομάδα πρώτη φορά μετά τους αγώνες με την Πέτροβιτς, τον Ιούλιο. Στάθηκε όμως άτυχος, νιώθοντας «τσιμημάτα» στον προσαγωγή τις τελευταίες βδομάδες, έτσι ο Μούσλιν τον προφύλαξε χθες, απέναντι στην ΑΠΕΠ. Ο Φερνάντες έχασε δεύτερο συνεχόμενο αγώνα, αλλά αναμένεται πως εντός της βδομάδας θα προπονηθεί κανονικά, ενώ ερωτηματικό είναι ο χρόνος επανόδου των Ράμος και Γεωργίου.

Του ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Την προοπτική ανανέωσης της συνεργασίας του με την Ανόρθωση για άλλα δυο χρόνια, ώστε να κλείσει την καριέρα του στο «Αντώνης Παπαδόπουλος», σκέφτεται αλλά και ευνοεί ο Πρέντραγκ Οτσόκολιτς, παρότι σειρήνες τουλάχιστον μιας ομάδας έχουν αρχίσει να ακούν σ' αφτιά του 32χρονου Σέρβου μπακ. Το κασό του δεν ξεπερνάει τις 100.000 ευρώ ετησίως, οπότε δεν μιλάμε για το δυσκολότερο κομμάτι στον προγραμματισμό της ομάδας. Πρόκειται, άλλωστε, για έναν εκ των πρωταγωνιστών στα πρόσφατα ματς της «Κυρίας», που υπέγραψε την ολική επαναφορά από την καλοκαιρινή περιπέτεια με ένα γκολ-ποίημα στον αγώνα με τον Εθνικό. Ο Μίντεντορπ με τον τότε τεχνικό διευθυντή, Χριστάκη Κασσιανό, έδειχναν να μην τον γουστάρουν.

Μέσα στο καλοκαίρι ο Οτσόκολιτς πλησίαζε επικίνδυνα την εξώπορτα, αφού Μίντεντορπ και Κασσιανός έδειχναν να μην τον θέλουν στην ομάδα

Μια μάλλον αδιάφορη ιδιωτική συνομιλία γύρω από τα πριμ με τον Νεμάν Σούπιτς στάθηκε αφορμή να τον στείλουν πακέτο στην Κύπρο μόλις την τρίτη μέρα από τη μετάβαση στην Ολλανδία. Με την απόκτηση του Ζανίσιο Μάρτινς για το δεξί άκρο, η εξώπορτα έμοιαζε πολύ κοντά για τον Οτσόκολιτς. Βαθιά θρησκευόμενος, οικογενειάρχης και άριστος ε-

Όταν τον έδιωξαν από την Ολλανδία, παρέδωσε μαθήματα επαγγελματισμού, αφού ήταν πάντα τυπικός στα ραντεβού για ατομική προπόνηση, με τον γυμναστή ή τον Νίκο Νικολάου.

παγγελματίας, βρήκε τη δύναμη να προπονηθεί μόνος του αρχικά κι έπειτα με τον γυμναστή ή τον Νίκο Νικολάου.

Τέλη Ιουλίου έρχεται ο Μούσλιν, η ομάδα πάει για προετοιμασία στην Πάφο και ο Νικολάου μιλάει στον νέο κόουτς για τον Οτσόκολιτς. Ο δρόμος της επιστροφής ανοίγει όταν ο Μούσλιν παίρνει πρωτοβουλία και τον καλεί να συζητήσουν.

Στα φιλικά του Αυγούστου ήταν η ρεζέρβα του Μάρτινς, όμως μέχρι την έναρξη της σεζόν (στο Δασάκι κόντρα στον Ερμή) έχει πάρει φανέλα βασικού. Σταθερός στις πρώτες πέντε αγωνιστικές, αισθητά ανεβασμένος στα τρία παιχνίδια μετά τη διακοπή, πέτυχε την περασμένη βδομάδα ισούς το μορφότερο γκολ της καριέρας του και το πρώτο του στην Κύπρο.

Τον έφερε ο Πίτερ Θιο!

Στο νησί μας κατέβηκε το καλοκαίρι του 2007, επιλεγμένος από τον Έλι Γκούντιμαν, όταν τα νηία στην ΑΕΛ κράταγε ο Πίτερ Θιο Βασιλείου. Ο Κετογιάννη τον έκλεισε για το καλοκαίρι μέσα στη μεταγραφική περίοδο του Ιανουαρίου, πριν δηλαδή αφήσει τον Πουροαίτιδη να υπογράψει στον ΑΠΟΕΛ.

Ήταν βασικός, τόσο στην ΑΕΛ, όσο και πέρις στην Ανόρθωση. Πριν έρθει στα μέρη μας είχε προλάβει να φορέσει 19 φορές τη φανέλα με το εθνόσημο, 17 με την Ελπίδων και δύο με την Ανδρών.

Το καλοκαίρι του 2003 πήρε μεταγραφή από την Όμπλιτς στη γαλλική Τουλούζ, έχοντας μια γεμάτη σεζόν αλλά και έναν τραυματισμό στο γόνατο, που τον κράτησε στον πάγκο και τον έστειλε στη δεύτερη κατηγορία (Σατορ), στην τρίτη του χρονιά στη Γαλλία, όπου τον ανακάλυψε ο Γκούντιμαν.

kathimerini.com.cy/sport

Κάθε μέρα, κάθε λεπτό ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Πέντε φορές έχει σκοράρει στις οκτώ πρώτες αγωνιστικές ο Γκαστόν Σανγκό, παίζοντας στις πλείστες των περιπτώσεων.

Μισός στο Δασάκι ο Απόλλωνας

Η τρικυμία που ξέσπασε στον Απόλλωνα πριν από έναν μήνα, λόγω της κακής εικόνας που παρουσίαζε η ομάδα, φαίνεται να αποτρέπει οριστικά παρελθόν. Οι Λεμεσianoί καλούνται σήμερα να υπερπηδήσουν ένα ψηλό εμπόδιο στην προσπάθεια που κάνουν να ταξιδέψουν στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» την 11η αγωνιστική χωρίς άλλη βαθμολογική απώλεια. Μετά από δύο συνεχόμενες νίκες, με Πάφο εκτός και Δόξα στο Τσίρειο, η ομάδα του Τόμας Φον Χέξεν θα επιδιώξει να πάρει σήμερα το τρίποντο, προκειμένου να αγωνιστεί με την ΑΠΕΠ στο Τσίρειο την ερχόμενη αγωνιστική με την καλύτερη δυνατή ψυχολογία.

Η τεχνική ηγεσία των κυανόλευκων έχει να αντιμετωπίσει αρκετά προβλήματα που σχετίζονται με αποουσίες παικτών. Συγκεκριμένα, απόντες θα είναι ο τραυματίας, εδώ και πολύ καιρό, Φερέρα και Πέλας, ενώ η λίστα των απόντων μακραινεί από τη στιγμή που ο Αντόνιο Νούνιθ δεν μπορεί να προπονηθεί, μιας και έχει αιμάτωμα στο γόνατο, από το παιχνίδι με την Πάφο.

Μια αλλαγή στην ενδεκάδα

Την επιτυχημένη συνταγή των δύο τελευταίων αγωνιστικών δύσκολα θα την αλλάξει ο Τόμας Φον Χέξεν. Με βάση τις ενδείξεις, η τεχνική ηγεσία αναμένεται να λανσάρει και πάλι το 4-4-2, με τον Σβα-

Με τον Νούνιθ να μην προπονητεί κανονικά, οι απόντες έγιναν επτά

λόφσκι κάτω από τα δοκάρια και τους Θεοφίλου-Λόπες στο δεξί και το αριστερό άκρο της άμυνας. Από εκεί κι πέρα, θεωρητικά υπάρχει ερωτηματικό για το κέντρο της άμυνας, με τους Νεβρά και Σάλες να διεκδικούν μια θέση δίπλα στον Γιώργο Μερκί, αν και όλα συνηγορούν πως ο Βραζιλιάνος θα εμφανιστεί μετά το ματς με τον Άρν, στις 19 Σεπτεμβρίου. Ως αμυντικός χαφ θα αγωνιστεί ο Έντι Οσενί που θα έχει δίπλα του τον Ντάνιελ Κίντερος. Την τετράδα των χαφ συμπληρώνουν οι Αβραάμ (αριστερά) και Αντόρνο (δεξιά). Στην επίθεση ο Γκαστόν Σανγκό αναλαμβάνει πιο ελεύθερο ρόλο, βοηθώντας τον Αγκόγκο που θα κτυπάει από την κορυφή.

Πνίγεται ο Εθνικός

Μπορεί οι ήττες από Ανόρθωση και ΑΠΟΕΛ εκτός έδρας να θεωρούνται «εντός προγράμματος», όμως η ουσία δεν αλλάζει για τον Εθνικό. Με μια νίκη πάνω στην ΑΠΕΠ στο μεσοδιάστημα, η ομάδα της Άκνας πνίγεται στην προτελευταία θέση. Τα πήγε καλά στο τελευταίο ματς και έτσι ο Τόζα Σάμπουριτς δεν θα αλλάξει πολλά πράγματα. Το πολύ ένα-δύο νέα πρόσωπα να εμφανιστούν στην ενδεκάδα (υποψήφιοι Αλέκου και Φιλανιώτης). Στο Δασάκι κάνουν υπομονή μέχρι τον Γενάρη, όταν και θα έχουν την ευκαιρία να ενισχύσουν το ρόστερ, το οποίο εμφανίζεται ιδιαίτερα αδύναμο τώρα.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΑΒΟΣ

Προβληματισμός για τον Αναστασιάδη

Παρότι τα αποτελέσματα της τελευταίας προκριματικής φάσης (σε ένα αρκετά βατό όμιλο) εμφανίζουν την εθνική ομάδα στάσιμη, να παραμένει συγκρότημα που κερδίζει εντυπώσεις αλλά κάνει βαθιούς, εντούτοις τα 21 μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΟΠ φαίνοται πρόθυμα να ανανεώσουν την εμπιστοσύνη τους στον Άγγελο Αναστασιάδη, για ακόμα δυο χρόνια. Εκεί που η άποψη πως ο Μακεδόνας έχει κλείσει τον κύκλο του άρχισε να παγιώνεται, ήρθαν οι αγώνες με Ιταλία και Βουλγαρία και η στήριξη μερικών διεθνών - Άες και αυτοί που δεν εννοούν την παραμονή θα έκαναν το λάθος να το δημοσιοποιήσουν - να ανατρέψουν

Ο Μακεδόνας ήρθε στην Κύπρο για να δει τις Ελπίδες κόντρα στην Κροατία, σε ένα δείγμα αλλαγής τακτικής, αφού μέχρι τώρα ονόμαζε τους αγώνες που παίζονταν εδώ.

γθεθεί καλά πριν από αγώνες που κόστισαν συντριβές (από τη Γερμανία στο Ανόβερο, από τη Σλοβακία στους πρώτους του μήνες, από την Αλβανία το καλοκαίρι).

Μέχρι το ένα κι έβγαζε απ' το άλλο τις υποδείξεις στελεχών της ΚΟΠ. Πλέον καλείται να συμβιβαστεί, κάτι που το Δ.Σ. θα απαιτήσει να ζητηθεί από τον 56χρονο κόουτς. Δηλαδή να έρχεται συχνότερα στην Κύπρο, να βλέπει και να δίνει ευκαιρίες στα νέα παιδιά, να έχει στενότερη συνεργασία με τους συναδέλφους στις εθνικές ομάδες αλλά και τους συλλόγους. Η εμμονή να αποδίδει εμφάνιση δικά του λάθη αλλά και αρνητικά αποτελέσματα στον Θεό και την Παναγία (μέχρι και αγίασμα έζηνη αγορά. Κατ' αρχάς θα αναλυθεί ψυχρά, με βάση τους αριθμούς, η συνολική παρουσία της Εθνικής επί Αναστασιάδη. Και είναι πολύ φτωχότερη από την πλασματική εικόνα που δείχνουν τρία-τέσσερα εξαιρετικά παιχνίδια (με Γερμανία το 2006, Ιρλανδία εντός κι εκτός στην προηγούμενη προκριματική φάση, με την αδιάφορη Βουλγαρία πρόσφατα), σε βάθος πενταετίας. Ο Αναστασιάδης έχει χάσει (το παραδέχτηκε) ματς λόγω της επιμονής του να παίζει φουλ επίθεση, ενώ έχουν προ-

Στάσιμοι στον έλεγχο προόδου

Πέντε παίκτες που μεταγράφηκαν από τη Δόξα Κατωκοπιάς αλλά δεν ξεπέρασαν τις προσδοκίες

Του **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

«**Μακάριοι**», παραμονές Χριστουγέννων του 2007. Παρότι κάνει 0-2 από τον πρωταθλητή ΑΠΟΕΛ και παίζει με δέκα, η Δόξα ισοφαρίζει, έχοντας πρωταγωνιστή τον Μουσταφά Καμάλ (έβαλε το πρώτο γκολ) και τον Νταβίντ Ντα Κόστα (σκοράρε στο 87'). Εκείνο το σαββατόβραδο όλη η Κύπρος έμεινε άφωνη με τα αθλητικά προσόντα του επιθετικού από την Γκάμπα. Μερικές μέρες μετά φεύγει με το «έτσι θέλω» και εκβιάζει τη μεταγραφή στη Βέροια - οι Κατωκοπιίτες βάζουν χρήματα στο ταμείο. Έξι μήνες μετά ο Ντα Κόστα θα πάει στον Απόλλωνα ως ο πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος με 16 γκολ.

Η εξέλιξη τους; Κάτι παραπάνω από απογοητευτικά, στον βαθμό που τους χαρίζει τον χαρακτηρισμό της «μεταγραφικής πατάτας». «Μαζί μας δούλεψε πειθαρχημένα και είχε αποτελέσματα. Κάθε παίκτης έχει το κουμπί του», εξηγεί για τον Καμάλ ο προπονητής της Δόξας, Πάμπος Χριστοδούλου. Στα 28 σήμερα, ο ψηλός (1,97 μ.) στράικερ ανήκει στη Βέροια, όμως δεν παίζει. Πέρι γύρισε ένα εξάμηνο στην Κύπρο για την Ένωση, όπου πέτυχε ένα γκολ σε δέκα αγώνες. Η αλήθεια είναι πως ούτε και στη Δόξα είχε κάνει σπουδαία πράγματα, πέρα από 5-6 αγώνες. Σε όλη του την καριέρα ήταν ασταθής και μάλλον η αξία και τα προσόντα του υπερεκτιμήθηκαν λό-

Η περίπτωση του Καμάλ είναι πλέον ενδεικτική παίκτη που «πέταγε» με τη φανέλα της Δόξας αλλά χάθηκε στη συνέχεια

γω της απόδοσής του σε εκείνο το παιχνίδι με τον ΑΠΟΕΛ.

Ο Ντα Κόστα κοντεύει στα 33. Ανήκει στον Εθνικό, όμως υπέστη ρήξη χιαστόν και θα γυρίσει τον Φεβρουάριο. Πέρι έβαλε πέντε γκολ για τον Απόλλωνα, τα δυο στην προτελευταία αγωνιστική των πλέι οφ, απέναντι στην παλιά του ομάδα. Τα χνότα του δεν ταίριαζαν ποτέ με τον Τόμας Φον Χέξεν, δεν πήρε ευκαιρίες, οπότε η επένδυση πήγε στραβά. «Ξεκίνησε έξι ματς και έβαλε πέντε γκολ. Άλλος επιθετικός ήταν βασικός σε 21 ματς και έβαλε οκτώ», λέει με νόημα ο μάνατζερ, Κώστας Χριστοδούλου (Καραβιδάς).

Καλύτερος ο Φρέντι

Τον Γενάρη του 2008 η Ένωση παίρνει πακέτο τους Φρέντι ντος Σάντος και Εντμάρ, πληρώνοντας 100.000 ευρώ.

Ο Νταβίντ Ντα Κόστα πήρε πέρσι μεταγραφή στον Απόλλωνα ως πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος, όμως δώδεκα μήνες μετά έφυγε ως αποτυχημένος από την ομάδα της Λεμεσού.

Δεν είχε κι άλλη επιλογή η Δόξα, καθώς η συμβολαία τους έληγε τον καλοκαίρι - ερχόμενοι από την Πορτογαλία είχαν υπογράψει μόνο για έναν χρόνο. Στους πρώτους μήνες πετάει φωτιές, όμως στο πρώτο μισό της επόμενης σεζόν παθαίνουν καθίζηση. Παρότι για τον Εντμάρ η συνέχεια δεν είναι ανάλογη, εντούτοις στερώνται στο Παραλίμνι, όπου λένε πως πρόκειται για χρυσό παιδί. Δυο χρόνια τώρα στην Ένωση έχει βάλει έξι γκολ, όταν σε μισή σεζόν με τη Δόξα είχε τέσσερα. Αντιμετωπίζει και πρόβλημα τραυματισμού, ενώ δεν τον βολεύει ούτε ο τρόπος που αναπτύσσονται οι «βυσσινί», σύμφωνα με τους ειδικούς.

Τον περασμένο Γενάρη οι Παραλίμνιτες δεν τα βρίσκουν για ανανέωση συμβολαίου με τον Φρέντι, για τον οποίο λένε πως δεν μαζεύεται από τα κλαμπ. Τελικά πάει στην ΑΕΛ και εξε-

λίσσεται σε ένα από τα βασικά εργαλεία αλλά και σε σπιτόγατο, αφού στο μεταξύ η γυναίκα του έχει γυρίσει στην Κύπρο. Φέτος έχει ήδη τρία γκολ, παρότι οι γαλαζοκίτρινοι διαθέτουν άλλους δυο αξιόλογους φορ. Ο ένας είναι ο Σερζάο, ο Βραζιλιάνος πρώτος σκόρερ του περσινού πρωταθλήματος, που πωλήθηκε το καλοκαίρι στην ΑΕΛ για 180.000 ευρώ. Δεν έχει σκοράρει ακόμα. Ο Πάμπος Χριστοδούλου είναι πεπεισμένος πως «η περσινή σεζόν δεν ήταν τυχαία. Θα δείξει την αξία του». Επισήμανση την οποία προσυπογράφει ο τεχνικός διευθυντής των Λεμεσιανών, Νίκος Ανδρέου.

Αντίστροφη πορεία

Πέρα απ' αυτή την πεντάδα επιθετικών παικτών, η Δόξα έχει τροποδοτήσει την αγορά και με άλλους ποδοσφαιριστές, τα τρία τελευταία χρό-

Γιατί η εξέλιξη τους δεν ήταν ανάλογη;

Πάμπος Χριστοδούλου

προπονητής Δόξας:

«Έχει να κάνει με το στυλ παιχνιδιού. Το ότι ένας παίκτης ταιριάζει σε μια ομάδα, δεν σημαίνει πως κάνει και για κάποια άλλη».

Νίκος Ανδρέου

τεχνικός διευθυντής ΑΕΛ:

«Κάθε περίπτωση είναι ξεχωριστή. Ο Φρέντι είναι πετυχημένος και ο Σερζάο δεν είναι κακός. Ήταν άτυχος μέχρι στιγμής, όχι άστοχος».

Αδάμος Λοΐζου

πρόεδρος Ένωσης:

«Όταν παίζεις σε μικρή ομάδα, το κίνητρο για καλύτερο συμβόλαιο είναι μεγαλύτερο. Έπειτα, είναι το άγχος που φορτώνει μια μεγάλη μεταγραφή».

Κώστας Χριστοδούλου - Καραβιδάς μάνατζερ:

«Ξεφράται από τον προπονητή και τον τρόπο που παίζει η ομάδα. Με εξέρισε τον Καμάλ, τους άλλους τους πιστεύω πολύ. Ακόμα και τον Σερζάο».

Οι φετινοί βγάζουν τα λεφτά τους

Αντίθετα, μόνο οι Κύπριοι και ο Αλαμπί «έπιασαν» από τις περσινές μεταγραφές της Ομόνοιας

Του **ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗ**

Επτά από τους δεκατέσσερις που αγωνίστηκαν την περασμένη βδομάδα στο Παραλίμνι, στην πιο ολοκληρωμένη φετινή εμφάνιση της Ομόνοιας, ήταν καλοκαιρινά αποκτήματα. Άλλοι δύο (Κωνσταντίνου, Γραμμόζης) είχαν έρθει τον χειμώνα, τέσσερις (Χαραλάμπους, Αλαμπί, Αλωνεύτης, Χριστοφή) πέρσι το καλοκαίρι και ένας (Κασέκ) ξέμεινε από την εποχή Σερραφείμ. Συνολικά 16 νέα πρόσωπα μπήκαν στο «Ηλίας Πούλλος» το καλοκαίρι του 2008, μόλις επτά φερόρανε ακόμα την πράσινη φανέλα. Από αυτούς ο Πάντινς είναι τραυματίας και ουσιαστικά αναζήτηται ο διδωκόσ του, ενώ η επένδυση στον Ασπρογένη δεν έχει αποδώσει ακόμα.

Αλωνεύτης, Χαραλάμπους, Αλαμπί, Χριστοφή και ο Βέντσελ που είναι φέτος αναπληρωματικός, έχουν μείνει από τις περσινές μεταγραφές. Από τις τέσσερις που ήρθαν τον χειμώνα, μόνο ο Κωνσταντίνου είναι βασικός, ενώ ο Γραμμόζης θεωρείται φέτος αναπληρωματικός. Κόζνικ και Τζόκτις είναι ήδη παρελθόν. Συνολικά έντεκα παίκτες αποχώρησαν και υπολογίζεται πως «φέσωσαν» τον περσινό προϋπολογισμό πάνω από τρία εκατ. ευρώ. Το ποσό δεν είναι μεγαλύτερο απ' όσο θα κόστισαν φέτος οι Πατατζόγλου, Αγουιάρ, Καρυπίδης, Κοτσόλης, Μακρίδης*, Εφραίμ, Ντάβιντσον και Ζουράφκι, παίκτης βασικοί δηλαδή και με σημαντικά μάλιστα συνεισφορά μέχρι τώρα. Επιπλέον, ο Σιντιμπέ που ήρθε φέτος είναι ο δεύτερος τερματοφύλακας, Παναγιώ, Χρήστου και Κατσός παίρνοντας ευκαιρίες, ενώ οι μοναδικές επιλογές που δεν «βγήκαν» στον Λεμόνη είναι ο Πάμπλο Κάσερες και ο Τάσος Κυργιάκος, που αποκτήθηκαν άρον άρον ως τα καλυφθεί το κενό του Οκκά.

Όλα τα λεφτά του φετινού συμβολαίου έχει βγάλει ο Γιώργος Εφραίμ, ο Κοτσόλης έδωσε την ομάδα σε δυο-τρία ματς, ο Μακρίδης έδωσε με την πρώ-

Με δύο γκολ στο Παραλίμνι, ο Κωνσταντίνος Μακρίδης ξεκίνησε την απόβηση του ομολογουμένως τεράστιου ποσού που επενδύθηκε στο πρόσωπό του.

τη το κάτι παραπάνω, οι «Σκωτσέζοι» Αγουιάρ και Καρυπίδης καθώς και ο Ντάβιντσον έχουν κλειδώσει τις θέσεις στην ενδεκάδα, ενώ ακόμα και ο Σουράφκι έχει τις δικές του καλές στιγμές, παρότι δεν έπιασε ψηλά επίπεδα απόδοσης. Βασικός έπαιξε και ο Πατατζόγλου, μέχρι που ένωσε εννοηλίσσει στη φτέρνα και μπήκε στα πητς. Ο ίδιος λέει ότι θα επιστρέψει σε δέκα μέρες, οπότε χάνει Ερμύ και Άρν.

Οι περσινές αποτυχίες

Πέρι η Ομόνοια πήρε κάποιους... Κόμπλικ και Σόρινγκ το καλοκαίρι, όπως και τους Κοζνίκ και Τζόκτις τον χειμώνα, που απλά δεν ακούμπησαν. Ένα φορτηγό λεφτά ξοδεύτηκε για τους Νικουλέσκου και Αγκίρε, με τον τελευταίο να πληρώνεται μέχρι τώρα για να κάθεται, ενώ δεν απέδωσαν ούτε οι κινήσεις με τους Κλέιτον, Ντικουμάν, Ντούρο, Οκκά και Μπανγκούρα, που βγήκαν στο ψάξιμο για ομάδα.

Οι δεκατέσσερις φετινές μεταγραφές, αλλά και το χάσμα στον βαθμό προσφοράς μεταξύ αυτών που ήρθαν φέτος και εκείνων που αποκτήθηκαν πέρσι το καλοκαίρι, είναι ενδεικτικά της επιπολαιότητας που χαρακτηρίζει τις περσινές μεταγραφικές κινήσεις, σε αντίθεση με την συνέπεια που επέβαλε φέτος ο Τάκης Λεμονιάς.

Πλέον η ομάδα εμφανίζεται κάτι παραπάνω από γεμάτη, με παίκτες που ήδη προσφέρουν και άλλους, που νεαρούς, να υπόσχονται πως θα πράξουν το ίδιο, όταν τους δοθεί η ευκαιρία. Είναι προφανές πως η χημεία δένει πολύ καλύτερα και ότι όποιες κινήσεις γίνουν τον Γενάρη θα είναι συμπληρωματικές και όχι ενισχυτικές, τουλάχιστον για την ενδεκάδα, αν όχι και για τη 18άδα.

* Υπολογίζεται μόνο η ετησία αποζημίωση και όχι τα χρήματα που πληρώθηκαν στη Μέταλωργκ

Οι μεταγραφές των τελευταίων 2 σεζόν

ΦΕΤΟΣ

Ματσέι Ζουράφκι
Στέφανος Κοτσόλης
Μαχαμάντου Σιντιμπέ
Τάσος Κυργιάκος
Σκέυος Χρήστου
Ντάβιντσον Ολιβέιρα
Γιώργος Παναγιώ
Χρήστος Πατατζόγλου
Μηρούνο Αγουιάρ
Χρήστος Καρυπίδης
Κων/νος Μακρίδης
Αντώνης Κατσός
Γιώργος Εφραίμ
Πάμπλο Κάσερες

ΠΕΡΣΙ

Νικόλαος Ασπρογένης
Κλέιτον Κρουζ
Γιάννης Οκκάς
Άντον Ζλόγκαρ
Τίμο Βέντσελ
Νταβίντ Κόμπλικ
Κλαούντιο Νικουλέσκου
Κλόντιαν Ντούρο
Χαμάντ Ντικουμάν
Φρανσίσκο Αγκίρε
Αλεξάνταρ Πάντινς
Ηλίας Χαραλάμπους
Ρασίντ Αλαμπί
Τόμας Σόρινγκ
Μουσταφά Μπανγκούρα
Δημήτρης Χριστοφή

ΤΟΝ ΧΕΙΜΩΝΑ

Μιχάλης Κωνσταντίνου
Δημήτρης Γραμμόζης
Ράφαλ Κοζνίκ
Ντούσαν Τζόκτις

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

La Libre

Η κατάθλιψη παραμένει ταμπού

Η αυτοκτονία του Γερμανού διεθνούς τερματοφύλακα Ρόμπερτ Ενκε που έπασχε από κατάθλιψη έφερε ξανά στο προσκήνιο τη συζήτηση σχετικά με τη δυσκολία αναγνώρισης του προβλήματος αυτού στον κόσμο του αθλητισμού. Ωστόσο, πολλοί άνθρωποι των σπορ που υφίστανται την πίεση του πρωταθλητισμού αποκτούν ψυχολογικά προβλήματα όπως ο φόβος της αποτυχίας ή η εμμονή με το σώμα τους. Στο Μπασντό της Γαλλίας λειτουργεί ειδικό κέντρο που ιδρύθηκε από τον παλιό παίκτη του γάγκμπι και νυν γιάτρου Σερζ Σιμόν και ειδικεύεται στη θεραπεία αθλητών με ψυχολογικό πρόβλημα. «Γενικά η πίεση για επιτυχία και τα στρος από τους περιρισμούς παίζουν μεγάλο ρόλο», δηλώνει ο καθηγητής Γκετζ Μούντλε. «Όλα αυτά δημιουργούν υπερβολικό βόρος που για πολλούς είναι δυσβάσταχτο», προσθέτει. Θύματα τέτοιων πιέσεων ήταν η δρομέας Μαριζοζέ Περέκ, οι ποδοσφαιριστές Πολ Γκασκόν και Σεμπάστιαν Ντάισλερ και ο παίκτης του γάγκμπι Κριστόφ Ντομινισί.

Η F1 γλίτωσε τον Μάσα

Ο Φελίπε Μάσα, ομόσπαστος πλέον του Φερνάντο Αλόνσο στη Φεράρι, αναγνώρισε σε εκ βαθέων εξομολόγησή του ότι «χωρίς το άθλημα της Φόρμουλα 1 θα μπορούσα να είχα κυλήσει στο τούνελ των ναρκωτικών». Ο Βραζιλιάνος πιλότος εξήγησε σε συνέντευξή του σε ραδιοσταθμό της πατρίδας του ότι στη διάρκεια της ζωής του έχει γνωρίσει ανθρώπους οι οποίοι χρησιμοποιούσαν ναρκωτικά αλλά ποτέ του δεν τα δοκίμασε ο ίδιος. «Δεν έκανα ποτέ μου ναρκωτικά», είπε ο Μάσα, που σε λίγο θα γίνει και πατέρας. Σχετικά με την άφιξη του Αλόνσο στην ομάδα, ο Βραζιλιάνος τα βλέπει όλα ξεκάθαρα: «Ο Φερνάντο είναι ένας μεγάλος πιλότος, ένας από τους καλύτερους στη Φόρμουλα 1. Η Φεράρι πάντα αναζητεί το καλύτερο, αλλά κι εγώ πάντα προσπαθώ για τις νίκες. Στις πίστες όλα θα κριθούν από εμάς τους ίδιους».

la Repubblica

«Τώρα ντίσκο, όχι στα 60»

Ο Γκούτι αποτελεί ένα από τα είδωλα των φίλων της Ρεάλ, όμως φαίνεται πλέον ότι η καριέρα του στην ομάδα φτάνει στο τέλος της. Ο παίκτης δεν έχει κληθεί στην ομάδα από τον προπονητή Μανουέλ Πελεγκρίνι στα τελευταία τέσσερα ματς και ετοιμάζεται να φύγει. Σε συνέντευξή του όμως υπερφανεύεται για τις νυχτερινές του εξόδους: «Είμαι τύπος που δεν του αρέσει να κλείνεται στο σπίτι ούτε τη μέρα ούτε τη νύχτα. Μου αρέσει πολύ να είμαι με τους φίλους μου, και πραγματικά δεν νομίζω ότι πρέπει να περιμένω μέχρι τα 60 μου χρόνια για να πάω στις ντίσκο, αλλά τώρα!»

DAILY Mirror

Μπενίτεθ θέλει Παβλιουτσένκο

Ο προπονητής της Λίβερπουλ Ράφα Μπενίτεθ περνά το διάλειμμα των αγωνιστικών υποχρεώσεων μελετώντας τις πιθανές ενισχύσεις της ομάδας του κατά τη χειμερινή μεταγραφική περίοδο. Κι ενώ φαίνεται απίθανο να έχει πολλά χρήματα για μεταγραφές, ο τεχνικός των «Ρεντς» θα ψάξει για έναν επιθετικό που να μπορεί να τον πάρει ως δανεικό και να τον έχει για κάλυψη των βασικών του στράικερ. Ετσι άκουσε με ενδιαφέρον τους συμβούλους του να του επιδεικνύουν τη δήλωση του Ρώσου επιθετικού Ρόμαν Παβλιουτσένκο ότι θέλει τον Ιανουάριο να φύγει από την Τότεναμ καθώς δεν βρίσκει θέση στην ομάδα του Λονδίνου. Ο κ. Μπενίτεθ τον θεωρεί ιδανικό αντικαταστάτη του Φερνάντο Τόρες.

Σύγκρουση δύο κόσμων στο ντέρμπι των «αιωνίων»

Με επίκεντρο τη διαίτησία μαινεται ο «πόλεμος» Παναθηναϊκού - Ολυμπιακού

Του **ΘΑΝΟΥ ΜΠΛΟΥΝΑ**

Ανέκαθεν τα ντέρμπι Ολυμπιακού - Παναθηναϊκού δεν ήταν «απλοί αγώνες».

Οι παράμετροι σε μια αναμέτρηση «αιωνίων» ήταν πολλές και μάχη δεν περιοριζόταν ποτέ ούτε σε 90 λεπτά ούτε στον αγωνιστικό χώρο. Η μάχη είναι διαρκής και δίνεται σε όλα τα επίπεδα.

Η... προετοιμασία ενόψει του αγώνα της 29ης Νοεμβρίου στο Καραϊσκάκη όχι μόνο έχει αρχίσει αλλά κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που τελειώνει κορυφώθηκε αφού εμφανίσθηκαν σημάδια πόλωσης και σε επίπεδο διοικήσεων και σε επίπεδο «οπαδών». Τις τελευταίες 30 ημέρες με εκρηκτικούς μηχανισμούς κτυπήθηκαν ο σύλλογος Παγκρατίου και Ροίτο Λεοπε του Ολυμπιακού και οι σύλλογοι του Παναθηναϊκού στην περιοχή του Γκύζη και του Αγ. Δημητρίου.

Όμως, πέραν αυτών, η συγκεκριμένη αναμέτρηση συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά της αναμέτρησης δύο διαφορετικών κόσμων: Του «παλιού» που έχει κυριαρχήσει ολοκληρωτικά και θέλει να διατηρήσει την κυριαρχία του και του «νέου» που αμφισβητεί την κυριαρχία του «παλιού», θέλει να τον αποκαθλώσει και να τον διαδεχθεί.

Επίκεντρο αυτής της πολύπλοκης σύγκρουσης είναι η διαίτησία η οποία αποτελεί μύλον της έριδος, αφού ο «έλεγχος» της αφενός εξασφαλίζει προνομιακή αντιμετώπιση και αφετέρου σηματοδοτεί την επικράτηση του ενός επί του άλλου.

Στο πρόσωπο του Νικόλα Πατέρα ο Παναθηναϊκός βρήκε τον

άνθρωπο που επιχειρεί να αλλάξει το στάτους κβο που για πολλά χρόνια υπάρχει στο συγκεκριμένο χώρο από το 2001 και μετά.

Επί των ημερών του οδηγήθηκε σε παραίτηση ο παλιός πρόεδρος της ΕΠΟ (2001-2008) Β. Γκαγκάτσος και ο κ. Πατέρας σχεδόν σε κάθε δημόσια εμφάνισή του δεν κάνει την ευκαιρία να στείλει προς πάσα κατεύθυνση το μήνυμά της «αλλαγής» στην ΕΠΟ και κατ'επέκταση στη διαίτησία και να κάνει λόγο για τα «καμένα πρωταθλήματα λόγω της διαίτησίας».

Στις αρχές της εβδομάδας, όταν δέχτηκε σχετικά ερώτηση είπε ότι τα τελευταία χρόνια ο Παναθηναϊκός ήταν «κρεμασμένος από τη διαίτησία» και όταν από τον Ολυμπιακό τον χαρακτηρίσαν «διορισμένο πρόεδρο» δεν δίστασε να τους αποκαλέσει «υπαλλήλους».

Στην άλλη πλευρά φαίνεται να επικρατεί ανησυχία: η ομάδα βρίσκεται δύο βαθμούς πίσω από τον Παναθηναϊκό λόγω αναπνευστικών εντός έδρας απωλειών. Και στους δύο αγώνες με Καβάλα και Ηρακλή, οι βαθμοί χάθηκαν επειδή οι βοηθοί ακύρωσαν γκολ που κατά τη γνώμη των περισσότερων στον Ολυμπιακό δεν έπρεπε να ακυρωθούν. Είναι η πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια που όλοι γύρω από τον πρόεδρο του Ολυμπιακού θεωρούν ότι κάτι δεν πάει καλά και τον πιέζουν να πάρει μέτρα. Ο ίδιος στηρίζει το οικοδόμημα της ΕΠΟ, απαντά στις δηλώσεις Πατέρα με συναντήσεις με τον Σ. Πιλάβιο και φέρεται να έχει αναθέσει στον Γ. Σαλονίκη την «προστασία» της ομάδας από τη διαίτησία. Πάντα στο όνομα του 50 - 50, για να μην ξεχνιόμαστε...

Είναι η πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια που όλοι γύρω από τον Σωκράτη Κόκκαλη θεωρούν ότι κάτι δεν πάει καλά.

Στο πρόσωπο του Νικόλα Πατέρα ο Παναθηναϊκός βρήκε τον άνθρωπο που επιχειρεί να αλλάξει το στάτους κβο.

Η διαίτησία στο φετινό πρωτάθλημα

Οποιος θέλει να ερμηνεύσει την εικόνα της διαίτησίας στο φετινό πρωτάθλημα πρέπει να γυρίσει λίγους μήνες πριν. Όταν επιλέχθηκαν τα πρόσωπα που θα τη διοικούσαν και σχηματίστηκε ο πίνακας διαίτητων της Σούπερ Λίγκας. Στις 29 Μαΐου υπήρξε έντονη λογομαχία ανάμεσα στον Ν. Πατέρα και τον λαλιότατο Σ. Θεοδωρίδη (ο οποίος έκτοτε σταδιακά εξαφανίστηκε αν και παραμένει αντιπρόεδρος της ΠΑΕ), παρουσία του Σ. Πιλάβιου, για το πρόσωπο που θα αναλάμβανε τη θέση του referee manager και θα είχε το γενικό πρόσταγμα στη διαίτησία. Κατά τη διαίτησιση του κ. Πατέρα οι προϋποθέσεις για τη θέση αυτή ήταν «φωτογραφικές» για τον Κ. Βασσάρα, κάτι για το οποίο ήταν αντιθε-

Η στελέχωση της ΚΕΔ και ο υποβιβασμός του Κύρου Βασσάρα σε «υπεύθυνο ανάπτυξης»

τος. Το θέμα μπήκε σε ψηφοφορία και μπλοκαρίστηκε. Ο Βασσάρας υποβιβάστηκε σε «υπεύθυνο ανάπτυξης». Στη συνέχεια άρχισε η στελέχωση της τριμελούς ΚΕΔ με τους δύο «μεγάλους» να θέλουν να περάσουν τους δικούς τους ανθρώπους. Η ΕΠΟ αναγκάστηκε να αλλάξει τρεις φορές τον κανονισμό στο κομμάτι που αφορούσε τα προσόντα των μελών. Τελικά αφού τα προσόντα (εμπειρία, μόρφωση) δεν ταίρια-

ζαν με τα πρόσωπα που οι ομάδες ήθελαν να μουν στην επιτροπή, στον κανονισμό διαίτησις πέρασε μεταβατική διάταξη: «Λόγω του κατεπείγοντος και κατά την πρώτη εφαρμογή του νέου κανονισμού και λόγω της μη δημιουργίας βάσης δεδομένων το Δ.Σ. της ΕΠΟ δύναται έχοντας απόλυτη διακριτική ευχέρεια να ορίσει μέλη επιτροπών χωρίς να καλύπτονται από τυχόν υπάρχοντες περιορισμούς»!!!

Λέγεται ότι τα μέλη της επιτροπής που ασχολούνται με τους ορισμούς στη Σούπερ Λίγκα και τη Β' Εθνική είχαν τη συγκατάθεση του Ολυμπιακού και το μέλος που ασχολείται με τη Γ' και Δ' Εθνική καθώς και του παρατηρητές, του Παναθηναϊκού.

Οι «καρτομήσεις» και οι... εξηγήσεις τους

Οι αλλαγές που έγιναν στον πίνακα των διαίτητων της Σούπερ Λίγκας το περασμένο καλοκαίρι θεωρήθηκαν από κάποιους «ως νίκη του Παναθηναϊκού», είχαν όμως όλες την εξήγησή τους. Ο Ν. Πατέρας σε κάποιο Δ.Σ. της Σούπερ Λίγκας είχε μιλήσει με απαξιωτικό τόνο για «Σταυριδίδες και Ζωγράφους» και ξαφνικά βρέθηκαν και οι δύο εκτός πίνακα. Ο Ζωγράφος φυσολογικά επειδή δεν πέρασαν τα τεστ φυσικής κατάστασης. Ο Σταυ-

ριδης που λίγους μήνες πριν είχε γίνει διεθνής(!) επειδή είχε δύο τιμωρίες. Το ίδιο και οι Μαζαράκος, Ντάτς και Κατσιδώνης. Πάντως, σύμφωνα με το ρεπορτάζ οι Μαζαράκος και Σταυριδής ήταν «κόκκινο πανί» για τους «πράσινους»...

Τον δρόμο της αποστρατείας ακολούθησε και ο Α. Πολιτιάν από τα αγαπημένα παιδιά της προηγούμενης κατάστασης της ΕΠΟ που μόλις βρέθηκε εκτός έδωσε μια συνέντευξη λέγοντας ό-

τι στη διαίτησία δεν υπάρχει α-ξιοκρατία!!!

Είναι αλήθεια ότι η αποχώρηση διαίτητων όπως οι Σταυριδής, Μαζαράκος και Πολιτιάν που ήταν μεγαλύτεροι σε ηλικία και συνεντός λιγότερο εξελίξιμος κτύπησε σε πολλούς στον Ολυμπιακό το «καμπανάκι».

Το πιστεύουν οι περισσότεροι, όχι όμως ο Σ. Κόκκαλης που θεωρεί ότι αυτά που συμβαίνουν είναι περισσότερο συγκυριακά.

ΕΠΙ ΣΚΟΠΩΝ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

Τέλος «εποχής Νικολαΐδη»

Η συνέντευξη του προέδρου της ΑΕΚ, Νίκου Θανάουλου, πέρα από το αν έβγαλε κάποιες ειδήσεις ή όχι, έκλεισε ουσιαστικά την εποχή Ντέμης Νικολαΐδη στην εταιρεία.

Για το αν άνοιξε αυτήν που θα περάσει στην ιστορία, ως του «Μπομπ Κοζώνης», κανείς δεν μπορεί να είναι σίγουρος.

Το πρώτο σίγουρο είναι πως για πρώτη φορά, τα όσα τόσο καιρό αναφέρονταν στα ρεπορτάζ για την οικονομική κατάσταση της ΠΑΕ και τα χρέη της, επιβεβαιώνονται από επίσημα χείλη. Δηλαδή πως η «μάχη τρύπας», από παλαιά και νέες οφειλές, ξεπερνά τα 30.000.000 ευρώ. Και μόνο που παραδέχτηκε, ο Νίκος Θανάουλος, πως ο Χαράλαμπος Κοζώνης είναι ο «από μηχανής Θεός» που θα έ-

τι σώσει» δείχνει την απελπιστική θέση στην οποία βρίσκονται οι διοικούντες και οι όποιοι μέτοχοι έχουν απομείνει.

Το δεύτερο σίγουρο είναι, πως ο πρόεδρος της ΑΕΚ προσπάθησε να απομυθοποιήσει τον Ντέμη Νικολαΐδη. Γι' αυτό και ο ποδοσφαιριστής που λατρεύτηκε από τους οπαδούς αντέδρασε άμεσα. Ο πρόεδρος που στηρίχτηκε όπως κανείς άλλος από οργανωμένους και μη, αναγκάστηκε και μάλιστα εσπευσμένα, να βγει και να δικαιολογηθεί για τα όσα του καταμαρτύρησε ο νυν πρόεδρος της ΠΑΕ. Ο Ντέμης Νικολαΐδης παραδέχτηκε ότι είναι α-μέτοχος, ότι στηρίζει τον Ντούσαν Μπάγεβιτς και ότι δεν έχει στείλει κανένα εξώδικο στην ΑΕΚ. Στο ερώτημα για το αν θα έ-

πρεπε να ενδιαφέρονται για τον Κοζώνη, απάντησε: «Δεν τον ξέρω και εύχομαι να είναι ο καλύτερος. Υπάρχει ο κ. Νοτιάς και αφού μιλήσει ο ίδιος με τον Κοζώνη, νιώθω μια ασφάλεια ότι θα κάνει το καλύτερο για την ομάδα».

Το αν έπαισε ή όχι τους φιλάθλους, στο αν δηλαδή διαχειρίστηκε σωστά τα 150.000.000 ευρώ τα οποία, όπως δήλωσε ο Νίκος Θανάουλος πέρασαν από το ταμείο, κατά την πενταετία που ήταν απόλυτος άρχοντας στην ΠΑΕ ή αν γνώριζε ή όχι για το εξώδικο ύψους 500.000 ευρώ, δεν μπορεί να το γνωρίζω. Θα φανεί από τις αντιδράσεις του κόσμου στα προσεχώς παιχνίδια. Όμως και ο νυν πρόεδρος της ΑΕΚ, δεν έδωσε πειστικές απαντήσεις. Όπως στο γιατί τό-

σο καιρό δεν έλεγε αυτά που είχε χθες και παρέμενε με τον πρώην, από το 2008 που μπήκε στην ΠΑΕ. Μήπως αν το είχε κάνει η κατάσταση δεν θα ήταν τόσο τραγική όσο είναι;

Θεωρώ πως η ιστορία της ιστορικής ομάδας θα έχει πολλά ακόμα επεισόδια μέχρι να ολοκληρωθεί η πώλησή της ή όχι στον Μπομπ Κοζώνη. Επεισόδια που θα αναφέρονται και στην εποχή, από το 2004 έως σήμερα, αλλά και το πως θα υπάρξει, αν υπάρξει, αίσιο τέλος με τη μεταβίβαση των μετοχών. Βεβαίως εκείνο που θα μείνει, όπως έχει συμβεί σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις με ομάδες που βρέθηκαν σε οικονομικό αδιέξοδο, παρότι πέρασαν από τα ταμεία τους διασκατομύρια, για να θυμηθού-

με και τη δραχμούλα μας, θα είναι οι φήμες που θα πλανώνται μετέωρες πάνω από τα ονόματα των όσων παρέλασαν από την εταιρεία. Κι αυτό θα είναι το χειρότερο γι' αυτούς.

Πιστεύω λοιπόν, πως θα είναι καλύτερο για όλους, που με οποιονδήποτε τρόπο, ασχολήθηκαν αυτή την πενταετία με την ΠΑΕ ΑΕΚ, να ζητήσουν οι ίδιοι να γίνει πλήρης και διαφανής οικονομικός έλεγχος, ώστε να λάμψει όλη η αλήθεια. Με υπονοούμενα και αόριστα «κατηγόρη» δεν βγαίνει τίποτα. Όπως και με τον ίδιο τρόπο κανείς δεν μπορεί να «αθωθεί» τον εαυτό του δικαιολογώντας τις όποιες αποφάσεις του.

gianniskoukoulas@hotmail.com

Ο Ένκε αγωνίστηκε στις Γκλάντμπαχ, Μπενφίκα, Μπαρτσελόνα, Φενερμπαχτσέ, Τενερίφε πριν επιστρέψει στην Μπουντεσλίγκα για το Αννόβερν.

Ο κρυφός αγώνας του Ρόμπερτ Ένκε με την κατάθλιψη

Με ένα τεράστιο «γιατί» να πλανάται, η Γερμανία ετοιμάζεται να αποχαιρετήσει αύριο τον διεθνή τερματοφύλακα του Αννόβερν, Ρόμπερτ Ένκε που αυτοκτόνησε την Τρίτη πέρυσι στις ράγες του τρένου.

Ο 32χρονος ποδοσφαιριστής επρόκειτο το καλοκαίρι να φορέσει τα γάντια του για να υπερασπιστεί την εστία της Γερμανίας στο Παγκόσμιο Κύπελλο, όμως η κατάθλιψη που τον βασάνιζε εδώ και χρόνια τελικά τον νίκησε, εγείροντας και ηθικό ζήτημα για το πώς φροντίζουν οι σύλλογοι τους ποδοσφαιριστές πέρα από την αθλητική τους διάσταση, ως ανθρώπους.

Ο Ένκε υπέφερε επί έξι χρόνια από κατάθλιψη, όπως αποκάλυψε την επόμενη μέρα του απονενομένου του διαβήματος ο σύζυγός του, Τερέζα, αλλά δεν ήθελε ο ίδιος να μαθευτεί αυτό. Στα προβλήματα που κατά καιρούς είχε στις ομάδες του, όπως στον μοναδικό αγώνα που έδωσε με τη Φενερμπαχτσέ που οι οπαδοί της ομάδας του τον έβριζαν εν κορώ, προστέθηκε η τραγική απώλεια της δύο ετών κόρης του λόγω καρδιακών προβλημάτων το 2006. Χιλιάδες Γερμανοί, μεταξύ των οποίων σύσσωμη η εθνική Γερμανίας και μεγάλος αριθμός φιλάθλων του Αννόβερν αποτίουν φόρο τιμής στον Ένκε καταθέτοντας λουλούδια, στεφάνια, κασκόλ και άλλα αντικείμενα στη μνήμη του μπροστά από την έδρα της ομάδας, ενώ εκατοντάδες κεριά άναψαν στα ίδια σημεία.

Ο Ένκε ήταν εξαιρετικά αγαπητός μεταξύ των συμπαίκτων του και τα δάκρυα στα μάτια του γενικού αρχηγού της εθνικής Γερμανίας, Ολίβερ Μπίερχοφ, αρκούν για να δείξουν πόσο κόστισε η απώλεια του Ένκε στους ανθρώπους που τον γνώριζαν. Είναι απολύτως τραγικό το σημείωμα που άφησε ο Ένκε και με το οποίο ζήτησε συγγνώμη από την οικογένειά του και όσους προσπαθούσαν να τον θεραπεύσουν διότι απέκρυψε ότι δεν είχε ξεπεράσει την κατάθλιψή του. «Μόνο έτσι θα μπορούσε όμως να ολοκληρώσει τα σχέδιά του για αυτοκτονία» είπε συντετριμμένος ο γιατρός Βαλεντίν Μάρκσερ που ήλπιζε ότι είχε πετύχει στο έργο του να βοηθήσει τον Ένκε.

Ο ίδιος ο τερματοφύλακας όμως εξήγησε ότι δεν ήθελε να μαθευτεί η ψυχολογική του κατάσταση από φόβο μήπως αφαιρέσουν από αυτόν και τη γυναίκα του την κηδεμονία της θετικής τους κόρης. «Είχε τον φόβο της αποτυχίας» εξήγησε ο γιατρός του.

Ο γενικός διευθυντής του Αννόβερν, Γιεργκ Σμάντγκε έθεσε και τους συλλόγους προ των ευθυνών τους, λέγοντας «ο θάνατος του Ένκε μας κάνει να αναλογιστούμε ορισμένα πράγματα που παίρνουμε ως δεδομένα στο ποδόσφαιρο. Θα πρέπει να ξανακοιτάξουμε τη φροντίδα που παρέχουμε σε αυτούς τους νέους ανθρώπους».

Ο Ένκε αγωνίστηκε στην Γκλάντμπαχ με μεγάλη επιτυχία, ενώ πέρασε και από τις Μπενφίκα, Μπαρτσελόνα, Φενερμπαχτσέ και Τενερίφε πριν επιστρέψει στην Μπουντεσλίγκα το 2004 με τη μεταγραφή του στο Αννόβερν, όπου και διέπρεψε. Η γερμανική ομοσπονδία ποδοσφαίρου ανακοίνωσε τη ματαίωση του αποψινού φιλικού της «νασιονάλμανσαφ» με τη Χίλντ, ενώ ολόκληρη η εθνική Γερμανίας θα παραστεί στην κηδεία του παίκτη που θα τελεστεί αύριο το πρωί στο Αννόβερν.

Γ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Από τον Βαλβέρδε στον Ζίκο

Τα λάθη που πληρώνει ο Ολυμπιακός έπειτα από την απομάκρυνση του Ισπανού τεχνικού

Του ΝΙΚΟΥ ΓΑΒΑΛΑ

Σε τεταμένο σκηνικό ακροβατεί ο Ολυμπιακός απ' την αρχή της περιόδου. Η ισοπαλία με τον Ηρακλή στο τελευταίο παιχνίδι πρωταθλήματος ήρθε ν' αναδείξει τα προβλήματα που σφίγγουν σα θηλιά τους «ερυθρόλευκους». Προβλήματα τα οποία δεν είχαν βγει στην επιφάνεια, καθώς οι πρωταθλητές έπαιρναν τα αποτελέσματα σπριζόμενοι στο ειδικό βάρος που έχει η φανέλα τους, αλλά και στη νοοτροπία του νικητή που «πλημμυρίζει» τους ποδοσφαιριστές του.

Αναζητώντας την άκρη του νήματος σε αυτήν την αλυσίδα προβλημάτων του Ολυμπιακού, θα πρέπει να γυρίσουμε τον χρόνο λίγους μήνες πίσω, όταν χώρισαν οι δρόμοι της ομάδας του Πειραιά με τον Ερνέστο Βαλβέρδε. Πέρασαν χρόνια πολλά για να έρθει στο λιμάνι ένας προπονητής υψηλού επιπέδου. Και όμως, δεν έμεινε περισσότερο από ένα χρόνο, με ευθύνη του ίδιου αλλά και του Σωκράτη Κόκκαλη, καθώς στη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την επέκταση της συνεργασίας τους, έγιναν και από τις δύο πλευρές λανθασμένες κινήσεις. Το πρώτο λάθος -η απομάκρυνση του Βαλβέρδε- διαδέχθηκε ένα ακόμη, με την πρόσληψη του Τιμούρ Κετσπάγια, ενός προπονητή ο οποίος αποδείχθηκε κατώτερος των προσδοκιών. Απ' την πρώτη ημέρα, ο κόσμος του Ολυμπιακού βρέθηκε απέναντι στη διοίκηση με την απόφασή της να φέρει στην Ελλάδα τον Γεωργιανό τεχνικό. Ενός ανθρώπου που πάρα πολύ κατάφερε να ανταποκριθεί σε όλα όσα του είχαν ζητηθεί: να μην απαιτήσει πολλές και ακριβές

Ο Ζίκο, μέσα απ' τα λάθη του προσπαθεί να μάθει τους Πειραιώτες και φιλοδοξεί να φύγει το 2009 χωρίς νέες βαθμολογικές απώλειες.

μεταγραφές, αλλά με το διαθέσιμο υλικό να οδηγεί τον Ολυμπιακό στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ. Στην πορεία, ωστόσο, φάνηκαν τα λάθη του καλοκαιριού. Η μη απόκτηση επιπλέον επιθετικών, αριστερού χαφ και γιατί όχι επιθετικού μέσου, είχαν ως αποτέλεσμα να χάσουν οι Πειραιώτες τη δύναμή τους στη μεσαία γραμμή και την επίθεση. Παράλληλα, με την αποχώρηση ποδοσφαιριστών με την προσωπικότητα του Τζόρτζεβιτς, του Κοτβάσεβιτς, του Μπέλουτσι, αλλά και του Αντζά, το... δαχτυλίδι της διαδοχής φόρεσαν οι Γκαλέτι,

Ο Κετσπάγια αποδείχθηκε κατώτερος των προσδοκιών, αν και ανταποκρίθηκε σε όσα του είχαν ζητηθεί

Ντουντού και Μέλμπεργκ. Εξ αυτών, μόνο ο Σουπρές ανταποκρίνεται στις αυξημένες απαιτήσεις του ρόλου του, αφού ο Ντουντού είναι σκιά του καλού του εαυτού, ενώ ο Γκαλέτι βρίσκεται διαρκώς στο ιατρικό δελτίο.

Και επειδή, ενός κακού μύρια έπονται, η κατάρα των πολλών τραυματισμών κτύπησε στο Ρέντι. Ενδεχομένως να οφείλονται στο λανθασμένο πρόγραμμα προετοιμασίας που εφήρμοσε το καλοκαίρι ο Τιμούρ Κετσπάγια και οι συνεργάτες του. Άλλο κακό που κυνηγάει φέτος τον Ολυμπιακό είναι τα επαναλαμβανόμενα διατηπτικά σφάλματα. Εως και τον αγώνα με τον Ηρακλή δεν είχε αναδειχθεί το πρόβλημα αυτό, καθώς εύκολα ή δύσκολα οι Πειραιώτες έπαιρναν τα αποτελέσματα που ήθελαν. Αλλά το περασμένο Σάββατο, το γκολ του Μήτρογλου

που κακώς ακυρώθηκε, απέδειξε πως ο Ολυμπιακός έχει τη διαίτησία απέναντί του. Τι μέλλει γενέσθαι; Ο Ζίκο, ο οποίος μέσα απ' τα λάθη του προσπαθεί να μάθει τους Πειραιώτες, φιλοδοξεί να φύγει το 2009 χωρίς νέες βαθμολογικές απώλειες. Και όταν με το καλό αρχίσει η χειμερινή μεταγραφική περίοδος, θα πρέπει απ' την 1η Ιανουαρίου κιόλας, να αποκτηθούν παίκτες πρώτης γραμμής οι οποίοι θα καλύψουν τα κενά στο δυναμικό και θα δώσουν την ώθηση που χρειάζεται ο Ολυμπιακός προκειμένου να κόψει και φέτος πρώτος το νήμα.

Ο προπονητής που ξέρει από ποδοσφαιρικό ροκ

Η δεύτερη θητεία του Σάββα Κωφίδη στον πάγκο του Ηρακλή δεν διαφέρει και πολύ από την προηγούμενη. Πολύ άσχημη αγωνιστική κατάσταση τότε, όπως και τώρα. Απλά φέτος υπάρχει σαφώς μια πιο σταθερή διοίκηση και σαφώς λιγότερα χρέη. Στον αγωνιστικό χώρο όμως πάλι το ίδιο. Ο Κωφίδης ανέλαβε τον Ηρακλή με 7 βαθμούς και στη ζώνη του υποβιβασμού, διαδεχόμενος τον Ολεγκ Πρωτάσοφ μετά τον αποκλεισμό της ομάδας από τα Τρίκαλα, στο κύπελλο.

Δεν έχει συμπληρώσει καν 20 μέρες στον πάγκο κι όμως έχει καταφέρει να αλλάξει πολλά. Αγωνιστικά όχι ακόμα, αν και οι 4 βαθμοί που πήρε ο Ηρακλής, νίκη με τον Αστέρα Τρίπολης και

ισοπαλία με τον Ολυμπιακό στον Πειραιά, κρίνονται υπερπολύτιμοι. Ο Ηρακλής ακόμα δεν παίζει καλό ποδόσφαιρο, τουλάχιστον αυτό που θα φαντάζονταν οι οπαδοί του ή η διοίκηση όταν έκανε τις συγκεκριμένες επιλογές παικτών.

Ο Κωφίδης έχει ένα τεράστιο προσόν. Δεν είναι ανασφαλής. Ξέρει ποιος είναι, ξέρει τι ζητάει, ξέρει τι θέλει. Αυτό βγάζει και την πράξη στο πρόσωπό του, αυτό τον κάνει αγαπητό στους παίκτες. Είναι από τους προπονητές, που ο παίκτης θέλει να παίξει και γι' αυτόν. Την προηγούμενη φορά που ήταν τεχνικός του Ηρακλή είχε οδηγήσει την ομάδα στην Ευρώπη με πορεία πρωταθλητισμού στο δεύτερο γύρο

Ο Σάββας Κωφίδης είναι ο άνθρωπος για τις δύσκολες αποστολές στον Ηρακλή.

(περίοδος 2005 -06), με συγκομιδή 51 βαθμών και νίκες επί των τριών μεγάλων της Αθήνας στο Καυταντζόγλειο.

Το heavy metal είναι... κομμάτι της ζωής του, κι αν για πολλούς αυτή η μουσική δεν ταίριαζει με την πρεμία που διακτέχει τον Κωφίδη, η απάντησή είναι ότι ο ίδιος βρίσκει ισορροπία ακούγοντας τους αγαπημένους του Dream Theater και τους Queensryche. Αποδέχτηκε να επιστρέψει στον Ηρακλή, γιατί αντιλήφθηκε την δύσκολη κατάσταση της ομάδας και πείστηκε από τους διοικούντες και τον Ηλία Πουρσανίδη ότι αυτός είναι ο κατάλληλος άνθρωπος τη συγκεκριμένη περίοδο.

Ο Ηρακλής, αν και είναι νωρίς, τον οδηγούν μακριά από τις περιπέτειες που είχε μπει η ομάδα επί Πρωτάσοφ. Συν τους άλλους ο Κωφίδης είναι ένα πρόσωπο αποδεκτό από τους οργανωμένους, γι' αυτό άλλωστε πήρε θέση από την πρώτη στιγμή στη κόντρα που υπάρχει με τη διοίκηση, ζητώντας ενότητα. Είναι επίσης προπονητής που δεν διαστάζει -λόγω του ότι δεν έχει ανασφάλεια- να ρίξει στο κόρτο νεαρούς παίκτες. Το είχε κάνει και τότε με τους Λαγό, Καπέτανο, Παπαζαχαρία, το έκανε και τώρα με τη χρησιμοποίηση του Βέλλιου και είναι δεδομένο ότι θα εμμένει προς αυτή την κατεύθυνση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΥΡΙΑΔΗΣ

Κόπηκε το ρεύμα... στο ηλεκτρονικό εισιτήριο της Σούπερ Λιγκας

Στις 27 Ιουλίου υπεγράφη η κοινή υπουργική απόφαση των υπουργών Οικονομίας και Πολιτισμού για την εφαρμογή του ηλεκτρονικού εισιτηρίου. Λίγες ημέρες πριν από την έναρξη του πρωταθλήματος της Σούπερ Λιγκας, στις 18 Αυγούστου συγκεκριμένα, ο... τελευταίος υπουργός Αθλητισμού Γ. Ιωαννίδης έσπευσε να ανακοινώσει την εφαρμογή του, πιλοτικά σε τέσσερα γήπεδα (Ν. Σμύρνης, Περιστερίου, Παγκρήτιο, Λιβαδειάς), δείχνοντας πως διακατέχεται από υπεραισιοδοξία ως προς την αποτελεσματικότητά του: «Συμβάλλουμε αποφασιστικά στην καταπολέμηση της βίας στα γήπεδα, αντιμετωπίζοντας καθοριστικά το απαράδεκτο αυτό φαινόμενο. Η ευθύνη πλέον θα ελαττωθεί, η κάθε θέση θα έχει ονοματεπώνυμο, ο καθένας θα έ-

Στον αγώνα Ατρόμπτου - Ολυμπιακού οι οπαδοί συνεπλάκισαν στον αγωνιστικό χώρο (κουλουάρ) λίγο πριν από τη λήξη του πρώτου ημιχρόνου. Βέβαια, καμία σύλληψη δεν έγινε παρά ίσχυε το ηλεκτρονικό εισιτήριο.

χει την αποκλειστική ευθύνη για τη δική του θέση και θα γνωρίζουμε επακριβώς πού κάθεται ο κάθε φιλάθλος μέσα στο γήπεδο καθώς και ποια είναι η «γειτονιά» του». Δεν χρειάστηκε παρά μια μετακίνηση φιλοξενούμενων οπαδών σε δύο από αυτά τα τέσσερα γήπεδα, για να αποδειχθεί ότι είναι ένα ακόμη πρόβλημα, ημιτέλει και ατελέσφορο μέτρο που προστίθεται στα τόσα αναποτελεσματικά που διαρκούν, ημιτέλει και ατελέσφορα έχουν εφαρμοστεί από τις πολιτικές ηγεσίες του Αθλητισμού.

Στον αγώνα Ατρόμπτου - Ολυμπιακού οι οπαδοί συνεπλάκισαν στον αγωνιστικό χώρο (κουλουάρ) λίγο πριν από τη λήξη του πρώτου ημιχρόνου. Η έναρξη του δεύτερου ημιχρόνου μέχρι να αστυνομία να δώσει το «ΟΚ». Καμία ευθύνη δεν εξομαρτυρήθηκε

επειδή «κάθε θέση έχει ονοματεπώνυμο» και οι φιλάθλοι έδωσαν τα στοιχεία τους προκειμένου να προμηθευτούν τα εισιτήρια. Και βέβαια, καμία σύλληψη δεν έγινε λόγω ηλεκτρονικού εισιτηρίου.

Την επόμενη αγωνιστική (10η) το νέο σύστημα... βραχυκύκλωσε ξανά, στον αγώνα Λεβαδεικού - Παναθηναϊκού. Μερικά οπαδών των φιλοξενούμενων που δεν είχαν εισιτήρια επικείμενα και κατά πληροφορίες κατάφεραν να εισέλθουν στο γήπεδο. Τα τουρκικά των ηλεκτρονικών εισιτηρίων που υποστηρίζονται από πρόχειρες κατασκευές δεν τους εμπόδισαν. Ούτε, βέβαια, οι σκευούριτι. Αρα, σε τέτοιες περιπτώσεις, ποια είναι η χρησιμότητα του πολυδιαφημιζόμενου ηλεκτρονικού εισιτηρίου;

ΘΑΝΟΣ ΜΠΛΟΥΝΑΣ

ΚΥΠΕΛΛΟ
Coca-Cola
2009-2010

Enjoy the football season!

Coke open happiness

Αναντικατάστατο το αθλητικό προϊόν

Το 27ο συνέδριο ΠΣΑΤ - ΕΑΚ κατέδειξε πως το ποδόσφαιρο – ειδικά οι υγιείς σύλλογοι – αντέχει περισσότερο στην κρίση, που μόλις έφτασε

Αθήνα – Αποστολή ΕΑΚ: ΜΙΚΑΕΛΟ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

«Ζούμε μοναδικές στιγμές που μόνο το ποδόσφαιρο μπορεί να προσφέρει», ήταν τα πρώτα λόγια του Γιάννη Διακογιάννη, μόλις η Ελλάδα κατέκτησε το EURO του 2004. Υπάρχει υποκατάστατο της χαράς που προσφέρει ο ένας ολόκληρο έθνος η κατάκτηση ενός παγκόσμιου ή πανευρωπαϊκού κυπέλλου; Μπορεί να ξεπεραστεί η συγκίνηση που χαρίζει στους οπαδούς μιας κυπριακής ομάδας η πρόκριση της στους ομίλους του Τσάμπιονς Λιγκ; Ότι το ποδόσφαιρο είναι από τους ανθεκτικότερους τομείς στη μεγαλύτερη οικονομική κρίση μετά το κραχ του 1929 (και πάντως πολύ πιο ανθεκτικό από το άθλημα του αυ-

Κανένας δεν μπόρεσε να εκτιμήσει αν η κυπριακή αγορά σπκώνει τρεις τηλεοπτικές πλατφόρμες

τοκινήτου, για παράδειγμα), ήταν ένα από τα βασικά συμπεράσματα του 27ου ετήσιου συνεδρίου ΕΑΚ - ΠΣΑΤ, που διεξήχθη αυτή τη βδομάδα στην Αθήνα. Ο δρ Πάμπος Παπαγεωργίου, καθηγητής -οικονομικός αναλυτής του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, εξήγησε γιατί «το αθλητικό προϊόν είναι αναντικατάστατο», επισήμανσε με την οποία συμφώνησε ο κορυφαίος δημοσιογράφος Χρήστος Σωτηρακόπουλος. Ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της NetMed Hellas (NOVA), Λάμπρος Ταγματάρχης, είπε πως τα τηλεοπτικά δικαιώματα 14 εκ των 16 ομάδων της Σούπερ Λιγκς κόστισαν φέτος 35 εκατομμύρια ευρώ – άλλα 7 παίρ-

νει ετησίως ο Ολυμπιακός από την ΕΡΤ, πολύ λιγότερα η Ξάνθη. Στην Κύπρο οι τιμές για τις οποίες ανανεώνουν οι ομάδες τις τηλεοπτικές συμβάσεις είναι διπλάσιες ή τριπλάσιες από τις ισχύουσες, ενώ στην Ευρώπη τα δικαιώματα ποδοσφαιρικών διοργανώσεων πωλούνται τουλάχιστον στην ίδια τιμή και όχι πιο κάτω.

«Παντού οι τιμές πέφτουν...»

«Οι τιμές παντού πέφτουν, μόνο στο ποδόσφαιρο μένουν αμετάβλητες. Το μπάσκετ δεν το αγοράζει κανείς, όμως... άλλο αθλητισμός και άλλο ποδόσφαιρο», είπε με νόημα ο κ. Ταγματάρχης, λέγοντας πως τα τηλεοπτικά δικαιώματα όλων των ελληνικών ομάδων για την πενταετία 1995-2000 κόστισαν 15 εκατ. ευρώ, όταν τώρα αξίζουν σχεδόν 45 εκατ.! «Κάποιοι ξεπέρασαν το σημείο επιβίωσης τους. Πρόσφεραν χρήματα απλά για να πάρουμε μια ομάδα και βλέπουμε» και διαλύθηκαν, τιμωρήθηκαν», σημείωσε. Παρότι γνώστης της κυπριακής πραγματικότητας, απέφυγε να εκτιμήσει αν η Κύπρος «σπκώνει» τρεις τηλεοπτικές πλατφόρμες να πλειοδοτούν για τα δικαιώματα των ομάδων, κάτι που δεν κατάφερε να απαντήσει ούτε ο πρόεδρος της ΕΑΚ, Παναγιώτης Φελούκας, όταν ρωτήθηκε από τον αντιπρόεδρο της ΑΠΣ, Κώστα Βερνίκο. Προβλήθηκε η άποψη πως τα κριτήρια ενός καινούργιου παίκτη στην τηλεοπτική αγορά είναι διαφορετικά από του παλαιού, όμως θα πρέπει να προσέξει: «Αν είναι να ακριβοπληρώσει ένα προϊόν πρώτης διαλογής, ας το κάνει. Με το να παίρνει κάτι δεύτερης ή τρίτης ποιότητας δεν θα κάνει απόβροση της επένδυσής και δεν υπάρχει λογική».

Παρότι ο αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης είναι εντονότερος στους το-

μείς της διαφήμισης και λιγότερο στη διάθεση των ειστηρίων, πέρισι στις ΗΠΑ, μέσα στη δίνη της κρίσης (Φεβρουάριος 2009), το Super Bowl μάζεψε από χορηγίες 20 εκατ. δολάρια περισσότερα (!), ενώ το παρακολούθησαν ένα εκατ. πιο πολλοί τηλεθεατές, σε σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά. Σημειώθηκε, πάντως, πως οι υγιείς οικονομικά σύλλογοι αντέχουν πιο πολύ από τους υπερκεραμένους, καθώς οι τελευταίοι δεν μπορούν να εξασφαλίσουν πιστώσεις λόγω της κρίσης, έτσι οδηγούνται στον μαρσαρό.

«Όσο πιο δημοφιλής είναι το άθλημα, τόσο περισσότερο αντέχει», ήταν άλλη μια από τις επιστημονικές φέρνοντας ως παράδειγμα το NBA, που μειώνει τις τιμές των ειστηρίων, την μπασκετική λίγκα της Ελλάδας, η οποία προχώρησε σε γενναίες εκπτώσεις προκειμένου να βρει τηλεοπτική στήγη για το προϊόν της, αλλά και τα ελληνικά πρωταθλήματα βόλεϊ και πόλο, που ψάχνουν αλλά δεν βρίσκουν κάλυψη από την τηλεόραση. Επίσης, σημειώθηκε το παράδειγμα της Toyota, που πρώτη φορά στην 70χρονη ιστορία της κατέγραψε ζημιά, όμως ήταν αρκετό για να την οδηγήσει στην έξοδο από τη Formula 1.

Προβλήθηκε, ακόμα, πως σε περίοδο κρίσης ο κόσμος θα προσπαθήσει να εξοικονομήσει χρήματα από αλλού, αλλά «δεν θα κόψει το γήπεδο ή τη συνδρομή στην τηλεοπτική πλατφόρμα», κάποιες για διαφήμιση μέσω ίντερνετ στην Ελλάδα παρουσιάζονται αυξημένες κατά 70% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά», την ώρα που διαφημιστικά γραφεία έχουν αρχίσει να δημιουργούν τμήματα που ασχολούνται αποκλειστικά με το διαδραστικό-Παναθηναϊκός κόνιζε 35 ευρώ, όσο δηλαδή και το 80% των ειστηρίων του Μιλαν-Ρεάλ».

«Παντού στην αγορά οι τιμές πέφτουν, εκτός από το ποδόσφαιρο», είπε ο διευθύνων σύμβουλος της NOVA. Παρά τη μεγαλύτερη κρίση μετά το κραχ του '29, τα τηλεοπτικά δικαιώματα των ποδοσφαιρικών διοργανώσεων, αν όχι αυξημένα, εμφανίζονται αμετάβλητα.

«Ίντερνετ, το πλέον ευημερούν αλλά χωρίς κέρδη»

Απροβλεπτόσπαστα απαντήθηκε το ερώτημα για το πώς μέσο επηρεάζεται λιγότερο από την κρίση, τη στιγμή που ως το πλέον επηρεασμένο καταδείχθηκε το περιοδικό. «Το 2009 οι δαπάνες για διαφήμιση μέσω ίντερνετ στην Ελλάδα παρουσιάζονται αυξημένες κατά 70% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά», την ώρα που διαφημιστικά γραφεία έχουν αρχίσει να δημιουργούν τμήματα που ασχολούνται αποκλειστικά με το διαδραστικό-Παναθηναϊκός κόνιζε 35 ευρώ, όσο δηλαδή και το 80% των ειστηρίων του Μιλαν-Ρεάλ».

μέλλον προβλέπεται πως η διαφημιστική δαπάνη στο ίντερνετ θα αυξηθεί κατακόρυφα, την ώρα που το μοναδικό έξοδο είναι το προσωπικό και ο σέρβερ, αφού δεν υπάρχουν κόστη εκτύπωσης και διανομής. Ο δρ Παπαγεωργίου σημείωσε πως η κρίση ανάγκη την κυπριακή οικονομία μετά το καλοκαίρι και ότι τα μέτρα των συγκροτημάτων ΜΜΕ ήταν προληπτικά, μιας και «η κρίση στα κυπριακά ΜΜΕ προήγαγε και η οικονομική ύφεση ήταν απλά μια αφορμή για να μειωθεί το προσωπικό», όπως εξήγησε, τονί-

ζοντας ότι τα διαφημιστικά έσοδα μειώθηκαν κατά 10% λόγω των εκπτώσεων που παραχωρήθηκαν στις εταιρείες. Ο Παναγιώτης Φελούκας σημείωσε πως «τα μεγάλα συγκροτήματα δεν έχουν ζημίες, αλλά μείωση κερδών», ενώ ο Χρ. Σωτηρακόπουλος πρόσθεσε πως «σύμφωνα με έρευνα, δεν μπορεί να σταθεί στα κυπριακά περιφέρει ανεξάρτητη αθλητική επιμερίδα», με τον δρ Παπαγεωργίου να σημειώνει ως έναν από τους λόγους το ότι «στην Κύπρο δεν είχαμε ποτέ πετυχημένη δημοσιογραφία».

Η οικονομική τραγωδία της Λίβερπουλ προσωποποιείται στους Τζέραρντ και Τόρες, τους δυο πιο ακριβούς της παίκτες, που είναι υποθηκευμένοι σε τράπεζες!

«Το ποδόσφαιρο είναι μια κάκιστη επιχείρηση»

Αίσθηση προκάλεσαν τοποθετήσεις γύρω από την οικονομική κατάσταση των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών ποδοσφαιρικών συλλόγων, πολλοί εκ των οποίων περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση της Deloitte με τις ομάδες με τα μεγαλύτερα έσοδα. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα «η οικονομική τραγωδία της Λίβερπουλ», όπως είπε ο Χρ. Σωτηρακόπουλος, σημειώνοντας πως οι ιδιοκτήτες έχουν υποθηκεύσει τους ποδοσφαιριστές Τζέραρντ και Τόρες, καθώς και το «Ανφιλντ», και μπορούν οι τράπεζες να τα πουλήσουν ανά πάσα στιγμή.

Με αυτό τον τρόπο βρέθηκαν στον δρόμο η Λιντς και τώρα η Άλκμααρ, που πλέον καλούνται να καταβάλλουν ενοίκιο για το πάλι ποτέ ιδιόκτητο γή-

πεδό τους. Ως παράδειγμα αναφέρθηκε και η Τσέλσι, που «θα χρεοκοπήσει αν αύριο το πρωί ο Αμπράμοβιτς τα παρατήσει». Στόχος του νέου γενικού διευθυντή είναι η ομάδα να λειτουργεί ανεξάρτητα από τον ιδιοκτήτη της, σε βάθος τετραετίας, μόνο που «ιδιος ήταν και ο στόχος του Πίτερ Κένιον πριν τέσσερα χρόνια».

«Αν άλλη επιχείρηση εμφάνιζε αυτό το οικονομικό χάλι, θα είχε κλείσει», ήταν η επισήμανση για τις ποδοσφαιρικές ομάδες στην Ευρώπη. Τονίστηκε πως «όσο μικρότερη είναι η ομάδα (π.χ. ΑΠΟΕΛ ή Ανόρθωση), τόσο μπορεί να αλλάξει την ιστορία της μια πρόκριση στο Τσάμπιονς Λιγκ», και αναφέρθηκε ως παράδειγμα η Βέρντερ Βρέμης, η οποία πέρισι, συνεχίζοντας και φτάνοντας στον τελικό του Κυπέλλου ΟΥΕΦΑ, έβγαλε πιο πολλά λεφτά από την Μπάγερν, που πήγε στα προημιτελικά στο Τσάμπιονς Λιγκ.

«Εμπορικά ο Κριστιάνο Ρονάλντο είναι αποτυχία. Η Ρεάλ δεν έχει βγάλει ούτε το 20% της μεταγραφής από πωλήσεις της φανέλας του, όταν για τον Μπέκαμ μέσα σε έξι μήνες είχε κάνει απόβροση των 23 εκατ. ευρώ από τα μπλουζάκια», επιώθηκε. Με την ε-

πισήμανση, όμως, πως ο Πορτογάλος κόστισε 94 εκατ. και ότι χωρίς αυτόν στην ενδεκάδα οι Μαδρίλενοι δεν τα πάνε καθόλου καλά, ώστε να εξηγηθεί γιατί «κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο ένας παίκτης να κάνει τη διαφορά και να πρέπει να χρυσοπληρωθεί γι' αυτό». Σημειώθηκε πως ο δανεισμός των ομάδων της Πρέμιερ Λιγκ έχει αυξηθεί φέτος κατά ένα δισεκατομμύριο στερλίνες, ενώ τέθηκε προς συζήτηση το θέμα της βιωσιμότητας των κυπριακών συλλόγων, όταν «το 70% του προϋπολογισμού τους πηγαίνει σε μισθούς παικτών, τη στιγμή που η οδγηία της ΟΥΕΦΑ λέει πως σε αυτό τον τομέα δεν θα έπρεπε να ξεδουλεύει πάνω από το 29% του ετήσιου μπάτζετ».

Κλείνει ο ευρωπαϊκός κύκλος της «δυναστείας» της ΤΣΣΚΑ

Ο κύκλος της δυναστείας της ΤΣΣΚΑ Μόσχας φαίνεται πως κλείνει. Επειτα από επτά συνεχείς παρουσίες σε φάινελ φορ και δύο κατακτήσεις, η ρωσική ομάδα μπαίνει σε ένα νέο καθεστώς, το οποίο εμφανίζεται πιο λιτό σε σχέση με αυτό των προηγούμενων ετών. Η κάνουλα με τα ευρώ αρχίζει να κλείνει σιγά σιγά, αν και πρόβλημα ρευστότητας οι Μοσχοβίτες δεν πρόκειται να αντιμετωπίσουν ποτέ. Η νέα εποχή ανοίγει με την

Ο Λάνγκτον δεν δείχνει να διαθέτει τις ηγετικές ικανότητες για να κρατήσει τους Μοσχοβίτες σε υψηλό επίπεδο.

ΤΣΣΚΑ δεν κινδυνεύει με «αφανισμό» από τον μπασκετικό χάρτη. Αλλιώς, όταν στο ρόστερ της υπάρχει ένας εκ των πληρέστερων καλαθοσφαιριστών στην Ευρώπη, ο Ραμόνας Σισκόουσκας, αλλά και παίκτες της αξίας του Χόλντεν, του Κρίαπα, του Λάνγκτον αλλά και του (τραυματία) Σμόντς, η κατάρρευση της «κόκκινης δυναστείας» αναμένεται να πάρει μια μικρή... παράταση.

Η επόμενη χρονιά αναμένεται να είναι κομβική για τους Ρώσους, οι οποίοι δύσκολα θα κρατήσουν στο ρόστερ τους τον Σισκόουσκας, ενώ και ο Χόλντεν θα έχει πατήσει τα 34. Εγγύηση για την ΤΣΣΚΑ αποτελεί ο Μιχαήλ Προχόροφ, ο οποίος παρότι τον τελευταίο καιρό έχει ανοικτεί στις ΗΠΑ και το NBA, καταθέτοντας προσφορά για την αγορά του πλειοψηφικού πακέτου των Νετς, παραμένει οικονομικός «στύλος» του συλλόγου.

Στη Ρωσία, δεν συνδέουν την αγωνιστική πτώση της ΤΣΣΚΑ με την οικονομική κρίση ούτε με το «στοπ» των κρατικών χορηγιών προς την ομάδα. Αλλιώς, τα χρήματα έπαιζαν πάντα... τυπικό ρόλο για τους Μοσχοβίτες. Αυτό που καταλογίζεται είναι οι λανθασμένοι χειρισμοί μετά την απομάκρυνση του Μεσίνα, καθώς πολλοί υποστηρίζουν πως ο Πασούτιν είναι ακόμα «λίγος» για τον πάγκο της ομάδας.

Φήμες, φέρνουν τον πρόεδρο του συλλόγου, Σεργκέι Κουσένκο, σε προχωρημένες συζητήσεις με τον Ντέιβιντ Μπλάτ, αλλά επιφανειακά υπάρχει κάλυψη στον Πασούτιν. Σίγουρα, η μετέπειτα πορεία της ΤΣΣΚΑ στην Ευρώπη θα αποβεί καθοριστική. Το φάινελ φορ του Παρισίου χωράει μόνο... τέσσερις και μέχρι στιγμής οι Ρώσοι φαντάζουν ως αυτουσίαντες. Ένας ρόλος, ο οποίος σίγουρα δεν συνάδει με την ιστορία του συλλόγου και σίγουρα δεν πρόκειται να τον ανεκτούν οι υπέρμετρα αισιόδοξοι ιδιοκτήτες του.

ΣΤΑΘΗΣ ΔΗΜΟΛΑΣ

Η Ουρουγουάη αναζητεί το χαμένο μεγαλείο της

Το τελευταίο εισιτήριο για τα τελικά του Παγκοσμίου Κυπέλλου του 2010 θα κριθεί στα γήπεδα της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής όπου η Κόστα Ρίκα θα συγκρουστεί σε διπλό μπαράζ με την Ουρουγουάη.

Κι αν για τη μικρή Κόστα Ρίκα, όπου συμμετέχει πάντα και ο πρώην παίκτης της ΑΕΚ Βάλτερ Σεντέρο (ρέκτορας συμμετοχών με τους «Τίκος»), αποτελεί ένα μεγάλο όνειρο η πρόκριση για μια ακόμη φορά στην παγκόσμια πο-

δοσφαιρική γιορτή της Νότιας Αφρικής, για το ποδόσφαιρο και γενικά το έθνος της Ουρουγουάης η κρισιμότητα των μπαράζ είναι τεράστια.

Όπως καταθέτει στην «Καθημερινή» ο Ουρουγουανός άσος του Εργοτέλν, Σέρχιο Λεάλ, όλη η χώρα περιμένει με λατρεία τα παιχνίδια ελπίζοντας να δει την «Σελέστε» να επιστρέφει ύστερα από χρόνια στην παγκόσμια ελίτ. «Όλοι στην πατρίδα έχουν την ελπίδα για νέες επιτυχίες στο ανώτερο επίπεδο και θα ήταν υπέροχο να δούμε την Ουρουγουάη μεταξύ των άλλων ποδοσφαιρικών δυναμείων».

Η Ουρουγουάη ζει εδώ και χρόνια μόνο με την ανάμνηση του ποδοσφαιρικού μεγαλείου της, έχοντας προκριθεί μόλις σε ένα από τα τέσσερα τελευταία

Μαρακανά, 16 Ιουλίου 1950: ο Ουρουγουανός Γκίτζια σκοράρει στον τελικό του Παγκοσμίου Κυπέλλου.

Μουντιάλ, χωρίς να καταφέρει τίποτε ούτε το 2002 που πήγε στα γήπεδα της Απω Ανατολής. Όμως, οι απαιτήσεις από την ομάδα που άρρασε στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα είναι τεράστιες. Η εκπληκτική ομάδα που διδάξε στους Ευρωπαίους το μοντέρνο ποδόσφαιρο στη δεκαετία του 1920, με τους θρίαμβους της στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1924 και του 1928, φιλοξένησε και κέρδισε το 1930 και το πρώτο Παγκό-

σμιο Κύπελλο. Σημαντικότερη στιγμή όμως παραμένει ο δεύτερος θρίαμβος σε Μουντιάλ, το λεγόμενο «Μαρακανάσσο». Η μέρα, δηλαδή, που η μικρή Ουρουγουάη νίκησε τη γηπεδούχο και μεγάλο φαβορί Βραζιλία το 1950 μέσα στο Μαρακανά και πήρε το τρόπαιο προ 200.000 Βραζιλιάνων που έκλαγαν. «Αυτό που μας καθόδηγεί ως έθνος αλλά κι ως εθνική ομάδα είναι η μαχητικότητα μας, αυτό που λέμε «Τκάρα Τσαρρούα»», εξηγεί ο Λεάλ, αναφερόμενος στην έκφραση της πατρίδας του που κατά λέξη σημαίνει «το νύχι των Ινδιάνων Ταορούα». «Αυτό σημαίνει τα πάντα και για μένα», προσθέτει.

Δεν παραλείπει, πάντως, να δηλώσει ότι η σημερινή «Σελέστε», που περιλαμβάνει και τον Σεμπασιάν Αμπρέου του Αρν, «διαθέτει εξαιρετικά ποιότητα και δύναμη και αξίζει να προκριθεί. Είμαι πολύ αισιόδοξος», λέει ο επιθετικός του Εργοτέλν, για τον οποίον έχει ήδη πετύχει τέσσερα τέρματα σε οκτώ αγώνες. Ελπίζει, δε, ότι οι καλές εμφανίσεις του στην Ελλάδα μπορεί μια μέρα να του ανοίξουν και την πόρτα της εθνικής του ομάδας, ενώ δεν ξεχνά τα οικονομικά προβλήματα των ομάδων εκεί. «Πρέπει να προκριθεί η Ουρουγουάη για να φανεί ξανά το ποδόσφαιρό μας, αφού οι σύλλογοί μας δεν είναι πια τόσο ανταγωνιστικοί λόγω οικονομικών δυσχερειών», επισημαίνει ο Λεάλ.

Ο πρώτος αγώνας διεξήχθη τα Ήμεράματα άρα Κύπρου στο Ξαν Χοσέ της Κόστα Ρίκα και η ρεβάνς το βράδυ της Τετάρτης στο Μοντεβιδέο. Και οι δύο αγώνες θα γίνουν με Ευρωπαίους διαιτητές.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σεζόν γεμάτη σκόνη, θρύψαλα και Brawn

Το 2009 ήταν μια από τις πιο σηµαδιακές χρονιές που είχαµε ποτέ στην ιστορία της Formula 1 κι ας έχει περάσει σχεδόν απαρατήρητη

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΙΟΚΚΑ

Οι «νεκροί» αναστάνουν και χύνουν σαμπάνια πάνω στο μνήμα των άλλοτε τρανών, η ατμόσφαιρα μυρίζει μπαρούτι καθώς οι επαναστάτες προσηλαθούν να εξοντώσουν τον στανικό στρατηγό Max, την ίδια ώρα που ο κόκκινος βαρόνος νοσταλγεί παλιές του δόξες, καθώς άλλο ένα σκάνδαλο τραντάζει συθέμελα τον πλανήτη του Bernie.

● **Η σεζόν** ξεκινά με τις μεγαλύτερες ίσως τεχνολογικές αλλαγές που γνώρισε ποτέ το σπορ, με τις ομάδες να επανασχεδιάζουν τα σημαντικότερα αεροδυναμικά τεμάχια των μονοθέσιών τους (μπρος και πίσω πτερύγιο, διαχυτήρα κ.λπ.) προσπαθώντας να πάρουν πίσω το 50% της χαμένης κατάθλισης, που επέφεραν οι νέοι κανονισμοί.

● **Τα ελαστικά slick** επιστρέφουν στις πίστες έπειτα από 11 χρόνια απουσίας, ενώ οι κινούμενες πτέρυγες κάνουν την επανεμφάνισή τους για πρώτη φορά μετά το 1969.

● **Η τεχνολογία KERS** (σύστημα αποκατάστασης κινητικής ενέργειας) είναι η σημαντικότερη που παρουσιάζεται στο σπορ μετά την καινοτομία «turbo» πριν από 32 χρόνια, αλλάζοντας για πάντα το πρόσωπο των αγώνων και γενικότερα το μέλλον της αυτοκίνησης.

● **Μία νεοσύστατη** ομάδα, την οποία δημιουργεί ο «πολυμήχανος» Ross Brawn από τις στάχτες της Honda, κερδίζει την πρώτη κούρα της χρονιάς στην Αυστραλία, καταφέροντας έτσι να γίνει η πρώτη που πετυχαίνει κάτι τέτοιο μετά το 1977 και την ομάδα του John Wolf.

● **Οι τρανές** ομάδες της Ferrari και της McLaren αποτυγχάνουν παταγωδώς, με τη θρυλική ιταλική ομάδα να πραγματοποιεί το χειρότερο στην 60χρονη ιστορία της ξεκίνημα στο πρωτάθλημα. Η προσπάθεια των δύο να κερδίσουν τον τίτλο του 2008 μετριάζει τις προετοιμασίες τους για το πολύ κρίσιμο 2009 και καθώς ξεκινά η χρονιά η απαγόρευση των παρασκινακών δοκιμαστικών επιβραδύνει ακόμη περισσότερο την πρόοδο τους, μέχρι που τελικά αντιλαμβάνονται ότι είναι πλέον πολύ αργά για να ανακάμψουν.

● **Η Red Bull Racing** καταφέρνει στην Κίνα να κερδίσει τον πρώτο της αγώνα με τη βοήθεια ενός κύριου σχεδιαστή, του Παναγιώτη Προδρόμου, προτού κατακτήσει τη δεύτερη θέση στο πρωτάθλημα κατασκευαστών, σκοραρώντας στην ενδιάμεση πορεία άλλες πέντε νίκες.

● **Ο Mark Webber** πανηγυρίζει στο Nurburgring την πρώτη του επιτεύξιμη νίκη, έπειτα από 131 άκαριτες προ-

McLaren και Ferrari απογοήτευσαν τους οπαδούς τους.

Η Red Bull Renault ήταν μια από τις ευχάριστες εκπλήξεις.

Η κόντρα της FOTA με την FIA παραλίγο να «δολοφονήσει» το σπορ.

σπάθειες, ως ο πρώτος Αυστραλός που κερδίζει Grand Prix μετά το 1981 και τον Alan Jones.

● **Η διαμάχη** της FIA με τη FOTA εξελίσσεται ως η μεγαλύτερη ίσως κόντρα που γνώρισε ποτέ το σπορ (η μεγαλύτερη σίγουρα μετά το 1980 και τον πόλεμο της FIA με τη FOCA) η οποία φέρνει τις ομάδες ένα βήμα μακριά από τη δημιουργία δύο ξεχωριστών πρωταθλημάτων και τη Formula 1, μια ανάσα από την καταστροφή.

● **Ο Felipe Massa** κινδυνεύει να χάσει τη ζωή του έπειτα από ένα φρικιαστικό ατύχημα που έχει με τη Ferrari του στην Ουγγαρία, το οποίο κρατά τον Βραζιλιάνο μακριά από τις πίστες για το υπόλοιπο του πρωταθλήματος.

● **Η Ferrari** ανακοινώνει την επιστροφή του Michael Schumacher πίσω από το τιμόνι, προτού οι δύο

Η νεοσύστατη ομάδα του Ross Brawn, που δεν γνώριζε καν εάν θα βρισκόταν στην εκκίνηση του πρώτου αγώνα, μονοπόλησε το παγκόσμιο πρωτάθλημα με τον Jenson Button, ο οποίος κέρδισε τις έξι από τις πρώτες επτά κούρσες.

πλευρές πάρουν την απόφαση να την ακυρώσουν τελικά (ένα παλιό τραύμα στο σβέρο δεν επιτρέπει στο Γερμανό θύλο να πραγματοποιήσει το όνειρο) δίνοντας μάταιες ελπίδες στους απανταχού τίφους, που τρέχουν για να εξασφαλίσουν ένα εισιτήριο στην κερκίδα.

● **Ο 19χρονος** Jaime Alguersuari -ο πιλότος με το πιο παράξενο ίσως όνομα μετά τον Narain Karthikeyan- γίνεται στη Valencia ο νεότερος στην ιστορία πιλότος της Formula 1, ξεπερνώντας κατά 56 ημέρες το ρεκόρ του Νεοζηλανδού Mike Thackwell από το 1980.

● **Ο Luca Badoer**, ο πιλότος με τις περισσότερες εμφανίσεις χωρίς βαθμό στην ιστορία της Formula 1, αντικαθίσταται για δύο αγώνες του Massa στη Ferrari και το μόνο που καταφέρει είναι να ανεβάσει το ρεκόρ του στους 50 αγώνες χωρίς βαθμό.

Η απαγόρευση των παρασκινακών δοκιμαστικών επιβραδύνει την πρόοδο των τρανών, μέχρι που αντιλαμβάνονται ότι είναι πλέον πολύ αργά για να ανακάμψουν

● **Ο Romain Grosjean** γίνεται στο Ευρωπαϊκό Grand Prix της Valencia, ο πρώτος Γάλλος που οδηγεί για τη Renault μετά το 1985 και τον Patrick Tambay.

● **Η Force India**, που είναι έτοιμη να καταρρίψει το ρεκόρ των περισσότερων συμμετοχών στη Formula 1 χωρίς κανένα βαθμό (που κατέχει η ομάδα της RAM από το 1985) κερδίζει το role position με τον Fisichella στο Spa, ο ο-

ποιός κάνει την επόμενη μέρα τη νίκη από τον Raikkonen πάνω στο νήμα.

● **Ο Fisichella** γίνεται ο πρώτος Ιταλός που αγωνίζεται στη Monza για τη Ferrari μετά το 1992 και τον Ivan Capelli, αλλά απογοητεύει τους οπαδούς της ομάδας αφού δεν καταφέρει να σκοράρει κανέναν απολύτως βαθμό έπειτα από πέντε συνολικά εμφανίσεις.

● **Ο Rubens Barrichello** καταφέρνει προς το τέλος της 17ης σεζόν του στη Formula 1 να κερδίσει δύο αγώνες με την ομάδα του Ross Brawn, ενώ παράλληλα συμπληρώνει 284 εμφανίσεις στο σπορ.

● **Ο Nelson Piquet Jr**, τον οποίο απολύει η ομάδα της Renault μετά το Grand Prix της Ουγγαρίας, αποφασιζει να εκδικηθεί την ομάδα, φέρνοντας στο φως στοιχεία που αποκάλυπταν το μεγαλύτερο ίσως σκάνδαλο στην ιστορία του

Ο Felipe Massa μετά το φρικτό του ατύχημα στην Ουγγαρία.

Ο μέγας Schumi βρέθηκε πολύ κοντά στο να επιστρέψει στο πιλοτάρι της Ferrari.

Το σκάνδαλο του «στημένου» αγώνα της Σιγκαπούρης συγκλονίζει την F1.

πρωταθλήματος, που αφορά το «στημένο» περσινο αγώνα στη Σιγκαπούρη.

● **Η BrawnGP** κερδίζει τον παγκόσμιο τίτλο στη Βραζιλία, γράφοντας ιστορία με χρυσά γράμματα, ξεπερνώντας ουσιαστικά ακόμη και την εργοστασιακή ομάδα της Mercedes-Benz, αφού ήταν η τελευταία κέρδισε ως νεοσύστατη τον τίτλο του 1954 με τον Juan Manuel Fangio, δεν υπήρχε πρωτάθλημα κατασκευαστών.

● **Δύο εργοστασιακές** ομάδες, BMW και Toyota, αποφασίζουν ελεύθερα οικονομικές κρίσεις να αποτραβηχτούν από το πρωτάθλημα όταν την ίδια στιγμή ξεφυτρώνει στην Ασία άλλα μια πίστα που -εργωνικά- κοστίζει γύρω στο \$1 δις!

● **Ο Max Mosley** παραδίδει το στέμμα του στον Jean Todt και η Formula 1 κοιτάζει στο 2010 με την κρυφή ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο...

Το κάτι άλλο

Με το Soul η Kia φέρνει στην αγορά μια ξεχωριστή σχεδιαστικά πρόταση

Του ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗ

Στην Kia έχουν προγραμματίσει να κατασκευάζουν 136.000 Soul ετησίως. Τα 30.000 από αυτά αναμένονται να διατεθούν πρωτίστως στην ευρωπαϊκή αγορά. Είναι σχεδόν βέβαιο πως το ιδιαίτερο μοντέλο της Kia (που το όνομά του υποδηλώνει την ψυχή) αποτελεί ηχηρή δέσμευση για το τι πρέπει να περιμένουμε από την εταιρεία στο προσεχές διάστημα. Το Soul είναι τόσο ξεχωριστό σχεδιαστικά, που σου «μιλάει» από μόνο του. Το σύνολο των ακμών στο αμάξωμα δημιουργεί ένα πολύ ενδιαφέρον αποτέλεσμα, από όποια

Η ουσία στο Soul είναι η προχωρημένη σχεδίασή του. Είτε το λατρεύεις από την πρώτη στιγμή, είτε το απορρίπτεις

οπτική γωνία και αν το κοιτάξεις. Σου φέρνει στο μυαλό μια μορφή μετασχηματισμένου κύβου, σαν εκείνους με τους οποίους παίζουν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Το Soul ενώνει τις αισθητικές ανησυχίες δύο πηριών, οι οποίες συμπεριφέρονται με διαφορετικές σχεδιαστικές εποχές και τάσεις. Ρετρό και φουτουριστικό μαζί.

Πίσω από την κουρτίνα

Με το Soul η εταιρεία επεκτείνεται σε μια κατηγορία η οποία τα τελευταία χρόνια δείχνει να είναι αναπτυσσό-

μενη εμπροστικά: τα ενός όγκου υπερμίνι. Το Soul βασίζεται σε ένα νέο «πάτωμα» το οποίο χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά και έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι δυνατόν να υιοθετηθεί και στις μελλοντικές προτάσεις της εταιρείας. Στη δομή του πλαισίου έχει χρησιμοποιηθεί κάλυψας υψηλής αντοχής σε ποσοστό 70,3%, ενώ το 72,6% των τμημάτων του έχει περάσει από διαδικασία αντιστοίχισης προστασίας. Το πλαίσιο του Soul είναι αρκετά στιβαρό για τα δεδομένα της κατηγορίας. Στη δημιουργία αυτής της εντύπωσης συμβάλλει και η σφικτή ανάρτηση, για το «set up» της οποίας έβαλαν το χέρι τους και οι ειδικοί της Lotus.

Το ενός όγκου αυτοκίνητο της Kia είναι αρκετά ψηλό, με σχετικά μεγάλο πλάτος, όμως η σχεδίαση είναι τέτοια που «κρύβει», κατά κάποιον τρόπο, τον όγκο. Οδηγός και επιβάτες κάθονται ψηλότερα απ' ό,τι συνήθως. Η ορατότητα είναι καλή περιμετρικά χάρη στις λεπτές κολόνες εμπρός και στη μέση του αμαξώματος. Τα υλικά που έχουν χρησιμοποιηθεί στο εσωτερικό είναι καλά, αλλά δεν ξεφεύγουν σε καμία περίπτωση από τα (σκληρά) κορεατικά πρότυπα. Η συναρμολόγηση, πάντως, δείχνει αρκετά προσεγγισμένη. Πιστεύεις πως τίποτα δεν θα τριφεί, ακόμη και έπειτα από καιρό. Η καμπίνα είναι ευρύχωρη (για επιβάτες και αποσκευές) έχοντας επίπεδο πάτωμα στο πίσω τμήμα, ενώ παράλληλα προσφέρει πολλούς αποθηκευτικούς χώρους και στις δύο σειρές καθισμάτων. Κρίμα που απουσιάζουν οι πολυμφο-

Το Soul ενώνει τις αισθητικές ανησυχίες δύο πηριών, οι οποίες συμπεριφέρονται με διαφορετικές σχεδιαστικές εποχές και τάσεις.

ΥΠΕΡ	ΚΑΤΑ
Σχεδιαστική προσωπικότητα, Μπρίο κινητήρα, Ευχάριστο στον δρόμο, Χώροι	Ελαστικότητα κινητήρα, Κύλιση

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Nissan Qashqai 4x2 1.6: Από 17.900 ευρώ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ (ΕΚΔΟΣΗ ΔΟΚΙΜΗΣ)

Kia Soul 1.6
Τιμή: Από 16.500 έως 17.900 ευρώ
0-100 κλμ./ώρα*: 11.0''
Τελική ταχύτητα*: 177 κλμ./ώρα
* Τιμές κατασκευαστή

φικές λύσεις που θα «απογείωναν» τις αξίες του Soul. Η «έξυπνη» κονσόλα συμπεριλαμβάνει τους διακόπτες του κλιματισμού και του ηχοσυστήματος. Αμφότεροι αναδεικνύουν μια ποιοτική αίσθηση κάθε φορά που τους χρησιμοποιείς.

Πίσω από το τιμόνι ξεχνάς ότι οδηγείς ένα ημιψηλο αυτοκίνητο. Δεν «πλέει», ενώ η αίσθηση από το γρήγορο τιμόνι είναι αξιοπρόσεκτη.

Πίσω από το τιμόνι του Soul ξεχνάς ότι οδηγείς ένα ημιψηλο αυτοκίνητο. Δεν «πλέει» όπως εύλογα περιμένες όταν το αντίκρισες εξωτερικά, ενώ η αίσθηση από το γρήγορο τιμόνι είναι αξιοπρόσεκτη. Το κιβώτιο ταχυτήτων είναι εύχρηστο, αν και δεν συμπαθεί

τις αστραπιαίες αλλαγές. Η κλιμακωσι των πέντε σχέσεων είναι σχετικά «κοντή», συμβάλλοντας θετικά στις επιταχύνσεις εν κινήσει, επιβαρύνει όμως την κατανάλωση καυσίμου. Πέρα από τα προαναφερθέντα, είναι αλήθεια πως δεν σου παίρνει αρκετό χρόνο για

Αντί συμπεράσματος

Η ουσία στο Soul είναι, αναμφίβολα, η προχωρημένη σχεδίασή του. Εκεί ξεκινούν και τελειώνουν όλα. Είτε το λατρεύεις από την πρώτη στιγμή, όπως έγινε με εμάς, είτε το απορρίπτεις. Ενδιάμεση κατάσταση δεν υφίσταται. Τώρα, το ότι το Soul είναι ταυτόχρονα ένα ευχάριστο οδηγικό αυτοκίνητο χωρίς χτυπητές αδυναμίες, μόνο στα θετικά μπορεί να προσμετρηθεί. Οποιοσδήποτε επιλέξει δεν θα δυσκολευτεί να θέσει σε δεύτερη μοίρα τη μέτρια άνεση της ανάρτησης, την απουσία διαμόρφωσης στο εσωτερικό, όπως και την αναλογικά «τσιμπημένη» (για τα ειωθότα της Kia) τιμή πώλησης.

να διαπιστώσεις πόσο σβέλο είναι στην κίνησή του το Soul. Αρκεί να ανεβάσεις τις στροφές του ισχυρότερου (στην κλάση) ατμοσφαιρικού 1600άρη κινητήρα και να τις διατηρήσεις εκεί, γιατί η ελαστικότητα (ιδίως μέχρι τις 3.500 σ.α.λ.) δεν είναι στα φώρτες της. Αυτονόητο είναι λοιπόν πως, μαζί με τις επιδόσεις του ευστροφου μότερ, αυξάνεται παράλληλα και ο παραγόμενος θόρυβος στην καμπίνα επιβατών.

Εντούτοις, δεν ενοχλεί, αφού προέχει ο σφιρτόζικος χαρακτήρας (θυμίζει λίγο τα Swift της δεκαετίας του '90). Η ασφαλής και ουδέτερη συμπεριφορά (επικουρική η συνεισφορά του στάνταρ ESP) συνθέτει την εικόνα του Soul στον δρόμο. Οι μεγάλοι τροχοί με το χαμηλό προφίλ στα ελαστικά της ακριβότερης έκδοσης δικαιολογούν την περιορισμένη άνεση και την τυπικά απωσανατολίτικη κύλιση (απόρροια και της σφικτής ανάρτησης). Τέλος, τα φρένα στέκονται στο ύψος των περιστάσεων και δηλώνουν εμφατικά την παρουσία τους, όταν και όποτε χρειαστεί.

Το περιπλοκο λατρευτικό συγκρότημα του Ανγκόρ Βατ στη σύγχρονη Καμπότζη στέγαζε πολιτισμό με αξιόλογη αρχιτεκτονική παραγωγή.

Ιχνηλατώντας την εξαφάνιση πολιτισμών

Ο βιο-ανθρωπολόγος Τζάρνεντ Ντάιαμοντ εξηγεί τους λόγους και βρίσκει ομοιότητες με το σήμερα

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

«Το όνομά μου είναι Οζυμανδίας, Βασιλέας Βασιλέων, Κοίτα τα έργα μου, δοξασιμένη, και απελπίσου! Τίποτα δεν μένει παντοτινό. Γύρω από τη σήψη Στα γιγάντια αυτά ερείπια, χωρίς όρια και φτιασίδια Η μοναχική και επίπεδη άμμος απλώνεται».

ΟΖΥΜΑΝΔΙΑΣ, Π. ΜΠ. ΣΕΛΕΪ

Σε μια εποχή κατά την οποία το θέμα της κατάρρευσης καθεστώτων, όπως αυτών της Ανατολικής Ευρώπης, απασχολεί την επικαιρότητα λόγω της 20ής επέτειου της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου, οι θέσεις του βιο-ανθρωπολόγου Τζάρνεντ Ντάιαμοντ αποκτούν ξεχωριστό ενδιαφέρον. Στο βιβλίο του «Κατάρρευση», ο Ντάιαμοντ αποπειράται να ερμηνεύσει τα αίτια της κατάρρευσης ισχυρών πολιτισμών του παρελθόντος, με σημαντικά πολιτιστικά, οικονομικά και παραγωγικά επιτεύγματα στο ενεργητικό τους.

Ο Οζυμανδίας, το σονέτο του Σέλεϊ που αναφέρεται στον Αιγύπτιο Φαραώ Ραμσή Β', προσπαθεί με τον τρόπο του να τονίσει την εφήμερη φύση κάθε φαινομενικά πανιοχώρας αυτοκρατορίας, καταδικασμένης να υποκύψει στη φθορά του χρόνου για να καθεί στην άμμο της ερήμου. Ποια αναπόδραστη διαδικασία οδηγεί, όμως, τις αυτοκρατορίες και τους μεγάλους πολιτισμούς στην παρακμή; Ο Ντάιαμο-

ντ, στο βιβλίο του «Κατάρρευση» (Εκδ. Κάτοπτρο), αποδίδει την παρακμή και την εξαφάνιση σε συνδυασμό παραγόντων, που μπορεί να περιλαμβάνουν την ηθελμένη «οικο-κτονία», όπου ο πληθυσμός καταστρέφει το οικοσύστημά του, αδιαφορώντας για τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των πράξεών του, αλλά και τις κλιματικές αλλαγές που δεν σχετίζονται με την ανθρώπινη δραστηριότητα, την ύπαρξη εξηχρικών γεγόνων και την απουσία εμπορικών εταίρων.

Με τον όρο κατάρρευση, ο Ντάιαμοντ εννοεί την ακραία μορφή παρακμής, που εκδηλώνεται με σταδιακή αλλά δραστηκή πληθυσμιακή συρρίκνωση, καθώς και την περιστολή ή ακόμη και εγκατάλειψη κάθε πολύπλοκων κοινωνικών δραστηριοτήτων. Ανάλογη κατάρρευση υπέστησαν πολιτισμοί σε κάθε πλάτος και μήκος της Γης, από τους Ινδιάνους Ανασάζι του Νέου Μεξικού στις ΗΠΑ, τον μινωικό πολιτισμό, τη Νήσο του Πάσχα στον Ειρηνικό, τον πολιτισμό των Μάγιας της Κεντρικής Αμερικής, μέχρι και εκείνους του Ανγκόρ Βατ της Καμπότζης και των μυστηριωδών Νάσκα του Βόρειου Μεξικού.

Οι επιβλητικές πυραμίδες των Μάγιας στο Μεξικό δεν βοηθούν στην κατανόηση των αιτίων που οδήγησαν τον πολιτισμό αυτό στην εξαφάνιση.

Το βιβλίο του Ντάιαμοντ αποκαλύπτει με αδιάσειστα στοιχεία ότι οι κοινωνίες του παρελθόντος είχαν την ίδια αυτοκαταστροφική ικανότητα με εκείνη των σύγχρονων ανεπτυγμένων κρατών. Η αδιάκοπη αποψίλωση των δασών και η καταστροφή του οικοσυστηματός τους, η αποσάθρωση του εδάφους ως αποτέλεσμα εντατικής καλλιέργειας, η αποτυχημένη διαχείριση υδάτινων πόρων, η υπερβολική θήρα και αλεία, καθώς και η άκρατη πληθυσμιακή αύξηση είναι μεταξύ των παραγόντων που συνέβαλαν στην κατάρρευση των παραπάνω πολιτισμών.

Κοινές πορείες

Οι πορείες προς την καταστροφή υπήρξαν δε κοινές, απλές παραλλαγές στο ίδιο μοτίβο: πληθυσμιακή εκτίναξη, που υποχρέωσε τους κατοίκους να εντατικοποιήσουν τις μεθόδους αγροτικής παραγωγής, με σημαντικά αρδευτικά έργα, διπλή σπορά και πεζούλες, που με τη σειρά τους οδήγησαν σε εξασθένιση των εδαφών και σε λιμό.

Η αξία της ιστορικής εμπειρίας ως παραδείγματος προς αποφυγή είναι εμφανής, ιδιαίτερα αν αναλογισθούμε ότι στους παραπάνω παραγόντες η σύγχρονη δυτική κοινωνία προσέθεσε την προκαλούμενη από τον άνθρωπο κλιματική αλλαγή, τη συσσώρευση τοξικών αποβλήτων στο περιβάλλον, την εξάντληση των ενεργειακών πηγών και την πλήρη αξιοποίηση της φωτοσυνθετικής ικανότητας των οργανισμών στη Γη.

Η αποψίλωση έφερε το τέλος των Νάσκα

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ. Ο μυστηριώδης πολιτισμός, υπεύθυνος για τη χάραξη των «γραμμών των Νάσκα», που διασχίζουν την έρημο του Νότιου Περού, επέσπευσε την εξαφάνισή τους, φυλεύοντας αδιάκριτα τα δάση της περιοχής, πριν από 1.500 χρόνια. Οι Νάσκα, που φημίζονται για τις τεράστιες γραμμικές απεικονίσεις ζώων και γεωμετρικών σχημάτων, ορατών μόνο από τον αέρα, κατέστρεψαν την ικανότητά τους να παράγουν τροφή εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, που προκάλεσαν στην περιοχή τους με την αποψίλωση των δασών σε αυτή.

Σύμφωνα με έκθεση, που παρουσίασαν ανθρωπολόγοι του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ τη Δευτέρα στη Βαρκελώνη, «ένας αρχαίος πολιτισμός της Νότιας Αμερικής, που εξαφανίσθηκε πριν από 1.500 χρόνια, επέσπευσε την εξαφάνισή του καταστρέφοντας το εύθραυστο οικοσύστημα, αναγκαίο για την επιβίωσή του». Οι Νάσκα αποψίλωσαν έτσι κοιλάδες, που ήταν κατάφυτες με το γηγενές δέντρο κουαράνγκο. Το κουαράνγκο, με διάρκεια ζωής που υπερβαίνει τη μία χιλιετία, είναι γνωστό για την ικανότητά του να συντηρεί το έδαφος και την υγρασία. Προηγούμενες μελέτες απέδιδαν την εξαφάνιση των Νάσκα στο τοπικό κλιματικό φαινόμενο «Ελ Νίνιο», που ίσως προκάλεσε υπερθέρμανση σε τοπική κλίμακα και παραεταμένη ανομβρία.

«Τα δάση κουαράνγκο εμφανίζουν σημαντικές ιδιαιτερότητες, όπως την ικανότητα να ρυθμίζουν την ποσότητα αζώτου στο έδαφος, ενώ αποτελούν καλή πηγή καυσίμου και ξυλείας», λέει ο επικεφαλής της μελέτης δρ Ντέιβιντ Μπέρεσφορντ-Τζόουνς. Οι πολύ βαθιές ρίζες του κουαράνγκο βοηθούν στη δημιουργία εύκρατου μικροκλίματος, ενώ τα φύλλα του προσφέρουν καλό λίπασμα. Τα λίγα εναπομείναντα δάση κουαράνγκο στην περιοχή εξαφανίζονται σταδιακά, εξαιτίας της παράνομης υλοτομίας.

Λατρευτικοί οδοί

Οι «γραμμές των Νάσκα» εκτιμάται από σύγχρονους αρχαιολόγους ότι υπήρξαν λατρευτικές οδοί, που χρησιμοποιούνταν για ιεροτελεστίες. Παλιότερες θεωρίες, όπως αυτή του αμφιλεγόμενου Ελβετού συγγραφέα Εριχ φον Ντέικεν, θέλουν τις γραμμές να δημιουργήθηκαν από εξωγήινους επισκέπτες, που θεώρησαν καλό να μοιραστούν την προηγμένη τους τεχνολογία με τους πολιτισμούς της Κεντρικής και Λατινικής Αμερικής, αλλά και με τους αρχαίους Αιγύπτιους.

Τα δεικνύμενα της έρευνας του Κέιμπριτζ διαψεύδουν την ευρέως διαδεδομένη στη σύγχρονη Δύση άποψη, σύμφωνα με την οποία οι πολιτισμοί της αρχαιότητας ζούσαν σε απόλυτη αρμονία με τη Φύση, μέχρι την άφιξη των Ισπανών κατακτητών του 16ου αιώνα, που «δάσαν» τις δικές τους καταστροφικές μεθόδους υπερμεταλλεύσεως των φυσικών πόρων. Ο πολιτισμός των Νάσκα ήκμασε μεταξύ 300 π.Χ. και 800 μ.Χ., ενώ ίδρυσε την πόλη Κακουάτσι, που διέθετε προηγμένο υπόγειο αρδευτικό σύστημα.

REUTERS

Ουδείς γνωρίζει γιατί οι Νάσκα χάραξαν τις απεικονίσεις στην έρημο.

Σύμβολα εξουσίας ίσως να αποτελούσαν τα αγάλματα μοάι, που μοιάζουν να φρουρούν τις ακτές της Νήσου του Πάσχα.

Οικολογική κατάρρευση στη Νήσο του Πάσχα

Ο **πολιτισμός** της Νήσου του Πάσχα, που μας κληροδότησε τα μυστηριώδη επιβλητικά αγάλματα «μοάι», προσφέρει ένα από τα καλύτερα παραδείγματα απόλυτης οικολογικής κατάρρευσης. Οι Πολυνήσιοι έποικοι του μικρού και απομονωμένου νησιού στον Ειρηνικό Ωκεανό, που έφθασαν σε αυτό γύρω στο 700 μ. Χ., αυξήθηκαν σε 30.000 την περίοδο της ακμής του νησιού γύρω στο 850 μ. Χ. Η γεωλογική ιδιαιτερότητα και μορφολογία του νησιού, που αποτελείται κυρίως από ηφαιστειακή βασαλτικά πετρώματα, επέτρεψαν στους κατοίκους να αναπτύξουν προηγμένη αγροτική παραγωγή, αλλά και να δημιουργήσουν τα αγάλματα μοάι.

Τα περισσότερα από τα 880 αγάλματα, με μέσο ύψος πέντε μέτρα και μέσο βάρος δέκα τόνους, αποτελούσαν -σύμφωνα με αρχαιολόγους- σύμβολα εξουσίας της άρχουσας τάξης του νησιού.

Κοινωνικές εντάσεις

Η ασφυκτική πληθυσμιακή πίεση την εποχή της ακμής της Νήσου του Πάσχα, όμως, μαζί με την πλήρη αποψίλωση των γηγενών δασών του νησιού, με στόχο την ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής, οδήγησαν σε κοινωνικές εντάσεις, στην ανατροπή της παραδοσιακής ελίτ και την αποκαθάρωση των γιγάντιων «μοάι» από τις περιτέκνες βάσεις τους (άχου).

Ο εμφύλιος πόλεμος, που φάινεται να ξέσπασε στο νησί, οδήγησε σε καταρράκωση της παραγωγής τροφίμων και στη σταδιακή -αλλά διαρκή- συρρίκνωση του πληθυσμού, μέχρι την τελική του εξαφάνιση.

Οι Ιάπωνες είχαν άλλη πολιτική

Η Ιαπωνία την περίοδο Εντο (1633-1868) ανέπτυξε αζόπιστο και αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης του δασικού πλούτου. Η δυναστεία των Τοκουγκάουα, αντιμετώπιζοντας ενισχυμένη ζήτηση για ξυλεία ναυπήγησης σκαφών, οικοδομής και καυσίμου, προχώρησε αρχικά σε μαζική αποψίλωση δασών.

Οι παρεπόμενες πυρκαγιές, η αποσάθρωση του εδάφους και οι πλημμύρες έπεισαν, όμως, τον αυτοκράτορα να επιβάλει το 1666 πολιτική περιορισμού της υλοτομίας και αύξησης της αναδάσωσης σε μεγάλη κλίμακα. Η απόφαση του θρόνου προέβλεπε ότι μόνο ο σογκούν (γαιοκτήμονας της περιοχής) και οι άνδρες του οικου του (νταϊμό) είχαν δικαίωμα να ξυλεύουν και να αναδάσσουν το δάσος.

ασφάλεια είναι ένας ζωντανός θάλας

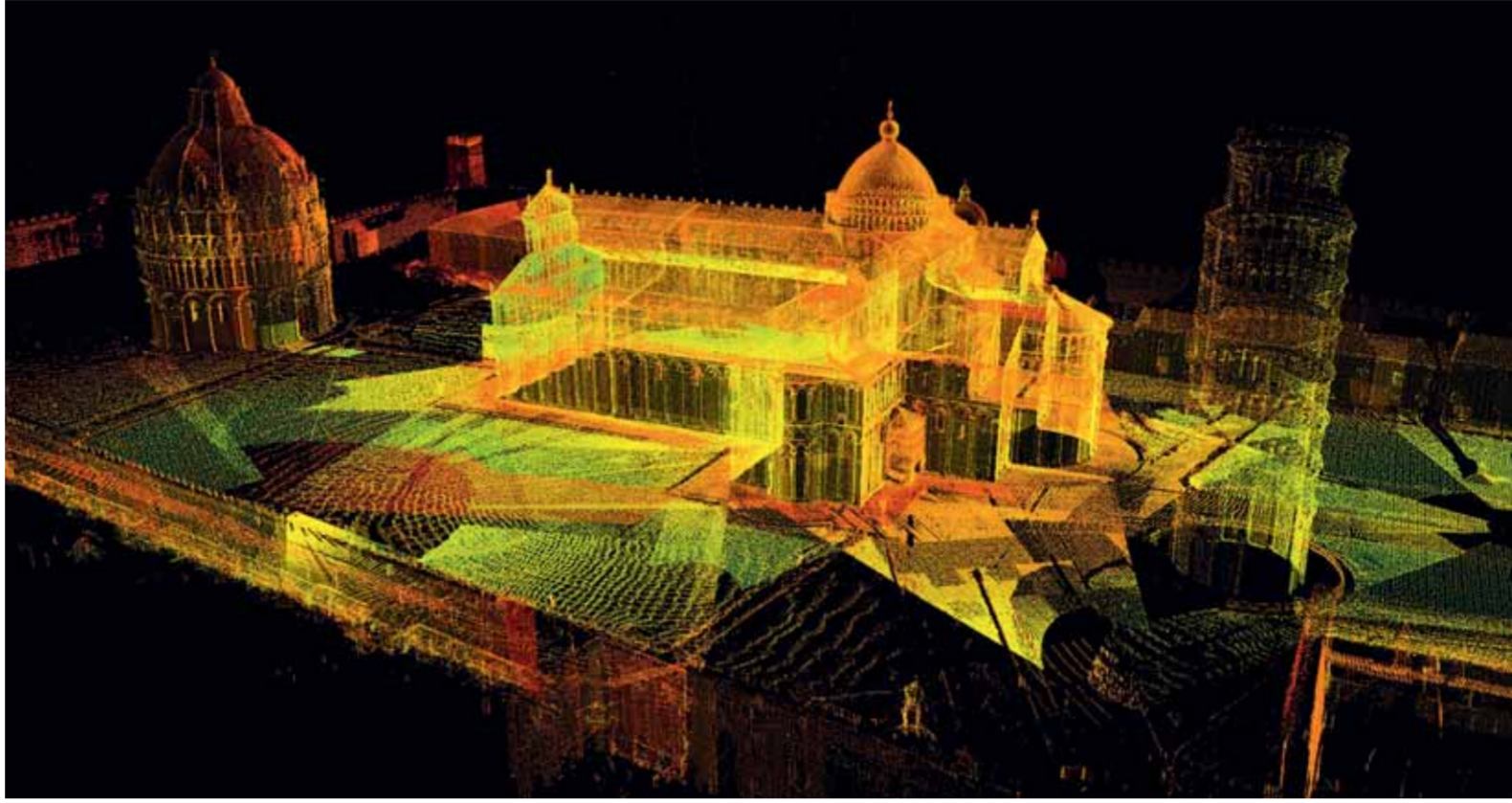
Υλικό στο www.cyark.org

Παρ' όλο που τα δεδομένα από την ψηφιοποίηση κάθε μνημείου ανήκουν στον εκάστοτε κρατικό φορέα που έχει αναλάβει τη διαχείρισή του, η CyArk αναρτά στο site της (www.cyark.org) εικόνες από τα τρισδιάστατα αντίγραφα -όπως αυτές προκύπτουν από την επεξεργασία των μετρήσεων- αλλά και, σε κάποιες περιπτώσεις, πλήρη εικονικά μοντέλα των κτιρίων.

Αλλωστε, πέρα από τη διαφύλαξη της κληρονομιάς που έχουν αφήσει πίσω τους πολιτισμοί οι οποίοι μεγαλούργησαν ανά τους αιώνες, στόχος της μη κερδοσκοπικής οργάνωσης είναι να δώσει τη δυνατότητα σε κάθε χρήστη του Ιντερνετ να γνωρίσει αυτή την κληρονομιά από τον υπολογιστή του, σε όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστική μορφή.

Γι' αυτό και στο ίδιο site υπάρχει επίσης έτοιμο εκπαιδευτικό υλικό, στην αγγλική γλώσσα, το οποίο απευθύνεται σε μαθητές του Δημοτικού για να τους δείξει ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες της διάβρωσης σε ένα ιστορικό κτίριο ή πώς αναμένεται να επηρεάσουν οι κλιματικές αλλαγές τους αρχαιολογικούς χώρους σε όλες τις γεωγραφικές ηπείρους.

Στα σχέδια της CyArk είναι, άλλωστε, να χρησιμοποιήσει τα ψηφιακά αντίγραφα σαν προτάγματα για ένα εικονικό ταξίδι πίσω στο χρόνο, ανασυνθέτοντας, δηλαδή, ψηφιακά κάθε μνημείο στην αυθεντική μορφή που είχε αυτό σε διάφορες ιστορικές περιόδους.

Τρισδιάστατη θα είναι η απεικόνιση των μεγαλύτερων μνημείων, σύμφωνα με την τεχνολογία της «Ψηφιακής Κιβωτού». Η σάρωση με λέιζερ σκανάρει την επιφάνεια που βρίσκεται μπροστά και υπολογίζει τις αποστάσεις διοεκατομμυρίων σημείων.

Ψηφιακή κιβωτός για την αρχειοθέτηση μνημείων

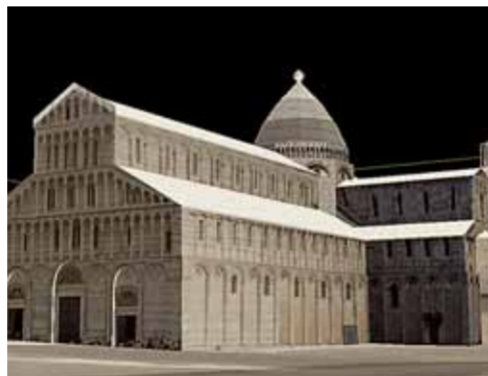
Δεκάδες ινστιτούτα και πανεπιστήμια διαθέτουν κονδύλια και επιστήμονες ώστε να βοηθήσουν στην προσπάθεια

Του **ΚΩΣΤΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ**

Την επόμενη ημέρα του σεισμού στη Λ' Ακουίλα της Ιταλίας, όταν οι υπεύθυνοι ξεκίνησαν τον απολογισμό των καταστροφών, διαπίστωσαν πως σε αυτές δεν συμπεριλαμβάνονταν μόνον εκατοντάδες κατοικίες που είχαν μετατραπεί σε σωρούς από μπάζα. Ανάμεσα στα κτίρια που είχαν υποστεί σοβαρές ζημιές ήταν και σημαντικά ιστορικά μνημεία της γειτονικής χώρας, όπως ο καθεδρικός ναός της Santa Maria di Collemaggio -η εκκλησία του 13ου αιώνα στην οποία έγινε η στέψη του Πάπα Σελεστίνου Ε' το 1924- και η Porta Napoli, η πύλη που κτίστηκε το 1548 προς τιμήν του αυτοκράτορα Καρόλου Ε'.

Βέβαια, το ιταλικό υπουργείο Πολιτισμού έχει ήδη καταρτίσει ένα εκτεταμένο πρόγραμμα αποκατάστασης όλων των ιστορικών κτιρίων. Αν όμως υπήρχαν τρισδιάστατα ψηφιακά μοντέλα για κάθε μνημείο τα οποία θα καθοδηγούσαν τους συντηρητές και τους αρχαιολόγους στις εργασίες τους, τότε η αποκατάσταση θα γινόταν ακόμη πιο γρήγορα και με τη μεγαλύτερη δυνατή ποιότητα ως προς την παρακίρη λεπτομέρεια κάθε μνημείου ξεχωριστά.

Αυτό το κενό έρχεται να καλύψει η CyArk («Ψηφιακή Κιβωτός»), η μη κερδοσκοπική οργάνωση που ίδρύσε το 2002 ο ιρακινός καταγωγής επιστήμονας Ben Kasuya, με στόχο να δημιουργηθεί μία βάση δεδομένων όπου θα φυλάσσονται οι «ψηφιακοί κλώνοι» σημαντικών μνημείων της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς. Αλλωστε, η τεχνολογία που χρησιμοποιεί η CyArk για να «παράγει» αυτά

Μέσα σε 5 χρόνια η «Ψηφιακή Κιβωτός» θα έχει εμπλουτισθεί με τα 500 σημαντικότερα μνημεία.

τα ηλεκτρονικά αντίγραφα επινοήθηκε από τον ίδιο τον ιδρυτή της: λέγεται «τρειςδιάστατη σάρωση με λέιζερ» και βασίζεται σε μία φορητή συσκευή η οποία εκτοξεύει δέσμες λέιζερ για να σκανάρει την επιφάνεια που βρίσκεται μπροστά της, υπολογίζοντας τις αποστάσεις διοεκατομμυρίων σημείων. Έτσι, ο σωρός μπορεί όχι μόνο να ψηφιοποιηθεί σε τρεις διαστάσεις κτίρια ή αγάλματα οποιονδήποτε διαστάσεων, αλλά και να αποτυπώσει λεπτομέρειες από το ανάγλυφό τους οι οποίες δεν ξεπερνούν σε μέγεθος το ένα χιλιοστό.

Πίσω στη δεκαετία του '90, την εποχή όπου ο Kasuya εφύρε αυτήν την τεχνολογία, ο πρωταρχικός του στόχος δεν ήταν να δημιουργήσει ψηφιακά ομοιώματα μνημείων με ιδιαίτερη ιστορική αξία. Η τρισδιάστατη σάρωση με λέιζερ επινοήθηκε αρχικά για να βοηθήσει τους τοπογράφους να αποτυπώνουν γέφυρες ή αυτοκινητόδρομους, αλλά και τους μηχανολόγους

για να επιθεωρούν μεγάλες κατασκευές, όπως δεξαμενές άντλησης πετρελαίου. Ωστόσο, όταν ο Kasuya παραχώρησε την εμπορική εκμετάλλευση της τεχνολογίας στην εταιρεία Leica Geosystems, σκέφτηκε πως η ίδια μέθοδος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επίσης και για την ηλεκτρονική διαφύλαξη κτιρίων ή αγαλμάτων. Και η αφορμή για την υλοποίηση της «Ψηφιακής Κιβωτού» στάθηκε η καταστροφή των αγαλμάτων του Βούδα, το 2001, από τους Ταλιμπάν - καταστροφή που τον έκανε να συνειδητοποιήσει πως αν με την τρισδιάστατη σάρωση είχαν δημιουργηθεί ηλεκτρονικά αντίγραφα των αγαλμάτων, ίσως κάποια στιγμή μπορούσαν να ανακατασκευαστούν στην αυθεντική τους μορφή.

Στην πορεία, βέβαια, στο πρότζεκτ της CyArk προστέθηκαν και κτίρια τα οποία κινδυνεύουν από πολλές άλλες αιτίες: ήδη η μη κερδοσκοπική οργάνωση έχει ψηφιοποιήσει δεκά-

δες μνημεία, όπως την αρχαία Πομπηία, τα κτίρια των Μάγια στην αρχαιολογική ζώνη Chichén Itza στο Μεξικό, τον πύργο της Πίζας και την πόλη του Λούξορ στην Αίγυπτο. Αλλωστε, πέρα από το γεγονός ότι όσα από αυτά τα κτίρια βρίσκονται κοντά σε αστικά κέντρα φθείρονται από την όξινη βροχή, σχεδόν όλα τα μνημεία απειλούνται από φυσικές καταστροφές - οι οποίες μάλιστα αναμένεται να πολλαπλασιαστούν τα επόμενα χρόνια, λόγω των κλιματικών αλλαγών. Γι' αυτό και το μνημείο που ψηφιοποιεί αυτή τη στιγμή η CyArk είναι τα πρόσωπα των τεσσάρων Αμερικανών προέδρων που βρίσκονται λαξευμένα στο όρος Rushmore στη Νότια Ντακότα, καθώς οι αυξανόμενες ισχυρές βροχοπτώσεις αλλοιώνουν όλο και περισσότερο τα χαρακτηριστικά των γλυπτών.

Ίσως όμως η σημαντικότερη επιτυχία της οργάνωσης του Kasuya είναι πως ήδη έχει ευαισθητοποιήσει δεκάδες ινστιτούτα και πανεπιστήμια απ' όλο τον κόσμο, τα οποία διαθέτουν κονδύλια και επιστήμονες ειδικούς στις τεχνολογίες λέιζερ ώστε να βοηθήσουν στην προσπάθεια της CyArk: για παράδειγμα, η ψηφιοποίηση των γλυπτών στη Νότια Ντακότα γίνεται με τη συνεργασία καθηγητών της Σχολής Καλών Τεχνών της Γλασκώβης, οι οποίοι θεωρούνται παγκοσμίως από τους πλέον έμπειρους στην τρισδιάστατη σάρωση. Γι' αυτό και, όπως ελπίζει ο Kasuya, μέσα σε πέντε μόλις χρόνια η «Ψηφιακή Κιβωτός» θα έχει εμπλουτισθεί με τα 500 σημαντικότερα μνημεία της παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς, όπως αυτά έχουν χαρακτηριστεί από την UNESCO.

Οι «Σέρλοκ Χολμς» του facebook

Νέο μέσο ανεύρεσης χαμένων ακτικειμένων. Στα 500 εκατ. αναμένεται ότι θα φθάσουν οι χρήστες το 2010

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

«Στα ταξίδια μου βρήκα μια κάμερα γεμάτη από τις αναμνήσεις κάποιου και θέλω να του την επιστρέψω. Τριγύρισα στη Χώρα της Μυκόνου, στα ελληνικά νησιά, την επόμενη μέρα, αλλά δεν αναγνώρισα κάποιον. Αυτή είναι η τελευταία φωτογραφία. Αν είσαι εσύ αυτός, γράψε μου στο mylostphotos@gmail.com και θα σου επιστρέψω την κάμερα. Αυτό είναι ένα πείραμα. Θέλω να μπειτε στο γκρουπ αυτό και να καλέσετε κι άλλους, με την ελπίδα ότι έτσι θα βρω τον ιδιοκτήτη της κάμερας και θα τον επανέσωμα με τις φωτογραφίες του. Ξέρω ότι είναι απίθανο, αλλά είναι ο μόνος τρόπος που μπορώ να σκεφτώ για να φτάσω στους σωστούς ανθρώπους - ποιος ξέρει από πού είναι, αλλά υπάρχουν κάποιες λήψεις από το Λονδίνο πριν από αυτές στα ελληνικά νησιά. Ορίστε λοιπόν... Δεν μπορείτε να πεις ότι δεν προσπάθησα. Ευχαριστώ σε όσους βοηθήσουν - ποιος ξέρει, ίσως αυτό πετύχει».

Ήταν 17 Οκτωβρίου όταν ο Ντάνι Κάμερον, από το σπίτι του στην Αυστραλία πια, έγραφε τα παραπάνω, χωρίς στην πραγματικότητα και ο ίδιος να πιστεύει ότι το πείραμα αυτό θα είχε επιτυχία. Εκκλίσσε το μήνυμα σε ένα εικονικό μπουκάλι, ένα γκρουπ στο facebook με τίτλο «Needle in a haystack» (δηλαδή... βελόνα στ' άχυρα) και το έριξε στον ωκεανό του Ιντερνετ. «Ποιος ξέρει», σκεφτόταν και ξανασκεφτόταν.

Ανταπόκριση

Και τότε, συνέβη... Όπως οι καλλιτέχνες ζουν για τη στιγμή που το έργο τους θα αποκοπεί από τους ίδιους, αποκτώντας τη δική του υπόσταση, τη δική του ζωή, έτσι και ο Ντάνι αναθάρρησε διαπιστώνοντας πως το κάλεσμά του δεν έβρισκε μόνο ανταπόκριση από ανθρώπους απ' όλο τον πλανήτη, αλλά ότι αυτοί

Στο πέλαγος του facebook πέταξε το μήνυμά του ο Αυστραλός και η προσπάθειά του δεν ναυάγησε.

οικειοποιούνταν την έκκλησή του, την έκαναν δική τους. Στις 18 Οκτωβρίου, στο γκρουπ είχαν μπει 60 χρήστες του facebook. Στις 24 Οκτωβρίου 1.200. Στις 30 Οκτωβρίου είχαν γίνει 18.000 και έως την επόμενη μέρα είχαν φτάσει τους 60.000. Έως τις 2 Νοεμβρίου, οι χρήστες που είχαν μπει στο γκρουπ του Ντάνι ήταν 235.000.

Ποιος ξέρει πόσους ακόμη θα είχε «στρατολογήσει» ο Ντάνι για τον σκοπό του, εάν πριν από λίγες ημέρες ένας ανυποψίαστος χρήστης του facebook από το γραφείο του στο Λονδίνο δεν έβλεπε έκπληκτος στην οθόνη του υπολογιστή του μια φωτογραφία από τις καλοκαιρινές του διακοπές! Ο Κάμερον είχε «ποστάρει» στο γκρουπ κάποιες από τις φωτο-

γραφίες που περιείχε η κάμερα, με την ελπίδα ότι κάποιος, κάπου, θα αναγνώριζε τον εαυτό του. Στην «επιμαχη» εικόνα, φωτογραφίζονταν ο Εντουαρντ Χοστίν και οι φίλοι του. Όπως είπε ο ίδιος, βρισκόταν πράγματι στα ελληνικά νησιά την περίοδο εκείνη και «η φίλη μας Μαρί Σοσίλ έχασε τη φωτογραφική της μηχανή». Συγκινημένος από τη γιγάντια ανθρώπινη αλυσίδα που είχε δημιουργηθεί, επικοινωνήσε με τον Κάμερον για τα νέα.

Έτσι, η κάμερα που ξεκίνησε από τη Μύκονο και ταξίδεψε ως την Αυστραλία, βρίσκεται ήδη καθ' οδόν για ένα κοριτσιότικο διαμέρισμα στο Παρίσι, με ενδιάμεσο, έστω νοητό, σταθμό ένα κτίριο γραφείων στο Λονδίνο. «Συχαρητήρια σε όλους», έγραψε ο Ντάνι τις ε-

πόμενες ημέρες στους χρήστες του γκρουπ του. «Ο ιδιοκτήτης της κάμερας βρέθηκε... Τελικά, η βοήθεια όλων μας συρρίκνωσε τον πλανήτη».

Απίστευτο: Ίσως όχι και τόσο πολύ. Σύμφωνα με τις τελευταίες ανακοινώσεις της εταιρείας, οι εγγεγραμμένοι χρήστες του facebook έχουν ξεπεράσει τα 300 εκατομμύρια, με χιλιάδες νέους χρήστες να προστίθενται. Εκτιμήσεις αναφέρουν ότι, με τον ρυθμό ανάπτυξης, δεν αποκλείεται εντός του 2010 το site να φτάσει το μισό διοεκατομμύριο χρήστες - ένα άνευ προηγουμένου κοινωνικό φαινόμενο.

Επισκεψιμότητα

Δεν είναι, όμως, μόνο η εξάπλωση του facebook, αλλά και η ολοένα βαθύτερη διείσδυση του στην καθημερινότητα ανθρώπων κάθε ηλικίας σε όλο τον κόσμο. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα σε ένα χρόνο, οι page views (η επισκεψιμότητα της σελίδας) που καταγράφει το facebook στη Βρετανία αυξήθηκαν κατά 86,1%, ενώ τον Σεπτέμβριο έφτασαν να ξεπερνούν αυτές του Google UK, του eBay UK και του YouTube μαζί! Αύξηση σημειώνει και ο μέσος χρόνος που παραμένει κανείς συνδεδεμένος με το site κάθε φορά. Από 19 λεπτά και 59 δευτερόλεπτα πριν από ένα χρόνο έχει φτάσει σήμερα τα 26 λεπτά και 14 δευτερόλεπτα. Τη φορά!

Με αυτά ως δεδομένα, δεν φαίνεται τόσο απίστευτο το γεγονός ότι κάποιος «ποντάρει» στο facebook για να αναζητήσει τη λύση ενός μυστηρίου - πού αλλού συγκεντρώνονται καθημερινά τόσο πολλοί και τόσο διαφορετικοί άνθρωποι; Δεν ήταν, βέβαια, η πρώτη φορά που το facebook χρησιμοποιήθηκε για μια εκστρατεία (θυμόμαστε όλοι την κινητοποίηση για την περίπτωση της μικρής Μαντλίν) - ήταν όμως η πρώτη φορά που, σε διάστημα τόσο λίγων εβδομάδων, απόσταση και κουλτούρες σχεδόν καταργήθηκαν για ένα σκοπό.

ΣΗΜΕΡΑ GADGETS

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ANDROID

Με ένα smartphone βλέπουμε ουρανό

Δυσκολεύεστε να ξεχωρίσετε τους αστερισμούς; Αν διαθέτετε κάποιο smartphone που «τρέχει» το λειτουργικό σύστημα Android, το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να «κατεβάσετε» τη (δωρεάν) εφαρμογή Google Skymap: μόλις στρέψετε το κινητό σας σε κάποιο τμήμα του ουρανού, η εφαρμογή θα σας δείξει ποιοι σχηματισμοί αστερίων βρίσκονται σε αυτήν την περιοχή.

REAL 3D W1-FUJIFILM

Φωτογραφική που μιμείται την όραση

Είναι η πρώτη φωτογραφική μηχανή που μπορεί να αποτυπώσει τρισδιάστατες εικόνες. Ο λόγος για τη Real 3D W1 της Fujifilm, η οποία μιμείται τον τρόπο με τον οποίο η ανθρώπινη όραση μπορεί να αντιλαμβάνεται τα αντικείμενα στις τρεις διαστάσεις. Εναλλακτικά, βέβαια, η συγκεκριμένη κάμερα μπορεί να λειτουργήσει όπως και τα υπόλοιπα συμβατικά μοντέλα.

TC-P5421 PANASONIC

Τηλεόραση χωρίς καλώδια

Εκτός από το να είναι υπερβολικά λεπτή, η τηλεόραση plasma TC-P5421 της Panasonic δεν έχει καμία υποδοχή για καλώδιο: ο δέκτης του τηλεοπτικού σήματος βρίσκεται σε μία ξεχωριστή συσκευή, η οποία μπορεί επίσης να μεταδώσει ασύρματα στην τηλεόραση βίντεο υψηλής ευκρίνειας, ψηφιακά αρχεία ήχου ή και φωτογραφίες. Σύμφωνα με την κατασκευάστρια εταιρεία, η TV λειτουργεί χωρίς προβλήματα.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ενέργεια από τα κεραμίδια

Πρόκειται για «ηλιακά κεραμίδια» αφού, εκτός από το να προσφέρουν προστασία από την υπέρυση και τη ζέση, αξιοποιούν την ηλιακή ενέργεια για να παράγουν ηλεκτρισμό. Η μικρού πάχους φωτοβολταϊκή μεμβράνη που καλύπτει κάθε τέτοιο γαλάζιο κεραμίδι, αξιοποιεί μία νέα τεχνολογία, η οποία αυξάνει την απόδοση παραγωγής ρεύματος κατά 10%-15% σε σχέση με τα συμβατικά πάνελ.

τεύχος Νοεμβρίου

MAN & 4ΤΡΟΧΟΙ

NICOLA SARKOZY

Ο πλασιέ, ο πρόεδρος και το πλιάτσικο

GOD SAVE THE QUEEN

Η Ελένη ζει, κουφάλες πρωινό!

ΕΥΑ ΚΡΑΤΩ ΜΑΧΑΙΡΙ

6 τρόποι για να κόψεις μαχαίρι τις σπατάλες της!

ΠΟΛΥΒΙΑ ΑΧΙΛΛΕΩΣ

Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ!

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ

ΣΤΑ
ΑΔΥΤΑ
ΤΟΥ
ΑΠΟΕΛ
ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΑΓΩΝΑ
CH. LEAGUE

Ελαιόλαδο, αβοκάντο & facebook!

THE LOW
FAT
LEADERS

Όταν η πολιτική μπλέχτηκε με το lifestyle

TAKE OFF ΓΙΑ
€645.000.000

Συγκρίνουμε το νέο αεροδρόμιο Λάρνακας με τα καλύτερα της Ευρώπης

ART OF TIME

Κλασικά ρολόγια για ακριβά γούστα

ΜΑΖΙ ΟΙ 4ΤΡΟΧΟΙ
ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΤΗ ΝΕΑ
ΒΑΒΑΡΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ
BMW-5 GT

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ

ΣΤΑ ΑΔΥΤΑ ΤΟΥ ΑΠΟΕΛ
ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ
CHAMPIONS LEAGUE

TAKE OFF ΓΙΑ
€645.000.000

ΣΥΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΤΟ
ΝΕΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ
ΛΑΡΝΑΚΑΣ ΜΕ ΤΑ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ

NICOLA SARKOZY

Ο ΠΛΑΣΙΕ,
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ
ΤΟ ΠΛΙΑΤΣΙΚΟ

ΜΟΝΟ ΣΤΟ
MAN
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

δώρο

ΕΥΧΡΗΣΤΗ ΤΣΑΝΤΑ
ΣΕ 2 ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥΣ

ΔΥΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΟΝΟ €4.50

ΑΝΤΡΙΚΟ ΠΡΟΝΟΜΙΟ

Μεταβολές εβδομάδας

X.A.K.

-4,43%

X.A.

-3,31%

Dow Jones

1,73%*

Nasdaq

1,73%*

Nikkei

-0,39%

Dax

0,75%

FTSE 100

0,77%

Πετρέλαιο

-2,82%

€/ \$

-0,88%

ΣΗΜΕΡΑ

ΟΥΙΣΚΙ

Αυξημένο ενδιαφέρον εν όψει Χριστουγέννων

Εν όψει της «καλής» περιόδου των Χριστουγέννων, οι εταιρείες εισαγωγής και διύθεσης ούισκι κινούνται προς εξασφάλιση μεριδίων αγοράς. Παρά την πρωτοκαθεδρία της εταιρείας Φωτιάδης, φαίνεται ότι συγκεκριμένες υποκατηγορίες της αγοράς, όπως το νεανικό, το Irish whiskey και το ακριβό, θα γίνουν πεδία «μάχης» για τους εισαγωγείς. Σύμφωνα, πάντως, με στοιχεία έρευνας που κατέχουν οι ίδιες οι εταιρείες, πρώτες σε πωλήσεις κατατάσσονται οι μάρκες J&B (25,8%) και Famous Grouse (25%), με τρίτη την Johnnie Walker (22,2%). **Σελ. 6**

ΓΕΡΜΑΝΙΑ - ΓΑΛΛΙΑ

Προτεραιότητα η ανάπτυξη

Η αντιμετώπιση των δεδομένων που δημιουργεί η οικονομική κρίση και η ανάπτυξη είναι ο δρόμος που επιλέγουν οι δυο μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρώπης - Γερμανία και Γαλλία - αφιχόμενες κατά μέρος το δημοσιονομικό έλλειμμα. Η Γερμανία υποσχετεί πως θα επανέλθει σε δημοσιονομική ισορροπία το 2013, ενώ η Γαλλία δέχεται πιέσεις, προκειμένου να «συμμορφωθεί» δημοσιονομικά μέχρι το 2014. Η Άγκελα Μέρκελ ανέφερε πως χωρίς ανάπτυξη δεν μπορούν να υπάρξουν επενδύσεις, δουλειές και χρήματα για την παιδεία. **Σελ. 8**

ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΙΣ

Συγχώνευση Iberia και British Airways

Πιο κοντά παρά ποτέ είναι δυο από τις μεγαλύτερες αεροπορικές εταιρείες της Ευρώπης, η ισπανική Iberia και η βρετανική British Airways. Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες πληροφορίες, το Δ.Σ. της Iberia έχει αποδεχτεί τη συμφωνία με την British Airways, η οποία φαντάζει ιδανική εν μέσω οικονομικών δυσκολιών στη διεθνή αγορά και κυρίως στις αερομεταφορές, ενώ πρόσφατα η Iberia παρουσίασε σημαντικές ζημιές για το πρώτο εννιάμηνο του 2009. **Σελ. 12**

Ζημιές 4,4 δισ. ευρώ για την Porsche

Αυσθεώρητη ζημία ύψους 4,4 δισ. ευρώ σημείωσε το οικονομικό έτος 2008-2009 η γερμανική βιομηχανία πολυτελών αυτοκινήτων Porsche, που το αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος είχε καταγράψει κέρδη ύψους 8,6 δισ. ευρώ. Η αυτοκινητοβιομηχανία - σύμβολο της ευημερίας και του πλούτου απέδωσε την αβυσσάλα πτώση στο κόστος που είχε η απόπειρά της να εξαγοράσει τον σημαντικότερο αντίπαλό της στο γερμανική αγορά, την εμβληματική βιομηχανία του «αυτοκινήτου του λαού», τη Volkswagen.

Νέα εικόνα για την ανεργία

Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι η απασχόληση ανάμεσα στους πτυχιούχους έχει σημειώσει μείωση κατά το β' τρίμηνο του έτους

Ενώ η βασική υπόθεση των αναλυτών και πολιτικών σχολιαστών ήταν μέχρι πρότινος ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην απασχόληση αφορά τους χαμηλόμισθους εργαζομένους των κατασκευών και του τουρισμού, τα τελευταία στοιχεία της Eurostat ανατρέπουν την εικόνα. Συγκεκριμένα, καταγράφεται σημαντική μείωση στην απασχόληση ατόμων που είναι κάτοχοι πανεπιστημιακών διπλωμάτων, σε αντίθεση με την απασχόληση ατόμων με χαμηλή εκπαίδευση, ανάμεσα στους οποίους η απασχόληση έχει τονωθεί κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2009.

Μάλιστα, τα στοιχεία της Κύπρου είναι ακριβώς αντίθετα με εκείνα των άλλων ευρωπαϊκών κρατών, όπου η απασχόληση των πτυχιούχων αυξάνεται και μειώνεται η απασχόληση ατόμων χωρίς εκπαίδευση. Ενδεχομένως, όμως, η διαφορά να έγκειται στο γεγονός ότι στην Κύπρο δεν δραστηριοποιούνται μεγάλες βιομηχανίες, οι οποίες έχουν κλείσει εργοστάσια.

Σημαντικές οι προεκτάσεις για την πολιτική του κράτους

Πάντως, η εικόνα που παρουσιάζει η Eurostat για την απασχόληση «ανενοχοποιεί» τους ξένους εργαζομένους και ίδιους εκείνους που προέρχονται από Τρίτες χώρες, αφού εμπίπτουν, κατά κύριο λόγο, στην κατηγορία των εργαζομένων με χαμηλή εκπαίδευση, η οποία σημειώνει αύξηση κατά 4,8%. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει μία στρέβλωση λόγω των μέτρων που λαμβάνει το Υπουργείο Εργασίας κατά της αδήλωτης και παράνομης εργασίας, τα στοιχεία αφορούν μία περίοδο κατά την οποία τα μέτρα δεν είχαν ακόμα επιφέρει αποτελέσματα. Έτσι, τα μέτρα δεν «κρεμώνονται» ολόκληρη την αύξηση στην απασχόληση ατόμων με χαμηλή εκπαίδευση, τουλάχιστον κατά την περίοδο στην οποία αναφέρονται τα στοιχεία της Eurostat. Ωστόσο, σημαντικό είναι και το ότι οι κά-

τοχοί πτυχιών πανεπιστημίου βιώνουν, κατά τη διάρκεια του έτους, μείωση της απασχόλησης κατά 5,9%. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Υπουργείο Εργασίας έχει ήδη εξαγγείλει πρόγραμμα τόνωσης της απασχόλησης πτυχιούχων, τα αποτελέσματα του οποίου δεν καταγράφονται, ακόμα, στα στοιχεία. Ωστόσο, το εύρος της μείωσης είναι τόσο μεγάλο, που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το πρόβλημα είναι διαρθρωτικό και δεν μπορεί να λυθεί με μέτρα που θα βελτιώσουν την απασχόληση στο περιθώριο.

Σημαντικές είναι οι προεκτάσεις που προκύπτουν από τα στοιχεία, αφού φαίνεται ότι είναι πλέον αναγκαία η στήριξη των επιχειρήσεων. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι οι προσλήψεις αφορούν την ικανοποίηση άμεσων αναγκών υλοποίησης έργων και όχι στρατηγικούς σκοπούς, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι πιο «εύκολα» υπογράφονται συμβόλαια μέσης ή μικρής διάρκειας στις θέσεις που αφορούν άτομα με χαμηλή εκπαίδευση. **Σελ. 4**

Κακή η εικόνα του τουρισμού και το 2010

Με την ολοκλήρωση της έκθεσης Travel Market στο Λονδίνο την περασμένη εβδομάδα, δόθηκαν και τα πρώτα μηνύματα για τον τουρισμό της Κύπρου για το 2010, τα οποία δεν είναι ιδιαίτερα θετικά, ωστόσο είναι καλύτερα σε σχέση με πέρσι. Οι ταξιδιωτικοί πράκτορες δηλώνουν πως κατά το 2010 η εικόνα του τουρισμού θα είναι σαφώς καλύτερη σε σχέση με το 2009, ενώ ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων (ECTAA), Άκνις Κελεπέσις, τονίζει πως η Κύπρος δεν θα πάρει σημαντικό μερίδιο από την εν λόγω αύξηση, αφού το τουριστικό της προϊόν είναι και γερασμένο και ακριβό. Οι ξενοδόχοι, με τη σειρά τους, είναι ικανοποιημένοι από τα πακέτα που έχουν πωλήσει μέχρι στιγμής, ενώ βλέπουν με θετικό μάτι τα μέτρα από την κυβέρνηση, τα οποία πάρθκαν έγκαιρα και είναι θετικά, όπως δηλώνουν. **Σελ. 6**

Τζορτζ Σόρος: Η ηγεμονία των ΗΠΑ τελειωσε

Ο μεγαλοεπενδυτής και δισεκατομμυριούχος Τζορτζ Σόρος βρέθηκε στην Ελλάδα για 48 ώρες και μίλησε στην «Κ» για τα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί στην παγκόσμια οικονομία, αλλά και για το μέλλον. Ο ίδιος θεωρεί πως η οικονομική κρίση έχει τελειώσει, ωστόσο θεωρεί πολύ πιθανόν να υπάρξει και δεύτερος γύρος χρηματιστηριακού κραχ. Εκτός αυτών, αναφέρει ότι η παγκόσμια ηγεμονία των ΗΠΑ στην οικονομία έχει παρέλθει ανεπιτηρητή, συμπληρώνοντας πως είναι βέβαιος ότι θα γίνουν ενέργειες προς ανατροπή της κατάστασης, αλλά δεν θα οδηγήσουν ποθενά. Την ίδια ώρα, πιστεύει πως η Κίνα χειρίστηκε έξυπνα τις διεθνείς εξελίξεις και είναι η κερδισμένη από την οικονομική κρίση, ενώ βλέπει πως και η Ρωσία θα επιδιώξει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διεθνή αγορά. Κληθείς να απαντήσει πώς κινήθηκαν οι δικές του επενδύσεις εν μέσω οικονομικής κρίσης, αρκέστηκε να απαντήσει πως απέδωσαν γύρω στο 25%. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ από τον ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΕΙΑΝΗ

Η νομαδική βοσκή και η «ισπανική» μας επισφάλεια

Κατά τη διάρκεια του 16ου αιώνα, το μερίδιό της απέκτησε μεγάλη αξία στις αγορές των Κάτω Χωρών, και κυρίως στη Φλάνδρα, όπου τύγχανε επεξεργασίας και εξαγόταν μέσω του μεγάλου στόλου που οι Ολλανδοί είχαν αναπτύξει κατά την εποχή. Οι οργανωμένες νομαδικές βοσκές άρχισαν από τα βουνά της Καντάβριας και κατέληξαν στην Εστρομαδούρα και την Ανδαλουσία, διασχίζοντας ολόκληρη την Ισπανία. Σε αντίθεση με τα γεωργικά προϊόντα που μπορούσαν να φορολογηθούν μόνο κατά την παραγωγή ή την εξαγωγή, οι Αψβούργοι εύκολα συνειδητοποίησαν ότι μπορούσαν να ιδρύσουν σταθμούς διόδων στις διαδρομές των κοπαδιών και να αυξήσουν τα εισοδήματά τους. Το μερίδιό, ως εξαιρετικά ακριβό προϊόν, μπορούσε έτσι να φορολογηθεί με ευκολία, σε μία εποχή κατά την οποία, εξαιτίας των αστρονομικών δαπανών της Αυλής αλλά και των συνεχών πολέμων, το κράτος είχε σοβαρά χρέη. Ακόμα και η ανακάλυψη χρυσού στις νοτιοαμερικανικές αποικίες δεν αρκούσε για τα χρέη του Καρόλου Α' και του σπάταλου υιού του, Φίλιππου Β'.

Έτσι, οι οργανωμένοι βοσκοί, οι Μέσται, απέκτησαν μεγάλη επιρροή στην Αυλή του Τολέδου και αργότερα της Μαδρίτης. Αποτέλεσαν ένα ισχυρό λόμπι που μπορούσε να εγγυηθεί συνεχείς αυξήσεις στα εσοδα του κράτους, αφού είχαν την ικανότητα να αυξάνουν συνεχώς τις τιμές του μεριδίου τους μαλλί στις ξένες αγορές της Ευρώπης. Γι' αυτό τον λόγο, οι βασιλικές αρχές δεν διστάζαν να επεκτείνουν συνεχώς τα προνόμια των Μέ-

στα, τα οποία συχνά έφταναν στα όρια του παραλόγου. Σχεδόν πάντοτε, τα προνόμια αυτά απέβαιναν εις βάρος της οικονομίας.

Αποτέλεσμα ήταν η συνεχής μείωση της αγροτικής παραγωγής καθ' όλη τη διάρκεια του 16ου αιώνα, αφού οι γεωργοί ήταν σε όλο και πιο δυσμενή θέση σε σχέση με τους βοσκούς και έχαναν ακόμα και τον έλεγχο της γης τους για χάρη της νομαδικής βοσκής. Μέχρι τις αρχές του 17ου αιώνα, πολλές φάρμες είχαν εγκαταλειφθεί εξ ολοκλήρου.

Οι Ισπανοί βασιλείς, που δανείζονταν για να χρηματοδοτήσουν τα χρέη τους, δεν έλαβαν τα αναγκαία μέτρα για να εξυγιάνουν τις δαπάνες τους, αλλά προτίμησαν απλώς να περικόψουν κάποια ποσά και να αυξήσουν τα εσοδά τους από τις νησιοποιήσεις χρυσού και τη φορολόγηση των πόρων τους. Το αποτέλεσμα ήταν οι βασιλείς της Ισπανίας να κηρύξουν πτώχευση επτά φορές μέσα σε εκατό χρόνια. Μάλιστα, οι Ισπανοί Αψβούργοι διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην πτώχευση θρυλικών τραπεζιτών, όπως των Φούγκερ, λαμβάνοντας μεγάλα δάνεια τα οποία ήταν, τελικά, επισφάλεια.

Σήμερα, η κυπριακή οικονομία προσομοιάζει στις πιο πάνω περιπτώσεις. Η λογική της κατεπιγούσας αύξησης των εσόδων του κράτους αποπνίγει την οικονομία. Το αποτέλεσμα είναι να χρειάζονται ολοένα και πιο ευφάνταστοι τρόποι μείωσης των ελλειμμάτων, οι οποίοι αποδεικνύονται, μάλιστα, καταπιεστικοί για την οικονομία. Επιπλέον, η διατήρησης αχρείαστες δαπάνες, σε συνδυασμό με πρόσκαιρες και γε-

Γαλλία και Γερμανία αγνοούν το έλλειμμα για να τονώσουν την οικονομία. Εμείς το αντίθετο

νικές περικοπές κονδυλίων, το κράτος αναπτύσσεται εσοδήματα από όπου μπορεί. Οι προσθήκες του υπουργού Οικονομικών να περιορίσει την κατάσταση σκοντάφτουν στο γεγονός ότι, όταν ο Πρόεδρος επέλεγε να διορίσει στο Υπουργείο ένα άτομο που δεν είναι πολιτικός, δεν είχε αντιληφθεί ότι οφείλει να τον στηρίξει και να τον θωρακίζει από τις πολιτικές παρεμβάσεις στο έργο του. Αντίθετα, άπαντες σχεδόν στην κυβέρνηση τον άφησαν να αγωνίζεται μόνος και συνεχώς θέλουν να εξαιρέσουν εαυτούς από τις μειώσεις δαπανών.

Το τελευταίο παράδειγμα με τις 34 αεροπορικές εταιρείες που απέστειλαν, διά του εκπροσώπου τους, επιστολή στην κυβέρνηση για το νέο αεροδρόμιο, διαγράφει τη γενικότερη κατάσταση. Το κράτος επιχειρεί να αποκομίσει και νέο υπερσύγχρονο αεροδρόμιο χωρίς να δαπανήσει ουσιαστικά τίποτα και υψηλά εισοδήματα. Στην προσπάθειά του αυτή, «πέτυχε» ένα συμβόλαιο που υποχρεώνει, ουσιαστικά, τη διαχειρίστρια εταιρεία να αυξάνει συνεχώς τα τέλη της, με αποτέλεσμα να δηλώνουν ευθαρώς οι αερομεταφορείς ότι η Κύπρος, ως προορισμός, είναι υποδεέστερος των ανταγωνι-

στών. Τα τελευταία μέτρα, όπως η μείωση των τελών προσεγγίσεως, αποτελούν αμελτήτα βελτίωση μπροστά στις εκχωρήσεις ύψους 33% που λαμβάνει το κράτος πριν καν τη φορολόγηση. Στην Ισπανία του 16ου αιώνα, τα κέρδη από την κτηνοτροφία, αυτά να ενισχύσουν την αγροτική παραγωγή (όπως είχε γίνει στη Γαλλία και την Αγγλία, για παράδειγμα), την κατέστρεψαν. Παρομοίως, στην Κύπρο, αντί το νέο αεροδρόμιο και οι υπηρεσίες του να ενισχύσουν τον τουρισμό, λειτουργούν ανασταλτικά. Η ιστορία, όμως, δεν τελειώνει εκεί. Το νέο αεροδρόμιο είναι μόνο ένα παράδειγμα. Η λογική των εσόδων του κράτους λειτουργεί εις βάρος της οικονομίας και σε άλλες περιπτώσεις, οι οποίες έχουν απειληθεί πολλές φορές σε αυτή την εφημερίδα και αλλού.

Όπως και με τους Αψβούργους Ισπανούς βασιλείς, εκείνο που υπολείπεται είναι η μετarrήθμιση και η εξυγίανση των οικονομικών του κράτους. Μόνο πρόσκαιρα επικρατεί η αύξηση των εσόδων, ενώ και οι περικοπές είναι μάλλον γενικευμένες, με εξαίρεση την αρχή που επέβαλε ο υπουργός Οικονομικών ότι δεν θα δώσει κονδύλια σε εκείνους τους οργανισμούς που διατηρούν αποθέματα από τον προϋπολογισμό τους. Σημαντικότερο από όλα, όμως, θα είναι να τηρηθεί μία στάση που να στηρίξει την οικονομία. Η απλή λογική της αύξησης των εσόδων δεν μπορεί να στηρίξει ένα κράτος σε αεί.

www.forthisland.wordpress.com

Σκοπίστε στο www.kathimerini.com.cy

DELIVERY
77 77 83 33
NICOSIA - LIMASSOL
HAVE IT YOUR WAY™

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Του ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Φαύλος κύκλος

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) μάς είπε την πικρή αλήθεια που λίγο έως πολύ γνωρίζουμε αλλά ποτέ δεν τολμούμε να συζητήσουμε: Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα αντιστοιχεί στο επταπλάσιο του εγχώριου παραγόμενου προϊόντος στην οικονομία. Η συγκεκριμένη στατιστική μάς χαρίζει το μοναδικό προνόμιο να βρισκόμαστε μπροστά από χώρες με παραδοσιακά «υπερτροφικά» τραπεζικά συστήματα, όπως είναι η Ελβετία και η Βρετανία. Χώρες οι οποίες πλήρωσαν με το παραπάνω αυτήν τους την εξάρτηση κατά την πρόσφατη πιστωτική κρίση, δαπανώντας υπέρρογκα κρατικά λεφτά προκειμένου να διασωθούν – αν μη τι άλλο – την τιμή και την αξιοπρέπειά τους.

Με τη συγκεκριμένη αναφορά, το ΔΝΤ προσπαθεί να τονίσει την επιτακτική ανάγκη προώθησης εποπτικών πρωτοβουλιών που θα θωρακίσουν τις κυπριακές τράπεζες με κεφάλαια ικανά να αντιμετωπίσουν κλυδωνισμούς στην εγχώρια οικονομική δραστηριότητα. Σε αντίθετη περίπτωση, εφόσον παραστεί δηλαδή η ανάγκη κρατικής παρέμβασης, αυτή θα είναι αναποτελεσματική έως και καταστροφική.

Στη συγκεκριμένη έκθεση γίνεται σαφής αναφορά στα προβλήματα που θα αντιμετωπίσουν οι κυπριακές τράπεζες ως αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης μείωσης της τιμής των ακινήτων κατά 30%. Προκύπτει, συνεπώς, το συμπέρασμα ότι μια μείωση στις τιμές των ακινήτων της έκτασης του 30%, αν και καθόλα λογική μετά από μια περίοδο ανεξέλεγκτων υπερθέρμανσης, δεν μπορεί να είναι επιθυμητή από τις πανίσχυρες κυπριακές τράπεζες και άρα δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί.

Σε μια τέτοια περίπτωση, οι όποιες ελπίδες, κυρίως του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης, για αναζωογόνηση του κατασκευαστικού κλάδου ως αποτέλεσμα ελκυστικότερων τιμών δεν φαντάζει να είναι μια εφικτή επιλογή, τουλάχιστον επί του παρόντος.

Δημιουργείται λοιπόν ένας φαύλος κύκλος που ασκεί σημαντικές πιέσεις στα δημόσια οικονομικά, σε μια περίοδο που οδεύουμε προς την επιπλοκή, ως αποτέλεσμα της μείωσης των κρατικών εσόδων από εισπράξεις που σχετίζονται με συναλλαγές στην κτηματαγορά. Το κράτος, δηλαδή, ενώ θα προσπαθεί να τονώσει τις κατασκευές υλοποιώντας έναν αναπτυξιακό προϋπολογισμό, δεν θα μπορεί να προσβάλει σε ουσιαστική αναθέρμανση του υφιστάμενου αποθέματος ιδιωτικών έργων – κυρίως οικιστικές μονάδες στις πόλεις και τις παραθαλάσσιες περιοχές – ως αποτέλεσμα της μείωσης των τιμών (περιπτώσεις ΗΠΑ και Βρετανίας).

Ως μοναδική επιλογή λοιπόν απομένει η προσέλευση ξένων επενδύσεων, οι οποίες θα δημιουργήσουν νέες υποδομές και θα θέσουν σε κίνηση την κατασκευαστική βιομηχανία με όλα τα παράπλευρα οφέλη για την οικονομία. Υπό αυτό το πρίσμα θα πρέπει κάποιος να ερμηνεύσει και την επιμονή του υπουργού Οικονομικών για ευδωσα μιας συμφωνίας με το Κατάρ.

Επιτρέψτε μου πάλι στο μείζον θέμα, δηλαδή την κατάσταση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι συστάσεις του ΔΝΤ φωτογραφίζουν την κυπριακή εποπτική αρχή, ζητώντας άμεσες ενέργειες σε σχέση με την απαγόρευση πληρωμής μερίσματος από μέρος των τραπεζών και την αύξηση των απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων.

Όσον αφορά το πρώτο, η επιβολή κάποιου μορατόριουμ για τη μη πληρωμή μερισμάτων φαίνεται να μην είναι εφικτή προς το παρόν, αφού έχουμε ήδη την πρώτη ανακοίνωση πληρωμής ενδιάμεσου μερίσματος από την Τράπεζα Κύπρου, πρακτική που αναμένεται να ακολουθήσουν και οι υπόλοιπες τράπεζες.

Όσον αφορά το δεύτερο, και σε αυτή την περίπτωση βρισκόμαστε ενώπιον ενός φαύλου κύκλου, αφού ενδεχόμενη αύξηση των εποπτικών κεφαλαίων θα προκαλέσει περαιτέρω στεγνύωμα της αγοράς σε μια περίοδο που η διοχέτευση ρευστότητας, και μάλιστα χαμηλού κόστους, κρίνεται ως απαραίτητη συνθήκη για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Οι συγκεκριμένες καταστάσεις, οι οποίες κατά την ατιλήψη μας δημιουργούν συνθήκες ενός φαύλου κύκλου, αποτελούν δομικές αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας, οι οποίες πολύ πιθανόν να καθυστερήσουν την έξοδο της χώρας από την ύφεση. Αυτά είναι τα θέματα που θα πρέπει να τοποθετηθούν στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης για την οικονομία και όχι γενικόλογες εξαγγελίες, εν είδει έκθεσης ιδεών πρωτοετών φοιτητών στις σχολές οικονομικών επιστημών, οι οποίοι καλούνται να προτείνουν τρόπους βελτίωσης της οικονομικής συγκυρίας σε περίοδο κρίσης.

ystavrinides@gmail.com

ΔΗΚΤΗΣ

Quiz

Ποιο μεγάλο μονοπώλιο θα σπάσει σύντομα, προκαλώντας αμηχανία στους έχοντες την κότα με τα χρυσά αυγά;

Η οικειοποίηση

Ο θεμέλιος λίθος του νέου αεροδρομίου Λάρνακας είχε τεθεί από τον Τάσσο Παπαδόπουλο, ο οποίος θα πρέπει να κρεωθεί και την σπαράχη της προσπάθειας. Εκτός από το γεγονός ότι η κυβέρνηση επικειρεί μεθοδικά να οικειοποιηθεί την ανένεργη του αεροδρομίου στην πλάτη του κ. Σιακόλα, συνέβηκε και κάτι άλλο που προκάλεσε έντονες συζητήσεις, τόσο σε επιχειρηματικούς, όσο και σε πολιτικούς κύκλους. Στα πανηγυρικά φιλιάρικα που προβλήθηκαν στην τελετή των εγκαινίων, δεν υπήρχε η εικόνα του τέως Προέδρου να θέτει τον θεμέλιο λίθο και στη θέση της έδειξαν τον κ. Χάρη Θράσου. Θυμίζουμε ότι ο κ. Θράσος είχε θέσει τον λίθο για ...άλλο αεροδρόμιο, εκείνο της Πάφου. Δεν ευθύνεται, φυσικά, ο κ. Θράσος, αλλά το θράσος της οικειοποίησης δεν έχει όρια ούτε στην ντροπή.

...και συνέχισα

Την ίδια στιγμή, η κυβέρνηση και ο Πρόεδρος της, εκτός από τον προκατόχου, ξεκινά και όλους τους ξένους που έχουν συμβάλει στη δημιουργία του θαυμαστού αεροδρομίου. Οι αρχιτέκτονες, Αέροports de Paris (ADP), δεν έτυχαν καμίας αναφοράς στις εκδηλώσεις, δηλώσεις και πανηγυρισμούς. Δεν έγινε αναφορά ούτε και στους άλλους ξένους επενδυτές του αεροδρομίου, οι οποίοι, σημειωτέον, κατέχουν μεγαλύτερο μερίδιο του επιχειρήματος από τους Κύπριους (συνολικά 77,33% σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Hermes). Μήπως ο Πρόεδρος δεν θέλει να πει ευχαριστώ στις ξένες πολυεθνικές του μεγάλου κεφαλαίου; Και μια άλλη ερώτηση: Αν ερχόταν η Κάρλα (και ο Νικόλα), όπως κάποιος διέρρησε, θα έλεγαν κι ένα ευχαριστώ ή όχι;

Στους τσίγκους

Εκτός από την προσπάθεια οικειοποίησης της επιτυχίας, ξεκίνασαν να σημειώσουν και τις παραλείψεις της. Το αεροδρόμιο κτίστηκε χωρίς σύμβαση για την κατασκευή κτηρίου διακίνησης εμπορευμάτων. Έτσι, οι υπηρέσεις cargo θα ικανοποιούνται σε λυόμενα που ανεγείρονται και θα πρέπει να αρκεστούν στους τσίγκους. Ερώτημα πρώτο: Τα γραφεία και οι υπηρέσεις πού θα στεγάζονται; Ερώτημα δεύτερο: Έχουν πάρε άδεια οικοδομική ή όχι; Αεροδρόμιο, άλλως μισοδοξίτ...

Ξέχασαν τα cargo και τώρα κτίζουν τσίγκους που θα λειτουργήσουν ως κέντρο διαχείρισης. Μετά τις αντλίες καυσίμων, την ανύπαρκτη περιφράξη και τα ερωτήματα για τις φυσούνες, τώρα το θάυμα μας έχει και τσίγκενα.

Ενιαία οικονομία;

Την ερχόμενη εβδομάδα θα ανακοινωθεί η λειτουργία της Green Growth Energy Services, που είναι εταίρος της TB+A (Troup, Bywaters and Anders), ηγέτες στον χώρο των συμβουλευτικών υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα ενέργειας. Εκτός από το γεγονός ότι μια νέα εταιρεία υπόκειται να γεμίσει ένα σημαντικό κενό στην αγορά, αξίζει να σημειωθεί ότι οι Κύπριοι συνέταιροι προέρχονται και από τις δύο κοινότητες της Κύπρου. Ο Ελληνοκύπριος, μαθαίνουμε, είναι ο Γιώργος Λοφόρος. Για περαιτέρω λεπτομέρειες αναμένουμε την εκδήλωσή τους την Τρίτη.

Αβολιδοτα στην Αγγλία

Ο υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Αντώνης Πασχαλίδης, ρωτήθηκε από δημοσιογράφο ποια ήταν τα κέρδη από την έκθεση International Travel Market στο Λονδίνο, αφού ο ίδιος πριν μεταβεί στη βρετανική πρωτεύουσα τόνισε πως έχει «τα όλα για να διεκδικήσει» αύξηση του τουριστικού ρευστήματος στην Κύπρο. Ο υπουργός αρκέστηκε να απαντήσει μόνο ότι οι επιπτώσεις θα είναι ελαφρώς βελτιωμένες σε σχέση με το 2009, ενώ συμπλήρωσε πως οι

Άγγλοι βιώνουν την υποτίμηση της στερλίνας σε σχέση με το ευρώ, και γενικότερα την οικονομική κρίση, και δεν θα σκεφτούν τις διακοπές και ιδίως στην Κύπρο. Διερωτάται κανείς τι έγιναν, τελικά, τα όπλα του υπουργού, αφού πηγαίνουν στο Λονδίνο ήξερε την κατάσταση που επικρατούσε. Λέτε να ήταν για άλλη μια φορά αβλιδοτα;

Holy Mall?

Οι ώρες στην αγορά ότι επίκειται Holy Mall από την Ιερά Μονή Κύκκου, ελέγχεται το δεύτερο κομμάτι. Έτσι, φάνηκε το όνομα του Κύκκου στα χαρτιά και κάποιος καλοθελητής διέρρηξε στην πληροφορία. Οι κακές γλώσσες, όμως, έπρεπε να γνωρίζουν ότι άλλοι είναι οι holy επιχειρηματίες στην Εκκλησία...

Mall εδώ, mall εκεί...

Τη στιγμή που ξεφυτρώνουν νέα mall κάθε λίγο (θα έχει τέσσερα η Λευκωσία του χρόνου), εντείνεται η ανησυχία του Δήμου Λευκωσίας για το κέντρο της πόλης που έχει μετατραπεί σε φάντασμα.

Εκτός από το στοίχημα των επιχειρηματιών της Στσιακράτους, και ο Δήμος Λευκωσίας άρχισε να κάνει σκέψεις για ανάληψη της Μακαρίου, σε μια απέλπιδα προσπάθεια να τονώσει το ενδιαφέρον. Πάντως, οικονομικοί κύκλοι αναφέρουν ότι στο επόμενο διάστημα θα έχει την ευκαιρία της νύχτας, αφού θεωρείται «ειδικός» στις εκδηλώσεις Χριστουγέννων. Πιο μακροπρόθεσμα, σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσουν και τα έργα στο παλαιό ΓΣΠ και στην πλατεία Ελευθερίας. Η πόλη φαίνεται ότι είναι πίσω στο παιχνίδι, αλλά όλα ακόμα παίζονται...

Άλλη μία Γεροσκήπου

Μετά τις περιέργες αποφάσεις του Δήμου Γεροσκήπου που θεωρεί βλαβερές για την υγεία τις δέσμες φωτός της Primetel, η πολιτική των κλυμάτων φαίνεται να έχει υιοθετηθεί και στα Λασιό, όπου, και πάλι, συμπεφέροντα ιδιωτών προκαλούν καθυστερήσεις σε έργα που είναι σημαντικά για την οικονομία και την απασχόληση. Για να μην πληγωθεί η τσέπη του φίλου μας, απαγορεύουμε σε άλλους να λειτουργήσουν. Θα συγκινηθεί κάποιος επιτέλους και θα πείσει την ΑΗΚ να δώσει ρεζίμι στη μεγάλη υπεραγορά των Λασιών που περιμένει, ή θα ανακοινώσει η κυβέρνηση και πάλι ότι «στηρίζει την οικονομία»;

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

29 εκατ. ευρώ μισθό έλαβε το 2008 ο Lloyd C. Blankfein (διοικητικός σύμβουλος της Goldman Sachs), σύμφωνα με το AFL-CIO. Η Goldman Sachs έλαβε σχεδόν 7 δισ. ευρώ από την κυβέρνηση Ουάσινγκτον για την «ανακούφιση από τα τοξικά προϊόντα».

41,6% των Βοσνίων σε εργάσιμη ηλικία (18-65) είναι άνεργοι, σύμφωνα με το περιοδικό Newsweek. Το περιοδικό που αναφέρει ότι η χώρα κάνει «βήματα προς τα πίσω» και πως το κράτος δυσλειτουργεί, εκτιμά ότι πολλοί από τους άνεργους απασχολούνται στις μαύρες αγορές της χώρας.

40% θεωρεί ο διεθνής οίκος αναλυτών Economist Intelligence Unit (EIU) ότι είναι η στατιστική πιθανότητα να επιτευχθεί λύση του Κυπριακού μέσα στους επόμενους 12 μήνες. Ο EIU ανησυχεί για τις προοπτικές μετά τον Απρίλιο, όταν θα διεξαχθούν εκλογές στα Κατεχόμενα.

3,72 εκατ. ευρώ παραχώρησε η Κυπριακή Δημοκρατία σε πολίτες, υπό τη μορφή επιδόματος γάμου το 2006 και 2007, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το 2007 τα επιδόματα γάμου έφθασαν το 1,7 εκατ. ευρώ.

10 φορές αυξήθηκαν τα ασφάλιστρα για σκάφη που κινούνται στον Κόλπο του Άντεν, λόγω των αυξημένων κρουσμάτων πειρατείας, σύμφωνα με το περιοδικό World Finance. Από τα σοσιαλικά ύδατα διακινείται το 12% του παγκόσμιου εμπορίου και το 30% των πετρελαιοειδών.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΜΑΡΙΟΥ ΜΑΥΡΙΑΗ

Η φτώχεια δεν μειώνεται με κοινωνικές παροχές μόνο

Το σχέδιο ενίσχυσης συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα που έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και τίθεται σε εφαρμογή από την 1η Δεκεμβρίου, αποσκοπεί στη μείωση της φτώχειας στην Κύπρο. Από τον επόμενο μήνα το κράτος θα συμπληρώνει τα εισοδήματα των συνταξιούχων, όταν αυτά είναι χαμηλότερα των 800 ευρώ για νοικοκυριά ενός ατόμου και 1.200 ευρώ για ζευγάρια. Αν υπάρχουν εξαρτώμενα, τα πιο πάνω όρια αυξάνονται ανάλογα. Δηλαδή, ένας συνταξιούχος με μηνιαίο εισόδημα 600 ευρώ θα πάρει συμπληρωματική σύνταξη 200 ευρώ τον μήνα. Η κυβέρνηση θα λαμβάνει υπόψη τα εισοδήματα από οποιοδήποτε πηγές, όπως τόκους, ενοίκια, μερίσματα κ.λπ., όμως δεν θα λαμβάνει υπόψη τα περιουσιακά στοιχεία. Παρά τις κάλοπτες προσπάθειες της κυβέρνησης να ενισχύσει τους φτωχούς, το σχέδιο αυτό δεν θα επιτύχει τους στόχους του.

Το σχέδιο είναι άδικο, μη στοχευμένο, θα μειώσει τα κίνητρα για εργασία ανάμεσα στους συνταξιούχους και θα αυξήσει περισσότερο τις μόνιμες δαπάνες του κράτους. Το όριο της φτώχειας, όπως ορίζεται από την Ε.Ε. (δηλαδή το 60% του διαθέσιμου εισοδήματος), θα αυξηθεί, χωρίς να μειώνεται ο αριθμός των ατόμων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Ιδιαίτερα αυτήν την περίοδο, που η οικονομία χρειάζεται τόνωση της ζήτησης και η δημοσιονομικά υφίστανται τρομερές πιέσεις από τα αυξημένα έξοδα και τα μειωμένα έσοδα, δεν ενδείκνυται τέτοιες ενέργειες από την κυβέρνηση. Η κυβέρνηση οφείλει να γνωρίζει πως μόνο με κοινωνικές παροχές δεν θα καταφέρει να εξαλείψει τη φτώχεια. Μπορεί όμως η κυβέρνηση να στηρίξει αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη, έτσι που να έχουν τα απαραίτητα και να ζουν με αξιοπρέπεια. Οι συνταξιούχοι που πραγματικά έχουν ανάγκη α-

πό τη στήριξη της κοινωνίας δεν είναι οι 72.000 δικαιούχοι του υφιστάμενου σχεδίου, αλλά πολύ λιγότεροι και δεν χρειάζεται το κράτος να προσθέσει στις δαπάνες του 57 επιπρόσθετα εκατομμύρια ευρώ ετησίως, χωρίς να επιτυγχάνει τους στόχους του. Με πολύ λιγότερα χρήματα, με ένα πραγματικά στοχευμένο σχέδιο και με καλύτερη διαχείριση και οργάνωση του κράτους θα μπορούσε να διασφαλίσει ότι όλοι οι πολίτες της Δημοκρατίας, όχι μόνο οι συνταξιούχοι, διαθέτουν τα απαραίτητα, στέγη, τρόφιμα, ένδυση κ.λπ.

Το κράτος θα πρέπει να εφαρμόσει ένα σχέδιο στήριξης των φτωχών και όχι μόνο των συνταξιούχων, που να βασίζεται σε έναν δείκτη φτώχειας, ο οποίος θα υπολογίζει «το ποσό των χρημάτων που χρειάζεται μια οικογένεια για τα απαραίτητα (στέγη, τρόφιμα, είδη ένδυσης, κ.λπ.)». Το ποσό αυτό θα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλο, που να διασφαλίζει ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, αλλά όχι τόσο μεγάλο που να μειώνει τα κίνητρα για εργασία. Για την παροχή αυτού του επιδόματος το κράτος θα πρέπει εξετάζει την κάθε περίπτωση ξε-

χωριστά, μετά από αίτηση του δικαιούχου και η κατάσταση των νοικοκυριών που θα επιδοτούνται θα πρέπει να εξετάζεται και να αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (πολλοί δικαιούχοι εργάζονται και εισπράτουν τις απολαβές τους σε μετρητά). Θα πρέπει δηλαδή να ακολουθούνται διαδικασίες και πρακτικές παρόμοιες με αυτές του Γραφείου Ευημερίας, έστω και αν η συγκεκριμένη υπηρεσία υπολείπεται. Αν ένα νοικοκυριο διαθέτει πολλά χρήματα στην τράπεζα, ακίνητη περιουσία, μετοχές ή άλλα περιουσιακά στοιχεία που μπορούν να ρευστοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης, τότε μάλλον δεν θα πρέπει να δικαιούται επίδομα, εκτός και αν οι ιδιοκτήτες τα παραχωρήσουν στο κράτος μετά το θάνατό τους. Αν ενεργούσε με αυτόν τον τρόπο η κυβέρνηση, τότε μάλλον δεν θα πρέπει να δικαιούται επίδομα, εκτός και αν οι ιδιοκτήτες τα παραχωρήσουν στο κράτος μετά το θάνατό τους. Αν ενεργούσε με αυτόν τον τρόπο η κυβέρνηση, τότε μάλλον δεν θα πρέπει να δικαιούται επίδομα, εκτός και αν οι ιδιοκτήτες τα παραχωρήσουν στο κράτος μετά το θάνατό τους. Αν ενεργούσε με αυτόν τον τρόπο η κυβέρνηση, τότε μάλλον δεν θα πρέπει να δικαιούται επίδομα, εκτός και αν οι ιδιοκτήτες τα παραχωρήσουν στο κράτος μετά το θάνατό τους.

Οι στατιστικές βασίζονται στα εισοδήματα που δηλώνονται (είναι γνωστό ότι δεν δηλώνουν όλοι τα εισοδήματά τους), ενώ το όριο φτώχειας (60% του διά-

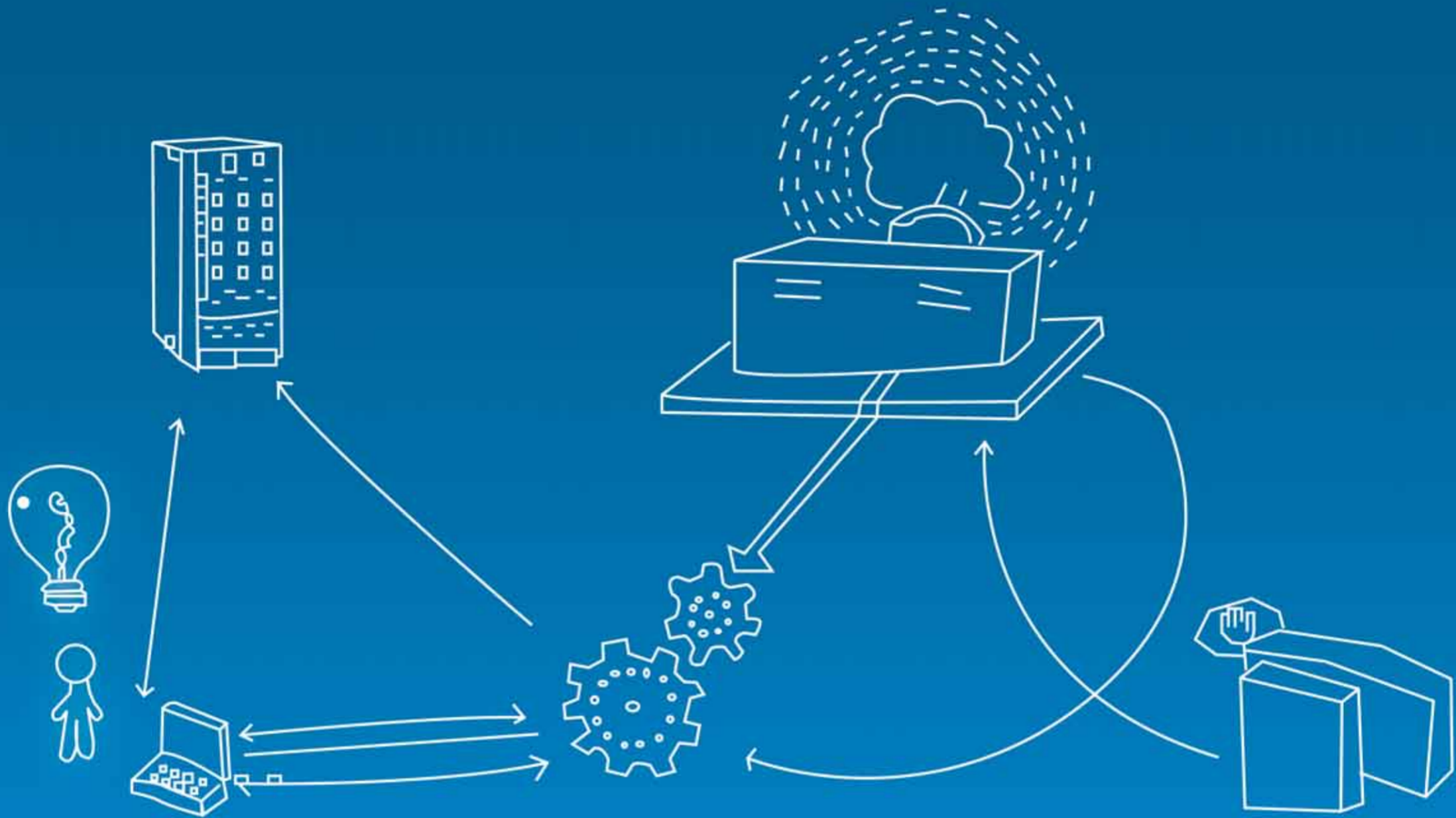
μεσου εισοδήματος) δεν λαμβάνει υπόψη τα περιουσιακά στοιχεία (δεν είναι λίγες οι χήρες με χαμηλές συντάξεις και μεγάλες περιουσίες). Γιατί όμως το υφιστάμενο σχέδιο δεν θα επιτύχει τους στόχους του; Πρώτον, είναι άδικο και ετεροβαρές για τους συνταξιούχους που πλήρωναν κανονικά τις εισφορές τους στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) από το 1980, όταν άρχισε η εφαρμογή του αναλογικού συστήματος (απολαβές ανάλογες με τις εισφορές). Ενώ πολλοί παππούδες εισέφεραν το ελάχιστο ή καθόλου στο ΤΚΑ, διότι δεν ήξεραν πόσα χρόνια θα ζήσουν, άλλοι παππούδες ήταν νομοταγείς και εισέφεραν κανονικά στο ΤΚΑ. Δεύτερον, το σχέδιο δεν είναι στοχευμένο, οι δικαιούχοι είναι πάρα πολλοί, γύρω στις 72.000, χωρίς να σημαίνει ότι όλοι έχουν ανάγκη. Το σχέδιο δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν περιουσιακά στοιχεία που αυτοί διαθέτουν. Τρίτον, το σχέδιο μειώνει τα κίνητρα για εργασία. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα εργατικού δυναμικού (2008), το 20% των συνταξιούχων εργάζεται και συνεισφέρει στην οικονομία. Αν όμως οι συντάξεις αυξηθούν, θα σταματήσουν να εργάζονται, για να εμπίπτουν στην κατηγορία των δικαιούχων. Τέταρτον, το σχέδιο αυτό δεν θα μειώσει το ποσοστό φτώχειας ούτε κατά 1%. Το όριο της φτώχειας θα είναι και πάλι το 60% του διαθέσιμου εισοδήματος. Οι συμπληρωματικές συντάξεις απλά θα σπρώξουν το όριο της φτώχειας προς τα πάνω, χωρίς όμως να μειώνουν τον αριθμό των φτωχών. Πέμπτον, επειδή το κράτος θα εδρεύει ένα τεράστιο ποσό για ένα μεγάλο αριθμό συνταξιούχων, δεν θα μπορεί να προσφέρει όσα πρέπει σε αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη. Για παράδειγμα, μια πολύτεκνη οικογένεια με κανονικά εισοδήματα ίσως να είναι πιο φτωχή και με πολύ περισσότερες ανάγκες από ένα ζευγάρι συνταξιούχων.

Alpha Bank Visa Electron

Δωρεάν μετρητά σε περισσότερες από 7,800 ATM στην Κύπρο αλλά και στην Ελλάδα!

ALPHA BANK

DEMAND MORE JUNIPER NETWORKS DELIVERS

Cut your overall network costs by as much as 6 times. Hardware solutions from Juniper Networks work with any application and its open operating system works on any platform.

GCC, the sole Juniper Networks J-Partner in Cyprus, will help you get the most from Juniper networking and security solutions, whether for a small enterprise or the largest, global IP backbone.

Juniper Networks is revolutionizing the economics of today's global information exchange with purpose-built, high-performance products that enable customers to support a broad range of services and applications.

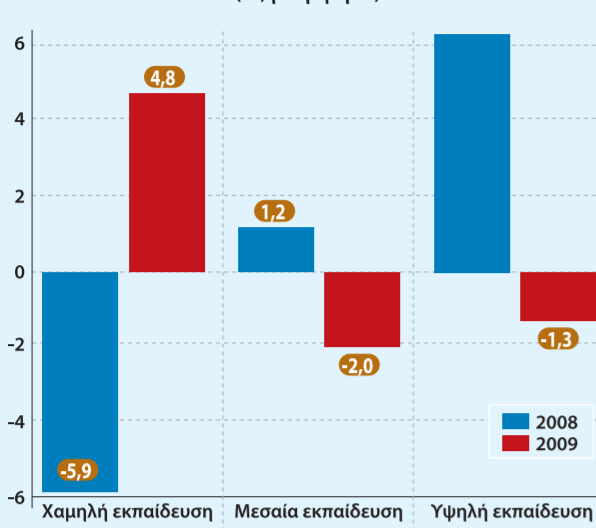
- Juniper Networks Routing Portfolio
- EX Series Ethernet Switches
- Integrated Firewall and VPN Solutions
- SSL VPN Appliances
- IDP Appliances
- Application Acceleration Platforms
- JUNOS Software
- Identity and Policy Control Solutions

CHOICE + FLEXIBILITY. INCREASED VALUE. INTEGRATED SECURITY.

FOR FURTHER INFORMATION VISIT OUR WEBSITE OR FEEL FREE TO CONTACT US:
Tel: (+357) 22206222 / Fax: (+357) 22313988 / email: info@gcc.com.cy

Ετήσιος ρυθμός αύξησης της Απασχόλησης

Νέες εκτιμήσεις για την απασχόληση

Σε αντίθεση με τους πτυχιούχους, άτομα με χαμηλή εκπαίδευση βρίσκουν εργασία

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ

Εικόνα αντίθετη με τις βασικές υποθέσεις των αναλυτών διαγράφουν πρόσφατα στοιχεία της Eurostat για την απασχόληση. Συγκεκριμένα, η Eurostat καταγράφει μείωση της απασχόλησης ανάμεσα σε άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε αντίθεση με άτομα που έχουν φοιτήσει μέχρι το γυμνάσιο. Τα στοιχεία έχουν σημαντικές προεκτάσεις τόσο για την πολιτική αντιμετώπισης της ανεργίας όσο και για τη γενικό-

Τα στοιχεία έχουν σημαντικές προεκτάσεις πολιτικής, ενώ «απενοχοποιούν» τους μετανάστες

τερη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, η οποία εστιάζει μεν την προσοχή της στις κατασκευές και στον τουρισμό, αλλά δεν έχει λάβει σημαντικά μέτρα που να αφορούν τους άνεργους επισιτήμονες.

Γυμνάσιο

Κατά 4,8% έχει αυξηθεί η απασχόληση ατόμων με εκπαίδευση μέχρι το γυμνάσιο, το β' τρίμηνο του 2009, σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρσι. Αντίθετα, πέρσι η ίδια κατηγορία είχε καταγράψει μείωση απασχόλησης κατά 5,9%, σε σχέση με το 2007.

Από το δεδομένο αυτό φαίνεται ότι, σε αντίθεση με τις κοινώς αποδεκτές υποθέσεις για πλήρη απασχόληση που αφορά κυρίως τους τομείς των κατασκευών και του τουρισμού, δεν ευνοούνται πλέον. Με δεδομένο το γεγονός ότι η απασχόληση ατόμων που η εκπαίδευσή τους αφορά κυρίως αυτούς τους τομείς έχει αυξηθεί, φαίνεται ότι η ανεργία στη συγκεκριμένη κατηγορία είναι μικρότερο πρόβλημα από ό,τι είχε εκτιμηθεί στην αρχή.

Το Υπουργείο Εργασίας έχει αναλάβει μια σειρά από μέτρα που

Από τα στοιχεία, φαίνεται ότι η αύξηση της ανεργίας στην Κύπρο δεν έχει «προκληθεί» από τους εργαζομένους από τρίτες χώρες.

αποσκοπούν στην τόνωση της απασχόλησης στις εν λόγω βιομηχανίες, τα οποία αφορούν σε σημαντικό βαθμό άτομα με χαμηλή εκπαίδευση. Μάλιστα, τα στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι τα μέτρα έχουν αποφέρει αποτελέσματα στην απασχόληση καθόλου ευκαταφρόνητα. Ωστόσο, από τη στιγμή που τα στοιχεία της Eurostat αφορούν το β' τρίμηνο του 2008, δεν μπορεί να πιστωθεί όλη η αύξηση της απασχόλησης στα μέτρα της κυβέρνησης, διότι η αύξηση της απασχόλησης καταγράφηκε πριν να έχουν πλήρως αποτελέσματα τα μέτρα. Έτσι, τα προγράμματα στήριξης δεν αποτελούν «στρέβλωση» της εικόνας που προκύπτει από τα στοιχεία της Eurostat.

Ακόμα, φαίνεται από τα στοιχεία ότι η αύξηση της ανεργίας στην Κύπρο δεν έχει «προκληθεί» από τους εργαζομένους από τρίτες χώρες, οι οποίοι, κατά κύριο λόγο, εμπίπτουν στην κατηγορία όπου ήδη υφίσταται αύξηση της απασχόλησης. Φαίνεται, επομένως, ότι η εισροή ξένων εργαζομένων συνάδει με τις συνθήκες της αγοράς, όπου καταγράφεται αύξηση της ζήτησης στην αγορά εργασίας. Σημαντικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2008 η απασχόληση ατόμων με εκπαίδευση μέχρι τη Γ' γυμνασίου είχε μειωθεί κατά 5,9%. Διαφαίνεται ακόμη ότι η εκρηκτική αύξηση σε ορισμένους κλάδους (π.χ. κατα-

σκευές) άρχισε να εξομαλύνεται από το 2008.

Επισιτήμονες

Την ίδια στιγμή, όμως, οι κάτοχοι πτυχιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βιώνουν μείωση στην απασχόληση, σε αντίθεση με την τάση που καταγράφεται στην υπόλοιπη Ευρώπη. Οι επιχειρήσεις, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, έχουν προχωρήσει σε σημαντικά επιβραδυνση των προσλήψεων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και φαίνεται ότι αναμένουν ενδείξεις για την πορεία της οικονομίας, πριν να προσλάβουν άτομα με (σχετικά) υψηλούς μισθούς.

Τα δεδομένα της Eurostat συνάδουν και με τα ευρήματα της Στατιστικής Υπηρεσίας, η οποία κατέγραψε αύξηση στον αριθμό ανέργων με ανώτατη εκπαίδευση κατά 66% μεταξύ Ιανουαρίου και Ιουνίου. Ο συγκεκριμένος αριθμός άρχισε να υποχωρεί μόνο μετά τον Αύγουστο. Αντίθετα, οι αριθμοί ανέργων στις άλλες κατηγορίες της Στατιστικής Υπηρεσίας κατέγραψαν, κατά την ίδια περίοδο, πτωτική πορεία. Συγκεκριμένα, ο αριθμός ανέργων με «στοιχειώδη μόρφωση» υποχώρησε το πρώτο εξάμηνο κατά 20% περίπου (αλλά αυξήθηκε μετά τον Αύγουστο) και ο αριθμός ανέργων με «μέση τεχνική εκπαίδευση» μειώθηκε κατά 8,25% την ίδια περίοδο.

Προεκτάσεις πολιτικής έχουν τα στοιχεία

Σημαντικές είναι οι προεκτάσεις που έχουν τα συγκεκριμένα στοιχεία και για την πολιτική που ακολουθεί το κράτος σε σχέση με την ανεργία. Παρά το γεγονός ότι έχουν αρχίσει ήδη να υλοποιούνται προγράμματα από το Υπουργείο Εργασίας σχετικά με την απασχόληση ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι επιπτώσεις των προγραμμάτων θα είναι στο περιθώριο της ανεργίας και όχι στον πυρήνα. Αυτό είχε σημειώσει και η ίδια η υπουργός Εργασίας σε πρόσφατη συνέντευξη της στην «Κ».

Επιπλέον, τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι σημαντικές πείσεις ασκούνται και σε επιχειρήσεις που δείχνουν ελάχιστη διάθεση να προσλάβουν άτομα με υψηλή εκπαίδευση, προφανώς λόγω

της γενικότερης οικονομικής συγκυρίας. Δηλαδή, τα μέτρα στήριξης της απασχόλησης, τα οποία αφορούν επιχορήγηση μισθού από το κράτος, θα επηρεάσουν την απόφαση κατά πόσον θα προχωρήσουν σε προσλήψεις μόνο εκείνες οι επιχειρήσεις που «ήδη το σκέφτονται», αλλά αναμένουν να αρχίσει η ανάκαμψη της οικονομίας. Ωστόσο, σε μία περίοδο που οι επιχειρήσεις βιώνουν πιστωτική στενότητα και μειωμένη ζήτηση, το ζητούμενο για να ανταρπεί το κλίμα έγκειται στη στήριξη των επιχειρήσεων και όχι στην καταβολή χορηγιών. Για λόγους που ίσως να έχουν και ιδεολογικές βάσεις, όμως, η κυβέρνηση έχει συνεχίσει να στηρίζει την απασχόληση μέσα από επιχειρη-

γήσεις, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με άλλα μέτρα, όπως την επίτευξη του ΦΠΑ και τα μέτρα για μείωση των απαλλαγών από φορολόγηση. Διαφαίνεται από τα στοιχεία ότι θα είναι εξαιρετικά σημαντική η έμπρακτη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσα στους επόμενους μήνες ως μέσο τόνωσης της απασχόλησης, πέρα από τη στήριξη της ανάπτυξης. Οι επιχειρήσεις θα προχωρήσουν στη σύναψη συμβολαίων απασχόλησης με πτυχιούχους, μόνο εάν αισθάνονται ότι οι μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες προοπτικές θα είναι καλές και όχι εάν θα είναι σε θέση να απορροφούν μέρος των δαπανών που συνεπάγεται από την πρόσληψη πτυχιούχου.

Δεν θα γίνει «holy mall»

Η Ιερά Μονή Κύκκου δεν είναι μέτοχος στο ιδιωτικό project στην Ανθούπολη

Του ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗΣ

Μπέρδεμα, μέσα από δημοσιεύματα και φήμες, προκλήθηκε στην αγορά σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του νέου εμπορικού κέντρου που θα ανεγερθεί στην περιοχή της Ανθούπολης, στη Λακατάμια. Έχει επισημειωθεί και δημοσιευθεί πως η Ιερά Μονή Κύκκου σε συνεργασία με την εταιρεία Canaletto θα προχωρήσουν σε ανάπτυξη μεγάλων έκτασης γης, η οποία θα φιλοξενήσει μεγάλο εμπορικό πάρκο.

Μεγάλες αναπτύξεις στην Ανθούπολη αλλάζουν τον χάρτη του λιανικού

Πηγές από την ίδια την εταιρεία έχουν αναφέρει στην «Κ» πως η Canaletto έχει αγοράσει από την Ιερά Μονή Κύκκου έκταση πέραν των 65 χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων, στην εν λόγω περιοχή. Η εταιρεία εξασφάλισε το συγκεκριμένο τεμάχιο γης σε δύο δόσεις, πλήρως δηλαδή για το πρώτο μέρος του συνολικού τεμαχίου γης και αργότερα θα γινόταν η πληρωμή για το δεύτερο. Στο ενδιάμεσο, έπρεπε να κατατεθεί η προσφορά για την ανάπτυξη γης στην Ανθούπολη, οπότε οι δύο ιδιοκτήτες, Canaletto και Ιερά Μονή Κύκκου, έπρεπε να καταθέσουν τα ονόματά τους ως οι ιδιοκτήτες της υπό ανάπτυξη περιοχής. Αυ-

τός είναι και ο λόγος που πολλοί παρερμήνευσαν τα μέχρι τότε δεδομένα και διέδωσαν πως η Ιερά Μονή Κύκκου θα προχωρήσει σε ανέγερση mall.

Το έργο

Η ανάπτυξη πρόκειται να αρχίσει εντός των επόμενων έξι μηνών και συγκεκριμένα το αργότερο μέχρι τον ερχόμενο Μάρτιο. Η ανάπτυξη στην περιοχή περιλαμβάνει δύο βασικά μέρη: το εμπορικό πάρκο και τους χώρους πρασίνου. Η διάρκεια υλοποίησης του έργου υπολογίζεται στα δύο χρόνια. Η ίδια η εταιρεία διαμνύει ότι η αρχιτεκτονική του κτηρίου και η διαμόρφωση των περίχωρων θα ξεχωρίζουν για την ομορφιά τους, και πως στόχος της ανάπτυξης είναι, μεταξύ άλλων, και ο εξωραϊσμός της γενικότερης περιοχής.

Το εμπορικό πάρκο θα αποτελείται από ένα μεγάλο κτήριο, το οποίο θα φιλοξενεί γύρω στα 150 καταστήματα, καθώς και από υπόγειο χώρο στάθμευσης 1.700 θέσεων. Πέραν των καταστημάτων ένδυσης, υπόδησης και υπεραγορών, στο νέο εμπορικό κέντρο θα υπάρχει και bowling.

Οι χώροι πρασίνου, οι οποίοι θα είναι έκτασης 18 χιλιάδων τ.μ., θα αποτελούνται από πάρκα, χώρους ξεκούρασης αλλά και πεζόδρομους που θα οδηγούν σε γειτονιές της περιοχής.

Σημειώνεται ακόμη πως θα γίνουν οδικά έργα βάσει συγκεκριμένου σχεδίου, ούτως ώστε το εμπορικό έργο να μην επιβαρύνει με τροχαία κίνηση την περιοχή, αλ-

Το νέο mall θα κτιστεί δίπλα στο υπό ανέγερση κατάστημα Ellinas DIY.

λά αντίθετα να δώσει και λύσεις εκεί που χρειάζονται. Το σκεπτικό επιλογής της συγκεκριμένης περιοχής αφορά την εγγύτητα του χώρου με περιοχές που είναι απομακρυσμένες από εμπορικούς χώρους της Λευκωσίας. Συγκεκριμένα, περιοχές όπως ο Άγιος Δομέτιος, η Λακατάμια, η Κοκκινοτριμιθιά, καθώς και τα χωριά που βρίσκονται κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου προς το Τρόδος, θα έχουν κοντά τους το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της Λευκωσίας. Ακόμη, στην ίδια περιοχή είναι υ-

πό ανέγερση κατάστημα της αλυσίδας Ellinas DIY, το οποίο αναμένεται να λειτουργήσει εντός του πρώτου εξαμήνου του 2009. Έχοντας υπόψη την ανάπτυξη που θα πραγματοποιηθεί με την υλοποίηση και του εμπορικού κέντρου, η περιοχή θα καταστεί μια από τις πιο εμπορικές της Λευκωσίας, ενώ κύκλο και από τις δύο εταιρείες (Ellinas DIY και Canaletto) εκφράζουν την πεποίθηση πως η εμπορική κίνηση θα είναι υψηλή λόγω της ύπαρξης των δύο χώρων στην ίδια περιοχή.

ΣΥΝΤΟΜΑ

Το Louis Majesty σαλπάρει στις 4 Δεκεμβρίου

Η Louis Cruises παρέλαβε το κρουαζιερόπλοιο Louis Majesty από τη Norwegian Cruise Lines, στην οποία ήταν ναυλωμένο μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου. Το κρουαζιερόπλοιο ως Norwegian Majesty εκτελούσε προγράμματα κρουαζιέρας στην Αμερική και βρίσκεται καθ' οδόν προς την Ευρώπη, όπου θα υποβληθεί σε εργασίες συντήρησης και θα «φορέσει» πλέον τα χρώματα της Louis Cruises. Όλα τα μοναδικά στοιχεία που έκαναν το Louis Majesty ένα από τα αγαπημένα πλοία για τους επιβάτες που ταξίδευαν με αυτό στην Καραϊβική και τις Βερμούδες όχι μόνο θα διατηρηθούν, αλλά θα αναβαθμιστούν ακόμα περισσότερο. Στις 4 Δεκεμβρίου 2009, το Louis Majesty θα σαλπάρει για το παρθενικό του ταξίδι με τα χρώματα της Louis Cruises και θα πραγματοποιεί κρουαζιέρες, από τη Γένοβα και τη Μασσαλία, σε μερικούς από τους πιο μαγευτικούς προορισμούς της Μεσογείου, τα Κανάρια Νησιά και τη Βόρεια Αφρική.

Λύσεις για το κυκλοφοριακό ζητά το ΕΒΕΛ

Ο υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων, Νίκος Νικολαΐδης, όπως και ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου, Μάκης Κωνσταντίνους, συναντήθηκαν στις 9 Σεπτεμβρίου με το Διοικητικό Συμβούλιο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λευκωσίας (ΕΒΕΛ). Καλωσορίζοντας τους προσκεκλημένους, ο πρόεδρος του ΕΒΕΛ Λευκωσίας, Χριστόδουλος Ε. Αγκαστινιώτης, ανέφερε ότι η Λευκωσία αντιμετωπίζει σοβαρό κυκλοφοριακό πρόβλημα και πρέπει τάχιστα να ληφθούν μέτρα και αποφάσεις που θα απαμβλύνουν την όλη κατάσταση. Ο υπουργός ενημέρωσε για τους σχεδιασμούς που αφορούν την αύξηση στη χρήση λεωφορείων και τη βελτίωση ή την κατασκευή νέων δρόμων και κόμβων. Τόσο ο κ. Νικολαΐδης όσο και ο κ. Κωνσταντίνους απάντησαν σε διάφορες ερωτήσεις των μελών του Δ.Σ. του ΕΒΕΛ, ενώ υποσχέθηκαν να μελετήσουν διάφορες εισηγήσεις που προτάθηκαν. Τέλος, ο κ. Αγκαστινιώτης δήλωσε και διαβεβαίωσε τους προσκεκλημένους ότι το ΕΒΕΛ Λευκωσίας θα σταθεί αρωγός και συμπαράστατος σε οποιαδήποτε προσπάθεια για απόβλυνση του κυκλοφοριακού προβλήματος της πρωτεύουσας.

«Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε»

Τέθηκε σε εφαρμογή πρόσφατα το νέο έργο «Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε» του Κέντρου Παραγωγικότητας Κύπρου (ΚΕΠΑ), το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το νέο αυτό έργο δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν εύκολα, γρήγορα και αποδοτικά, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που τους παρέχει η χρήση του Διαδικτύου, ακολουθώντας έτσι τις σύγχρονες τάσεις της αγοράς που ολοένα και αυξάνονται προς τις πρακτικές του e-business. Το έργο απευθύνεται προς όλες τις κυπριακές επιχειρήσεις, τους αυτοτελώς εργαζόμενους και ελεύθερους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο και έχει ως στόχο την εξοικείωσή τους με την ψηφιακή οικονομία και τη δυνατότητα αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρει το Διαδίκτυο, όπως το e-government, e-banking, e-commerce, e-marketing και e-learning. Επιπρόσθετα, στοχεύει στην ενίσχυση της Κυπριακής Πύλης Επιχειρήσεων με την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων, με σκοπό την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών τους, την ανάπτυξη και προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών, όπως και την ενίσχυση του ηλεκτρονικού εμπορίου και συναλλαγών.

Πιστοποιητικά ποιότητας για κυπριακές εταιρείες

Την Τετάρτη 18 Νοεμβρίου θα διεξαχθεί η Ημερίδα Ποιότητας που διοργανώνουν από κοινού ο Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης (CYS) και η Κυπριακή Εταιρεία Πιστοποίησης (ΚΕΠ) στο Ξενοδοχείο Hilton Park Λευκωσίας. Κατά την εκδήλωση, θα επιδοθούν σε 80 κυπριακές επιχειρήσεις πιστοποιητικά για την εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης ποιότητας (ISO 9001), περιβαλλοντικής διαχείρισης (ISO 14001), ασφάλειας και υγείας στην εργασία (OHSAS 18001), υγιεινής και ασφάλειας των τροφίμων (HACCP ISO 22000), ασφάλειας διαχείρισης πληροφοριών (ISO 27001), καθώς επίσης και πιστοποιητικά ελέγχου παιχνιδότυπων, σήμανσης CE και κατασκευών κέντρων. Ειδικές διακρίσεις ποιότητας θα επιδοθούν σε πρωτοπόματες με αξιολόγηση προσαφορά στην προώθηση της ποιότητας. Στην εκδήλωση έχουν προσκληθεί και θα παραστούν αξιωματικοί του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης, ακαδημαϊκοί και επαγγελματίες από όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας.

Κυπριακή παρουσία στην Eurobank EFG Λονδίνου

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη συνεχή ενίσχυση της παρουσίας και την επέκταση και αναβάθμιση των προϊόντων και υπηρεσιών της, η Eurobank EFG προχώρησε στον διορισμό του Άθου Καϊσίδη στη θέση του επικεφαλής των Εμπορικών Τραπεζικών Εργασιών στο υποκατάστημα της τράπεζας στο Λονδίνο. Ο Άθου Καϊσίδης αναλαμβάνει την ευθύνη ανάπτυξης των εργασιών του ομίλου στην κυπριακή και στην ελληνική κοινότητα του Ηνωμένου Βασιλείου και ειδικότερα της ευρύτερης περιοχής του Λονδίνου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ο κ. Καϊσίδης θα συνεργάζεται στενά με την Eurobank EFG Cyprus Ltd, ενώ θα ενεργεί επίσης ως σύνδεσμος μεταξύ Κύπρου και Ηνωμένου Βασιλείου.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΣΤΟΥΡΗΣ
costourisa@kathimerini.com.cy

Το Διοικητικό Συμβούλιο της SFS Group Public Company Limited (η "Εταιρεία") στη συνεδρία του, ημερομηνίας 10 Νοεμβρίου 2009, ενέκρινε τις ενδιάμεσες συνοπτικές ενοποιημένες καταστάσεις του Ομίλου για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2009. Τα αποτελέσματα αυτά δεν έχουν ελεγχθεί από τους εξωτερικούς ελεγκτές της Εταιρείας. Ολόκληρο το κείμενο της εννιαμηνιαίας έκθεσης που ετοιμάστηκε με βάση το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 34 διατίθεται προς το κοινό στα γραφεία μας, Μέγαρο Έλληνα, Θεοτόκη 6, CY-1055 Λευκωσία, χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση.

ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕΧΡΙ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2009

	Περίοδος 1.1.2009 μέχρι 30.9.2009 €	Περίοδος 1.1.2008 μέχρι 30.9.2008 €
Ολικά εισοδήματα	58.669.661	88.057.236
Μεικτό κέρδος ναυτιλιακών, εμπορικών και κτηματικών δραστηριοτήτων	15.115.673	19.645.187
Καθαρά εισοδήματα χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων	3.594.259	7.000.970
Άλλα εισοδήματα	1.574.563	3.617.435
Κέρδος/(ζημία) από πώληση και επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που αποτιμώνται στη δίκαιη αξία μέσω της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων	893.981	(2.678.668)
Ολική Συνεισφορά Δραστηριότητας	21.178.476	27.584.924
Έξοδα		
Έξοδα πωλήσεων και διανομής	(2.671.748)	(3.388.349)
Έξοδα διαχείρισης	(12.304.826)	(11.640.773)
Αποσβέσεις και ζημία απομείωσης περιουσιακών στοιχείων	(1.007.514)	(1.864.072)
Χρηματοδοτικά έξοδα	(4.158.253)	(3.854.296)
Κέρδος από εργασίες	1.036.135	6.837.434
Μερίδιο κέρδους/(ζημιάς) συνδεδεμένων εταιρειών	1.245.067	(1.118.371)
(Ζημία)/κέρδος από πώληση εξαρτημένων εταιρειών	(115.511)	21.626.269
Κέρδος από πώληση δραστηριοτήτων εξαρτημένης εταιρείας	757.017	-
Ζημία απομείωσης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού διαθέσιμων προς πώληση	(68.344)	-
Μείωση στις προβλέψεις για εσφαλές απαιτήσεις	-	1.308.871
Κέρδος για την περίοδο πριν τη φορολογία	2.854.364	28.654.203
Φορολογία	(185.113)	(671.671)
Κέρδος για την περίοδο μετά τη φορολογία	2.669.251	27.982.532
Αποδοθέντα σε:		
Μετόχους Εταιρείας	534.666	18.653.274
Συμφέρον μειονότητας	2.134.585	9.329.258
	2.669.251	27.982.532
Βασικό κέρδος ανά μετοχή που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρείας (σεντ)	0,80	28,04
Πλήρως κατανομή κέρδος ανά μετοχή (σεντ)	0,80	28,04

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2009

	30.9.2009 €	31.12.2008 €
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Μετρητά και υπόλοιπα τραπεζών	19.947.272	28.694.906
Τραπεζικά υπόλοιπα πελατών	19.690.709	10.380.121
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αποτιμώνται σε δίκαιη αξία μέσω της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων	6.169.471	6.679.883
Εμπορικοί και άλλοι χρεώστες	31.222.811	31.858.922
Αποθέματα	30.243.601	29.243.008
Περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού ταξινομηθέντα ως κατεχόμενα προς πώληση	-	45.226.813
Τρέχον μέρος μακροπρόθεσμων δανείων εισπρακτέων	2.415.993	1.048.939
Ολικό κυκλοφορούν ενεργητικό	109.689.857	153.132.592
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		
Ακίνητα για επένδυση	134.286.354	85.498.835
Εμπράγματα πάγια περιουσιακά στοιχεία - καθαρά	15.821.203	19.190.392
Αναβαλλόμενη φορολογία	670.123	733.010
Μακροπρόθεσμα δάνεια εισπρακτέα	-	1.463.114
Συνδεδεμένες εταιρείες	25.096.141	24.443.000
Άλλα στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	671.336	417.261
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση	7.198.081	7.262.783
Εμπορική ύλη	5.800.191	5.800.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	5.420.926	5.474.637
Ολικό μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	194.964.355	150.283.222
Ολικό ενεργητικό	304.654.212	303.415.814
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Τρέχουσες υποχρεώσεις		
Τραπεζικά παρατραβήγματα	17.064.820	19.581.625
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	51.297.594	44.548.899
Φορολογία	2.663.012	2.128.852
Τρέχον μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	1.967.828	7.940.120
Υποχρεώσεις ταξινομηθείσες ως κατεχόμενες προς πώληση	5.756.596	28.019.473
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	-	7.750.816
Ολικό τρέχουσων υποχρεώσεων	78.749.850	109.969.785
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Αναβαλλόμενη φορολογία	9.569.531	7.770.204
Μακροπρόθεσμα δάνεια	75.302.499	43.565.137
Ολικό μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	84.872.030	51.335.341
Ίδια κεφάλαια		
Μετοχικό κεφάλαιο	66.520.075	62.398.097
Αποθεματικά	61.033.218	64.698.196
Ολικό ιδίων κεφαλαίων πριν την αφαίρεση ιδίων μετοχών	127.553.293	127.096.293
Ίδιες μετοχές	(175.949)	(175.949)
Ίδιες μετοχές που κατέχονται από συνδεδεμένες εταιρείες	(3.445)	(4.392)
Ολικό ιδίων κεφαλαίων μετόχων Εταιρείας	127.373.899	126.915.952
Συμφέρον μειονότητας	13.658.433	15.194.736
Ολικό ιδίων κεφαλαίων	141.032.332	142.110.688
Ολικό υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων	304.654.212	303.415.814

Ενδιάμεση Έκθεση Διαχείρισης

Εισαγωγή και σύνοψη αποτελεσμάτων

Σημαντικά μειωμένα ήταν τα κέρδη των μετόχων του Ομίλου SFS για το πρώτο εννιάμηνο του 2009 σε σχέση με το αντίστοιχο εννιάμηνο του προηγούμενου έτους. Η μείωση των κερδών του Ομίλου ήταν αναμενόμενη, συγκρινόμενη με το αντίστοιχο περσιό εννιάμηνο, κυρίως λόγω του κέρδους που αναγνωρίστηκε το 2008 από την πώληση των εννιά πλοιοκτητήριων εταιρειών του Ομίλου, που απέφερε στον Όμιλο κέρδος €19,1 εκατ. Αν και οι οικονομικές συνθήκες της αγοράς τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως είναι πολύ πιο δύσκολες το πρώτο εννιάμηνο του 2009 σε σχέση με το αντίστοιχο περσιό, τα αποτελέσματα των κύριων δραστηριοτήτων του Ομίλου ήταν όλα θετικά [βλέπε σημείωση 3 στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις].

Συνολικά Χρηματοοικονομικά Στοιχεία των Αποτελεσμάτων του Ομίλου

		Πρώτο εννιάμηνο 2009	Πρώτο εννιάμηνο 2008	Έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008
Ολικά Εισοδήματα	Μείωση 33,4%	€58,7 εκατ.	€88,1 εκατ.	€120,3 εκατ.
Ολική Συνεισφορά Δραστηριοτήτων	Μείωση 23,2%	€21,2 εκατ.	€27,6 εκατ.	€50,5 εκατ.
Καθαρά κέρδη μετόχων του Ομίλου	Μείωση 97,1%	€0,5 εκατ.	€18,7 εκατ.	€19,5 εκατ.
Καθαρή ροή μετρητών από/(για) εργασίες	Μείωση 151,6%	(€3,9 εκατ.)	€7,6 εκατ.	€6,8 εκατ.
Κέρδος ανά μετοχή	Μείωση 97%	0,80 σεντ	28,04 σεντ	29,38 σεντ
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων μετόχων σε ετήσια βάση	Μείωση 20,2 ποσοστιαίων μονάδων	0,6%	20,8%	16,3%

Αποτελέσματα Ομίλου για το Πρώτο εννιάμηνο του 2009

Τα ολικά εισοδήματα του Ομίλου παρουσιάζουν μείωση 33,4% συγκρινόμενα με αυτά του πρώτου εννιάμηνο του 2008. Συγκεκριμένα τα εισοδήματα από χρηματοοικονομικές υπηρεσίες παρουσιάζουν μείωση 73,3%, δηλαδή από €9,8 εκατ. το πρώτο εννιάμηνο του 2008 σε €2,6 εκατ. το πρώτο εννιάμηνο του 2009 κυρίως λόγω των αρνητικών συνθηκών που επικρατούν στις χρηματογορές παγκοσμίως και κατ'επέκταση τη σημαντική μείωση εταιρικών πράξεων. Οι ναυτιλιακές δραστηριότητες, παρουσιάζουν μείωση 26,2%, δηλαδή από €38,7 εκατ. το 2008 σε €28,6 εκατ. το 2009. Ο κύριος λόγος της μείωσης είναι η εκποίηση όλων των πλοιοκτητήριων εταιρειών του Ομίλου μέσα στο 2008. Τα εισοδήματα του κτηματικού τομέα παρουσιάζουν μείωση 68,2%, δηλαδή από €6,3 εκατ. το πρώτο εννιάμηνο του 2008 σε €2 εκατ. το πρώτο εννιάμηνο του 2009 κυρίως λόγω των μειωμένων παραδόσεων κατοικιών.

Τα καθαρά εισοδήματα χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων παρουσίασαν μείωση 48,7%, (από €7,0 εκατ. το 2008 σε €3,6 εκατ. το 2009). Το μεικτό κέρδος των ναυτιλιακών, εμπορικών και κτηματικών δραστηριοτήτων παρουσιάζει μείωση της τάξης του 23% (από €19,6 εκατ. το 2008 σε €15,1 εκατ. το 2009), κυρίως λόγω της μείωσης που παρουσιάζει η κερδοφορία του ναυτιλιακού τομέα. Το κέρδος από πώληση και επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ανέρχεται σε €0,9 εκατ. σε σχέση με ζημία ύψους €2,7 εκατ. το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2008, κυρίως λόγω της απόδοσης στις διεθνείς χρηματογορές καθώς επίσης και του ΧΑΚ.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η Ολική Συνεισφορά Δραστηριοτήτων ανήλθε στα €21,2 εκατ. σε σχέση με €27,6 εκατ. το περσιό εννιάμηνο. Τα έξοδα πωλήσεων και διανομής παρουσιάζουν μείωση 21,1%, ενώ παρουσιάζεται αύξηση 5,7% στα έξοδα διαχείρισης (από €11,6 εκατ. το 2008, σε €12,3 εκατ. το 2009), που προέρχεται κυρίως από τις ναυτιλιακές και χρηματοοικονομικές δραστηριότητες του Ομίλου. Η μείωση στις αποσβέσεις και ζημίες απομείωσης περιουσιακών στοιχείων οφείλεται κυρίως στην εκποίηση των εννιά εμπορικών πλοίων κατά τη διάρκεια του πρώτου εννιάμηνο του 2008. Τα έξοδα χρηματοδότησης ανήλθαν σε €4,2 εκατ. το 2009 σε σχέση με €3,9 εκατ. το 2008.

Το κέρδος από εργασίες του Ομίλου το πρώτο εννιάμηνο του 2009 ανήλθε σε €1,0 εκατ. σε σχέση με €6,8 εκατ. το 2008 για τους λόγους που αναφέρονται πιο πάνω και κρίνεται ως ικανοποιητικό λαμβάνοντας υπόψη τις παγκόσμιες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επηρέασαν και την κυπριακή οικονομία.

Το μερίδιο κέρδους συνδεδεμένων εταιρειών παρουσιάζει κέρδος ύψους €1,2 εκατ. σε σχέση με ζημία €1,1 εκατ. το 2008. Στο λογαριασμό αποτελεσμάτων του πρώτου εννιάμηνο του 2008 περιλαμβάνεται κέρδος €19,1 εκατ. από την εκποίηση των εννέα πλοιοκτητήριων θυγατρικών εταιρειών, καθώς και κέρδος από την μείωση στις προβλέψεις για εσφαλές απαιτήσεις ύψους €1,3 εκατ.

Ως τελικό αποτέλεσμα για το πρώτο εννιάμηνο του 2009 παρουσιάζεται κέρδος μετά την φορολογία ύψους €2,7 εκατ. σε σχέση με €28,0 εκατ. το 2008 και το κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρείας ανέρχεται σε €0,5 εκατ. συγκρινόμενο με €18,7 εκατ. το 2008.

Οικονομική Θέση Ομίλου

Ο ισολογισμός του Ομίλου για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 παρουσίαζε μια νέα κατηγορία ενεργητικού και παθητικού που ήταν κατεχόμενα προς πώληση. Αυτή η νέα κατηγορία αφορούσε τη συμμετοχή του Ομίλου στην εταιρεία SFS Ledra Properties Ltd, που αποτελεί το ένα εκ των τεσσάρων επενδυτικών ταμείων που εληγγέλε ο Όμιλος στις αρχές του 2008, που δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη και διαχείριση ακινήτων εντός των τεχνών της παλαιάς Λευκωσίας. Στόχος του Ομίλου, όπως έχει εξαγγελθεί, ήταν και είναι η έκδοση ή και διάθεση της πλειοψηφίας των μετοχών της SFS Ledra Properties Ltd σε θεσμικούς και άλλους επενδυτές οπότε και η συμμετοχή του Ομίλου να είναι μειοψηφική, με απώτερο στόχο την εισαγωγή της στο ΧΑΚ.

Λόγω των συνεχιζόμενων δυσμενών εξελίξεων που απορρέουν από τη διεθνή οικονομική κρίση, η πώληση σημαντικού μέρους του επενδυτικού σχήματος εντός του έτους 2009 δεν θα είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί. Ως εκ τούτου το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε να αναγνωρίσει την SFS Ledra Properties Ltd ως 100% εξαρτημένη εταιρεία του Ομίλου και να περιλάβει τις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου για την περίοδο που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2009, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης («ΔΠΧΠ») 5. Η αλλαγή αυτή δεν είχε καμία επίδραση στα αποτελέσματα του Ομίλου, για τον λόγο ότι τα αποτελέσματα της SFS Ledra Properties Ltd ήταν ήδη ενοποιημένα από το 2008, σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 5. Η οικονομική θέση του Ομίλου στις 30 Σεπτεμβρίου 2009 εξακολουθεί να είναι πολύ ικανοποιητική και αντανακλά την οικονομική του σταθερότητα και τις μελλοντικές προοπτικές του. Πολύ σημαντικό (λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούν) κρίνεται το γεγονός ότι ο Όμιλος στις 30 Σεπτεμβρίου 2009 παρουσιάζει πλεόνασμα στα καθαρά κεφάλαια κίνησης ύψους €30,9 εκατ. (σε σχέση με €43,1 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008). Το ολικό ενεργητικό του Ομίλου ανήλθε σε €304,7 εκατ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2009 (31 Δεκεμβρίου 2008: €303,4 εκατ.). Σημειώνουμε ότι από το πιο πάνω ποσό των €304,7 εκατ. μόνο €11,2 εκατ. αντιπροσωπεύουν εμπορική ύλη και άλλα αυλα περιουσιακά στοιχεία. Το Ολικό Ίδιων Κεφαλαίων καθώς επίσης και το Ολικό Ίδιων Κεφαλαίων των μετόχων της Εταιρείας έχουν ανέλθει σε €141,0 εκατ. και €127,4 εκατ. αντίστοιχως, συγκρινόμενα με €142,1 εκατ. και €127,0 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008.

Ο Όμιλος, ως εισηγήνη οντότητα στο ΧΑΚ που δημοσιεύει ανά τριμηνία τα αποτελέσματά του, έχει καθορίσει γενικούς δείκτες μέτρησης της αποδοτικότητάς του, που χρησιμοποιούνται τόσο από την Διεύθυνση, όσο και από αναλυτές. Αυτοί οι δείκτες μετρούν σε επίπεδο Ομίλου στοιχεία του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων, του Ισολογισμού, της Κατάστασης Ταμειακών Ροών και άλλων χρηματοοικονομικών παραμέτρων.

Δείκτης	Περιγραφή	30.9.2009	30.9.2008	31.12.2008
Ταμειακή συνεισφορά δραστηριοτήτων (ΤΣΔ)	Αυτό ο δείκτης καταμετρά την ταμειακή εισφορά όλων των δραστηριοτήτων του Ομίλου που είναι άμεσα ελεγχόμενες εκτός από τις συνδεδεμένες εταιρείες. Αυτή είναι η κύρια πηγή ρευστότητας του Ομίλου (πέραν του 90%) και κατά επέκταση η ΤΣΔ πρέπει να αυξάνεται με ρυθμούς κατά πολύ μεγαλύτερους από τα λειτουργικά έξοδα σε ταμειακή βάση.	€20,3 εκατ.	€25,9 εκατ.	€40,7 εκατ.
Λειτουργικά έξοδα σε ταμειακή βάση (ΤΛΕ)	Αυτό ο δείκτης καταμετρά όλα τα λειτουργικά έξοδα (διοικητικά, διαχείρισης πωλήσεων & διανομής) σε ταμειακή βάση τα οποία σε μεγάλο βαθμό είναι ελεγχόμενα από τη Διεύθυνση και κλιμακωτά.	€15,0 εκατ.	€15,0 εκατ.	€26,3 εκατ.
Ταμειακή κάλυψη εξόδων από εργασίες	Αυτό ο δείκτης παρουσιάζει την οικονομική άνεση που έχει ο Όμιλος για εξυπηρέτηση των χρηματοδοτικών εξόδων (ΧΕ) από τη ρευστότητα που παρουσιάζουν οι εργασίες (δραστηριότητες) του. Αυτό ο δείκτης πρέπει να υπερβαίνει κατά πολύ το 100%. [Ισούται με (ΤΣΔ-ΤΛΕ)/ΧΕ]	127,6%	279%	203%
Λειτουργικά έξοδα ως ποσοστό των Ολικών εισοδημάτων	Αυτό ο δείκτης παρουσιάζει το ποσοστό των λειτουργικών εξόδων στα ολικά εισοδήματα του Ομίλου. Στόχος είναι αυτό το ποσοστό να μην υπερβαίνει το 30% που υποδεικνύει αύξηση παραγωγικότητας, ιδιαίτερα στη παροχή υπηρεσιών και αύξηση στις δραστηριότητες που απαιτούν σχετικά χαμηλά πάγια λειτουργικά έξοδα.	25,5%	17,0%	21,9%
Δείκτης Κεφαλαιουχικής Εξάρτησης (ΔΚΕ) (Leverage Ratio)	Ο ΔΚΕ υπολογίζεται διαιρώντας το ολικό ενεργητικό δια το ολικό ιδίων κεφαλαίων. Ο δείκτης αυτός υποδεικνύει την ικανότητα του Ομίλου να μεγεθύνει τον Ισολογισμό του χρησιμοποιώντας τα ίδια κεφάλαιά του και δανεισμό. Με βάση τα ολικά ίδια κεφάλαια στις 30 Σεπτεμβρίου 2008 ο ΔΚΕ δεν μπορεί να υπερβεί το 3,0 (δηλαδή ο συνολικός δανεισμός και υποχρεώσεις να μην ξεπερνούν τις 2,0 φορές το ολικό ιδίων κεφαλαίων)	2,2	1,8	2,1
Δείκτης Ολικού Καθαρού Δανεισμού προς Ολικό Ίδιων Κεφαλαίων	Αυτό ο δείκτης παρουσιάζει τον συσχετισμό του ολικού καθαρού δανεισμού [αφαίρεσης ίδια μετρητά και υπόλοιπα τραπεζών] προς το ολικό ιδίων κεφαλαίων.	0,57	0,30	0,35
Απόδοση μέσου σταθμικού κεφαλαίου μετόχων της Εταιρείας (ROE)	Το ROE υπολογίζεται διαιρώντας το καθαρό κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρείας δια του μέσου σταθμικού κεφαλαίου των μετόχων της Εταιρείας. Το μεσοσταθμικό υπολογίζεται παίρνοντας το μέσο όρο της αρχής και τέλους του/της εκάστοτε έτους/περιόδου.	0,6%	20,8%	16,3%

Προοπτικές

Ο Όμιλος SFS θέτει τις στρατηγικές του προτεραιότητες για την τριετία 2009-2011 με στόχο τη συστηματική δημιουργία αξίας για τους μετόχους με την ταυτόχρονη καλύτερη εξυπηρέτηση όλων των πελατών του Ομίλου. Οι ενέργειες του Ομίλου έχουν ως στόχο την αξιοποίηση, προς όφελος των μετόχων, των στρατηγικών πλεονεκτημάτων του Ομίλου στους τομείς των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, επιχειρηματικών κεφαλαίων, επενδύσεων σε κεφαλαιαγορές, διαχείρισης και αξιοποίησης γης και ναυτιλιακών επενδύσεων. Η στρατηγική και οι στόχοι του Ομίλου χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Ποιοτικοί στρατηγικοί στόχοι

- Ενίσχυση της παρουσίας στην εγχώρια αγορά των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με ιδιαίτερη έμφαση στις χρηματιστηριακές συναλλαγές, διαχείριση κεφαλαίων και επενδυτικής τραπεζικής.
- Σταδιακή μείωση στις επιχειρηματικές συμμετοχές (private equity) και τα επιχειρηματικά κεφάλαια (venture capital), με στόχο την ανακατανομή των κεφαλαίων σε άλλες δραστηριότητες.
- Επέκταση των ναυτιλιακών επενδύσεων με την προσέλευση νέων στρατηγικών συνεταιριών και με την άντληση νέων κεφαλαίων υπό διαχείριση για το SFS Ocean Challenge Shipping Fund και άλλα πρωτοπόρα ναυτιλιακά επενδυτικά ταμεία. Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής αυτής ο Όμιλος ανακοίνωσε στις 4 Μαΐου 2009 τη συνομολόγηση κοινοπραξίας με την Kuwait Finance House για τη δημιουργία ταμείου επενδύσεων κλειστού τύπου στον τομέα της ναυτιλίας συμβατό με τις αρχές Shariah, μέσω Ετερόρρυθμης Εταιρείας (Limited Partnership) στα νησιά Cayman, πριν το τέλος του 2009. Το επιδιωκόμενο μέγεθος του ταμείου είναι περίπου \$150 εκατ. και θα διαχειρίζεται από εταιρεία, συνδιοκτρησία των δύο μερών επί της βάσης, που θα ενεργεί ως ο Γενικός Εταίρος, και θα εδρεύει στα νησιά Cayman.
- Αύξηση των πλοίων που ανήκουν σε τρίτους υπό διαχείριση.
- Αναδιοργάνωση των ακινήτων για επένδυση ώστε να επιτευχθεί ακόμη καλύτερη απόδοση τα επόμενα τρία χρόνια και η μετατροπή των υπόλοιπων ακινήτων σε νέα επενδυτικά σχήματα, όπου ο Όμιλος θα έχει ένα σημαντικό μειοψηφικό ποσοστό συμμετοχής.

Ποσοτικοί στρατηγικοί στόχοι

- Συγκράτηση των ταμειακών εξόδων, συγκριτικά, κάτω του πληθωρισμού πλέον 3%.
  - Περαιτέρω μείωση των τραπεζικών δανείων μέχρι το τέλος του 2010.
  - Διατήρηση των ιδίων κεφαλαίων μετόχων πέραν των €100 εκατ.
- Προϋποθέσεις υλοποίησης των στόχων**
- Διατήρηση του σημερινού όγκου συναλλαγών στο ΧΑ και αύξηση στον όγκο συναλλαγών στο ΧΑΚ.
  - Ανάκαμψη της Κυπριακής και Παγκόσμιας οικονομίας εντός του 2010.
  - Περιορισμός στην αύξηση της τιμής του πετρελαίου και των πρώτων υλών.
  - Περιορισμός των πληθωριστικών τάσεων που παρατηρούνται στην Ευρωζώνη.
  - Διατήρηση των χαμηλών επιτοκίων στην Ευρωζώνη μέχρι το τέλος του 2010.
  - Αύξηση του ενδιαφέροντος από ξένους επενδυτές για ακίνητα και κατοικίες στην Κύπρο.

Οριακή βελτίωση στον τουρισμό το 2010

Η τουριστική περίοδος της επόμενης χρονιάς αναμένεται να κινηθεί ελαφρώς καλύτερα από το κακό έτος που ολοκληρώνεται

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Ολοκληρώθηκε την περασμένη εβδομάδα η έκθεση World Travel Market που γίνεται κάθε χρόνο στο Λονδίνο και θεωρείται βαρόμετρο για την πορεία του τουρισμού για την επόμενη σεζόν. Στην έκθεση έλαβαν μέρος πολλοί εκπρόσωποι ξενοδοχειακών μονάδων και αλυσίδων, όπως και λειτουργοί του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Επίσης, στο Λονδίνο μετέβησαν και άλλοι φορείς που εμπλέκονται με τον κυπριακό τουρισμό. Στην εν λόγω έκθεση πωλούνται μεγάλα τουριστικά πακέτα

«Τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης του τουρισμού είναι θετικά μόνο για τις εγχώριες τουριστικές επιχειρήσεις και όχι για την κυπριακή οικονομία»

προς διοργανωτές ταξιδιών, οι οποίοι τα διαθέτουν στις αγορές που έχουν πρόσβαση.

Τα μηνύματα που προκύπτουν για την καλοκαιρινή περίοδο του 2010 είναι σαφώς πιο αισιόδοξα, σε σχέση με το 2009. Ωστόσο, με δεδομένο το γεγονός ότι το 2009 ήταν ένα κακό έτος όσον αφορά τόσο τις αφίξεις και τις εισπράξεις, θα πρέπει να αναμένεται πως η βελτίωση του 2010 δεν θα ανατρέψει το γενικότερο κακό κλίμα που επικρατεί μακροπρόθεσμα στον τουρισμό.

Καλά μεν, αλλά

Ο γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Κύπρου (ΣΤΕΚ), Φειδίας Καρής, που παρευρέθηκε στην έκθεση, ανέφερε πως έχουμε μπροστά μας ακόμη μια δύσκολη χρονιά και πως η κατάσταση για τις τουριστικές επιχειρήσεις δεν θα είναι καθόλου θετική. Η αγγλική αγορά, που κάθε χρόνο διοχετεύει με αφίξεις πέραν του 50% του συνολικού ρεύματος στην Κύπρο, έχει σοβαρό πρόβλημα και δεν πρόκειται να βελτιωθεί εντός των επόμενων μηνών. Ο κ. Καρής δήλωσε στην «Κ» πως σε μια χώρα που υπάρχουν πέραν 2,5 εκατομμυρίων ανέργων και η στερλίνα υπο-

Τα μηνύματα που προκύπτουν για το 2010 είναι πιο αισιόδοξα, σε σχέση με το 2009. Ωστόσο, με δεδομένο το γεγονός ότι το 2009 ήταν ένα κακό έτος θα πρέπει να αναμένεται πως η βελτίωση του 2010 δεν θα ανατρέψει το γενικότερο κακό κλίμα.

τιμάται σε σχέση με το ευρώ χρόνο με το χρόνο, είναι λογικό πως και ο τουρισμός μπαίνει σε δεύτερη μοίρα. Μέσα από τη συγκεκριμένη κατάσταση επηρεάζεται και το τουριστικό ρεύμα προς την Κύπρο, αφού όλοι γνωρίζουν πως η βρετανική αγορά είναι βασικός «αιμοδοτής» του εγχώριου τουρισμού.

Τα ευχάρια που προκύπτουν, όπως αναφέρει ο γενικός διευθυντής του ΣΤΕΚ, είναι οι κρατήσεις πακέτων που

έχουν κάνει μεγάλοι διοργανωτές ταξιδιών και οι οποίες δεν παρουσιάζουν κάποια μείωση.

Πάντως, ορόσημο για τον τουρισμό του 2010 θα αποτελέσει ο ερχόμενος Φεβρουάριος, κατά τον οποίο οι μεγάλοι διοργανωτές ταξιδιών θα κλείσουν επιπλέον πακέτα από τουριστικές επιχειρήσεις του τόπου, ανάλογα και με τις πωλήσεις που θα κάνουν στο διάστημα που διανύουμε τώρα. Η οικο-

Τα μέτρα της κυβέρνησης

Τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση για τη στήριξη του τουρισμού βασίζονται σε δυο πυλώνες: Ο πρώτος αφορά την αύξηση του τουριστικού ρεύματος από το εξωτερικό και ο άλλος την ενθάρρυνση του εσωτερικού τουρισμού, ο οποίος κατά τη χρονιά που διανύουμε έδωσε σημαντικές οικονομικές ανάσες στις τουριστικές επιχειρήσεις. Τα μέτρα που αφορούν τον κλάδο του τουρισμού είναι η μείωση του ΦΠΑ που καταβάλλουν τα ξενοδοχεία στο 5% από το 8% που ήταν προηγουμένως, αλλά και η αναστολή καταβολής των τελών διανυκτέρευσης, τα οποία η κυβέρνηση υποσχέται να καταβάλει η ίδια στις δημοτικές αρχές. Για την αύξηση του τουριστικού ρεύματος από το εξωτερικό, το κράτος έχει μειώσει κατά 25% το τέλος προεπίσωσης, αλλά και κατά τέσσερα ευρώ το τέλος επιβατών. Εξάλλου, το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού έχει εξαγγείλει έργα εσωτερικού τουρισμού σε συνεργασία με τον ΚΟΤ, τα οποία περιλαμβάνουν πολλές τουριστικές επιχειρήσεις (χώρους διαμονής και εστίασης), ούτως ώστε να παραμείνουν όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις ανοικτές κατά τη διάρκεια του χειμώνα, αλλά και για να βοηθηθούν οικονομικά οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις. Εξάλλου, φέτος το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού προσφέρει τα πακέτα εσωτερικού τουρισμού και σε ομογενείς του εξωτερικού, προκειμένου να έρθουν για διακοπές στην Κύπρο.

νομική κρίση και οι συγκυρίες που θα δημιουργηθούν μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο θα κρίνουν πολλά σε σχέση με το τουριστικό ρεύμα του 2010. Μιλώντας για τις τιμές που πρόσφεραν τα μέλη του ΣΤΕΚ προς τους διοργανωτές ταξιδιών, ο κ. Καρής ανέφερε πως δεν υπήρξαν χαμηλότερες τιμές, οπότε οι κρατήσεις που έχουν γίνει είναι συμφέρουσες για τους ξενοδόχους. Ο Φειδίας Καρής εμφανί-

στηκε ικανοποιημένος από τα μέτρα της κυβέρνησης, τα οποία θεωρεί αφενός πολύ σημαντικά και αφετέρου ότι φέτος εξαγγέθηκαν σύντομα, σε αντίθεση με την περσινή χρονιά.

Όπως πέρσι

Η διευθύντρια marketing και πωλήσεων του ομίλου Λούις, Πόπη Τάντα, δήλωσε χαρακτηριστικά πως είναι νωρίς για εξαγωγή σίγουρων συμπερασμάτων για την εικόνα του τουρισμού της χώρας για την επόμενη χρονιά, αλλά μέχρι στιγμής τα δεδομένα παρουσιάζουν παρόμοια εικόνα με τη χρονιά που εκπνέει. Παρ' όλα αυτά, η κ. Τάντα δήλωσε πως όλοι οι εμπλεκόμενοι με τον κυπριακό τουρισμό αναμένουν το 2010 να είναι καλύτερο από το 2009, έστω και ελαφρώς, στήριζοντας αυτήν την αισιόδοξη στο γενικό κλίμα ευφορίας που επικρατεί στις διεθνείς αγορές και στα σημάδια ανάκαμψης από την κρίση που παρουσιάζουν οι ξένες αγορές. Εξάλλου, η διευθύντρια marketing και πωλήσεων του ομίλου Λούις εμφανίστηκε ικανοποιημένη από τα μέτρα της κυβέρνησης για στήριξη του τουρισμού, τόσο για τον εσωτερικό τουρισμό όσο και για τα κίνητρα που δόθηκαν και αφορούν τους διοργανωτές ταξιδιών.

Εξισορρόπηση

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων (ECTAA), Άκνς Κελεπέσις, τονίζει πως τα μηνύματα που υπάρχουν για το 2010 σχετικά με τον τουρισμό στην Ευρώπη είναι σαφώς πιο θετικά από αυτά που υπήρχαν πριν από έναν χρόνο. Ωστόσο, ο κ. Κελεπέσις θεωρεί πως τα δεδομένα που υπάρχουν για την Κύπρο δεν είναι και τόσο θετικά, λόγω του γερασμένου τουριστικού προϊόντος της χώρας, αλλά και των υψηλών τιμών που προσφέρουν οι ξενοδοχειακές και άλλες τουριστικές επιχειρήσεις.

Ο κ. Κελεπέσις ανέφερε πως ο παγκόσμιος τουρισμός παρουσίασε μείωση της τάξης του 8% κατά το 2009, ενώ με τα δεδομένα που παρατηρούν οι ταξιδιωτικοί πράκτορες θεωρούν πως η αύξηση του 2010 θα αντισταθμίσει τη μείωση του έτους που ολοκληρώνεται.

Σχετικά με τα μέτρα της κυβέρνησης για στήριξη του τουρισμού, ο κ. Κελεπέσις δήλωσε πως αυτά θα βοηθή-

σουν, ίσως και σημαντικά, μόνο τον εγχώριο τουρισμό, δηλαδή τις ξενοδοχειακές μονάδες. Αυτό δεν θα βοηθήσει την οικονομία του τόπου, αφού τα μέτρα δεν είναι ικανά να αυξήσουν το τουριστικό ρεύμα από το εξωτερικό.

Παράλληλα, ο Άκνς Κελεπέσις εννήμερωσε πως στις 2 Δεκεμβρίου θα πραγματοποιηθεί το εκατοστό συνέδριο του ECTAA στην Κύπρο, κάτι που γίνεται με πρωτοβουλία του ίδιου και θεωρείται σημαντικό, αφού θα παρευρεθούν στη χώρα πέραν των 70 ατόμων που ασχολούνται με τη διοργάνωση ταξιδιών σε όλη την Ευρώπη.

Καλύτερο 2010;

Η Χρυσή Τσόκκου, μιλώντας για λογαριασμό της ξενοδοχειακής αλυσίδας Tsokkos Hotels, ανέφερε πως τα δεδομένα που υπάρχουν σήμερα και από την έκθεση World Travel Market δείχνουν πως το 2010 θα είναι χειρότερο από το 2009. Τόνισε πως αυτήν τη στιγμή τα μηνύματα που υπάρχουν κάνουν λόγο για μείωση 20% για το 2010, σε σχέση με το 2009. Εξάλλου, η κ. Τσόκκου δήλωσε πως το επόμενο έτος παρουσιάζεται δυσόμοιο, λόγω της ανεργίας και των κακών οικονομικών δεδομένων που υπάρχουν σε αγορές που διαχρονικά στέλνουν τουριστικό ρεύμα προς την Κύπρο, όπως η Αγγλία. Εξάλλου, το δυνατό ευρώ καθίσταται αποτρεπτικός παράγοντας για τις χώρες που δεν είναι στην Ευρωζώνη. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο λόγος που προτιμούνται ως τουριστικοί προορισμοί η Τουρκία και η Αίγυπτος, όπου οι διακοπές λόγω νομισματός είναι σαφώς πιο φθηνές. Όσον αφορά την επόμενη χρονιά, η Χρυσή Τσόκκου τόνισε πως αυτοί που θα δώσουν ξανά οικονομική ανάσα στις τουριστικές επιχειρήσεις θα είναι οι Κύπριοι τουρίστες. Γι' αυτόν τον σκοπό η κ. Τσόκκου εννήμερωσε πως η εταιρεία θα προβεί σε μεγάλες προσφορές από αυτήν την περίοδο, οι οποίες θα αφορούν πακέτα για την καλοκαιρινή περίοδο του 2010, με σκοπό να είναι εξασφαλισμένο ένα μέρος κρατήσεων, ενόψει της επερχόμενης τουριστικής περιόδου.

Μιλώντας για τα μέτρα στήριξης του τουρισμού, η κ. Τσόκκου παρουσίαστηκε εμφανώς ικανοποιημένη, δηλώνοντας πως φέτος η κυβέρνηση κινηθήκε προς τη σωστή κατεύθυνση και πολύ έγκαιρα.

Μερίδια αγοράς on the rocks

Αναθερμαίνεται η αγορά ούισκι, εν όψει της χριστουγεννιάτικης περιόδου

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΩΣΤΟΥΡΗ**

Εν όψει της περιόδου των γιορτών των Χριστουγέννων, η οποία θεωρείται από τις εταιρείες που εισάγουν ούισκι ως ιδιαίτερα «καλή» για τις πωλήσεις της, παρατηρείται κινητικότητα στην αγορά.

Οι μεγάλοι παίκτες της εν λόγω αγοράς είναι ουσιαστικά τρεις. Η εταιρεία Φώτιος Φωτιάδης είναι ο μεγάλος «παίκτης» στην αγορά, αφού με τα ούισκι J&B και Johnnie Walker που κατέχουν την πρώτη και την τρίτη θέση στην αγορά αντίστοιχα, αλλά και του λιγότερο δημοφιλούς White Horse, διαθέτει ποσοστά πέραν του 50%, σύμφωνα με έρευνα που κατέχουν οι εταιρείες εισαγωγής και διανομής ούισκι της αγοράς ούισκι στην Κύπρο. Στην αγορά αλκοολούχων ποτών προστίθενται ποτά όπως η βότκα και τα λικέρ που εισάγει ο όμιλος στην Κύπρο, που καθιστούν την εταιρεία πρωταγωνιστή στην εισαγωγή και διανομή ποτών στην Κύπρο.

Άλλοι μεγάλοι παίκτες είναι η εταιρεία ACM Christofides, η οποία κατέχει την αντιπροσωπεία του ούισκι Famous Grouse, το οποίο κατατάσσεται δεύτερο στις προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού στην εγχώρια αγορά, σε

απόσταση αναπνοής από το πρωτοπόρο J&B. Η χριστουγεννιάτικη περίοδος παρουσιάζεται ως μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία για να κυνηγήσει η εταιρεία την πρώτη, όπως αναφέρουν στην «Κ» στελέχη της, παρά το γεγονός ότι η πρωτοπορία της Φωτιάδης δύσκολα μπορεί να απειληθεί, τουλάχιστον όσον αφορά το ούισκι. Παράλληλα, όμως, με το συγκεκριμένο ποτό, η ACM Christofides εισάγει και διανέμει άλλο

Μεγάλη η συγκέντρωση στην αγορά, με τη μεγαλύτερη εταιρεία να ξεπερνά το 50%

είδους αλκοολούχα ποτά, όπως λικέρ και ούζο, παίρνοντας έτσι σημαντικά μερίδια αγοράς.

Μεγάλος ανταγωνιστής των δύο προαναφερθέντων εταιρειών είναι η Cosmos Trading, η οποία στην αγορά ούισκι κατέχει τα brands Chivas Regal και Ballantines. Με τις δυο αυτές μάρκες ούισκι, η εταιρεία παίρνει ποσοστά στην αγορά που αγγίζουν το 9%. Ωστόσο, όπως αναφέρουν στην εταιρεία, πρέπει να υ-

πολογίζεται πως το Chivas Regal είναι ούισκι ανώτερης ποιότητας, οπότε και ακριβότερο και άρα δεν πρέπει να εντάσσεται στην ίδια κατηγορία με το πιο φθηνό ούισκι που εισάγει η εταιρεία, το Ballantines. Παρ' όλα αυτά, βλέποντας το Chivas Regal να κατέχει σημαντικά ποσοστά στην αγορά και να συναγωνίζεται τα ποιοτικά ούισκι που κυκλοφορούν στην αγορά, όπως το Johnnie Walker Black Label. Παράλληλα, υπάρχει σχεδιασμός για προώθηση του Ballantines σε νεανικό κοινό και υπάρχει η αισιόδοξη πως τα επόμενα χρόνια τα ποσοστά του θα αυξηθούν στην αγορά. Φυσικά, και η Cosmos Trading εισάγει και διανέμει στην αγορά και άλλα ονομαστικά ποτά, όπως λικέρ και βότκα, καλύπτοντας έτσι ένα αρκετά ευρύ φάσμα στη συγκεκριμένη αγορά. Αξίζει να αναφερθεί πως ένα από τα δυνατά χαρτιά της Cosmos Trading, που είναι το Chivas Regal, είναι πρόσφατο απόκτημα της εταιρείας, το οποίο μέχρι πριν από μερικούς μήνες εισαγόταν και διανεμόταν από την ΚΕΟ.

Η εταιρεία, πάντως, κατέχει και την αντιπροσωπεία του Jameson's, το οποίο κατέχει ποσοστό της τάξης του 0,4% στο σύνολο της αγοράς, αλλά ηγείται στην κατηγορία των Irish

whiskies, τα οποία απευθύνονται σε κοινό που γνωρίζει το συγκεκριμένο είδος. Στην εταιρεία θεωρούν πως η επικείμενη χριστουγεννιάτικη περίοδος θα δώσει ώθηση στις πωλήσεις των ούισκι που διανέμει, αν και η χρονιά που ολοκληρώνεται ήταν μια συγκαταμμένη χρονιά. Στην αγορά σημαντικοί παίκτες είναι και τα ούισκι Jack Daniel's, το Grant's, το Cutty Sark και το Dewars. Ούισκι τα οποία κατέχουν συνολικά πέραν του 10% στην εγχώρια αγορά.

Εν όψει της εποχιακής τόνωσης που συνε-

πάγεται η περίοδος των Χριστουγέννων στην συγκεκριμένη αγορά, γίνεται «μάχη» και στο επικοινωνιακό πεδίο, αφού κάθε χρόνο οι εταιρείες διαφημιζόμενες έντονα τα ποτά που διαθέτουν αυτήν την εποχή. Μάλιστα, οι διαφημίσεις των ούισκι ξεχωρίζουν τόσο για τη μηνύματά τους όσο και για τις παραγωγές που βλέπουμε κάθε χρόνο. Ποιος δεν ξέρει την πέρδικα που κάνει σκέρτσα, τον άνθρωπο του μέλλοντος του Johnnie Walker αλλά και το μπαρ στο Τενεσί;

Ασύμφορο θεωρούν το αεροδρόμιο οι αερογραμμές

Ανακοίνωση της IACA επαναλαμβάνει προειδοποιήσεις που έκανε προ ενός έτους σχετικά με το υψηλό κόστος

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΣΙΑΝΗ**

«Πρόωρος» θεωρεί η IACA τους ε-ορτασμούς για το νέο αεροδρόμιο Λάρνακας, αφού το κόστος του το καθιστά ασύμφορο για τους αερομεταφορείς. Ο διευθυντής επιχειρήσεων, Λουκ Γκινς, δήλωσε την περασμένη Τρίτη ότι «δεν είναι πρόβλημα στο σημερινό δύσκολο περιβάλλον να προσθέτουμε περισσότερα κόστη για τις αερογραμμές μας, καθιστώντας τη Λάρνακα ένα από τα πιο ακριβά αεροδρόμια στην Ευρώπη».

Η IACA, η οποία εκπροσωπεί 34 αεροπορικές εταιρείες, στις οποίες ανήλθει το 25% της αεροπορικής κίνησης προς και από την Κύπρο (και το 50% της κίνησης στο αεροδρόμιο Πάφου), έχει τοποθετηθεί εδώ και έναν χρόνο σχετικά με τα υφιστάμενα τέλη στο αεροδρόμιο Λάρνακας, τα οποία θε-

Ενώ ανοίγει το νέο αεροδρόμιο, οι αερομεταφορείς «απωθούνται» προς άλλους προορισμούς

ωρεί απαγορευτικά. Μάλιστα, πριν από έναν χρόνο (στις 4 Δεκεμβρίου 2008), είχε εκδώσει Δελτίο Τύπου, με το οποίο ανέφερε ότι η Κύπρος έχει επιβάλει μια «οξεία αύξηση στα τέλη αεροδρομίου κατά 70%», σε συνδυασμό με τις «απαράδεκτες εκχωρήσεις του 33% στην κυβέρνηση», με αποτέλεσμα να μην είναι καθόλου ελκυστικός προορισμός για τους αερομεταφορείς. Τα τέλη αυτά, κατά την IACA, μετακυλίνονται στις αεροπορικές εταιρείες, ώ-

Η IACA έχει τοποθετηθεί εδώ και έναν χρόνο σχετικά με τα υφιστάμενα τέλη στο αεροδρόμιο Λάρνακας, τα οποία θεωρεί απαγορευτικά.

στε να απωθούνται από τους κυπριακούς προορισμούς και να δειχνουν προτίμηση στους ανταγωνιστές μας, οι οποίοι δεν περιορίζουν τα περιθώρια κέρδους με τις χρεώσεις που επιβάλλουν.

Οι εκκωρήσεις, μάλιστα, του 33% στο κράτος καθιστούν αναπόφευκτες τις αυξήσεις τελών από τη διαχειρίστρια εταιρεία, τη στιγμή που οι τιμές μειώνονται οριακά με άλλα μέτρα, τα οποία, όμως, δεν ανατρέπουν τη γενικότερη εικόνα του «ακριβού» αεροδρομίου.

Εκπρόσωπος της IACA δήλωσε στην «Κ» ότι τα τέλη στα οποία αναφέρεται η εταιρεία δεν έχουν ανατραπεί από πέρσι. Παρά το γεγονός ότι έχει ήδη μειώνονται οριακά με άλλα μέτρα, τα οποία, όμως, δεν ανατρέπουν τη γενικότερη εικόνα του «ακριβού» αεροδρομίου.

Εκπρόσωπος της IACA δήλωσε στην «Κ» ότι τα τέλη στα οποία αναφέρεται η εταιρεία δεν έχουν ανατραπεί από πέρσι. Παρά το γεγονός ότι έχει ήδη μειώνονται οριακά με άλλα μέτρα, τα οποία, όμως, δεν ανατρέπουν τη γενικότερη εικόνα του «ακριβού» αεροδρομίου.

ντιδράσει στις ανάγκες του κλάδου του τουρισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι η περσινή ανακοίνωση θεωρούσε από τότε «επιγούσα» την ανάγκη για μέτρα μείωσης των τελών στην Κύπρο. Ο εκπρόσωπος της IACA σημειώνει πως ισχύουν ακόμα τα περσινά σχόλια του συνδέσμου, ότι άλλοι προορισμοί, όπως η Αίγυπτος και η Τουρκία, αντέδρασαν έγκαιρα στη διεθνή οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα να αναπτύσσονται ως προορισμοί.

Η ανακοίνωση της IACA σημειώνει χαρακτηριστικά ότι η κυβέρνηση πρέπει να κατανοήσει ότι οι αεροπορικές εταιρείες «δεν είναι χρυσορυχεία». Λόγος έγινε και για τα προγράμματα κινήτρων προς τις αεροπορικές εταιρείες, τα οποία είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο – και με τόσους περιορισμούς – που δεν είναι καθόλου ελκυστικά.

Ελεύθερος με εγγύηση ο Παύλος Ψωμιάδης

Της **ΕΥΑΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗ**

Τον ισχυρισμό ότι δεν είχε τη δυνατότητα να ελέγξει τη γνωσιότητα της εγγυητικής επιστολής -εργαλείο απόδοσης χαρακτηρίζεται από τον ίδιο- προέβαλε απολογούμενος στον 13ο τακτικό ανακριτή ο κατηγορούμενος πρώην πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου «Aspis» κ. Παύλος Ψωμιάδης.

Ο κ. Ψωμιάδης, ο οποίος αφέθηκε ελεύθερος με καταβολή εγγύησης 100.000 ευρώ και τον περιοριστικό όρο της απαγόρευσης εξόδου από την χώρα, απολογήθηκε για το κακούργημα της πλαστογραφίας μετά χρήσεως. Η κατηγορία που τον βαρύνει αφορά κατάθεση πλαστής εγγυητικής επιστολής ύψους 550 εκατομμυρίων ευρώ στην Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης.

«Εργαλείο απόδοσης»

Σύμφωνα με πληροφορίες, στο απολογητικό υπόμνημα που κατέθεσε ο κ. Παύλος Ψωμιάδης στον ανακριτή αναφέρεται για πρώτη φορά ότι δεν πρόκειται για εγγυητική επιστολή, αλλά για «εργαλείο απόδοσης» το οποίο παραδόθηκε στα χέρια του από επιχειρηματία. Κατά πληροφορίες, ο πρώην πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της «Aspis» κατονόμασε στον ανακριτή τον επιχειρηματία και υποστήριξε ότι έχει ήδη καταθέσει σε βάρος του μήνυση για κακοχηματική απάτη.

Αρκετά, ο κ. Ψωμιάδης είχε υποστηρίξει ότι πρόκειται για εγγυητική

επιστολή της τράπεζας HSBC την οποία κατέθεσε στην Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης για την κάλυψη των απαιτούμενων ποσών των εταιριών του ομίλου «Aspis». Η κατάθεση της σήμανε την άρση της αδείας του ομίλου. Τότε, ο κ. Ψωμιάδης είχε ισχυριστεί ότι η επιστολή ήταν γνήσια και ότι την προσκόμισε από το εξωτερικό ο οικονομικός διευθυντής του ομίλου «Aspis».

Επικαλέστηκε βιασύνη

Κατά τη διάρκεια της απολογίας του, ωστόσο ο κατηγορούμενος αναθεώρησε και επεσήμανε ότι εκ παραδρομής έκανε λόγο για εγγυητική επιστολή, καθώς βιαζόταν να συντάξει το έγγραφο που έπρεπε να υποβάλει στην Επιτροπή.

Ως προς την HSBC, πάντως, από την πρώτη στιγμή με ανακοίνωση που εξέδωσε υποστήριξε ότι «το εν λόγω έγγραφο δεν είναι γνήσιο και δεν έχει εκδοθεί από την τράπεζα».

Η εμπλοκή του ομίλου «Aspis» με τη Δικαιοσύνη δεν περιορίζεται ωστόσο μόνο στη συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς από τον περασμένο Ιούλιο βρίσκεται σε εξέλιξη προκαταρκτική έρευνα, η οποία αφορά σωρεία προσφυγών ασφαλισμένων στον Συνήγορο του Καταναλωτή.

Οι προσφυγές αυτές αφορούν στην μη εξόφληση από την «Aspis» ασφαλιστηρίων ζωής. Παράλληλα, στο στάδιο της ανάκρισης βρίσκεται ακόμη μια δικογραφία που αφορά το αδίκημα της υπεξαίρεσης για το οποίο κατηγορείται μέλος του Δ.Σ. της «Aspis».

Η Alpha Bank, η Aspis και... δύο παρεξηγήσεις που λύθηκαν

Οι μετοχές που πούλησε ο κ. Κωστόπουλος και οι κινήσεις του κ. Ρέστη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΝΤΕΛΑ**

Ο κ. Γιάννης Κωστόπουλος τείνει να δημιουργήσει -μια ακόμα- παράδοση. Κάθε φορά που η Alpha Bank βρίσκεται σε διαδικασία αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, ο ίδιος και μέλη της οικογένειάς του πουλάνε πακέτα μετοχών με στόχο να «ξαναπουνούν» λίγο αργότερα. Οι έξι φορές καλή μνήμη, και κατά συνέπεια μεγαλύτερη σε ηλικία, θα θυμούνται ότι ανάλογη κίνηση είχε κάνει στη μεγάλη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Alpha το 1997. Οι νεότεροι σε ηλικία θα έχουν το πρόβλημα να ξεκινήσουν τώρα το... κοντέρ, αφού την εβδομάδα που πέρασε η οικογένεια έπραξε ακριβώς το ίδιο, υπό τις ίδιες περιστάσεις. Οι πληροφορίες της «Κ» μάλιστα αναφέρουν ότι αυτή τη φορά, το μεγαλύτερο μέρος από το πακέτο των 9 εκατομμυρίων μετοχών, που πέρασε από το ταμπλό του Χρηματιστηρίου, προερχόταν από το επικεφαλής της Τράπεζας, κ. Γιάννη Κωστόπουλου.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το μεγαλύτερο μέρος από το πακέτο των 9 εκατομμυρίων μετοχών της Alpha που πέρασε από το ταμπλό του Χρηματιστηρίου προερχόταν από το προσωπικό χαρτοφυλάκιο του επικεφαλής της, ενώ οι υπόλοιπες μετοχές από τα χαρτοφυλάκια διαφόρων μελών της οικογένειας. «Το συντηθίζουν και δείχνουν να τηρούν την παράδοση κατά γράμμα» λέει άνθρωπος που βρίσκεται πολύ κοντά στην οικογένεια, διευκρινίζοντας ότι ο αριθμός των μετοχών που πέρασαν την περασμένη Δευτέρα από το ταμπλό ήταν 9 και όχι 15 εκατομμύρια, όπως αρχικά δόθηκε εντύπωση. Πώς έγινε αυτή η παρεξήγηση; Όπως εξηγείται αρμοδίως, πρώτα οι μετοχές διαβιβάστηκαν στον ανάδοχο της αύξησης και μετά από αυτόν διατέθηκαν, μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης (placement), στους ενδιαφερόμενους αγοραστές. Μέχρι να διευκρινισθεί, όμως, η διαδικασία, δημιουργήθηκε η εσφαλμένη εντύπωση των 15 εκατ. μετοχών, η οποία δεν απηχούσε την πραγματικότητα. Αργότερα κι αυτό διευκρινίστηκε, οπότε η παρεξήγηση λύθηκε.

Για την ιστορία, θα πρέπει να αναφερθεί ότι το μεγαλύτερο κομμάτι του placement απορροφήθηκε από ξένα χαρτοφυλάκια, όπως συνήθως συμβαίνει σε αυτές τις περιπτώσεις κι ένα πολύ μικρότερο από ελληνικά που έδειξαν σχετικό ενδιαφέρον. Αυτή ήταν ίσως η πιο ενδιαφέρουσα από τις ειδήσεις του χρηματοπιστωτικού κλάδου την εβδομάδα που πέρασε. Δεν ήταν όμως η μοναδική. Στις αρχές της, επίσης, επισημοποιήθηκε η ενδιαφέρουσα του κ. Β. Ρέστη και της οικογένειάς του για την απόκτηση ισχυρής μετοχικής παρουσίας στην Aspis Bank. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι ο κ. Ρέστης εξαρχής είχε δηλώσει στο περιβάλλον του ότι «η περίπτωση τον ενδιαφέρει», με μια, όμως, σημαντική διαφορά, η οποία θα πρέπει να τονισθεί για να λυθεί άλλη μια παρεξήγηση που υπάρχει στην αγορά. Δεν κινείται, όπως λέ-

Ο φάκελος Aspis Bank που άνοιξε μετά τις τελευταίες εξελίξεις στον όμιλο Ψωμιάδης φαίνεται πως εκτός από τον κ. Β. Ρέστη ενδιαφέρει και άλλους.

γεται, με όχημα τη First Business Bank (FBB), όπου είναι υψιστομωφών μετοχος, αλλά προσωπικά. Κι αυτό γιατί, αν χρησιμοποιούνταν η FBB, θα έπρεπε προηγουμένως να δοθεί και η συγκατάθεση της Αγροτικής Τράπεζας, που είναι ο άλλος βασικός της μέτοχος. Η τελευταία, όμως, εδώ και αρκετές εβδομάδες είναι ουσιαστικά ακέφαλη, αφού ο έως πρόσφατα πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της κ. Δ. Μπλιάκος έχει παραιτηθεί, αλλά δεν έχει αντικατασταθεί. Αποτέλεσμα; Δεν μπορεί να λάβει αποφάσεις με ανάλογο -και όχι μόνο- περιεχόμενο. Λέγεται ότι στη θέση του θα κατευθυνθεί ο κ. Απ. Πανταλάκης, νυν κορυφαίο στέλεχος του ομίλου Τράπεζας Πειραιώς, αλλά επειδή ακριβώς «μόνο λέγεται» τόσο καιρό, το πιθανότερο είναι ότι θα «καεί» κιάλια. Αυτό, όμως, είναι μια άλλη ιστορία, στην οποία θα πρέπει να δώσει σύντομα ένα τέλος ο καθ' ύλην

αρμοδίος υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου.

Αλλά ο φάκελος Aspis Bank που άνοιξε μετά τις τελευταίες εξελίξεις στον όμιλο Ψωμιάδης φαίνεται πως ενδιαφέρει και άλλους υποψήφιους ή εν δυνάμει υποψήφιους επενδυτές. Δεν ενδιαφέρει τελικά την Attica Bank, σύμφωνα με τον Προbank ή τη Millennium, αλλά ενδεχομένως ενδιαφέρει δύο επενδυτικά funds που θα έβλεπαν με καλό μάτι την τοποθέτησή τους στον κλάδο, σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ένας από όλους τους παραπάνω, πάντως, επισκέφθηκε προσωπικά και την Τράπεζα της Ελλάδας (ΤτΕ) και όπως πληροφορείται η «Κ» ενημέρωσε τις αρμόδιες αρχές της για το ενδιαφέρον και τα σχέδιά του. Κι όπως έλεγαν μετά τη συνάντησή τους πηγές της ΤτΕ, η εντύπωση που τους δόθηκε ήταν ότι «το ενδιαφέρον ήταν σοβαρό, όπως και ο υποψήπιος επενδυτής».

Περικοπές δαπανών ζητεί ο διοικητής της Τρ. Ελλάδος

Την ανάγκη γενναίας περικοπής των δαπανών, για την αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων της εγχώριας οικονομίας και την έξοδο από την κρίση, υπογράμμισε ο διοικητής της Τραπεζής της Ελλάδος (ΤτΕ) κ. Γεώργιος Προβόπουλος, μιλώντας σε εκδήλωση που διοργάνωσε το ίδρυμα της Βουλής για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία.

Ο διοικητής της ΤτΕ τόνισε ότι η δημοσιονομική προσαρμογή πρέπει να βασίζεται κατά κύριο λόγο στον περιορισμό και τον εξορθολογισμό των δαπανών. Η επισήμανση του κ. Προβόπουλου αποτελεί έμφση κριτική στο προσχέδιο του προϋπολογισμού που πρόσφατα κατατέθηκε από την κυβέρνηση, το οποίο κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση, στοχεύοντας κυρίως στην αύξηση των εσόδων και δευτερευόντως στην περικοπή των δαπανών.

«Βασικός άξονας του προγράμματος», τόνισε ο διοικητής της ΤτΕ, «πρέπει να είναι φρένο στα ελλείμματα και επιτάχυνση στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Με την επιλογή αυτή πιστεύω ότι μπορεί να επιτευχθεί η δημοσιονομική εξυγίανση με τρόπο που δεν θα παραβλάπτει, αλλά αντίθετα θα τονώνει την αναπτυξιακή προοπτική της οικονομίας».

«Όπως τόνισε και πρόσφατα η Τράπεζα της Ελλάδος», συνέχισε ο κ. Προβόπουλος, «η κρίση έχει αναδείξει τις χρόνιες μακροοικονομικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, κορυφαία εκδήλωση των οποίων είναι τα μεγάλα "δίδυμα" ελλείμματα (το δημοσιονομικό και το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών) και κρέπ (το δημόσιο και το εξωτερικό)». «Όσες μάλιστα χώρες χαρακτηρίζονται από "δίδυμα" ελλείμματα και

«Επείγει» η εφαρμογή ενός συγκροτημένου μεσοπρόθεσμου σχεδίου που θα περιλαμβάνει το λιμπρέ, αλλά αναγκαίες μεταρρυθμίσεις», υπογράμμισε ο κ. Προβόπουλος.

κρέπ αντιμετωπίζουν σοβαρό κίνδυνο να είναι πολύ δυσχερότερη και πιο αργή η έξοδος από την κρίση και να υπάρξει έτσι μια παρατεταμένη περιόδος χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης. Γι' αυτό επείγει η εφαρμογή ενός συγκροτημένου μεσοπρόθεσμου σχεδίου που θα περιλαμβάνει το λιμπρέ, αλλά αναγκαίες μεταρρυθμίσεις», υπογράμμισε ο κ. Προβόπουλος.

Συνοψίζοντας ο διοικητής της ΤτΕ σημείωσε ότι η δημοσιονομική εξυγίανση θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας. Έτσι θα περιοριστούν το κόστος δανεισμού του Δημοσίου (αλλά και των επιχειρήσεων) και οι εκταμιεύσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους. Παράλληλα, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις ταχείας απόδοσης θα αμβλύνουν τις επιπτώσεις της κρίσης και θα ενισχύσουν την ανάκαμψη.

Σε ύφεση η ελληνική οικονομία από τις αρχές του 2009

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Σε βαθιά ύφεση βρίσκεται φέτος η ελληνική οικονομία και μάλιστα από τις αρχές του χρόνου, αφού η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) συμπεριέλαβε στις τελευταίες εκτιμήσεις της που ανακοινώθηκαν τις επικαιροποιημένες έρευνες και τα νέα δεδομένα για την πορεία της ελληνικής οικονομίας φέτος. Έτσι, εκτός του ότι στο τρίτο τρίμηνο του 2009 η συρρίκνωση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 1,6%, αναθεωρήθηκε επίσης τα χείρω και η εκτίμηση για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του έτους, αλλά και για ολόκληρο το 2008.

Πλέον, για το 2008 η νέα εκτίμηση δείχνει ότι το ΑΕΠ μεγεθύνθηκε κατά 2% αντί για 2,9%. Το γεγονός αυτό είχε άμεση επίπτωση στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν του 2009. Στο πρώτο τρίμηνο του έτους, το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,5% (υπολογιζόταν ότι είχε αυξηθεί κατά 0,3%) και στο δεύτερο τρίμηνο του έτους μειώθηκε κατά 1,2% (η προηγούμενη εκτίμηση έδειχνε συρρίκνωση μόνο κατά 0,3%). Να σημειωθεί ότι και η εκτίμηση για το τρίτο τρίμηνο πο-

ρεί μέχρι τις αρχές Δεκεμβρίου να έχει αλλάξει, καθώς τότε θα υπάρχουν πληρέστερα στοιχεία για τη συνένβη το συγκεκριμένο διάστημα.

Η ΕΣΥΕ

Σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, εκτός του ότι αναθεωρήθηκε σε επίσημη βάση το ΑΕΠ από το 2003 έως το 2008 λαμβάνοντας υπόψη τις επικαιροποιημένες έρευνες, η νέα εκτίμηση για ύφεση από το πρώτο τρίμηνο του 2009 οφείλεται και σε έναν ακόμα λόγο.

Στο γεγονός ότι άλλαξαν οι εκτιμήσεις για τα οικονομικά μεγέθη του προϋπολογισμού και συγκεκριμένα για το ύψος των φορολογικών εσόδων. Δηλαδή, η μεγάλη υστέρηση στην εισπραξη των φόρων έχει επηρεάσει αρνητικά το ΑΕΠ του 2009, ενώ ταυτόχρονα συμπεριλήφθηκαν και ορισμένοι δείκτες της ελληνικής οικονομίας (όπως η εξέλιξη του τουρισμού, της οικοδομής και της βιομηχανίας) που μέχρι το καλοκαίρι δεν υπήρχε σαφής εικόνα για την πορεία τους.

Τα νέα δεδομένα δείχνουν ότι κατά μέσο όρο το ΑΕΠ στο εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2009 συρρικνώθηκε κατά 1,1%. Ο υπουργός Οικονομικών κ. Γ. Παπα-

κωνσταντίνου έχει κατ' επανάληψη αναφέρει πως η πρόβλεψη για ολόκληρο το έτος είναι ότι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν θα μειωθεί κατά περίπου 1,5%.

Για να επαληθευθεί αυτή η εκτίμηση, θα πρέπει ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ στο τελευταίο τρίμηνο του 2009 να κινηθεί στα επίπεδα του -2,5%. Δεν αποκλείεται, πάντως, η συρρίκνωση της ελληνικής οικονομίας στο σύνολο του έτους να κινηθεί τελικά στα επίπεδα του 1,1 - 1,3%.

Πάντως, τα επιμέρους στοιχεία αποδεικνύουν το μέγεθος της ύφεσης στο τρίτο τρίμηνο και προειδοάζουν για παρόμοια κατάσταση στο τελευταίο τρίμηνο του έτους. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, οι αρίξεις των τουριστών στην Ελλάδα κατά το τρίτο τρίμηνο είναι μειωμένες κατά περίπου 6,4%, ενώ στο εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου η πτώση ανέρχεται στο 7,5%.

12,8% μείωση των αδειών

Τον Αύγουστο του 2009, οι άδειες που εκδόθηκαν και αφορούσαν την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα ήταν κατά 12,8% λιγότερες από ό, τι πέρυσι τον ίδιο μήνα. Παπα-

κωνσταντίνου έχει κατ' επανάληψη αναφέρει πως η πρόβλεψη για ολόκληρο το έτος είναι ότι το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν θα μειωθεί κατά περίπου 20%.

Παράλληλα, η βιομηχανική παραγωγή υποχώρησε για 16ο συνεχόμενο μήνα και η πτώση του φετινού Σεπτεμβρίου έφτασε στο 9% σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2008. Επίσης, οι εξαγωγές τον Σεπτέμβριο του 2009 μειώθηκαν κατά 22,8% έναντι του ίδιου περυσινού μήνα, ενώ η πρόβλεψη για την ετήσια πτώση των εξαγωγών δεικνύει κάμψη της τάξης του 14%.

Ταυτόχρονα, η κατανάλωση υποχωρεί και είναι ενδεικτικό ότι ο ετήσιος ρυθμός ανόδου της συνολικής χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά τον Σεπτέμβριο συρρικνώθηκε στο 6%, από 15,9% που ήταν τον Δεκέμβριο του 2008. Το χειρότερο όμως είναι ότι το πρόγραμμα των δημοσίων δαπανών (επενδύσεων και καταναλώσεων) υλοποιήθηκε κυρίως στα πρώτα μισά του έτους.

Δηλαδή, το μεγαλύτερο μέρος του εκτελέσθηκε το πρώτο εξάμηνο και δεν αναμένεται να επαναληφθεί το δεύτερο εξάμηνο, γεγονός το οποίο εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε σημαντική κάμψη του ΑΕΠ.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

**ΚΕΝΗ ΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ
(ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ)**

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης (CYS) δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση μίας κενής θέσης Λειτουργού Τυποποίησης, ειδικότητας Πολιτικού Μηχανικού.

Σχέδια υπηρέσιας και έντυπα αιτήσεων βρίσκονται διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του [CYS, www.cys.org.cy](http://www.cys.org.cy) και στα γραφεία του Οργανισμού (Λεωφ. Λεμεσού & Κώστα Αναξαγόρα 30, 3^{ος} όροφος, γραφ. 302, Λευκωσία), κα Μαριλένα Νικολάου τηλ. 22411439 ή κα Στέλλα Ζαγάνου τηλ. 22411411.

Οι αιτήσεις θα πρέπει να φθάσουν στην Ταχυδρομική Θυρίδα Αρ. 16197, 2086 Λευκωσία, ή να παραδοθούν στα γραφεία του Οργανισμού μέχρι τις 4 Δεκεμβρίου, 2009.

Η ημερομηνία που θα ληφθεί υπόψη είναι η ημερομηνία της ταχυδρομικής σφραγίδας ή της απόδειξης παραλαβής της αίτησης από τα γραφεία του Οργανισμού.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σάββατο-Κυριακή-Δευτέρα

14-15-16

Νοεμβρίου 2009

10.00-13.00/14.00-17.00

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου

Φανερωμένους 86, 1011 Λευκωσία,
Τηλ. 22664353, 22128191,
Τηλεομ. 22667102

www.cyprusculture.com

**Για βιβλιόφιλους
και βιβλιοφάγους**

εκπτώσεις
50%-60%
στις εκδόσεις του
Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπεζής Κύπρου

Η Κίνα, στήριγμα για την παγκόσμια οικονομία, βλέπει ανάπτυξη 8% φέτος

Αυξήθηκαν βιομηχανική παραγωγή 16,1% και λιανικές πωλήσεις 16,2%, ενώ επιβραδύνθηκε η μείωση εξαγωγών

Σταθερά αναλαμβάνει το ρόλο στήριγματος της παγκόσμιας οικονομίας η Κίνα, καθώς πληθώρα στοιχείων επιβεβαιώνουν την ισχυρή της ανάπτυξη, που αναμένεται να υπερβεί τον στόχο του 8% το 2009.

Η βιομηχανική παραγωγή εκτινάχθηκε τον Οκτώβριο κατά 16,1%, καταγράφοντας τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 19 μηνών σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2008, μετά την αύξηση του 13,9% που είχε προηγηθεί τον Σεπτέμβριο. Σημειώθηκε ότι ο βιομηχανικός κλάδος παράγει το 43% του κινεζικού ΑΕΠ. Άνοδο 16,2% σημείωσαν, άλλωστε, και οι λιανικές πωλήσεις τον ίδιο μήνα.

Όπως τόνισε ο εκπρόσωπος της Στατιστικής Υπηρεσίας, Σενγκ Λαίγιουν, «συντρέχουν σοβαροί λόγοι για να θεωρήσουμε πως η οικονομία μας θα επιτύχει τον στόχο ανάπτυξης του 8%».

Παράλληλα, οι καθοριστικές για την κινεζική οικονομία εξαγωγές εξακολούθησαν να μειώνονται τον Οκτώβριο, αλλά σε ποσοστό 13,8%, που είναι το χαμηλότερο από τις αρχές του έτους.

Στο δεκάμηνο το εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας έφθασε στα 24 δισ. δολάρια

Για το σύνολο των 10 μηνών του έτους, πάντως, οι εξαγωγές σημείωσαν πτώση 20,5% σε σύγκριση με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2008. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, πτώση 6,4% σημείωσαν οι εισαγωγές σε ετήσια βάση, με αποτέλεσμα να διογκωθεί το εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας στα 24 δισ. δολάρια.

Είναι εμφανές ότι το πρόβλημα των «ανισορροπιών» της παγκόσμιας οικονομίας, όπως επανειλημμένως το έχουν χαρακτηρίσει αξιωματούχοι των ΗΠΑ, παραμένει. Συνολικά, κατά τους πρώτους 10 μήνες του 2009, το εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας ανήλθε στα 159,23 δισ. δολάρια, από τα 135,5 δισ. δολάρια στα οποία βρισκόταν ένα μήνα νωρίτερα, για το εννεάμηνο.

Τη λαμπερή εικόνα θαμπώνει μόνον η μείωση των επενδύσεων

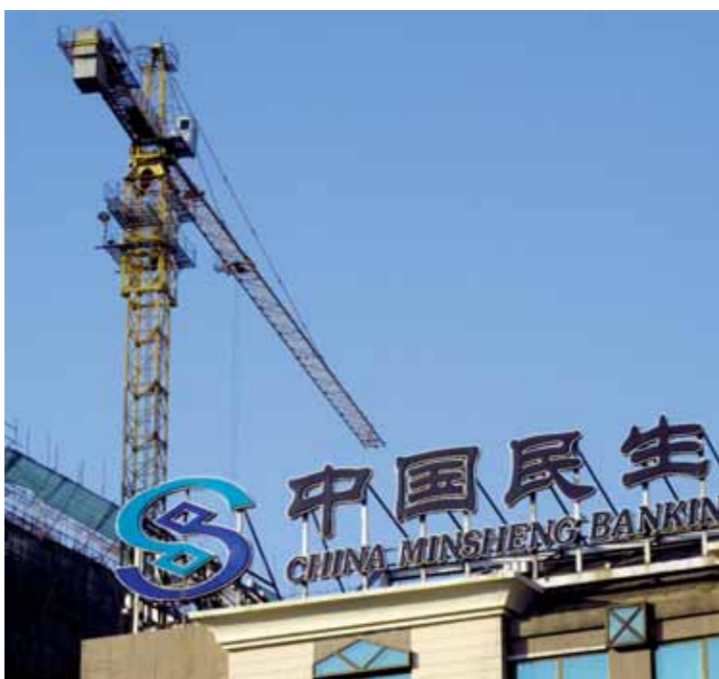
αλλά και των δανείων, που ωστόσο οφείλεται στις πιέσεις τις οποίες ασκούν οι αρχές στις τράπεζες ώστε να μειώσουν τον δανεισμό, προκειμένου να αποτραπεί μία φούσκα των τιμών των ακινήτων.

Η ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας αρχικά επιβραδύνθηκε στο 6,1% το α' τρίμηνο του έτους, για να ανακάμψει στο 7,9% το β' τρίμηνο και να εκτιναχθεί στο 8,9% το γ' τρίμηνο.

Στην Ιαπωνία

Την ευνοϊκή εικόνα της Ασίας ενισχύει η είδηση πως σημείωσαν αύξηση κατά 10,5% οι παραγγελίες για μηχανολογικό εξοπλισμό από την Ιαπωνία, η οικονομία της οποίας αναμένεται να εμφανίσει ανάπτυξη 2,9% για το προηγούμενο τρίμηνο, στα στοιχεία που θα δοθούν στη δημοσιότητα στις 16 Νοεμβρίου. Ως αποτέλεσμα, άνοδο σημείωσαν τόσο τα νομίσματα όσο και οι σημαντικότεροι δείκτες τιμών των μετοχών στην Ασία με το γιν να σημειώνει άνοδο στα 89,29 δολάρια.

BLOOMBERG, REUTERS, AFP, AP

Την εικόνα της Κίνας θαμπώνει μόνον η μείωση των επενδύσεων αλλά και των δανείων, που ωστόσο οφείλεται στις πιέσεις που ασκούν οι αρχές στις τράπεζες να μειώσουν τον δανεισμό ώστε να αποφευχθεί φούσκα στις τιμές των ακινήτων.

Αργεί ακόμη η ανάκαμψη στις Ηνωμένες Πολιτείες

Σε αντίθεση με τους ασιατικούς γίγαντες, η αμερικανική οικονομία θα αργήσει να ανακάμψει, καθώς η αυξανόμενη ανεργία πλήττει τις καταναλωτικές δαπάνες. Στην προειδοποίηση αυτή προέβησαν χθες για πολλοστή φορά στελέχη της Federal Reserve, που προέβλεψαν ένα «σχετικά υποτονικό ρυθμό ανάπτυξης» για το τρέχον τρίμηνο και το εγγύς μέλλον. Είναι τα πρώτα σχόλια που αφορούν την εικόνα της αμερικανικής ο-

νομίας μετά τις προβλέψεις στις οποίες προέβη την περασμένη εβδομάδα η Fed. Τότε η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ τόνισε πως δεν αρκεί η επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης για να αυχθεί τα επιτόκια, που θα παραμείνουν σε μηδενικά επίπεδα για «ένα παρατεταμένο χρονικό διάστημα» και οποιαδήποτε αλλαγή θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις στην απασχόληση και τον πληθωρισμό.

Τη διάθεση για συμμόρφωση με τους κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας δεν συμμερίζεται η Γαλλία, που διά στόματος της υπουργού Οικονομικών Κριστίν Λαγκάρντ, τόνισε πως είναι πιο ρεαλιστικός ο στόχος για επιστροφή στη δημοσιονομική πειθαρχία το 2014.

Γερμανία, Γαλλία δεν βιάζονται να μειώσουν το έλλειμμα

Αντιμέτωπη με τα νέα δεδομένα που δημιουργήσε η κρίση για την επιβίωση του Συμφώνου Σταθερότητας βρίσκεται η Ευρωζώνη, καθώς η μεγαλύτερη οικονομία της η Γερμανία επιλέγει την ανάπτυξη και υπόσχεται να επανέλθει σε δημοσιονομική πειθαρχία το 2013, ενώ η δεύτερη μεγαλύτερη Γαλλία, μόλις και μετά... «προσπάθειες» δέχεται να δεσμευθεί για το 2014. Σε ομιλία της ενώπιον του κοινοβουλίου, η Γερμανίδα καγκελάριος, Άγκελα Μέρκελ, εξέφρασε την πρόθεση να κάνει ό,τι μπορεί για να δημιουργήσει προϋποθέσεις για ανάπτυξη, τονίζοντας ότι «χωρίς ανάπτυξη δεν υπάρχουν επενδύσεις, δουλειές, χρήματα για την Παιδεία, βοήθεια για τους φτωχούς».

Σε ό,τι αφορά, πάντως, τις περιβόητες φοροαπαλλαγές ύψους 24 δισ. ευρώ που -υπό την πίεση των Φιλελεύθερων Δημοκρατών- έχει υποσχεθεί από το 2011, η κ. Μέρκελ γίνεται όλο και πιο σαφής. Μολοντί τόνισε πως οι φο-

ροαπαλλαγές προσφέρονται ως το καλύτερο μέσο για να ανασυρθεί η Γερμανία από την ύφεση, απέφυγε να αναφερθεί σε συγκεκριμένα οφέλη.

Την ίδια στιγμή, πάντως, ο γνωστός για την πίστη του στη δημοσιονομική λιτότητα υπουργός Οικονομικών, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, τόνισε μετά τη συνάντησή του με τους ομολόγους τους από τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης πως η Γερμανία «θα δεχθεί τους στόχους που έθεσε η Επιτροπή και θα επαναφέρει το δημοσιονομικό έλλειμμα στα όρια του 3% το 2013».

Τη διάθεσή του για συμμόρφωση με τους κανόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας, που ως μιν ξεχνάμε υπήρξαν γερμανικές εμπνεύσεις, δεν συμμερίζεται η ηγσία της Γαλλίας, που διά στόματος της υπουργού Οικονομικών, Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε πως είναι πιο ρεαλιστικός ο στόχος για επιστροφή στη δημοσιονομική πειθαρχία το 2014, ο οποίος μάλιστα εκτίμησε ότι από μόνος απαι-

τεί σημαντική προσπάθεια. Αντιμέτωπη με την πίεση της Επιτροπής, τόνισε πως «η ανάληψη εξωπραγματικών δεσμεύσεων πλήττει την αξιοπιστία των κανόνων της Ε.Ε.».

Στο μεταξύ, στη Γερμανία, νέα «βουτιά» καταγράφει τον τρέχοντα μήνα ο δείκτης επενδυτικών εμπιστοσύνης του Ινστιτούτου ZEW, υποχωρώντας στο 51,1 από το 56,0 στο οποίο είχε ανακάμψει τον Οκτώβριο. Η υποχώρηση είναι μεγαλύτερη από τις πλέον απαισιόδοξες προβλέψεις και εκλαμβάνεται ως ένδειξη αδυναμίας της ανάκαμψης. Η ΕΚΤ, πάντως, ενδέχεται να αναθεωρήσει προς τα πάνω τις προβλέψεις της για ανάπτυξη τον Δεκέμβριο. Στην εκτίμηση αυτή προέβη ο Υβ Μερς, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ, απκλώντας, άλλωστε, δήλωσε τον πρόεδρο, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, πως η παγκόσμια οικονομία ανακάμπτει ταχύτερα απ' όση είχε προβλεφθεί.

BLOOMBERG, REUTERS, AFP, A.P

Απελευθέρωση ισοτιμιών βλέπει ο Γκάιτνερ

Με αφορμή την επίσκεψη, του Αμερικανού προέδρου, Μπαράκ Ομπάμα, στην Κίνα, ο υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ, Τιμόθι Γκάιτνερ, χαίρεται τη δέσμευση των ομολόγων του στην Ασία για τη σταδιακή απελευθέρωση των ισοτιμιών τους, παρά την επισήμανση του Πεκίνου ότι η σύνδεση του γουάν με το δολάριο συμβάλλει στην ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας. Ο κ. Γκάιτνερ καθυσάχασε, επίσης, τις κυβερνήσεις της Ασίας για την πορεία του δολαρίου, δηλώνοντας για μια ακόμη φορά ότι οι ΗΠΑ πρέπει να έχουν ισχυρό νόμισμα.

Μετά τη συνάντησή τους στη Σιγκαπούρη, τα 21 κράτη-μέλη του οργανισμού οικονομικής συνεργασίας Ασίας και Ειρηνικού (ΑΠΕΚ) δεσμεύονται στο κοινό ανακοινωθέν για τη χάραξη συναλλαγματικής πολιτικής που να ανταποκρίνεται στις κινήσεις της αγοράς και τα θεμελιώδη μεγέθη

των οικονομιών τους, όπως είναι η εσωτερική ζήτηση. Αφού η οικονομία τους βυθίστηκε στη χειρότερη οικονομική κρίση μετά τη Μεγάλη Ύφεση του '30, οι ΗΠΑ επιθυμούν πλέον την αποκατάσταση των ισορροπιών στην παγκόσμια οικονομία, τονίζοντας ότι οι Αμερικανοί καταναλωτές δεν μπορούν να στηρίξουν επί' άπειρον την ανάπτυξη οικονομιών που εξαρτώνται από τις εξαγωγές τους.

Παράλληλα, όμως, οι Αμερικανοί εξαγγίζουν από τις επενδύσεις της Ιαπωνίας και της Κίνας σε ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων τους. Οι δύο χώρες είναι οι μεγαλύτεροι επενδυτές σε αμερικανικά ομόλογα, γεγονός που προβληματίζει λόγω της εξασθένισης του δολαρίου έναντι των νομισμάτων ισχυρών οικονομικών δυνάμεων, από το γιν μέχρι το ευρώ. Όμως, η

πολιτική των μηδενικών επιτοκίων που ακολουθεί η ομοσπονδιακή τράπεζα και το δημοσιονομικό έλλειμμα των 1,4 τρις δολαρίων μόνον για το 2009 δημιουργούν ανησυχίες ότι το δολάριο θα χάσει μακροπρόθεσμα την ισχύ του ως κυρίαρχο αποθεματικό νόμισμα.

Η σύνδεση του κινεζικού γουάν με το δολάριο αποτελεί τα τελευταία χρόνια επίμαχο πολιτικό ζήτημα, με τους Αμερικανούς να υποστηρίζουν ότι η οικονομική υπεροχή της Κίνας τρέφεται από τις φθηνές εξαγωγές που καταναλώνουν αδρά οι καταναλωτές των ΗΠΑ. Από τον Ιούλιο του 2008, η Κίνα έχει διατηρήσει την ισοτιμία της στα 6,83 γουάν έναντι του δολαρίου, αν και μια τριετία πριν κινούνταν σε επίπεδα κατά 21% υψηλότερα, καθιστώντας τα προϊόντα της πιο ανταγωνιστικά. Αν και το γουάν έχει εξασθενήσει έναντι των υ-

πολοίπων ισοτιμιών συμπεριλαμβανομένου και του ευρώ, έχει διατηρηθεί σε σταθερά επίπεδα έναντι του δολαρίου.

Στην ατζέντα του κ. Ομπάμα περιλαμβάνεται, βεβαίως, η «στενή» συναλλαγματική σχέση του γουάν με το δολάριο, με τον πρόεδρο των ΗΠΑ να στοχεύει σε μεγαλύτερη απελευθέρωση του κινεζικού νομίσματος και την Κεντρική Τράπεζα της Κίνας να δίνει τις πρώτες ενδείξεις ότι είναι διατεθειμένη να εξετάσει τη σύνδεση του γουάν με περισσότερα νομίσματα, κάτι που θα οδηγήσει στην ανατίμηση του κινεζικού νομίσματος. Πιέσεις προς αυτή την κατεύθυνση αναμένεται να ασκηθούν και από τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, ο οποίος αναμένεται να επισκεφθεί το Πεκίνο μέσα στις επόμενες εβδομάδες.

BLOOMBERG, REUTERS

«Όχι» επενδύσεις σε κρατικά ομόλογα

Η Fed θα αρχίσει να αυξάνει τα επιτόκια το 2010, λέει πρώην μέλος της Τράπεζας της Αγγλίας

Οι επενδυτές θα πρέπει να αποφύγουν τα κρατικά ομόλογα και ιδιαίτερα τα αμερικανικά, συστήνει ο Γουίλεμ Μπιούτερ, πρώην μέλος της Τράπεζας της Αγγλίας (BoE) και διδάσκων στο London School of Economics. Επιπλέον, επισφαιμίζει ότι η σύσταση αυτή βασίζεται στην πρόβλεψη ότι η Fed, καθώς και άλλες Κεντρικές Τράπεζες, ενδεχομένως να αρχίσουν να αυξάνουν τα επιτόκια από το επόμενο έτος. Προς το παρόν, πάντως, η πολιτική των σταθερά χαμηλών επιτοκίων ενισχύεται από τα στοιχεία που δείχνουν ότι οι αμερικανικές τράπεζες έκαναν πιο αυστηρά τα κριτήριά τους για τη χορήγηση δανείων, καθώς διατάζουν να διευρύνουν το χαρτοφυλάκιό τους όσο η οικονομία παρα-

μένει αδύναμη. Διασαφηνίζοντας τα λεγόμενά του, ο Γουίλεμ Μπιούτερ, τόνισε ότι «τα επιτόκια κάποια στιγμή αργότερα μέσα στο 2010 θα πρέπει να αρχίσουν να αυξάνονται, καθώς διατυπώνονται προβλέψεις για άνοδο του πληθωρισμού μεσο-μακροπρόθεσμα». Ερωτηθείς εάν συμβουλεύει τους ανθρώπους να αγοράσουν αμερικανικά κρατικά ομόλογα, απάντησε αρνητικά, συμπληρώνοντας πάντως ότι «με αυτή μου τη στάση καθίσταμαι ένας κατ' εξοχήν δείκτης κεφαλαικών απωλειών σε μία σειρά περιουσιακών στοιχείων».

Μετά και από τη δημοσίευση των στοιχείων για την κάμψη των επενδυτικών εμπιστοσύνης στη Γερμανία, τα δεκαετούς

διάκρια αμερικανικά ομόλογα ενισχύθηκαν για τρίτη συνεχής ημέρα, ενώ η απόδοσή τους υποχωρήσε 3 μονάδες βάσης, στο 3,46%.

Η Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed), η Τράπεζα της Αγγλίας και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) κρατούν τα επιτόκια τους σε χαμηλά επίπεδα ρεκόρ. Με τον τρόπο αυτό προσδοκούν ότι θα αποτρέψουν την υποχώρηση σε μία βαθιά ύφεση, στηρίζοντας την ανάπτυξη και τον βαλλόμενο τραπεζικό κλάδο. Ο πρόεδρος της ΕΚΤ Ζαν-Κλοντ Τρισέ επισήμανε ότι οι κεντρικές τράπεζες συμφωνούν στην ανάγκη για έγκαιρη και σταδιακή απόσυρση των έκτακτων μέτρων στήριξης της οικονομίας. Το αμερικανικό και Οικονομικών εξακολουθεί πάντως να πωλεί

πρωτόγνωρες ποσότητες ομολόγων, ενώ η Τράπεζα της Αγγλίας αύξησε στα 200 δισ. στερλίνες το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων. «Σε παγκόσμια κλίμακα τα επιτόκια θα ακολουθήσουν αποκλειστικά και μόνον μια κατεύθυνση, και αυτή θα είναι ανοδική», υπογράμμισε εν κατακλείδι ο Γουίλεμ Μπιούτερ. «Σε μία μεσοπρόθεσμη προέγχιση, δηλαδή με ορίζοντα τριών έως και πέντε ετών, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα μαζικά ελλείμματα, καθώς και το ότι οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες θα μπουκ στον περασμό να τα καλύψουν με τη δημιουργία χρήματος, θα επτείνουν τις ανοδικές πιέσεις επί του πληθωρισμού».

BLOOMBERG, REUTERS

Κακός οίονος για τη ναυτιλία η χρεοκοπία της Eastwind Maritime

Όταν η Eastwind Maritime, μία μικρομεσαία ναυτιλιακή επιχείρηση, κήρυξε πτώχευση το περασμένο καλοκαίρι, πολύ λίγες τράπεζες στις ΗΠΑ έδωσαν σημασία στο γεγονός.

Αντίθετα στην Ευρώπη, όπου οι τράπεζες έχουν κορηγήσει περισσότερα από 350 δισ. δολάρια σε όλο και πιο αβέβαια δάνεια στη ναυτιλία, η αδυναμία της Eastwind (που εδρεύει στη Νέα Υόρκη) να ξεπληρώσει τα χρέη της, τα οποία ξεπερνούσαν τα 300 εκατ. δολάρια, έχει προκαλέσει φόβους στους ναυτιλιακούς πιστωτές της Γηραιάς Ηπείρου.

Αναλυτές πιστεύουν ότι η χρεοκοπία της Eastwind Maritime αποτελεί προάγγελο πολλών παρεμφερών καταστάσεων. Τράπεζες που διατηρούν μεγάλα επενδυτικά χαρτοφυλάκια στη ναυτιλία μπορεί να αντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο σοβαρών απομειώσεων του χαρτοφυλακίου τους, καθώς οι πλοιοκτήτες αντιμετωπίζουν και αυτοί πτώση των ναυτών κατά 25%.

Η γερμανική HSH Nordbank έχει «βάλει στην άκρη» 800 εκατ. δολ. για δάνεια που κορηγήσει στη ναυτιλία, ενώ έλαβε ως βθήθεια 13 δισ. ευρώ από τους ιδιοκτήτες της, την πόλη του Αμβούργου και το ομόσπονδο κρατίδιο του Σλέσβιχ - Χόλσταϊν.

Μεταξύ των τραπεζών που είναι πιο εκτεθειμένες σε δάνεια προς τη ναυτιλία είναι η γερμανική Commerzbank, με 37 δισ. δολάρια, η Royal Bank of Scotland, με 25 δισ. δολ., και η Lloyds TSB, με 23,9 δισ. δολάρια. Πιο ευάλωτη είναι η HSH Nordbank, καθώς τα δάνεια που έχει κορηγήσει σε πλοιοκτήτες μεταφοράς «κοντέινερ» ανέρχονται σε 50 δισ. δολάρια.

THE NEW YORK TIMES

Ο ΟΠΕΚ διατήρησε αμετάβλητες τις προβλέψεις του για τη ζήτηση, αλλά προειδοποίησε ότι θα πληγεί αν η τιμή του πετρελαίου αυξηθεί περαιτέρω.

Μια ανάσα από τα 80 δολάρια βρέθηκε και πάλι το πετρέλαιο

Κοντά στα 80 δολάρια βρέθηκε και πάλι η τιμή του αργού πετρελαίου στην αγορά της Νέας Υόρκης, μετά τα στοιχεία που έδειξαν δραστηκή αύξηση των πετρελαϊκών εισαγωγών της Κίνας τον Οκτώβριο. Από την πλευρά του, ο ΟΠΕΚ ανακοίνωσε ότι η παγκόσμια πετρελαϊκή αγορά δεν αντιμετωπίζει έλλειψη προσφοράς. Το καρτέλ διατήρησε ουσιαστικά αμετάβλητες τις προβλέψεις του για τη ζήτηση φέτος και το 2010, προειδοποιώντας ωστόσο ότι η ζήτηση θα μειωθεί κατά 1% στις ανεπτυγμένες χώρες αν η ανάκαμψη παραμείνει υποτονική και αν οι τιμές του πετρελαίου ξεπεράσουν τα σημερινά επίπεδα. Για τον ώρα, ωστόσο, η νέα υποχώρηση του δολαρίου σε χαμηλά 15μηνου έστρεψε και πάλι τους επενδυτές προς τις πρώτες ύλες, με αποτέλεσμα η τιμή του χρυσού να καταγράψει νέο ιστορικό ρεκόρ, στα 1.119,10 δολάρια η ουγγιά.

Οι καθαρές κινεζικές εισαγωγές αργού διαμορφώθηκαν στα 19 εκατ. τόνους, ήτοι 4,5 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Το επίπεδο αυτό είναι το δεύτερο υψηλότερο στα χρονικά, μετά τα 19,2 εκατ. βαρέλια του Ιουλίου, και υπήρξε αποτέλεσμα της εκτίναξης της βιομηχανικής παραγωγής στη χώρα κατά 16%. Η αύξηση των εισαγωγών στην Κίνα -δεύτερη μεγαλύτερη καταναλώτρια πετρελαίου στον κόσμο- «προφανώς σπρίζει πολύ τις τιμές», σύμφωνα με τους αναλυτές, οι οποίοι προσθέτουν ότι «τα στοιχεία αποσκοπούν όσους υποστηρίζουν πως η άνοδος των τιμών δεν συνδέεται επί' ουδενί με τα θεμελιώδη μεγέθη προσφοράς και ζήτησης».

Η τιμή του αργού στη Νέα Υόρκη έφθασε τα 79,87 δολάρια, με άνοδο 1%. Στο Λονδίνο, η τιμή του Brent κατέγραψε κέρδη οριακά μεγαλύτερα του 1%, στα 78,32 δολάρια. Η άσπιση των αναλυτών περί ζήτησης συνάδει με την πρόσφατη εκτίμηση του υπουργείου Ενέργειας των ΗΠΑ. Εκεί, εικάζεται ότι η ζήτηση στους κόλπους του ΟΟΣΑ θα συρρικνωθεί φέτος κατά 2,12 εκατ. βαρέλια ημερησίως, στα 45,46 εκατ. βαρέλια. Αυξημένη κατά 480.000 βαρέλια ημερησίως, στα 38,68 εκατ. βαρέλια ημερησίως, θα διαμορφωθεί ωστόσο η καταναλωτική εκτός του ΟΟΣΑ, σε χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία. Η κινεζική θα είναι της τάξης των 380.000 βαρελίων, στα 8,21 εκατ. βαρέλια ημερησίως.

BLOOMBERG, AFP, AP

«Τα επιτόκια κάποια στιγμή αργότερα μέσα στο 2010 θα πρέπει να αρχίσουν να αυξάνονται, καθώς διατυπώνονται προβλέψεις για άνοδο του πληθωρισμού μεσο-μακροπρόθεσμα», τόνισε ο κ. Γουίλεμ Μπιούτερ.

ΤΖΟΡΤΖ ΣΟΡΟΣ, Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Η ηγεμονία των ΗΠΑ τελείωσε στην οικονομία

Ενδέχεται να υπάρξει δεύτερος χρηματιστηριακού κραχ

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Συνάντησα τον πιο διάσημο δισεκατομμυριοχό-φιλόσοφο-κεντροαριστερό ακτιβιστή για μια συζήτηση εφολπης της ύλης, η οποία διεξήχθη με περιπετειώδεις όρους. Συναντηθήκαμε στο Μουσείο της Ακρόπολης όπου ξεναγήθηκε, όπως κάθε VIP που επισκέπτεται την Αθήνα στις μέρες μας. Εντυπωσιάσθηκε από την αρχιτεκτονική του, από τα εκθέματα αλλά και από τον κόσμο που το είχε επισκεφθεί. Ο κ. Σόρος βρισκόταν στην Ελλάδα για λιγότερο από 48 ώρες και μαζί του συνεχώς ήταν ένας από τους ικανότερους Έλληνες networkers, ο Στέλιος Ζαββός.

Καθίσαμε στο καφέ του Μουσείου με πολλά φασαρία γύρω μας, και Έλληνες επισκέπτες που δέκοιταν ενίοτε την κουβέντα για να εκφράσουν στον υπογράφοι ενδιαφέροντες απόψεις, είτε για την νέα κυβέρνηση είτε για τη μάχη διαδοχής στη Ν. Δ. Είμαι σίγουρος πως ορισμένοι εξ αυτών αν γνώριζαν πως ο γηραιός και λίγο απόμακρος κύριος ήταν ο Τζορτζ Σόρος μπορεί να του άνοιγαν μια κουβέντα για το Σκοπιανό ή για την παγκοσμιοποίηση. Δεν το έκαναν, αλλά το ξεκίνησαμε οι δυο μας ύστερα από ένα δεκάλεπτο «αναγνωριστικής» κουβέντας που ήταν κάτι σαν «ζέσταμα» για την υπόλοιπη συζήτηση.

Τον ενδιέφερε πολύ να ακούσει τις πρώτες εντυπώσεις από τον πρωθυπουργό κ. Παπανδρέου, τον οποίο είχε μόλις συναντήσει και με τον οποίο έχει πολλά κοινά ενδιαφέροντα. Ο κ. Σόρος δεν μιλάει πολύ, εκφράζεται λιτά και με μια βαριά κεντροευρωπαϊ-

«Ο κόσμος αλλάζει μόνο με φιλοσοφικές ή αφηρημένες συζητήσεις για το μέλλον της παγκοσμιοποίησης ή του καπιταλισμού»

κή προφορά στα αγγλικά του που φέρνει κάτι από Κίσινγκερ και τους άλλους εβραϊκής καταγωγής διανοούμενους, των οποίων οι οικογένειες βρέθηκαν στην Αμερική μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρήγγειλε ένα καπουτσίνο και ένα ποτήρι νερό και περίμενε τις πρώτες ερωτήσεις που είχαν ασφαλώς να κάνουν με τη μεγάλη οικονομική κρίση.

Ο ίδιος θεωρεί ότι ουσιαστικά η κρίση έχει τελειώσει αν και θεωρεί εξαιρετικά πιθανό να υπάρξει ένας δεύτερος γύρος χρηματιστηριακού κραχ. Όμως ο κ. Σόρος πιστεύει ότι θα χρειασθεί πολύς χρόνος για να αντιληφθούμε όλοι μας τις βαθύτερες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης, γιατί απλώς δεν εκτιμά ότι «η σκόνη έχει ακόμη κάτσει». Για τον ίδιο όμως δύο πράγματα είναι βέβαια μετά την κρίση: πρώτον πως τελείωσε ο μύθος ότι οι αγορές μπορούν να αυτοδιορθώνονται και να αυτοελέγχονται χωρίς την παρέμβαση του κράτους και δεύτερον πως η ηγεμονία των ΗΠΑ δεν θα διαρκέσει για πάντα.

Για να είμαστε πιο σαφείς ο δισεκατομμυριοχός διανοούμενος κούνησε το χέρι του με έμφαση και εξή-

γησε πως για τον ίδιο «η ηγεμονία της Αμερικής στην παγκόσμια οικονομία τελείωσε μια για πάντα. Μπορεί να υπάρξουν προσπάθειες να την ξανακερδίσει, αλλά είμαι βέβαιος πως η Αμερική έχει μπει σε ένα δρόμο χωρίς επιστροφή».

Τον ρωτώ πώς πήγαν οι δικές του επενδύσεις στη διάρκεια της κρίσης και κατά πόσον τελείωσε η προσωρινή του επάνοδος στην ενεργό επενδυτική δράση. Οπως κάθε υπερβολικά ευφυής 79χρονος που σέβεται τον εαυτό του, ο κ. Σόρος μού απαντά -όχι πολύ πειστικά- πως θα επανέλθει στη σύνταξη μόλις είναι βέβαιος ότι έχει τελειώσει οριστικά η οικονομική κρίση. Προσθέτει, όμως, με ιδιαίτερη υπερηφάνεια, πως δεν τα πήγε και τόσο άσχημα, καθώς οι επενδύσεις του εμφάνισαν κέρδη της τάξης του 25% τον τελευταίο χρόνο. «Νομίζω πως προστάτευσα πολύ καλά τα κεφάλαιά μου», τονίζει ο κ. Σόρος, τη θέση του οποίου είχε αναλάβει ο γιος του μέχρι να ξεστάσει το χρηματιστηριακό και τραπεζικό τσουνάμι.

Όσο για τις γενικότερες γεωπολιτικές του προβλέψεις είναι εμφανές ποιος πιστεύει ότι είναι ο μεγάλος κερδισμένος της κρίσης, αλλά και ο «παίκτης» που θα πρωταγωνιστήσει στις εξελίξεις τις επόμενες δεκαετίες. Η Κίνα για τον κ. Σόρος χειρίστηκε απίστευτα έξυπνα την κρίση, άντεξε η ίδια, έφτιαξε ένα καλό πακέτο αναθέρμανσης της οικονομίας και μπόρεσε να συγκρατήσει την εσωτερική της ανάπτυξη. Δεν πιστεύει το ίδιο για τη Ρωσία, παρά τον πλούτο που έχει σε πρώτες ύλες. Κυρίως γιατί δεν βλέπει τη ρωσική οικονομία να ανα-

ΕΠΙΧΡΗΜΑΤΗΣ: ΤΙΤΟΣ ΣΑΛΑΖΗΣ

Ο κ. Σόρος πιστεύει ότι θα χρειασθεί πολύς χρόνος για να αντιληφθούμε όλοι μας τις βαθύτερες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης

πτύσσεται στην παραγωγή καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών και γιατί πολλές από τις δομές εξουσίας του θυμίζουν τη σοβιετική εποχή. Παρ' όλα αυτά προβλέπει ότι η Ρωσία θα διεκδικήσει να παίξει ρόλο μεγάλης δύναμης, χρησιμοποιώντας κυρίως ως όπλο την ενέργεια.

Για το δολάριο πάντως εκτιμά ότι θα συνεχίσει να είναι το σημείο αναφοράς του διεθνούς συστήματος, παρά το γεγονός ότι έχει εξασθενήσει σημαντικά και έχει εκδηλωθεί μια κρίση εμπιστοσύνης στα νομίσματα. Όσο όμως το κινεζικό νόμισμα είναι συν-

δεδεμένο με το δολάριο, η εκτίμηση του κ. Σόρος είναι ότι δεν θα υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση. Η δική του επιθυμία, την οποία όπως λέει την προωθεί με κάθε τρόπο, είναι να βρεθούν νέες παγκόσμιες συμφωνίες, ανάλογες με εκείνες του Μπρέτον Γουντς μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έτσι ώστε να αποτυπώνουν καλύτερα τις νέες ισορροπίες που έχουν διαμορφωθεί. Και για να γίνει αυτό πιστεύει ότι ο πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα πρέπει να βάλει πιο πολύ τους Κινέζους στο παιχνίδι με πιο ενεργό ρόλο στο ΔΝΤ και άλλα φόρα.

Οι σταθμοί

- **1930**
Γεννιέται στη Βουδαπέστη ο Γκιόργκι Σβάρτς, υιός Ούγγρων Εβραίων. Αντιμέτωπη με την άνοδο του αντισημιτισμού, το 1936 η οικογένειά του άλλαξε το επώνυμό της σε Σόρος.
- **1945-1946**
Στη διάρκεια του υπερπληθωτισμού, έκανε για πρώτη φορά ανταλλαγές νομισμάτων και κοσμημάτων.
- **1947**
Μετανάστευσε στην Αγγλία, όπου σπούδασε στο London School of Economics, όπου είχε καθηγητή τον φιλόσοφο Καρλ Πόπερ.
- **1956**
Μετακόμισε στη Νέα Υόρκη, όπου εργάστηκε ως χρηματιστής και αναλυτής σε εταιρείες της Wall Street.
- **1967**
Επέισε την εταιρεία όπου εργαζόταν να ιδρύσει ένα υπερκτικό επενδυτικό κεφάλαιο, με την ονομασία First Eagle.
- **1973**
Δημιούργησε το δικό του επενδυτικό κεφάλαιο, Quantum Fund, με σκοπό να βγάλει 500.000 δολάρια σε πέντε χρόνια.
- **1984**
Ιδρύσε το πρώτο «Ιδρυμα Σόρος» στην Ουγγαρία.
- **1992**
Στοιχμάτισε περισσότερα από 10 δισ. στερλίνες στην πώση της στερλίνας, αναγκάζοντας την Τράπεζα της Αγγλίας να υποτιμήσει το βρετανικό νόμισμα. Από τη συναλλαγή κέρδισε 1,1 δισ. δολάρια.
- **1993**
Ιδρύσε το Open Society Institute για την ομαλή μετάβαση των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Εκτοτε η φιλανθρωπική του δράση έχει επεκταθεί σε 60 χώρες σε όλο τον κόσμο.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ!
30 ΤΑΛΕΝΤΑ ΣΤΟ ΧΟΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΥΝΗΓΟΥΝ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ!

GET ON STAGE LIVE

Τα ψέματα τελείωσαν... Το **ΜΕΓΑΛΟ SHOW** ξεκινάει!
Massino, Μεταξόπουλος, Σάββα και Χριστοδουλίδου αντιμέτωποι με τα ταλέντα της Κύπρου στο χορό και το τραγούδι!

Παρουσιάζουν: **Κατερίνα Αγαπητού και Μιχάλης Σοφοκλέους**

Κάθε Κυριακή στις 21:00

Χορηγός: **MY MALL LIMASSOL**

MEGA

GET ON STAGE

21:15 GET ON STAGE LIVE Backstage

22:00 Η Πολυκατοικία

MEGA ΤΡΙΤΗ ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ **09 | 10**

ΚΥΠΡΟΣ (ΧΑΚ) - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 12/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 12/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 12/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας. Includes a table of top movers and the Global Capital logo with contact information.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ - ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Table with columns: ΚΛΕΙΣΙΜΟ 13/11, ΤΙΜΗ ΠΡΟΗΓ. ΕΒΔ., ΔΙΑΦ. ΕΒΔ., ΜΕΤΑ-ΒΟΛΗ %, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΟΙΗΣΗ. Lists various companies and their stock performance.

Οι μεγαλύτερες μεταβολές της εβδομάδας 6/11/09-13/11/09. Includes a table of top movers and the Alphatrust logo.

Ανάσα 44 εκατ. δολ. για την αγορά τέχνης

«Το τέλος των διακοπών» σηματοδοτεί η πώληση ενός από τα πρώτα έργα του Αντι Γουόρκολ

«Πώληση της σεζόν» χαρακτηρίζουν οι New York Times τη δημοπρασία, σε ανώνυμο αγοραστή, μιας από τις πρώτες μεταφορές του Αντι Γουόρκολ αντί σχεδόν 44 εκατ. δολαρίων. Σε μια συναλλαγή που λειτουργεί σαν «ανάσα» για τη χειμαζόμενη, λόγω της κρίσης, αγορά έργων τέχνης, το ποσό αυτό είναι το δεύτερο μεγαλύτερο για έργο του Αμερικανού «πατέρα» της ποπ art. Αγορά δε στην κλασική μεταδοτικότητα με τίτλο «200 One Dollar Bills», που έχει εξέχουσα θέση στην ιστορία της σύγχρονης τέχνης. Σύμφωνα με τον οίκο δημοπρασιών

Sotheby's, η εκτίμηση για το «αριστουργηματικό» έργο ήταν της τάξης των 8-12 εκατ. δολαρίων. Μάλιστα, η δημοπρασία του άρχισε μόλις στα 6 εκατ. δολάρια. Η πώληση, εκτίμηση χαρακτηριστικά κύκλοι της αγοράς έργων τέχνης, «κηρύσσει το τέλος των διακοπών». Σύμφωνα με τον επικεφαλής του τμήματος σύγχρονης τέχνης του Sotheby's, Τομιάς Μάγιερ, «έπειτα από ένα χρόνο απραξίας, οι συλλέκτες αρχίζουν και πάλι ν' αγοράζουν». Η δημοπρασία υπερέβη κάθε πρόβλεψη του οίκου, αποφέροντας 134,4 εκατ. δολάρια, ποσό σχεδόν διπλάσιο από την υψηλότερη εκτίμηση του οίκου, που ήθελε τα έσοδα της δημοπρασίας να ανέρχονται στα 67,9 εκατ. δολάρια. Από τα 54 προσφερόμενα έργα σύγχρονης τέχνης, μόλις τα δύο δεν βρήκαν αγοραστή. Όσο για το «200 One Dollar Bills», την τιμή του ξεπερνούν μόνο τα 71,7 εκατ. δολάρια που δόθηκαν προ κρίσης, το 2007, για την απόκτηση του «Green Car Crash».

Στην ίδια δημοπρασία πωλήθηκαν αντί 6,1 εκατ. δολαρίων και μια αυτοπροσωπογραφία του Γουόρκολ, την οποία είχε χάρισει ο καλλιτέχνης τη δεκαετία του '60 στην έφηβη τότε Κάθι Νάσο, που εργαζόταν μετά το σχολείο στο θρυλικό στούντιο του Factory. Το έργο είχε εκτιμηθεί στο 1,5 εκατ. δολάρια. Ο Γουόρκολ «είχε την τιμητική», παραδέχθηκαν συμμετέχοντες στη δημοπρασία, καθώς έργα κάθε είδους και θέματος του καλλιτέχνη διατέθηκαν σε υψηλές τιμές. Στα 4,2 εκατ. δολ., έναντι ανώτερης εκτίμησης στα 3,5 εκατ. δολ., αγοράστηκε σκίτσος του, που απεικονίζει ένα ρολό από χαρτονομιά. Η αγορά, πάντως, παραμένει ασταθής: μία μέρα νωρίτερα, ένα

άλλο έργο του Γουόρκολ, το «Tunafish Disaster», που αναμενόταν να δημοπρατηθεί αντί 8 εκατ. δολαρίων, αλλά και το «Brother's Sausage» του Ζαν-Μισέλ Μπισκιά, το οποίο εκτιμήσαν ότι θα δημοπρατηθεί αντί 12 εκατ. δολαρίων, απέτυχαν να βρουν αγοραστή στην αντίστοιχη δημοπρασία του οίκου Christie's. Σε αυτήν, οι πωλήσεις ανήλθαν στα 74,1 εκατ. δολάρια, κάτι που σύμφωνα με τους διοργανωτές «θυμίζει την εποχή πριν από 18 μήνες», όταν η αγορά της τέχνης παρέμεινε αλώβητη από την οικονομική κρίση.

Η κλασική μεταξοτυπία του Αντι Γουόρκολ με τίτλο «200 One Dollar Bills», για την οποία η εκτίμηση του οίκου δημοπρασιών Sotheby's κμηνιόταν από 8 μέχρι 12 εκατ. δολάρια, πωλήθηκε σε τετραπλάσια τιμή.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
3M COMPANY	77,47	77,96
ALCOA INC	13,18	13,43
ALLEGHENY TECH	32,58	33,37
ALTRIA GROUP	19,05	18,97
AMAZON COM	131,12	129,91
AMER ELEC PWR	31,54	31,70
AMER EXPRESS CO	39,78	40,05
AMER INTL GROUP	36,62	36,75
AMGEN	55,29	54,78
APPLE INC	203,43	203,25
ARIES MARITIME	1,02	1,02
AVON PRODUCTS	34,46	34,39
BAKER HUGHES INC	41,51	43,22
BANK OF AMERICA	16,28	16,43
BAXTER INTL INC	54,85	57,10
BLACK & DECKER	61,78	62,39
BOEING CO	50,31	50,68
BRISTOL MYERS SQ	23,23	23,25
BURL INTH SANTA	97,69	97,65
CAMPBELL SOUP CO	32,23	33,03
CATERPILLAR INC	59,00	60,06
CAPITAL PRDS INT	7,84	7,69
CIGNA CORP	30,30	30,90
CISCO SYSTEMS	23,45	23,92
CITIGROUP	4,09	4,16
CERVECIERAS	38,75	38,80
COCA-COLA CO	56,07	56,13
COLGATE PALMOLIV	81,36	81,72
COMPUTER SCIENCE	54,13	54,60
DANAOS CORP	4,44	4,70
DIANA SHIPPING	15,68	15,93
DOW CHEMICAL CO	28,37	26,71
DRYSHIPS	6,86	6,77
DU PONT CO	33,99	34,11
EASTMAN KODAK	4,21	4,29
EMC CORP	16,77	16,99
ENTERGY CORP	77,30	77,56
EXCEL MARITIME	6,66	6,59
EXXON MOBIL	46,49	47,00
FEDEX CORP	71,99	72,91
FORD MOTOR CO	81,47	82,50
FREESAS	8,36	8,33
GENERAL DYNAMICS	1,61	1,46
GENERAL ELEC CO	67,09	66,97
GENL MARITIME CP	15,81	15,83
H J HEINZ CO	7,21	7,12
HALLIBURTON CO	41,81	42,13
HARTFORD FINL	30,73	31,42
HEWLETT-PACKARD	25,24	25,68
HOME DEPOT INC	49,67	50,00
HONEYWELL INTL	27,45	27,31
INTEL CORP	38,70	38,73
INTEL CORP	19,83	19,84
INTL BUS MACHINE	126,81	127,19
INTL PAPER CO	24,63	24,97
JOHNSONJOHNSON	61,27	60,87
JPMORGAN CHASE	43,66	44,32
LAZARD	40,48	40,39
LIMITED BRANDS	17,97	18,38
MCDONALD'S CORP	62,15	62,83
MERCK & CO	33,14	33,22
MICROSOFT CP	29,36	29,12
MORGAN STANLEY	33,40	33,75
NATL SEMICONDUCT	14,00	13,97
NORFOLK SOUTHERN	51,43	51,96
ORACLE CORP	22,05	21,90
PEPSICO INC	61,71	62,60
PFIZER INC	17,74	17,62
PROCTER & GAMBLE	61,61	62,23
RADIOSHACK	19,44	19,28
RAYTHEON CO	48,62	48,85

Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
ROCKWELL AUTOMAT	43,11	43,79
SARA LEE CORP	11,93	11,97
SCHLUMBERGER LTD	64,73	66,14
SOUTHERN	31,73	31,97
STEALTHGAS	6,73	6,86
TEXAS INSTRUMENT	25,44	25,33
THE AES CORP	13,30	13,59
TSAKOS ENERGY	15,35	15,39
TYCO INTL	35,28	34,88
UNISYS CORP	32,58	32,58
UNITED TECH CP	67,22	66,97
US BANK CORP	24,18	24,40
VERIZON COMMIS	30,17	30,36
VIACOM CL B	30,26	30,81
WAL-MART STORES	53,49	52,97
WELLS FARGO & CO	29,12	28,80

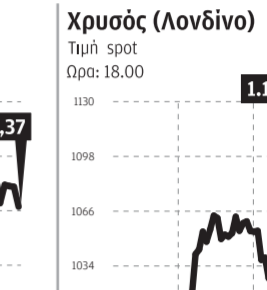
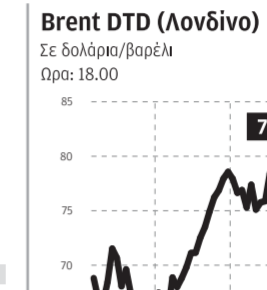
Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
RENTOKIL INITIAL	105,63	107,10
REXAM PLC	288,71	289,00
RIO TINTO	3083,62	3118,00
ROLLS ROYCE GP	467,20	466,10
RSA INSURANCE GRP	122,30	121,60
ROYAL BANK SCOT	37,70	38,37
ROYAL DITCH SHL A	1870,63	1880,50
ROYAL DITCH SHL B	1816,30	1825,50
SABMILLER	1662,82	1672,00
SAGE GROUP	220,90	219,60
SAINSBUURY(UK)	340,70	338,20
SCHROEDERS	1217,00	1213,00
SCHROEDERS NV	979,00	979,50
SCOT & TH ENRGY	1066,00	1074,00
SEVERN TRENT	970,00	974,00
SHIRE	1132,00	1140,00
SMITH&NEPHEW	568,50	563,50
SMITHS GROUP	956,93	947,50
STANDOR CHART BK	1683,50	1650,00
TATE & LYLE	467,70	463,70
TESCO	425,24	418,70
UNILEVER	1828,51	1835,00
UNITED UTIL GRP	191,49	192,85
UTD BUSINESS MED	486,53	480,40
VODAFONE GROUP	136,64	134,10
WHITBREAD	1289,43	1250,00
WILLIAM HILL	20,75	17,60
WOLSELEY	1356,30	1314,00
WPP PLC	57,27	56,90
XSTRATA	1014,79	1020,00
YELL GROUP	46,50	46,51

Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
INFINEON TECH N	3,34	3,38
LINDE	79,39	77,65
MAN SE	59,68	59,38
METRO AG	42,62	43,00
MLP	8,10	8,10
MUENCH. RUECK N	106,69	107,42
RWE AG	61,50	61,27
SAP AG	32,12	31,93
SIEMENS N	63,80	63,96
THYSEN KRUPP	23,46	23,77
TUI N	5,20	5,01
VOLKSWAGEN AG	98,78	103,50

Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
IHI	167	173
ISUZU MOTORS	172	177
JPN STEEL WORKS	1160	1150
KAWASAKI HWY IND	214	217
KEIO	527	538
KOBE STEEL	161	166
KONICA MINOLTA H	885	906
JTEKT	974	980
MITSUB UFJ FG	512	510
MITSUBISHI CORP	2000	1983
MITSUBISHI ELEC	633	633
MITSUBISHI MOTOR	130	132
NEC CORPORATION	259	261
NIPPON CORP	171	172
NIPPON EXPRESS	383	383
NISSAN MOTOR CO	662	653
NOUMURA HOLDINGS	632	638
NTT	3720	3750
OBAYASHI CORP	345	342
ODAKYU ELEC RAIL	690	695
OSAKA GAS	290	294
PIONEER	270	272
RIKOH CO LTD	1224	1240
SANYO ELECTRIC	1666	1666
SECOM	4200	4170
SEVEN & I HLDG	1912	1948
SHARP CORP	964	959
SHIMIZU CORP	339	352
SHISEIDO	1625	1652
SONY CORP	2555	2590
SUMITOMO CORP	872	874
SUZUKI MOTOR	2170	2200
TAKEDA CORP	172	172
TDK CORPORATION	5170	5142
TOBU RAILWAY	466	465
TOYO DOME CORP	277	275
TOYOKU ELEC PWR	2125	2140
TOYOKU ELECTRON	4855	4880
TOYOKU GAS	337	338
TOYOTA INDS LTD	170	177
TORAY INDUSTRIES	479	480
TOSHIBA CORP	510	514
TOYOTA	141	142
TOYOTA MOTOR CO	3520	3430
YAMAHA CORP	923	932
YAMATO HOLDINGS	1238	1285

Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Πη/να
SAINT-GOBAIN	37,65	37,68
SANOFI-AVENTIS	51,16	50,51
SCHNEIDER ELECTR	75,50	74,99
SOCIETE GENERALE	49,60	50,40
SODEXO	39,52	39,69
STIMICROELECTRONI	5,80	5,75
SUEZ (fraction.)	29,53	27,82
TF1	12,22	12,20
THALES	32,44	32,29
THOMSON (EX:TM)	1,08	1,01
TOTAL	43,00	43,19
VEOLIA ENVIRONN	22,91	23,02

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Δείκτης Εμπορευμάτων Reuters
 Όρα: 18.00
 2300
2280
2260
2240
2220
2200
11/9 12/11

Brent DTD (Λονδίνο)
 Σε δολάρια/βαρέλι
 Όρα: 18.00
 85
80
75
70
65
60
11/9 12/11

Χρυσός (Λονδίνο)
 Τιμή spot
 Όρα: 18.00
 1130
1080
1030
980
930
900
11/9 12/11

Ξαχρη/Sugar
 Λονδίνο 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 593,20 590,00
 Μάρτιος '10 594,70 590,00
 Νέα Υόρκη 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Ιανουάριος '10 21,95 22,10
 Μάρτιος '10 22,70 22,67

Βαμβάκι/Cotton
 Ατίκτιν Αθήνα 12/11/09 α : 66,66
 Νέα Υόρκη 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 66,69 67,30
 Μάρτιος '10 70,55 71,08

ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΑΛΛΩΝ
BULLION MARKETS
 Χρυσός/Gold (σε δολάρια ανά ουγγιά)
 SPOT 1.109,10
 Προηγούμενο 1.117,45
 Πλατίνα/Platinum (σε δολάρια ανά ουγγιά)
 SPOT 1.352,50
 Προηγούμενο 1.368,00

Καφές/Coffee
 Φασιόσιμα 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 2,056 2,089
 Μάρτιος '10 2,099 2,132
 Νέα Υόρκη 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 3,096 3,143
 Μάρτιος '10 3,156 3,183

Κακάο/Cocoa
 Λονδίνο 12/11/09 (σε σερβ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 2,056 2,089
 Μάρτιος '10 2,099 2,132
 Νέα Υόρκη 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 3,096 3,143
 Μάρτιος '10 3,156 3,183

Αργυρός/Silver
 (σε δολάρια ανά ουγγιά)
 SPOT 1.724,00
 Προηγούμενο 1.757,00
Παλλάδιο/Palladium
 (σε δολάρια ανά ουγγιά)
 SPOT 350,00
 Προηγούμενο 341,50

Καπνός/Wheat
 Σικάγο 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 533 532
 Μάρτιος '10 551 552
 Λονδίνο 12/11/09 (σε σερβ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Ιανουάριος '10 107,50 107,50
 Μάρτιος '10 109,75 110,90

Μαλλί/Wool
 Αυστραλία 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Κλείσιμο, Προγν.
 Σίβει -
 Μελβούρνη -
 Bradford Αγγλ. 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Μερνός Crossbred
 70s Super 468 58s Super 308
 66s Super 490 58s Blended 264
 64s Blended 372 54s Carded 257

ΒΑΣΙΚΑ/LONDON METAL EXCHANGE
 (σε δολάρια ο τόνο)
 Χαλκός/Copper
 Μάρτιος '09 6.470,00
 3 μήνες 6.489,00
 Αλουμίνιο/Aluminium
 Μάρτιος '09 1.917,50
 3 μήνες 1.950,50
 Νικέλιο/Nickel
 Μάρτιος '09 16.325,00
 3 μήνες 16.375,00
 Κασσίτερος/Tin
 Μάρτιος '09 14.350,00
 3 μήνες 14.675,00

Καλαμπόκι/Corn
 Σικάγο 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Πριν το κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 391 394
 Μάρτιος '10 406 409

Μετάξι/Silk
 Τόκιο 12/11/09 (σε δολ. ο τόνο)
 Κλείσιμο, Προγν.
 Δεκέμβριος '09 23,06 23,06
 Ιανουάριος '10 23,06 23,06

STRATEGIC METALS
 (Τιμή BID σε δολ. ΗΠΑ αποθηκευμένα στο Ρότερνταμ)
 Αντιμόνιο (99,6%) a tonne 6.200
 Arsenic a LB 0,70
 Bismuth a LB 8,00
 Cadmium (99,99%) a LB 1,75
 Chrome Fe HC a LB 0,85
 Cobalt (99,8%) a LB 21,00
 Indium a Kilo 430
 Iridium a troy ounce 415
 Magnesium (99,9%) a tonne 2.700
 Manganese Elect (99,7%) a tonne 2.450
 Mercury Flask 550
 Molyb Mo 3 a LB 12,00
 Rhodium a troy ounce 2.050
 Ruthenium a troy ounce 70
 Silicon a LB 25
 Selenium lumps a tonne 2.500
 Tantallite a LB 34
 Titanium (8,00%) a Kilo 6
 Vanadium a Kilo 24
 Wolframite a tonne 140

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ (SPOT) ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

	Αγορά	ΗΠΑ		ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ		ΙΑΠΩΝΙΑ		ΑΓΓΛΙΑ	
		Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση	Αγορά	Πώληση
SPOT									
1 μήνας									
3 μήνες									
6 μήνες									
12 μήνες									

Η Citibank θα εφεισβάλει το πρόστιμο

Υπέρ των πολιτών που είχαν αγοράσει επενδυτικά προϊόντα της Lehman Brothers και οι οποίοι έχουν προσφύγει στη Δικαιοσύνη, εκτιμάται ότι θα λειτουργήσει η απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που επέβαλε πρόστιμο στη Citibank για παράβαση των κανόνων συμπεριφοράς.

Είχε προηγηθεί πρόστιμο ύψους 1 εκατ. ευρώ από τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή, αλλά και αντίστοιχη απόφαση του Τραπεζικού Μεσολαβητή, που δικαιώνει καταθέτη της Citibank και προέτρεψε τράπεζα να επιστρέψει το επενδυθέν κεφάλαιο και μάλιστα έντοκα. Με ανακοίνωση η Citibank εκφράζει τη διαφωνία της για το πρόστιμο και σημειώνει ότι θα το προσβάλλει στη Δικαιοσύνη, πρακτικά που έχει ακολουθήσει και στην περίπτωση του προστίμου που είχε επιβάλει η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή. Η τράπεζα δηλώνει ότι σέβεται την απόφαση της Επιτροπής και ότι βρίσκεται στο πλευρό των πελατών της, παρέχοντάς τους συνεχή ενημέρωση με απόλυτη διαφάνεια.

Εκπρόσωποι της Ενωσης Πολιτών Κατόχων Lehman Brothers εκφράζουν την πεποίθηση ότι η απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η οποία δεν έχει πάρει θέση στο θέ-

μα, θα ενισχύσει την επιχειρηματολογία τους κατά τη δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης, η οποία είναι σε πλήρη εξέλιξη.

Να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής έχει υπάρξει μία καταδικαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, που υποχρέωσε τη Citibank με προσωρινά εκτελεστέα απόφαση να επιστρέψει στον καταθέτη όλο το κεφάλαιο. Συνολικά οι κάτοχοι προϊόντων Lehman Brothers, που έχασαν τα χρήματά τους, ανέρχονται στους 2.300 και τα συνολικά κεφάλαια που είχαν επενδύσει υπολογίζονται σε 140 εκατ. ευρώ, ενώ ο αριθμός αυτών που έχουν κινηθεί δικαστικά ανέρχεται στους 670.

Μείωση κερδών για Vodafone στο εξάμηνο παρά την αύξηση της πελατειακής βάσης

Κάμψη εσόδων κατά 6,4% και μειωμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποβέσεων κατά 25% παρουσίασε η Vodafone Ελλάδος το πρώτο εξάμηνο της χρήσης 2009/10. Η εταιρεία για την περίοδο 1/4 - 30/9/2009 αναφέρει έσοδα 601 εκατ. στερλίνες, αντί 642 εκατ. που ήταν την αντίστοιχη περίοδο της οικονομικής χρήσης 2008/09. Τα προσαρμοσμένα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποβέσεων διαμορφώθηκαν σε 172 εκατ. στερλίνες, αντί 229 εκατ. που ήταν την αντίστοιχη περίοδο. Τα λειτουργικά κέρδη μειώθηκαν περίπου 50% φτάνοντας σε 66 εκατ. στερλίνες.

Η κάμψη των μεγεθών της θυγατρικής της Vodafone στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερη από την ονομαστική που αναφέρει η μητρική εταιρεία, καθώς θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η ίδια η Vodafone αναφέρει κάμψη των εσόδων στην Ελλάδα από υπηρεσίες κινητής κατά 15,3% σε σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η εταιρεία αποδίδει την κάμψη αυτή στη μείωση των τελών τερματισμού της κινητής, αλλά και στον έντονο ανταγωνισμό.

Σε ό, τι αφορά το πελατολόγιο, η εταιρεία αναφέρει περίπου 350.000 νέους πελάτες μέσα στο εξάμηνο Απριλίου - Σεπτεμβρίου, εκ των οποί-

ων οι 198.000 προστέθηκαν το τελευταίο τρίμηνο. Η πελατειακή βάση της εταιρείας αποτελείται από 6,25 εκατ. συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας (5,62 εκατ. συνδέσεις στο τέλος Σεπτεμβρίου 2008), εκ των οποίων περίπου το 73% είναι πελάτες καρτοκινητού τηλεφώνου (68% στο τέλος του Σεπτεμβρίου 2008). Η επιδείνωση των μεγεθών της Vodafone στην Ελλάδα φαίνεται, ακόμη, τόσο από τη μείωση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης το τελευταίο τρίμηνο όσο και από τη ραγδαία πτώση του μέσου μηνιαίου εσόδου. Η κίνηση στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο της εταιρείας μειώθηκε οριακά στα 2,41 δισ. λεπτά, ενώ το μέσο μηνιαίο έσοδο υποχώρησε στα 17,3 ευρώ, από 22,7 ευρώ που ήταν στο τέλος Σεπτεμβρίου 2008.

Τα πρώτα αποτελέσματα εννεαμήνου εισηγμένων εταιρειών

Πλην χρηματοοικονομικού κλάδου, ενοποιημένα μεγέθη σε χιλ. ευρώ

	Κύκλος εργασιών	Ετήσια μεταβολή %	Κέρδη μετά από φόρος	Ετήσια μεταβολή %
COCA COLA	5.150.500	-4,4	396.100	-6,2
OTE	4.458.900	-6,5	434.500	-13,4
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ	2.828.710	-34,8	125.382	-5,8
ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	1.064.416	11,1	17.955	7,1
ALAPIS	772.755	10,1	105.704	1,9
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ	511.690	-30,3	18.305	20,0
ΠΛΑΙΣΙΟ	266.174	-10,0	1.287	-66,1
FRIGOLASS	246.191	-41,9	6.510	-82,8
S&B	242.112	-34,2	3.711	-78,4
ΜΕΤΚΑ	202.995	-32,1	19.944	-34,2
ΕΛΤΡΑΚ	103.618	-12,4	3.610	-24,9
F.G. EUROPE	101.560	-19,6	10.933	-31,1
ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	54.106	-34,4	885	-73,0
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ	53.071	-37,9	27.861	-44,5
ΠΕΡΣΕΑΣ	44.905	28,2	3.134	159,1
EUROBANK PROPERTIES	30.602	8,9	34.875	-0,2
ΙΟΝΙΚΗ (ΕΞΝ/ΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ)	26.270	-16,2	179	147,2
ΓΕΝ. ΕΜΠΟΡΙΟΥ	26.058	-17,7	754	-59,1
MLS	10.698	35,3	2.012	77,6
ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	9.112	-15,3	3.286	-25,1
TRASTOR	5.233	-4,4	4.458	-37,3
MIG REAL ESTATE	3.372	55,2	2.427	47,5
ZAMPA	1.780	-58,8	184	-57,5
Σύνολο	16.214.828	-14,0	1.223.996	-13,0

Πηγή: Πήγασος ΑΧΕΠΕΥ

Απαισιόδοξα τα πρώτα μηνύματα για την κερδοφορία των εισηγμένων

Πτώση 36,3% καταγράφουν τα πρώτα αποτελέσματα για το εννεάμηνο του 2009

Του ΑΝΕΣΤΗ ΝΤΟΚΑ

Αρνητικές είναι πρώτες ενδείξεις των αποτελεσμάτων εννεαμήνου που αντιστοιχεί στο 12% των εισηγμένων που έχουν δημοσιοποιήσει τις λογιστικές τους καταστάσεις. Οι 32 εταιρείες, σε σύνολο 285 επιχειρήσεων, καταγράφουν πτώση 36,3% της ενοποιημένης καθαρής κερδοφορίας τους η οποία αντιστοιχεί σε 1,43 δισ. ευρώ έναντι 2,25 δισ. ευρώ της αντίστοιχης κερδοφορίας το εννεάμηνο του 2008. Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της Πήγασος ΑΧΕΠΕΥ, η λειτουργική κερδοφορία (κέρδη προ φόρων, τόκων και αποβέσεων) για το φετινό εννεάμηνο διαμορφώνεται στα 3,32 δισ. ευρώ από 3,52 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2008 σημειώνοντας υστέρηση 5,7%. Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών ανήλθε στα 16,214 δισ. ευρώ έναντι 18,844 δισ. ευρώ το εννεάμηνο του 2008 παρουσιάζοντας πτώση 14%. Παρά το γεγονός ότι το συγκεκριμένο δείγμα των αποτελεσμάτων είναι σχετικά μικρό, ωστόσο αποδεικνύεται ότι πολύ λίγα πράγματα μπορούν να αλλάξουν στο τελευταίο τρίμηνο του 2008 αφού τα 2/3 της τρέχουσας οικονομικής χρήσης έχουν ολοκληρωθεί, με τις εισηγμένες να προσπαθούν να αντεπεξέλθουν στους ισχυρούς κραδασμούς της παγκόσμιας ύφεσης.

As θυμηθούμε ότι το περυσινό εννεάμηνο του 2008 ήταν το χειρότερο σε είσοδο για τη κερδοφορία των εισηγμένων από το 2002, καθώς σημειώθηκε πτώση των αποτελεσμά-

Κέρδη τραπεζών, ασφαλειών και επενδυτικών εταιρειών (εννεάμηνο 2009, ενοποιημένα μεγέθη, ποσά σε χιλ. ευρώ)

	Κέρδη μετά από φόρους	Ετήσια μεταβολή	Κέρδη μετά από φόρους	Ετήσια μεταβολή
ΑΣΦΑΛΕΙΣ				
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΕΕΓΑ	7.726	4.821,0%	344.654	-39,3%
Σύνολο	7.726	4.821,0%	-41.950	-54,3%
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ				
ΑΙΟΛΙΚΗ	5.167	212,6%	82.432	-1,6%
ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ	6.604	121,3%	-472.068	-289,1%
ΔΙΑΣ	13.880	304,1%	264.530	-29,4%
Σύνολο	25.651	179,6%	177.598	-79,8%
Γενικό σύνολο	210.975	-75,1%		

Πηγή: Πήγασος ΑΧΕΠΕΥ

των 19,4%. Το φετινό εννεάμηνο δεν περιλάμβανε τις περυσινές υψηλές διενεχθείς τιμές του πετρελαίου και την κάθεται πτώση του χρηματιστηρίου. Ωστόσο, φέτος ο κύριος αρνητικός παράγοντας είναι η συνεχιζόμενη κάμψη της οικοδομικής δραστηριότητας που έχει ως αποτέλεσμα τη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους σε εταιρείες τοιμέντων, επεξεργασίας μετάλλων και οικοδομικών υλικών, καθώς και ο βρόχος του δανεισμού για μεγάλο αριθμό εισηγμένων.

Οι πλέον αισιόδοξες εκτιμήσεις αναλυτών για το σύνολο της τρέχουσας οικονομικής χρήσης κάνουν λόγο για μία συνολική κερδοφορία που θα κινηθεί μεταξύ 5,6 δισ. ευρώ έως και 6,2 δισ. ευρώ (η πιο αισιόδοξη εκτίμηση), όταν το 2008 οι εισηγμένες εμφάνισαν κερδοφορία 5,7 δισ. ευρώ καταγράφοντας πτώση 42,8%

σε σύγκριση με το 2007 που ήταν η καλύτερη χρονιά στη ιστορία του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ. Α.) με κέρδη 11,3 δισ. ευρώ. Το α' εξάμηνο του 2009 οι εισηγμένες εμφάνισαν καθαρά κέρδη μετά φόρων ύψους 2,99 δισ. ευρώ. Οι εισηγμένες έχουν αναπτύξει άμυνες απέναντι στην ύφεση από την αρχή του έτους, προχωρώντας σε δραστικές περικοπές των δαπανών, κλείνοντας ζημιώδεις θυγατρικές και αναστέλλοντας επενδυτικά σχέδια. Τα πρώτα αποτελέσματα αυτών των περιορισμών διεφάνθησαν στο α' εξάμηνο του 2009 και θα είναι πιο ενισχυμένα το γ' τρίμηνο, από τη μείωση των συνολικών υποχρεώσεων (βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων).

Αιφνιδιασμός

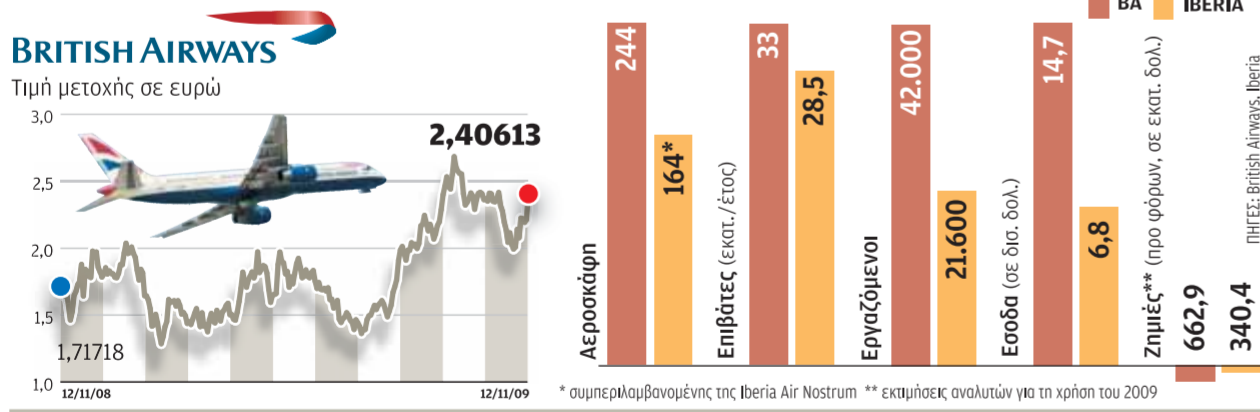
Ταυτόχρονα, οι εισηγμένες θεωρείται απίθανο να καταγράψουν

τις ζημιές ύψους 1,17 δισ. ευρώ του δ' τριμήνου του 2008, χρονική περίοδο κατά την οποία είχαν αιφνιδιασθεί από την ένταση και τη διάρκεια που συναντούσε την ελληνική οικονομία η διεθνής οικονομική κρίση. Η συγκρατημένη αισιοδοξία των διοικήσεων των εισηγμένων έχει να κάνει με κάποια καλύτερη εικόνα παραγγελιών που έχει αρχίσει να φαίνεται μετά τον Αύγουστο, αλλά και εναλλακτικών λύσεων σε θέματα αντιμετώπισης της κρίσης. Το βέβαιο είναι ότι η οικονομική κρίση δεν θα περιοριστεί σε ένα εξάμηνο αλλά θα χρειαστεί και άλλος χρόνος για να υπάρξει πιο ομοιογενής ανάκαμψη και περισσότερο διάχυση της ζήτησης έξω από τα κρατικά προγράμματα απόσυρσης. Οι εισηγμένες εφαρμόζουν αμυντικά σχέδια απέναντι στην κρίση και αναμένουν τα πρώτα μηνύματα ανάκαμψης της ελληνικής οικονομίας προφανώς από το νέο οικονομικό έτος.

Πάντως, η ανάκαμψη δεν θα έρθει ταυτόχρονα για όλους τους κλάδους, καθώς η εγχώρια ζήτηση παραμένει ασθενική και πλεονέκτημα έχουν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις που διαπιστώνουν βελτίωση της ζήτησης κυρίως στη δυτική Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και βέβαια τις ασιατικές αγορές. Διαιρησμοί στο τομέα των ισολογισμών θα είναι ο δείκτης ίδια προς ξένα κεφάλαια και οι συνολικές δανειακές υποχρεώσεις. Τις δύο τελευταίες εβδομάδες του Νοεμβρίου περισσότερες από 250 εισηγμένες υποχρεούνται να δημοσιεύσουν τα αποτελέσματά τους.

Συγχώνευση British Airways και Iberia, βάση για διατλαντική συμμαχία

Η βρετανική British Airways και η ισπανική Iberia βρίσκονται σε επαφές για να προχωρήσουν σε συγχώνευση, η οποία ενδεχομένως να δημιουργήσει τη βάση μιας διατλαντικής συμμαχίας.

Νέος κολοσσός στους ευρωπαϊκούς αιθέρες

BA και Iberia βρίσκονται για δεύτερη φορά στο κατώφλι ενός βρετανο-ιβηρικού ομίλου

Σε επαφές βρίσκονται εκ νέου οι ευρωπαϊκές αεροπορικές εταιρείες British Airways (BA) και Iberia με στόχο μία συμφωνία συγχώνευσης, η οποία δεν αποκλείεται να ανακινωθεί σύντομα, κατά τη δημοσιοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Iberia για το εννεάμηνο, τα οποία αναμένεται να δείξουν ζημιές. Προς το παρόν τα διοικητικά τους συμβούλια συνεδρίασαν ξεχωριστά, σύμφωνα με το BBC. Σε δήλωσή της, η βρετανική BA αναφέρει ότι οι συνομιλίες στο πλαίσιο των συνεδριάσεων των Δ.Σ. έχουν στόχο να εξετάσουν την εν λόγω προοπτική, προσθέτοντας, ωστόσο, ότι ακόμη δεν έχουν ληφθεί αποφάσεις και ότι δεν έχει εξασφαλισθεί η αίση έκβαση της προσπάθειας. Σύμφωνα με την ισπανική εφημερίδα El Pais, το Δ.Σ. της Iberia

είχε ήδη αποδεχθεί τη συμφωνία, η οποία θα αναδείξει την τρίτη μεγαλύτερη αεροπορική εταιρεία του κόσμου. Υπενθυμίζεται ότι το ενδιαφέρον των δύο εταιρειών υπήρχε από πριν. Από μέρους του, ο διευθύνων σύμβουλος της BA, Γουίλι Γουόλς, είχε από πριν αναφέρει ότι ενδεχόμενη συγχώνευση των δύο αερομεταφορέων θα συνέβαλε στην ενίσχυσή τους, ειδικά στις τωρινές αντίκες συνθήκες για τον κλάδο. Μετά τη γνωστοποίηση των εξελίξεων, η τιμή της μετοχής της British Airways ανήλθε κατά 7,75%, στις 215,5 πένες. Σημειώτεον ότι η βρετανική αεροπορική εταιρεία ήδη έχει θέσει υπό τον έλεγχό της το 13,5% της ισπανικής, ενώ οι δύο αερομεταφορείς συνεργάζονται, στο πλαίσιο συμμαχίας που τους επιτρέ-

Το Δ.Σ. της Iberia έχει ήδη αποδεχθεί τη συμφωνία με την British Airways

πει να πωλούν η μία θέσεις σε πτήσεις της άλλης. Εάν η διαδικασία οδηγήσει σε συγχώνευση, αυτή θα χρειαστεί να λάβει την έγκριση των αρμοδίων των ανταγωνισμό αρχών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες. Ωστόσο, οι αναλυτές θεωρούν ότι δεν θα υπάρξουν εμπόδια, ειδικά με δεδομένο το προηγούμενο της επιτυχούς συγχώνευσης μεταξύ της γαλλικής Air France και της ολλανδικής KLM το 2004. Πριν από μία εβδομάδα πε-

ρίπου, η British Airways ανακοίνωσε επιπλέον περικοπές θέσεων εργασίας στις τάξεις των 1.200, ενώ εμφάνισε για πρώτη φορά εξομνησιακές ζημιές. Οι μεικτές ζημιές της ανήλθαν σε 292 εκατ. στερλίνες το διάστημα Απριλίου - Σεπτεμβρίου 2009. Σύμφωνα με πληροφορίες της ισπανικής εφημερίδας El Pais, στον νέο βρετανο-ιβηρικό όμιλο πρόεδρος θα τοποθετηθεί ο νυν διευθύνων σύμβουλος της Iberia, Αντόνιο Βάθκεθ. Τα κεντρικά γραφεία θα βρίσκονται στο Λονδίνο, ενώ οι αναλυτές εκτιμούν ότι τη θέση του διευθύνοντος συμβούλου θα αναλάβει ο Γουίλι Γουόλς της British Airways. Ο νέος όμιλος αναμένεται να αποτελέσει το αντίπαλον δέος στη γαλλο-ολλανδική Air France - KLM και τη γερμανική Lufthansa. Η μεν BA θα φέρει

στον όμιλο το εκτεταμένο της δικτυο πτήσεων προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, η δε Iberia το αντίστοιχο δικό της, το οποίο καλύτερα τις κόρες της Λατινικής Αμερικής. Όπως επισημαίνει το Reuters, το ζεύγος στερλίνες το διάστημα Απριλίου - Σεπτεμβρίου 2009 είχε ανακοινώσει πέρυσι τον Ιούλιο ότι διενεργούσε συζητήσεις με την προοπτική της συγχώνευσής τους, αλλά ανέκλυψαν προβλήματα όπως αφορά την ισορροπία ισχύος μεταξύ των δύο και το ύψος του ελλείμματος του συνταξιοδοτικού ταμείου της BA. Αυτή τη φορά, πάντως, σύμφωνα με όσα αναφέρει ο οικονομικός διευθυντής της Iberia, Ενρίκε Ντουπου ντε Λόμπε, «οι όροι αφορούν μία συγχώνευση μεταξύ ισών για την Iberia και την British Airways, με ποσοστό 45% και 55% αντίστοιχα».

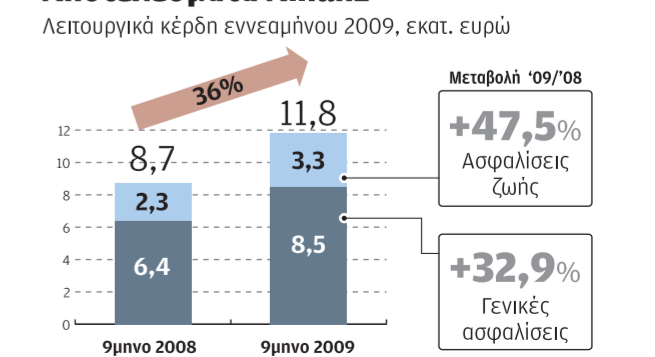
Αύξηση κερδών και παραγωγής για Allianz

Ανοδικά κινήθηκαν στο εννεάμηνο, σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, όλοι οι βασικοί οικονομικοί δείκτες της Allianz Ελλάδος, εξαφορίζοντας κερδοφορία ύψους 8 εκατ. ευρώ, παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία για την ασφαλιστική αγορά.

Η θετική πορεία του εννεαμήνου επιτρέπει σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της Allianz Ελλάδος, κ. Πέτρο Παπανικολάου, την επίτευξη των στόχων για αύξηση της παραγωγής της κατά 11% στα 213,4 εκατ. ευρώ, καθώς και καθαρά κέρδη μετά φόρους ύψους 11,9 εκατ. ευρώ, στο τέλος του έτους, επισημαινώντας την αύξηση του μεριδίου αγοράς της εταιρείας σε όλους τους κλάδους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα εννεαμήνου, τα λειτουργικά κέρδη διαμορφώθηκαν στα 11,8 εκατ. ευρώ και η παραγωγή ασφαλιστών αυξήθηκε στα 154,2 εκατ. ευρώ. Η άνοδος των μεγεθών οφείλεται στη θετική πορεία του τρίτου τριμήνου, κατά το οποίο η εταιρεία αύξησε τα έσοδα από τις εργασίες της κατά 13,1%, την παραγωγή του κλάδου αυτοκινήτου κατά 34,8%, των γενικών ασφαλειών κατά 22,2% και του κλάδου ζωής κατά 5,4%. Σε επίπεδο εννεαμήνου, η παραγωγή ασφαλιστών στις γενικές ασφάλειες αυξήθηκε κατά 17% στα 70,7 εκατ. ευρώ και η κερδοφορία του κλάδου αποδίδεται στην ανάπτυξη και στην περαιτέρω βελτίωση του δείκτη Combined Ratio, που υποχώρησε στο 89,4%, ενώ ο δείκτης ζημιών διαμορφώθηκε στο 58,9%. Η Allianz Ελλάδος διατήρησε τον δείκτη αποθεματοποίησης του κλάδου αυτοκινήτου στο 206,3%, ενώ ο δείκτης αποθεματοποίησης αστικής ευθύνης αυτοκινήτου διαμορφώθηκε στο 316,9%.

Αποτελέσματα Allianz

REUTERS, BLOMBERG